

Zielonogórska droga do Uniwersytetu

● Uniwersytet Zielonogórski

● Politechnika Zielonogórska

● Wyższa Szkoła Pedagogiczna

● Wyższa Szkoła Nauczycielska

● Wyższa Szkoła Inżynierska

ZIELONOGÓRSKA DROGA DO UNIwersYTETU

Dariusz Dolański

ZIELONOGÓRSKA DROGA DO UNIWERSYTETU

ZIELONA GÓRA 2012

RADA WYDAWNICZA Krzysztof Urbanowski (*przewodniczący*), Marian Adamski,
Andrzej Maciejewski, Janusz Matkowski, Maria Fic,
Bohdan Halczak, Zdzisław Wołk, Michał Drab, Anna Walicka,
Beata Gabryś, Rafał Ciesielski, Ryszard Błażyński (*sekretarz*)

RECENZJE Michał Kisielewicz
Włodzimierz Suleja
Hieronim Szczegóło

REDAKCJA Dorota Poślednia

PROJEKT OKŁADKI Marta Surudo

OPRACOWANIE TYPOGRAFICZNE Anna Strzyżewska

FOTOGRAFIE Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego i jego jednostek, Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego, Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida w Zielonej Górze

Zbiory prywatne Krzysztofa Błaszczyka, Bogumiły Burdy, Mirosławy Dolańskiej, Dariusza Dolańskiego, Wiesława Hładkiewicza, Marii Jakowickiej, Józefa Jerzaka, Zygmunta Jankowskiego, Michała Kisielewicza, Joanny Kołaczekowskiej, Krzysztofa Lisowskiego, Jana Markowskiego, Małgorzaty i Jacka Olejarszów, Czesława Osękowskiego, Hieronima Szczegóło, Małgorzaty Żółciak

AUTORZY ZDJĘĆ Kazimierz Adamczewski, Justyna Andrzejewska, Krzysztof Benyskiewicz, Zbigniew Ceglarek, Dariusz Dolański, Anna Janczys, Pola Kuleczka, Leszek Krutulski, Marek Łalko, Czesław Łuniewicz, Wojciech Olkuśnik, Bogdan Pastyrzyk, Zbigniew Żuber

Wydanie drugie poprawione i uzupełnione

© Copyright by Uniwersytet Zielonogórski
Zielona Góra 2012

ISBN 978-83-7481-466-9

OFICyna WYDAWNICZA 65-246 Zielona Góra, ul. Podgórna 50, tel./faks (68) 328 78 64
UNIwersYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO www.ow.uz.zgora.pl, e-mail: oficyanawydawnicza@adm.uz.zgora.pl
Druk: Zakład Poligraficzny UZ

SŁOWO WSTĘPNE

UNIwersytet ZIELONOGÓRSKI został utworzony 7 czerwca 2001 roku z połączenia Politechniki Zielonogórskiej i Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Jest kontynuatorem dorobku i tradycji obu zielonogórskich uczelni w każdym obszarze badań naukowych i kształcenia studentów.

Uniwersytet Zielonogórski powstał po wypełnieniu wszystkich wymogów prawnych i formalnych. Wniosek o jego utworzenie pozytywnie zaopiniowały senaty Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie oraz Rada Główna Szkolnictwa Wyższego. 7 czerwca 2001 roku Sejm RP przyjął uchwałę o połączeniu Politechniki Zielonogórskiej z Wyższą Szkołą Pedagogiczną i utworzeniu Uniwersytetu Zielonogórskiego, którą 6 lipca 2001 roku podpisał Prezydent RP.

Przed 1945 rokiem Zielona Góra nie posiadała żadnych tradycji i doświadczeń z obszaru szkolnictwa wyższego. Dopiero kilka lat po za-

kończeniu drugiej wojny światowej zrodził się w mieście społeczny ruch naukowy, skupiony najpierw wokół Lubuskiego Towarzystwa Kulturalnego i następnie Lubuskiego Towarzystwa Naukowego. Na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX wieku odczuwano w mieście głód kształcenia na poziomie wyższym, chociaż funkcjonowały już punkty konsultacyjne Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu i Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Poznaniu.

Przełomowe znaczenie dla kształtowania się i rozwoju zielonogórskiego środowiska akademickiego miało utworzenie w 1965 roku Wyższej Szkoły Inżynierskiej (przekształconej w 1996 roku w Politechnikę Zielonogórską) oraz przekształcenie w 1973 roku Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Wyższą Szkołę Pedagogiczną. Rozwój środowiska akademickiego Zielonej Góry w początkowym okresie dokonywał się głównie z pomocą pracowników uczelni Częstochowy, Poznania i Wrocławia, a naukowcy z Zielonej Góry uzyskiwali kolejne stopnie naukowe w krajowych i zagranicznych szkołach wyższych. Dopiero w ostatnich kilkunastu latach możliwy stał się rozwój naukowy na własnej, zielonogórskiej uczelni.

Przed 1989 rokiem szkoły wyższe w Zielonej Górze, podobnie jak w innych miastach kraju, funkcjonowały pod dużym nadzorem ówczesnych władz. Zakres niezależności był niewielki, a liczba studentów reglamentowana. Dopiero upadek w 1989 roku w Polsce systemu komunistycznego otworzył przed szkołami wyższymi duże możliwości funkcjonowania i rozwoju. Uważam, że środowisko akademickie Zielonej Góry nowe uwarunkowania wykorzystało doskonale.

Książka autorstwa Profesora Dariusza Dolańskiego przedstawia kształtowanie się i rozwój środowiska akademickiego Zielonej Góry po drugiej wojnie światowej, kładąc słusznie nacisk na przełomowe znaczenie utworzenia w 1965 roku Wyższej Szkoły Inżynierskiej. Podawane w pracy fakty, etapy, nazwiska, jednostki organizacyjne i instrumenty rozwoju mają źródłowe podstawy i zostały zweryfikowane przez Profesorów: Michała Kisielewicz i Hieronima Szczegółę, którzy byli i są świadkami, współtwórcami i kilkudziesięcioletnimi pracownikami zielonogórskich szkół wyższych. W Zielonej Górze żyją i mieszkają także inni świadkowie rozwoju środowiska akademickiego miasta.

Książka dokumentuje ogromny dorobek naukowy i dydaktyczny zielonogórskich szkół wyższych. Absolwenci Wyższej Szkoły Inżynierskiej, Politechniki Zielonogórskiej, Wyższej Szkoły Pedagogicznej oraz – od dziesięciu lat – Uniwersytetu Zielonogórskiego stanowią podstawowy zasób kadrowy lubuskich firm, instytucji oświatowych i kulturalnych oraz administracji państwowej i samorządowej. Większość lubuskich informatyków, inżynierów budownictwa, elektryków, mechaników, nauczycieli, pedagogów, specjalistów od ochrony śro-

dowiska, matematyków i ekonomistów – żeby wskazać tylko niektóre zawody – studiowało na zielonogórskich uczelniach. Wielu spośród nich to dziś świetni menedżerowie, właściciele firm, dyrektorzy szkół, bibliotek i placówek kultury, osoby pracujące na własny rachunek.

Uniwersytet Zielonogórski korzysta z pełni praw akademickich i jest autonomiczną uczelnią. Kształcimy studentów na 42 kierunkach, w tym na 12 inżynierskich, kształcimy także studentów na studiach doktoranckich w 8 dziedzinach. W strukturze Uniwersytetu funkcjonuje 10 wydziałów, posiadamy 14 uprawnień do doktoryzowania i 3 uprawnienia do habilitowania, w tym od powstania Uniwersytetu uzyskaliśmy uprawnienia do habilitowania z matematyki i doktoryzowania z informatyki, fizyki, inżynierii środowiska, astronomii i w 10. jubileuszowym roku z literaturoznawstwa, biologii oraz automatyki i robotyki. Z powodzeniem funkcjonuje Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości oraz Centrum Przedsiębiorczości i Transferu Technologii, podejmujące działania na rzecz stymulowania innowacyjności, promowania przedsiębiorczości, transferu nowoczesnych technologii oraz koordynacji wymiany informacji i doświadczeń.

Nie wyobrażam sobie funkcjonowania i rozwoju Zielonej Góry i regionu lubuskiego bez Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz związanego z nim środowiska naukowego i studentów. W ostatnich dziesięciu latach Uniwersytet stał się otwartą uczelnią, podjęliśmy szeroką współpracę z władzami Zielonej Góry i samorządami innych miast regionu, samorządem województwa, firmami i otoczeniem biznesu oraz licznymi instytucjami państwowymi i samorządowymi. Przyjęliśmy strategię mocnego osadzenia się w regionie, prowadzenia badań naukowych i kształcenia studentów na jego potrzeby. Przykładem takiego współdziałania może być utworzenie spółki i wspólne budowanie z miastem Zielona Góra, gminą Zielona Góra, Urzędem Marszałkowskim i Kostrzyńsko-Słubicką Specjalną Strefą Ekonomiczną Lubuskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego w Nowym Kisielinie.

Od powstania Uniwersytetu Zielonogórskiego znacznie poprawiliśmy swoją bazę dydaktyczną: wybudowaliśmy dwa nowoczesne budynki dla Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii oraz Wydziału Inżynierii Lądowej i Środowiska i Wydziału Nauk Biologicznych, przebudowaliśmy i zmodernizowaliśmy budynek Wydziału Mechanicznego oraz Rektorat. Dzięki środkom finansowym z Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego zmodernizowaliśmy akademik „Wcześniak”, rozpoczęliśmy budowę Biblioteki Uniwersyteckiej oraz tworzenie Parku Naukowo-Technologicznego w Nowym Kisielinie, a do finansowania z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko zakwa-

lifikowany został projekt modernizacji budynku Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji. Wspólnie z władzami Zielonej Góry utworzyliśmy Zielonogórski Ogród Botaniczny, będziemy budować minizoo. Pomijam dziesiątki zrealizowanych i wciąż realizowanych projektów z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i Europejski Fundusz Społeczny.

Uniwersytet Zielonogórski ma dobre perspektywy funkcjonowania na przyszłość. Posiadamy już niezłą bazę naukową i dydaktyczną, która systematycznie jest rozbudowywana. Pomimo niżu demograficznego nie dotknął nas drastyczny spadek liczby studentów studiów stacjonarnych, jesteśmy przygotowani do złożenia kolejnych wniosków o uprawnienia do doktoryzowania, mamy szerokie kontakty z zagranicznymi uczelniami, realizujemy prestiżowe projekty Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, dobrze funkcjonuje Centrum Komputerowe, rozpoczęła pracę Uniwersytecka Telewizja. Uważam, że dziesięcioletni bilans funkcjonowania Uniwersytetu Zielonogórskiego jest zdecydowanie dodatni, chociaż przed nami jest jeszcze bardzo dużo pracy.

Zielona Góra
7 grudnia 2011 r.

PROF. ZW. DR HAB. CZESŁAW OSĘKOWSKI
REKTOR UNIwersYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO

WSTĘP DO WYDANIA DRUGIEGO

PIERWSZE WYDANIE niniejszej książki miało jubileuszowy charakter i ukazało się z okazji 10-lecia Uniwersytetu Zielonogórskiego i 46-lecia zielonogórskiego środowiska akademickiego. Książka cieszyła się znacznym zainteresowaniem, co zadecydowało o jej ponownym wydaniu, w formie poprawionej i uzupełnionej. Struktura oraz ogólna wymowa nowego wydania nie różni się od poprzedniego. W dużej mierze poprawki mają charakter kosmetyczny, dotyczą likwidacji dostrzeżonych w druku usterek, rozszerzenia warstwy ikonograficznej i uzupełnień o wydarzenia, które zaszły na Uniwersytecie Zielonogórskim od czasu pierwszego wydania, oraz aktualizacji danych o charakterze statystycznym za rok akademicki 2010/2011, możliwej dzięki publikacji kolejnego sprawozdania rektora. Istotnym walorem nowego wydania jest uzupełnienie go o wiedzę z różnych druków, które ukazały się w związku z jubileuszem uniwersytetu i jego poszczególnych wydziałów oraz przede wszystkim o źródła archiwalne Wojewódzkiej Rady Narodowej i Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Zielonej Górze. Te różnorodne materiały pozwoliły nieco rozszerzyć narrację, zweryfikować i zwykle potwierdzić zawarte w wydaniu pierwszym tezy.

* * *

W 1961 roku po raz pierwszy wybrzmiało hasło „lubuskiej drogi do uniwersytetu”. Pojawiło się ono w środowisku, które już wcześniej próbowało budować w Zielonej Górze we współpracy z sąsiednimi ośrodkami akademickimi zręby naukowej działalności.

Dziś, gdy Uniwersytet Zielonogórski skończył dziesięć lat, warto spojrzeć wstecz i ukazać drogę, jaką przeszło zielonogórskie środowisko naukowe od czasów pionierskich, gdy kilku zapaleńców podjęło trud przygotowywania prac doktorskich w odległych od Zielonej Góry miastach: Krakowie, Warszawie, Poznaniu i Wrocławiu, do dziś, gdy sam nadaje stopnie naukowe, a wśród jego profesorów jest wielu absolwentów obu zielonogórskich uczelni, dwóch z nich – Dariusz Uciński i Wojciech Strzyżewski doszło już do najwyższego szczebla kariery naukowej – nadawanego przez prezydenta RP tytułu profesora.

Koncentrując się na procesie zmierzającym ku stworzeniu w Zielonej Górze uczelni akademickich i w konsekwencji uniwersytetu, zostały tu tylko zasygnalizowane inne instytucje, które wniosły znaczący wkład w rozwój nauki w Zielonej Górze: Archiwum Państwowe, Biuro Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im C. Norwida, Urząd Statystyczny w Zielonej Górze, Muzeum Ziemi Lubuskiej, Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza, Muzeum Etnograficzne i Lubuskie Muzeum Wojskowe w Drzonowie oraz stowarzyszenia naukowe. Dla takich dyscyplin wiedzy, jak archeologia czy etnografia, były one nawet wiodącymi ośrodkami w mieście i regionie¹. Jednocześnie instytucje te w różnym zakresie współpracowały z zielonogórskimi uczelniami, a wśród ich pracowników znakomitą część do dziś stanowią absolwenci Wyższej Szkoły Inżynierskiej, Politechniki Zielonogórskiej, Wyższej Szkoły Pedagogicznej i Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Choć niniejsza praca koncentruje się na instytucjonalnym rozwoju nauki w Zielonej Górze, stara się także ukazać ludzi, którzy swą działalnością przyczynili się w szczególny sposób do tworzenia zielonogórskich uczelni wyższych. Wielu z nich znalazło się w Zielonej Górze w wyniku splotu dziejowych okoliczności i postanowili na stałe związać swe losy z tym miastem i dzięki determinacji i zaangażowaniu w realizację uniwersyteckiej wizji położyli fundamenty pod dzisiejszy ośrodek naukowy zatrudniający ponad 150 profesorów.

Opracowanie to nie jest pierwszą próbą podsumowania rozwoju zielonogórskiej nauki po 1945 roku. Podjął się jej już wcześniej Hieronim Szczegółła w cyklu artykułów publikowanych na łamach miesięcznika „Uniwersytet Zielonogórski”² oraz w „Studiach Zielonogórskich”³. Istnieją też publikacje przedstawiające dorobek towarzystw kulturalnych i naukowych, zwłaszcza Polskiego Towarzystwa Historycznego, Lubuskiego Towarzystwa Kultury i Lubuskiego Towarzystwa Naukowego⁴ oraz uczelni: Politechniki Zielonogórskiej⁵ i Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego⁶, choć ta ostatnia nie doczekała się pełnej monografii. Mimo istnienia tych opracowań niezbędna stała się szeroka kwerenda źródłowa. Przede wszystkim należy wymienić publikowane sprawozdania, informatory i składy osobowe, materiały z prasy zielonogórskiej i uczelnianych biuletynów. Kwerenda archiwalna dotyczyła zasobów Archiwum Państwowego w Zielonej Górze,

Muzeum Ziemi Lubuskiej, Biblioteki i Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego i jego poszczególnych jednostek oraz zbiorów prywatnych. Materiały te zostały uzupełnione informacjami pozyskanymi od Alicji Lewickiej-Szczegóły, Ireny Marciniak, Kazimierza Bącala, Karola Bielefelda, Jerzego Godziszewskiego, Bogdana Idzikowskiego, Mirosława Frejmana, Michała Kisielewicz, Jerzego Mutwila, Czesława Osękowskiego, Ferdynanda Romankiewicza, Bogusława Stankowiaka, Romana Stryjskiego, Józefa Tatarczuka, Hieronima Szczegóły, Andrzeja Toczewskiego i Zdzisława Wołka oraz wielu innych osób.

Niniejsze opracowanie składa się z trzech części. W skład pierwszej wchodzi trzy rozdziały poświęcone początkom życia naukowego w Zielonej Górze, Wyższej Szkole Inżynierskiej, Politechnice Zielonogórskiej, Wyższej Szkole Nauczycielskiej i Wyższej Szkole Pedagogicznej. Część druga poświęcona jest Uniwersytetowi Zielonogórskiemu i przedstawia jego historię, współczesność oraz tradycje poszczególnych wydziałów, a część trzecia zawiera wykazy i biogramy wszystkich rektorów zielonogórskich uczelni.

Książka ta miałaby zupełnie inny kształt, gdyby nie pomoc grona osób, dzięki którym udało się pozyskać wiele materiałów archiwalnych i ikonograficznych. Chciałbym podziękować zwłaszcza Małgorzacie Dędze, która przeprowadziła szeroką kwerendę archiwalną, pozyskując liczne informacje o charakterze osobowym. Pomocą służyli pracownicy Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego i Biblioteki Uniwersyteckiej z dyrektorem Ewą Adaszyńską na czele, dzięki którym pozyskałem wiele nieskatologowanych materiałów dotyczących Wyższej Szkoły Inżynierskiej i Politechniki Zielonogórskiej. Swoimi zbiorami służyli Hieronim Szczegół, Michał Kisielewicz, Józef Jerzak, Józef Tatarczuk, Maria Jakowicka, Joanna Kołaczowska, Małgorzata i Jacek Olejarzowie, Krzysztof Lisowski oraz wiele innych osób. Osobne podziękowania należą się także dyrektorowi Biura Rektora UZ – Hance Nowakowskiej i dyrektorowi Biura Promocji UZ – Ewie Sapeńko oraz Lucynie Andrzejewskiej. Chciałbym podziękować także za pomoc i udostępnienie materiałów dyrektorom: Muzeum Ziemi Lubuskiej dr. Andrzejowi Toczewskiemu i Archiwum Państwowego w Zielonej Górze dr. Tadeuszowi Dzwonkowskiemu. Niniejsza praca, niełatwa pod względem wydawniczym, powstała także dzięki wielkiemu zaangażowaniu pracowników Oficyny Wydawniczej Uniwersytetu Zielonogórskiego, a zwłaszcza Anny Strzyżewskiej, która spędziła ze mną długie godziny nadając ostateczny kształt książce.

Na zakończenie podziękowania chciałbym złożyć Rektorowi Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. dr. hab. Czesławowi Osękowskiemu, który był pomysłodawcą powstania tej książki, oraz wieloletnim rektorom zielonogórskich uczelni i liderom środowiska naukowego – prof. dr. hab. Michałowi Kisielewiczowi i prof. dr. hab. Hieronimowi Szczegółe – za wsparcie i uwagi, które pomogły ostatecznie ukształtować niniejszą publikację.

CZĘŚĆ PIERWSZA

UCZELNIE ZIELONOGÓRSKIE DO 2001 ROKU

POCZĄTKI ZIELONOGÓRSKIEGO ŚRODOWISKA NAUKOWEGO

GDY w 1945 roku do Zielonej Góry zaczęli przybywać pierwsi osiedleńcy, zastali niewielkie zielone miasteczko, które przed wojną zamieszkiwane było przez 25 tys. mieszkańców. Zielona Góra – w przeciwieństwie do innych miast regionu – właściwie ocalała z działań wojennych. To prawdopodobnie spowodowało, że stała się ośrodkiem, w którym lokowano władze administracyjne. Od wkroczenia wojsk radzieckich do czerwca 1946 roku miasto wchodziło w skład II Okręgu – dolnośląskiego obszaru tzw. Ziem Odzyskanych. W 1946 roku obszar ten włączono do systemu administracyjnego kraju, tworząc trzy województwa i wcielając część terytoriów do obszaru województw istniejących wcześniej. Wówczas Zielona Góra stała się miastem powiatowym należącym do województwa poznańskiego. W 1950 roku zostało utworzone województwo zielonogórskie z Zieloną Górą jako jego stolicą. Podniesienie Zielonej Góry do rangi miasta wojewódzkiego spowodowało, że obok typowych dla pierwszych powojennych miast problemów związanych z odbudową, a w przypadku Ziem Odzyskanych – integracją z resztą kraju, doszły także nowe potrzeby: budowanie własnego środowiska kadry administracyjnej, tworzenie systemu edukacji odpowiadającego potrzebom regionu i aspiracjom miasta, tworzenie sieci instytucji kultury. W nowym województwie brakowało kadry z wyższym wykształceniem nawet do obsady wyższych stanowisk administracyjnych, nie mówiąc o szkolnictwie czy kulturze. Braki kadrowe odczuwały przemysł i rolnictwo. W miarę stabilizowania się życia w 1946 i 1947 roku zaczęły się pojawiać pierwsze ekspedycje naukowe prowadzone przez Instytut Zachodni w Poznaniu. Ich wynikiem było m.in. wydane w ramach serii *Ziemie Staropolskie* zbiorowe opracowanie zatytułowane „Ziemia Lubuska” pod redakcją Michała Szczanieckiego¹ i Stanisławy Zajchowskiej². W latach 1945-1947 Instytut Zachodni organizował także wykłady dla inspektorów szkolnych i działaczy kultury poświęcone historii, geografii i gospodarce Ziem Zachodnich³.

Na początku lat pięćdziesiątych w Zielonej Górze nie było żadnej instytucji lub organizacji o charakterze naukowym. Roli tej nie odgrywało udostępnione publiczności w 1946 roku dawne Heimatmuseum, które w 1950 roku zostało

upaństwowione i zakwalifikowane jako Muzeum Regionalne i podporządkowane Muzeum Narodowemu w Poznaniu. Zatrudniało ono jednego pracownika, działało z przerwami, nie posiadało kadry o wystarczających kwalifikacjach do przygotowania wystaw odpowiadających potrzebom nowej państwowości. Udostępnione ekspozycje nie różniły się prawie wcale od tych z czasów niemieckich⁴. Dopiero siedem lat później decyzją Ministerstwa Kultury i Sztuki jego ranga została podniesiona do Muzeum Okręgowego nadrzędnego w stosunku do innych pałacówek muzealnych województwa zielonogórskiego⁵.

To właśnie z kręgów muzealników wyszedł pierwszy impuls do utworzenia w Zielonej Górze stowarzyszenia o charakterze naukowym. Z inicjatywy mgr Krystyny Klęsk, kierowniczką Muzeum Państwowego w Zielonej Górze, 13 grudnia 1950 roku powstał oddział Polskiego Towarzystwa Prehistorycznego. W 1951 roku oddział liczył 21 członków, rok później 118, a w roku następnym 143. W 1953 roku, w wyniku połączenia Polskiego Towarzystwa Prehistorycznego z Polskim Towarzystwem Numizmatycznym i Warszawskim Towarzystwem Numizmatycznym, powstało Polskie Towarzystwo Archeologiczne, w ramach którego pozostawał oddział w Zielonej Górze, liczący około 50 płacących składki członków. Działalność oddziału, z braku profesjonalnych archeologów, miała charakter popularyzatorski, polegała na organizowaniu odczytów, zakładaniu szkolnych kół archeologii, organizowaniu niewielkich wystaw. Oddziałowi udało się jednak podjąć skuteczną interwencję w sprawie funkcjonowania Muzeum w Zielonej Górze. Kwestię tę na łamach „Z Otchłani Wieków” (organu PTP) poruszył Bogdan Kostrzewski⁶. Ograniczona tylko do popularyzatorskiej działalności zielonogórskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Archeologicznego musiała na tle kraju wyglądać dość wątko, skoro IV Walny Zjazd Delegatów PTA z 1956 roku – mimo wyboru nowego zarządu oddziału „w składzie zapewniającym bardziej zorganizowaną działalność” – podjął uchwałę zalecającą włączenie oddziału zielonogórskiego do oddziału poznańskiego, co nastąpiło w 1957 roku⁷. Krótkotrwała działalność oddziału PTA, choć nie przyniosła bezpośrednich efektów, jeśli chodzi o kształtowanie środowiska naukowego, to skutkowała pewnym intelektualnym poruszeniem, które było nie bez znaczenia dla podobnych późniejszych koncepcji. Cztery lata po powołaniu oddziału PTP/PTA nowa inicjatywa wyszła z kręgu powstającego w Zielonej Górze Archiwum Państwowego.

Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Zielonej Górze, wówczas z siedzibą w Sulechowie, powstało w 1955 roku. Organizator archiwum i pierwszy dyrektor – dr Tadeusz Mencil⁸ – tak wspominał panujące wówczas w Zielonej Górze warunki: „Zielona Góra była pięknym dwudziestokilkutysięcznym miastem z winnicami, ale po powstaniu siedziby województwa była zapełniona do ostatniego stryszku i właściwie znalezienie budynku na archiwum było prawie niemożliwe”⁹. To właśnie z archiwum wiążą się pierwsze inicjatywy dotyczące tworzenia środowiska ba-

dawczego. Ówczesny Sekretarz Generalny Polskiego Towarzystwa Historycznego, prof. Stanisław Herbst, 8 marca 1954 roku wystosował list do Tadeusza Mencla w sprawie powołania oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego. Pomysł ten znalazł także uznanie i poparcie wybitnego poznańskiego historyka, prof. Michała Szczanieckiego. Tak więc 28 kwietnia 1954 roku w Zielonej Górze powstał oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego, a jego pierwszym prezesem został Tadeusz Mencil¹⁰. W chwili powstania oddział liczył 28 członków, w tym jedną osobę ze stopniem doktora, 5 archiwistów, 10 nauczycieli i 8 pracowników instytucji kultury ze stopniem magistra oraz 4 osoby z wykształceniem średnim¹¹. Do grupy członków założycieli należał późniejszy nauczyciel akademicki Władysław Korcz, który pełnił funkcję wiceprezesa.

**T. Mencil,
Zadania Polskiego Towarzystwa Historycznego**

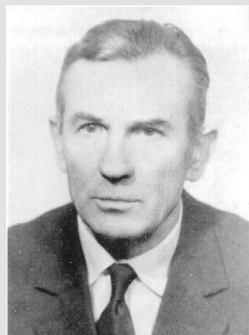
W dniu 28 kwietnia 1954 r. został zorganizowany oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze. Na pierwszym zebraniu prof. dr Michał Szczaniecki z Poznania wygłosił referat pt. „Stan badań nad przeszłością Ziemi Lubuskiej”.

Fakt powstania oddziału PTH w Zielonej Górze **stanowi niewątpliwie ważne wydarzenie w życiu społecznym i naukowym miasta i województwa** i stanowi jeszcze jedno ogniwo łączące Ziemię Lubuską z życiem kulturalnym i naukowym pozostałych części Polski.

Towarzystwo Historyczne stanowiło i stanowi najbardziej masową organizację łączącą wszystkich historyków i miłośników historii w Polsce. Liczne jego oddziały są rozrzucone po całym kraju. Grupują one w poszczególnych miastach badaczy, stanowią ośrodki badań nad przeszłością regionu, wiążą swoje wyniki z całokształtem dziejów Polski, popularyzują osiągnięcia własne i innych ośrodków. **Zadaniem PTH jest bowiem popieranie rozwoju nauk historycznych i popularyzacja wśród społeczeństwa wyników tych badań.** Cele te osiąga towarzystwo przez posiedzenia naukowe o charakterze wewnętrznym i publiczne odczyty popularne. Dzięki referatom i dyskusjom pogłębia się znajomość zagadnień wśród członków Towarzystwa, a prace referentów otrzymują właściwy kierunek, w oparciu o zasady materializmu historycznego, jedynie słuszną i naukową metodę badania praw rozwoju społeczeństwa. Popularyzacja wyników badań historycznych dokonuje się poprzez współpracę z ośrodkami kształcenia nauczycielstwa, Towarzystwa Wiedzy Powszechnej i pozwala na podnoszenie poziomu szerokich mas pracujących, na zapoznanie ich z osiągnięciami nauk historycznych.

Historiografia burżuazyjna pomijała wiele najważniejszych zagadnień społecznych i gospodarczych i zaciemniała celowo przebieg procesu historycznego, wypaczała go i starała się przedstawić go w krzywym zwierciadle. Burżuazyjna historiografia zacierała problem walki klasowej, starała się umacniać mit o tzw. solidaryzmie narodowym.

Nauka historyczna w Polsce Ludowej musi w oparciu o naukę marksizmu-leninizmu uzupełnić te zaniedbania, zerwać z dotychczasowymi obciążeniami. Tym celom służy także Polskie Towarzystwo Historyczne. Na zjazdach walnych poruszane są najbardziej palące potrzeby nauki historycznej poparte rzeczową dyskusją. Poza tym „Kwartalnik

Historyczny” – Organ Polskiej Akademii Nauk – jest stałą trybuną wymiany poglądów na tematy historyczne. Zamieszczają w nim swe prace uczeni i miłośnicy tej dziedziny nauk. Ponieważ otrzymuje go każdy członek Towarzystwa w ramach składek członkowskich, a niezrzeszony może go prenumerować lub nabyć w kioskach „Ruch”, istnieje możliwość zaznajomienia społeczeństwa z osiągnięciami wszystkich ośrodków PTH, uczonych polskich, radzieckich oraz postępowych naukowców innych narodowości.

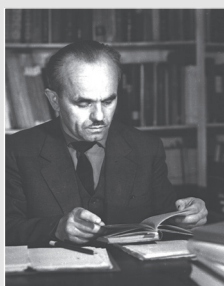
Jakie zadania może spełniać oddział PTH w Zielonej Górze?

Zielona Góra nie jest ośrodkiem uniwersyteckim i fakt ten niewątpliwie stawia nas w gorszym położeniu od innych miast, gdzie od dawna istnieje zorganizowane życie naukowe. Powstanie oddziału PTH pozwoli na zgrupowanie i powiązanie wielu badaczy zamiatowanych w przeszłości Ziemi Zachodnich i pragnących pracować w tej dziedzinie, pogłębiać znajomość naszych dziejów. Prace te, aby mogły dać spodziewane wyniki, muszą skupić się w jednym ośrodku. **Rozproszeni dotychczas badacze nie mający oparcia znajdują pomoc i kierownictwo w swoich dotychczasowych i dalszych poczynaniach naukowych.** Takim kolektywem może i powinno się stać PTH, które grupując wszystkich miłośników historii bez względu na stopień ich przygotowania naukowego, pozwoli im na wytyczenie dalszego kierunku prac oraz prowadzenie badań nad procesem rozwoju społecznego w oparciu o naukę marksizmu-leninizmu.

Dotychczasowe zaniedbania w dziedzinie badań przeszłości Ziemi Lubuskiej wymagają położenia największego nacisku na zagadnienia nam najbliższe – **opracowanie dziejów społecznych i gospodarczych Ziemi Zachodnich, a w szczególności Ziemi Lubuskiej.** Wydobyć z tej przeszłości polskość tych Ziemi od czasów najdawniejszych, wykryć powiązań gospodarczych z pozostałymi ziemiami polskimi. **Polska przeszłość Ziemi Lubuskiej, starannie zacierana przez szowinistyczną naukę niemiecką, żyje w dokumentach archiwalnych, a wydobyć jej czeka na historyków polskich.** Tymczasowe prace Instytutu Zachodniego w Poznaniu publikowane w „Przeglądzie Zachodnim” i oddzielnych wydawnictwach, z których największe to „Ziemia Lubuska” (opracowanie zbiorowe) są dopiero początkiem tej pracy, która powinna być rozwijana **właśnie na naszym terenie.** Rzecz jasna, że prace nad dziejami regionalnymi nie powinny odsuwać nas od problemów ogólnopolskich, które w drodze wymiany z innymi oddziałami winny być również rozwijane.

Nie należy jednak spodziewać się, że nakreślony tu program będzie od razu w pełni wykonany. W początkach swej działalności PTH w Zielonej Górze będzie musiało jeszcze z konieczności czerpać wiele z wyników prac innych ośrodków, zwłaszcza poznańskiego, zasłużonego od dawna w badaniach nad problematyką Ziemi Zachodnich. Ośrodek zielonogórski musi okrzepnąć organizacyjnie, przyciągnąć do współpracy wszystkich historyków i w oparciu o istniejące zbiory archiwalne i biblioteczne rozpocząć planowe prace badawcze.

„Gazeta Zielonogórska” 1954, nr 109, s. 7.

Władysław Korcz (1913-1997) urodził się w Samborze, wybuch II wojny światowej przerwał jego studia w Wolnej Wszechnicy Polskiej. Jako żołnierz AK wydawał konspiracyjne pismo „Podhalanin”, co było bezpośrednim powodem aresztowania przez NKWD i zesłania na Ural. W październiku 1945 roku wraz z transportem repatriantów znalazł się w Zielonej Górze. W 1951 roku ukończył studia na Uniwersytecie Poznańskim. W 1969 roku uzyskał stopień doktora, a w 1978 roku stopień doktora habilitowanego na UAM. Był członkiem założycielem i aktywnym działaczem PTH, LTK, LTN, nauczycielem, pracownikiem Muzeum w Zielonej Górze, pracownikiem Stacji Naukowej PTH, docentem w Wyższej Szkole Pedagogicznej¹².

Z powołaniem Oddziału PTH w Zielonej Górze łączono nadzieję nie tylko na popularyzację wiedzy historycznej, ale także – czemu dawano wyraz na łamach „Gazety Zielonogórskiej” – na naukową aktywizację środowiska i inicjowanie badań nad przeszłością regionu. W owym czasie polskie społeczeństwo przechodziło proces przededefiniowania tradycji historycznych. Szczególnie znacznie miał on na Ziemiach Odzyskanych, gdzie z wyjątkową siłą odczuwane było poszukiwanie historycznych korzeni dla ukształtowanej w 1945 roku Polski. Zdecydowana większość historyków zaczęła doszukiwać się ich w monarchii piastowskiej, poddając jednocześnie krytyce tradycję jagiellońską. Za nawiązaniem do tradycji piastowskiej silnie przemawiał argument natury geopolitycznej, czyli chęć legitymizacji aktualnego kształtu państwa, pokrywającego się z dawnymi macierzystymi ziemiami piastowskimi, z których zostało ono wyparte przez germański ekspansjonizm. Stąd też w pierwszych dziesięcioleciach powojennych historycy zajmujący się przeszłością Ziem Zachodnich koncentrowali swoją uwagę na dziejach najdawniejszych, wskazując na przynależność tego obszaru do państwa pierwszych Piastów i akcentując jego związki z Polską w stuleciach następnych. Zielonogórskich historyków do podejmowania takiej problematyki skłaniały nie tylko naukowa polityka władz, ale – wydaje się – w nie mniejszym stopniu naturalna chęć poznania przeszłości tych ziem, przybliżenia – często przemilczanych przez dawniejszą historiografię niemiecką – wątków polskich lub z Polską związanych.

Nic więc dziwnego, że w pierwszych latach tworzenia się naukowego środowiska historycznego w Zielonej Górze dominowała problematyka regionalna. W początkowym okresie ukazywały się liczne artykuły popularyzatorskie autorstwa Władysława Korcza i Hieronima Szczegóły na łamach „Gazety Zielonogórskiej” i później „Nadodrza”, a znaczną frekwencją cieszyły się organizowane przez zielonogórski Oddział PTH i Towarzystwo Wiedzy Powszechnej popularyzatorskie wykłady.

Wiesław Sauter (1905-1996) urodził się w Strzyżowicach w Zagłębiu Dąbrowskim, skończył sosnowieckie Gimnazjum im. Staszica, po ukończeniu studiów na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Poznańskiego został nauczycielem. Po wojnie związał się z Babimojszczyzną i Nowym Kramskiem. W 1957 roku, jako nauczyciel w Nowej Soli, został prezesem LTK. W roku 1967 na Wydziale Filozoficzno-Historycznym UAM uzyskał stopień doktora. Był autorem prac historycznych i etnograficznych oraz członkiem Związku Literatów Polskich¹³.

Jednocześnie w środowisku zielonogórskim coraz bardziej dojrzewała myśl powołania regionalnej organizacji na rzecz rozwoju i upowszechniania kultury. Podczas sesji Wojewódzkiej Rady Narodowej w czerwcu 1956 roku wysunięto projekt utworzenia takiej organizacji. Ówczesna sytuacja polityczna nie pozwalała jednak na szybką realizację tego pomysłu. Dopiero w lipcu 1957 roku, po wielu dyskusjach prezentowanych także na łamach „Gazety Zielonogórskiej”, Sejmik Kultury Ziemi Lubuskiej powołał Lubuskie Towarzystwo Kultury. Na czele Prezydium LTK stanął wówczas dyrektor Biblioteki Wojewódzkiej w Zielonej Górze Władysław Drązkowski, a wiceprezesami zostali historycy: Wiesław Sauter, Władysław Korcz i archeolog Edward Dąbrowski. W listopadzie doszło do zmian w prezydium – prezesem został Wiesław Sauter¹⁴. Wśród około dwustu propozycji i dezyderatów zgłoszonych podczas sejmiku, których realizacja miała ożywić życie kulturalne w województwie znalazły się także wnioski dotyczące rozwoju muzealnictwa, nauki i jej upowszechniania:

1. odbudowa i popularyzacja zabytków świadczących o polskości Ziemi Lubuskiej,
2. tworzenie izb pamiątek regionalnych,
3. utworzenie, w porozumieniu z Instytutem Zachodnim w Poznaniu, stacji naukowo-badawczej,
4. stworzenie systemu stypendialnego dla naukowców,
5. stworzenie regionalnej oficyny wydawniczej, publikującej dorobek naukowy i artystyczny twórców Ziemi Lubuskiej,
6. utworzenie wyższej uczelni (w perspektywie)¹⁵.

Sejmik Kultury Ziemi Lubuskiej stanowił istotną cezurę w polityce i praktyce kulturalnej w regionie. Aktywnie uczestniczyli w nim przedstawiciele ówczesnych władz politycznych i administracyjnych województwa, co pozwoliło nakreślić długofalowy program działalności kulturalnej w regionie. Regionalny ruch kulturalny, poprzez aktywizację możliwie szerokich kręgów twórców, przyczyniał się do przyspieszenia rozwoju województwa zielonogórskiego i jego integracji z resztą kraju.

Głównym celem LTK było zbliżenie integrującego się społeczeństwa do problematyki własnego regionu i wydobywanie z przeszłości Środkowego Nadodrza wszystkiego co polskie. Regionalizm, który determinował działalność LTK, miał jednak charakter otwarty, opierał się na kontaktach z ościennymi środowiskami naukowymi i twórczymi, a problematykę regionu wprowadzał do kultury ogólnopolskiej.

W ówczesnej sytuacji politycznej odwilży wydawało się, że swe cele towarzystwo może osiągnąć samą siłą moralnego i społecznego oddziaływania. Pierwsze jego przedsięwzięcia były przyjmowane entuzjastycznie. Ogólne ożywienie kulturalne w województwie spowodowane przemianami po październiku 1956 roku,

decentralistyczną polityką państwa i aktywizacją społeczną było coraz bardziej widoczne w kraju, w niektórych środowiskach wywoływało kontrowersje i dyskusje, a program LTK nazywano „lubuskim modelem kulturalnym”, samo zaś Towarzystwo „fabryką społecznych inicjatyw”¹⁶.

Pierwszym i najważniejszym dokonaniem LTK było stworzenie własnego pisma „Nadodrże”, którego inauguracyjny numer w formie wydania specjalnego ukazał się w październiku 1957 roku¹⁷. Pismo to, obok „Gazety Zielonogórskiej”, stało się głównym forum publikacyjnym ludzi kultury i nauki w regionie. Czasopismo publikowało na swych łamach artykuły o polskiej przeszłości regionu, szczególnie o walce o polskość rodzimych mieszkańców województwa, utwory miejscowych adeptów literatury, reportaże, w cyklu *Nasze portrety* publikowało fotografie ludzi kultury i nauki. Na łamach „Nadodrza” wypowiadali się działacze towarzystw lokalnych, dyskutowano o pojęciu regionalizmu, wskazywano na potrzebę powołania w Zielonej Górze ośrodka badawczo-naukowego¹⁸.

Ponadto Towarzystwo nawiązało ścisłą współpracę z naukowcami, którzy w okresie międzywojennym i po 1945 roku zajmowali się problematyką Środkowego Nadodrza. Lubuskie Towarzystwo Kultury wraz z Polskim Towarzystwem Historycznym 22 marca 1958 roku zorganizowało konferencję naukowców z różnych ośrodków Polski pt. *O potrzebie ożywienia badań nad Ziemią Lubuską*, podsumowującą badania nad przeszłością i teraźniejszością regionu. Wzięli w niej udział m.in.: Michał Szczaniecki, Zdzisław Kaczmarczyk, Jan Wąsicki, Gerard Labuda, Zygmunt Dolczewski, Stanisława Zajchowska, Monika Gruchman, Stanisław Kurnatowski z Poznania, Karol Maleczyński, Kazimierz Popiołek, Seweryn Wyśłouch, Stefan Inglot, Władysław Czapliński z Wrocławia i Witold Hensel z Warszawy¹⁹. Konferencja pozwoliła na określenie perspektywicznego planu badań naukowych, postulując opracowanie szczegółowego planu badań archeologicznych, historycznych, geograficznych, etnologicznych, socjologicznych, ekonomicznych i językoznawczych. Ponadto zgłoszono potrzebę

Jerzy Kossak o społecznym ruchu kulturalnym

Na gruncie nowej integracji społecznej, jaka nastąpiła na Ziemiach Odzyskanych, zrodził się szczególnie patriotyzm lokalny, który nie ma nic wspólnego z zaściankowym, lokalnym szowinizmem. Ci, którzy znają Zieloną Górę, Opole, Jelenią Górę, ziemię koszalińską, znają także grupy tych – głównie młodych – zapaleńców, którzy tworzą tam ośrodki regionalnych badań nad kulturą swoich terenów, którzy mówią o sprawach społecznych rejonu, jak o swoich sprawach własnych, pełni przeróżnych społecznych inicjatyw. Ten typ regionalizmu narodził się ze słusznego przekonania o wspólnocie dotychczasowych dokonań i wspólnocie planów przyszłościowych. Regionalizm ten więc i ten typ społecznikostwa, wsparty o heroiczne tradycje czasów pionierskich, jest jednym z istotnych symptomów kształtowania się socjalistycznej kultury na tych ziemiach.

J. Kossak, *Kultura, pisarz, społeczeństwo*, Warszawa 1964, s. 255-256.

powołania grupy konsultantów składającej się z samodzielnych pracowników nauki różnych dyscyplin, którzy współpracowaliby z Wojewódzką Radą Narodową i LTK w rozwiązywaniu najważniejszych problemów województwa. Uczestnicy konferencji postulowali także utworzenie w Zielonej Górze biblioteki i stacji naukowej oraz wydawanie rocznika, który podejmowałby na swych łamach naukowo opracowaną problematykę historyczną i współczesną regionu. Postulowano także przeniesienie z Sulechowa do Zielonej Góry Archiwum Państwowego. Władysław Korcz w swym referacie wyrażał wówczas pragnienie uczynienia z Zielonej Góry ośrodka badań naukowych regionu lubuskiego²⁰.

Praktycznym rezultatem konferencji było utworzenie w Zielonej Górze Stacji Naukowej Polskiego Towarzystwa Historycznego i zainicjowanie wspólnie z PTH i Wydawnictwem Poznańskim serii wydawniczej „Biblioteka Lubuska”, w której jako pierwsze w 1958 roku ukazały się prace zielonogórskich historyków: Romana Szczepaniaka *Początki miast lubuskich* i Władysława Korcza *Dzieje uprawy zielonogórskiej winorośli*; wydanie w 1959 roku pierwszego tomu „Rocznika Lubuskiego” i przeniesienie Archiwum Państwowego do Starego Kisielina.

U podstaw powoływania do życia stacji naukowych leżało przekonanie, że w nich najlepiej będą określane cele i potrzeby w zakresie prowadzenia badań naukowych. Inauguracja Stacji Naukowej PTH odbyła się 10 maja 1958 roku. Do jej zadań należało inicjowanie i prowadzenie prac naukowo-badawczych z historii regionalnej i dyscyplin pokrewnych, organizacja oraz upowszechnianie wiedzy historycznej ze szczególnym uwzględnieniem problematyki regionalnej, publikowanie wyników prac, współpraca z władzami i towarzystwami regionalnymi, utrzymywanie kontaktów z placówkami naukowymi w kraju, gromadzenie źródeł historycznych i wydawnictw. Kierownikiem Stacji został Jan Wąsicki, a pierwszym jej etatowym pracownikiem był Władysław Korcz, w 1962 roku stacja otrzymała drugi etat, na którym zatrudniono Joachima Benyskiewicza. W okresie istnienia stacji w latach 1958-1975 trzech jej pracowników ukończyło prace habilitacyjne i trzech prace doktorskie.

Pracownicy Stacji aktywnie uczestniczyli w pracach nad wydaniem kolejnych tomów „Rocznika Lubuskiego” oraz „Zeszytów Lubuskich LTK”. Ważnym wydarzeniem było wydanie pierwszego tomu fundamentalnego dzieła *Studia nad początkami miast nad Dolną Wartą i Środkową Odrą*. Stacja, która swą siedzibę miała w Muzeum w Zielonej Górze, była zaczątkiem instytucji naukowej, przez co odegrała dużą rolę w rozwoju badań i środowiska naukowego, nie tylko historycznego. Jej związek instytucjonalny z Oddziałem PTH był stosunkowo luźny, podlegała bowiem ona bezpośrednio Zarządowi Głównemu. Władysław Korcz był jednak w latach 1958-1960 prezesem oddziału PTH²¹.

Gdy 17 marca 1960 roku po raz drugi zebrał się Sejmik LTK, jednym z jego trzech głównych problemów była intensyfikacja badań naukowych. LTK legity-

Jan Wąsicki, Wspomnienia z działalności PTH w Poznaniu i Zielonej Górze

Było to, z perspektywy czasów patrząc, nader ryzykowne przedsięwzięcie, województwo dysponowało bowiem niewielką liczbą osób o wykształceniu historycznym z tytułem magistra. Rozpalone jednak zostały miejscowe ambicje do tego stopnia, że uroczyste otwarcie Stacji odbyło się w dniu 10 maja 1958 roku w sali Biblioteki Publicznej, zanim jeszcze uzyskano formalną zgodę i jakiegokolwiek fundusze ze strony Zarządu Głównego PTH. Nie postarano się o żadne pomieszczenia, nie zapewniono sobie też ludzi, którzy mieli prowadzić Stację. Wobec tego stanu rzeczy postawiony zostałem w sytuacji przymusowej. Moi starsi koledzy w katedrze, to jest Szczaniecki i Kaczmarczyk, orzekli, że ja powinienem objąć kierownictwo Stacji PTH w Zielonej Górze. Uzasadniali to tym, że zajmuję się Prusami i znam archiwalia do tych czasów. Najważniejszym argumentem był jednak fakt, że nikogo chętnego do tej pracy nie można było znaleźć. Uzgodniono wreszcie moją kandydaturę z prezesem Towarzystwa prof. Stanisławem Herbstem. Nie pozostało mi nic innego, jak podjąć się tej pracy początkowo na pełnym etacie, w trzy miesiące później na pół, by jeszcze w tym samym roku, a potem przez lat szesnaście prowadzić ją społecznie.

*Polskie Towarzystwo Historyczne 1886-1986, red. S.K. Kuczyński,
Wrocław-Warszawa-Kraków 1990, s. 196.*

mowało się już wtedy pewnymi osiągnięciami w tym zakresie, a przede wszystkim nawiązaniem bliskich kontaktów z naukowcami, którzy prowadzili badania na Środkowym Nadodrzu, oceniali prace lubuskich autorów i służyli im radą. Istniał już pewien dorobek publikacyjny. Namiastkę życia naukowego stanowiło też powołane w 1957 roku Studium Nauczycielskie²². Podczas sejmiku zgłoszono postulat powołania towarzystwa naukowego jako członu LTK i po raz pierwszy zwrócono uwagę na konieczność pozyskania do współpracy inteligencji technicznej, znajdującej się dotąd na uboczu życia kulturalnego.

Po II sejmiku LTK bardzo wiele uwagi poświęciło rozwojowi badań naukowych i kształtowaniu środowiska naukowego. Na łamach „Nadodrza” toczyła się dyskusja zainicjowana przez Janusza Koniusza z udziałem m.in. Mariana Eckerta, Władysława Korcza, Bogdana Kresa, Czesława Matuszewicza, Hieronima Szczegóły i Jana Wąsickiego nad powołaniem „lubuskiego instytutu naukowego”, który prowadziłby badania w zakresie różnych dziedzin wiedzy i koordynował działalność naukową w województwie. W ramach cyklu *Z doświadczeń naukowych Nadodrza i Pomorza* prezentowano podobne, istniejące już, placówki w Szczecinie, Opolu i Olsztynie²³. Uważano, że rozwój naukowy regionu powinien się dokonać poprzez awans własnej kadry, wykorzystując pomoc ośrodków ościennych. Postulowano

także przekształcenie półwyższych studiów nauczycielskich w Zielonej Górze i Gorzowie w szkoły wyższe oraz utworzenie biblioteki naukowej. Największą aktywność wykazywały środowiska historyków i socjologów, które organizowały konferencje z udziałem m.in.: Stanisławy Zajchowskiej, Michała Szczanieckiego, Wiesława Posadzego, Zdzisława Kaczmarczyka, Andrzeja Kwileckiego i Kazimierza Żygulskiego²⁴.

Projekt utworzenia jednostki naukowej przy LTK został zaakceptowany przez polityczne i administracyjne władze województwa. Rada LTK 8 czerwca 1962 roku podjęła uchwałę o powołaniu Ośrodka Badawczo-Naukowego²⁵. Powołanie tej jednostki było istotne ze względu na dominację nauk historycznych, które rozwijały się dzięki Stacji Naukowej PTH. Utworzony przy LTK ośrodek dawał szansę na podobny rozwój także innym dyscyplinom nauki. Praca w nim zorganizowana była w ramach zespołów, nad którymi opiekę sprawowali pracownicy naukowcy z Poznania, Krakowa i Warszawy:

- zespół prawniczo-finansowy pod opieką prof. dr. Jana Zdzitowieckiego, UAM;
- zespół historii szkolnictwa i kultury kierowany przez prof. dr. Zdzisława Grotę, UAM;
- zespół badań nad historią gospodarczą województwa zielonogórskiego pod opieką prof. dr. Czesława Łuczaka, UAM;
- zespół psychologiczny pod kierunkiem doc. dr. Bolesława Hornowskiego, UAM;
- zespół archeologiczny pod opieką doc. dr. Bogdana Kostrzewskiego, Muzeum Archeologiczne w Poznaniu;
- zespół architektury i urbanistyki pod kierunkiem doc. dr. Andrzeja Domańskiego (Politechnika Krakowska);
- zespół historii Polski Ludowej pod opieką prof. dr. Jana Wąsickiego, UAM;
- zespół zagadnień kulturalno-oświatowych pod przewodnictwem dr. Sława Krzemienia (PWSN w Warszawie)²⁶.

W strukturze ośrodka zdecydowanie przeważały nauki humanistyczne i społeczne, mimo wyrażanej wcześniej chęci aktywizacji środowiska nauk ścisłych i inżynierskich udało się stworzyć jedynie zespół grupujący architektów. Jednocześnie należy zaznaczyć, że w 1961 roku z inicjatywy pracowników dydaktycznych Studium Nauczycielskiego powstał oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza. Wynikiem działalności naukowej członków oddziału było wiele prac z historii literatury i językoznawstwa. Oddział towarzystwa zorganizował sesje naukowe poświęcone literaturze powojennej (w 1962 roku) i twórczości Józefa Ignacego Kraszewskiego (w 1963 roku)²⁷, a jego członkowie brali także aktywny udział w pracach LTK. W tym samym czasie ukształtował się prężny ośrodek myśli twórczej przy Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego²⁸.

[...] Powstanie Ośrodka Badawczo-Naukowego wiąże się z problemem dalszego awansu nauki na Ziemi Lubuskiej oraz ugruntowaniem badań naukowych. Znacznie wcześniej LTK postulowało powołanie Lubuskiego Instytutu Naukowego, jako placówki badawczej, zaspokajającej potrzeby Ziemi Lubuskiej w zakresie nauk społecznych. Po rozpatrzeniu sprawy przez władze wojewódzkie i po zasięgnięciu opinii wśród samodzielnych pracowników nauki oraz w wyniku wielomiesięcznej dyskusji, po szczegółowej analizie kadry miejscowej i po przedłożeniu prac Komisji do Rozwoju Nauki powołanej przez KW PZPR, biorąc także pod uwagę możliwości organizacyjne, postanowiono nie powoływać samodzielnego Lubuskiego Instytutu Naukowego (nazwa zresztą nigdy nie została do końca sprecyzowana), lecz w oparciu o administrację i możliwości wydawnicze LTK, Ośrodek Badawczo-Naukowy z etatowym sekretarzem do spraw naukowych. Opracowany statut Ośrodka Badawczo-Naukowego, poddano krytycznej analizie samodzielnych pracowników nauki. Ogólnie uznano go za rzeczowy, odpowiadający obecnym możliwościom zielonogórskim, a zarazem wybiegający na przyszłość, gdy chodzi o zadania badawcze i organizacyjne.

W pierwszym rządzie zaistniała pilna potrzeba zewidencjonowania prac naukowych, dotyczących Ziemi Lubuskiej w zakresie różnych specjalności. Chodziło tutaj o prace magisterskie lub doktorskie, jak również inne opracowania naukowe dotyczące naszego województwa. W tym celu została powołana w czerwcu 1962 roku przez Egzekutywę KW PZPR Komisja ds. Stanu i Perspektyw Badań Naukowych w woj. zielonogórskim.

Realizacja zadań tej Komisji miała odpowiedzieć na pytanie, co zrobiono w dziedzinie badań naukowych nad aktualnymi problemami Ziemi Lubuskiej. Odpowiedź na to pytanie ma na tyle doniosłe znaczenie, gdyż na nim można oprzeć planowanie prac nadżywianiem życia naukowego naszego województwa. Zespoły problemowe Komisji dotarły do 21 placówek naukowych w kraju.

Ogólne wnioski z prac zespołów, które dokonały olbrzymiej pracy, acz nie w pełni jednak uwieńczonej sukcesem, wskazują, że dotychczasowe zajęcie się problematyką województwa zielonogórskiego jest przyczynkowe i fragmentaryczne. Ogólnie można powiedzieć, że dotyczy ono zainteresowań poprzez „sąsiedztwo” i przebiega w formie raczej bezplanowej. Z tego wynika odpowiedzialna rola Ośrodka Badawczo-Naukowego, głównie poprzez skupienie wokół siebie ludzi zamierzających zająć się pracą naukową.

Uprzednio słuszna w tej mierze inicjatywa LTK wykazywała pewną jednostronność przez faworyzowanie nauk historycznych. Dlatego też u zarania Ośrodka starano się rozszerzyć wachlarz kierunków naukowych zainteresowań. Znalazło to wyraz w organizowaniu przy ośrodku sekcji, które zgromadziły zespoły ludzi pracujących pod opieką samodzielnych pracowników nauki. Członkowie tych sekcji to przede wszystkim osoby o wyższym wykształceniu, mające otwarte przewody doktorskie lub ubiegające się o to. [...]

„Nadodrze” 1964, nr 3, s. 4-5.

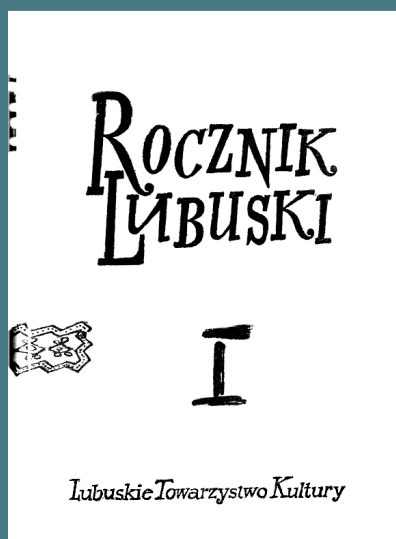
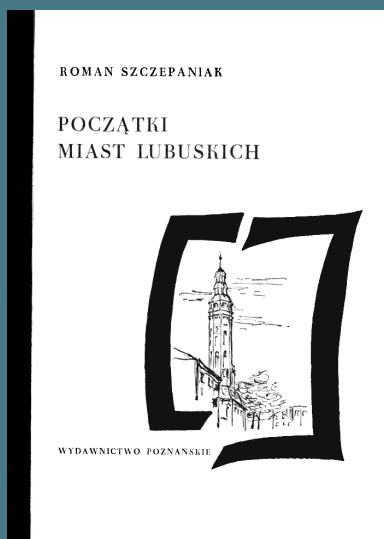

Jan Muszyński ur. w 1932 roku w Gnieźnie, absolwent historii sztuki na Uniwersytecie Poznańskim. Z Zieloną Górą związany od 1956 roku, początkowo w charakterze asystenta Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w latach 1960-1962 jako Wojewódzki Konserwator Zabytków, a od 1962 roku jako pracownik LTK i organizator Ośrodka Badawczo-Rozwojowego, od początku istnienia Lubuskiego Towarzystwa Naukowego do 1976 roku sekretarz LTN, w latach 1976-1998 dyrektor Muzeum Ziemi Lubuskiej. W 1971 roku uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie historii na UAM w Poznaniu. Ponadto przez 18 lat wykładał historię sztuki na WSP w Zielonej Górze i prowadził seminaria magisterskie²⁹.

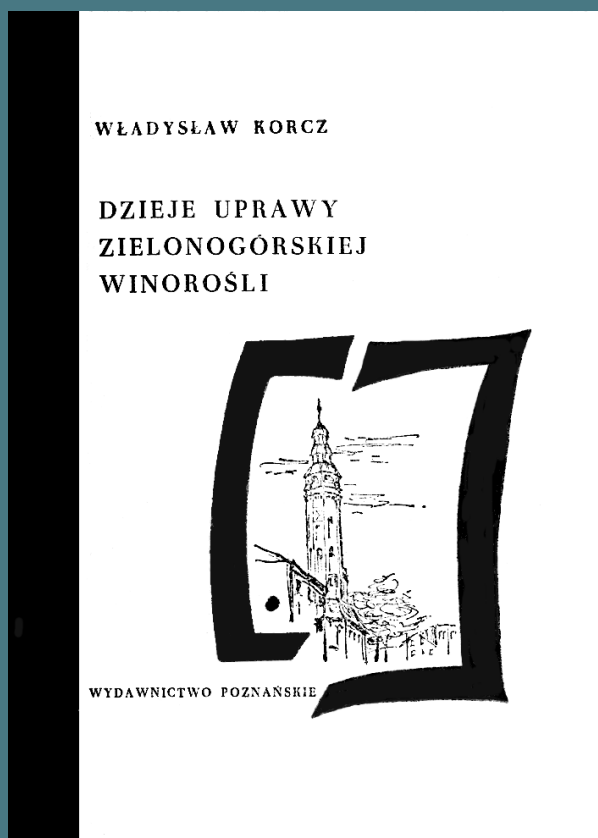

W dyskusji na łamach „Nadodrza” i „Gazety Zielonogórskiej”, która poprzedzała III Sejmik LTK z 11 stycznia 1964 roku, i która trwała jeszcze po jego zakończeniu, pojawiły się głosy, że LTK, przykładając dużo uwagi do rozwoju ruchu naukowego, zaniedbało swój podstawowy cel: upowszechnianie kultury. W tym duchu wypowiadali się literaci i plastycy, obawiając się nawet przekształcenia LTK w Lubuski Instytut Naukowy³⁰. Janusz Koniusz proponował odciążyć LTK „od spraw, które przerosły jego możliwości i siły”³¹. Jednocześnie Jan Muszyński w październikowym numerze „Nadodrza” wysunął postulat utworzenia w Zielonej Górze towarzystwa naukowego. Ówczesny prezes LTK Wiesław Sauter w swoim wystąpieniu sejmikowym jednoznacznie wskazywał: „Gdyby mnie zapytano, której pracy należy się pierwszeństwo, bez namysłu wskazałbym im naczelne zadania LTK – upowszechnianie kultury. Taka jest również postawa całego Prezydium”³². Żadna z osób zabierających głos w dyskusji nie była przeciwna badaniom naukowym i tworzeniu środowiska naukowego. Szukano jedynie takiej formuły, która, umożliwiając aktywność naukową członkom LTK, nie spychała na plan dalszy jego głównych statutowych celów. Tak narodził się pomysł utworzenia odrębnego towarzystwa, które korzystało z doświadczeń LTK i kontynuowało jego działania. W ramach Ośrodka Badawczo-Naukowego powołano grupę opracowującą jego statut³³.

Ukonstytuowanie się 22 lutego 1964 roku Lubuskiego Towarzystwa Naukowego zakończyło podjęty przez LTK pierwszy etap tworzenia środowiska naukowego w województwie. Prezesem Towarzystwa został prof. Jan Wąsicki, wiceprezesem dr Edmund Stuczyński z Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Gorzowie, a sekretarzem Jan Muszyński. W skład zarządu weszli współpracujący wcześniej z LTK badacze z Poznania, Warszawy i Wrocławia oraz grupa zielonogórczan. W grupie członków założycieli LTN znaleźli się późniejsi nauczyciele akademicy: Joachim Benyskiewicz, Andrzej Czarkowski, Marian Eckert, Władysław Korcz, Bogdan Kres, Franciszek Pastwa, Albert Pawłowski i Hieronim Szczegół.

Pierwsze naukowe publikacje LTK, 1958-1959

Prace Towarzystwa odbywały się w ramach komisji, których strukturę przejęto po Ośrodku Badawczo-Naukowym. Jednak ta forma organizacyjna okazała się niewystarczająca, stąd jedna z pierwszych decyzji Prezydium LTN, dotycząca nowej struktury, uwzględniającej nie tylko bieżący stan kadrowy środowiska naukowego, ale także umożliwiającą poszerzenie dotychczasowego wachlarza uprawianych dyscyplin naukowych zgodnie z potrzebami regionu. Utworzono więc trzy wydziały: I – Nauk Społecznych, II – Wydział Nauk Technicznych i III – Wydział Nauk Rolniczych i Biologicznych. W ramach wydziałów działały komisje odpowiadające poszczególnym dyscyplinom i kierunkom badawczym. Struktura ta ewoluowała wraz z powstawaniem nowych potrzeb związanych głównie z powołaniem Wyższej Szkoły Inżynierskiej. Na trzecim Zjeździe LTN w 1972 roku z inicjatywy Michała Kisielewicza powołano jeszcze wydział IV – Matematyki, Fizyki i Chemii³⁴. Towarzystwo przyjęło także od LTK „Rocznik Lubuski”. Ponadto LTN zaczęło wydawać nowe wydawnictwa ciągłe: „Dydaktyka Literatury”, „*Discussiones Mathematicae*” i serię „Prace Lubuskiego Towarzystwa Naukowego”, w ramach której ukazało się 28 tomów. Nie do przecenienia jest wkład Ośrodka Badawczo-Naukowego i potem LTN-u w rozwój środowiska naukowego, co zaowocowało wieloma doktoratami. Jako pierwsi uzyskali je późniejsi profesorowie: historycy – Hieronim Szczegółła (1964), Marian Eckert (1965) i psycholog – Czesław Matuszewicz (1965). Do 1970 roku jeszcze 27 członków LTN uzyskało stopnie doktorskie, w tym przyszli profesorowie: historycy – Kazimierz Bartkiewicz, Joachim Benyskiewicz, Henryk Dominiczak, matematyk – Michał Kisielewicz, poloniści – Władysław Magnuszewski, Wojciech Pasterniak, Stanisław Kania, prawnik – Albert Pawłowski, pedagodzy – Henryk Pochanke i Bronisław Ratuś oraz germanista – Jan Papiór³⁵. W okresie dziesięcioletniej działalności LTN łącznie do 1974 roku stopnie doktora uzyskało 56 osób (historia – 13, historia sztuki – 1, higiena 2, prawo – 4, pedagogika – 5, psychologia – 3, biologia i gleboznawstwo – 2, etnografia – 1, filologia polska – 3, filologia germańska – 1, medycyna – 1, nauki polityczne – 3, archeologia – 2, geografia i geologia – 5, filozofia – 1, matematyka – 6, elektronika – 1, fizyka – 2) i wyhabilitowało się pięć osób: Hieronim Szczegółła (1970), Michał Kisielewicz (1971), Wojciech Pasterniak (1972), Marian Eckert (1973) i Bronisław Ratuś (1974)³⁶.

Społeczny ruch naukowy, który do utworzenia LTN koncentrował się wokół PTH, LTK i Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza, zyskał nowe formy organizacyjne, integrujące przedstawicieli różnych dyscyplin nauki. Jednocześnie coraz bardziej aktywizowali się przedstawiciele poszczególnych dyscyplin, powołując oddziały ogólnopolskich stowarzyszeń. Sprzyjała temu ogólna atmosfera związana m.in. z powołaniem w 1965 roku Wyższej Szkoły Inżynierskiej.

W 1964 roku powstał oddział Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, którego celem było krzewienie myśli ekonomicznej, podnoszenie kwalifikacji zawodowych

*Nasze
portrety*

MICHAŁ SZCZANIECKI

profesor Uniwersytetu
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
dyr. Instytutu Zachodniego

1964 r.

Cykl „Nasze portrety”
w „Nadodrze”

*Nasze
portrety*

Joachim Benyskiewicz

sekretarz TWP
Zielona Góra

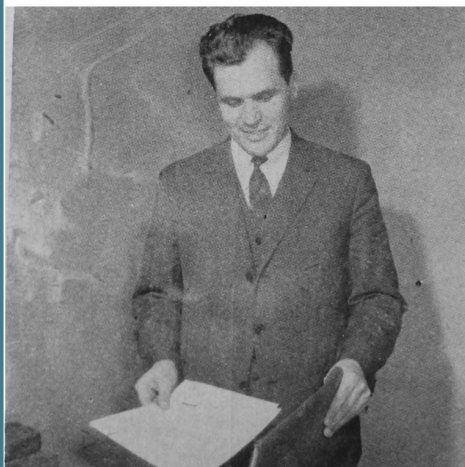

1966 r.

*Nasze
portrety*

Dr HIERONIM SZCZEGÓŁA

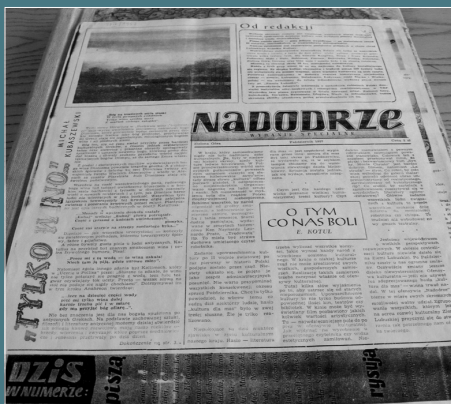
historyk
działacz kulturalny
Szprotawa

1965 r.

Zebranie założycielskie LTN, 22 lutego 1964 r.

Pierwszy numer „Nadodrza”,
październik 1957 r.

III Walny Zjazd LTN, 1972 r.

ekonomistów oraz współudział w inicjowaniu i koordynacji badań naukowych. Towarzystwo organizowało odczyty, konferencje i seminaria naukowe, m.in.: *Postęp ekonomiczny w handlu* (1965), *Problemy transportu samochodowego województwa lubuskiego* (1966), *Postęp ekonomiczny w gospodarce komunalnej* (1967) itd.³⁷

W 1967 roku ukonstytuował się oddział Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych, w skład którego wchodził m.in. Hieronim Szczegół, Henryk Samujłło, Albert Pawłowski i Franciszek Pastwa. Jego pierwsi członkowie rekrutowali się spośród wykładowców WSI. Towarzystwo prowadziło działalność naukową i popularyzatorską, ułatwiając w środowisku zielonogórskim wymianę myśli na tematy polityczne socjologom, ekonomistom, historykom, filozofom i prawnikom³⁸.

W 1969 roku powstał oddział Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego. Oddział prowadził badania naukowe nad budownictwem ludowym, kulturą materialną i folklorem ludności rodzimej oraz rolą tradycji ludowej na wsi zielonogórskiej. Był organizatorem lub współorganizatorem kilku konferencji i sympozjów naukowych, w tym m.in.: *Etnografia Ziemi Zachodnich i Północnych* (1970), *Problemy współczesnej etnografii – wyniki badań na Ziemi Lubuskiej* (1971), *Sztuka ludowa na Ziemi Lubuskiej* (1972)³⁹.

W 1970 roku powstał oddział Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej. Towarzystwo organizowało posiedzenia naukowe, m.in. *Symposium higieny szkolnej* (1973) i utrzymywało ścisłą współpracę z Zespołem Higieny LTN oraz AWF w Poznaniu i jej filią w Gorzowie Wielkopolskim⁴⁰. W tym samym roku powołano oddział Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego, zrzeszającego m.in. Juliana Skorka, Zofię Magnuszewską, Reginę Orzelek, Jerzego Piotra Majchrzaka. Prowadziło ono działalność naukowo-badawczą w dziedzinie nauczania języków obcych oraz działalność popularyzatorską i konsultacyjną. Działalność towarzystwa koncentrowała się wokół języków: rosyjskiego, niemieckiego, angielskiego i francuskiego⁴¹. W 1973 roku, inaugurującym Wyższą Szkołę Pedagogiczną, powstały jeszcze oddziały Polskiego Towarzystwa Socjologicznego i Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego.

W 1974 roku z inicjatywy Michała Kisielewicz przy poznańskim oddziale Polskiego Towarzystwa Matematycznego powstało koło w Zielonej Górze. Rok później w uznaniu dokonań zielonogórskich matematyków podczas zjazdu PTM w Szczecinie utworzono zielonogórski oddział PTM, któremu już w roku następnym zarząd główny powierzył organizację ogólnopolskiego zjazdu, w którym uczestniczyło ponad 300 matematyków.

Spółeczny ruch naukowy w Zielonej Górze budowany był głównie dzięki entuzjastom i zaangażowaniu nauczycieli, nie miałyby on jednak szans na rozwój, gdyby nie przychylne stanowisko ówczesnych władz politycznych w regionie. Najważniejszą rolę w istotnych sprawach społecznych i gospodarczych odgrywała

Polska Zjednoczona Partia Robotnicza. Atmosfera przemian po październiku 1956 roku i postawa lokalnych władz partyjnych sprzyjały poczynaniom pionierów nauki. Ich działania bowiem wpisywały się w realizację hasła „Ziemia Lubuska piękna, kulturalna i gospodarna”. Stąd też wiele inicjatyw związanych z rozwojem nauki w Zielonej Górze wychodziło nawet z kręgu Komitetu Wojewódzkiego PZPR. Ówczesny I sekretarz KW PZPR, Tadeusz Wieczorek, oraz przewodniczący prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej i późniejszy wojewoda zielonogórski, Jan Lembas, byli bardzo zainteresowani kulturalnym rozwojem województwa i wychodzili naprzeciw inicjatywom, które mogły się do niego przyczynić. To właśnie z tego grona już w 1959 roku wyrosły postulaty skierowane do Komitetu Centralnego PZPR w sprawie utworzenia w Zielonej Górze wyższej uczelni. Władze wojewódzkie przygotowały *Perspektywiczny program rozwoju szkolnictwa wyższego w woj. zielonogórskim w latach 1958-1965*⁴². W 1961 roku utworzono przy KW PZPR zespół do spraw nauki i szkolnictwa wyższego, który opracował dwa memoriały: *O stanie i perspektywach badań naukowych w województwie zielonogórskim* i *O utworzeniu w Zielonej Górze Wyższej Szkoły Pedagogicznej i Wyższej Szkoły Inżynierskiej*⁴³.

Nie bez znaczenia było też ukształtowanie się w Zielonej Górze lobby na rzecz awansu kulturalnego regionu. Tworzyli je głównie działacze LTK, literaci, dziennikarze „Gazety Zielonogórskiej”, „Nadodrza” i rozgłośni Polskiego Radia. W 1961 roku na łamach „Gazety Zielonogórskiej” ukazał się artykuł dziennikarki i działaczki LTK Ireny Solińskiej zatytułowany *Lubuska droga do uniwersytetu*. Artykuł ten był reakcją na społeczne zainteresowanie po zamieszczonej w „Gazecie Zielonogórskiej” informacji o uruchomieniu w 1961 roku w Zielonej Górze Zawodowego Studium Administracyjnego przy UAM⁴⁴. I choć tytuł ten niebawem zaczął żyć własnym życiem, stając się hasłem dla wszelkich działań na rzecz utworzenia szkoły wyższej w Zielonej Górze, to autorka postulowała tworzenie punktów konsultacyjnych UAM, umożliwiających zaoczne ukończenie studiów wyższych. Tak więc już w roku następnym doszło do powołania punktu konsultacyjnego Wydziału Prawa UAM, a Wyższa Szkoła Ekonomiczna powołała kierunek ogólnoekonomiczny, w 1963 roku zaś powstały kolejne punkty konsultacyjne: filologii polskiej, matematyki i fizyki (UAM) oraz Wydziału Mechanicznego, Elektrycznego i Budownictwa Lądowego Politechniki Poznańskiej. W 1965 roku w województwie zielonogórskim działały punkty konsultacyjne wyższych uczelni:

- Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu – prawo, filologia polska, matematyka i fizyka (Zielona Góra),
- Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Poznaniu (Zielona Góra),
- Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Warszawie (Zielona Góra),
- Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu (Toporów),

Nie spodziewaliśmy się, że zamieszczona w naszej „Gazecie” z dn. 20 bm. rozmowa z doc. Radwańskim, dotycząca zawodowego studium administracyjnego, wzbudzi tak żywy oddźwięk. Tymczasem od rana urywały się telefony do redakcji, mieliśmy kilka wizyt, nawet dalekopis z Gorzowa. Pytano: Czy można jeszcze zapisać się na studium? Gdzie mieści się siedziba? Chcielibyśmy studiować...

Wszystkim zainteresowanym z przykrością komunikujemy: nie, niestety „limit” kandydatów został przekroczony, egzaminy wstępne już się odbyły. Nie znaczy to jednak, aby ci, którzy garną się do studiów wyższych, mieli do nich zamkniętą drogę. Projekty rozważające takie możliwości poruszają poniższy artykuł.

GDYBYŚMY spróbowali nagrać na taśmę wszystko, co zostało powiedziane na temat konieczności pobudzenia życia umysłowego Ziemi Lubuskiej, o własnych badaniach naukowych, o wychowaniu sobie kadry pracowników z wyższym wykształceniem, zbierałby się niemiły zwój. Choć to, co zostało powiedziane, wynikało z najszczerzych intencji, lecz nie zawsze opierało się na realnych przesłankach, a nigdy nie zostało sprecyzowane do końca.

To prawda, że rozmach, z którego słynie województwo zielonogórskie, pozwala czasem marzyć na wyrost i o dziwo, te marzenia materializują się nawet wbrew zbyt trzeźwym kalkulatorom. Niewielu na przykład przypuszczało, że z małej grupki jakiejś tam samozwańczej sekcji literackiej weźmie swój początek żywotny nurt społeczno-kulturalny, że różne jego odgałęzienia doprowadzą po latach do powstania Klubu Literackiego ZLP, wydawania „Rocznika Lubuskiego” i ujawnienia się szeregu osób o zacięciu naukowym.

Zacząło się podobnie od luźnych rozmów, pomysłów rzucanych przy różnych okazjach. Wszystko, co nastąpiło, potem stawało się nagle, na zasadzie „reakcji łańcuchowej”. Efekty cieszyły wszystkich, nawet sceptyków-niedowiarków. No, ale nie wszystkie sfery naszego życia można oprzeć na „wielkiej improwizacji” i, nadając jej (na wszelki wypadek) etykietę eksperymentu, ufnie patrzeć w przyszłość. Kultura i nauka, choć wiele między nimi zbieżności, rządzą się przecież innymi prawami. O ile wspaniałą powieść lub genialne płótno można stworzyć bodaj na bezludnej wyspie, mając do dyspozycji papier, pióro czy farby i własny talent, to do odkrycia naukowego pierwiastka, ba, do właściwego skomentowania historycznego faktu, trzeba o wiele więcej. Są to oczywistości, lecz jeśli o nich wspominam, to dlatego żeby przestrzec przed słowami bez pokrycia w rodzaju: chcemy wyższej uczelni, chcemy od zaraz placówki naukowej. Tu „wielka improwizacja” nie wystarcza.

A więc podestawszy sobie pod głowę dotychczasowe laury (poetyckie) spocząć na nich wygodnie? Ależ nie. Po prostu czas odtworzyć z taśmy to wszystko, o czym się mówiło i rozważyć, co można, za ile i kiedy.

Właściwie nie musimy się nawzajem przekonywać. Na ogół wszyscy są „za”, kogo nie spytać. Sęk w tym, iż niewielu zwolenników próbowało znaleźć praktyczne rozwiązanie problemu.

MAGICZNE to słowo „koncepcja”. O ileż łatwiej byłoby je osadzić w realnych kategoriach, gdybyśmy dysponowali czymś, co stanowiłoby punkt wyjścia. A tu trzeba od początku. Jak mógłby ewentualnie wyglądać jeden z wariantów tego początku, postaramy się zrelacjonować poniżej.

– Pójdźcie drogą przetartą przez Szczecin – powiedział rektor Uniwersytetu im. A. Mickiewicza prof. Kłafkowski, gdy mimo nawału zajęć znalazł czas, aby z niżej podpisaną podyskutować na interesujący nas temat.

– Mamy już spore doświadczenie praktyczne na przykładzie Szczecina – stwierdzili zgodnie dziekan Wydziału Prawa prof. Wąsicki i dziekan Wydziału Historyczno-Filozoficznego prof. Łuczak. I obaj profesorowie mimo formalnego urwania głowy (początek roku, egzaminy) z ogromną życzliwością i znajomością naszych lubuskich problemów próbowali podpowiedzieć, jak można postawić pierwsze kroki.

Otóż przed paroma laty przedstawiciele władz szczecińskich zwrócili się do senatu UAM z prośbą o stworzenie możliwości kontynuowania studiów uniwersyteckich w mieście nie posiadającym uniwersytetu. Brzmi to dość paradoksalnie, a jednak w styczniu wybiera się senat Uniwersytetu Poznańskiego do Szczecina na uroczystość wręczenia dyplomów magisterskich około 160 wychowankom swojej uczelni. Stworzono tam w ramach Studium dla Pracujących (te same uprawnienia, co po studiach stacjonarnych) szereg punktów konsultacyjnych różnych kierunków, m.in. filologii polskiej, matematyki, pedagogiki, geografii, historii, przy tym niektóre kierunki posiadają już dwa, a nawet trzy lata. Zajęcia odbywają się w soboty i w niedziele, a w czasie wakacji trzytygodniowe „studia stacjonarne” w Świnoujściu kończące się egzaminami.

PRÓBOWALIŚMY wraz z profesorami z ołówkiem w ręku obliczyć, jakie środki są potrzebne na utrzymanie jednego roku na jednym kierunku studiów. Liczby okazały się wcale nie astronomiczne – około 16 tysięcy złotych rocznie, bez trzech tygodni wakacyjnych. Gdyby porównać tę sumę z sumą wydawaną na kursy dokształcające na przykład nauczycieli, i wszystko o czym się mówiło tej kategorii pracowników, którzy, aby nie pozostać w tyle, w miejscu stać nie mogą, to by się okazało, że wymienione 16 tys. zł nikogo ze znających te problemy nie przstrasza. O kursach nauczycielskich wspomniałam zresztą nie przypadkowo. Dziekan Łuczak miał w swoim kalendarzu odnotowany długi rząd dat kursów dla nauczycieli historii naszego województwa. W Szczecinie znakomita większość słuchaczy rekrutuje się spośród nauczycielstwa. Czyżby powyższe fakty nie stanowiły punktu zahaczenia przynajmniej do dyskusji?

Czego oprócz pieniędzy trzeba do uruchomienia w Zielonej Górze punktu Studium uniwersyteckiego? – uchwały senatu UAM (w myśl nowej rejonizacji ta właśnie uczelnia patronuje naszemu województwu), no i... słuchaczy. Sądząc z życzliwości przedstawicieli Uniwersytetu o zgodę nie byłoby trudno. Są profesorowie gotowi poświęcić nam swoje soboty i niedziele. A słuchacze? Potrzeba ich minimum 15, aby powołać do życia punkt konsultacyjny. Okazuje się, że mamy dwie grupy niemal gotowe! Historycy, którzy mają ukończone studia trzyletnie, a chcą je uzupełnić o dalsze dwa lata, i prawnicy rozpoczynający studia zaoczne na I roku. Myślę, że właśnie te dwie grupy mogłyby stanowić załazek. Ryzyko żadne, perspektywy duże. I tu powinna bowiem nastąpić i chyba nastąpi „reakcja łańcuchowa”, podobnie jak to miało miejsce w dziedzinie kultury. Na pewno okaże się, że są kandydaci i na inne kierunki, że wiele osób posiadających studia trzyletnie zechce zdobyć tytuły magisterskie. Przecież już Rzymianie mawiali, że „exempla trahunt” (przykłady pociągają). Duża elastyczność Studium dla Pracujących pozwoli na jak najbardziej odpowiadające naszym warunkom rozwiązania organizacyjne.

OPONENCI mogą powiedzieć: Po co właściwie to wszystko? Jeździli dotąd studium zaocznie do Poznania, do Wrocławia, niech jeżdżą dalej – oszczędność na kosztach przejazdu nikogo nie zbawi. Nie ma ich zbyt wielu, a ci ze Szprotawy, ze Świebodzina albo Międzyrzecza i tak będą jeździć, tyle, że do Zielonej Góry. Jeśli owych oponentów nie przekonamy wyżej podane doświadczenia szczecińskie, pozwolę sobie zwrócić uwagę na drobny w zasadzie, lecz istotny, moment psychologiczny. Ktoś kto studiuje zaocznie i tak ma z uczelnią kontakt dość luźny. Ponieważ koledzy z jego roku pochodzą z różnych stron i widują się bardzo rzadko, nie ma mowy o bliższej więzi, czynnika ze wszech miar korzystnym dla studium (wymiana myśli, wspólne przygotowanie się do egzaminów etc. etc.). Poza tym znając nasz słomiany zapał, śmiem twierdzić, iż zżytej ze sobą grupie łatwiej, przy wzajemnym dopingu,

dobrnąć do wytyczonego sobie celu. Zawsze ktoś „popchnie”, a gdy się wszyscy znają, działa także ambicja.

Argumentów „za” i to takich oczywistych jest aż nadto wiele, by je wyliczać. I to nie tylko z rzędu tych ambicjonalno-fasadowych jak dodanie miastu splendoru przez zawieszenie tabliczki z napisem: Uniwersytet A. Mickiewicza, wydział taki a taki. Kontakty z naukowcami nie ograniczałyby się chyba do godzin wykładowych wewnątrz Studium. TWP, Muzeum, WiMBP mogłyby ich pozyskać do celów popularyzatorskich. I jeszcze tak często rozważana kwestia własnych absolwentów szkół wyższych: wiadomo, że bardziej obrotni i kończący bardziej poszukiwane na rynku pracy specjalności lokują się najchętniej w większych miastach. Tymczasem ci, którzy ukończą studia w Zielonej Górze (jak to brzmi dumnie) równocześnie tutaj pracując, najprawdopodobniej na Ziemi Lubuskiej pozostaną.

Łużno rzucone przez nas projekty grawitujące wokół zagadnień: studia wyższe, możliwości, potrzeby, punkt wyjścia, powinny się chyba stać tematem większej narady, najpierw na własnym podwórku. Wspomniałam o „gotowych” grupach prawników i historyków. Po wstępnych debatach może się okazać, że potrzeba nam bardziej matematyków, fizyków, a równocześnie ekonomistów. Ktoś zatem musi się podjąć rozeznania sytuacji, by zaproponowany profil istotnie pokrywał się z potrzebami. By raz powzięta decyzja stanowiła istotnie początek lubuskiej drogi do uniwersytetu (dla przestrogi przypomnę o „wałkowanym” projekcie wieczorowej szkoły inżynierskiej, który prawdopodobnie dlatego upadł, gdyż był niezbyt realny). Nie musimy zaczynać od rzeczy sztucznie rozdętej. Lepiej skromnie, lecz pewnie. A skoro będzie już wiadomo, czego chcemy, dalszy ciąg do uzgodnienia z Uniwersytetem i... „Gaudeamus igitur”.

Z postawionych na początku problemów wybraliśmy w zasadzie jeden: Co trzeba zrobić, by umożliwić w Zielonej Górze kontynuowanie studiów wyższych bez posiadania wyższej uczelni. Pominęliśmy projekty utworzenia własnej placówki badawczej, gdyż zagadnienie to, mimo pokrewieństwa, jest zagadnieniem odrębnym. Nie poruszyliśmy także bardzo istotnej kwestii, zarówno dla przyszłych studentów, jak i dla przyszłych pracowników naukowych placówki badawczej, kwestii zaplecza: biblioteka naukowa, uporządkowane archiwum. Postaramy się do tych spraw powrócić.

„Gazeta Zielonogórska” 1961, nr 226, s. 3, 6.

- Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Poznaniu (Gorzów)
- Politechniki Szczecińskiej (Gorzów).

Zadaniem punktów konsultacyjnych było umożliwienie uzyskania stopnia magistra absolwentom studiów trzyletnich. Każdy z uruchamianych kierunków liczył około 100 słuchaczy. Władze wojewódzkie utworzyły stały sekretariat obsługujący prace punktów, finansowały dojazdy i noclegi kadry, a „Gazeta Zielonogórska” prowadziła stałą rubrykę, informując o terminach zajęć, konsultacji i egzaminów⁴⁵.

W dyskusji nad lubuską drogą do uniwersytetu ważne miejsce zajmowała kwestia utworzenia biblioteki naukowej. Pierwszy naukowy księgozbiór powstał przy Stacji Polskiego Towarzystwa Historycznego i został później przekazany bibliotece Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Od 1951 roku działała w Zielonej Górze Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka kierowana przez Jana Zemana, który roz-

począł systematyczne gromadzenie zbiorów o profilu humanistyczno-pedagogicznym. W 1955 roku z połączenia istniejących od 1947 i 1951 roku publicznych bibliotek, miejskiej i wojewódzkiej, powołano Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną, która dzięki dyrektorowi dr. Grzegorzowi Chmielewskiemu rozpoczęła kompletowanie księgozbioru naukowego i podręczników akademickich niezbędnych w obliczu powstawania akademickich punktów konsultacyjnych. W połowie lat sześćdziesiątych podjęto intensywne starania na rzecz budowy gmachu odpowiadającego potrzebom i aspiracjom środowiska literackiego i naukowego. Zabiegali o nią liczni działacze społeczni z Wiesławem Sauterem i Hieronimem Szczegółą na czele⁴⁶. W 1968 roku rozpoczęto budowę nowoczesnego siedmiokondygnacyjnego gmachu, w którym w 1975 roku znalazły swoją siedzibę Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna oraz Wojewódzka Biblioteka Pedagogiczna⁴⁷.

Powstanie punktów konsultacyjnych, poza możliwością ukończenia studiów wyższych przez mieszkańców województwa, stwarzało warunki do stałych kontaktów z profesorami i zapoczątkowało proces tworzenia się w Zielonej Górze ośrodka akademickiego. Nie przerwało też ono zabiegów o utworzenie w Zielonej Górze samodzielnej wyższej uczelni.

WYŻSZA SZKOŁA INŻYNIERSKA I POLITECHNIKA ZIELONOGÓRSKA

OD 1957 ROKU w Zielonej Górze istniało prężnie działające Studium Nauczycielskie. Jednocześnie aktywność badawcza humanistów, która zaczęła niebawem owocować pierwszymi doktoratami, powodowała, że władze proponowały utworzenie w Zielonej Górze wyższej uczelni pedagogicznej. W ramach akcji „Tysiąc Szkół na Tysiąclecie Państwa Polskiego” rozpoczęto budowę nowej siedziby studium, które perspektywicznie mogło przekształcić się w WSP. W wyniku społecznej zbiórki pieniędzy zgromadzono 8 mln złotych. Pozwoliło to 21 lipca 1961 roku wbudować kamień węgielny pod obiekt przy ul. Podgórnej. W dniu następnym akt erekcyjny wręczono przebywającemu w Zielonej Górze na Zlocie Młodzieży pierwszemu kosmonaucie Jurijowi Gagarinowi. Tak więc rozpoczęto budowę kompleksu budynków, zaprojektowanego przez inż. arch. Witolda Piaseckiego. Kompleks obejmował blok dydaktyczny, internat, stołówkę, aulę i halę sportową, wszystkie połączone korytarzami i przejściami. Budynki były projektowane dla studentów polonistyki, historii i muzyki. Brakujące do budowy środki uzupełniono ze Społecznego Funduszu Budowy Szkół, a znaczna część prac została wykonana w czynnie społecznym podczas wakacyjnych obozów ZMS i Międzynarodowych Hufców Młodzieży z NRD, NRF, Jugosławii, Francji, USA, Anglii, Szwajcarii i Holandii. Szkoła miała być gotowa w 1963 roku, ale ostatecznie jej budowę zakończono w grudniu 1964 roku¹.

Realizacji planu przekształcenia SN w WSP nie sprzyjał panujący wówczas w szkolnictwie wyższym spór między uniwersytetami a wyższymi szkołami pedagogicznymi o zakres kształcenia nauczycieli, związany z niżem demograficznym, który rozpoczął się w 1960 roku². Jednocześnie priorytety w polityce państwa, w którym ciągle dotkliwie brakowało inżynierów, spowodowały decyzję o utworzeniu specyficznego typu wyższego szkolnictwa zawodowego o charakterze technicznym – czteroletnich wyższych szkół inżynierskich. Pierwsza tego typu uczelnia powstała w 1963 roku w Rzeszowie, a zapowiadano następne, w tym także i w Zielonej Górze. W przemyśle województwa zielonogórskiego zatrudnionych

było wówczas około 1% osób z wyższym wykształceniem, a obsadzona była zaledwie połowa etatów wymagających inżynierskich kwalifikacji³. Nie bez znaczenia pozostawało też odkrycie złóż miedzi i zapowiedź budowy huty w Głogowie (wówczas leżącym w województwie zielonogórskim). Tworzyła ona bowiem zapotrzebowanie na inżynierów wszelkich specjalności⁴.

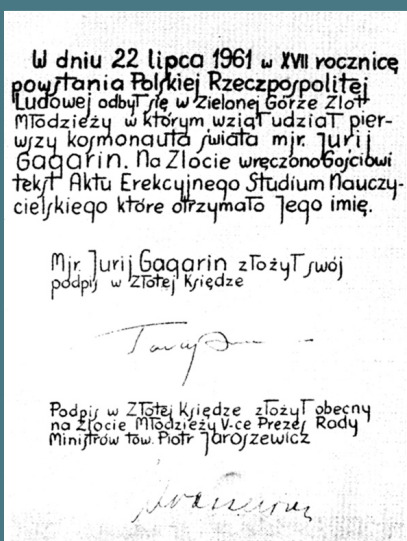
Podczas odbywającego się w grudniu 1964 roku w Warszawie III Zjazdu ZMS ówczesny I sekretarz zarządu wojewódzkiego w Zielonej Górze, Bronisław Ratuś, zgłosił postulat rozważenia przez władze centralne możliwości zorganizowania w ukończonej właśnie Tysiąclatce wyższej uczelni technicznej. Równoległe starania prowadziły władze wojewódzkie⁵. W marcu 1965 roku zapadła decyzja o utworzeniu Wyższej Szkoły Inżynierskiej i wkrótce powołano komitet organizacyjny, zajmujący się materialną bazą przyszłej uczelni, w składzie: mgr Bolesław Kotwicki – przyszły dyrektor administracyjny, przedstawiciel KW PZPR – mgr Stanisław Dzieran, mgr inż. Ryszard Malentowicz z Zastalu, mgr Stefan Boliński ze Studium Nauczycielskiego i mgr Mieczysław Stańczyk – przedstawiciel prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej. Przewodnictwo w Komitecie jakiś czas później objął doc. dr inż. Jerzy Kołakowski z Politechniki Częstochowskiej.

Decyzja o powołaniu WSI wzbudziła entuzjazm w mieście i regionie. Komitet Organizacyjny stanął jednocześnie przed trudnym zadaniem wykonania w ciągu kilku miesięcy prac adaptacyjnych dla potrzeb uczelni technicznej; utworzenia laboratoriów, pracowni i biblioteki, skompletowania zespołu wykładowców. Ogromnych prac wymagało uporządkowanie terenów uczelnianych, w czym – w odpowiedzi na apel „Gazety Zielonogórskiej” – pomogli mieszkańcy miasta i województwa, przepracowując społecznie kilka tysięcy godzin. Pracowały zarówno grupy zorganizowane, jak np. pracownice Spółdzielni Krawiecko-Dziwierskiej szyczące firany i zasłony do przeszklonych gmachów, czy bokserzy klubu Gwardia, którzy usuwali pozostałości po budowie, jak i indywidualne osoby czy całe rodziny, które przychodziły do pomocy w spontanicznym odruchu⁶.

Władze wojewódzkie rozpatrywały różne warianty kształtu uczelni. Postulowano między innymi stworzenie na WSI wydziału włókienniczego i wydziału ekonomiki przemysłowej. Plany te jednak były niemożliwe do zrealizowania z powodu braków kadrowych⁷. Ostatecznie Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze została powołana na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 czerwca 1965 roku; 12 czerwca ogłoszono decyzję o naborze kandydatów na studia, zajęcia rozpoczęły się 1 września, a pierwsza inauguracja roku akademickiego nastąpiła w sali konferencyjnej KW PZPR 25 września 1965 roku. Rektorem nowej uczelni został Jerzy Kołakowski. Szkoła miała mieć trzy wydziały: Ogólnotechniczny, Mechaniczny i Elektryczny. Najpierw powołano tylko Wydział Ogólnotechniczny, by planowo, w miarę rozwoju uczelni, tworzyć wydziały specjalistyczne⁸. Pierwszy rok istnienia uczelni upłynął głównie na pracach organizacyjnych. Tworzono

Zlot Młodzieży w Zielonej Górze 22 lipca 1961 r. Na trybunie m.in. wice-premier Piotr Jaroszewicz i kosmonauta Jurij Gagarin

Wpis J. Gagarina do Złotej Księgi Zlotu Młodzieży

Plac budowy Wyższej Szkoły Inżynierskiej, 1965 r.

Logo Wyższej Szkoły
Inżynierskiej

Pierwsza inauguracja roku akademickiego
w Wyższej Szkole Inżynierskiej, 1965 r.

Przemówienie inauguracyjne Jego Magnificencji Rektora doc. dra inż. Jerzego Kołakowskiego

W dniu 1 września 1965 roku otwały się bramy uczelni technicznych naszego kraju dla wielotysięcznej rzeszy młodzieży, która po raz pierwszy przekroczyła ich progi. Dzień ten specjalnie upamiętni się dla młodzieży Zielonej Góry i całej Ziemi Lubuskiej, ponieważ był on dniem, w którym pierwszy raz w historii tego regionu rozpoczęła swą pracę wyższa uczelnia. [...]

Rok akademicki, który dzisiaj zaczynamy tą uroczystością, winien rozpocząć się w atmosferze wzmożonego poczucia obowiązku i pracowitości. Tego wymaga od nas wszystkich, od Was – młodzieży, i od nas – Waszych wychowawców i nauczycieli, partia i rząd, tego wymaga proste poczucie obowiązku względem rodziców, współkolegów i wreszcie ojczyzny, która Was możliwością studiowania w tym mieście obdarzyła.

Rok ten stawia przed nami wszystkimi ważne bardzo zadania. Dla Was, młodzieży, naczelnym zadaniem jest pilność i pracowitość na co dzień, dla nas – waszych wychowawców i nauczycieli – kształtowanie Was tak, żebyście nie tylko dobrze opanowali wiedzę potrzebną do wykonania obranego zawodu, ale nabyli również umiejętności śmiałego podejmowania się tych trudnych zadań życia codziennego, jakie staną przed Wami w okresie budowy nowego ustroju. Rok ten, stawiając na pierwszym miejscu trudne, ale bardzo wdzięczne zadanie wychowania Was na dobrych obywateli państwa ludowego – świadomych współtwórców socjalizmu, będzie wymagał określonych środków dla uzyskania tych ważnych przeobrażeń jakościowych, do formowania których przystępujemy.

Jeszcze przed ćwierćwieczem na ziemi tej było można tylko marzyć o polskiej szkole – dzisiaj faktem staje się polska wyższa uczelnia. Uczelnia rangi bardzo wysokiej, dająca po ukończeniu zaszczytny tytuł inżyniera i możliwości twórczego zawodowego wyżycia w rozwoju naszego przemysłu – naszych własnych, będących własnością nas wszystkich tu obecnych na sali, fabryk, kopalń, hut itd. [...]

W przekonaniu, iż nałożone na nas wszystkie zadania skutecznie rozwiązywać będziemy, iż praca nasza przyniesie wyniki, jakich od nas się oczekuje, rok akademicki 1965/66, pierwszy rok szkolny w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Zielonej Górze ogłaszam za otwarty.

Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze.
Program wykładów oraz skład osobowy na rok akademicki 1965/1966,
Zielona Góra 1966, s. 9-14.

W.[iesław] N.[odzyński], Dzień Pierwszy – nie ostatni

W życiu blisko 700-letniego miasta, które oplata równoległa tradycja winogrodu, to była chwila jedyna i niepowtarzalna. Wszyscy, którzy byli świadkami uroczystej inauguracji w Zielonej Górze, pierwszej w historii miasta i regionu wyższej uczelni, zda-

wali sobie sprawę, że nie mogła ona zdarzyć się tutaj ani 100 czy 200 lat wcześniej, ani nawet dwadzieścia. Trzeba było na to lat dwudziestu, dzielących nas od czasu, kiedy zimą i wiosną 1945 roku nad Odrę i Bałtyk powracała Polska. [...]

Bez wątpienia, na drodze dalszego awansu miasta i regionu, WSI ma do odegrania niepoślednią rolę, zarówno jako ośrodek przygotowujący potrzebne kadry dla naszego rozwijającego się przemysłu, centrum technicznej myśli naukowej, służącej sprawie postępu technicznego, a więc i cywilizacyjnego nie tylko w naszym województwie, również jako liczący się ośrodek

kulturotwórczy, wywierający wpływ na życie miasta i całej Ziemi Lubuskiej. Takie są nasze nadzieje i sądzić należy, że tak właśnie będzie.

MÓWIŁ HENRYK GOLAŃSKI*:

Pierwsi absolwenci studiów dziennych Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze winni otrzymać dyplomy w 1969 roku... Każdy z was mieć będzie potem przed sobą nie mniej chyba niż 40 lat pracy w zawodzie. Oznacza to, że przy swoich przyszłych warsztatach pracy witac będziecie rok dwutysięczny. Jaka wówczas będzie Ziemia Lubuska i jaka będzie Polska, zależy w dużej mierze od waszych i waszego pokolenia uzdolnień, pracy i wysiłków.

To był już akcent na dalszą przyszłość. Niejeden z obecnych na Sali chciał sobie wyobrazić wizję naszej ziemi za owe lat trzydzieści pięć, spory to bowiem szmat czasu. I tu podpowiada fantazja: jeśli w ciągu dwudziestu lat zdołaliśmy nie tylko u nas dokonać istotnie rzeczy wielkich, zmieniła się bowiem całkowicie społeczna i kulturalna mapa Polski, na której Ziemia Lubuska odgrywa niepoślednią rolę, to myśląc o owym dwutysięcznym roku, inaugurującym wiek dwudziesty pierwszy, bez wątpienia nową epokę, można życzyć sobie nie tylko podwojenia wysiłków. [...]

„Nadodrże” 1965, nr 16, s. 1-2.

* Henryk Golański, w latach 1959-1965 Minister Szkolnictwa Wyższego.

zespoły: Technologii Ogólnej, Rysunku Technicznego i Geometrii Wykreślnej, Matematyki, Fizyki i Chemii, Nauk Społecznych oraz studia: Języków Obcych, Wychowania Fizycznego i Wojskowe. Uruchomiono pracownie: chemii, fizyki i języków obcych oraz laboratoria: wytrzymałości materiałów i mechaniki, metrologii mechanicznej i elektrycznej. Powołano do życia komórki organizacji społecznych. Ponieważ w strukturze WSI nie było funkcji prorektora, a doc. Jerzy Kołakowski dojeżdżał z Częstochowy, kierowanie uczelnią, która w tym początkowym okresie skupiała się przede wszystkim na zadaniach dydaktycznych, w dużej mierze spoczywało na pełnomocniku ds. dydaktycznych, którym został dr Hieronim Szczegóła.

Na pierwszy rok studiów na 90 miejsc zgłosiło się 500 kandydatów, z których 65% pochodziło z województwa zielonogórskiego. To duże zainteresowanie spowodowało, że podniesiono limit przyjęć i pierwszy rok akademicki na WSI rozpoczęło 122 studentów studiów dziennych, a następnych 90 zdecydowano się przyjmując na studia wieczorowe. Egzaminy przeprowadzili wykładowcy z Politechniki Częstochowskiej. Obok samej procedury egzaminacyjnej bardzo przestrzegano, by kandydaci mieli już za sobą co najmniej dwuletni staż zawodowy i posiadali skierowanie ze swego zakładu pracy, stwierdzające, że wybrany kierunek studiów jest związany z wykonywanym zawodem. Program zajęć był tak skonstruowany, by podczas dwóch pierwszych lat odbywały się zajęcia z matematyki, fizyki, ekonomii, języków obcych, wychowania fizycznego itp., które prowadzone były na Wydziale Ogólnotechnicznym oraz przez wyspecjalizowane jednostki uczelni.

Taka organizacja dawała czas na skompletowanie wykwalifikowanej kadry potrzebnej do utworzenia dwóch pozostałych wydziałów. Kadra WSI liczyła wówczas 18 pracowników naukowo-dydaktycznych, w tym tylko dwóch posiadało

stopnie naukowe: rektor doc. dr inż. Jerzy Kołakowski i pełnomocnik rektora ds. nauczania, historyk – dr Hieronim Szczegół⁹. Wśród tych 18 osób największą siedmioosobową grupę stanowili nauczyciele (troje z nich uczyło w Studium Nauczycielskim). W tej grupie znaleźli się: kierownik zespołu matematyki – Ludwik Cendrowski, który po uzyskaniu stopnia doktora w 1968 roku przeniósł się na WSI do Koszalina; fizyk Piotr Chocianowski, który obronił doktorat w 1968 roku i trzy lata później przeniósł się do Wyższej Szkoły Nauczycielskiej, gdzie pełnił różne funkcje i pracował do emerytury; germanistka Regina Orzełek, która także w 1971 roku przeszła do uczelni nauczycielskiej, skąd odeszła na emeryturę jako profesor nadzwyczajny; wspomniany już Hieronim Szczegół, który jako pierwszy w Zielonej Górze uzyskał doktorat i habilitację, a następnie był organizatorem i wieloletnim rektorem WSP; Henryk Tajkiewicz, który na WSI przepracował aż do emerytury jako kierownik Studium Wychowania Fizycznego. Ponadto z Częstochowy przybyło czterech nauczycieli akademickich, a wśród nich mgr inż. Jerzy Kulik, dziekan Wydziału Ogólnotechnicznego, a następnie, w latach 1968-1969, Wydziału Mechanicznego. Po powołaniu na stanowisko docenta w 1968 roku przeniósł się do Koszalina, w latach następnych zaś był rektorem w Bagdadzie i pomagał przy tworzeniu studiów technicznych w Iraku. Następną grupą nauczycieli akademickich do WSI przeszła z przemysłu: z Zastalu i Lumelu. Wśród nich był mgr inż. Ryszard Malentowicz, autor wielu patentów i publikacji z zakresu spawalnictwa i pirotechniki, który został pełnomocnikiem rektora ds. nauki, ale już w 1965 roku przeniósł się do Szczecina¹⁰. Powoływanie na kierownicze stanowiska osób bez stopni naukowych było wynikiem braków kadrowych nie tylko w Zielonej Górze, ale w całym kraju. Zwłaszcza w uczelniach technicznych i rolniczych było to dość powszechną praktyką. Docenci z tytułami magistrów inżynierów byli rektorami WSI w Rzeszowie i Opolu, a wielu z nich zrobiło później znaczące kariery naukowe.

W drugim roku akademickim uczelnia kształciła już ponad 450 studentów i zatrudniała 31 nauczycieli akademickich, w tym 1 profesora, 1 docenta i 7 doktorów¹¹. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał Jerzy Kołakowski, formalnie na drugim etacie zatrudniony został doc. dr inż. Jan Palczewski z Politechniki Częstochowskiej oraz dojeżdżający z Wrocławia doktorzy inżynierowie: Antoni Wysocki, Mieczysław Mieczynski, Marian Piekarski, Henryk Szymański i z Warszawy – Krzysztof Grodzicki¹².

Do tego grona dołączyli w 1967 roku doktorzy: Kazimierz Bącal i – na drugim etacie – Henryk Mońka z Politechniki Wrocławskiej oraz Marian Eckert¹³. W 1968 roku wśród nowo zatrudnionych znaleźli się m.in. powołani na docentów: dr inż. Janusz Olejniczak z Politechniki Wrocławskiej i dyrektor Zakładu Doświadczalnego „Lumel”, mgr inż. Henryk Maćkowiak.

Dla rozwoju uczelni najważniejszą kwestią był przyrost kadry ze stopniem doktora, zwłaszcza kadry inżynierskiej. Działano tutaj w dwóch kierunkach: zatrudniano już wypromowanych doktorów, z których większość pochodziła z Politechniki Wrocławskiej, a także doświadczonych wykładowców tej uczelni bez stopni naukowych, spośród których wielu związało się na stałe z WSI w Zielonej Górze, uzyskując stopnie doktorskie. Drugi kierunek związany był właśnie ze wspomaganiem własnej kadry w staraniach o uzyskanie stopnia naukowego. W sumie do 1970 roku przyjęto do pracy 14 doktorów, a 6 pracowników uczelni uzyskało stopnie naukowe. Jako pierwsi uzyskali je matematycy: Ludwik Cendrowski i Michał Kisielewicz oraz fizyk, Piotr Chocianowski¹⁴.

Liczba doktorów w latach 1965-1970

Rok akademicki	Nauczyciele akademickcy		Udział doktorów w %
	ogółem	ze stopniem doktora	
1965/1966	18	1	1,56
1966/1967	32	6	18,75
1967/1968	49	5	10,20
1968/1969	62	6	9,67
1969/1970	88	14	15,90

Za: H. Szczegółą, *Zielonogórska droga do uniwersytetu*, cz. 2, „Studia Zielonogórskie” 2008, t. 14, s. 118.

Niestety awansom naukowym towarzyszyła fluktuacja kadry, dlatego też realny przyrost kadry doktorskiej był mniejszy. Niektórzy z doktorów rezygnowali z dojeżdżania do Zielonej Góry, byli też tacy, którzy po uzyskaniu doktoratu przenosili się do innych ośrodków: Koszalina i Szczecina. Niemniej należy zwrócić uwagę, na udany dobór pracowników spośród zielonogórskich nauczycieli, zwłaszcza wśród matematyków, fizyków i przedstawicieli nauk społecznych. Z tego grona pochodziło pięciu późniejszych rektorów i prorektorów obu zielonogórskich uczelni, a także wielu profesorów. Należy jednocześnie pamiętać, że oprócz doktorów zatrudnionych na pełnym etacie było także kilku pracujących na innych zasadach.

Z punktu widzenia rozwoju kadry naukowej niezwykle ważny był rok 1967, w którym musiały rozpocząć działalność wydziały: Elektryczny i Mechaniczny. Zręby Wydziału Elektrycznego pod kierunkiem doc. dr. inż. Antoniego Wysockiego tworzyli: dr inż. Marian Piekarski, dr inż. Henryk Szymański, doc. Henryk Maćkowiak i dr inż. Janusz Olejniczak. Wydział Mechaniczny organizowali: prof. Jerzy Kołakowski, doc. inż. Jerzy Kulik, doc. Krzysztof Grodzicki i dr inż. Kazimierz Bącal.

W 1968 roku, pod kierunkiem doc. dr. inż. Tadeusza Maszkiewicza, utworzono trzeci wydział – Wydział Budownictwa Lądowego¹⁵. Decyzja o utworzeniu tej jednostki, nieuwzględnionej w pierwotnych założeniach uczelni, związana była

Studenci WSI w dniu pierwszej inauguracji, 1965 r.

Prezydium Rady WSI, 1966 r.: dziekan Wydziału Ogólnotechnicznego mgr inż. Jerzy Kulik, rektor doc. dr Jerzy Kołakowski, pełnomocnik rektora ds. dydaktycznych dr Hieronim Szczegółła, dyr. adm. Bolesław Kotwicki

Uroczystość nadania WSI imienia Jurija Gagarina, 1969 r. Od lewej: Piotr Jaroszewicz, Hieronim Szczegół, konsul ZSRR w Poznaniu Wiktor Odinokow przewodniczący ZG ZMS Andrzej Żabiński, I sekretarz KW PZPR Mieczysław Hebda

Mirosław Hermaszewski podczas Dni Kosmonauty, 1979 r.

m.in. z budową Huty Miedzi „Głogów”, której generalnym wykonawcą zostało Zielonogórskie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego w Nowej Soli, oraz z rozwojem budownictwa mieszkaniowego¹⁶.

Problemem było nie tylko kadrowe skompletowanie wydziałów, ale także zapewnienie dla nich odpowiednich warunków lokalowych. W roku akademickim 1967/1968 było już w sumie 800 studentów, dla których brakowało laboratoriów i sal wykładowych. Na część zajęć praktycznych dowożono studentów autokarami do Politechniki Wrocławskiej. Już wcześniej władze rektorskie przystąpiły do opracowania planu rozbudowy uczelni. Zakładał on budowę 11 obiektów przeznaczonych na cele dydaktyczne, socjalne i mieszkaniowe. W 1967 roku rozpoczęto budowę dwóch pawilonów laboratoryjnych dla Wydziału Mechanicznego i Elektrycznego. Ponadto, by pozyskać kadrę posiadającą stopnie naukowe, od Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej uzyskano środki na budowę budynku mieszkalnego dla nauczycieli akademickich¹⁷.

Rok akademicki 1968/1969 zamykał okres kształtowania się uczelni. Do tego czasu powstały trzy specjalistyczne wydziały i został rozwiązany Wydział Ogólnotechniczny. Ministerstwo utworzyło także stanowisko prorektora, którym został doc. dr inż. Janusz Olejniczak. W 1968 roku zostały oddane do użytku dwie hale laboratoryjne, w roku następnym powołano do życia Zakłady Doświadczalne, koordynujące badania prowadzone na zlecenie przemysłu¹⁸. Nastąpiła także zmiana w kierownictwie uczelni. W czerwcu 1968 roku ze stanowiska rektora został odwołany Jerzy Kołakowski, którego zastąpił doc. dr inż. Kazimierz Bącal. Decyzja ta nie miała charakteru politycznego, lecz spowodowana była wynikami przeprowadzonej kontroli finansowej. W owym czasie, aż do 1981 roku, rektorzy nie byli wyłaniani w drodze wyborów, lecz zostawali mianowani przez ministra za zgodą Komitetu Centralnego PZPR¹⁹. Wreszcie, w roku 1969 zakończył się pierwszy cykl kształcenia i mury WSI opuścili pierwsi absolwenci. W tym samym roku równie istotne dla uczelni było zniesienie podziału na uczelnie akademickie i nieakademickie.

W rok 1969/1970 WSI wchodziła posiadając status akademicki, choć dopiero od 1973 roku wyższe szkoły inżynierskie zaczęły nadawać stopień magistra. Niemniej jednak zaczęto dostosowywać strukturę uczelni do akademickich norm – wprowadzono stanowiska asystentów i adiunktów, a w miejsce Rady Uczelni utworzono szesnastoosobowy senat. W późniejszym okresie zespoły dydaktyczne zostały zastąpione przez zakłady²⁰.

Rok 1969 przyniósł także zmianę nazwy uczelni. Na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 września szkoła otrzymała imię Jurija Gagarina. Oficjalna uroczystość odbyła się 2 listopada w obecności wicepremiera, ambasadora ZSRR, ministra i innych gości. List nadesłała wdowa po pierwszym kosmonaucie.

**List żony Jurija Gagarina – Walentyny Gagarinowej
do rektora doc. dra inż. Kazimierza Bącala**

Wielce Szanowny Towarzyszu Bącal!
Towarzysze Profesorowie i Studenci!

Serdecznie dziękuję Wam za zaproszenie do złożenia wizyty w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Zielonej Górze, za dobrą pamięć o Juriju Aleksiejewiczu Gagarinie.

Niestety okoliczności rodzinne obecnie nie pozwalają mi przyjechać do Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, do Waszej Szkoły.

Jurij Aleksiejewicz dużo opowiadał mi w 1961 roku o wizycie w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, o gościnności narodu polskiego, o jego osiągnięciach w budowie socjalizmu, w rozwoju nauki i techniki. Mówił również o rozpoczęciu budowy Waszej Szkoły. Cieszę się serdecznie, że w murach tej szkoły kształcą się wysoko wykwalifikowane kadry inżynierów, którzy całe swoje życie poświęcą sprawie dalszego rozkwitu Polski Ludowej.

Serdecznie życzę profesorom, studentom Waszej Szkoły szczęścia w życiu osobistym, dobrego zdrowia i sukcesów w pracy.

Jeszcze raz bardzo dziękuję za zaproszenie i żywię nadzieję, że będę miała możliwość zwiedzenia waszego pięknego kraju i Waszej Szkoły.

Jeszcze raz dziękuję za dobrą pamięć.

Życzę Wam wszystkiego najlepszego, Drodzy Przyjaciele

Walentyna Gagarin

12 listopada 1969 r.

*Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze.
Skład osobowy w roku akademickim 1969/1970, Zielona Góra 1970, s. 40.*

22 listopada 1969 roku na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 września odbyła się uroczystość nadania imienia Jurija Gagarina Wyższej Szkole Inżynierskiej w Zielonej Górze. Jurij Gagarin jako pierwszy człowiek 12 kwietnia 1961 roku odbył lot kosmiczny po orbicie satelitarnej Ziemi, dokonując jednokrotnego jej okrążenia w ciągu 1 godziny i 48 minut.

Gagarin odwiedził Zieloną Górę 22 lipca 1961 roku, w dzień po uroczystości wmurowania aktu erekcyjnego pod pierwszą zielonogórską uczelnię. Przyleciał do Babimostu, na całej trasie przejazdu, mimo deszczu, czekały na niego tłumy. Odkrytym samochodem zrobił rundę po Zielonej Górze, by w końcu dotrzeć na wielki wiec na stadionie.

Od tej pory imię Gagarina i problematyka zdobywania kosmosu ściśle związały się z WSI. W uroczystości nadania imienia udział wzięli m.in. ówczesny wicepremier Piotr Jaroszewicz i ambasador Związku Radzieckiego w Polsce Awierkij Aristow. Przyjęcie imienia J. Gagarina ułatwiało też kontakty z uczelniami radzieckimi, na których pracownicy WSI uzyskiwali staże i stypendia. Formalnie uczelnia nosiła imię pierwszego kosmonauty do 1996 roku, lecz po 1989 roku na fali politycznej niechęci wobec ZSRR Wyższa Szkoła Inżynierska zaprzestała jego używania, zniknęła poświęcona Gagarinowi tablica, pozostała jednak zdobiona fasadą auli mozaika.

Status akademicki przyniósł uczelni wzrost zainteresowania zarówno ze strony kandydatów na studia, jak i ze strony potencjalnych nowych pracowników naukowych, którzy teraz chętniej przynosili się do Zielonej Góry. Wzrost liczby studentów, których – kształcących się także poza Zieloną Górą, w punktach konsultacyjnych w Gorzowie Wlkp., Żarach, Głogowie i Koźuchowie – było już ponad 1400, wydłużał czas uzyskiwania stopni naukowych przez przeciążonych nauczycieli akademickich, zwalniał tempo badań i prac dla przemysłu. Ograniczało to wzrost liczby publikacji. Mimo to w ukazującym się od roku 1969 „Biuletynie WSIInż” opublikowano wówczas w sumie ponad 70 tekstów. W roku akademickim 1970/1971 uczelnia zatrudniała 104 pracowników naukowo-dydaktycznych, w tym 9 docentów ze stopniem naukowym doktora²¹. W 1970 roku pierwszy pracownik WSI – dr Hieronim Szczegółła – uzyskał habilitację, w roku następnym zaś stopień doktora habilitowanego otrzymał Michał Kisielewicz. Tym samym rozpoczął się proces uzyskiwania statusu samodzielnych pracowników naukowych przez kadrę uczelni. Od 1972 roku na stałe związał się ze szkołą pierwszy profesor – Zygmunt Szafran, który został mianowany na rektora w kadencji 1972-1976. Wcześniej uczelnię wspierali profesorowie dojeżdżający tylko na zajęcia, m.in.: Andrzej Jellonek, Zdzisław Karkowski i Artur Metal. W roku akademickim 1971/1972 wyraźnie dostrzegalny był wzrost ambicji naukowych. W ciągu roku wydano 100 prac naukowych, zgłoszono 5 patentów, a 15 osób otworzyło przewody doktorskie²². W następnych latach szybko rosła liczba adiunktów, przybywało także samodzielnych pracowników naukowych. Gdy w październiku 1973 roku ruszały studia magisterskie, kadrę nauczającą stanowiło 3 profesorów (w tym 2 kontraktowych na drugim etacie oraz 30 docentów łącznie z drugoetatowymi z Politechniki Wrocławskiej). Było wśród nich też 7 docentów kontraktowych powoływanych na czas określony. Nadal nie była wymagana habilitacja przy powoływaniu na etat docenta, stąd też było w uczelni zaledwie 7 adiunktów, pozostali po doktoracie uzyskiwali szybko docentury, w najgorszym wypadku kontraktowe. W 1974 roku liczba docentów bez habilitacji wzrosła do 49, w tym 24 kontraktowych, wielu bez stopnia doktorskiego. W latach 1973-1974 podjęli pracę na uczelni m.in. doc. dr hab. inż. Andrzej Bydałek, doc. dr hab. inż. Stanisław Lewowicki, doc. dr hab. Jerzy Kotowski, prof. dr inż. Włodzimierz Dębski oraz prof. dr inż. Artur Metal, co znacznie wzmocniło kadrę nauczającą. Habilitację uzyskał też doc. dr Marian Eckert. Od 1970 do 1974 roku doktoraty uzyskało 12 pracowników uczelni: Mieczysław Borowiecki, Józef Gil, Tadeusz Jóźwiak, Jan Kąkolewski, Stanisław Laber, Henryk Maćkowiak, Karol Mazur, Marian Pannert, Henryk Samujłło, Władysław Sosulski, Henryk Tajkiewicz i Wiesław Żarnowski²³. Z tej grupy tytuły profesorskie uzyskali M. Borowiecki i J. Gil, a stopnie doktora habilitowanego: S. Laber i W. Sosulski.

Powoli mijał w historii uczelni okres, w którym koncentrowała się ona przede wszystkim na kształtowaniu procesu dydaktycznego, a rozpoczął się czas kształ-

towania działalności naukowej. Już w roku akademickim 1967/1968 zorganizowano pierwsze sympozjum naukowe pt. *Współdziałanie techniki i ekonomiki warunkiem prawidłowej organizacji przedsiębiorstw przemysłowych*; nawiązano też pierwsze kontakty zagraniczne w zakresie wymiany doświadczeń naukowych i organizacyjnych z Technische Hochschule w Karl-Marx-Stadt (obecnie Technische Universität Chemnitz). W roku akademickim 1968/1969 uczelnia była gospodarzem *Krajowej Narady Specjalistów Miernictwa Elektrycznego* i nawiązała kontakty z Instytutem Politechnicznym w Charkowie. W roku następnym Wydział Elektryczny, jako pierwszy, dzięki pomocy Instytutu Metrologii Politechniki Wrocławskiej, uruchomił w semestrze zimowym studia doktoranckie, a w roku 1972 dawny „Biuletyn WSInż” został przekształcony w „Zeszyty Naukowe WSInż”²⁴.

Uczelnia na miarę rozwoju regionu. Wywiad z rektorem WSInż. prof. dr. Zygmuntem Szafranem, rozmawiał Adam Kinaszewski

W bieżącym roku akademickim nasza wyższa uczelnia techniczna rozpoczęła po raz pierwszy kształcenie inżynierów na poziomie magisterskim. Fakt ten należy traktować jako votum zaufania ze strony resortu szkolnictwa wyższego i techniki dla kwalifikacji i umiejętności kadry naukowo-dydaktycznej WSInż. w Zielonej Górze. Jednocześnie jest to ostatni etap przed przekształceniem WSInż. w pierwszą politechnikę lubuską.

W związku z tym zwróciliśmy się do JM rektora WSInż. prof. dr. **Zygmunta Szafrana** z prośbą o scharakteryzowanie różnic w programach studiów w stosunku do lat ubiegłych.

Czym – jednym słowem – magister będzie różnił się od inżyniera?

– Przede wszystkim wyższym stopniem przygotowania teoretycznego i szerszym spojrzeniem na zagadnienia kierunkowe. Spojrzenie mgr. inżyniera będzie mniej profesjonalne [zawodowe], będzie wiedział nie tylko, „jak to robić”, ale także „dlaczego”. Dlaczego np. trzeba dążyć do wprowadzania nowych technologii, a nie pozostawać przy starych. Chcemy kształcić na nowym etapie rozwoju uczelni oficerów przemysłu dowodzących w stronę postępu. Również chcemy wyposażać naszych absolwentów w umiejętności kierowania zespołami ludzkimi w procesach produkcyjnych.

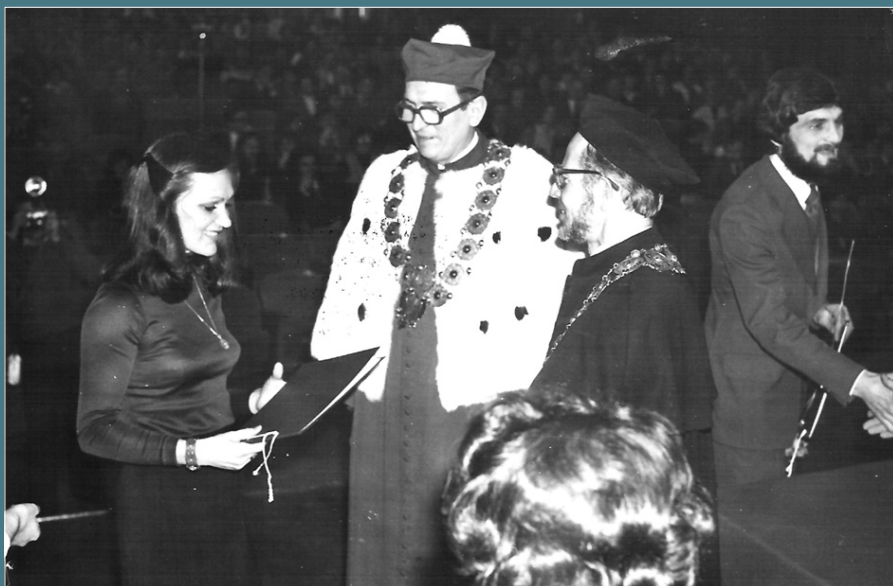
[...]

„Gazeta Zielonogórska” 1973, nr 237, s. 3.

W pierwszych latach istnienia WSI prowadzone na niej badania naukowe były związane z potrzebami gospodarki regionu. Szczególnie ścisła współpraca łączyła uczelnię z Lubuską Fabryką Zgrzeblarek Bawełnianych Falubaz, Fabryką Aparatury Elektrycznej Lumel oraz z Zielonogórskim Zjednoczeniem Budownictwa. Na zlecenie Lumelu opracowano między innymi konstrukcję aparatury pomiarowej, a dla Falubazu skonstruowano podzespoły zgrzeblarki. W następnych latach dochodziły nowe zadania: opracowanie technologii produkcji sprzęgła do Polskiego Fiata 125p

10. inauguracja roku akademickiego w Wyższej Szkole Inżynierskiej, 1975 r.

Uroczystość absolutorium WSI, 1978 r. Rektor prof. dr hab. inż. Tadeusz Biliński i dyrektor Instytutu Budowy Maszyn doc. dr inż. Andrzej Bydąlek

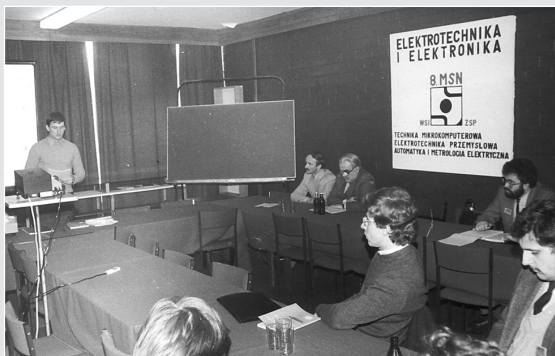
dla Zakładu Sprzęgół Fabryki Samochodów Osobowych w Koźuchowie, automatyka napędu zgrzeblarki dla Falubazu, a także badanie wpływu chropowatości powierzchni na własności zmęczeniowe tworzyw plastycznych. W roku akademickim 1972/1973 wydrukowano pięć numerów „Zeszytów Naukowych”, zainicjowano serię „Monografie”, w sumie w tym czasie ukazało się ponad 150 publikacji pracowników WSI. Ponadto w uczelni prowadzone były badania nad aparaturą do trudnych warunków eksploatacji; analizą wielkości naprężeń w kołnierzu wytłaczanej miseczki; zależnościami między współczynnikiem tarcia a wielkością docisku jednostkowego; wpływem wyważania odprężającego na poprawę własności praktycznych stali po zgnioście; wykorzystaniem żużli pomiedziowych z Huty Miedzi Głogów do betonów żaroodpornych; zagadnieniem miernictwa dynamicznego; podwyższaniem trwałości oczyszczarki wirnikowej itd.²⁵ Rozszerzała się też współpraca z partnerami z obszaru gospodarki, szczególnie z Zjednoczeniem Przemysłu Automatyki i Aparatury Pomiarowej MERA w Warszawie, Wielkopolskimi Fabrykami Maszyn Elektrycznych w Poznaniu, Lubuskimi Zakładami Termotechnicznymi ELTERMA w Świebodzinie; Zaodrzańskimi Zakładami Przemysłu Metalowego ZASTAL i Zakładami Energetycznymi w Zielonej Górze²⁶.

Dobra współpraca z przemysłem pozwoliła uczelni zaopatrzyć się w najnowocześniejszą aparaturę badawczą. W 1971 roku wydano na nią 7 mln zł, w roku następnym – 10 mln. Huta Miedzi Głogów przekazała szkole maszynę cyfrową wartości 5,5 mln zł, a Falubaz zaoferował sprzęt wartości 5 mln zł. Skalę tych wydatków warto odnieść do ceny produkowanego od 1973 roku Polskiego Fiata 126p, która wynosiła 69 tys. zł, przy ówczesnej średniej pensji ok. 3 tys. zł. Nowa aparatura pozwoliła rozpocząć prace nad koncepcją transportu pyłów suchych w Hucie Miedzi Głogów; technologią doglądania oscylacyjnego w nowosolskim Dozamecie; konstrukcją i technologią układu kierowniczego ciągników dla Zakładów Mechanicznych Ursus w Gorzowie; elementami napędów i sterowania dla zgrzeblarek²⁷.

Coraz częściej wysyłano pracowników na staże i badania naukowe, m.in. do Związku Radzieckiego, Stanów Zjednoczonych, Niemieckiej Republiki Federalnej, Włoch i Francji. Nawiązano nowe kontakty z uczelniami technicznymi w Ilmenau (NRD), Paderborn (NRF), Brnie, Bratysławie i Pradze (Czechosłowacja), Erewaniu (ZSRR), Budapeszcie i Kopenhadze. Uczelnia związała się też silniej z Lubuskim Towarzystwem Naukowym, gdzie powstał Wydział Nauk Technicznych, z Naczelną Organizacją Techniczną oraz Towarzystwem Naukowym Organizacji i Kierownictwa. Wiele osób weszło do komisji oddziału PAN w Poznaniu²⁸. Powoli zaczęła się kształtować myśl o przekształceniu WSI w politechnikę i niebawem idea ta przybrała formę oficjalnie zgłaszanych postulatów²⁹. W 1975 roku WSI po raz pierwszy wystąpiła z wnioskiem o przekształcenie w politechnikę, wówczas jednak jeszcze nie udało się zrealizować tego planu³⁰.

Międzynarodowe Sympozjum Naukowe Studentów i Młodych Pracowników Nauki

to największa w Europie Środkowo-Wschodniej impreza dla adeptów nauki organizowana w WSI i kontynuowana w Politechnice Zielonogórskiej i następnie w Uniwersytecie Zielonogórskim. Po raz pierwszy sympozjum odbyło się w 1976 roku. Do 1980 roku wzięli w nim udział uczestnicy z partnerskich uczelni WSI w Dreźnie, Ilmenau, Weimarze, Cottbus, Budapeszcie i Witebsku. Liczba uczestniczących ośrodków ciągle się powiększała, także o polskie uczelnie techniczne. W 1983 roku w sympozjum wziął udział Mirosław Hermaszewski, w 1987 liczba referatów przekroczyła 100, a w 1997 – 250. Sympozjum towarzyszyły wystawy, koncerty, spotkania i uroczystości związane z życiem akademickim³¹.

W rok akademicki 1974/1975 WSI wchodziła z nową, zarządzaną przez Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, strukturą. Zlikwidowano wydziały, a podstawowymi jednostkami uczelni stały się instytuty. Powołano cztery na prawach wydziałów:

- Instytut Budownictwa,
- Instytut Elektrotechniki,
- Instytut Mechaniki i Konstrukcji Maszyn,
- Instytut Materiałoznawstwa i Technologii Maszyn.

Dwa instytuty zostały powołane na prawach międzywydziałowych:

- Instytut Matematyki, Fizyki i Chemii,
- Instytut Nauk Społecznych i Ekonomicznych.

Z dniem 1 października 1974 roku powołany został także Dział Nauki i Współpracy z Przemysłem, przekształcony później w Dział Nauki i Współpracy z Gospodarką Narodową. W 1976 roku, w związku nieprawidłowościami w zarządzaniu uczelnią, ministerstwo skróciło kadencję dotychczasowego rektora i powołało na tę funkcję prof. dr. hab. inż. Tadeusza Bilińskiego.

Nadal intensywnie rozwijały się badania naukowe. Do roku 1976 działalność badawcza związana głównie z potrzebami przemysłu w regionie została poszerzona o problematykę programów resortowych i rządowych. Zawarto około 40 umów i porozumień z przemysłem i innymi jednostkami gospodarki. Ponadto uczelnia podjęła współpracę z Instytutem Obróbki Plastycznej w Poznaniu, Instytutem Metali Nieżelaznych w Gliwicach, Instytutem Lotnictwa w Warszawie, Centralnym Ośrodkiem Techniki Medycznej, Politechniką Wrocławską i Politechniką Poznańską³². W 1976 roku Zakład Matematyki WSI we współpracy z Instytutem Matematyki Politechniki Wrocławskiej i Instytutem Matematyki Akademii

Górnictwo-Hutniczej w Krakowie zorganizował międzynarodowe sympozjum *Graphs, Hypergraphs and Matroids*³³.

We współpracy z przemysłem uzyskano wiele patentów, doktoratów i habilitacji. Problematyka kształcenia kadry naukowej była jednym z priorytetów planu rozwoju uczelni w kontekście projektów przekształcenia jej w politechnikę. Szczególną wagę przywiązywano w tym zakresie do kształcenia własnych kadr i przyjmowania z zewnątrz specjalistów w deficytowych dyscyplinach. W latach 1971-1979 pracownicy uczelni uzyskali 56 stopni naukowych doktora i 4 stopnie doktora habilitowanego. W latach 1976-1979 tytuły profesora otrzymali: Andrzej Bydałek (1976), Michał Kisielewicz (1978), Tadeusz Biliński (1978) i Marian Eckert (1978), a w 1975 roku do WSI przeniósł się prof. Stanisław Kołaczkowski. W 1980 roku Instytut Budownictwa spełniał już wymogi formalne potrzebne do uzyskania praw do doktoryzowania³⁴.

Przełom lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych zaznaczył się coraz powszechniejszym wykorzystaniem technik informatycznych. Dzięki współpracy z Zielonogórskim Zakładem Techniki Obliczeniowej (ZETO) WSI otrzymała dostęp do komputerów nowocześniejszych niż posiadane już od pewnego czasu ODRA 1305 i RIAD R-32. Uczelniany Ośrodek Techniki Obliczeniowej świadczył usługi, przygotowywał oprogramowanie dla maszyn cyfrowych oraz na potrzeby nauki i dydaktyki³⁵.

Jednocześnie wyraźnie okrzepły badania naukowe. W latach 1980-1996 koncentrowały się one wokół:

- problemów inteligentnej aparatury pomiarowej, przetwarzania wielkości elektrycznych w mikroprocesorowych przyrządach pomiarowych i wykorzystania metody sztucznej inteligencji w problemach technicznych (Ferdynand Wagner, Jerzy Bolikowski, Marian Adamski);
- teoretycznych podstaw elektrotechniki (Bolesław Lenart);
- automatyzacji (Henryk Lemisiewicz, Marian Adamski);
- metrologii (Antoni Wysocki, Jerzy Bolikowski);
- metalurgii miedzi i jej stopów (Andrzej Bydałek);
- rafinacji i modyfikacji stopów miedzi (Ferdynand Romankiewicz);
- konstrukcji i technologii implantów chirurgicznych (Kazimierz Bącal);
- teorii maszyn, materiałoznawstwa i technik obróbki (Stanisław Laber, Karol Bielefeld, Lechosław Ciupik);
- teorii konstrukcji budowlanych (Antoni Matysiak, Mikołaj Kłapoć, Tadeusz Maszkiewicz, Stanisław Misztal);
- geologii i własności fizycznych minerałów (Stanisław Lewowicki);
- geodezji (Józef Gil);
- problemów urbanistyki (Jan Konrad Stawiarski);

- optymalizacji i sterowania procesami inwestycyjnymi w budownictwie (Jacek Przybylski);
- badań struktur zburzonych glaciektonicznie (Jerzy Kotowski);
- równań różniczkowo-funkcyjnych (Michał Kisielewicz, Władysław Sosulski, Jan Straburzyński);
- teorii optymalnego sterowania (Józef Korbicz);
- teorii grafów i hipergrafów (Mieczysław Borowiecki);
- biotechnologii (Tadeusz Janas);
- miejsca człowieka w technicznym środowisku pracy (Janina Stankiewicz);
- monografii zakładów przemysłowych (Marian Eckert);
- projektowania i sterowania organizacyjnego systemami automatyzacji (Jerzy Wróbel)³⁶.

Jerzy Wróbel (1952-1995) urodził się w Bytomiu w rodzinie robotniczej. W 1972 roku ukończył bytomskie Technikum Elektroniczne i rozpoczął studia na Wydziale Automatyki Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Już po pierwszym roku został skierowany na studia zagraniczne do Politechniki w Ilmenau (NRD). Tam studiował na Wydziale Cybernetyki Technicznej i Biomedycznej. Studia w Niemczech zakończył w 1976 roku i w 1977 został zatrudniony w zielonogórskiej WSI w Instytucie Nauk Społecznych, Organizacji i Zarządzania. W tym czasie odbył też aspiranturę na Politechnice w Ilmenau, gdzie obronił w 1981 pracę doktorską pt. *Modelowanie procesów badawczych*

z uwzględnieniem restrykcji ekonomicznych. W tej samej uczelni uzyskał w 1989 roku habilitację. W 1991 roku został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego zielonogórskiej WSI. Ważnym obszarem działalności Jerzego Wróbla były problemy pojednania i współpracy polsko-niemieckiej. W tym obszarze działał na polu kultury, nauki i gospodarki, organizując spotkania w WSI i w pałacu w Rydzynie. Wymiernym efektem tej działalności była praca na rzecz nawiązywania kontaktów naukowych między WSI a niemieckimi politechnikami. Od 1985 roku, dzięki jego inicjatywie, odbywały się cykliczne konferencje organizowane wspólnie z Politechniką w Ilmenau, które po nawiązaniu kontaktów z Wyższą Szkołą Inżynierską w Würzburgu-Schweinfurcie przerodziły się w Polsko-Bawarskie Spotkania Naukowo-Przemysłowe. Drugim wielkim osiągnięciem były coroczne Międzynarodowe Spotkania Studentów i Młodych Pracowników Nauki. Dzięki zabiegom J. Wróbla uczelnia otrzymała od rządu holenderskiego środki na wyposażenie centrum Informatyki i Komputerowego Wspomagania Prac Inżynierskich. Z jego inicjatywy w Zielonej Górze powstało Polsko-Niemieckie Towarzystwo na Rzecz Rozwoju Nauki i Gospodarki oraz program Ost-West Management.

J. Wróbel jednocześnie prowadził intensywną działalność naukową, publikując w Polsce i w Niemczech. W 1989 roku otrzymał nagrodę ministra. Zmarł w pełni sił twórczych w 1995 roku³⁷.

Rozwojowi naukowemu towarzyszył wzrost liczby studentów, których u progu lat osiemdziesiątych było około 2000, i niestety problemy lokalowe. Oddane

Liczba studentów WSI w Zielonej Górze

Rok	Studenci			
	dzienni	wieczorowi	zaoczni	razem
1965	122	90	–	212
1966	257	198	–	455
1967	411	287	82	780
1968	622	360	185	1197
1969	667	498	270	1435

Za: H. Szczegóła, *Pierwsze lata Wyższej Szkoły Inżynierskiej*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 3.

w 1968 roku do użytku dwie sale laboratoryjne nie zaspokajały potrzeb dydaktycznych, w niewielkim stopniu sytuację ratował przekazany przez miasto budynek przy al. Niepodległości 10, w którym utworzono sale wykładowe, kreślarnie i laboratoria oraz umieszczono pokoje mieszkalne dla studentów, oczekujących na wybudowanie nowego akademika³⁸. W 1968 roku ostatecznie do użytku została przekazana aula. Realizacja innych zamierzonych inwestycji ulegała opóźnieniu z powodu trudności finansowych. W udostępnionym w roku akademickim 1970/1971 Domu Studenta nr 2, oprócz pokoi mieszkalnych, trzeba było urządzić pracownie i laboratoria³⁹. Bariere inwestycyjną udało się przełamać rok później, gdy rozpoczęto budowę hali laboratoryjnej dla Wydziału Mechanicznego, Domu Studenta nr 3, Domu Profesorskiego nr 3 i dwóch pawilonów namysłowskich oraz zorganizowano Ośrodek Elektrotechnicznej Techniki Obliczeniowej⁴⁰. Obiekty te oddawane były do użytku w kolejnych latach do roku 1976. W roku 1977 otwarto środowiskowy Hotel Asystenta, a inauguracja roku akademickiego 1979/1980 połączona była z przekazaniem do użytku pawilonu dla Instytutu Budownictwa oraz adaptowanego pawilonu dla Inżynierii Środowiska przy ul. Wyspiańskiego⁴¹. Niemniej jednak uczelnia ciągle zmagala się z problemami lokalowymi, co miało także wpływ m.in. na pozanaukową aktywność studentów.

W pierwszym roku akademickim studia stacjonarne podjęły 122 osoby, w tym 26 kobiet. Największą grupę stanowili zielonogórzanie (42) i nowosolanie (9), 41 osób pochodziło spoza województwa zielonogórskiego, na 11 ówczesnych województw najwięcej z poznańskiego (7) i wrocławskiego (7). Wśród pierwszych studentów WSI 45% stanowiła młodzież pochodzenia inteligenckiego, 43% robotniczego i 10% chłopskiego⁴². Przekazany uczelni kompleks budynków, mimo konieczności dostosowania do potrzeb kształcenia technicznego, z powodzeniem zaspokajał potrzeby niewielkiej grupy studentów i wykładowców. Jednak z każdym następnym rokiem, w miarę rozwoju uczelni, coraz bardziej odczuwalna była ciasnota. Zbyt mała liczba sal wykładowych zmuszała do planowania zajęć od rana do wieczora. W rezultacie studentom pozostawało mało czasu na aktywność kulturalną, sportową czy społeczną. W pierwszych latach WSI dość słabo

Studenci WSI w latach 1965-1969

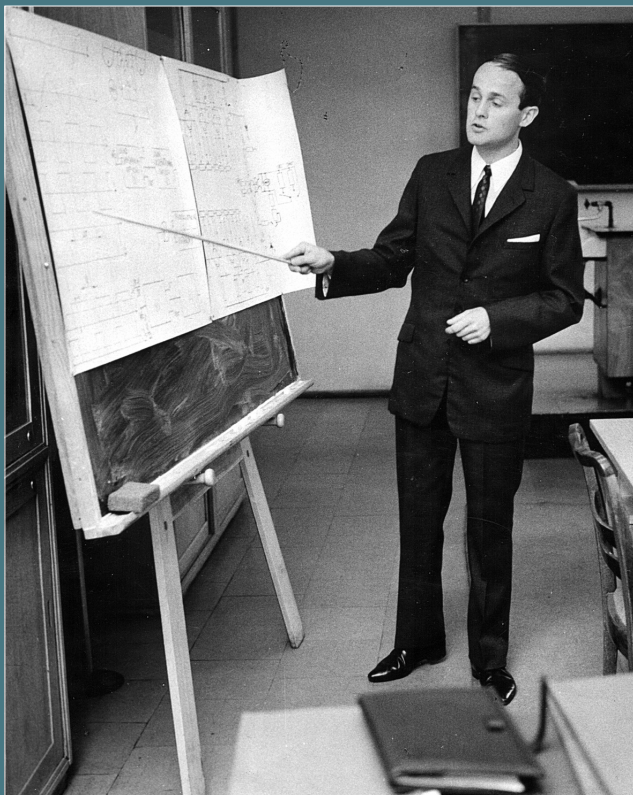

Studenci WSI w latach
1965-1969

Pierwszy absolwent
WSI – inż. Zygmunt
Jankowski i jego dyplom
z numerem 1, 1969 r.

* 069638

podpis

Nr 1

WYŻSZA SZKOŁA INŻYNIERSKA
W ZIELONEJ GÓRZE

DYPLOM

Zygmunt Jankowski

urodzony dnia 22 kwietnia 1946 r.

w Zielonej Górze

odbył studia wyższe zawodowe

na Wydziale Elektrycznym

w zakresie miernictwa
elektrycznego

z wynikiem bardzo dobrym

i po spełnieniu wymogów określonych
obowiązującymi przepisami uzyskał
w dniu 19 czerwca 1969 r. tytuł

inżyniera elektryka

REKTOR

doc.dr K. Bałm. p.

DZIEKAN

doc.dr A. Wysocki

Zielona Góra, dnia 14 września 1969 r.

13. Rajd Uczelniarzy WSI, Beskid Śląski – Beskid Żywiecki,
AKT Eksplorator, w kapeluszu Marian Eckert, 1980 r.

Ośrodek jeździecki w Raculce, 2004 r.

rozwijało się życie kulturalne, nie powiodły się próby nawiązania współpracy studentów z LTK, „Nadodrzem” i „Gazetą Zielonogorską”, nie wykorzystywano środków przeznaczonych na wyjazdy i wycieczki⁴³. W prasie ukazywały się nawet artykuły wskazujące na małą aktywność studentów w mieście. Powstawały co prawda różne inicjatywy, takie jak kabaret *Perpetum mobile* czy rajdy i imprezy sportowe, ale były to pojedyncze akcje⁴⁴. W drugim roku istnienia szkoły studenci obchodzili Dzień Solidarności z Młodzieżą Wietnamu, pracował Studencki Ośrodek Dyskusyjny, zorganizowano wystawę plakatu politycznego i radioklub Ligi Ochrony Kraju⁴⁵. 24 maja 1966 roku na zebraniu studentów WSI i Studium Nauczycielskiego w Zielonej Górze powołano Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego (AZS)⁴⁶.

Mała aktywność przyszłych inżynierów przejawiała się także w kontekście „wypadków marcowych” 1968 roku, w związku z którymi w wielu miastach odbywały się demonstracje studenckie. Podejmowane przez wrocławian próby politycznej aktywizacji zielonogórskich kolegów nie powiodły się, choć – co trzeba podkreślić – studenci WSI nie przyjmowali bezkrytycznie oficjalnej wersji propagowanej przez organy państwa. Przejawem tej krytycznej postawy było spotkanie z sekretarzem Komitetu Centralnego PZPR Arturem Starewiczem. Komitet Wojewódzki PZPR zażyczył sobie wcześniejszego zebrania pytań od studentów, by przedstawić je gościowi. W efekcie ocenowano je i dodano nowe. Podczas spotkania odczytywano więc pytania dotyczące sytuacji w Wietnamie i na Kubie, co spowodowało protesty studentów i A. Starewicz poprosił o zadawanie pytań bezpośrednio z sali⁴⁷. Rok 1968 zapisał się jednak w kronice WSI raczej masowym udziałem studentów w czynie społecznym *Ojczyźnie i Partii* niż opozycyjnymi demonstracjami⁴⁸.

W 1968 roku Związek Młodzieży Socjalistycznej i Zrzeszenie Studentów Polskich zorganizowały po raz pierwszy Dzień Kosmonauty. W roku akademickim 1968/1969 po raz pierwszy odbyło się święto studenckie – Bachanalia – i rozpoczął działalność chór uczelniany. Coraz chętniej studenci brali także udział w treningach AZS, w tym sekcji jeździeckiej⁴⁹.

Dni Kosmonauty, zwane też Dniami Gagarinowskimi, to odbywające się od 1968 roku święto WSI związane z patronem uczelni. Podczas pierwszych dni odbyło się sympozjum naukowe, koncert piosenek radzieckich, wystawy modeli samolotów, książek i znaczków pocztowych. W następnych latach dniom towarzyszył m.in. akademicki turniej znajomości języka rosyjskiego i wiedzy o ZSRR, konkurs wiedzy o kosmosie,

wystawy fotograficzne, międzynarodowe sympozja naukowe oficjalne spotkania i akademie z udziałem przedstawicieli władz partyjnych, państwowych i samorządowych oraz dyplomatów radzieckich. W Dniach Kosmonauty brali udział także oficjalni przedstawiciele partnerskich dla WSI uczelni zagranicznych. Dzięki Dniom Kosmonauty Wyższą Szkołę Inżynierską odwiedzili prawie wszyscy kosmonauci radzieccy i kilkakrotnie pierwszy polski kosmonauta – Mirosław Hermaszewski⁵⁰. Dzięki Dniom Kosmonauty Zielona Góra była jedynym polskim miastem, które gościło większość kosmonautów bloku wschodniego.

Najistotniejszym wydarzeniem tego roku były jednak pierwsze egzaminy dyplomowe. Przystąpiły do nich 102 osoby, a absolwentem z pierwszym numerem dyplomu został inż. Zygmunt Jankowski⁵¹.

Wraz ze zwiększającą się liczbą studentów można było obserwować w ich środowisku ożywienie. W czynach społecznych studenci pracowali przy budowie klubu „U Jana” i ośrodka rekreacyjnego w Raculce. W roku 1971, z inicjatywy ZSP, wspólnie ze studentami nowo powstałej WSN, wydano pierwszą studencką jednodniówkę „Środowisko”, której ukazały się dwa numery⁵². W 1973 roku prasa odnotowała po raz pierwszy wyraźny udział studentów WSI w kulturalnym życiu miasta: publiczne koncerty dawał chór akademicki, fotograficy urządzili wystawę *Kobieta '73*, szeroką działalność rozwinął klub „U Jana”, w maju zorganizowano Tydzień Kultury Studenckiej, a latem młodzież poprowadziła Międzynarodowy Hotel Studencki⁵³.

W owym czasie działalność studencka była w dużej mierze animowana przez władze uczelni w ramach tzw. działalności wychowawczej. W strukturze uczelni istniało stanowisko prorektora ds. nauczania i wychowania. WSI, realizując program wychowania zintegrowanego, tworzyła liczne grupy działania, skupiające młodzież według ich zainteresowań i zdolności. Z jednej strony więc studenci wchodzili w skład rad instytutowych, rad mieszkańców w domach studenckich i różnych komisji, z drugiej uzyskiwali możliwość aktywności w AZS, kołach naukowych, w Klubie Prelegenta Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, kabaretach, studiu piosenki, radiowęzle, a nawet w klubie baletowym. W 1973 roku senat WSI podjął uchwałę o zwiększeniu udziału studentów w zarządzaniu niektórymi dziedzinami życia uczelni i włączył ich do obrad kolegium rektorskiego dotyczących spraw studenckich, Rady ds. Wychowania, Instytutowych Rad ds. Młodzieży itp.⁵⁴

W 1973 roku, w wyniku następstw „marca 1968”, z inicjatywy PZPR doszło do likwidacji ZSP i utworzenia Socjalistycznego Związku Studentów Polskich (SZSP). Towarzyszyły temu działania zmierzające do zjednoczenia wszystkich działających w wyższych uczelniach organizacji. W WSI to zjednoczenie nastąpiło w trakcie symbolicznego ślubu działaczki i działacza ZSP i ZMS⁵⁵. Rada Uczelniana SZSP stała się głównym koordynatorem wszelkiej aktywności studenckiej: turystycznej, naukowej i samorządowej. W różnych okresach powstawały Akademicki Yacht

Pracę społeczną można z powodzeniem łączyć z dobrą nauką. Nie sztuka mieć dobre oceny, ale niczym poza nauką się nie zajmować. Proponowałbym nawet nie nagradzać takich. Osobiście cenię ludzi chociażby z trójkami, ale uniwersalnych, którzy wszystko potrafią zrobić. Trzeba znaleźć czas na wszystko, poświęcić sztukę uczenia się. W mojej asystenckiej pracy spotykam ludzi, którzy w ogóle się na inżyniera nie nadają. Myślą, że jeśli zdali egzamin wstępny, to muszą skończyć studia. Przebojem idą na każdy półsemestr i każdą sesję. Po prostu nie chcą się uczyć, nie czują ciążoty do prac inżynierskich. Sądzę, że są to pozostałości drobnomieszczańskie: chcą zdobyć tytuł, mniej ich interesuje, czy będą przydatni w przyszłej pracy.

O naszej uczelni mówi się różnie. Nie zawsze dobrze. Nie przesadzę, gdy powiem, że poziom jest tu niezgorszy niż gdzie indziej. Wymagania są natomiast o wiele większe. Najlepszy dowód – studenci III roku Wydziału Elektrycznego byli niedawno na wycieczce w AGH. Opowiadają, że z miernictwa np. ich krakowscy koledzy mają tylko 6 ćwiczeń w ciągu semestru na układach już zmontowanych w kolektywach czteroosobowych. U nas ćwiczenia takie wykonuje się indywidualnie i jest ich aż 12. [...] Myślę, że w negatywnych sądach o naszej uczelni, dużą rolę gra przekonanie, że absolwent WSI to coś gorszego niż np. absolwent politechniki. Przekonanie w niczym nie umotywowane. [...]

I jeszcze jedna istotna sprawa. Ilekroć miałem możliwość rozmawiać o naszym uczelnianym środowisku z ludźmi z zewnątrz, tylekroć spotykałem się ze stwierdzeniem, że poza manifestacją pierwszomajową nie widać nas i nie słychać w Zielonej Górze. W tej chwili np. robimy wiele rzeczy moim zdaniem cennych, ale bezpośrednio dla studenta. Nie na pokaz, a dla siebie. [...]

„Nadodrze” 1971, nr 17, s. 7.

Club, Akademicki Klub Turystyczny, Akademicki Klub Karate, Akademicki Klub Wędkarski, Akademicki Klub Lotniarski, Akademicki Klub Kajakowy, Akademicki Klub Podwodny⁵⁶. W 1975 roku został otwarty, zbudowany przy dużym udziale studentów, Ośrodek Jeździecki w Raculce⁵⁷.

Ważne miejsce w działalności SZSP zajmował ruch naukowy. Powstawały koła naukowe i organizowano obozy naukowe. Wynikiem tej aktywności były sukcesy w ogólnopolskich konkursach: Turnieju Młodych Mistrzów Techniki czy Turnieju Wiedzy Budowlanej, zdobywano patenty i publikowano pierwsze teksty naukowe⁵⁸.

Rozszerzeniu uległa także działalność kulturalna. Do użytku oddano drugi klub studencki „U Ojca”, w którym zapoczątkował działalność Dyskusyjny Klub Filmowy, zorganizowano kurs tańca towarzyskiego i odbywały się spotkania z dziennikarzami, aktorami i piosenkarzami. Największym wydarzeniem organizowanym przez AKT „Eksplorator” był Ogólnopolski Przegląd Piosenki Turystycznej „Włóczęga”. Na szczególną uwagę zasługuje także działalność Klubu Dziennikarzy

Studenckich, którzy przy współpracy z kolegami z WSP redagowali *Studenckie szpalty* w „Gazecie Lubuskiej” i *Młodą myśl* w „Nadodrze”⁵⁹.

Aktywność sportowa studentów koncentrowała się w Uczelnianym Klubie AZS, który zrzeszał do 1971 roku, gdy WSN utworzyło własny klub, studentów WSI oraz Studium Nauczycielskiego. Już w sezonie 1967/1968 AZS zgłosił do rozgrywek ligowych zespoły koszykarzy (pod opieką mgr. Zbigniewa Brodeckiego) i siatkarek (prowadzone przez mgr. Czesława Makutynowicza). Podstawowym celem działalności klubu był udział w mistrzostwach szkół wyższych nazywanych Mistrzostwami Typów Uczelni (MTU). Pierwszy, brązowy medal zdobyli już w 1967 roku koszykarze. W każdym roku akademickim klub liczył ok. 300-400 członków, którzy odnosili sukcesy w koszykówce mężczyzn, piłce siatkowej mężczyzn, piłce ręcznej mężczyzn, piłce nożnej, lekkiej atletyce i pływaniu. Koszykarze i piłkarze ręczni przez kilka sezonów uczestniczyli w rozgrywkach III ligi, zajmując w niej czołowe lokaty⁶⁰. W Klubie Uczelnianym AZS WSI najlepsze wyniki osiągnęła sekcja koszykówki, trenowana od 1977 roku przez mgr. Macieja Pawłowskiego, która czterokrotnie zdobyła złote medale na mistrzostwach Wyższych Szkół Inżynierskich, Wyższych Szkół Morskich i Filii Politechnik. Koszykarze brali udział w turniejach mistrzostw typów uczelni, uczestniczyli w rozgrywkach centralnych III ligi koszykówki makroregionu dolnośląskiego i byli blisko awansu do II ligi. Sukcesy miała sekcja piłki siatkowej, która w latach 1975-1986, gdy trenerem był mgr. Mieczysław Młotkowski, zdobyła 3 złote i 2 srebrne medale w MTU. Medale – 2 złote, 6 srebrnych i 15 brązowych – zdobywali również członkowie działającej w latach 1970-1986 sekcji judo. W 1986 roku, z okazji dwudziestolecia KU AZS WSI, zorganizowano w Zielonej Górze MTU w piłce nożnej. Zielonogórska uczelnia zajęła wówczas drugie miejsce. Taką samą lokatę w MTU zajęła – także w 1986 roku – sekcja tenisa stołowego.

W połowie lat siedemdziesiątych XX wieku pojawiły się pierwsze objawy kryzysu społecznego i gospodarczego w Polsce, a pod koniec dekady kryzys ten nabrał charakteru politycznego. Latem 1980 roku przez kraj przeszła fala strajków, a formułowane wówczas postulaty zapowiadały głębokie przeobrażenia ustrojowe. Jesienią do zainicjowanego przez robotników ruchu dołączyły się środowiska akademickie. Na uczelniach przystąpiono do tworzenia struktur „Solidarności” i Niezależnego Zrzeszenia Studentów (NZS). Spadła aktywność dotychczas funkcjonujących w uczelniach partii politycznych i organizacji młodzieżowych. Zajęte innymi problemami władze państwowe rozluźniły kontrolę środowiska akademickiego. W wielu uczelniach, za zgodą rektorów, zaczęły powstawać struktury nowych, jeszcze niezarejestrowanych, organizacji, które poza cenzurą rozpoczęły wydawanie swoich pism i ulotek.

Tymczasem kończyły się kadencje władz uczelni i jeszcze przed wprowadzeniem nowej ustawy odbyły się pierwsze demokratyczne wybory organów jedno-

osobowych i kolegialnych. W WSI swoje dwie kadencje na podstawie mianowania kończył prof. Tadeusz Biliński, który nie mógł już więcej kandydować. Do wyborów stanęło dwóch kandydatów: cieszący się poparciem uczelnianej „Solidarności” prof. dr hab. inż. Jędrzej Kuczyński, dyrektor Instytutu Budownictwa, oraz twórca zielonogórskiej szkoły matematycznej prof. Michał Kisielewicz, dyrektor Instytutu Matematyki, który wygrał niewielką różnicą głosów. Prorektorami wybrano prof. dr hab. inż. Ferdynanda Romankiewicza i doc. dr. inż. Tadeusza Maszkiewicza. Trudniej szło kompletowanie kadry w innych organach jednoosobowych. Najdłużej trwały spory o powołanie dyrektora Instytutu Mechaniki i Konstrukcji Maszyn⁶¹. Wkrótce na mocy znowelizowanej ustawy nastąpiła reorganizacja uczelni, ponownie powstały wydziały: Budownictwa i Inżynierii Sanitarnej, Elektryczny i Mechaniczny, liczące razem siedem instytutów i dwa instytuty międzywydziałowe.

Nowe władze rozpoczynały swą działalność w bardzo trudnym dla szkolnictwa wyższego okresie. W całej Polsce drastycznie obniżano limity przyjęć na pierwszy rok studiów, ograniczano nakłady finansowe na szkolnictwo wyższe. Jednocześnie uczelnia uczestniczyła w przemianach społeczno-politycznych początku lat osiemdziesiątych. Na WSI powstał Komitet Zakładowy NSZZ „Solidarność”, na czele którego stanął inż. Tadeusz Kopecki. Studenci już 6 października 1980 roku zawiązali Komitet Założycielski Zrzeszenia Studentów Wyższej Szkoły Inżynierskiej, który 19 października przekształcił się w Tymczasowy Komitet Założycielski Niezależnego Zrzeszenia Studentów, którego reprezentacja w osobach studentów: elektrotechniki – Michała Danielaka, mechaniki – Tadeusza Owczarza oraz budownictwa – Zenona Żyżyka wzięła udział w ogólnopolskim zjeździe delegatów TKZ 22-23 listopada 1980 roku. Na czele Prezydium TKZ NZS WSI stanął Ryszard Wielebski (budownictwo)⁶². Zaczęły się ukazywać niezależne pisma, m.in. „Jednodniówka „Na Ukos”.

Tadeusz Stanisław Kopecki ur. 1948 w Zielonej Górze. Jest absolwentem budownictwa WSI (1979). W 1960 roku był uczestnikiem stłumionych przez milicję demonstracji w obronie Domu Katolickiego, w marcu 1968 roku odmówił podpisania petycji potępiającej protesty studenckie, malował na murach symbole Polski Walczącej. Od 1973 roku był zatrudniony jako technik laborant na WSI. We wrześniu 1980 roku wstąpił do Solidarności, był inicjatorem powołania jej struktur na WSI. W grudniu 1980 roku został przewodniczącym Komisji Zakładowej, a od czerwca 1981 roku przewodniczącym regionalnej Komisji Porozumiewawczej Nauki Solidarności. Był współorganizatorem NZS, uczestnikiem strajków, protestów, akcji petycyjnych, organizatorem biblioteki wydawnictw niezależnych,

kiermaszu prasy i wydawnictw niezależnych na WSI; inicjatorem wydania przez Zarząd Regionu książki Czesława Miłosza *Zniewolony umysł*. 13 grudnia 1981 ukrył dokumentację (m.in. protokoły z posiedzeń), bibliotekę i fundusze „S” przy WSI. Po ogłoszeniu stanu wojennego zajął się drukowaniem i kolportowaniem czasopism podziemnych, ulotek, wykonywaniem napisów na murach, był uczestnikiem manifestacji, zbiórek pieniędzy na pomoc dla represjonowanych. W latach 1982-1983 drukował i kolportował podziemne pismo „Solidarność Środkowego Nadodrza”, sygnowane przez Tymczasową Regionalną Komisję Koordynacyjną „Solidarności”. Był aresztowany 26 sierpnia 1982 roku i przetrzymywany w areszcie KW MO, Areszcie Śledczym w Zielonej Górze. Zwolniony 18 listopada 1982 roku pozostawał pod dozorem milicyjnym. W maju 1983 roku przed Sądem Rejonowym w Zielonej Górze skazany na 10 miesięcy więzienia w zawieszeniu na 2 lata. Od września 1983 roku przebywa na emigracji w Norwegii⁶³.

W 1981 roku, w związku z opóźnianiem się prac nad nową ustawą o szkolnictwie wyższym, która dawała uczelniom znaczącą autonomię i zwolnienie z cenzury, studenci WSI, solidaryzując się z innymi ośrodkami w kraju, ogłosili wiosną pogotowie strajkowe. Ponieważ władze nadal zwlekały z uchwaleniem nowej ustawy, jesienią doszło do nowej fali strajków, które podjęli także studenci z obu zielonogórskich uczelni. Na WSI strajk przybrał formę okupacji głównego budynku, do którego można było się dostać tylko na podstawie przepustek. Ostatecznie nowa ustawa o szkolnictwie wyższym została uchwalona przez sejm w kształcie dalekim od projektu dopiero w stanie wojennym – 4 maja 1982 roku⁶⁴.

Dodatkowe ograniczenia w funkcjonowaniu uczelni przyniósł stan wojenny trwający od grudnia 1981 do lipca 1983 roku. Na WSI internowany został pracownik inżynieryjno-techniczny w Instytucie Budownictwa, inż. Edward Kozłowski, oraz działacz NZS, student inżynierii środowiska – Jan Markowski. Życie społeczne przygasło lub ograniczało się do rozmów w wąskich gronach, choć władze odnotowywały udział studentów w opozycyjnych demonstracjach, jak np. w rocznicę powołania NZS 13 maja 1982 roku⁶⁵. Mimo trudnej sytuacji władze WSI włączyły się do wspólnej akcji uczelni politechnicznych w Polsce i pospieszyły z pomocą byłym studentom Wyższej Oficerskiej Szkoły Pożarniczej. Szkoła ta, w związku z przeprowadzanym tam strajkiem, została rozwiązana w końcu listopada 1981 roku, a na początku grudnia przebywający na jej terenie strajkujący studenci zostali usunięci przez jednostki ZOMO. Na prośbę ówczesnego rektora Politechniki Warszawskiej rektor WSI prof. Michał Kisielewicz przyjął 40 osób na drugi semestr studiów. Niemniej stan wojenny spowodował spadek aktywności kulturalnej studentów. Pojawiły się liczne nowe niedogodności: zmniejszenie zakupów aparatury badawczej i ograniczenie współpracy z partnerami zagranicznymi, wstrzymanie inwestycji. Dużym problemem był systematyczny spadek liczby studentów. W owym czasie uczelnia kształciła na kierunkach: inżynieria i ochrona środowiska, elektrotechnika, mechanika oraz organizacja i zarządzanie. W 1982

Inauguracja roku akademickiego 1981/1982, ostatni pochodzący z mianowania rektor – prof. dr hab. inż. Tadeusz Biliński i pierwszy pochodzący z wyboru – prof. dr hab. Michał Kisielewicz

LATO 81 / str. 1-2

Wydawca: WSI WSP Zielona Góra
Redaktor: Michał Kisielewicz
Zastępca: Tadeusz Biliński
Wydanie: 15.12.1980 r.
Cena: 10 zł

INFORMATOR NZS
WSP
WATKOS
ZIELONA GÓRA
nr 10

---

jednodniówka nzs

NA UKOS

Zielona Góra

O GAZETIE
Nie chcieliśmy, tak jak wszystkie studenckie, nowo powstałe gazety, pisać na pierwszym miejscu i pierwszej stronie, że jesteśmy dla wszystkich, że każdy może się u nas drukować itd.
Jest to chyba oczywiste. Chodzi jeszcze o kilka innych spraw nie mniej ważnych. Gazeta jest organem czegoś / w naszym przypadku NZS-u / i spełnia pewne z tym związane funkcje. Nie mamy jednak zamiaru walczyć z kimkolwiek o czoło, a jest to nasza różnica. Będą nas widzieć w NZS-ach, gdzie tydzień po tygodniu, a jest to nasza różnica. Będą nas widzieć w NZS-ach, gdzie tydzień po tygodniu, a jest to nasza różnica. Będą nas widzieć w NZS-ach, gdzie tydzień po tygodniu, a jest to nasza różnica.

REDAKCJA

rok micki
W tym roku micki...
W tym roku micki...
W tym roku micki...

---

wielki dryf
To opoka - czarna...
To opoka - czarna...
To opoka - czarna...

rocznica powstania
W tym roku rocznica...
W tym roku rocznica...
W tym roku rocznica...

co dalej, panowie?
Baranie...
Baranie...
Baranie...

Nr 1, 10.12.1980r.

str. 1.

Jednodniówka NZS WSI-WSP, nr 1 z 10 grudnia 1980 r. i nr 10 z 1 października 1981 r.

„Biały marsz” po zamachu na papieża na trasie WSP-WSI zakończony mszą polową na terenie WSI między Gmachem Głównym a DS III, maj 1980 r.

Debata NZS – SZSP, aula WSI, listopad 1981 r.

roku na WSI studiowało nieco ponad 2000 studentów (w tym 1500 na studiach dziennych), w roku akademickim 1984/1985 już tylko 1600 (w tym 1300 na studiach dziennych), a w roku następnym 1100 (w tym 800 na studiach dziennych)⁶⁶. Przyczyny tego stanu rzeczy tkwiły z jednej strony w krótkotrwałym niżu demograficznym, a z drugiej w trudnościach gospodarczych kraju, czego wynikiem było zmniejszanie limitów przyjęć przez ministerstwo. W tych okolicznościach nie zwiększała się także liczba nauczycieli akademickich.

Mimo to uczelnia rozwijała się dalej. W roku 1981 powstał Instytut Inżynierii Sanitarnej, w którym prowadzono badania nad budową geologiczną i stosunkami wodnymi województwa zielonogórskiego, wpływami opadów na proces samooczyszczania się atmosfery, elektrochemicznymi metodami odzyskiwania metali ze ścieków huty miedzi, metodami uzdatniania wody i wzbogacania wód podziemnych, przerobem i wykorzystaniem gospodarczym gnojowicy, sposobami walki z korozją urządzeń ciepłowniczych⁶⁷.

W 1983 roku, dzięki poparciu politycznych i administracyjnych władz województwa, udało się odblokować budowę dużego obiektu dydaktycznego, którą wznowiono w roku następnym. Mimo trudnego okresu nie został zahamowany także indywidualny awans pracowników naukowych. W latach 1980-1987 przewody doktorskie zakończyło pozytywnie 37 osób i 5 uzyskało habilitację. W 1984 roku tytuł profesora zwyczajnego otrzymał Michał Kisielewicz. Ponadto pracę podjęło wiele nowych osób, spośród których na dłuższy czas lub nawet na stałe związali się z uczelnią: Marian Miłek, Edward Kempa, Adam Solski, Maciej Siwczyński, Józef Czachorowski, Antoni Matysiak, Franciszek Romanów i Józef Korbicz⁶⁸.

W roku 1987, z połączenia Instytutu Matematyki, Fizyki i Chemii oraz Instytutu Nauk Społecznych Organizacji i Zarządzania, powstał Wydział Podstawowych Problemów Techniki, którego dziekanem został prof. Michał Kisielewicz. Wydział kształcił na dwóch kierunkach: organizacja i zarządzanie przemysłem oraz podstawowe problemy techniki. W fazę realizacji wszedł także program informatyzacji uczelni. Komputer ODRA został zastąpiony przez komputery personalne, wyposażone w urządzenia towarzyszące, oraz komputery z rozszerzoną pamięcią SM-4, a następnie SM-52/11 PLUS. W 1988 roku uczelnia uzyskała komputer VAX, najnowocześniejszą wówczas w Europie Wschodniej maszynę cyfrową o dużych mocach obliczeniowych. Stała się ona centralnym ogniwem uczelnianej sieci komputerowej. W tym czasie pracownicy dysponowali już także 40 komputerami osobistymi typu XT i AT. Dwa lata później podjęto prace nad budową Akademickiej Sieci Komputerowej (ASK) i miejskiej sieci MAN, co pozwoliło na pozyskanie nowych środków na informatyzację uczelni (m.in. zestawiono łącza z Centrum Obliczeniowym Urzędu Wojewódzkiego i Politechniką Wrocławską)⁶⁹.

W 1987 roku na rektora został wybrany prof. Marian Eckert. Jednym z najważniejszych zadań, które stanęły przed nowymi władzami uczelni, było zahamowanie

spadku liczby studentów oraz przeciwdziałanie procesowi starzenia się kadry akademickiej. U progu nowej kadencji liczba studentów wynosiła zaledwie 971 osób (w tym 744 na studiach dziennych). By zwiększyć liczbę chętnych do podejmowania studiów w zielonogórskiej WSI, podjęto prace zmierzające do nasycenia programów kształcenia treściami związanymi z informatyką oraz tworzenia atrakcyjnych specjalności. Rozwinięto także system studiów podyplomowych. W konsekwencji pojawiły się studia z dziedziny automatyki i robotyki, organizacji i zarządzania jednostkami gospodarki, zaopatrzenia w wodę, unieszkodliwiania ścieków i odpadów, eksploatacji maszyn i urządzeń, zastosowania techniki mikroprocesorowej w aparaturze pomiarowej. Działania zaczęły przynosić pożądane skutki. Już w roku akademickim 1988/1989 liczba studentów wzrosła do 1100, a roku następnym przekroczyła 1300.

Proces starzenia się kadry nauczycieli akademickich, którego wyraźnym przejawem był spadek liczby asystentów ze 120 w 1981 roku do 49 w 1987, był wynikiem krótkotrwałego niżu demograficznego oraz kryzysu społeczno-ekonomicznego lat osiemdziesiątych. Nowe władze uczelni przeprowadziły monitoring wśród asystentów i adiunktów, w celu rozpoznania potrzeb i możliwości wsparcia w pracach nad doktoratami i habilitacjami. Wielu osobom przyznano stypendia lub urlopy naukowe, umożliwiono odbycie staży w ośrodkach polskich i zagranicznych. Do dyspozycji młodych pracowników nauki oddano zeszyty naukowe poszczególnych kierunków studiów i serię „Monografie”. Międzynarodową renomę zdobyło czasopismo matematyków „Discussiones Mathematicae”. W rezultacie do końca dekady 5 osób uzyskało habilitacje, tytuły profesora nadzwyczajnego otrzymali Mieczysław Borowiecki i Antoni Matysiak, a profesora zwyczajnego – Andrzej Stefański⁷⁰. Nowe możliwości awansu naukowego pojawiły się w 1987 roku, gdy Wydział Budownictwa i Inżynierii Sanitarnej uzyskał prawa do nadawania stopnia doktora nauk technicznych w dziedzinie budownictwa.

Lata kryzysu społeczno-ekonomicznego i transformacji ustrojowej przebiegały w zielonogórskiej WSI stosunkowo spokojnie. Władze uczelni, Komisja Zakładowa „Solidarności” oraz Związek Nauczycielstwa Polskiego, Zrzeszenie Studentów Polskich i Niezależne Zrzeszenie Studentów oraz powstałe w 1983 roku Akademickie Koło Związku Młodzieży Wiejskiej, mimo różnic poglądów, wykazywały zdolność do porozumienia, a polityczne różnice nie zdominowały życia szkoły. To pozwoliło spokojnie podejmować działania odpowiadające na nowe potrzeby dynamicznie zmieniającego się kraju i regionu. W 1992 roku oferta edukacyjna została wzbogacona o informatykę. Zmiany te, w połączeniu ze zniesieniem ministerialnych limitów przyjęć, spowodowały, że już w roku akademickim 1990/1991 w WSI kształciło się 1475 studentów. Przed uczelnią stało teraz nowe zadanie: odbudowa sieci powiązań z przedsiębiorstwami przemysłowymi. W wy-

Podpisanie umowy o współpracy przez rektorów prof. dr. Gerharda Zinnemanna (z lewej) i prof. dr. Zygmunta Szafrana (z prawej), 30 marca 1974 r.

Delegacja WSI w Zielonej Górze w Ilmenau, 1988 r.

Podpisanie umowy z Politechniką w Ilmenau. Rektorzy: prof. Werner Kemnitz i prof. Marian Eckert, 1989 r.

Uruchomienie telewizji dydaktycznej, od lewej: Mieczysław Florczyk, Zygmunt Szafran, Henryk Maćkowiak, Marian Eckert, między 1972-1976 r.

Pracownia Komputerowa CICAE, 1993 r.

niku kryzysu gospodarczego, podczas walki o przetrwanie na rynku, ograniczyły one swoją współpracę z WSI.

Nowe, wybrane w 1990 roku władze uczelni, na czele których stanął prof. Marian Miłek, od razu przystąpiły do nawiązania kontaktów z przemysłem. Było to tym bardziej istotne, że dotacja z budżetu nie pokrywała potrzeb szkoły, a gospodarowanie finansami znacznie utrudniała postępująca inflacja. Zamówienia płynące od przemysłu mogły w tym kontekście być znaczącą pomocą dla szkoły. Nowym wyzwaniem stała się uchwała Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego o minimach kadrowych, zakładająca, że na każdym kierunku studiów magisterskich musi pracować co najmniej 8 profesorów lub doktorów habilitowanych, a na studiach zawodowych 4 profesorów lub doktorów habilitowanych. Uczelnie otrzymały dwa lata na uzupełnienie składu kadrowego. Na WSI tych rygorów nie spełniał żaden kierunek na poziomie magisterskim⁷¹. Tak więc podstawowym zadaniem stało się uzupełnienie kadry o doktorów habilitowanych zarówno własnych, jak i z zewnątrz. By zachęcić samodzielnych pracowników naukowych do związania się z zielonogórką uczelnią, rozpoczęto budowę budynku mieszkalnego o podwyższonym standardzie. Ponadto starano się stwarzać dobre warunki do rozwoju naukowego. Temu celowi służyło między innymi nawiązanie kontaktów z uniwersytetami technicznymi w Manchesterze i Bristolu w Anglii, Aveiri i Braga w Portugalii, z Hogeschool Eindhoven w Holandii i Centrum Informacji Patentowej w Karlsruhe w RFN. W konsekwencji tych działań około 30 młodszych pracowników naukowych otrzymało możliwość odbycia staży zagranicznych. Dzięki współpracy z Fachhochschule Würzburg-Schweinfurt WSI otrzymała pomoc w sprzęcie i literaturze. Wsparcie bawarskiego Ministerstwa Komunikacji i Gospodarki natomiast pozwoliło na uruchomienie specjalnego programu „Ost-West Menagement”, który przez kilka lat umożliwiał finansowanie wyjazdów studyjnych i praktyk. W ramach współpracy z Holandią uczelnia otrzymała od rządu królewskiego dar w postaci laboratorium komputerowego wspomagania procesów projektowania. W latach 1992-1993 w tzw. CICAIE (Computer Integrated Centre for Aided Engineering) zbudowano 8 stanowisk naukowych i 12 dydaktycznych służących do studiów nad organizacją zautomatyzowanych systemów produkcji. Jednocześnie zmieniał się powoli charakter współpracy międzynarodowej. Nacisk położono przede wszystkim na dwustronne kontakty pracowników, związane z realizacją konkretnych projektów badawczych, wspomaganych przez granty Komitetu Badań Naukowych⁷². W następnych latach kontakty zagraniczne uczelni jeszcze się rozszerzyły. Szkoła współpracowała z ośrodkami na Ukrainie, w Rosji, Holandii, Belgii, Czechach, Włoszech, Portugalii, Anglii, Francji, Słowacji i Stanach Zjednoczonych.

W latach 1994-1995 powoli zaczęła się poprawiać także współpraca z przemysłem. Zorganizowano Akademickie Gospodarcze Forum Dyskusyjne, uzy-

skano kilka projektów celowych wspartych przez zakłady i KBN, w tym jeden finansowany przez FFGF Thomson Electronic. Dobrze układała się współpraca z Lumelem, Elektrociepłownią Zielonogórką, Ośrodkiem Badawczo-Rozwojowym Metrologii Elektrycznej, Rockwool Polska i Telekomunikacją Polską⁷³. Dzięki dobrym warunkom rozwoju naukowego w roku akademickim 1993/1994 na uczelni pracowało już 323 nauczycieli akademickich, w tym 46 profesorów i doktorów habilitowanych, 7 docentów i 105 doktorów. Wzrost liczby kadry umożliwił utrzymanie kształcenia na poziomie magisterskim na wszystkich kierunkach oprócz inżynierii środowiska⁷⁴.

Rozwojowi naukowemu towarzyszył dalszy wzrost oferty kształcenia, budowanej także na międzynarodowej współpracy. Instytut Organizacji i Zarządzania przy kooperacji z École des Mines de Saint Étienne we Francji podjął współpracę w zakresie kształcenia kadr menadżerskich dla małych i średnich firm, a francuski Uniwersytecki Instytut Techniczny wspomógł uruchomienie trzyletnich studiów inżynierskich opartych na francuskich programach nauczania. W 1994 roku Fédération Européenne d'Associations Nationales d'Ingénieurs (FFEANI) uznała WSI w Zielonej Górze za uczelnię odpowiadającą standardom europejskim, a jej absolwentów za uprawnionych do ubiegania się na podstawie zielonogórskiego dyplomu o tytuł zawodowy inżyniera europejskiego⁷⁵. W roku akademickim 1991/1992 na WSI studiowało blisko 1700 osób na 6 kierunkach i 14 specjalnościach, a w roku 1993/1994 osiągnięto poziom 3500 studentów, w tym 1200 studentów zaocznych⁷⁶. 57% studentów pochodziło z województwa zielonogórskiego, a reszta z 20 innych województw, w tym najwięcej z gorzowskiego i legnickiego. Wśród przyjętych na studia w 1993 roku 38% stanowiły kobiety⁷⁷.

W życiu studenckim lata 90. zaznaczyły się ponownym ożywieniem. Po pięcioletniej przerwie, w 1994 roku zorganizowano kolejne Bachanalia. Dynamicznie zaczął się rozwijać studencki ruch naukowy. Na WSI działało 16 kół, m.in. architektury i konserwacji zabytków, inżynierii materiałowej, Zachodniej Unii Przyrodników, automatyzacji napędu elektrycznego, biotechników, Ost-West Management, komputerowego wspomagania zarządzania przedsiębiorstwem, systemu zarządzania jakością, systemów informatycznych, konsultingu.

W 1994 roku odbyły się wybory do Parlamentu Studenckiego. Wybierana co dwa lata reprezentacja studentów koordynowała działalność organizacji studenckich oraz organizowała na uczelni studencką działalność kulturalną. Do najciekawszych form tej działalności należy zaliczyć – oprócz klubów studenckich – zespół teatralny, radiowęzeł oraz ogólnopolski przegląd piosenki turystycznej „Włóczęga”. W 1996 roku podjęto starania o utworzenie Radia Index, które ostatecznie zostało uruchomione 1 kwietnia 1998 roku. W 1997 roku powstało w środowisku akademickim Gorzowa i Zielonej Góry Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej.

„**Włóczęga**”, czyli Ogólnopolski Przegląd Piosenki Turystycznej „Włóczęga” odbywający się przez ok. 25 lat od połowy lat 70. XX wieku. Był zaraz po łódzkiej YAPIE i gdańskiej BAZUNIE trzecią tego typu imprezą w Polsce. Głównym nurtem była w nim piosenka turystyczna, ale pojawiali się także artyści, którzy reprezentowali kulturę studencką w szerokim tego słowa znaczeniu. Każda „Włóczęga” złożona była z części konkursowej, koncertów zaproszonych gości i koncertu laureatów. Podczas „Włóczęgi” występowali m.in. Wolna Grupa Bukowina, Nasza Basia Kochana, Stare Dobre Małżeństwo czy Zespół Reprezentacyjny oraz wielu innych artystów. Przegląd odbywał się w auli WSI i w znacznej mierze integrował zielonogórskie środowisko studenckie. Ostatnia „Włóczęga” odbyła się w 1996 roku⁷⁸. W 2009 roku doszło do reaktywacji imprezy pod nazwą Festiwal Piosenki Nieobojętnej „Włóczęga”.

Po raz pierwszy od dłuższego czasu sukcesy odnotowali sportowcy. W 1992 roku Klub Uczelniany AZS zorganizował Inaugurację Akademickiego Roku Sportowego. W Zielonej Górze spotkało się wówczas 450 studentów, prezesów Klubów Uczelnianych AZS, prezesów Klubów Środowiskowych AZS i kierowników SWFiS z całej Polski. W roku następnym KU AZS WSI, wspólnie z redaktorami z Warszawy, podjął się wydawania „Akademickiego Przeglądu Sportowego”. W rozgrywkach MTU piłkarze nożni (trenerzy: Jacek Sajnog i Paweł Urbański) w latach 1989 i 1993, koszykarze (trener Piotr Galant) w latach 1991, 1993, 1995, piłkarze ręczni (trener Władysław Leśniak) w 1995 zdobywali złote medale. Ponadto w 1996 roku piłkarze ręczni zajęli drugie miejsce w Mistrzostwach Polski AZS w Lublinie, a siatkarze w latach 1992-1996 zdobyli srebrny i brązowy medal. W 1994 roku zespół tenisa stołowego awansował po raz pierwszy w historii do II ligi (trener inż. Henryk Michalak). Dwa lata później koszykarze zdobyli złoty medal w rozgrywkach politechnik. W 1998 roku do II ligi państwowej awansowali piłkarze ręczni. W II lidze grali ponadto brydżyści, a w III lidze tenisiści stołowi. Dwa zespoły środowiskowe AZS WSP-Politechnika zdobyły awans do II ligi piłki ręcznej (trenerzy: Bronisław Mały i Władysław Leśniak) oraz piłki siatkowej (trener Józef Tatarczuk).

Wraz ze wzrostem liczby i aktywności studentów coraz wyraźniej ujawniały się problemy lokalowe szkoły. Tymczasem sytuacja ekonomiczna szkolnictwa wyższego była wciąż trudna, a rektorzy polscy określali ją jako dramatyczną. Niedostateczne dotacje spowodowały zadłużenie uczelni i konieczność wprowadzenia oszczędności. Mimo trudności finansowych podejmowano drobne prace związane z rozbudową kampusu akademickiego. W 1992 roku oddano do użytku nową halę sportową, następnie budynek administracji i poligrafii. W 1994 roku

ukończony został łącznik biblioteczny i w 1996 roku trzykondygnacyjny obiekt mieszczący Studium Języków Obcych i Centrum Kultury i Języka Niemieckiego. Podejmowano wiele drobniejszych prac budowlanych i remontowych⁷⁹.

W latach transformacji ustrojowej akademickie środowisko WSI, aktywnie włączając się w proces przemian społeczno-politycznych, zaczęło odgrywać także coraz większą rolę w organach państwowych i samorządowych regionu oraz Polski. I tak spośród osób wywodzących się z pracowników uczelni:

- prof. dr hab. inż. Tadeusz Biliński był posłem na sejm (1985-2001);
- dr inż. Jarosław Barańczak był posłem na sejm (1989-1991), senatorem (1991-1993), wojewodą zielonogórskim (1990-1993), podsekretarzem stanu w Ministerstwie Gospodarki (2000-2001);
- dr inż. Andrzej Chrzanowski był posłem na sejm (1997-2001);
- prof. dr hab. Marian Eckert był wojewodą zielonogórskim (1993-1997) i radnym sejmiku wojewódzkiego (1998-2006);
- prof. dr hab. inż. Marian Miłek był wojewodą zielonogórskim (1997-1998), radnym sejmiku wojewódzkiego (1998-2002), wiceministrem w Ministerstwie Skarbu Państwa (2001), senatorem RP (2005-2007);
- dr inż. Stanisław Iwan był wojewodą lubuskim (2001-2002), radnym sejmiku wojewódzkiego (2006-2007) i senatorem RP (od 2007);
- dr Wojciech Perczak był wojewodą lubuskim (2006-2007);
- dr inż. Witold Czarnecki jest od 2005 roku posłem na sejm RP.

W pierwszej połowie lat 90. odżyły dyskusje nad perspektywami rozwoju uczelni. Transformacja ustrojowa w Polsce, rosnąca konkurencja ze strony innych ośrodków akademickich oraz konsolidacja i podnoszenie statusu szkół wyższych we wschodnich landach zjednoczonych Niemiec skłaniały do dyskusji nad szansami wzmocnienia zielonogórskiego ośrodka akademickiego. Pojawiły się dwa zasadnicze pomysły: połączenia obu uczelni lub ich indywidualnego rozwoju zmierzającego do powołania uniwersytetu lub akademii pedagogicznej oraz politechniki. Zwyciężyła koncepcja druga i WSI zaczęła się przygotowywać do nowych przekształceń.

W końcu 1993 roku wyższe szkoły inżynierskie osiągnęły poziom porównywalny z poziomem politechnik, w związku z czym rektorzy WSI doszli do wniosku, że można podjąć starania zmierzające do zmiany nazwy uczelni. W lutym 1994 roku doszło do spotkania w Opolu, podczas którego podjęto pierwszą oficjalną inicjatywę zmierzającą w tym kierunku. Rektorzy postanowili działać wspólnie, przedkładając właściwym organom państwa odpowiedni wniosek. W wyniku podjętych działań Rada Główna Szkolnictwa Wyższego w 1995 roku określiła warunki, które miały spełniać wyższe szkoły techniczne, ubiegające się o przekształcenie w politechniki:

Pierwsza inauguracja roku akademickiego na Politechnice Zielonogórskiej. Wystąpienie ostatniego rektora WSI prof. dr. hab. inż. Mariana Miłka i immatrykulacja studentów pierwszego roku dokonywana przez rektora PZ prof. dr. hab. Michała Kisielewicza, 1996 r.

Logo Politechniki Zielonogórskiej

Pierścień rektorski

Byli Rektorzy WSI w dniu pierwszej inauguracji roku akademickiego na Politechnice Zielonogórskiej, profesorowie: Marian Eckert, Marian Miłek, Tadeusz Biliński i Michał Kisielewicz, 1996 r.

- zatrudnienie na podstawie mianowania przynajmniej 40 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, w tym przynajmniej 15 z tytułem profesora;
- kształcenie studentów przynajmniej na sześciu kierunkach, w tym na trzech kierunkach na poziomie magisterskim;
- posiadanie uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora przynajmniej w dwóch dyscyplinach.

Spośród ubiegających się o przekształcenie uczelni tylko jedna spełniała powyższe kryteria, przy czym warto wspomnieć, że były one zbyt wygórowane nawet dla kilku istniejących już politechnik. Od tej pory uczelnie skoncentrowały się na pracy nad spełnieniem powyższych warunków oraz budowaniu sprzyjającej atmosfery wśród państwowych i regionalnych władz administracyjnych i politycznych. Przed zielonogorską WSI stała w tym kontekście konieczność wzmocnienia kadrowego, szkoła bowiem znajdowała się na granicy oczekiwań Rady Głównej pod względem liczby profesorów, oraz uzyskania drugiego uprawnienia do doktoryzowania. W toku było już postępowanie o przyznanie odpowiednich uprawnień Wydziałowi Elektrycznemu – otrzymał je w 1996 roku. W Zielonej Górze starania WSI spotykały się z poparciem ówczesnego wojewody zielonogórskiego, Mariana Eckerta, oraz posłów i senatorów ze Zbyszko Piwońskim na czele. Po ponad dwuletnich przygotowaniach, podczas których odbyło się dziesiątki spotkań i wizyt, uczelnie ponownie wystąpiły z odpowiednimi wnioskami, które po pozytywnych opiniach trzech politechnik i Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego pozwoliły na przedłożenie parlamentowi projektu odpowiedniej ustawy. Głosowanie nad nią odbyło się 4 lipca 1996 roku, wzięło w nim udział 378 posłów, za głosowało 360, przeciw – 6, a 12 wstrzymało się od głosu. Ustawa wywołała większe kontrowersje na posiedzeniu Senackiej Komisji Nauki i Edukacji Narodowej, co miało swoje odbicie zarówno podczas posiedzenia plenarnego senatu, jak i ostatecznego głosowania. Za przyjęciem ustawy na 62 senatorów głosowało bowiem 36 osób, przeciw – 20, 5 wstrzymało się i jedna nie głosowała⁸⁰. Tak więc senat zatwierdził Ustawę z dnia 4 lipca 1996 roku o zmianie nazw niektórych wyższych szkół inżynierskich, na mocy której uczelnie techniczne w Koszalinie, Opolu, Radomiu i Zielonej Górze uzyskały nazwę Politechnika⁸¹. Ustawa ta wieńczyła okres sprawowania kadencji rektorskiej przez prof. dr. hab. inż. Mariana Miłkę.

Nowy rok akademicki 1996/1997 był pierwszym rokiem istnienia Politechniki Zielonogórskiej. Jej rektorem został wybrany zdecydowaną większością głosów prof. Michał Kisielewicz. Nowy rektor powitał w murach uczelni blisko 6,5 tysiąca studentów, z czego połowę na studiach dziennych, i 415 wykładowców, w tym 81 profesorów i doktorów habilitowanych oraz 125 doktorów⁸². Około 10% z nich zatrudnionych było w niepełnym wymiarze czasu pracy, w tym 25 samodzielnych pracowników naukowych. Nowe władze uczelni zapowiedziały stworzenie mecha-

nizmów zapewniających jakość kształcenia przy jednoczesnym wprowadzeniu elastycznego systemu studiów reagującego na zmiany zachodzące w technologii i życiu gospodarczym. Posiadany stan kadrowy pozwalał na prowadzenie wszystkich kierunków studiów poza inżynierią środowiska na poziomie magisterskim. Od roku akademickiego 1998/1999 udało się wprowadzić studia magisterskie na wszystkich kierunkach.

W grudniu 1996 roku senat PZ przyjął nowe zasady działalności finansowo-ekonomicznej, prowadzące do daleko idącej decentralizacji, a rok później podjęto także prace projektowe nad modernizacją i rozbudową bazy dydaktycznej, zakreślając zadania na okres do 2003 roku. Opracowano pełną dokumentację techniczną rozbudowy hal laboratoryjnych Wydziału Mechanicznego i Instytutu Inżynierii Środowiska. W zakresie pierwszej inwestycji rozpoczęto prace przygotowawcze do realizacji zadań budowlanych. Planowano dalszą rozbudowę uczelni, wykorzystując przedakcesyjne środki UE przy wsparciu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz władz samorządowych i centralnych pod hasłem *Centrum Kształcenia i Rehabilitacji Młodzieży Niepełnosprawnej Politechniki Zielonogórskiej*⁸³. W strategii rozwoju „Misja Politechniki Zielonogórskiej 2010” zakładano przebudowę i modernizację wszystkich budynków uczelni. Obok środków ministerialnych i unijnych inwestycje te miały być finansowane z kredytów. Strategia zakładała także uruchomienie filii w Głogowie, Żarach i Gorzowie⁸⁴. W 1999 roku ruszyły prace przy rozbudowie hali laboratoryjnej Wydziału Mechanicznego.

Joanna Żarnach-Chudzińska, Szybki awans. Mamy politechnikę

Najprawdopodobniej Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina w nowy rok akademicki wejdzie jako Politechnika Zielonogórska.

Po trzech latach starań rektora WSI prof. Mariana Miłka Zielona Góra doczekała się własnej uczelni akademickiej. W czwartek rada Główna Szkolnictwa Wyższego pozytywnie zaopiniowała wniosek. Teraz potrzebne jest już tylko przyjęcie przez posłów ustawy o przekształceniu WSI w politechnikę. W Sejmie został złożony poselski projekt takiej ustawy. Równolegle wpłynie projekt rządowy. – Kiedy w 1993 r. wraz z trzema innymi rektorami Wyższych Szkół Inżynierskich wręczyliśmy ministrowi Aleksandrowi Łuczakowi list intencyjny o wszczęciu działań zmierzających do zmiany uczelni w politechnikę, spotkaliśmy się z oporem Rady Głównej, wysokich urzędników MEN i niektórych ośrodków akademickich, które sądziły, że WSI to lepsze technikum – wspomina rektor zielonogórskiej WSI prof. Miłek. – Trzeba było czasu, żeby ich przekonać, że u nas wiele rzeczy robi się lepiej niż w niektórych politechnikach. W naszych staraniach wspierali nas senator Zbyszko Piwoński, poseł Tadeusz Biliński i wojewoda zielonogórski Marian Eckert. Politechnika zielonogórska, to także ich sukces.

Dzięki przemianowaniu WSI na politechnikę wzrasta prestiż zielonogórskiej uczelni w kraju i za granicą, jest to również awans miasta oraz regionu.

Podczas wczorajszej inauguracji roku akademickiego w Politechnice Zielonogórskiej marszałek sejmiku **Józef Zych** wyróżnił ostatniego rektora Wyższej Szkoły Inżynierskiej prof. **Mariana Miłkę** Srebrnym Medalem Sejmu, a wojewoda zielonogórski prof. **Marian Eckert** – odznaką za zasługi dla rozwoju województwa zielonogórskiego.

Uroczystość miała podwójny charakter. Była już 32 inauguracją roku akademickiego uczelni oraz inauguracją działalności Politechniki Zielonogórskiej. W sprawozdaniu prof. Miłek podkreślał, jak bardzo zmieniła się uczelnia w ciągu ostatnich lat. Jeszcze w 1990 roku kształciło się w niej niewiele ponad tysiąc studentów dziennych, dziś jest ich ponad 3 tys. Osiem lat temu WSI dysponowała trzema komputerami, dziś 360 komputerami będącymi w sieci i 200 poza nią. Ponad 300 pracowników i studentów ma swoje własne adresy w elektronicznej poczcie, dzięki której prawie natychmiast może kontaktować się z całym światem.

– Wielu niesie kwiaty, ale ktoś z tych kwiatów musi zrobić bukiet – stwierdził wojewoda. – To szczęście przypadło znanemu nie tylko w Polsce matematykowi, prof. Kisielewiczowi. W obecności zaproszonych gości, wśród których nie zabrakło parlamentarzystów, rektorów zaprzyjaźnionych uczelni, prof. Miłek przekazał insygnia władzy rektorskiej pierwszemu rektorowi PZ.

Prof. **Michał Kisielewicz** obiecał, że dołoży starań, by o Politechnice Zielonogórskiej, mówiło się jako o uczelni nowoczesnej, na miarę XXI wieku. Stąd wzrastać będzie liczba studentów dziennych, pojawią się nowe zadania i formy dydaktyczne, a także modyfikacji ulegnie polityka finansowa uczelni.

Marszałek Sejmu informując o medalu, który otrzyma prof. Miłek 21 bm. w Sejmie, stwierdził, że Zielona Góra jest niewielkim, ale coraz bardziej liczącym się ośrodkiem akademickim w kraju. [...].

„Gazeta Lubuska” 1966, nr 233, s. 3.

Nowy status uczelni wymagał także wzrostu dynamiki rozwoju kadry naukowej ze stopniem doktora habilitowanego. Według stanu z 30 września 1997 roku w Politechnice Zielonogórskiej zatrudnionych było w pełnym wymiarze czasu pracy 382 nauczycieli akademickich, w tym 11 profesorów z tytułem, 45 doktorów habilitowanych i 117 doktorów, w roku następnym stan ten wynosił: 12 profesorów tytularnych, 44 doktorów habilitowanych, 119 doktorów. Ponadto uczelnia zatrudniała 19 samodzielnych pracowników naukowych w niepełnym wymiarze czasu⁸⁵. W roku 1998 prawa do doktoryzowania uzyskał Instytut Matematyki, a rok później Wydział Mechaniczny. W 1999 roku otwarto punkt konsultacyjny w Gorzowie Wielkopolskim. W tym samym roku rozpoczęła się następna kadencja władz akademickich. Rektorem Politechniki Zielonogórskiej został ponownie wybrany prof. Michał Kisielewicz.

Ostatni rok akademicki na Politechnice Zielonogórskiej rozpoczynało 9612 studentów, w tym 4613 na studiach dziennych. Uczelnia kształciła na 8 kierunkach: budownictwo, elektrotechnika, informatyka, inżynieria środowiska, matematyka, mechanika i budowa maszyn, zarządzania i marketing oraz zarządzania i inżynieria produkcji. Pracowało w niej według stanu na 30 czerwca 2000 roku na pierwszym etapie 419 nauczycieli akademickich, w tym 26 profesorów z tytułem, 46 doktorów habilitowanych i 125 doktorów. Proces naukowo-dydaktyczny wspomagało 357 pracowników technicznych, służb bibliotecznych i administracji. W sumie PZ zatrudniała 776 osób⁸⁶.

Na Politechnikę Zielonogórską składały się cztery wydziały:

- Wydział Budownictwa i Inżynierii Sanitarnej,
- Wydział Elektryczny,
- Wydział Mechaniczny,
- Wydział Podstawowych Problemów Techniki.

Wszystkie wydziały miały prawa do nadawania stopnia doktora w dziedzinie: budownictwo, elektrotechnika, matematyka oraz budowa i eksploatacja maszyn. W czerwcu 2001 roku Wydział Elektryczny uzyskał uprawnienia habilitacyjne w zakresie elektrotechniki.

Siedziba uczelni znajdowała się w zwartym kompleksie budynków w obszarze ul. Podgórnej, Wazów i Szafrana.

Wbudowanie kamienia węgielnego pod środowiskowy Hotel Asystenta WSI i WSP, 1977 r.

Międzywydziałowy budynek dydaktyczny zbudowany w latach 1975-1987, widok przed 1994 r.

Tysiąclątka – Budynek Główny Wyższej Szkoły Inżynierskiej i Politechniki Zielonogórskiej, stan z 2002 r.

Kampus Politechniki Zielonogórskiej, 1996 r.

Kampus A Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2009 r.

WYŻSZA SZKOŁA NAUCZYCIELSKA I WYŻSZA SZKOŁA PEDAGOGICZNA

POWSTANIE WYŻSZEJ SZKOŁY INŻYNIERSKIEJ w miejscu przeznaczonym dla uczelni pedagogicznej nie zakończyło starań o utworzenie w Zielonej Górze wyższej szkoły kształcącej nauczycieli. Odpowiadało to ambicjom rodzącego się naukowego środowiska humanistów, jak i potrzebom kadrowym regionu. Pod względem liczby osób z wyższym wykształceniem województwo zielonogórskie znacznie odbiegało od średniej krajowej. Jedną z przyczyn tego zjawiska była niewłaściwa struktura szkolnictwa średniego. Jeszcze w 1975 roku do liceów ogólnokształcących szło 17% absolwentów szkół podstawowych, tyleż samo do techników i ponad 62% do zasadniczych szkół zawodowych. W stutysięcznej Zielonej Górze w dwóch liceach było tyle samo uczniów, co w kilkutysięcznych miastach powiatowych. Skoro było mało absolwentów liceów ogólnokształcących, było też niewielu kandydatów na wyższe uczelnie. Ponadto wielu z podejmujących studia w Poznaniu czy Wrocławiu nie wracało w Zielonogórskie. Należało więc stworzyć wyższą uczelnię kształcącą nauczycieli, gdyż to, w konsekwencji, pozwoliłoby wzmocnić sieć szkolnictwa średniego w regionie, związać z nim na stałe wykształcone kadry zatrudniane w szkolnictwie, a także w administracji. O konieczności powołania nowej uczelni świadczyły liczby. Do 1985 roku planowano w województwie zatrudnić blisko 1800 nauczycieli, głównie polonistów, matematyków, fizyków, rusycystów i nauczycieli wychowania fizycznego¹.

Jeszcze w grudniu 1968 roku odbyły się w Poznaniu konferencje z ówczesnym rektorem UAM prof. Czesławem Łuczakiem, a następnie – w styczniu 1969 roku w Zielonej Górze – z udziałem senatu tej uczelni i władz wojewódzkich poświęcone powołaniu filii UAM². Jednak kryzys polityczny 1968 roku i będące jego następstwem wewnętrzne walki na różnych szczeblach PZPR, które dotknęły także i Zieloną Górę, powodowały, że władze nie miały czasu ani pomysłów, by zająć się problemem restrukturyzacji szkolnictwa. Na początku 1969 roku I Sekretarza KW PZPR, Tadeusza Wieczorka, zastąpił przybywający z Krakowa Mieczysław Hebda, który nie znał dobrze problemów regionu i upłynęło sporo czasu zanim postulat utworzenia w Zielonej Górze uczelni pedagogicznej uzyskał poparcie

nowych władz. W związku z tym nie wykorzystano także innej szansy z 1969 roku, gdy w Polsce tworzone były trzyletnie wyższe szkoły nauczycielskie m.in. w Bydgoszczy, Kielcach, Częstochowie, Olsztynie, Siedlcach i Słupsku. O Zielonej Górze wtedy nikt nie pamiętał, a było tu już dobrze funkcjonujące Studium Nauczycielskie i duża grupa osób z doktoratami.

W 1970 roku powstał *Program rozwoju szkolnictwa wyższego w województwie zielonogórskim w latach 1971-1975*. Utworzenie WSN było jednym z jego głównych postulatów. Oprócz tego pojawiły się także propozycje przekształcenia gorzowskiego Studium Nauczycielskiego w Wyższą Szkołę Wychowania Fizycznego i utworzenia w Zielonej Górze filii Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Poznaniu. Program wskazywał, że w latach 1967-1969 ponad 40% absolwentów liceów ogólnokształcących w województwie starało się o przyjęcie na studia wyższe, z czego 76% na kierunki, w zakresie których nie można było kształcić się w regionie. W wyniku realizacji programu planowano, że w 1985 roku 60% absolwentów liceów i techników będzie ubiegać się o studiowanie w uczelniach na terenie województwa. Projekt dyskutowany był na posiedzeniach Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej i egzekutywy KW PZPR³.

Podczas posiedzenia prezydium WRN w maju 1970 roku ówczesny kurator okręgu szkolnego Zbyszko Piwoński poinformował, że decyzja dotycząca powstania WSN w Zielonej Górze oraz Gorzowie w zasadzie zapadła. W dyskusji podnoszono jednak wniosek o powołanie w województwie Wyższej Szkoły Ekonomicznej. W tej kwestii ścierało się kilka stanowisk, proponowano utworzenie WSN w Gorzowie, a WSE w Zielonej Górze, powołanie WSN jako filii jednego z uniwersytetów, czy w końcu utworzenie wydziału ekonomicznego na WSI zamiast powoływania odrębnej szkoły. Podnoszono także znaczenie rozwoju szkolnictwa wyższego dla prestiżu województwa⁴.

W efekcie podjęto przygotowania do utworzenia w Zielonej Górze Wyższej Szkoły Nauczycielskiej, a w odniesieniu do projektów gorzowskich w marcu 1971 roku Prezydium WRN podjęło uchwałę w sprawie udzielenia pomocy w powołaniu w Gorzowie Wlkp. filii Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Poznaniu⁵.

Stanowisko organizatora zielonogórskiej WSN powierzono doc. Hieronimowi Szczegółe. Inaczej niż przy tworzeniu WSI nie powołano komitetu organizacyjnego, a wszystkie sprawy załatwiane były pomiędzy organizatorem a kuratorem oświaty i wychowania – Zbyszko Piwońskim, który działał w imieniu przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Narodowej, Jana Lembasa, i dyrektorem Studium Nauczycielskiego, dr. Henrykiem Pochanke⁶.

Hieronimowi Szczegółe, który jako pełnomocnik rektora ds. dydaktycznych odegrał znaczącą rolę w pierwszych latach istnienia WSI, powierzono teraz opracowanie profilu, projektu struktury oraz skompletowanie wykładowców dla nowej uczelni. Sporym problemem była jej lokalizacja. Szkoła miała przejąć budynki po

Pierwsza inauguracja roku akademickiego na WSN, 1971 r.

Pierwsza inauguracja roku akademickiego w WSP, 1973 r.

Insygnia WSP

Przekazanie insygniów rektor-
skich przez Prezydenta Zielonej
Góry Jana Nieruchalskiego rek-
torowi doc. dr. hab. Hieronimowi
Szczególe, 1973 r.

Przekazanie sztandaru rektorowi prof. dr. hab. Kazimierzowi Bartkiewiczowi, 1989 r.

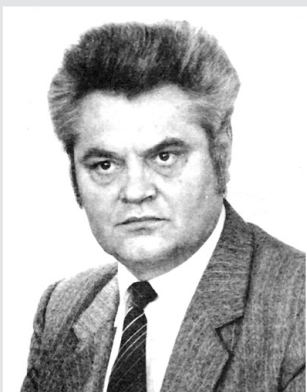

wygazanym Studium Nauczycielskim przy pl. Słowiańskim oraz wybudowany dla jego potrzeb w 1969 roku Dom Studenta „Vicwersal” przy ul. Krośnieńskiej. Tam też postanowiono zlokalizować główne budynki uczelni pedagogicznej. W owym czasie było to zupełne odludzie. Dopiero w urbanistycznych projektach było wytyczenie al. Wojska Polskiego, która wchłonęła część ul. Krośnieńskiej oraz budowa osiedli mieszkaniowych – Łużyckiego i Przyjaźni. Tereny te zajmowały wtedy ogródki działkowe. Projekt uczelni powierzono zespołowi architektów pod kierunkiem Stanisława Kochańskiego. Władze wojewódzkie przeznaczyły na nową uczelnię 50 mln zł, a ministerstwo obiecało środki na budowę domu studenta na 330 miejsc.

Po wstępnych rozmowach w ministerstwie uzyskano zgodę na utworzenie Wyższej Szkoły Nauczycielskiej, kształcącej w trybie trzyletnim dla potrzeb szkolnictwa podstawowego i zawodowego. 30 lipca 1971 roku Rada Ministrów wydała rozporządzenie powołujące Wyższą Szkołę Nauczycielską w Zielonej Górze, a 23 sierpnia 1971 roku Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego określiło jej strukturę wydziałową, powołując:

- Wydział Humanistyczny,
- Wydział Matematyczno-Przyrodniczy,
- Wydział Pedagogiczny⁷.

Utworzono też Studium Wojskowe, Studium Języków Obcych, Studium Wychowania Fizycznego i Bibliotekę Główną.

Bronisław Ratuś (1935-1997) urodził się w Wicynie pod Złoczowem w województwie łwowskim. Po ukończeniu szkoły powszechnej uczył się w Liceum Pedagogicznym w Nowej Soli. Po maturze rozpoczął pracę jako nauczyciel w Głogowie, a potem w nowosolskim LP. W 1961 roku ukończył historię na Uniwersytecie Warszawskim. W tym czasie pracował jako wizytator, a następnie Kierownik Oddziału Doskonalenia Nauczycieli w Kuratorium Okręgu Szkolnego w Zielonej Górze. Jednocześnie wykładał w zielonogórskim Studium Nauczycielskim. Był przewodniczącym Zarządu Wojewódzkiego ZMS. To z jego inicjatywy związek w ramach akcji tysiąca szkół na tysiąclecie państwa polskiego postanowił ufundować budynek dla uczelni pedagogicznej. Gdy gmach był gotowy, w 1965 roku stał się

siedzibą WSI. B. Ratuś należał do komitetu organizacyjnego tej uczelni. Po uzyskaniu na UAM w 1967 roku stopnia doktora stał się jej etatowym pracownikiem. Po utworzeniu WSP należał do grona jej organizatorów. W latach 1971-1973 był dziekanem Wydziału Humanistycznego, 1973-1976 prorektorem, 1975-1976 dyrektorem Instytutu Nauk Pedagogicznych. W 1976 roku przeniósł się do Warszawy. W latach 1982-1984 był rektorem WSP w Bydgoszczy, po czym, w okresie 1985-1990, prorektorem Akademii Nauk Społecznych w Warszawie. Pełnił też funkcje kierownika Wydziału Nauki i Oświaty KC PZPR (1984-1985) i przewodniczącego

Spółecznej Rady Uniwersytetu Warszawskiego 1986-1989. Był członkiem założycielem Lubuskiego Towarzystwa Naukowego, członkiem Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN (a w latach 1975-1982 zasiadał w jego prezydium) oraz członkiem Rady Naukowej Instytutu Badań nad Młodzieżą w Warszawie i Instytutu Kształcenia Nauczycieli w Warszawie. Po transformacji ustrojowej, mimo ofert pracy w Warszawie i Bydgoszczy, postanowił powrócić do zielonogórskiej WSP, został zastępcą dyrektora Instytutu Pedagogiki i Psychologii (1991-1997) oraz kierownikiem Zakładu Teorii Wychowania i Pedagogiki Porównawczej. B. Ratuś prowadził badania nad ciągłością i zmianami kształcenia i wychowania, polityką oświatową, pedeulogią oraz szkolnictwem prywatnym w II i III Rzeczypospolitej. Zmarł nagle w 1997 roku i został pochowany na cmentarzu komunalnym w Zielonej Górze⁸.

W momencie, gdy inicjowano organizację zielonogórskiej WSN, w Polsce dojrzała koncepcja, że nauczyciele powinni mieć pełne wykształcenie magisterskie, a nie wyższe zawodowe w zakresie dwóch przedmiotów. Stąd też, mimo że przygotowywano się do uruchomienia dwuprzedmiotowych studiów zawodowych, z góry zakładano, że w krótkim czasie uczelnia przekształci się w szkołę akademicką jednokierunkową ze studiami magisterskimi⁹. Na pierwszy rok akademicki ogłoszono nabór na następujące kierunki: filologia polska, filologia rosyjska, matematyka, fizyka, zajęcia praktyczne z fizyką, nauczanie początkowe z matematyką, nauczanie początkowe z zajęciami praktyczno-technicznymi i nauczanie początkowe z wychowaniem muzycznym.

Pierwsza inauguracja roku akademickiego odbyła się w Sali Kolumnowej Wojewódzkiej Rady Narodowej 1 października 1971 roku z udziałem Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego – prof. dr. Henryka Jabłońskiego, Przewodniczącego Prezydium WRN – Jana Lembasa, sekretarza KW PZPR – Mieczysława Hebdy, Prezesa Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego – Mariana Walczaka, rektora WSI – doc. dr. inż. Kazimierza Bącala i prezesa LTN – prof. dr. Jana Wąsickiego¹⁰. Na rektora nowej uczelni powołany został doc. dr hab. Hieronim Szczegół, stanowiska prorektorów utworzono rok później.

Studia w zielonogórskiej WSN rozpoczęło 287 studentów studiów dziennych. Kadre stanowiło zgodnie z decyzją ministerstwa 25 nauczycieli akademickich, w tym 15 osób ze stopniem doktora, a w tej liczbie 4 docentów. W trakcie roku akademickiego liczba etatów wzrosła do 33¹¹. W sumie w ciągu dwóch pierwszych lat zatrudniono ogółem 55 nauczycieli akademickich. Wśród nich był jeden doktor habilitowany – Hieronim Szczegół i 18 doktorów, w tym 9 docentów mianowanych. Część kadry pochodziła z WSI: Hieronim Szczegół, Bronisław Ratuś, Piotr Chocianowski, Aleksander Grytczuk, Regina Orzełek, część z likwidowanego Studium Nauczycielskiego w Zielonej Górze, w Słupsku, Legnicy i Jeleniej Górze. 15 osób to nauczyciele ze szkół średnich województwa z zaawansowanymi doktoratami, cztery przeniosły się z innych uczelni. Ponadto kilku pracowników WSI, m.in. Marian Ekert i Michał Kisielewicz, wspierało nową uczelnię, prowa-

Wyższa Szkoła Nauczycielska w Zielonej Górze stała się faktem dokonanym. Jest to kolejny – po Wyższej Szkole Inżynierskiej – rezultat starań o awans regionu, nazwanych niegdyś umownie na naszych łamach „lubuską drogą do uniwersytetu”. I chociaż zmienia się sposób patrzenia na model oświaty, na samą sieć szkolnictwa różnych typów, waga otwarcia nowej uczelni wykracza poza ambicje, by nie być gorszym od innych.

Jakie korzyści wyciągnie miasto i województwo ze studiów nauczycielskich? Idzie o coś więcej niż przygotowanie młodzieży do ściśle określonego zawodu. Szkoła może wnieść wiele interesującego w życie społeczno-kulturalne, będzie czynnikiem postępu, oczywiście nie natychmiast, gdyż okrzepnięcie środowiska pracowników i społeczności studenckiej wymaga pewnego czasu. Sprawa sprowadza się do tego, czy WSN potrafi szybko przekroczyć barierę organizacyjnych początków. Otoczona zewsząd życzliwym zainteresowaniem ma szansę rozwoju na miarę naszych oczekiwań. [...].

„Gazeta Zielonogórska – Magazyn Lubuski” 1971, nr 222, s. 1, 6.

dząc zajęcia zlecone lub pracując na część etatu, a na filologii rosyjskiej pracę rozpoczęła doc. Luba Czeszkowa ze Związku Radzieckiego. W tym czasie zatrudniono też 6 absolwentów uniwersytetów na stanowiskach asystentów, spośród nich troje uzyskało status samodzielnych pracowników naukowych: Janina Fyk, Maria Januszewicz i Janusz Skuczyński (od 1974 roku w UMK). W grupie osób, które tworzyły WSN, w przyszłości 12 uzyskało tytuły profesora: Jerzy Brzeziński, Janina Fyk, Edward Hajduk, Maria Jakowicka, Stanisław Kania (przeszedł do WSP w Szczecinie), Lech Ludorowski (przeszedł do UMCS w Lublinie), Mieczysław Łojek (przeszedł do WSP w Bydgoszczy), Władysław Magnuszewski, Irena Marciniak, Bronisław Ratuś, Hieronim Szczegółka i Kazimierz Uździcki. Dalszych 11 uzyskało stopień doktora habilitowanego, wśród nich długoletni pracownicy uczelni: Mirosław Frejman, Aleksander Grytczuk, Maria Januszewicz, Władysław Korcz, Robert Leszko, Albert Pawłowski, Franciszek Pilarczyk, Henryk Pochanke i Julian Skorek. Osoby te tworzyły podstawy organizacyjne dla kierunków studiów, pełniły też w przyszłości różne kierownicze funkcje na uczelni. Warto zauważyć, że zespół tworzący w Zielonej Górze uczelnię pedagogiczną był stosunkowo młody, średnia jego wieku nie przekraczała 40 lat¹².

Pierwsze dwa lata funkcjonowania uczelni to przede wszystkim doskonalenie procesu dydaktycznego, który w szkole pedagogicznej zajmował szczególnie ważne miejsce. Ponieważ od początku uważano, że status wyższej szkoły zawodowej ma charakter przejściowy i wkrótce przekształci się ona w uczelnię akademicką, tworzone jednocześnie podstawy pod rozwój naukowy środowiska, łącząc kierunki kształcenia z odpowiednimi badaniami naukowymi zwłaszcza w zakresie nauk humanistycznych i pedagogicznych, a wspólnie z WSI szybko rozwijano nauki matematyczne. Znalazło to wyraz w szybkich awansach naukowych, publikacjach

i konferencjach organizowanych w Zielonej Górze. W związku z tym uczelnia nie miała problemów z pozyskiwaniem dobrej kadry dla nowo powstających kierunków. W kilku dyscyplinach naukowych już w tym początkowym okresie WSN stała się liczącym partnerem w kraju. Dotyczyło to zwłaszcza doc. dr Marii Jakowickiej w nauczaniu początkowym; doc. dr. Henryka Pochanke w dziedzinie wychowania technicznego oraz – w obszarze systemu kształcenia nauczycieli – doc. dr. Bronisława Ratusia. Od początku uczestniczyli oni w pracach komitetów Polskiej Akademii Nauk oraz ministerialnych zespołach ekspertów. W ogólnopolskim życiu naukowym uczestniczyli także: literaturoznawca doc. dr Lech Ludorowski, językoznawcy – doc. dr Stanisław Kania, dr Zofia Magnuszewska i doc. dr Julian Skorek oraz historycy – doc. dr hab. Hieronim Szczegóło i doc. dr Władysław Korcz¹³.

Z punktu widzenia uczelni humanistycznej niezwykle ważną kwestią była budowa odpowiedniego zaplecza bibliotecznego. Zielona Góra dzięki dwóm wybitnym bibliotekarzom, Grzegorzowi Chmielewskiemu i Janowi Zemanowi, zgromadziła już ogromny, wartościowy księgozbiór humanistyczny i pedagogiczny. Spełniał on w dużym stopniu wymogi księgozbioru naukowego. Dyrektorem Biblioteki Głównej WSN został Franciszek Pilarczyk, który przeszedł z Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej. Znając dobrze jej zasoby, miał w pewien sposób ułatwione zadanie i szybko kompletował księgozbiór uczelni poprzez zakupy nowości i kompletnych księgozbiorów emerytowanych profesorów współpracujących ze szkołą oraz poszukiwania antykwaryczne¹⁴.

Wiosną 1972 roku rozpoczęto budowę gmachu WSN przy ul. Krośnieńskiej. Budowa uznana została za priorytetową, a firma Nadodrże skierowała na nią najlepszych fachowców i sprzęt. W budynku o powierzchni 11 tys. m² przewidziano lokalizację Wydziału Humanistycznego i Wydziału Pedagogicznego, Biblioteki Głównej, rektoratu i Studium Wojskowego. W momencie rozpoczęcia budowy, w kontekście planów rozwoju uczelni, zdawano sobie sprawę, że budynek będzie za mały. Jednak w okresie scentralizowanej gospodarki i zarządzania, gdy możliwości lokalne były ograniczone, a duże uczelnie skutecznie pilnowały, by środki finansowe nie trafiały do nowo tworzonych szkół wyższych, na budowę większego gmachu nie było ani zgody, ani pieniędzy. Jednocześnie w kontekście planowanej reformy oświaty, na mocy której przewidywano tworzenie dużych szkół zbiorczych, zatrudniających nauczycieli o wykształceniu akademickim jednokierunkowym, realna stawała się wizja szybkiego przekształcenia w wyższą szkołę pedagogiczną. W związku z tym zabiegi władz uczelni koncentrowały się wokół zapewnienia WSN odpowiednich warunków lokalowych poprzez budowę lub pozyskanie domu studenta, hali gimnastycznej, domu profesorskiego, hotelu asystenta, auli i rektoratu.

Przed budynkiem na pl. Słowiańskim. Od lewej: Jerzy Brzeziński, Adam Demartin, Lilla Pasterniak, Władysław Magnuszewski, Leonard Mirecki i Stanisław Kania, 1975 r.

Sesja polonistyczna poświęcona gwarze wojskowej, w pierwszym rzędzie ówcześni asystenci: Anna Świrek, Maria Januszewicz, Paweł Suder i Janusz Rećko. Pałac w Żaganiu, 1977 r.

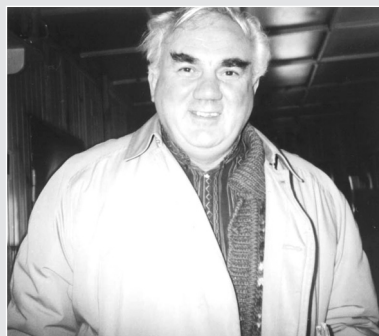
Konferencja na WSP, 1981 r. (w centrum Edward Hajduk)

Maria Jakowicka podczas konferencji „Dziś i jutro. Nauczanie początkowe”, 1985 r.

Dr Stefan Boliński urodził się 25 sierpnia 1934 roku w Kobyłepolu w Wielkopolsce, w latach 1971-1991 był dyrektorem administracyjnym Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego. Równolegle pracował jako nauczyciel akademicki. W młodości był znanym bokserem i wychowawcą młodzieży. Na początku lat 60. zaangażował się w ideę stworzenia w Zielonej Górze wyższej uczelni kształcącej nauczycieli. Brał czynny udział w budowie przeznaczonych dla niej „Tysiąclatki” i potem w przygotowaniu obiektu do przyjęcia pierwszych studentów Wyższej Szkoły Inżynierskiej. Gdy w 1971 roku powstała WSN, S. Boliński, jako dyrektor administracyjny Studium Nauczycielskiego, tworzył jej bazę i został szefem administracji nowej uczelni. W ciągu trzech lat doprowadził do wybudowania gmachu głównego w dzisiejszym kampusie B i akademika na 600 osób. Za pracę w szkolnictwie wyższym był wielokrotnie nagradzany i odznaczany, m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem Edukacji Narodowej. Zmarł 25 marca 2003 roku i został pochowany na cmentarzu w Zielonej Górze¹⁵.

Ministerstwo, jeszcze przed powołaniem WSN, obiecało zbudować dom studenta na 330 osób. Po zabiegach władz uczelni zdecydowano sfinansować inwestycję na 600 miejsc. Budowa ruszyła dopiero w 1975 roku. Hala gimnastyczna, sfinansowana częściowo z funduszy Totalizatora Sportowego, Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki oraz funduszy miejskich, znalazła się na etapie realizacji dopiero w 1976 roku. Dwa lata wcześniej udało się pozyskać budynek na dom profesorski przy ul. Sucharskiego. Ponadto miasto przekazywało uczelni kilka mieszkań rocznie. Hotel asystenta powstał jako wspólna inwestycja WSP i WSI w 1975 roku przy ul. Podgórznej. Rektorat długo jeszcze nie mógł znaleźć uznania u decydentów, a aula nie powstała nigdy¹⁶.

W 1972 roku wprowadzono wiele zmian w statucie uczelni, m.in. Ministerstwo utworzyło stanowiska prorektorów. Na prorektora ds. nauczania powołany został doc. dr Henryk Pochanke, a prorektorem ds. wychowania został doc. dr Bronisław Ratuś. W ich miejsce dziekanami zostali na Wydziale Pedagogicznym doc. dr Maria Jakowicka, a na Wydziale Humanistycznym doc. dr Władysław Kot z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu.

W drugim roku rekrutacji na WSN przyjęto kandydatów na następujące kierunki: filologię polską, filologię rosyjską, matematykę z fizyką, zajęcia praktyczno-techniczne oraz wychowanie muzyczne. Te same kierunki zostały uruchomione także na studiach zaocznych, a oprócz nich również historia i wychowanie przedszkolne. Obok wymienionych pełnych studiów zawodowych prowadzono także różne kierunki o charakterze uzupełniającym dla absolwentów SN. W roku akademickim 1972/1973 przyjęto 801 studentów, w tym 287 na studia dzienne i 514

Henryk Pochanke urodził się 17 grudnia 1915 roku w Przemęcie koło Wolsztyna. W 1934 roku w Wolsztynie ukończył Seminarium Nauczycielskie i podjął pracę w pobliskich Mochach. Rozpoczął działalność społeczną w Polskim Związku Zachodnim, ZHP i podjął studia na Wyższym Kursie Nauczycielskim Robót Ręcznych w Warszawie. W 1939 roku wziął udział w kampanii wrześniowej, ranny wrócił do domu, po czym – poszukiwany przez gestapo – uciekł na Żywiecczyznę, gdzie pracował jako pracownik biurowy i brał udział w tajnym nauczaniu. Po wojnie znalazł się na Uralu. W 1946 roku powrócił do Moch, skąd przeniósł się do Białoleki koło Głogowa, gdzie został kierownikiem szkoły. Potem pracował w szkole w Starym Sączu koło Wschowy, jako kierownik Wydziału Oświaty w Międzyrzeczu oraz kierownik Sekcji Rysunku i Pracy Ręcznej w Wojewódzkim Ośrodku Doskonalenia Kadr Oświatowych w Zielonej Górze. W tym czasie zorganizował, uznawaną w kraju za wzorcową, Okręgową Pracownię Pracy Ręcznej w Zbąszynku. Rozpoczął też działalność naukową. W 1954 roku współtworzył pismo „Rysunek i Praca Ręczna”. W 1957 roku podjął pracę w Studium Nauczycielskim w Zielonej Górze. W 1963 roku uzyskał dyplom magistra pedagogiki na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie w 1968 roku zrobił także doktorat. W latach 1968-1971 był Dyrektorem Studium Nauczycielskiego.

W 1971 roku znalazł się w grupie organizatorów Wyższej Szkoły Nauczycielskiej. Od samego początku pracował w niej na stanowisku docenta etatowego. W WSN i WSP pełnił funkcje dziekana Wydziału Pedagogicznego (1971-1973) i prorektora (1973-1975). Kierował Zakładem Zajęć Praktyczno-Technicznych (1971-1977) i Zakładem Dydaktyki Techniki (1977-1979). Na lata pracy w szkolnictwie wyższym przypadł jego okres intensywnej pracy naukowej. Opublikował sześć książek i około 100 artykułów, wydanych także w języku niemieckim i rosyjskim. Z powodu choroby, nie przerywając jednak aktywności naukowej, w 1979 roku H. Pochanke przeszedł na emeryturę. Zmarł 15 stycznia 1986 roku¹⁷. Został pochowany na cmentarzu w Zielonej Górze.

na studia zaoczne. Znacznie większa liczba studentów zaocznych niż dziennych świadczyła o wielkich potrzebach oświaty w regionie. Wśród przyjętych na studia zaoczne dominowali – kierowani przez kuratorium – absolwenci SN, którzy w trakcie trzech semestrów zdobywali dyplomy wyższych studiów zawodowych. Także i w następnych latach utrzymywała się tendencja do przyjmowania większej liczby studentów zaocznych niż dziennych (rekordowy był rok 1973, w którym stosunek ten wynosił 1:3), a proporcje zaczęły się wyrównywać w roku 1976. Należy zwrócić uwagę, że w drugim roku działalności WSN liczba jej studentów przekroczyła tysiąc. Kształcenie tylu studentów wymagało nie lada wysiłku od 55 etatowych nauczycieli akademickich, wzmacnianych przez kolegów z WSI oraz Filharmonii i Szkoły Muzycznej¹⁸.

Ponieważ dotychczasowa Wyższa Szkoła Nauczycielska znajduje się wciąż jeszcze w rozbudowie, inauguracja nowego roku akademickiego odbyła się w zielonogórskiej hali ludowej. [...] Szczególnie podniosłym momentem wczorajszej uroczystości było wystąpienie wicedyrektora Departamentu Studiów Uniwersyteckich i Pedagogicznych w Ministerstwie Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki **Zenona Kocia**, który odczytał Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 29 września br. przekształcające **Wyższą Szkołę Nauczycielską w Wyższą Szkołę Pedagogiczną i nadające jej pełne prawa akademickie**, a więc kształcenia magistrów w systemie czteroletnim. [...]

Ze szczególnym zainteresowaniem zebrani wysłuchali wystąpienia członka egzekutywy KW PZPR i przewodniczącego Prezydium WRN **Jana Lembasa**, który wysoko ocenił dorobek uczelni i jej pracowników naukowo-dydaktycznych w minionych dwu latach. Właśnie ten dorobek stał się rękojmią starań władz wojewódzkich o przekształcenie WSN w Wyższą Szkołę Pedagogiczną. [...]

„Gazeta Zielonogórska” 1973, nr 237, s. 1, 2.

Rok akademicki 1972/1973 wypełniły starania o przekształcenie WSN w Wyższą Szkołę Pedagogiczną. Rzecz była o tyle trudna, iż szkoła zielonogórska była najmłodszą w kraju, a podobne aspiracje zgłaszało 6 starszych szkół nauczycielskich. W pierwszej kolejności władze planowały objąć przekształceniami 2-3 uczelnie, w tym szczecińską filię UAM. W lutym 1973 roku senat uczelni uchwalił poparty przez władze wojewódzkie *Program przekształcenia Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Zielonej Górze z dniem 1 października 1973 roku w Wyższą Szkołę Pedagogiczną*. Stał się on podstawą do skutecznych starań o nowy status uczelni¹⁹. Odpowiednie rozporządzenie zostało podpisane przez premiera 29 września 1973 roku²⁰. Należy podkreślić, że awans ten spotkał w pierwszej kolejności tylko dwie Wyższe Szkoły Nauczycielskie: w Zielonej Górze i Kielcach, pozostałe przekształcono w roku następnym.

Tak więc nowy rok 1973/1974 uczelnia rozpoczynała jako akademicka Wyższa Szkoła Pedagogiczna. Na pierwszy rok magisterskich studiów czteroletnich przyjęła 1325 studentów, w tym 335 na studia dzienne i 990 na studia zaoczne na następujące kierunki:

- filologia polska,
- filologia rosyjska,
- historia,
- matematyka,
- fizyka,
- wychowanie techniczne,
- wychowanie muzyczne,
- pedagogika szkolna.

Hieronim Szczegóła, Rektor Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Przemówienie inauguracyjne

Dzisiejsza uroczystość inauguracji roku akademickiego ma dla nas szczególny charakter. Mamy bowiem nie tylko zainaugurować trzeci rok pracy uczelni, ale zarazem rozpoczynamy pierwszy rok studiów jako uczelnia z pełnymi prawami akademickimi – jako uczelnia kształcąca magistrów w siedmiu specjalnościach: filologii polskiej i rosyjskiej, historii, matematyce, fizyce, wychowaniu technicznym i pedagogice. Jest to niewątpliwie awans uczelni – mający swe źródło w widocznym dorobku dwóch lat pracy nauczycieli akademickich, administracji i samych studentów. Awans ten stał się także możliwy dzięki wydatnej pomocy władz wojewódzkich i miejskich.

*Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze. Skład osobowy
w roku akademickim 1973/1974, Zielona Góra 1973, s. 11.*

W sumie na WSP w roku akademickim 1973/1974 na studiach dziennych i zaocznych studiowało 2313 studentów, a w roku następnym 2750, z czego 910 na studiach dziennych i 1840 na zaocznych²¹. Należy zwrócić uwagę, że studenci ci rekrutowali się na ogół ze środowisk małomiasteczkowych i wiejskich oraz z rodzin o niskich dochodach.

W roku 1974 uruchomiono pedagogikę w zakresie pracy kulturalno-oświatowej, w 1975 – bibliotekoznawstwo i informację naukową i w 1976 – filologię germańską. Na studiach zaocznych prowadzono ponadto kierunki pedagogika przedszkolna i pedagogika opiekuńcza.

W latach 1974-1975 dyplomy ukończenia wyższych studiów zawodowych uzyskało 1063 osoby, z czego 628 na studiach zaocznych. W związku z tym od 1975 roku uruchomiono także w trybie dziennym i zaocznym dwuletnie studia drugiego stopnia dla absolwentów WSN. Uczelnia bowiem wzięła na siebie obowiązek umożliwienia uzyskania pełnego wykształcenia wyższego ze stopniem magistra absolwentom dwóch pierwszych roczników. Część z nich uzupełniała też wykształcenie we Wrocławiu, Poznaniu, Katowicach i Opolu²².

W nowej, zaczynającej się w 1975 roku, kadencji władze wojewódzkie proponowały na stanowisko rektora WSP prof. Jana Wąsickiego, który funkcję tę pełnił do 1981 roku. Nowy rektor nie zrezygnował z etatu w UAM w Poznaniu i nie przeprowadził się do Zielonej Góry, co nie pozwoliło mu w pełni skoncentrować się na prowadzeniu uczelni. W zasadzie obie kadencje Jana Wąsickiego były kontynuacją kierunków rozwoju uczelni wytyczonych wcześniej. Spośród planowanych inwestycji dokończono budowę Domu Studenta „Wcześniak” na 600 miejsc (1977) i hali sportowej (1978)²³.

Przekształcenie uczelni w WSP wiązało się z nadaniem jej pełnych praw akademickich, a także postawiło przed nią nowe zadania w zakresie kształcenia kadr naukowych. Szkoła położona była między dwoma znaczącymi ośrodkami akade-

Wyjazdowe posiedzenie senatu WSP, z teczką rektor prof. Jan Wąsicki, 1977 r.

Od lewej: Władysław Magnuszewski, Mieczysław Łojek, Maria Jakowicka, Henryk Pochanke, Czesław Nowaczyk, lata 80. XX w.

Od lewej: Zbigniew Żuber, Józef Jerzak, Maria Czarkowska,
Aleksandra Maciarz, lata 80. XX w.

Wystawa z okazji 15-lecia WSP. Kazimierz Bartkiewicz
i Hieronim Szczegóła, 1986 r.

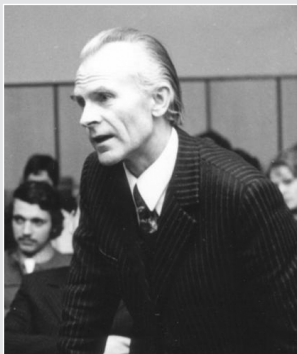
mickimi – Poznaniem i Wrocławiem. Z ich pomocy korzystała przy prowadzeniu przewodów doktorskich i habilitacyjnych, stamtąd też w czerpała w początkowym okresie kadre wykładowców. W chwili podjęcia działalności przez WSP tylko dwie osoby posiadały stopień doktora habilitowanego (Hieronim Szczegółła, Wojciech Pasterniak), wśród pozostałych pracowników znaczną część stanowili wykładowcy i starsi wykładowcy. Stopniowo ubiegano się o nadanie pewnej części pracowników tytułów docentów kontraktowych. Tu jednak, inaczej niż w uczelniach technicznych, otrzymać go mogły tylko osoby posiadające co najmniej stopień doktora, a od 1976 roku ministerstwo coraz bardziej ograniczało nadawanie docentur. Tak więc głównym problemem uczelni stał się rozwój kadry naukowej, od niej bowiem zależał dalszy rozwój szkoły. Uzyskanie stopnia doktora czy doktora habilitowanego było o tyle trudne, że przewody doktorskie trzeba było przeprowadzać w innych ośrodkach. W tym zakresie procentowały wypracowane przez LTN kontakty z uniwersytetami w Poznaniu, Wrocławiu i Wyższą Szkołą Nauk Społecznych w Warszawie. W latach 1973-1980 zaowocowało to 36 doktoratami i 10 habilitacjami. W 1975 roku tytuł profesora nadzwyczajnego Rada Państwa nadała Hieronimowi Szczegółle, 1979 – Wojciechowi Pasterniakowi²⁴.

Uczelnia starała się wspomagać nauczycieli akademickich w ich pracy naukowej. W okresie finalizowania przewodów doktorskich do Poznania i Wrocławia dwa razy w tygodniu kursował nawet uczelniany autobusik. Ważnym czynnikiem sprzyjającym zdobywaniu stopni naukowych było kierowanie pracowników na staże naukowe oraz krótko- i długoterminowe pobyty w uczelniach krajowych i zagranicznych.

Spśród ośrodków zagranicznych szczególnie dobrze układała się współpraca z WSP w Poczdamie. W ramach podpisanej w 1974 roku umowy odbywała się m.in. wymiana pracowników i studentów, publikacji oraz wspólne sesje naukowe. W tym samym czasie podpisano porozumienie z Wydziałem Kształcenia Politechnicznego Uniwersytetu w Halle. W drugiej połowie lat siedemdziesiątych krąg partnerów w NRD rozszerzył się jeszcze o Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Dreźnie i Instytut Kształcenia Nauczycieli Serbołużyckich w Budziszynie. W roku 1978 podjęto współpracę z Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Eger na Węgrzech, a w 1979 roku z Fakultetem Pedagogicznym w Hradec Králové w Czechosłowacji. WSP nawiązała także kontakty z poszczególnymi katedrami i instytutami uniwersytetów w Halle (NRD), Ołomuńcu (Czechosłowacja) i Instytutem Pedagogicznym w Uljanowsku (ZSRR). Tylko w latach 1971-1981 pracownicy wygłosili około 40 referatów na konferencjach w Moskwie, Pradze, Berlinie, Poczdamie, Halle, Dreźnie, Lipsku, Sofii i Zagrzebiu. Współpraca zagraniczna nawiązywana była nie tylko z ośrodkami z bloku wschodniego i polegała przede wszystkim na uczestnictwie w kursach językowych (NRD, ZSRR, Francja i Wielka Brytania), stażach naukowych (ZSRR, NRD, Czechosłowacja), festiwalach artystycznych (Węgry, Grecja, NRD) i wyjazdach w ramach stypendiów (RFN, Francja, Wielka Brytania)²⁵.

Mimo krótkiego okresu działalności uczelnia i poszczególni pracownicy znajdowali sobie powoli miejsce na naukowej mapie Polski. Bronisław Ratuś został członkiem Prezydium Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, a Hieronim Szczegółą członkiem Komitetu Nauk Politycznych oraz Komitetu Badań nad Polonią PAN. Członkami Instytut Zachodniego zostało 8 nauczycieli akademickich, a 5 członkami różnych komisji poznańskiego oddziału PAN²⁶.

Władysław Magnuszewski (1925-1996) urodził się 2 października we wsi Moniuszki na Podlasiu w rodzinie o historycznych tradycjach obywatelskich, wojskowych i literackich, zajmującej się gospodarstwem rolnym. Naukę rozpoczął w 1932 roku w Radziach, po czym kontynuował ją w Jaświłach, by ukończyć pierwszy etap edukacji pod radziecką okupacją w 1941 roku. W latach wojny pracował przymusowo w majątku ziemskim w okolicach Goniądza. W 1946 roku W. Magnuszewski zamieszkał w Białymstoku, skąd przeniósł się do Gdańska, gdzie w latach 1948-1952 ukończył szkołę średnią, a później filologię polską w gdańskiej WSP. W 1952 roku został skierowany nakazem pracy do I LO im. Tadeusza Kościuszki w Gorzowie Wielkopolskim, łącząc pracę zawodową z dalszymi studiami, które ukończył w trybie eksternistycznym w 1961 roku, uzyskując stopień magistra, na Wydziale Filologicznym UAM w Poznaniu. Wkrótce potem rozpoczął badania związane z przygotowywaną pod kierunkiem prof. Włodzimierza Dworczacka pracą doktorską o Stanisławie Stroyńskim. Stopień doktora uzyskał w roku 1969 ponownie na UAM. W 1971 roku W. Magnuszewski rozpoczął pracę w WSN w Zielonej Górze. W 1978 roku uzyskał stopień doktora habilitowanego, a w 1988 tytuł profesora. W latach 1975-1995 pełnił do końca swoich sił twórczych funkcję kierownika najpierw Zakładu Historii i Teorii Literatury i później Zakładu Historii Literatury. Przez ponad 20 lat W. Magnuszewski pełnił funkcję prezesa Zielonogórskiego Oddziału Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, wrastając trwale w kulturalny pejzaż Zielonej Góry i regionu. Został odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem Komisji Edukacji Narodowej²⁷. W. Magnuszewski zmarł po ciężkiej chorobie 20 kwietnia 1996 roku i został pochowany na cmentarzu w Zielonej Górze.

Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze uczciła pamięć prof. Władysława Magnuszewskiego, nazywając jego imieniem salę nr 8 w gmachu przy al. Wojska Polskiego 69.

W pierwszych latach istnienia WSP wykrystalizował się profil naukowy szkoły. Na czoło specjalizacji uczelni wysunęła się dydaktyka, a zwłaszcza – z uwagi na liczne grono zajmujących się nią naukowców – dydaktyka literatury. WSP wraz z Kuratorium Oświaty i Wychowania od 1976 wydawała ukazujący się do dzisiaj rocznik „Dydaktyka Literatury”. W 10-lecie istnienia uczelni wydano natomiast pracę zbiorową pod red. Wojciecha Pasterniaka pt. *Dydaktyki szczegółowe wobec zadań współczesnej szkoły* (1984). Drugą specjalnością uczelni stała się pedagogika w zakresie wychowania przedszkolnego i nauczania początkowego, w obszarze któ-

rej badania prowadził zespół skupiony wokół Marii Jakowickiej. Ostatnią wreszcie specjalnością uczelni były, prowadzone w ramach ogólnopolskiego problemu międzyresortowego, badania nad kulturą polityczną młodzieży. W miarę rozwoju naukowego kadry, coraz bardziej krystalizował się uczelniany profil badawczy, a szkoła włączała się w prace nad centralnymi programami badawczymi PRL:

- modernizacja systemu oświaty (Maria Jakowicka);
- polska kultura narodowa, jej tendencje rozwojowe i percepcje (Maria Januszewicz, Władysław Magnuszewski, Franciszek Pilarczyk, Kazimierz Bartkiewicz);
- model kultury politycznej (Hieronim Szczegół, Władysław Korcz, Joachim Benyskiewicz, Franciszek Pastwa, Wiesław Hładkiewicz, Krzysztof Kaszyński);
- metody akustyczne w technice i medycynie (Helena Harajda);
- języki i literatury słowiańskie w ich rozwoju i wzajemnych stosunkach (Mieczysław Łojek, Włodzimierz Wilczyński, Władysław Magnuszewski, Julian Skorek, Jerzy Brzeziński);
- dzieje myśli filozoficznej w Polsce na tle procesu kształtowania się filozofii i doktryn społecznych w Europie (Antoni Klinger);
- doskonalenie systemu pracy (Kazimierz Uzdziński)²⁸;

a także w zakresie:

- niemcoznawstwa (Hieronim Szczegół, Kazimierz Bartkiewicz, Joachim Benyskiewicz, Jan Wąsicki, Władysław Korcz, Franciszek Pastwa);
- historii literatury niemieckiej (Eugeniusz Klin, Regina Orzełek, Jerzy Piotr Majchrzak)²⁹;
- problemów kształcenia nauczycieli (Maria Jakowicka, Bronisław Ratuś, Józef Jerzak, Edward Hajduk)³⁰;
- dydaktyk szczegółowych (Wojciech Pasterniak, Marian Sinica, Kazimierz Stachura, Henryk Pochanke, Julian Skorek, Kazimierz Bartkiewicz).

W latach 1974-1980 pracownicy WSP opublikowali 148 monografii i prac zbiorowych³¹.

Systematycznie rosły nakłady na zakup aparatury i pomocy naukowych. W 1971 roku wynosiły one niespełna 1,5 mln złotych, by osiągnąć poziom przekraczający 7 mln w 1975 roku. Środki te przeznaczone były przede wszystkim na wyposażenie Zakładu Fizyki (6,6 mln), Zakładu Wychowania Technicznego (4,5 mln) i Zakładu Wychowania Muzycznego (1,9 mln)³².

Od początku istnienia uczelni dużą wagę przywiązywano do rozwijania aktywności studenckiej. Na uczelni swoje struktury zawiązało Zrzeszenie Studentów Polskich, Związek Młodzieży Socjalistycznej, Związek Młodzieży Wiejskiej, a od 1973 roku Socjalistyczny Związek Studentów Polskich³³. Ponadto w WSP działał Studencki Krąg Instruktorski ZHP. Dużą rolę odgrywała także Rada ds. Młodzieży

kierowana początkowo przez doc. dr. Bronisława Ratusia, a następnie przez doc. dr. Józefa Jerzaka. SZSP, prowadząc działalność ideologiczno-propagandową, kulturalną i sportowo-turystyczną, było głównym animatorem życia studenckiego. Aktywność polityczna wyrażała się m.in. w działalności Studenckich Ośrodków Dyskusyjnych „Publicum” i przeprowadzaniu Turnieju Wiedzy Politycznej „Politykus”, który organizowano w taki sposób, by obejmował blisko 90% studentów. Młodzież jednak niechętnie, poza grupą aktywistów, angażowała się w działalność społeczno-polityczną. Niektóre inicjatywy SZSP w tym zakresie kończyły się niepowodzeniem, jak na przykład Środowiskowa Szkoła Aktywu z 1977 roku³⁴.

Znacznie większą aktywność studenci przejawiali w działalności naukowej i kulturalnej³⁵. Często miała ona charakter efemeryczny, jak w wypadku nawiązującego w nazwie do nazwiska rektora kabaretu „Szczegółik”. Inne inicjatywy przetrwały jednak próbę czasu. W 1972 roku wprowadzono konkurs na najlepszego studenta wydziału i uczelni. Zwycięzcom przyznawano Złote i Srebrne Odznaki im. Mikołaja Kopernika. W latach 1973-1974 siedem osób otrzymało stypendia Polskiej Akademii Nauk. Działalność rozpoczęły liczne koła naukowe, z których największym dorobkiem mogły się pochwalić Koło Politologów, Koło Psychologów, Koło Historyków i Koło Polonistów. Koła organizowały sesje naukowe, których problematyka była swoistym znakiem czasów: *Ruch młodzieżowy na Ziemi Lubuskiej w XXX-leciu PRL* (1975); *Wychowawcze funkcje środowiska wiejskiego* (1975); *Aktywność kulturalna młodzieży* (1977); *Pierwsze X-lecie PRL w prasie* (1977); *Rola książki w dziejach polskiego ruchu robotniczego* (1978) czy *Współpraca Polski i NRD w latach 1949-1979* (1979). Finalnym efektem całorocznej działalności kół naukowych były letnie obozy, których liczba wzrastała z roku na rok³⁶.

Od początku też studenci WSP zaznaczyli swoją obecność na kulturalnej mapie miasta. Z Filharmonią Zielonogórską kilkakrotnie koncertował Chór Akademicki założony przez Irenę Marciniak, którego największym sukcesem była I nagroda i medal Europejskiego Festiwalu Młodzieży w Nerpelt (Belgia) w 1980 roku oraz pierwsza nagroda na festiwalu „Legnica Cantat 80”. Zespołem, który skupiał młodzież akademicką o innych zainteresowaniach, był kierowany przez Stefana Romanika Big Band, który występował m.in. podczas *Panoramy XXX-lecia* w Warszawie (1975) *Poznańskich Spotkań Jazzowych* (1979) czy *Złotej Tarce – Old Jazz Meeting* w Warszawie (1980). Duże sukcesy odnosił także zespół instrumentalno-wokalny „Plus”, który powstał w 1976 roku i występował m.in. podczas XII Festiwalu Piosenki i Piosenkarzy Studenckich w Krakowie, gdzie otrzymał pierwszą nagrodę, oraz na Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu. Ponadto istniało kilka innych grup: „Dixieland”, „Tekturowiec” (tak nazywano Dom Studenta mieszczący się na pl. Słowiańskim), czy powstała w 1978 roku „Grupa Rogala”, która po latach przerwy reaktywowała się w jubileuszowym 2008 roku. W jej pier-

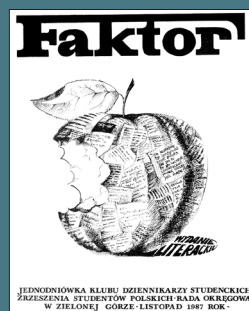
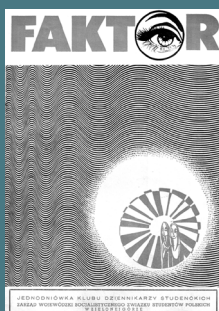

Grupa Teatralna Nielekcyjni, 1981 r.

Kolegium redakcyjne „Faktora”, 1975 r.: Krzysztof Rutkowski, Barbara Lebioda, Małgorzata Sidorowicz, Andrzej Gajda, Andrzej Buck (red. naczelny), Eugeniusz Kurzawa, Katarzyna Nowicka, Krzysztof Żółciak, Jerzy Rządski, Wiesław Hładkiewicz

Jednodniówka studencka „Faktor”, winiety 1975-1987

Rajd studencki, 1983 r.

Chór Cantores pod dyрекcją Jerzego Markiewicza, 1989 r.

wotnym składzie znaleźli się m.in. ówcześni studenci historii: Tadeusz Jędrzejczak (późniejszy prezydent Gorzowa Wielkopolskiego) i Adam Ruszczyński (późniejszy działacz samorządowy w Zielonej Górze) oraz student wychowania muzycznego Jerzy Szymaniuk (późniejszy szef Big Bandu Uniwersytetu Zielonogórskiego)³⁷.

Na uwagę zasługuje studencki ruch literacki. Studenci skupiali się w grupy i kluby poetyckie, pierwszym z nich był Studencki Klub Poetycki „54”, który powstał w 1976 roku. Był on organizatorem wieczorów poetyckich i manifestacji plakatowych w postaci publikacji wierszy na murach uczelni. Klub wydał w 1977 roku powielony tomik wierszy, a jego członkowie drukowali na łamach „Nadodrza” i jednodniówki „Faktor”. Z SKP „54” wywodzą się m.in. aktywni w Zielonej Górze dziennikarze literaccy i poeci, członkowie Związku Literatów Polskich – Eugeniusz Kurzawa („Gazeta Lubuska”) i Czesław Markiewicz (Radio Zachód). W roku akademickim 1977/1978 powstał klub literacki „Kometa”, którego pierwszym wystąpieniem była kolumna na łamach „Faktora”. „Kometa” organizowała imprezy typowo popularyzatorskie: biesiady literackie i audycje w studenckich radiowęzłach³⁸.

Innym obszarem działalności studenckiej był ruch teatralny. Pierwszym teatrem studenckim był ST „Kontakt”, który wystąpił podczas Bachanaliów oraz wziął udział w Ogólnopolskim Festiwalu Studenckich Teatrów Debiutujących „Start 76”. W tym samym czasie aktorka teatru Lubuskiego, Ludwina Nowicka, kierowała teatrem Studenta WSP, który wystawił *Blagalnice* Ajschylosa i *Bal w Operze* Juliana Tuwima. Po „Starcie 76” powstała grupa teatralna „Krotas”, która do 1978 roku przygotowała kilka premier. Najciekawszym osiągnięciem teatralnym był Studencki Zespół Form Scenicznych „Grupa Niselekcyni” złożony ze studentów pedagogiki kulturalno-oświatowej. W styczniu 1977 roku grupa przedstawiła *Golgotę Auditorium, czyli ostatni występ Włodzimierza Majakowskiego*, za który otrzymała wyróżnienie podczas „Startu 77”. W 1981 roku powstał spektakl *Naród* zrealizowany na podstawie wierszy Czesława Miłosza. Podczas Bachanaliów ’78 zadebiutował „Teatr 21”, który podczas swej działalności przedstawił trzy spektakle. W latach 1974-1976 studenci fakultetu teatralnego pedagogiki kulturalno-oświatowej współpracowali także z profesjonalną sceną – Lubuskim Teatrem w Zielonej Górze³⁹.

Znaczący wkład w rozwój kultury miał także środowiskowy Klub Dziennikarzy Studenckich, Akademickie Studio Radiowe „Andromeda” i Studencka Agencja Fotograficzna. Młodzi adepci dziennikarstwa, rekrutujący się spośród studentów obu uczelni, współpracowali ze *Studenckimi Szpaltami „Gazety Zielonogórskiej”* (1974-1978) i *Studenci Piszą*, później *Młodą Myślą* ukazującą się na łamach „Nadodrza” (1975-1980). Zespół *Młodej Myśli*, Andrzej Buck, Eugeniusz Kurzawa, Wiesław Hładkiewicz, Jerzy Rządski i inni, za okres 1978/1979 zdobył I miejsce i laur „Czerwonej Róży” w Ogólnopolskim Konkursie Dziennikarskim w kategorii studenckich dodatków do czasopism. Od maja 1979 do kwietnia 1980 roku ukazy-

wał się „Biuletyn Informacyjny Zielonogórskich Studentów”, który od 8 wydania nosił nazwę „Ucho”. Największym jednak osiągnięciem studenckiego środowiska dziennikarskiego była jednodniówka „Faktor” ukazująca się w latach 1975-1981 i 1983-1992. Jej pierwszy zespół redakcyjny pracował pod kierunkiem Andrzeja Bucka i składem przypominał zespół *Młodej Myśli*. Pismo, nie stroniąc od spraw politycznych w aspekcie organizacji studenckich, publikowało eseistykę i stało się ważnym czynnikiem powstania w Zielonej Górze środowiska młodoliterackiego. W swym charakterze zbliżało się do pisma społeczno-kulturalnego młodej inteligencji. „Faktor” utrwalił się w świadomości czytelników także poza Zieloną Górą i regionem. Był on zdobywcą I miejsca i Lauru Czerwonej Róży w kategorii biuletynów za rok 1975, I miejsca i Lauru Czerwonej Róży w kategorii jednodniówek za rok 1976/1977 oraz dwukrotnie drugiego miejsca za lata 1977/1978 i 1978/1979⁴⁰.

Życie kulturalne WSP koncentrowało się w klubach studenckich. Jako pierwszy powstał „Chochół” w DS „Vicewersal”. Tu odbywały się wieczory artystyczne i spotkania z ciekawymi ludźmi. Od 1978 roku jego rolę przejął nowy klub „Zatem” w DS „Wcześniak”, który skupiał wiele grup twórczych, m.in. kabarety „Generacja 79” i „Plagiator” oraz „Grupę Rogala”⁴¹.

Szybki rozwój uczelni stwarzał wiele kłopotów lokalowych. Z pomocą przyszły władze wojewódzkie i miejskie, przydzielając budynek przy pl. Słowiańskim 1, tymczasowe pomieszczenia na zakwaterowanie studentów przy ul. Batorego, Wyspiańskiego i Bema, 50 mieszkań i środki ze Społecznego Funduszu Budowy Szkół na cele mieszkaniowe oraz środki z nadwyżki budżetowej na zakup aparatury i wyposażenie domów studenta. Jednocześnie od marca 1972 roku trwała budowa głównej siedziby uczelni przy ul. Krośnieńskiej. W jej trakcie zmieniono pierwotne założenia, gdyż zarówno wzrost liczby studentów, powołanie nowych, nieprzewidywanych wcześniej kierunków studiów, jak i wydłużenie kształcenia do 4 lat spowodowały potrzebę dostosowania inwestycji do nowych warunków. W 1974 roku udostępniono uczelni część pomieszczeń w nowym obiekcie. Zlokalizowano w nich część Wydziału Humanistycznego i Wydziału Pedagogicznego, Bibliotekę Główną, Studium Języków Obcych i Studium Wojskowe. Pozostałe jednostki zostały w budynkach przy pl. Słowiańskim. Najtrudniejsza sytuacja była z domami studenckimi. Dopiero w 1975 roku rozpoczęto budowę akademika na 600 osób (Wcześniak), który został udostępniony studentom w roku akademickim 1976/1977⁴².

Uczelnia od początku swej działalności starała się włączać w życie miasta i regionu. Znalazło to wyraz w zawarciu licznych umów o współpracy z instytucjami i organizacjami społecznymi, m.in. z:

- Okręgowym Ośrodkiem Metodycznym (później Oddziałem Kształcenia Nauczycieli);
- Komendą Chorągwi ZHP;

- Zarządem Wojewódzkim Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej;
- Zarządem Okręgu Związku Bojowników o Wolność i Demokrację;
- Zielonogórskim Zjednoczeniem Budownictwa;
- Liceum Ogólnokształcącym w Gubinie.

Głównym partnerem uczelni w środowisku było Kuratorium Okręgu Szkolnego oraz Instytut Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych w Zielonej Górze. Ścisłą współpracę prowadzono także z sądownictwem dla nieletnich, przygotowując studentów do pracy kuratorów społecznych. Podjęto także współpracę z Wydziałem Kultury Urzędu Wojewódzkiego w zakresie rozwijania ruchu kulturalnego wśród studentów. Niektóre umowy o współpracy przewidywały prowadzenie badań naukowych, np. dotyczących osadnictwa wojskowego i walk na ziemiach nadodrzańskich w czasie II wojny światowej, usprawnienia procesu dydaktycznego w szkołach przyzakładowych czy też problematyki uczestnictwa w kulturze świeckiej. Natomiast dzięki Studenckiemu Kołu Prelegentów uczelnia prowadziła także ścisłą współpracę z Towarzystwem Wiedzy Powszechnej.

Naukowa i kulturotwórcza aktywność środowiska zielonogórskiej WSP znajdowała także uznanie za granicą. Jej wyrazem była m.in. uroczystość nadania Orderu Palm Akademickich kierownikowi Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych – dr Zofii Magnuszewskiej. Aktu dekoracji dokonał Ambasador Republiki Francuskiej, Serge Beoldevaix, podczas uroczystości, która odbyła się w WSP w maju 1980 roku. Zwracając się do zgromadzonych gości, zaakcentował on dorobek zielonogórskiej uczelni w zakresie kształcenia języków obcych, stwierdzając, że może ona stanowić pod tym względem wzór dla innych wyższych uczelni⁴³.

Druga połowa lat siedemdziesiątych XX wieku to okres załamania się koncepcji gospodarczych ekipy Edwarda Gierka. W środowisku naukowym zaczęły pojawiać się pierwsze oznaki krytyki władz. W 1976 roku powstał Komitet Obrony Robotników, a w 1978 Towarzystwo Kursów Naukowych. Pojawiły się wydawnictwa „drugiego obiegu” oraz narastała krytyka tzw. białych plam. Młode i jeszcze nieliczne środowisko zielonogórskie stało raczej z boku tych zjawisk, bacznie je obserwując. Jednak to właśnie z Zielonej Góry wybrzmiał jeden z ważniejszych apeli o wolność badań naukowych.

W dniach 21-22 września 1980 roku odbyła się w Zielonej Górze sesja naukowa z okazji 100-lecia Polskiego Towarzystwa Historycznego i jego Walne Zgromadzenie. Pretekstem do zorganizowania tej imprezy w Zielonej Górze było 25-lecie zielonogórskiego oddziału PTH, spośród którego aktywnych członków wywodzili się wykładowcy historii na WSP: Kazimierz Bartkiewicz, Joachim Benyskiewicz, Władysław Korcz, Marian Eckert, Hieronim Szczegół. Dzięki życzliwości prezesa Zarządu Głównego PTH – prof. Henryka Samsonowicza, już rok wcześniej zdecydowano o organizacji Walnego Zgromadzenia w Zielonej Górze. Wydarzenia w kraju sprawiły, że miało ono wyjątkowy charakter – odbywało się

trzy tygodnie po podpisaniu porozumień z Komitetami Strajkowymi w Szczecinie, Jastrzębiu i Gdańsku. Nic więc dziwnego, że problemy cenzury i swobody badań naukowych, polityka wydawnicza i problemy finansowania nauki zdominowały zjazdową dyskusję i zaowocowały uchwałą w obronie wolności badań historycznych i nauki, która odbiła się szerokim echem w całym kraju. Poza historycznymi periodykami opublikowało ją „Życie Warszawy” i „Kultura”, a inne pisma zamieściły jej szerokie omówienia⁴⁴.

W tej atmosferze politycznego poruszenia WSP przygotowywała się do swego dziesięciolecia. Zbiegło się ono z politycznym przełomem w Polsce oraz pierwszymi demokratycznymi wyborami władz akademickich. Swoje dwie kadencje kończył prof. Jan Wąsicki, który w ostatnich miesiącach rzadko przyjeżdżał do Zielonej Góry. Nie wziął także udziału w kończącej kadencję inauguracji roku akademickiego. Od kwietnia nie odbywały się zebrania senatów, a kierowanie uczelnią spadło w zasadzie na barki prorektorów: Marii Jakowickiej i Krzysztofa Kaszyńskiego oraz dyrektora administracyjnego – Stefana Bolińskiego. Na początku listopada 1980 roku w WSP powstała Komisja Zakładowa „Solidarności”, którą kierował matematyk – mgr Aleksander Grelak. W tym samym czasie utworzył się Tymczasowy Komitet Założycielski Niezależnego Zrzeszenia Studentów Polskich, na czele którego stanął student filologii polskiej Adam Kitkowski. Pierwsze wybory do Uczelnianej Komisji Koordynacyjnej (UKK) NZS odbyły się 26 marca 1981 roku. W ich wyniku przewodniczącym UKK został Jerzy Krzyżanowski, a jego zastępcą Krzysztof Błaszczuk, obaj studiujący historię. Ponadto w jej skład weszli: Marek Bardecki (pedagogika kulturalno-oświatowa), Ryszard Pietrzak, Marek Kamiński i Marek Wójtowicz (historia) oraz Janusz Szczerban (fizyka)⁴⁵.

Dnia 25 maja 1981 roku odbyły się wybory rektora. Zgodnie z regulaminem wyborczym kandydaci na rektora mieli być zaopiniowani przez KZ „Solidarność” i Związek Nauczycielstwa Polskiego. Obie organizacje zaakceptowały kandydaturę prof. dr. hab. Hieronima Szczegóły, inni kandydaci się nie zgłosili. Jedyne kandydat uzyskał 55 głosów na 62 obecnych elektorów. Trudniej było o taką zgodę w kwestii prorektorów. Rektor elekt proponował początkowo, by prorektorami zostali reprezentanci różnych wydziałów. W efekcie akceptację zyskali pracownicy Wydziału Humanistycznego: doc. dr hab. Kazimierz Bartkiewicz i prof. dr hab. Eugeniusz Klin⁴⁶.

Podczas inauguracji roku akademickiego 1981/1982 dokonano podsumowania 10-letniego dorobku uczelni⁴⁷. W tym czasie szkołę ukończyło 4612 absolwentów, a 3334 z tytułem magistra. Pracownicy uczelni uzyskali 44 doktoraty, 14 habilitacji i 3 profesury. W rozpoczynającym się roku akademickim uczelnia przeszła na pięcioletni cykl kształcenia, pracowało w niej 230 nauczycieli akademickich, w tym 3 profesorów, 25 docentów i 50 doktorów, a na 14 kierunkach kształciło się

3067 studentów, w tym 1716 na studiach dziennych. Dodatkowo szkoła zatrudniała profesorów i docentów na drugim etacie⁴⁸.

W październiku 1981 roku w uczelniach rozpoczęli pracę komisarze wojskowi, którzy mieli patrzeć rektorom „na ręce”, uczestniczyć w podejmowaniu wszelkich decyzji i informować o wszystkim władze. W całej Polsce rok akademicki rozpoczynał się w niestabilnej sytuacji prawnej i finansowej. W uczelniach trwały zaciekle spory na linii „Solidarność” – ZNP czy NZS – SZSP. Na tym tle sytuacja

Stanowisko Uczelnianego Komitetu Koordynacyjnego NZS WSP z 11 listopada 1981 r., w sprawie sytuacji w szkolnictwie wyższym i na WSI w Radomiu

1. W dalszym ciągu uznajemy słuszność akcji protestacyjnej w WSI Radom.
2. Postanawiamy podporządkować się decyzjom nowo powstałego komitetu koordynującego akcję protestacyjną pod nazwą Akademicki Komitet Strajkowy. W skład AKS weszli członkowie Komisji Krajowej NZS oraz członkowie byłego Ogólnopolskiego Komitetu Protestacyjnego Środowisk Naukowych.
3. Na mocy uchwały KKK [Krajowej Komisji Koordynacyjnej] NZS z dnia 14 XI 1981 r. dotyczącej konfliktu w WSI Radom oraz przedłużania terminu przekazania do Sejmu projektu ustawy o szkolnictwie wyższym w wersji Komisji Kodyfikacyjnej z dnia 11 VI 1981 r. UKK NZS WSP postanawia przyłączyć się do ogólnopolskiej akcji strajkowej.
4. W związku z tym, że członkowie Uczelnianego Komitetu Protestacyjnego, zrzeszeni w SZSP i AZMW, uważają strajk okupacyjny za nieodpowiednią formę przeprowadzenia akcji protestacyjnej w naszej uczelni, czyli nie podporządkują się AKS, UKK NZS WSP wycofuje swoich przedstawicieli UKP.
5. UKK NZS WSP wystawi w środę i czwartek listę osób zgłaszających swój udział w strajku okupacyjnym oraz listę osób solidaryzujących się ze strajkującymi poprzez:
  - a) bojkot zajęć,
  - b) pracę w sekcjach: porządkowej, aprowizacyjnej i sanitarnej,
  - c) pracę w zakładach przemysłowych.
6. Jeżeli liczba osób zgłaszających swój akces do strajku okupacyjnego wyniesie powyżej 80, wówczas UKK NZS WSP przekształci się w Uczelniany Komitet Strajkowy NZS WSP i proklamuje strajk okupacyjny. Ostateczny termin przystąpienia do ogólnopolskiej akcji strajkowej upływa z dniem 24 XI 1981 r.
7. Strajk solidarnościowy z WSI Radom i całą społecznością akademicką dotyczy realizacji dwóch postulatów:
  - I. Natychmiastowe przekazanie do Sejmu projektu ustawy o szkolnictwie wyższym w wersji Komisji Kodyfikacyjnej z dnia 11 VI 1981 r. bez poprawek wniesionych przez Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.
  - II. Odwołanie ze stanowiska rektora WSI Radom prof. M.[ichała] Hebdy.

UKK NZS WSP Zielona Góra

K. Błaszczyk, *Powstanie i działalność Niezależnego Zrzeszenia Studentów w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze w latach 1980-1982*, [w:] *Z dziejów Ziemi Lubuskiej po drugiej wojnie światowej*, t. I, red. Cz. Osękowski, Zielona Góra 2005, s. 220.

w zielonogórskiej WSP zdawała się wyjątkowa. Oba związki zawodowe współpracowały ze sobą i w listopadzie 1981 roku przedstawiły postulaty w sprawie poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, opieki profilaktyczno-medycznej, rozwiązywania problemów socjalnych i mieszkaniowych. Nie oznacza to jednak, że szkołę omijały burze, które przetaczały się przez kraj⁴⁹.

Polityczną aktywnością wykazywali się przede wszystkim studenci. Wiosną 1981 roku powstał Uczelniany Komitet Obrony Uwięzionych za Przekonania NZS WSP, który wraz z ZG NSZZ „Solidarność” zorganizował wiec protestacyjny w śródmieściu. W listopadzie 1981 roku kraj objęła fala strajków studenckich, do których przystąpili także studenci obu zielonogórskich uczelni. By uniknąć zamknięcia Biblioteki Głównej i zawieszenia studiów zaocznych, rektorowi WSP udało się wypertraktować, by strajk odbył się nie w budynku przy al. Wojska Polskiego, lecz w centrum miasta, w obiekcie przy pl. Słowiańskim. Strajkujący spali w salach dydaktycznych, a władze uczelni zorganizowały im dowóz obiadów ze stołówek. Uczestników strajku odwiedził również prorektor – doc. Kazimierz Bartkiewicz, który w imieniu władz wyraził chęć udzielenia pomocy i dodawał im otuchy⁵⁰. W sprawie strajków i innych postulatów stanowisko zajął również senat WSP. W uchwale z 30 listopada 1981 roku opowiedział się za ustawą gwarantującą pełną samodzielność, samorządność i autonomię szkołom wyższym; szybkim rozwiązaniem konfliktu na WSI w Radomiu i podzielił stanowisko innych uczelni w kraju o utracie zaufania do Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki – Jerzego Nawrockiego⁵¹. Senat wzywał jednocześnie studentów do przyjmowania innych form protestu niż strajki okupacyjne i bojkot zajęć⁵².

Te wydarzenia wywołały ostrą reakcję władz partyjnych, które zainspirowały zebrania załóg fabrycznych lub podstawowych organizacji partyjnych do potępienia studentów. Rezolucje takie podjęły m.in. załogi Kombinatoru Budowlanego w Zielonej Górze⁵³ czy Lubuskiej Fabryki Zgrzeblarek LUMEL. Podważano w nich sens istnienia uczelni i postulowano odwołanie rektora i odebranie budynków oraz przeznaczenie ich dla zielonogórskich szkół⁵⁴.

9 grudnia 1981 roku powstała w Poznaniu Konferencja Rektorów Akademickich Szkół w Polsce, w której pracach brali udział także rektorzy obu zielonogórskich uczelni. Po apelu uczestników Konferencji, którzy uznali, że proces studencki spełnił swój główny cel – skierowanie ustawy do sejmu, studenci zakończyli ogólnopolską akcję protestacyjną.

Oczekiwania środowiska nie zostały jednak spełnione, a 13 grudnia 1981 roku wprowadzono stan wojenny. Po jego ogłoszeniu przeprowadzono weryfikację władz uczelni, w wyniku której odwołano niektórych rektorów. Pełniący w Zielonej Górze funkcje rektorów i dziekanów byli w przeważającej większości członkami PZPR i nie budzili zastrzeżeń władz. Jednocześnie jednak starali się ograniczać represyjność stanu wojennego wobec pracowników i studentów. W WSP krótko

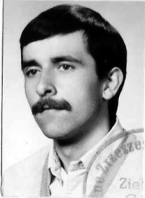

Inauguracja roku akademickiego 1981/1982. Ustępujący prorektorzy: doc. dr Krzysztof Kaszyński, doc. dr hab. Maria Jakowicka i pochodzące z wyborów nowe władze uczelni: dziekan Wydziału Humanistycznego doc. dr hab. Jerzy Brzeziński, Rektor WSP w Poczdamie prof. dr hab. Harry Apelt, prorektorzy prof. dr hab. Eugeniusz Klin i doc. dr hab. Kazimierz Bartkiewicz, rektor Hieronim Szczegół, dziekan Wydziału Pedagogicznego doc. dr Józef Jerzak

Pożegnanie doc. dr. hab. Władysława Korcza, 1982 r.

LEGITYMACJA NZS	
	nr 0001
	<i>Krzysztof Pataszczyk</i> imię i nazwisko
	JEST CZŁONKIEM NIEZALEŻNEGO ZRZESZENIA STUDENTÓW
	<i>WSP - Zielona Góra</i>
	<i>R. Błaszczyk</i> podpis właściciela
<i>28.12.1981r.</i> data	
<i>J. K...</i> podpis wystawcy	
data wstąpienia <i>10. XI. 1980r.</i>	
kierunek studiów <i>Historia</i>	
data urodzenia <i>13 I 1959</i>	
adres <i>62-300 Wnieszno ul. Wojska Polskiego 226/4</i>	
uwagi	

Legitymacja NZS WSP z numerem 1

Strajk okupacyjny studentów WSP, listopad 1981 r.

przed jego ogłoszeniem powołano na ćwiczenia wojskowe Aleksandra Grelaka, opóźniając mu obronę pracy doktorskiej przygotowanej pod kierunkiem wiceprezesa uczelnianej „Solidarności”, doc. dr. Aleksandra Grytczuka. Dzięki zapobiegliwości i interwencji rektorów WSP i UAM udało się uniknąć jego następnych powołań na ćwiczenia, a nawet prób odwołania obrony, i doprowadzić przewód doktorski do końca. Władze zabiegały ponadto o zwolnienie z pracy doc. dr. hab. Władysława Korcza. Udało się go zatrzymać na etacie do końca roku akademickiego, kiedy to, na pół roku przed ukończeniem 70 lat, przeszedł na emeryturę. Nie przestano jednak publikować jego prac⁵⁵. Z jednej strony władze uczelni podejmowały oficjalne inicjatywy, jak chociażby obchody stulecia powstania Międzynarodowej Socjalno-Rewolucyjnej Partii Proletariat, a z drugiej starały się spokojnie reagować na opozycyjne demonstracje studentów. I tak 10 listopada 1982 roku, z inicjatywy studentów Wydziału Humanistycznego, w holu odbył się „milczący wiec”, podczas którego 40 studentów utworzyło krąg, zapalając świece. Po interwencji pracowników naukowych studenci rozeszli się na zajęcia bez komentarzy i sprzeciwów. Wzrost niepokoju środowiska studenckiego odnotowano też w kwietniu w dniach poprzedzających obchody 1 Maja. W DS „Wcześniak” pojawiły się ulotki nawołujące do bojkotu pochodu. Wówczas władze zezwoliły klubom PTTK WSP i WSI na organizację w dniach 29 kwietnia – 1 maja rajdu pieszego po Ziemi Lubuskiej, w którym licznie zamierzali uczestniczyć studenci⁵⁶. Do kolejnego incydentu z udziałem studentów doszło 13 maja 1982 roku z okazji rocznicy powstania NZS w kościele pw. Najświętszego Zbawiciela. Wówczas Służba Bezpieczeństwa zwróciła się do władz WSP z wnioskiem o ukaranie ich zgodnie z regulaminem studiów w okresie stanu wojennego. Ówczesny rektor prof. Hieronim Szczegółła nie zastosował jednak wobec nich najdrastyczniejszych z kar, relegowania z uczelni, lecz ograniczył się do pisemnej nagany. 10 listopada w holu WSP odbyło się piętnastominutowe milczące poparcie dla „Solidarności” i NZS⁵⁷. Stan wojenny zawieszono 31 grudnia 1982 roku, a zniesiono 22 lipca roku następnego.

Najbliższe lata po zakończeniu stanu wojennego były okresem głębokich przemian w szkolnictwie wyższym. Z jednej strony szukano sposobu na powrót do normalności po okresie dezintegracji i chaosu, z drugiej stopniowo realizowano postulaty autonomii uczelni, samorządności, swobody badań, publikacji i wypowiedzi. Po zniesieniu stanu wojennego, począwszy od roku akademickiego 1982/1983, uczelnia osiągała stopniowo stabilizację przejawiającą się powrotem do normalnej pracy dydaktycznej i badawczej. Wyrazem tych działań było uczestnictwo pracowników uczelni w licznych konferencjach i awanse naukowe. Tytuł profesora zwyczajnego otrzymał germanista – Eugeniusz Klin (1983), a stopnie doktora habilitowanego: pedagogzy – Kazimierz Uździcki (1982) i Edward Hajduk (1982), ponadto w roku 1982/1983 6 osób uzyskało stopień doktora⁵⁸. W sumie

w kadencji 1981-1984 stopnie doktorów habilitowanych otrzymało 4 pracowników, 3 zakończyło przewody artystyczne na docenta, a 22 uzyskało stopień doktora⁵⁹. Stabilizowały się też nastroje wśród studentów – działalność wznowiły koła naukowe, które latem 1982 roku zorganizowały sześć obozów⁶⁰. W latach 1981-1984 uczelnia, poza budową segmentu rektoratu i administracji budynku głównego, nie prowadziła żadnych inwestycji, ale starała się modernizować istniejącą bazę naukową i dydaktyczną. Powstało 5 pracowni specjalistycznych: fizyki doświadczalnej, biomedyczna, logopedyczna, telewizyjna i dydaktyki języka niemieckiego⁶¹.

Zadanie dokończenia procesu stabilizacji stało przed nowymi, wybranymi w 1984 roku, władzami uczelni. Hieronim Szczegółą postanowił nie kandydować. Rektorem został historyk, doc. dr hab. Kazimierz Bartkiewicz, który pełnił tę funkcję przez dwie kadencje do 1990 roku, a prorektorami: doc. dr hab. Edward Hajduk i doc. dr hab. Robert Leszko. W tym czasie uczelnia kształciła nauczycieli w 13 specjalnościach, a liczba studentów do 1990 roku utrzymywała się na poziomie 3000-3300⁶².

U progu nowej kadencji w 1984 roku WSP zatrudniała 247 nauczycieli akademickich, w tym 3 profesorów, 16 doktorów habilitowanych i 52 doktorów, wśród których było 12 docentów kontraktowych i 3 docentów mianowanych⁶³. Gdy kończyła się druga kadencja Kazimierza Bartkiewicza, w 1990 roku na WSP pracowało ok. 375 nauczycieli akademickich, w tym na podstawowym etacie 37 samodzielnych pracowników naukowych (9 profesorów tytularnych) i ponad 100 doktorów. Na uczelni ciągle pozostawała około dwudziestoosobowa grupa samodzielnych pracowników nauki pracujących na drugim lub częściowym etacie, głównie na Wydziale Pedagogicznym i Wydziale Matematyki, Fizyki i Techniki⁶⁴. Jednocześnie w szkole zaczęły się rozwijać kierunki badań niezwiązane bezpośrednio ze studiami nauczycielskimi. W lipcu 1989 powołano Zielonogórskie Centrum Astronomii. Na przyszłą siedzibę wybrano zrujnowaną i opuszczoną Wieżę Braniborską, przekazaną na ten cel przez władze miasta Zielona Góra. Remont i adaptacja trwały rok i siedziba dzisiejszego obserwatorium astronomicznego została oddana do użytku w czerwcu 1990 roku. Pod koniec kadencji, w 1990 roku zostało powołane także Nauczycielskie Kolegium Języka Angielskiego.

Ustawą z dnia 15 lutego 1989 roku Wyższa Szkoła Pedagogiczna otrzymała imię Tadeusza Kotarbińskiego. W związku z tym inaugurację roku akademickiego 1989/1990 uświetniła swoją obecnością małżonka patrona – prof. Janina Kotarbińska.

Uczelnia prowadziła bogatą współpracę z placówkami zagranicznymi polegającą na prowadzeniu wspólnych badań, wymianie studenckiej oraz kształceniu kadr naukowych. Na przykład w latach 1987-1989 na uczelniach w Związku Radzieckim i NRD 26 osób uzyskało stopnie doktora i 22 doktora habilitowanego. Najszersze kontakty łączyły WSP z wyższymi uczelniami w Niemieckiej Republice

Przemówienie Janiny Kotarbińskiej podczas inauguracji roku akademickiego 1989/1990

Gdyby Mąż żył, miałby dziś niewątpliwie dużą satysfakcję. I nie tylko dlatego, że został tak zaszczytnie wyróżniony, ale także – a może przede wszystkim dlatego, że na swojego patrona wybrała go Wyższa Szkoła Pedagogiczna. [...]

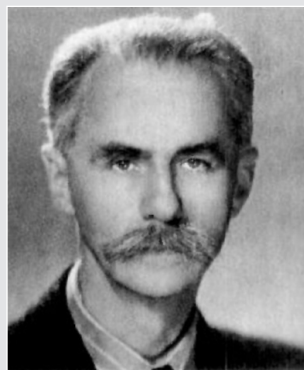
O sobie mówił niejednokrotnie, że czuje się przede wszystkim nauczycielem i że solidaryzuje się głównie z potrzebami i interesami warstwy nauczycielskiej. Domagał się słowem mówionym i pisanim szacunku i uznania dla pracy nauczycielskiej, a w szczególności przeciwstawiał się traktowaniu jej jako pracy nieprodukcyjnej i dlatego mniej pożytecznej społecznie i gorzej wynagradzanej. [...]

Do najbardziej istotnych potrzeb nauczycielstwa zaliczał Mąż potrzebę prawdomówności i potrzebę wolności słowa. Nauczyciel ma prawo i obowiązek moralny – twierdził – mówienia od siebie, w swoim imieniu tego tylko, co sam uważa za prawdę, co jest zgodne z jego przekonaniem – inaczej będzie kłamcą i kłamców będzie wychowywał własnym przykładem. [...]

Informator Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze. Działalność dydaktyczno-wychowawcza, październik 1989, oprac. B. Sarnecka, Zielona Góra 1990, s. 15.

Tadeusz Marian Kotarbiński (1886-1981) był jednym z czołowych polskich filozofów, logików i etyków. Rozgłos uzyskał dzięki koncepcji zasad ścisłego myślenia oraz aktywnej działalności społecznej i wrażliwości na wszelkie przejawy społecznej niesprawiedliwości. Był filozofem, który z jednej strony tworzył i propagował teorie filozoficzne, z drugiej sam był przykładem godziwego życia. T. Kotarbiński był twórcą reizmu, poglądu głoszącego, że istnieją jedynie konkretne rzeczy, natomiast pojęcia, zdarzenia, relacje, własności, przeżycia nie istnieją realnie; był współtwórcą ogólnej teorii sprawnego działania – prakseologii oraz autorem etycznej koncepcji *opiekuna społecznego*. T. Kotarbiński był jednym z najbardziej znanych polskich filozofów analitycznych.

Demokratycznej: Serbskim Instytutem Kształcenia Nauczycieli w Budziszynie, Instytutem Kształcenia Nauczycieli w Cottbus, Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Dreźnie, Uniwersytetem w Halle, Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Poczdamie. Ponadto WSP współpracowała z: Państwowym Instytutem Pedagogicznym

w Witebsku, Akademią Nauk ZSRR, Uniwersytetem w Leningradzie, Instytutem Pedagogicznym w Leningradzie (ZSRR); Fakultetem Pedagogicznym w Hradec Kralove (Czechosłowacja); Uniwersytetem w Budapeszcie, Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Eger i Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Szombathely (Węgry); Katolicką Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Tilburgu (Holandia) i Uniwersytetem w Osnabrück, Wydział w Vechcie (RFN). W drugiej połowie lat osiemdziesiątych pojawiało się także coraz więcej możliwości do kontaktów z krajami Europy Zachodniej. W latach 1987-1989 do tego obszaru wyjechało ok. 230 pracowników i studentów (praktyki studenckie, chór Cantores), najwięcej do Francji (blisko 100), Włoch i Austrii, natomiast uczelnia przyjęła w sumie niespełna 40 gości z Europy Zachodniej, w tym 17 z Holandii i 11 z Berlina Zachodniego⁶⁵.

W zielonogórskiej WSP aktywność społeczno-polityczna studentów już nigdy nie osiągnęła stanu z okresu poprzedzającego wprowadzenie stanu wojennego, natomiast z nową energią zaczęła się rozwijać kulturalna, sportowa i turystyczna aktywność studentów, pewną stagnację z kolei obserwowano w działalności kół naukowych⁶⁶. Na ten okres przypada działalność kabaretu „Potem”, który powstał w listopadzie 1984 roku i z roczną przerwą w 1988 działał do 1999 roku. Jego pierwotny skład stanowili studenci pedagogiki kulturalno-oświatowej: Dariusz Kamys i Krzysztof Langer, następnie w wyniku licznych zmian w kabarecie występowali m.in.: Władysław Sikora, który stał się nieformalnym liderem całego środowiska kabaretowego, Adam Nowak, Joanna Kołaczkowska, Mirosław Gancarz, Leszek Jenek i Adam Pernal. „Potem” zdobył liczne nagrody, m.in. Grand Prix PAKI w latach 1986 i 1987 oraz Trójjąb Neptuna na FAMIE w 1989 i 1990. Członkowie Kabaretu „Potem” po zakończeniu jego działalności pozostali aktywni na polskiej scenie kabaretowej⁶⁷.

„Potem” dał początek zielonogórskiemu zagłębiu kabaretowemu, które rozwijało się przy studenckich klubach WSP „Gęba” i „Zatem”. Główną cechą odróżniającą zielonogórskie kabarety od innych w Polsce była programowa apolityczność. W 1988 roku Władysław Sikora i Dariusz Kamys założyli kabaret „Drugi Garnitur”, w którego skład weszli studenci pierwszych lat WSP. Kabaret ten zdobył Grand Prix PAKI’88 i Trójjąb Neptuna podczas festiwalu FAMA. W tym samym roku W. Sikora powołał do życia Formację „ZAŚ”, której głównym zadaniem była pomoc debiutantom oraz organizacja i udział w imprezach kulturalnych. W 1990 roku Formacja „ZAŚ” zaprezentowała na FAMIE w ciągu sześciu dni 12 pełnych programów kabaretowych i muzycznych, otrzymując 90% przyzwaną podczas festiwalu nagrodę. W 1989 roku Dariusz Kamys stworzył kabaret „Barszcz z Krokietem”, budujący swój program na podstawie *Teatryku Zielona Gęś* Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, który zdobył I nagrodę podczas następnej PAKI. W tym samym czasie przy Klubie „Gęba” powstały kabarety „Turbina Pingwina, czyli kanibalizm wiewiórek w paradygmacie uczuć króliczych albo skorumpowane beczki Hipolita

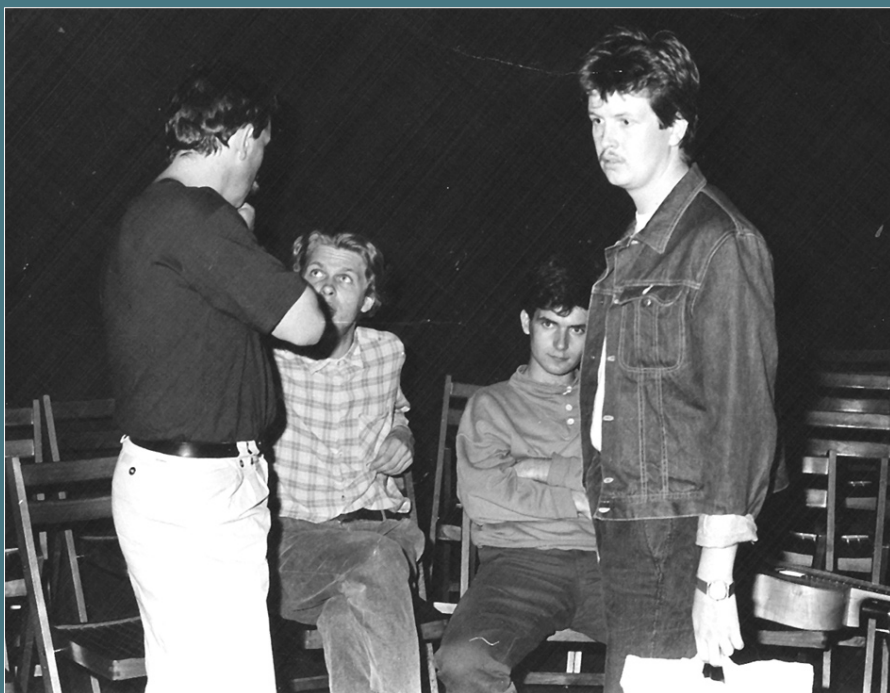

Kabaret „Potem” na krakowskim festiwalu PAKA, 1985 r. Od lewej: Władysław Sikora, Dariusz Kamys, Ewa Soplewska, Andrzej Kłos, Krzysztof Langer

Premiera Kabaretu „Potem” w Klubie Gęba, 1989 r. Od lewej: Joanna Kołaczkowska, Mirosław Gancarz, Dariusz Kamys i Władysław Sikora

Zespół „Raz, Dwa, Trzy” przed swoim drugim koncertem, Mrowisko, 1990 r. Od lewej: dyrektor DK Mrowisko Zbigniew Tchórzewski, Adam Nowak, Grzegorz Szwałek i Jacek Olejarsz

Okładka pierwszej CD zespołu, 1992 r.

„Potemowcy” mają olbrzymie możliwości. Potrafią przez cały czas na widowni utrzymać wysoką temperaturę odbioru i potrafią – co wydawać by się mogło nieprawdopodobne – śmieszyć nieprzerwanie. Zadają tym samym kłam bardzo rozpowszechnionym ortodoksyjnym teoryjkom lansowanym przez tzw. specjalistów od rozrywki, że „po skeczu to musi być piosenka, bo wie pan, publiczność musi odpocząć i nabrać sił do monologu, po którym znów damy piosenkę, też liryczną, a tę śmieszna piosenkę, to przedzielimy recytacjami patriotycznymi”.

[...] „Potem” robi zupełnie inaczej, na przekór, odwrotnie i wygrywa. Pokazuje, że widz się zmienił, że niekoniecznie trzeba wobec niego stosować reguły, które kiedyś może i były słuszne, ale już dawno zmieniły się w zakostniałą nieznośną konwencję. Kabaret „Potem” konwencję tę całkowicie odrzuca, przez co trafia do widza nowoczesnego, który charakteryzuje się tym, że lubi specjalizację. To jest znak nadchodzących czasów.

„Potem” postanowił śmieszyć. I adresuje swój program do widza, który chce się śmiać. Cały program mnie szczęki bolały ze śmiechu i jestem przekonany, że gdyby mi nagle weszła na scenę piewica z piosenką o miłości, to rzuciłbym pomidorem. [...]

Kiedy oglądam „Potem” ani mi w głowie analiza wartości literackich. Pewnie są, ale nie mam czasu nad tym się zastanawiać, po prostu się śmieję.

I jeszcze jeden powód, dla którego uważam, że kabaret „Potem” jest bardzo nowoczesny, że jakby nawet nieco wyprzedza swój czas. Szukając tworzywa penetruje obszary, które już niedługo będą gwałtownie poszukiwane przez coraz większą ilość widzów. Widzowie zmęczeni relacjami z codzienności, coraz chętniej będą uciekać w świat fikcji literackiej, może absurdu, w kolor, bajkę, groteskę, w większej cenie będzie dobry gag niż najwspanialszy nawet żart polityczny. W ostatnim najnowszym programie, który był przez „Potem” prezentowany w Krakowie, nie było najmniejszej nawet aluzji do współczesności, ani jednego odniesienia do bieżących wydarzeń, nie mówiąc już o tym, że ani razu nie padło ze sceny żadne nazwisko żadnego znanego polityka. Już to stanowi rewolucyjne novum. [...]

Może już dość tych pochwał na dzisiaj. O wadach innym razem. (Jeżeli jakieś zauważę).

„Zielonogórska Gazeta Nowa” 1991, nr 104, s. 7.

w wielkiej a pompatycznej malignie kosmosu”, laureat Festiwalu Osobliwości Kabaretowych FOKA w Warszawie i „Kabaret – Teatr Absurdu ŻŻŻŻŻ”, laureat pierwszej nagrody na przeglądzie PAKA w Krakowie⁶⁸.

Drugi obszar artystycznej aktywności studentów był związany z działalnością Akademickiego Chóru Cantores, zrzeszającego studentów ze wszystkich wydziałów WSP, który od 1982 roku kierowany był przez Jerzego Markiewicza. Już w 1980 roku, jeszcze jako Chór Akademicki WSP kierowany przez Irenę Marciniak, zdobył Grand Prix na Legnica Cantat oraz „Summa cum laude” i medal „Pro musica” na Europejskim Młodzieżowym Festiwalu Muzycznym w Neerpelt w Belgii. Cztery lata później został wyróżniony srebrnym medalem na Festiwalu Polskiej Pieśni Chóralnej w Katowicach, a w 1985 roku nagrodę ZSP i Ogólnopolskiej Rady Chórów Akademickich na Legnica Cantat. W tym samy roku chór otrzy-

mał III nagrodę w kategorii chórów mieszanych i III nagrodę w kategorii chórów żeńskich na Festiwal International de Musica de Cantonigros w Hiszpanii i ponownie został wyróżniony na festiwalu w Katowicach. Następny rok zapisał się wyjazdem do Wielkiej Brytanii i udziałem w Cleveland International Eisteddfod w Middlesbrough, skąd Cantores przywieźli III nagrodę w kategorii chórów mieszanych. W 1987 roku otrzymali brązowy medal na Międzynarodowym Festiwalu Pieśni Chóralnej w Międzyzdrojach. W roku 1988 chór przebywał we Włoszech, biorąc udział w odbywającym się pod patronatem prezydenta Włoch, liczącym się w świecie muzycznym, Konkursie Chóralnym im. Guidona z Arezzo. Wówczas miejscowa prasa uznała zielonogórczan za faworytów i rzeczywiście po raz pierwszy od 11 lat Polacy znaleźli się wśród laureatów tej imprezy, zdobywając dwie trzecie nagrody: w zakresie polifonii renesansu i baroku oraz w zakresie muzyki XIX i XX wieku. Na repertuar chóru składały się utwory różnych epok i stylów muzycznych od mistrzów renesansu po kompozytorów XX wieku. Były to zarówno małe, jak i wielkie formy *a cappella* oraz dzieła wokально-instrumentalne wykonywane wspólnie z Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Zielonogórskiej, jak *Msza koronacyjna* i motet *Ave verum Corpus* Wolfganga Amadeusza Mozarta, *Ad Matrem* Henryka Mikołaja Góreckiego, *III Litania Ostrobramska* Stanisława Moniuszki czy *Angelus* Wojciecha Kilara. Chór koncertował w NRD, RFN, Belgii, Holandii, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Francji, Austrii, na Węgrzech i we Włoszech. Nagrywał dla Polskiego Radia, Radia BBC, Radia Watykańskiego oraz radia duńskiego. Występował w Telewizji Polskiej. Organizowane przez chór we współpracy z Filharmonią Zielonogórską koncerty oratoryjne w kościele Najświętszego Zbawiciela w Zielonej Górze należały do znaczących wydarzeń kulturalnych w regionie⁶⁹.

W sporcie wiodącymi sekcjami były koszykówka i siatkówka. Żeńska drużyna koszykówki przez sześć kolejnych edycji Mistrzostw Wyższych Szkół Pedagogicznych i Filii Uniwersytetów zdobywała złoty medal (od roku 1975 do 1987). Męska i żeńska sekcja siatkówki występowały we wrocławskiej lidze makroregionalnej i kilkakrotnie brały udział w barażach o II ligę. Odnosiły również sukcesy w MTU, m.in.: dwukrotny srebrny medal dla studentów i trzy brązowe medale studentek WSP uzyskane pod opieką dr. Józefa Tatarczuka i mgr. Lecha Kleczewskiego. Oprócz stałych rozgrywek ligowych drużyny akademickie brały udział w turniejach międzynarodowych w ramach współpracy z uczelniami pedagogicznymi w Poczdamie i Dreźnie. Na poziomie klubowym stałym współpartnerem był klub Energie Cottbus⁷⁰.

Jedną z najbardziej znanych form współpracy WSP ze środowiskiem był ruch pitagorejski. W 1974 roku z inicjatywy ówczesnego mgr. Mieczysława Trąda, ówczesny rektor prof. dr hab. H. Szczegóło podpisał z Kuratorem Oświaty i Wychowania w Zielonej Górze Zbyszko Piwońskim umowę, na mocy której powstawały tzw.

Pracownicy Instytutu Nauk Społecznych, kolebki Instytutu Filozofii, Instytutu Politologii i Instytutu Socjologii, 1990 r.

LV Zjazd Polskiego Towarzystwa Językoznawczego. Na zdjęciu m.in. profesorowie Bogdan Walczak, Antoni Furdal, Jerzy Brzeziński i Edward Homa. Zielona Góra 1997 r.

Konferencja „Genologia i konteksty”, drugi od lewej
prof. dr hab. Czesław P. Dutka, 1996 r.

Otwarcie wystawy grafiki z Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu – hol Instytutu Sztuki i Kultury
Plastycznej. Od lewej: prof. Stefan Ficner (kurator wystawy), ad. Zenon Polus i prof. Antoni Zydróń,
1997 r.

Koła Młodych Matematyków „Pitagoras”. Środki na ich działalność zapewniało kuratorium, a opiekę merytoryczną sprawowała WSP. Początkowo do kół rekrutowano najzdolniejszych uczniów (pierwszy rocznik liczył 77 osób), później rozszerzono kryteria, tak, że były roczniki liczące nawet około 1500 osób. Zadaniem ruchu pitagorejskiego nie było kształcenie matematycznych geniuszy, lecz rozwój intelektualny młodzieży za pośrednictwem narzędzi oferowanych przez matematykę. W 2003 roku ruch pitagorejski przyjął nazwę Klub Miłośników Matematyki. W 1990 roku metody i osiągnięcia ruchu zostały opisane w wydawnictwie paryskiej agencji UNESCO⁷¹.

Podobnie jedną z najciekawszych w skali kraju inicjatyw była, promowana szczególnie przez ówczesnego prorektora doc. dr. hab. Edwarda Hajduka, idea stworzenia domu kultury integrującego uczelnię i mieszkańców Zielnej Góry. W 1985 roku w kompleksie przy ul. Wojska Polskiego został otwarty Spółdzielczo-Uczelniany Dom Kultury „Mrowisko”. Zasada funkcjonowania placówki polegała na tym, że Zielonogórska Spółdzielnia Mieszkaniowa zapewniała pomieszczenia, ich utrzymanie i remonty, a WSP kadre i program. Działały w nim sekcje: muzyczna, taneczna, filmowa, teatralna, fotograficzna, pracownia plastyczna oraz Akademicki Klub Aikido. Odbýwały się cykliczne imprezy, jak „Jazz w Mrowisku” czy jedyny w Polsce przegląd amatorskich big-bandów. Swoją twórczość prezentowały teatry studenckie i Dziecięcy Teatr Lalek, występowały kabarety. W 1991 roku ZSM z powodów ekonomicznych wycofała się ze współpracy, pomieszczenia w całości zostały wykupione przez WSP i przeznaczone dla Zakładu Pedagogiki Kulturalno-Oświatowej. Mimo że formalnie doszło do likwidacji DK „Mrowisko”, studenci nadal prowadzili działalność kulturalną na rzecz środowiska, przy czym została ona ściślej związana z procesem kształcenia na specjalności pedagogicznej – animacja społeczno-kulturalna⁷².

W 1990 roku rektorem WSP został związany od dwóch lat z Zieloną Górą matematyk – prof. dr hab. Jerzy K. Baksalary. W kampanii wyborczej przyszedł rektor pod hasłem „Baks idzie na maks” przedstawił wizję rozwoju na podstawie nowej ustawy o szkolnictwie wyższym, dającej uczelniom autonomię i pełen wpływ na kształtowanie profilu badań i kształcenia. Funkcję rektora J.K. Baksalary pełnił przez dwie kadencje do 1996 roku.

Nowy rektor jako pierwszy w Polsce wprowadził oficjalnie płatne studia zaoczne, wyprzedzając o kilka lat urzędowe regulacje prawne w tym zakresie. Zbiegło się to w czasie z decyzją ówczesnego Ministra Edukacji Narodowej Andrzeja Stelmachowskiego o konieczności uzupełnienia wykształcenia przez nauczycieli. Umożliwienie podjęcia studiów w systemie zaocznym bez egzaminów i limitów przyjęć spowodowało lawinowy wzrost liczby studentów, wśród których znaczącą część stanowili nauczyciele. W roku akademickim 1993/1994 WSP podwoiła liczbę

studentów w stosunku do 1990 roku: studiowało ich blisko 6500, w tym prawie 4000 na studiach zaocznych.

Dochody płynące z tych studiów pozwoliły na kształtowanie nowej polityki kadrowej uczelni i tworzenie nowych kierunków kształcenia. W wyniku wprowadzonej w 1990 roku ustawy Rada Główna Szkolnictwa Wyższego określiła wymagania kadrowe, które powinny spełniać uczelnie, aby prowadzić poszczególne kierunki studiów. Ponieważ regulacje te były zapowiadane wcześniej, przygotowania do ich wypełnienia zaczęły się już u schyłku poprzedniej kadencji rektorskiej i na części kierunków WSP spełniała już nowe kryteria. Na większości jednak należało uzupełnić kadrę profesorów do stycznia 1993 roku, co też zostało uczynione poprzez zatrudnianie samodzielnych pracowników nauki spoza Zielonej Góry, głównie z Poznania i Wrocławia, ale także z Warszawy, Lublina i Krakowa oraz innych ośrodków akademickich. Zachętą do podejmowania pracy w Winnym Grodzie był tzw. dodatek zielonogórski, powodujący, że w owym czasie profesorowie w WSP TK otrzymywali najwyższe wynagrodzenie w Polsce.

Nie tylko w porę zostały uzupełnione tzw. minima kadrowe, ale także zaczęto uruchamiać nowe, nienauczycielskie kierunki studiów. W tym zakresie J.K. Baksalary kontynuował inicjatywy podjęte przez poprzednika. Jednak o ile rektor Kazimierz Bartkiewicz był zwolennikiem tworzenia nowych kierunków studiów z wykorzystaniem kadry zielonogórskiej, to J.K. Baksalary uważał, że należy poszukiwać w kraju wysokiej klasy specjalistów, którzy przenieśliby się do Zielonej Góry⁷³. Czas pokazał, że najskuteczniejszym rozwiązaniem było połączenie tych dwóch dróg. W momencie, gdy śladem zielonogórskiej uczelni poszły inne szkoły wyższe, wielu profesorów zmieniało miejsce zatrudnienia. Niemniej jednak wszystkie nowo powstałe kierunki studiów i instytuty przetrwały próbę czasu, a to dzięki własnym awansom naukowym uzupełnianym o pracowników przychodzących z zewnątrz. Podczas dwóch kadencji 1990-1996 w WSP powstały:

- Nauczycielskie Kolegium Języka Francuskiego (1991),
- Nauczycielskie Kolegium Języka Niemieckiego (1993),
- Instytut Wychowania Plastycznego (1991),
- Instytut Biotechnologii i Ochrony Środowiska (1994),
- Instytut Socjologii (1994),
- Instytut Filozofii (1995),
- Instytut Zarządzania (1995).

W 1994 roku WSP otrzymała prawa do doktoryzowania na dwóch wydziałach: humanistycznym w dziedzinie historii i pedagogicznym w dziedzinie pedagogiki.

Wzrost liczby studentów i powstawanie nowych kierunków studiów postawiły uczelnię w trudnej sytuacji lokalowej. Cześć zajęć, zwłaszcza na studiach zaocznych musiała się odbywać w wynajmowanych pomieszczeniach. Jednocześnie

środki uzyskane w wyniku odpłatnych studiów zaocznych pozwoliły na adaptację pozyskanych od miasta lub zakupionych obiektów oraz budowę nowych. W tym czasie pozyskano i rozpoczęto adaptację do potrzeb akademickich budynków przy ul. Energetyków, Monte Cassino, Ogrodowej i Wiśniowej. Rozpoczęto rozbudowę kampusu akademickiego o nowe sale wykładowe przy gmachu głównym, Collegium Neofilologicum i adaptację dawnego pawilonu socjalnego, będącego tymczasową siedzibą jednej ze szkół podstawowych.

Temu dynamicznemu rozwojowi uczelni towarzyszył zastój w zakresie współpracy zagranicznej. Większość współpracujących z WSP uczelni pochodziła z bloku państw socjalistycznych. Zmiany polityczne, które zaszły w krajach tej części Europy (pierestrojka lat 1985-1990 i rozpad ZSRR w 1991; upadek muru berlińskiego w 1989 i zjednoczenie Niemiec w 1990, aksamitna rewolucja w Czechosłowacji w 1989 roku i podział kraju w 1993 roku), w wielu wypadkach spowodowały daleko idące zmiany kadrowe i przerwanie ciągłości kontaktów. O ile podtrzymywane one były np. z Rosyjską Akademią Nauk czy Fakultetem Pedagogicznym w Hradec Králové, o tyle zupełnie zostały zerwane z uczelniami byłej NRD, gdzie doszło do pełnej wymiany kadry profesorskiej. W tej nowej sytuacji współpraca międzynarodowa opierała się bardziej na kontaktach poszczególnych profesorów niż na formach zinstytucjonalizowanych.

Natomiast duże ożywienie towarzyszyło nadal aktywności studenckiej. Przede wszystkim rozwijała się trzecia fala zielonogórskich kabaretów. Działały powstałe wcześniej grupy, a w 1990 roku na Wydziale Pedagogicznym został uruchomiony fakultet kabaretowy. Kolejną ważną datą w życiu środowiska kabaretowego był rok 1993, gdy po rozpadzie Formacji „Zaś” Władysław Sikora stworzył „Imperium kabaretowe Trrrt”, z którego wyrosły kabarety „Miłe Twarze” (1993), „Jurki” (1994) i „Ciach” (1994)⁷⁴. Dwa ostatnie zdobywały najwyższe wyróżnienia na festiwalach i przeglądach studenckich i funkcjonują do dziś. Siłą zielonogórskich kabaretów była daleko posunięta teatralizacja, bogactwo pomysłów choreograficznych, zróżnicowanie image'u poszczególnych wykonawców, staranność opracowania i błyskotliwość poszczególnych scen programu oraz szybkie tempo prezentacji.

Oprócz kabaretów kultura studencka w zielonogórskiej WSP zasłynęła także zespołem „Raz, Dwa, Trzy”, który powstał w lutym 1990 roku i już kilka miesięcy później bezapelacyjnie wygrał krakowski Festiwal Piosenki Studenckiej. Zespół, którego liderem jest Adam Nowak, zyskał dużą popularność. W 1991 roku ukazał się jego pierwszy album analogowy pt. *Jestem Polakiem*, a rok następny zaowocował płytą CD. Kolejne krążki ukazały się w latach 1994 i 1995⁷⁵. W sumie do 2010 roku zespół wydał 10 płyt CD, z których cztery uzyskały tytuł platynowej, w tym jedna dwukrotnie.

U schyłku kadencji prof. dr. hab. Jerzego Baksalarego na WSP studiowało 14 533 studentów, w tym w trybie zaocznym 11 496 i w dziennym – 3037. Na uczelni

pracowało 448 nauczycieli akademickich, w tym 32 profesorów z tytułem i 52 doktorów habilitowanych i 129 doktorów⁷⁶. Szkoła realizowała wiele rozpoczętych już inwestycji. Jednocześnie scentralizowany model zarządzania i osobiste zaangażowanie rektora w toczące się w uczelni sprawy spowodowały niewydolność organizacyjną i zatory finansowe. Mimo bezapelacyjnego rozwoju WSP wybory rektorskie 1996 roku odbywały się w atmosferze wewnętrznego kryzysu. Wygrał je kolejny raz prof. dr hab. Hieronim Szczegóła.

Głównym celem tego okresu była naprawa systemu zarządzania, usunięcie zatorów finansowych, dokończenie inwestycji oraz kontynuacja rozwoju uczelni w obszarach kształcenia nienauczyielskiego. Przede wszystkim należało przeprowadzić zmiany w sferze wewnętrznych regulacji prawnych. Zmodyfikowano statut WSP, wprowadzono nowy Regulamin studiów, Regulamin przyznawania świadczeń pomocy materialnej, Regulamin przyznawania miejsc w domu studenckim, Regulamin Samorządu Studenckiego i inne. Powołano do życia Uczelniane Centrum Komputerowe, sprawujące nadzór nad żywiołową dotychczas komputeryzacją uczelni. W 1999 roku uczelnia posiadała ok. 370 komputerów osobistych podłączonych do sieci Internet. Stworzono 11 pracowni komputerowych. W tym czasie oddano również do użytku wszystkie inwestycje rozpoczęte w poprzedniej kadencji: zespół trzech sal wykładowych przy al. Wojska Polskiego 69 (1997), nowe skrzydło Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej (1997), pawilon dydaktyczny przy al. Wojska Polskiego 71 (1997) i budynek Collegium Neophilologicum (1998) oraz Hotel Asystenta przy ul. Prostej 6 (1997). Dokonano adaptacji do celów dydaktycznych i modernizacji budynków przy pl. Słowiańskim 25, Monte Cassino 21B i niskiej części DS „U Lecha”. Utworzono Instytut Politologii, uruchamiając studia na kierunku politologia oraz ochrona środowiska, malarstwo, informatyka i wychowanie fizyczne⁷⁷.

Powoli zaczęły rozszerzać się także zinstytucjonalizowane kontakty międzynarodowe. U schyłku kadencji współpraca międzynarodowa realizowana był z następującymi instytucjami:

- Hochschule Vechta (Niemcy),
- Universität Potsdam (Niemcy),
- Sorbische Institut Bautzen / Serbski Institut Budyšin (Niemcy),
- Freie Universität Berlin (Niemcy),
- Europa-Universität Viadrina Frankfurt Oder (Niemcy),
- Brandenburgische Technische Universität Cottbus (Niemcy),
- Technische Universität Dresden (Niemcy),
- Fachhochschule Lausitz w Cottbus (Niemcy),
- Institut universitaire de formation des maîtres Caen (Francja),
- Pedagogická fakulta w Hradec Králové (Czechy),
- Rosyjska Akademia Kształcenia w Moskwie (Rosja),

- Uniwersytet Pedagogiczny w Tarnopolu (Ukraina),
- Uniwersytet w Witebsku (Białoruś).

W sumie w kadencji 1996-1999 za granicę wyjechało 537 pracowników i 613 studentów, a uczelnia przyjęła 322 naukowców i 109 zagranicznych studentów⁷⁸.

Nowy impuls pojawił się także w aktywności studenckiej. Obok zagłębia kabaretowego, w którym powstały nowe formacje zdobywające nagrody na ogólnopolskich festiwalach studenckich: „Kabaret E.K.” (Nagroda Główna Festiwalu Piosenki Studenckiej w Krakowie, 1997)⁷⁹, „Quasi Męski Kabaret Szum”, pojawiają się nowe formy aktywności kulturalnej. Wiosną 1996 roku został zorganizowany I Międzynarodowy Festiwal Filmowy Wytwórnicy A'YOY, który kontynuował swoją działalność do roku 2004. Ponownie zaczęła się rozwijać chóralsztka. Chóry pod dyktando Ireny Marciniak, Łucji Nowak i Bogusława Stankowiaka koncertowały w wielu miastach Polski oraz Niemczech, Austrii, Czechach i Holandii. W kulturalnym krajobrazie WSP pojawiły się w 1998 roku Dni Frankofonii, a studencki teatr Nauczycielskiego Kolegium Języka Francuskiego zdobył pierwszą nagrodę na Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Uniwersyteckich w Języku Francuskim w Monastyrze w Tunezji (1998). Studenci Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej wspólnie z kolegami z ASP w Poznaniu zdobywali nagrody na kolejnych festiwalach FAMA. Uczelnia wspomagała także dziennikarską aktywność studentów, finansując jednodniówki: „Tajne Komplet”, „Commentorek”, „Provocator”, „WSPAK”, „Oh la la”⁸⁰.

W WSP działało osiem studenckich organizacji społecznych i politycznych, z których największą aktywnością wykazywały się Stowarzyszenie „Unia Debat Oksfordzkich” i Europejskie Forum Studentów AEGEE, organizujące wspólnie debaty na ważne tematy społeczne. Nastąpiło także wyraźne ożywienie w studenckim ruchu naukowym. Na trzynastu zarejestrowanych kół naukowych szczególnie osiągnięciami wykazywały się Koło Naukowe Wychowania Seksualnego i Profilaktyki AIDS, Studenckie Koło Naukowe Historyków i Koło Naukowe Językoznawców SEM⁸¹.

Od początku lat dziewięćdziesiątych pod względem sportowym wizytówką WSP były koszykarki. Drużyna od sezonu 1991/1992 grała w II lidze, a w roku 1994 awansowała do rozgrywek pierwszoligowych. Zespół pod nazwą Bouquet WSP TK Zielona Góra prowadzony był przez trenerów: mgr. Piotra Galanta i mgr. Leona Probużańskiego, który jednocześnie pełnił funkcję kierownika drużyny. Była to jedyna drużyna akademicka z Zielonej Góry, która wystąpiła w najwyższej klasie rozgrywek. Dla siatkówki historyczny okazał się sezon 1997/1998, gdy prowadzona przez dr. Józefa Tatarczuka drużyna awansowała do II ligi państwowej. Występy w rozgrywkach centralnych trwały jednak tylko rok i zakończyły się degradacją. Siatkarze, tym razem trenowani przez mgr. Tomasza Grzybowskiego, ponownie uzyskali awans do II ligi w sezonie 2000/2001.

Sportowcy AZS odnosili ponadto sukcesy w Mistrzostwach Wyższych Szkół Pedagogicznych i Filii Uniwersytetów, podczas których medale zdobywali: piłkarze ręczni (złoto 1997, 1999), tenisiści stołowi (złoto 1997), pływacy (złoto 1997, złoto, srebro i brąz 1998), siatkarze (brąz 1997), lekkoatleci (5 medali w 1998 i 11 medali w 1999), koszykarze (złoto 1999). Udany był zwłaszcza rok 1998, gdy drużyna siatkarzy awansowała do II ligi, a podczas Uniwersjady w Sofii tenisiści stołowi zdobyli drużynowo złoty medal oraz medal brązowy w grze podwójnej. Członkiem reprezentującej Polskę drużyny był student historii WSP, Krzysztof Kaczmarek. Należy wspomnieć także o działalności Speleoklubu WSP TK Zielona Góra „Trygłos”, który organizował wyprawy do jaskiń Meksyku, Austrii i Słowenii. Klub zdobył także srebrny medal na Mistrzostwach Polski Grotołazów w 1988 roku⁸².

Pod względem liczby studentów uczelnia osiągnęła u schyłku kadencji poziom 15 tys. studentów, których kształciło 618 nauczycieli akademickich, w tym 53 z tytułem naukowym profesora, 102 doktorów habilitowanych i 156 doktorów⁸³.

W tym czasie pojawiła się w Polsce możliwość przekształcania różnych wyższych uczelni w akademie. Tę drogę wybrało wiele szkół artystycznych oraz pedagogicznych, m.in. WSP w Krakowie. Także i zielonogórska uczelnia, która znajdowała się w czołówce wyższych szkół pedagogicznych w Polsce, spełniała wszystkie kryteria umożliwiające przekształcenie w akademię. Podjęto nawet w tym kierunku pewne kroki, a w styczniu 1998 roku senat przyjął nawet odpowiednią uchwałę, przez szkołę zaś przetoczyła się dyskusja na ten temat⁸⁴. Uniwersyteckie ambicje i przykład WSP w Opolu, która w 1994 została przekształcona w uniwersytet, spowodowały, że planu zaniechano.

W 1999 roku skończyła się kadencja prof. Szczegóły, który nie zamierzał kandydować ponownie. W wyniku wyborów ostatnim rektorem WSP został filozof, prof. dr hab. Andrzej Wiśniewski, któremu przyszło przygotowywać uczelnię do przekształcenia w uniwersytet. W tym czasie uczelnia zatrudniła 5 profesorów z tytułem i 19 doktorów habilitowanych, a 10 pracowników otrzymało tytuł naukowy i pięciu stopień doktora habilitowanego lub jego odpowiednik artystyczny. W sumie pod koniec sierpnia 2001 roku Wyższa Szkoła Pedagogiczna zatrudniała 641 nauczycieli akademickich na podstawie mianowania, w tym 47 profesorów z tytułem, 102 doktorów habilitowanych i 193 doktorów. Na 21 kierunkach, w tym trzech na poziomie licencjackim, w roku akademickim 2000/2001 studiowało 12 845 osób, w tym na studiach dziennych 4960 i 7885 na zaocznych⁸⁵.

Siedziba WSP przy pl. Słowiańskim, lata 80. XX w.

Wyższa Szkoła Pedagogiczna, 1995 r.

Collegium Neophilologicum, 1999 r.

Kampus WSP, 2001 r.

CZĘŚĆ DRUGA

UNIwersytet
Zielonogórski

POWSTANIE UNIwersYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO

GDY W 1961 ROKU Irena Solińska pisała swój artykuł zatytułowany *Lubuska droga do uniwersytetu*, słowo „uniwersytet” miało w zasadzie charakter symboliczny. Chodziło bowiem wówczas o stworzenie w Zielonej Górze jakichkolwiek możliwości kształcenia na poziomie wyższym, początkowo w postaci punktu konsultacyjnego lub zamiejscowego wydziału którejś z uczelni poznańskich lub wrocławskich. Miał to być pierwszy krok do własnej szkoły wyższej, a może w dalekiej perspektywie – uniwersytetu. Marzenia o uczelni wyższej zaczęły się urzeczywistniać stosunkowo szybko. W 1965 roku powstawała WSI, a w 1971 WSN, dwa lata później przekształcona w WSP. Od 1973 roku obie zielonogórskie uczelnie zaczęły nadawać stopień magistra.

Po 1989 roku, wraz z rozpoczęciem procesu transformacji ustrojowej, przed szkolnictwem wyższym w Polsce stanęły nowe szanse, niemniej towarzyszyły im liczne, zwłaszcza ekonomiczne, zagrożenia. Splot tych okoliczności sprawił, że idea powstania w Zielonej Górze uniwersytetu zaczęła przybierać realne kształty w 1992. Ówczesne władze państwowe zapowiadały politykę likwidacji małych ośrodków akademickich i łączenia ich w większe.

WSI liczyła wówczas 3500 studentów, w tym 1200 zaocznych. Był to blisko 60% wzrost w stosunku do roku 1990. Temu wzrostowi towarzyszył także rozwój kadry naukowej. Pracowało tu 323 nauczycieli akademickich, w tym 46 profesorów i doktorów habilitowanych, 7 docentów i 105 doktorów. W grupie samodzielnych pracowników naukowych w stosunku do 1990 roku przybyło 14 osób. Uczelnia borykała się w tym czasie z problemami natury finansowej. Dotacja MEN nie zapewniała wystarczających środków na płace¹ i choć rok 1993 udało się po raz pierwszy od kilku lat zamknąć bez kredytów i z pełną wypłacalnością², to już w roku następnym wystąpiły nowe problemy finansowe³.

W 1992 roku, jako odpowiedź na zachętę MEN do tworzenia w środowiskach akademickich jednostek międzyuczelnianych, pojawiła się inicjatywa powołania międzyuczelnianego wydziału matematyki. Wydział ten miał być początkiem budowania wspólnego uniwersytetu. Senaty obu uczelni powołały odpowiednie komisje, przez WSI został przygotowany i przekazany do ministerstwa statut

wydziału międzyuczelnianego. Jednak w wyniku decyzji podjętej przez władze WSP inicjatywa stała się nieaktualna. Niemniej jednak 15 stycznia 1993 roku w Ministerstwie Edukacji Narodowej odbyło się spotkanie rektorów obu uczelni, profesorów Mariana Miłka i Jerzego Baksalarego z ministrem Zdobysławem Flisowskim. Podczas spotkania M. Miłek przedstawił koncepcję przyszłego uniwersytetu, jego rolę w obszarze nadgranicznym oraz zarysował także ewentualne trudności związane z tą inicjatywą⁴. Przebieg przeprowadzonych w ministerstwie rozmów M. Miłek przedstawił senatowi swojej uczelni. Rektor WSI podejmował także następne działania w kierunku połączenia szkół, uzyskując w tej sprawie poparcie ministerstwa i wicepremiera, Pawła Łączkowskiego, który uważał, że niezbędne jest stworzenie w Zielonej Górze uczelni, która będzie partnerem dla uniwersytetów w Brandenburgii⁵.

Od początku sceptycznym wobec idei tworzenia uniwersytetu w drodze połączenia był rektor WSP prof. dr hab. Jerzy Baksalary. W WSP studiowało w tym czasie 6500 studentów, z czego 4000 na studiach zaocznych. Był to wzrost w stosunku do 1990 roku o prawie 100%. Dochody ze studiów zaocznych pozwalały na pozyskiwanie nowych profesorów i planowanie rozbudowy uczelni. Uczelnia zatrudniała 60 profesorów i doktorów habilitowanych oraz 119 doktorów. W grupie samodzielnych pracowników naukowych w stosunku do 1990 roku przybyły 23 osoby.

Tuż przed styczniowym spotkaniem w Ministerstwie Edukacji Narodowej obaj rektorzy udzielili wywiadów „Gazecie Lubuskiej”, pełnemu optymizmowi wywiadowi prof. M. Miłka towarzyszył sceptyczny wywiad prof. J. Baksalarego, który zatytułowano *Karłowaty uniwersytet*. Rektor WSP z dużą rezerwą wypowiadał się o idei połączenia zielonogórskich szkół wyższych; wskazywał na szybki rozwój uczelni pedagogicznej, dla której niewskazane byłyby w tym momencie zmiany strukturalne i wiążące się z nimi problemy administracyjne, spory o podział dotacji i kłopoty komunikacyjne. Wskazywał, że w chwili obecnej nawet po połączeniu obu

Gazeta LUBUSKA

Jerzy K. Baksalary, wypowiedź z wywiadu *Karłowaty uniwersytet*

Dla każdego pracownika nauki jest coś nobilitującego w tym, że wykłada na uniwersytecie. Może i w samej nazwie jest coś ekscytującego. Ale tworzenie uczelni metodami politycznymi, bez przestrzegania kryteriów akademickich już „przerabialiśmy”. Politycy się zmieniają, w Polsce szczególnie często, a utworzone bez odpowiedniego przygotowania dziwne twory pozostają. Bardzo mi zależy, abyśmy mogli stworzyć w Zielonej Górze uniwersytet. Ale taki, który spełniłby odpowiednie warunki. Na razie wolę, aby nasza uczelnia była wyższą szkołą pedagogiczną, wskazującą trend rozwojowy, niż częścią jakiegoś karłowatego uniwersytetu.

„Gazeta Lubuska” 1993, nr 37.

szkół nie spełniłyby one przygotowywanych dla uniwersytetów ministerialnych kryteriów i zakreślał perspektywy rozwoju WSP. J. Baksalary stwierdzał jednocześnie, że każda z uczelni potrzebuje jeszcze kilku lat, by stać się uniwersytetem lub politechniką⁶.

Podobnie jak w WSI jeszcze w styczniu 1993 roku J. Baksalary przedstawił senatowi przebieg rozmów w ministerstwie, a podczas posiedzenia lutowego senat przyjął stanowisko w sprawie propozycji połączenia uczelni. Senat WSP podnosił w nim przede wszystkim konieczność wykorzystania znacznego przyrostu kadrowego w grupie samodzielnych pracowników nauki i postulat spokojnej pracy potrzebnej do ugruntowania dotychczasowych osiągnięć. Senat podkreślał konieczność działań zmierzających do wypełnienia warunków Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego do kształcenia na poziomie magisterskim na wszystkich kierunkach. Jednocześnie nie wykluczał scenariusza połączenia obu zielonogórskich uczelni w bliżej nieokreślonej przyszłości, ale po przeprowadzeniu głębokiej analizy ewentualnych korzyści i strat⁷.

W marcu odbyło się pierwsze spotkanie wyłonionego przez senaty WSI i WSP zespołu ds. omówienia możliwości i warunków stworzenia Uniwersytetu Zielonogórskiego. WSI reprezentowali prof. dr hab. Marian Eckert, prof. dr hab. Michał Kisielewicz i dr inż. Stanisław Pryputniewicz, a WSP – prof. dr hab. Maria Jakowicka, prof. dr hab. Hieronim Szczegóła oraz prof. WSP dr hab. Marian Nowak. Zespół postanowił pozyskać opinię władz regionalnych w sprawie powołania uniwersytetu oraz zaplanował następne spotkania⁸. Po trzech posiedzeniach komisja wypracowała stanowisko, według którego stworzenie uniwersytetu będzie możliwe, gdy wszystkie wydziały będą mogły nadawać stopnie doktorskie, a przynajmniej połowa z nich także stopnia doktora habilitowanego. Warunki te mogły być spełnione w ciągu 2-3 lat z uwzględnieniem dalszego wzmocnienia kadrowego i przyjęcia właściwej struktury nowej uczelni. Jednym z wariantów było utworzenie sześciu wydziałów: Pedagogicznego, Humanistycznego, Matematyczno-Fizycznego, Zarządzania, Budownictwa i Inżynierii Środowiska oraz Elektryczno-Mechanicznego. Inny wariant mówił o pięciu wydziałach: Technicznym, Humanistycznym, Pedagogicznym, Matematyczno-Fizycznym i Zarządzania⁹.

Senat WSI jeszcze na posiedzeniu w dniu 2 czerwca przyjął pozytywne stanowisko w sprawie wystąpienia do wojewody zielonogórskiego o powołanie struktury, która zajmie się pracami przygotowawczymi do utworzenia uniwersytetu¹⁰. Po wakacjach było już jednak widoczne, że do połączenia uczelni nie dojdzie. W marcu 1994 roku „Gazeta Lubuska” zorganizowała dyskusję z udziałem rektorów obu uczelni oraz dawnego pracownika WSP, posła na sejm dr. Jana Andrykiewicza, senatora Zbyszko Piwońskiego, wojewody zielonogórskiego, prof. Mariana Eckerta, przewodniczącego sejmiku samorządowego, Jerzego Opęchowskiego i prezydenta

Zielonej Góry, Romana Doganowskiego. Zapis tego spotkania ukazał się pod tytułem *Razem czy osobno do Uniwersytetu Zielonogórskiego*. Większość uczestników spotkania uważała, że wspólna droga jest najszybsza i najlepsza, część podnosiła zwłaszcza polityczny kontekst decyzji o utworzeniu w Zielonej Górze uniwersytetu. Prof. J. Baksalary powtórzył swoje wcześniejsze argumenty, wskazując, że przed obiema uczelniami jeszcze co najmniej 5 lat pracy, aby spełnić uniwersyteckie kryteria, a prof. M. Miłek zasygnalizował możliwość przekształcenia się WSI w politechnikę. Spotkanie wykazało, że obie uczelnie wybrały odrębne drogi rozwoju¹¹.

Gazeta LUBUSKA

Marian Eckert, wojewoda zielonogórski, Głos w dyskusji „Gazety Lubuskiej”

Możliwy jest wybór obu dróg, one się nie wykluczają. WSIInż. może już podjąć starania, aby stać się politechniką. WSP zaś może odłożyć starania o uniwersytet i wrócić do nich za trzy czy pięć lat, kiedy sprawa będzie zapięta na ostatni guzik. Z tą koncepcją nie wchodzi w sprzeczność druga idea.

Gdyby nie wypaliło jedno, czy drugie, za rok, najpóźniej za dwa trzeba ponownie usiąść przy stole i rozpocząć starania o Uniwersytet Zielonogórski. Są ku temu trzy powody. Państwowy: by nie być słabszym partnerem w stosunku do sąsiada z zachodu. Regionalny: wygasa możliwość rozwoju województwa i miasta przy pomocy tradycyjnych czynników. Zielona Góra nie będzie znaczącym ośrodkiem przemysłowym, o jej przyszłości zdecyduje nauka i kultura. Trzeci powód to ten, żeby iść przed siebie, trzeba mieć wytyczony cel.

Uczelnie mogą kroczyć swoimi drogami. Ale jednocześnie muszą być tak elastyczne, że jeżeli wyczują szanse powołania uniwersytetu już na przykład za pół roku, powinny odłożyć indywidualne ambicje. Takiej szansy nie wolno zaprzepaścić. Bo naszym celem jest jednak Uniwersytet Zielonogórski.

Razem czy osobno do Uniwersytetu Zielonogórskiego,
oprac. L. Kalinowski, „Gazeta Lubuska” 1994, nr 54, s. 9.

Już w lutym 1994 roku w Opolu odbyło się zebranie rektorów wyższych szkół inżynierskich, poświęcone możliwościom przekształcenia ich w politechniki. Rozpoczęte wówczas działania doprowadziły w 1996 roku do powstania Politechniki Zielonogórskiej.

Kwestia uniwersytetu powróciła po 1996 roku, kiedy wyższe szkoły pedagogiczne podjęły inicjatywę przekształcenia się w akademie. W 1997 roku trwały prace nad ustawą o wyższym szkolnictwie zawodowym. Wszystkie wyższe szkoły pedagogiczne, które działały wówczas w Polsce, posiadały rangę uczelni akademickich, ale ich nazwa w kontekście nowej ustawy mogłaby sugerować status uczelni zawodowej. Ponadto kilka spośród WSP, wśród nich także zielonogórska, liczbą samodzielnej kadry naukowej, jak i dorobkiem, przewyższało wiele z działających w Polsce specjalistycznych akademii. W maju 1997 roku w Przełazach

k. Świebodzina odbyło się zorganizowane przez zielonogórską WSP spotkanie rektorów wyższych szkół pedagogicznych poświęcone m.in. tej kwestii. Powstała wówczas idea przekształcenia szkół pedagogicznych w akademie pedagogiczne, traktowane jako forma przejściowa w drodze do uniwersytetu. Podczas spotkania została przyjęta stosowna uchwała¹².

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) 1 lipca 1997 roku pozytywnie zaopiniowała przekształcenie wyższych szkół pedagogicznych w akademie pedagogiczne, a Rada Główna Szkolnictwa Wyższego określiła kryteria, spełnienie których miało warunkować przekształcenie: 40 samodzielnych nauczycieli akademickich, w tym 15 z tytułem profesora, kształcenie na 6 kierunkach studiów, w tym 3 kierunkach magisterskich, i uprawnienia do nadawania stopnia doktora na dwóch kierunkach. Na 10 istniejących wówczas szkół 4, w tym zielonogórska, spełniały te kryteria. W 1997 roku WSP zatrudniała 46 profesorów tytularnych i 90 doktorów habilitowanych, prowadziła studia na 13 kierunkach magisterskich i 3 licencjackich oraz posiadała dwa uprawnienia do nadawania stopnia doktora. Uchwałę w sprawie nadania nazwy Akademii Pedagogicznej senat Wyższej Szkoły Pedagogicznej przyjął jednomyślnie 28 stycznia 1998 roku¹³. Rektor WSP, prof. dr hab. Hieronim Szczegół, podejmując tę inicjatywę, jednocześnie wyraźnie wskazywał na uniwersytet jako na jedyny możliwy kierunek rozwoju¹⁴.

Podjęta przez senat uchwała wywołała dyskusję nad perspektywami utworzenia uniwersytetu i działaniami, jakie uczelnia powinna w tym celu podjąć¹⁵. Ważnym kontekstem tej dyskusji była przygotowywana wówczas reforma samorządowa, w której o swój byt musiało walczyć województwo lubuskie, oraz przykład Uniwersytetu Opolskiego, który powstał z połączenia Wyższej Szkoły Pedagogicznej i filii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Nysie.

Tak więc niezależnie od złożonego w ministerstwie wniosku o przekształcenie w akademię – WSP podjęła jednocześnie kroki związane z utworzeniem uniwersytetu. W grudniu 1998 roku z inicjatywy prof. H. Szczegóły odbyła się I Konferencja Rektorów Wyższych Uczelni Województwa Lubuskiego z udziałem: prof. dr hab. Michała Kisielewicz (Politechnika Zielonogórska), prof. dr hab. Bernarda Woltmana (Instytut Wychowania Fizycznego w Gorzowie Wlkp. – AWF Poznań), prof. dr hab. Stanisława Lorenca (Collegium Polonicum w Słubicach – UAM Poznań), prof. dr hab. Mariana Miłka (Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Sulechowie), dr Marii Wojtowicz (Wyższa Szkoła Biznesu w Gorzowie Wlkp.) i ks. dr. Ryszarda Tomczaka (Zielonogórsko-Gorzowskie Wyższe Seminarium Duchowne w Gościńsku). W spotkaniu nie wzięli udziału przedstawiciele Gorzowskiej Wyższej Szkoły Zawodowej i Wydziału Teologicznego UAM – Sekcji w Gorzowie. Celem konferencji było nawiązanie współpracy pomiędzy uczelniami, ale podjęto również kwestię perspektyw szkolnictwa wyższego w województwie lubuskim i utworzenia uniwersytetu. Ukonstytuowało się wówczas

Kolegium Rektorów Województwa Lubuskiego, którego przewodniczącym został prof. H. Szczegółła¹⁶.

W owym czasie wiceprzewodniczący sejmowej Komisji Edukacji i Nauki poseł Kazimierz Marcinkiewicz promował koncepcję Uniwersytetu Lubuskiego, który stanowiłby spoiwo nowego województwa oraz podnosił jego rangę. Miałby on powstać z połączenia PZ, WSP, gorzowskich: IWF i sekcji Wydziału Teologicznego UAM. Nowa uczelnia miałaby szansę powstać przed końcem 2002 roku. Z koncepcją K. Marcinkiewicza zgadzali się wszyscy rektorzy uczelni gorzowskich, rektor PZ odrzucał w ogóle możliwość łączenia się z inną uczelnią, a rektor WSP jako jedną z dróg utworzenia uniwersytetu widział także ewentualną fuzję z uczelniami gorzowskimi¹⁷. Uniwersyteckie perspektywy stały się stałym elementem publicznej dyskusji¹⁸.

W maju 1999 roku w słubickim Collegium Polonicum odbyło się założycielskie spotkanie Stowarzyszenia Uniwersytet Lubuski. Udział w nim wzięli przedstawiciele lubuskiego środowiska naukowego, władz wojewódzkich, parlamentarzysty, działacze społeczni i duchowni. Stowarzyszenie stawiało sobie za cel przekształcenie w ciągu kilku lat WSP w uniwersytet. Włączeniem do przyszłego uniwersytetu zainteresowany był Instytut Wychowania Fizycznego w Gorzowie¹⁹. W 1999 roku WSP zatrudniała 53 profesorów tytularnych i 102 doktorów habilitowanych, przy dwóch uprawnieniach do doktoryzowania i złożonym wnioskiem o następne oraz z uprawnieniami do habilitowania zbliżała się do spełnienia uniwersyteckich kryteriów²⁰.

Po tym spotkaniu prasa donosiła, że w ciągu 2-3 lat powinien powstać uniwersytet z wydziałami w Gorzowie i Zielonej Górze, uzupełnionymi o Wydział Prawno-Ekonomiczny²¹. Utworzenie Uniwersytetu Lubuskiego wpisano do przygotowywanej strategii rozwoju województwa. Jednocześnie zielonogórska uczelnia techniczna po przekształceniu w Politechnikę Zielonogórską popierała projekt powstania uniwersytetu, ale postanowiła pójść własną drogą.

**Michał Kisielewicz, rektor Politechniki
Zielonogórskiej, Wypowiedź dla „Gazety Zachodniej”**

Pomysł uniwersytecki popieramy. Zresztą to jedyny istniejący sposób na rozwój nauki w regionie lubuskim. Choć widzieć należy wszystkie miejsca akademickie, bo czasy są trudne, głównie dla nowych uczelni. Politechnika pójdzie własną drogą. Chcemy być dobrą i atrakcyjną uczelnią dla 10 tys. studentów. Do tego zmierzamy. To jedyna droga do zatrzymania na miejscu cennej kadry naukowej. Dziś zdolny naukowiec stawia ultimatum – jeżeli nie będę miał tutaj warunków, wyjeżdżam do innego ośrodka, który to gwarantuje. W małym stopniu liczy się dla niego wybór: WSP czy Politechnika. Wybiera ciekawsze propozycje, to normalne.

„Gazeta Zachodnia” 1999, nr 114, s. 1.

W maju rektorem WSP został wybrany prof. Andrzej Wiśniewski, który objął funkcję od września 1999 roku. Nowy rektor, wyznaczając sobie za cel strategiczny dążenie do utworzenia uniwersytetu, akcentował jednak przede wszystkim dystans, jaki w jego opinii dzieli WSP od uniwersyteckości²².

Jesienią ministerstwo ogłosiło założenia nowej ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Zawarte w nich propozycje w nowej sytuacji postawiły obie zielonogórskie szkoły wyższe, a Politechnika Zielonogórska zmieniła stanowisko w kwestii przystąpienia do uniwersyteckiego projektu. Jeszcze w grudniu tego roku powstała międzyuczelniana komisja w składzie: profesorowie Andrzej Wiśniewski, Czesław Osękowski, Marian Nowak z WSP oraz Michał Kisielewicz, Józef Korbicz, Ryszard Rohatyński z PZ. Jej zadaniem było przygotowanie raportu o stanie PZ i WSP, który miał się stać punktem wyjścia do dalszych pertraktacji. Prasa pisała, że inicjatywa wyszła ze strony WSP (choć później prof. M. Kisielewicz przyznawał, że ze strony PZ²³), i zadawała sobie pytanie o przyczyny zmiany postawy politechniki²⁴. Prof. M. Kisielewicz tłumaczył, że impulsem do przystąpienia do rozmów był projekt wspomnianej ustawy, w świetle którego obie uczelnie mogłyby wiele stracić²⁵.

Już 22 marca 2000 roku senaty obu uczelni o tej samej godzinie przyjęły uchwały w sprawie powołania Uniwersytetu Zielonogórskiego, na WSP jednogłośnie, na PZ większością ponad 2/3 głosów²⁶. Wypracowano koncepcję, która nie była prostym połączeniem uczelni, lecz złożona była z ośmiu wydziałów i trzech szkół. Jedynym kryterium, którego na tym etapie projekt nie spełniał, był brak trzech uprawnień do nadawania stopni naukowych: dwóch habilitacyjnych i jednego doktorskiego. Ponieważ jednak co najmniej cztery specjalności formalnie już spełniały odpowiednie kryteria, do końca czerwca każda z uczelni miała wystąpić z dwoma wnioskami o nadanie uprawnień habilitacyjnych, a w toku był wniosek o możliwość doktoryzowania na filozofii. Przyjęcie uchwał wywołało liczne emocje, bo choć większość pracowników obu uczelni widziało więcej plusów niż minusów: większe środki na naukę, uprawnienia do nadawania stopni naukowych i lepsze perspektywy dla Zielonej Góry jako ośrodka akademickiego, to jednak pojawiały się wątpliwości. Ze strony WSP, w której ciągle znaczące zyski przynosiły studia niestacjonarne, niepokój budziły rozpoczęte inwestycje w Politechnice Zielonogórskiej – obawiano się, że pochłoną one większość zarobionych pieniędzy. Jednak uspokajała zapowiedź budowy w pierwszym rzędzie biblioteki uniwersyteckiej, inwestycji, która uczelni pedagogicznej była już od wielu lat potrzebna. Politechnicy zaś obawiali się obniżenia notowań inżynierskich kierunków na uniwersytecie i siły liczącego więcej profesorów tytularnych środowiska humanistycznego²⁷.

Emocje pojawiły się także wśród lokalnych polityków, którzy tworzenie Uniwersytetu Lubuskiego wpisali do uchwalonej na początku 2000 roku strategii

rozwoju województwa, widząc w nim element spajający północ z południem. Wyraszał z swemu rozczarowaniu, że w projekcie nie uwzględniono przede wszystkim gorzowskiego Instytutu Wychowania Fizycznego, dawali głównie gorzowscy senatorowie i posłowie, ale słowa krytyki padały także ze strony środowiska zielonogórskiego. Emocje starał się studzić senator Zbyszko Piwoński, rektorzy zaś tłumaczyli, że projekt uniwersytetu nie ma charakteru politycznego, prosili o niewłączanie go w polityczne spory i wskazywali, że Instytut Wychowania Fizycznego jest częścią poznańskiej AWF i nikłe są szanse odłączenia go od macierzystej uczelni, a same starania o to znacznie wydłużyłyby proces tworzenia uniwersytetu. Podnoszono także, że utworzenie dodatkowego wydziału lub wydziałów powodowałoby konieczność uzyskania dodatkowych uprawnień do nadawania stopni naukowych²⁸.

Minister Edukacji Narodowej 28 marca 2000 roku powołał zespół ds. utworzenia uniwersytetu w Zielonej Górze w składzie: podsekretarz stanu w MEN, prof. dr hab. Jerzy Zdrada jako przewodniczący, dyrektor Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wyższego MEN, Tadeusz Popłonkowski i rektorzy: M. Kisielewicz i A. Wiśniewski. Zadaniem zespołu było przygotowanie pełnej dokumentacji, umożliwiającej opracowanie projektu ustawy o utworzeniu w Zielonej Górze uniwersytetu. W wywiadzie dla „Gazety Lubuskiej” min. J. Zdrada jednoznacznie stwierdził, że w województwie lubuskim nie ma żadnych innych ośrodków poza zielonogórskim, w którym można stworzyć uniwersytet. W przypadku innych niż WSP i PZ placówek przeszkadza ich status prawny²⁹. W proces tworzenia uniwersytetu włączyły się także władze miejskie, przekazując do dyspozycji uczelni kilka mieszkań i poszukując w swych zasobach budynku na neutralną siedzibę rektoratu nowej uczelni i obiecując jej wsparcie finansowe³⁰. Dofinansowanie deklarował też Minister Edukacji Narodowej – miały to być pieniądze na budowę Biblioteki Uniwersyteckiej³¹.

W marcu „zespół integracyjny” obu uczelni przyjął podstawowe zasady działania przyszłego uniwersytetu: strukturę, system finansowania, zarządzania, inwestowania, płac oraz podziału mandatów w senacie. W kwietniu Zieloną Górę odwiedził J. Zdrada. Podczas spotkania z rektorami wyraził zadowolenie z zielonogórskiej inicjatywy, wskazując, że jest zgodna z oczekiwaniami i koncepcjami ministerstwa. Wskazał także, że działania PZ i WSP stały się inspiracją do podjęcia podobnych kroków w Kielcach, Bydgoszczy i Rzeszowie³². Obszerny artykuł zielonogórskiej inicjatywy poświęciło „Forum Akademickie”, które zwróciło uwagę, że WSP jest bodaj jedyną ze wszystkich tego typu uczelni w Polsce, posiadających pierwszą kategorię w rankingu Komitetu Badań Naukowych, a obie uczelnie publikują więcej cytowanych prac, według wskaźnika Impact factor, ustalanego przez Instytut Filadelfijski, niż pracownicy Uniwersytetu Szczecińskiego³³.

Z wystąpienia prof. Mirosława Handke, Ministra Edukacji Narodowej na jubileuszu 35. lat Politechniki Zielonogórskiej

Z wielką radością muszę stwierdzić, że w Zielonej Górze ponad dyskursem politycznym, jest pełne porozumienie co do tego, aby przejść na następny etap akademickości, aby powołać uniwersytet, który ma szansę w ciągu pierwszego roku od powołania być uczelnią w pełni autonomiczną. Ponieważ integracja to nie tylko zsumowanie uprawnień i osiągnięć, to także pewna synergia. A więc, to stworzenie uniwersytetu, tutaj w Zielonej Górze, będzie czymś więcej niż zwykle zsumowanie możliwości obydwu uczelni. [...] Wydaje mi się, że jest to właściwa droga i jeżeli Zielona Góra, i jeżeli ziemia lubuska ma ambicje bycia regionem, to nie sposób być regionem bez silnego centrum akademickiego. [...]

A więc przyjechałem na ten jubileusz właśnie z tą radością, że jest tutaj w Zielonej Górze bardzo rozsądna chęć stworzenia bardzo mocnego ośrodka akademickiego. Gratuluję tego Politechnice, gratuluję też Wyższej Szkole Pedagogicznej i myślę, że właśnie poprzez tę integrację Zielona Góra nieprawdopodobnie zyska i tego życzę Politechnice w dniu jej jubileuszu.

„Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 2000, nr 7, s. 7-8.

W grudniu 2000 roku, po trzecim spotkaniu, zespół MEN stwierdził, że 1 września 2001 roku ruszy Uniwersytet Zielonogórski. Rozpoczęły się prace nad odpowiednią ustawą, która została następnie skierowana do zaopiniowania przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Wrocławski i Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie.

16 maja 2001 roku w sali kolumnowej Urzędu Marszałkowskiego odbyło się pierwsze wspólne posiedzenie senatów WSP i PZ, któremu przewodniczyli obaj rektorzy³⁴. Już w tym czasie przyszły uniwersytet spełniał w zasadzie wszystkie niezbędne dla jego powołania kryteria. Jeszcze w 2000 roku WSP otrzymała kolejne uprawnienie do nadawania stopnia doktora, a w styczniu 2001 roku doktora habilitowanego z historii. W czerwcu 2001 roku ostatnie brakujące uprawnienie do habilitowania otrzymała PZ. W momencie spełnienia kryteriów Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego zamysł utworzenia uniwersytetu mógł stać się rządową inicjatywą ustawodawczą. Sejmowa Komisja Edukacji rekomendowała przyjęcie ustawy, a dzięki zgodnej postawie lubuskich parlamentarzystów procedura legislacyjna w sejmie i senacie była wyjątkowo krótka.

6 lipca 2001 roku Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Aleksander Kwaśniewski, podpisał ustawę z dn. 7 czerwca, na mocy której z połączenia Politechniki Zielonogórskiej i Wyższej Szkoły Pedagogicznej powstał Uniwersytet Zielonogórski³⁵. W konsekwencji pracownicy obu uczelni stali się pracownikami UZ. Rektorem nowej uczelni został mianowany na rok prof. dr hab. Michał Kisielewicz. Na nowo otwartym uniwersytecie studia rozpoczęło blisko 23 200 studentów, z czego około 12 500 na studiach zaocznych. Uniwersytet kształcił na 23 kierunkach, na pierwszy rok studiów przyjął 5800 studentów, z czego 2500 na studia zaoczne. Do dyspozycji

studentów było 2400 miejsc w 10 domach studenckich, w tym jednym oddanym do użytku w dniu inauguracji. Uczelnia zatrudniała 1917 osób, wśród których 1121 to nauczyciele akademicy: 77 profesorów z tytułem i 155 doktorów habilitowanych na pierwszym etacie oraz 355 doktorów. Uniwersytet posiadał 45 obiektów rozlokowanych w większości w dwóch kampusach przy ul. Podgórnej i al. Wojska Polskiego.

Andrzej Wiśniewski, Wystąpienie podczas pierwszej inauguracji roku akademickiego na Uniwersytecie Zielonogórskim

[...] pragnąłbym, aby udało się zrealizować wszystkie ustalenia przyjęte w trakcie negocjacji nad połączeniem uczelni. Miarą naszego sukcesu będzie dzień, w którym udając się na ul. Podgórną – do siedziby byłej PZ – nie powiemy, iż jedziemy „na Politechnikę”, a udając się na al. Wojska Polskiego – do siedziby byłej WSP – nie powiemy, że jedziemy „na WSP”. Oby stało się to jak najszybciej.

E. Sapeńko, *Inauguracja roku akademickiego*,
„Uniwersytet Zielonogórski” 2001, nr 2, s. 4.

Uwzględniając specyfikę dotychczasowych uczelni oraz konieczność łączenia części instytutów i wydziałów w nowym uniwersytecie, komitet organizacyjny przyjął podział na trzy szkoły, w skład których wchodziły po 2-3 wydziały, z których każda podlegała jednemu z prorektorów:

1. Szkoła Nauk Humanistycznych:
  - Wydział Artystyczny,
  - Wydział Humanistyczny,
  - Wydział Nauk Społecznych i Pedagogicznych;
2. Szkoła Nauk Ścisłych i Ekonomicznych:
  - Wydział Nauk Ścisłych,
  - Wydział Zarządzania;
3. Szkoła Nauk Technicznych:
  - Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska,
  - Wydział Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji,
  - Wydział Mechaniczny.

Taka organizacja stanowiła *novum* w polskim szkolnictwie wyższym. Każda ze szkół posiadała własne służby administracyjne i redakcję wydawnictw. Choć w każdym z wydziałów w wyniku połączenia uczelni doszło do zmian strukturalnych i personalnych, to – w przypadku jednostek wchodzących w skład Szkoły Nauk Humanistycznych i Szkoły Nauk Technicznych – były one stosunkowo niewielkie, łączyły się zwykle z przesunięciami kadrowymi, rzadziej strukturalnymi. W przypadku Szkoły Nauk Ścisłych i Ekonomicznych doszło zaś do połączenia

Spotkanie międzyuczelnianej komisji ds. utworzenia uniwersytetu z podsekretarzem stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Jerzym Zdradą, 2000 r.

Konferencja prasowa związana z powołaniem uniwersytetu, 2001 r. Od lewej profesorowie: Czesław Osękowski, Marian Nowak, Michał Kisielewicz, Andrzej Wiśniewski, Ryszard Rohatyński

Podpisanie ustawy o powołaniu Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2001 r.

Pierwsza inauguracja roku akademickiego
na Uniwersytecie Zielonogórskim, 2001 r.

istniejących na WSP i PZ instytutów o podobnych profilach badawczych i kierunkach kształcenia. Na mocy ustawy prorektorzy i dziekani byłej WSP i PZ nadal pełnili swe funkcje. W dwóch przypadkach przeprowadzono wybory uzupełniające. Pomysłodawcą tej struktury był prof. dr hab. Michał Kisielewicz. Zapewniała ona z jednej strony kontynuację form organizacyjnych wypracowanych w WSP i PZ, a z drugiej możliwość stworzenia nowych jednostek, będących konsekwencją połączenia uczelni. W okresie początkowym wydawał się także uzasadniony rozdział administracyjny, którego znaczenie spadało w miarę integracji uniwersytetu.

W momencie inauguracji Uniwersytet Zielonogórski spełniał wszystkie kryteria Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego dla uczelni autonomicznych: zatrudnienie na podstawie mianowania co najmniej 60 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, w tym 30 z tytułem naukowym profesora, prowadzenie studiów magisterskich na co najmniej sześciu kierunkach, uprawnienia do nadawania stopnia doktora w co najmniej sześciu dyscyplinach nauki, w tym trzech humanistycznych, i uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w co najmniej dwóch dyscyplinach.

Uczelnia miała przygotowany plan inwestycyjny obejmujący budowę: Biblioteki Uniwersyteckiej, modernizację budynku dydaktycznego Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji i dokończenie rozpoczętej budowy Wydziału Nauk Ścisłych³⁶.

W pierwszym okresie działalności uniwersytetu stanęły przed nim zadania związane z kwestiami organizacyjnymi, określeniem zasad finansowania i przyjęciem odpowiednich regulaminów, uzyskaniem nowych uprawnień do nadawania

Lp.	Wyszczególnienie	PZ	WSP	UZ	
		2000/2001		2001/2002	2010/2011
1.	Liczba studentów	9600	13000	23 000	16 300
a.	Studenci studiów stacjonarnych	4600	5000	10 500	10 300
b.	Studenci studiów niestacjonarnych	5000	8000	12 500	6000
2.	Liczba kierunków studiów	8	21	28	41
a.	Doktoranckich	0	0	2	8
b.	Magisterskich (I+II stopień)	8	18	23	25
c.	Licencjackich / inżynierskich (tylko I stopień)	0	3	3	8
3.	Liczba pracowników	857	990	1917	1500
4.	Liczba nauczycieli akademickich	443	641	1121	908
a.	Profesorowie z tytułem	29	47	77	68
b.	Doktorzy habilitowani	51	102	155	173
c.	Doktorzy	141	193	355	496
3.	Liczba wydziałów	4	4	8	10
4.	Liczba uprawnień do doktoryzowania	4	3	7	13
5.	Liczba uprawnień do habilitowania	1	1	2	3

stopni naukowych, rozszerzeniem oferty studiów i przeprowadzeniem wyborów do władz uczelni w kadencji 2002-2005.

W ciągu trzech miesięcy funkcjonowania uniwersytetu opracowano wszystkie regulaminy organizacyjne, zdecentralizowane zasady zarządzania gospodarką finansową oraz zasady elastycznej organizacji kształcenia w systemie trzystopniowym wraz z wewnętrznym systemem zapewnienia jakości, wprowadzono mechanizmy racjonalizujące kosztochłonność kształcenia, wyrażające się m.in. w podniesieniu pensów dydaktycznych. Wiele działań o charakterze organizacyjnym, zmierzających do ujednolicenia struktur i procedur uniwersyteckich, ale także decyzji o charakterze ekonomicznych, budziło niepokój wśród społeczności akademickiej, zwłaszcza wywodzącej się ze środowiska WSP. Mimo tych kontrowersji w wyborach w 2002 roku niewielką różnicą głosów nad kontrkandydatem, prof. dr. hab. Czesławem Osękowskim, pierwszym wybranym rektorem Uniwersytetu Zielonogórskiego został ponownie prof. dr hab. Michał Kisielewicz³⁷. Następnym krokiem w kierunku integracji uniwersytetu był wybór czterech prorektorów, z których każdy otrzymał ogólnouczelniany zakres kompetencji, przy czym trzech z nich koordynowało także prace poszczególnych szkół.

W drugi rok akademicki 2002/2003 uczelnia wchodziła licząc ok. 23 300 studentów, z czego połowa studiowała na studiach stacjonarnych, 74 profesorów tytularnych i 158 doktorów habilitowanych. Otwarto nowe kierunki studiów: astronomię, fizykę techniczną, elektronikę i telekomunikację oraz grafikę. W latach następnych otwierano kolejne kierunki: architektura wnętrz (2003), jazz i muzyka estradowa (2004), ekonomia (2006), biologia (2006), automatyka i robotyka, bezpieczeństwo narodowe, inżynieria biomedyczna, pielęgniarstwo (2007), informacja naukowa i bibliotekoznawstwo, biotechnologia (2010), a w roku 2011 rozpoczęcie się rekrutacja na pracę socjalną.

W roku 2001/2002 uniwersytet otrzymał też uprawnienia do doktoryzowania w dziedzinie informatyki, a w latach następnych fizyki (2003), inżynierii środowiska (2004) astronomii (2005), literaturoznawstwa (2011) oraz do habilitowania w zakresie matematyki (2002). Pozyskiwanie nowych uprawnień do doktoryzowania stało się szczególnie istotne od 2005 roku, gdy nowe *Prawo o szkolnictwie wyższym* wprowadziło kryteria dotyczące utrzymania statusu uniwersyteckiego. Tym działaniom w dużej mierze podporządkowane były m.in. zmiany strukturalne w kadencji 2005-2008. Najważniejszą z nich było powołanie w 2007 roku Wydziału Nauk Biologicznych. Ale struktura organizacyjna Uniwersytetu Zielonogórskiego od chwili powstania ulegała powolnym zmianom towarzyszącym rozwojowi poszczególnych dziedzin badań i kierunków kształcenia. Na poziomie ogólnouczelnianym zmiany te dotyczyły przede wszystkim powolnego wygaszania znaczenia podziału na szkoły, do jego likwidacji w 2005 roku, oraz tworzenia nowych lub przekształcania istniejących już wydziałów. W 2004 roku likwidacji uległ Wydział

Budynek Główny w kampusie A, dawniej Politechnice Zielonogorskiej

Budynek Główny w kampusie B, dawniej Wyższej Szkole Pedagogicznej

Inauguracja roku akademickiego 2005/2006. Przekazanie insygniów rektorskich, profesorskie: Michał Kisielewicz i Czesław Osękowski

Insygnia rektorskie Uniwersytetu Zielonogórskiego

Nauk Ścisłych. W jego miejsce powstały Wydział Fizyki i Astronomii oraz Wydział Matematyki, Informatyki i Ekonometrii.

Naukowemu rozwojowi uczelni już na początku jej funkcjonowania zaczął towarzyszyć kryzys finansowy, który zmusił władze do wprowadzenia programu stabilizacyjnego działalności finansowej³⁸. Za przyczynę tych problemów wielu uznawało uniwersytecki program inwestycyjny związany z budową nowych obiektów w kampusie A. Władze uczelni zdecydowanie zwracały uwagę na rozbieżność między dotacją ministerialną a kosztami wypłacanych poborów, podkreślając, że koszty inwestycji pokrywane są z dotacji Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu oraz Komitetu Badań Naukowych³⁹. Efektem planu stabilizacyjnego było wycofanie przy okazji regulacji płacowych ich drugiego składnika, pochodzącego z dochodów własnych. Operacja ta spowodowała wzrost pokrycia działalności dydaktycznej z dotacji ministerialnej z 45% w 2002 roku do 100% w 2005⁴⁰. W praktyce oznaczało to jednak brak rzeczywistych podwyżek płac.

W 2005 roku odbyły się następne wybory władz uniwersyteckich. Jedynym kandydatem na rektora był prof. Michał Kisielewicz, któremu nie udało się jednak zdobyć wymaganej większości głosów. W tej sytuacji odbyła się druga tura wyborów, z której wycofał się dotychczasowy rektor. Tym razem jedynym kandydatem był dziekan Wydziału Humanistycznego – prof. dr hab. Czesław Osękowski, który spotkał się z akceptacją elektorów, zdobywając 114 głosów na 143 głosujących, przy jednym głosie nieważnym⁴¹. Prof. Osękowski został wybrany rektorem także w 2008 roku na kolejną czteroletnią kadencję⁴².

Nauczyciele akademicki Uniwersytetu Zielonogórskiego

Rok akademicki	Profesorowie z tytułem	Doktorzy habilitowani	Doktorzy	Razem nauczyciele
2001/2002	77	155	355	1121
2002/2003	74	158	363	1123
2003/2004	77	158	363	1107
2004/2005	73	159	381	1073
2005/2006	74	166	390	1072
2006/2007	61	166	409	1023
2007/2008	66	167	440	997
2008/2009	65	176	452	963
2009/2010	67	172	466	930
2010/2011	68	173	496	908

Sporządzone na podstawie sprawozdań z działalności Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz danych Działu Osobowego UZ.

W przemówieniu inauguracyjnym nowy rektor zapowiedział korektę Strategii Rozwoju Uniwersytetu na lata 2003-2013 pod względem planów inwestycyjnych i dostosowanie ich do finansowych możliwości uczelni, z uwzględnieniem pro-

gnozy demograficznej wskazującej na znaczący spadek liczby roczników maturalnych w następnych latach. Za najważniejsze zadanie rozpoczynającej się kadencji uznał budowę do 2010 roku nowej Biblioteki Uniwersyteckiej⁴³. Elementem programu oszczędnościowego była także rezygnacja z zatrudniania osób, które osiągnęły wiek emerytalny, co spowodowało spadek liczby profesorów tytularnych. Spadek ten nie odbił się jednak negatywnie na posiadanych przez uniwersytet uprawnieniach do nadawania stopni naukowych.

Najważniejsze zmiany dotyczyły natomiast Programu Inwestycyjnego Uniwersytetu Zielonogórskiego, który powstał najpierw na lata 2003-2010, po czym został zaktualizowany w 2004 roku do roku 2013 i obejmował zatwierdzone przez ministerstwo zadania inwestycyjno-modernizacyjne dawnej Politechniki Zielonogórskiej, zadania byłej WSP i nowe potrzeby wynikłe z reorganizacji wydziałów i tworzenia nowych kierunków studiów⁴⁴. Przede wszystkim kontynuowano inwestycje rozpoczęte przed połączeniem uczelni:

1. Budynek Wydziału Nauk Ścisłych w kampusie A, którego dokumentację przygotowano w latach 2000-2001 i uzyskano pozwolenie na budowę. Budynek oddano do użytku w 2002 roku. Gmach uzyskał tytuł „Mister Budowy 2002”.
2. Modernizacja hali laboratoryjnej i budynku Instytutu Budownictwa w kampusie A, na który w latach 2000-2001 wykonano dokumentację i uzyskano pozwolenie na budowę. Budynek został oddany do użytku w 2006 roku jako siedziba Wydziału Inżynierii Lądowej i Środowiska i Instytutu Biotechnologii i Ochrony Środowiska. Gmach otrzymał tytuł „Mister Budowy 2006”.
3. Rozbudowa i modernizacja hali Wydziału Mechanicznego w kampusie A, na którą w latach 2000-2001 uzyskano pozwolenie na budowę i wyłoniono głównego wykonawcę. Budynek oddano do użytku w 2004 roku.

W następnej kolejności planowano:

1. Regionalne Centrum Badań, Transferu Wiedzy i Technologii w kampusie A. Inwestycja została zaniechana.
2. Centrum Przedsiębiorczości i Transferu Technologii w kampusie B. Budowa planowana w powiązaniu z budową Biblioteki Uniwersyteckiej. Inwestycja została zaniechana.
3. Biblioteka Uniwersytecka w kampusie B, planowana realizacja w latach 2004-2005. Zadanie uzyskało akceptację MEN w 2001 roku. W roku 2007 władzom uczelni nie udało się wprowadzić inwestycji do Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013, sukcesem natomiast zakończyły się te zabiegi na okres 2009-2013. Nowa biblioteka powinna zostać oddana do użytku w 2012 roku.
4. Budynek Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji w kampusie A, planowana realizacja w latach 2004-2006. Zadanie uzyskało akceptację MEN w 1999 roku.

Dom Studenta SBM, 2001 r.

Wydział Nauk Ścisłych, 2002 r. (od 2004 r. siedziba Wydziału Fizyki i Astronomii i Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii)

Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska oraz Wydział Nauk Biologicznych, 2006 r.

Rektorat Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2008 r.

Zmodernizowany Dom Studenta „Wcześniak”, 2010 r.

5. Modernizacja hali laboratoryjnej Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji i Wydziału Mechanicznego w kampusie A, planowana realizacja w latach 2006-2007. Zadanie uzyskało akceptację MEN w 1999 roku.
6. Budynek Instytutu Biotechnologii i Ochrony Środowiska w kampusie A. Planowana realizacja w latach 2005-2006. Inwestycja zaniechana.
7. Budynek Wydziału Nauk Pedagogicznych i Społecznych oraz projektowanego Wydziału Prawa, planowana realizacja w latach 2005-2007, zaniechana w 2005 roku.
8. Modernizacja i rozbudowa budynku Instytutu Astronomii – Centrum Astronomii inwestycja planowana w latach 2005-2008, częściowo zrealizowana w 2006 roku.
9. Modernizacja budynku rektoratu w pozyskanym od miasta Zielona Góra obiekcie przy ul. Licealnej, inwestycja planowana w latach 2005-2006, została zrealizowana w 2008 roku. Budynek otrzymał tytuł „Mister Budowy 2008”.

W 2005 roku, w wyniku prowadzonej przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego polityki, Uniwersytet Zielonogórski i kilka innych ośrodków podobnej wielkości zostało pozbawionych możliwości ubiegania się o środki z unijnych funduszy w ramach priorytetu XIV: Infrastruktura szkolnictwa wyższego. Uniemożliwiło to staranie się o znaczące fundusze, umożliwiające realizację inwestycji zapisanych w strategii UZ. Dzięki wsparciu Marszałka Województwa udało się jednak pozyskać środki w wysokości 108 mln złotych z Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, pozwalające na budowę Biblioteki Uniwersyteckiej, realizację Parku Naukowo-Technologicznego i przeprowadzoną w latach 2009-2010 modernizację zamkniętego Domu Studenta „Wcześniak”, za którą przyznano w 2011 roku tytuł Mister Budowy.

Dla właściwego rozwoju badań, oprócz nowoczesnej bazy materialnej, niezbędne są rozbudowane kontakty międzynarodowe. W roku akademickim 2003/2004 uczelnia prowadziła współpracę międzynarodową w ramach 18 umów bilateralnych i dziewięciu projektów w ramach umów międzyrządowych. W dziesiątym roku istnienia Uniwersytet Zielonogórski współpracował z 50 uczelniami w ramach umów bilateralnych i prowadził pięć projektów w ramach umów międzyrządowych oraz uczestniczył w kilku naukowych sieciach europejskich. Głównymi partnerami były uczelnie niemieckie, francuskie, holenderskie, belgijskie, brytyjskie, rosyjskie i ukraińskie, ale współpraca rozwijała się także z USA, Brazylią, Chinami i Wietnamem. Oprócz współpracy naukowej ważne miejsce w kontaktach międzynarodowych Uniwersytetu Zielonogórskiego zajmuje aktywność w ramach europejskiego obszaru edukacyjnego. W roku akademickim 2002/2003 uczelnia miała podpisane 23 umowy w programie Sokrates/Erasmus, a w roku 2009/2010 75 z uczelniami praktycznie ze wszystkich krajów

Unii Europejskiej. Z możliwości podjęcia studiów za granicą skorzystało wówczas 62 studentów⁴⁵. Oferta znacznie przewyższała zapotrzebowanie studentów.

Włączenie się Uniwersytetu Zielonogórskiego do europejskiego obszaru edukacyjnego było jednym z najważniejszych zadań realizowanych przez uczelnię od 2001 roku. W 1999 roku Polska podpisała Deklarację Bolońską, która stanowi podstawę do tworzenia harmonijnego systemu szkolnictwa wyższego w Europie i podniesienia prestiżu uczelni europejskich w stosunku do amerykańskich. Proces boloński polega na przyjęciu porównywalnych stopni i tytułów akademickich i zakłada wprowadzenie systemu szkolnictwa wyższego opartego na trzech cyklach kształcenia prowadzących do tytułów licencjata lub inżyniera, magistra i doktora,

Studenci Uniwersytetu Zielonogórskiego

Rok akademicki	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Razem
2001/2002	10 420	12 758	23 178
2002/2003	11 748	11 814	23 262
2003/2004	12 471	10 856	23 327
2004/2005	12 886	9 994	22 880
2005/2006	12 561	8 063	20 624
2006/2007	11 162	7163	18 325
2007/2008	10 652	7641	18 293
2008/2009	10 314	6430	16 744
2009/2010	10 332	6434	16 766
2010/2011	10 290	5884	16 174

a dzięki punktom ECTS (*European Credit Transfer System*) umożliwia mobilność studentów pomiędzy uczelniami. Wdrażanie systemu bolońskiego stało się jednym z priorytetów uczelni po 2005 roku⁴⁶, choć już wcześniej podejmowano w tym kierunku pewne kroki, których efektem było wydawanie Informatorów ECTS, a także wprowadzanie na wybranych kierunkach dwustopniowego systemu studiów. W tym początkowym okresie zarówno nauczyciele akademicy, jak i studenci studia drugiego stopnia traktowali jako naturalne przedłużenie studiów pierwszego stopnia w pięcioletnim cyklu kształcenia. Od roku akademickiego 2005/2006 zaczęto wprowadzać na wszystkich wydziałach dwustopniowy system studiów oraz przygotowywać nowe programy traktujące każdy z cykli studiów jako integralną całość, umożliwiającą zmianę kierunku po ukończeniu studiów pierwszego stopnia. W nowych programach studiów coraz większą rolę zaczęły odgrywać punkty ECTS. Pierwsza rekrutacja zgodna z nowymi założeniami odbyła się na rok akademicki 2006/2007. Opracowano modele informatorów ECTS i sylabusów przedmiotów, wprowadzono zasady oceny jakości kształcenia. W miarę rozwoju systemu i zwiększenia się liczby partnerów w programie Erasmus, w środowisku akademickim powoli zaczęło wzrastać zrozumienie dla wymagań wynikających

Bachanalia 2004 r. i 2009 r.

Plebiscyt Belfer Roku 2007 r.

Absolutorium 2004 r.

z systemu bolońskiego. Najtrudniej w tym zakresie przychodzi przełamywanie tradycyjnych form i celów studiów, poza zmianami formalnymi system boloński przenosi bowiem środek ciężkości z kształcenia o charakterze erudycyjno-encyklopedycznym, na kształtowanie umiejętności związanych z procesem zdobywania wiedzy. Coraz częściej także zaczęto wskazywać na hamujące proces boloński ministerialne standardy kształcenia, a przedstawiciele niektórych kierunków aktywnie włączyli się w przygotowywanie tzw. krajowych ram kwalifikacji (określających zespół umiejętności, jakie powinni nabyć absolwenci poszczególnych kierunków studiów), które w ciągu najbliższych lat powinny zastąpić dotychczasowe normy.

Oprócz zapewnienia nowoczesnych i elastycznych programów studiów, w celu stworzenia szans zawodowych dla swych absolwentów, Uniwersytet Zielonogórski powołał w 2003 roku Biuro Karier, które świadczy doradztwo zawodowe dla studentów i absolwentów, dostarcza informacji o rynku pracy, udostępnia oferty pracy, pomaga w załatwianiu staży i praktyk zawodowych, organizuje warsztaty, wykłady, kursy przedsiębiorczości i targi pracy. Drugą jednostką uniwersytetu, powstałą z myślą o zawodowej aktywizacji studentów i absolwentów, jest otwarty w 2006 roku we współpracy z miastem Zielona Góra Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości. Jego zadaniem jest udzielanie pomocy studentom i absolwentom uczelni, mającym pomysł na własny biznes, w założeniu i prowadzeniu firmy. Pomoc ta polega na nieodpłatnym doradztwie prawnym i księgowym, przeprowadzaniu szkoleń, organizowaniu spotkań i pomocy w poszukiwaniu partnerów biznesowych. Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości wspomagany jest środkami Unii Europejskiej i miasta Zielona Góra⁴⁷. W 2010 roku, w ocenie Ministerstwa Gospodarki, na 44 tego typu jednostki w kraju Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości UZ zdobył czwarte miejsce.

Uniwersytet Zielonogórski stwarza także liczne możliwości aktywności kulturalnej i sportowej studentów. Od 1998 roku działa środowiskowa rozgłośnia studencka Akademickie Radio Index. Nadaje ono programy codziennie od godziny 6.00 do 24.00 i jest słyszalne w promieniu 50 km oraz w Internecie. Radio prowadzi kilkudziesięcioosobowa grupa dziennikarzy i reporterów. Ze względu na studencki charakter rozgłośni ekipa radiowa ulega częstym fluktuacjom, przy czym kilkunastoosobowy trzon pozostaje niezmienny. W zespole znajdują się zarówno licealiści, studenci, jak i młodzi pracownicy nauki. Radio emituje audycje muzyczne, także z muzyką poważną, sportowe, studenckie, motoryzacyjne, filmowe itd. oraz wiadomości. Z kręgu Radia Index pochodzi wielu dziennikarzy i reporterów profesjonalnych stacji radiowych i telewizyjnych⁴⁸.

Na początku listopada 2002 roku ukazał się pierwszy numer gazety samorządu Uniwersytetu Zielonogórskiego „UZetka”. Powstała ona z połączenia redakcji działającego od 1998 roku powuespowskiego „WSPAK” i wydawanego na Wydziale

Zarządzania UZ kwartalnika „Aim”. Początkowo wychodziła w pięcioletnim nakładzie, by po 5 latach osiągnąć prawie 12 tys. egzemplarzy i kolportaż w szkołach średnich znacznej części województwa. Formą i jakością dziennikarstwa „UZetka” może konkurować z wieloma lokalnym dziennikami. Wydatnie przyczyniła się do integracji „tych z Politechniki” z „tymi z WSP” i odgrywa znaczącą rolę w promocji Uniwersytetu Zielonogórskiego w regionie⁴⁹. Oprócz wydania papierowego „UZetka” prowadzi także serwis internetowy.

Oprócz tych ogólnouczelnianych inicjatyw pojawiają się też różne przedsięwzięcia na poszczególnych wydziałach. Na przykład w latach 2006-2008 studenci polonistyki wydawali literacko-kulturalny kwartalnik „Litera”⁵⁰.

Od 2002 roku działa Big Band Uniwersytetu Zielonogórskiego. Jego historia sięga 1998 roku, gdy powstał na bazie Studium Muzyki Jazzowej, prowadzonego przez pianistę, kompozytora i aranżera Jerzego Szymaniuka. Zespół liczy ponad 20 osób, jego członkami są studenci Uniwersytetu Zielonogórskiego, absolwenci uczelni i szkół muzycznych w Zielonej Górze. Zespół jest m.in. laureatem festiwalu „Jazz nad Odrą” (2000) i „Złotej Tarki” (2000, 2001, 2002, 2003). Wokalistą zespołu był Krzysztof Kiljański, a Big Band koncertował m.in. z Janem Ptaszynem Wróblewskim, Zbigniewem Namysłowskim, Piotrem Baronem, Ewą Urygą i Urszulą Dudziak⁵⁰.

W latach 2001-2005 pod patronatem rektora prof. dr. hab. Michała Kisielewicza odbywał się cykl pt. *Uniwersyteckie Koncerty Kameralne „Ars Longa”*, organizowany we współpracy z Lubuskim Biurem Koncertowym. Koncerty, oprócz kształcenia uniwersyteckiego, miały być jednym z elementów kształtujących osobowość zielonogórskich studentów. Koncerty w ramach cyklu odbywały się nie tylko w Uniwersytecie Zielonogórskim, ale także w Fachhochschule Cottbus i cieszyły się wsparciem Euroregionu Sprewa – Nysa – Bóbr⁵¹.

Nadal rozwija się Zielonogórskie Zagłębie Kabaretowe, organizując między innymi od 2005 roku Festiwal Kabaretów. Znaczną popularność zdobyły powstałe jeszcze przed połączeniem uczelni kabarety „Szum” i „Słuchajcie”, które zdobyły większość nagród na najważniejszych przeglądach kabaretowych. Powstawały też nowe formacje, takie jak „Babeczki z Rodzynkiem”, „Profil” i „Nowaki”.

Formacje artystyczne działające przy Uniwersytecie Zielonogórskim mają znaczący wkład w działalność uczelni na rzecz miasta i regionu. Od początku swego istnienia uniwersytet bowiem starał się być aktywny w życiu kulturalnym, społecznym i gospodarczym województwa.

Od 2002 roku prowadzona jest powstała z inicjatywy pracowników i studentów akcja „Uniwersytet Dzieciom”, której celem jest pomoc dzieciom ze świetlic terapeutycznych. Polega ona m.in. na zbieraniu darów rzeczowych i pieniędzy. Oprócz uniwersytetu czynnie włączają się do niej mieszkańcy i instytucje Zielonej Góry. Towarzyszą jej koncerty, imprezy gwiazdkowe, Spartakiada Świetlic

Studio Radia Index, 2009 r.

„UZetka” nr 1 z listopada 2002 r.
i nr 72 ze stycznia 2011 r.

Koncert Urszuli Dudziak z Big Bandem Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2009 r.

Koncert z cyklu „Ars Longa”. Bogumiła Tarasiewicz i Lubuski Quodlibet, 2003 r.

Członkowie Zielonogórskiego Zagłębia Kabaretowego, 2004 r.

Obóz naukowy Studenckiego Koła Epigraficznego, Bytom Odrzański 2004 r.

Samochód elektryczny Koła Naukowego PESUZ, 2009 r.

Prace Koła Naukowego Historii Techniki, 2009 r.

bUZ do kariery, 2008 r.

Terapeutycznych organizowana na stadionie UZ, wizyty dzieci na uniwersytecie, zwłaszcza na Wydziale Nauk Biologicznych i Wydziale Fizyki i Astronomii. Co roku w imprezach akcji „Uniwersytet Dzieciom” uczestniczy ok. 500 dzieci. Przewodniczącą Komitetu Honorowego Akcji „Uniwersytet Dzieciom” jest każdorazowo małżonka rektora uczelni⁵².

Inną inicjatywą są Dni Niemieckie organizowane od 2003 roku przez Centrum Kultury i Języka Niemieckiego Uniwersytetu Zielonogórskiego. Jest to cykliczna impreza poświęcona popularyzacji znajomości języka niemieckiego oraz kultury i obyczajów zachodniego sąsiada Polski. Podczas dni niemieckich organizowane są koncerty, spotkania, degustacje potraw, wystawy, wykłady i dyskusje dotyczące Niemiec i stosunków polsko-niemieckich. Wszystkie imprezy Dni Niemieckich otwarte są dla mieszkańców Zielonej Góry i regionu⁵³. Podobny charakter cechuje, mające wieloletnią tradycję, organizowane przez romanistów Dni Frankofonii.

Największym przedsięwzięciem uniwersytetu na rzecz społeczności regionu jest przygotowywany od 2004 roku Festiwal Nauki. Jest to kilkudniowa impreza, której celem jest popularyzacja oraz upowszechnianie nauki i sztuki. Składa się na nią festyn, odbywający się z reguły w centrum miasta, oraz cykl wykładów i spotkań z pracownikami Uniwersytetu Zielonogórskiego, Muzeum Ziemi Lubuskiej oraz innych placówek zajmujących się nauką w Zielonej Górze, odbywających się w budynkach uniwersyteckich i miejskich. W trakcie Festiwalu prezentowane są osiągnięcia i praktyczne zastosowania kilkunastu dziedzin nauki oraz wystawy artystyczne. Atrakcyjność imprezy podnoszą odbywające się w jej ramach koncerty i prezentacje studenckie. Istotnym elementem Dni Nauki jest ukazanie użytecznej strony działalności naukowo-badawczej z możliwościami jej zastosowania w przyszłości⁵⁴.

Jednym z ważniejszych elementów współpracy Uniwersytetu Zielonogórskiego z regionem jest działalność Centrum Przedsiębiorczości i Transferu Technologii. Powstało ono w 1999 roku w Politechnice Zielonogórskiej. Jego zadaniem jest promowanie wiedzy, wspieranie innowacji i transferu technologii oraz podnoszenie konkurencyjności zwłaszcza małych i średnich lubuskich przedsiębiorstw poprzez integrację gospodarki z nauką. W latach 2005-2007 w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) Unii Europejskiej centrum realizowało projekt *Regionalna sieć transferu technologii*, od 2008 roku *Standardy współpracy nauki z gospodarką w województwie lubuskim* w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego *Kreator innowacyjności – wsparcie innowacyjne przedsiębiorczości akademickiej* oraz koordynowany przez Komisję Europejską w ramach sieci Enterprise Europe Metwork program B2Europe West Poland. Inicjatywy te mają na celu wspieranie biznesu poprzez kompleksowe usługi dla małych i średnich przedsiębiorstw. Korzysta z nich około 200 podmiotów gospodarczych⁵⁵.

Największym przedsięwzięciem integrującym Uniwersytet Zielonogórski z regionem jest powstający w Nowym Kisielinie Lubuski Park Przemysłowo-Technologiczny. Znajduje się on ok. 6 km od kampusu A Uniwersytetu Zielonogórskiego. Na jego terenie siedzibę będzie miało Centrum Logistyczne, Centrum Technologii Informatycznych, Centrum Budownictwa Zrównoważonego i Energii oraz Centrum Innowacji, za które będzie odpowiedzialny UZ. Park Naukowo-Technologiczny ma być miejscem spotkania nauki, nowoczesnego przemysłu i szeroko rozumianej przedsiębiorczości, ma stymulować rozwój przemysłu zaawansowanych technologii w regionie. Cele te mają być realizowane poprzez pozyskiwanie inwestorów, przedsiębiorców, realizację projektów unijnych, pośrednictwo w obrocie nieruchomościami, badania naukowe i prace rozwojowe w zakresie nauk technicznych, społecznych itp. oraz tworzenie bazy materialnej, infrastrukturalnej, socjalnej, ekonomicznej do zakładania, rozwoju i wspierania innowacyjnych przedsiębiorstw. Głównymi udziałowcami w przedsięwzięciu są: Urząd Marszałkowski, Uniwersytet Zielonogórski oraz miasto Zielona Góra. Pozostali to gmina Zielona Góra i Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna.

Uniwersytet Zielonogórski od początku swego istnienia funkcjonuje w warunkach rywalizacji o kandydatów na studia zarówno z większymi sąsiednimi ośrodkami, takimi jak Poznań czy Wrocław, jak i mniejszymi uczelniami w regionie. Na decyzję o wyborze wyższej uczelni mają wpływ różne przesłanki, takie jak atrakcyjność ośrodka i szanse zawodowe, proces kształcenia i jego atrakcyjność, możliwości w zakresie kulturalnej i sportowej aktywności studentów. Od 2009 roku do szkolnictwa wyższego wchodzi narastająca fala niżu demograficznego, która będzie się pogłębiać do ok. 2020 roku. W 2010 roku w skali kraju było 10% mniej maturzystów niż w roku poprzednim, a w województwie lubuskim aż 20% mniej. W 2008 roku ich liczba wynosiła 10 000, w 2009 – 8500, a w 2010 – 6500. Spośród nich około 30% podjęło studia poza województwem. W strukturze studentów UZ Lubuszanie stanowili ok. 70%, pozostali to studenci z województw ościennych.

W 2008 roku w rankingu Miasto Studentów przygotowywanym przez portal Students.pl Zielona Góra zajęła II miejsce. Jednocześnie efekty przyniosła strategia marketingowa na rzecz pozyskania kandydatów na studia na Uniwersytecie Zielonogórskim. Obejmowała ona różne działania Biura Promocji UZ oraz ufundowanie przez władze Zielonej Góry stypendiów dla 30 studentów kierunków ścisłych i technicznych, a także aktywność uniwersytetu w wielu obszarach życia regionu. W latach 2008-2009 Uniwersytet Zielonogórski organizował akcję promocyjną pod nazwą „bUZ do kariery”. W projekt zaangażowani byli studenci kół naukowych i organizacji studenckich, którzy prowadzili warsztaty w szkołach ponadgimnazjalnych w regionie. Od 2010 roku Biuro Promocji UZ opracowało koncepcję nowej akcji pt. Młodzieżowy Uniwersytet Zielonogórski. Tym razem zaangażowani zostali do niej głównie pracownicy uczelni, którzy przygotowali –

Festiwal Nauki 2006 i 2008 r.

Uniwersytet Dzieciom, 2009 r.

Dni Niemieckie, 2010 r.

Otwarcie Inkubatora Przedsiębiorczości, 2006 r. Prezydent Zielonej Góry Bożena Ronowicz i rektor UZ prof. dr hab. Czesław Osękowski

Targi pracy Etat, 2009 r.

Lubuski Park
Naukowo-Technologiczny
(wizualizacje), 2011 r.

Studenci I roku Uniwersytetu Zielonogórskiego wszystkich typów studiów

Rok akademicki	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne		Razem
	I stopień	II stopień	I stopień	II stopień	
2001/2002	3327		2494		5821
2002/2003	3796		2220		6016
2003/2004	3440		2111		5551
2004/2005	3088	193	2683	1331	7295
2005/2006	2987	120	1888	1006	6001
2006/2007	2314	219	1693	976	5202
2007/2008	2627	335	2539	981	6482
2008/2009	2598	653	1855	1091	6197
2009/2010/Z	3171	998	1371	1032	6674
2009/2010/L	–	74	–	28	
2010/2011/Z	3313	1097	1600	1228	7521
2010/2011/L	–	246	–	37	

Z – rekrutacja na semestr zimowy, L – rekrutacja na semestr letni

z myślą o słuchaczach szkół średnich – około 50 wykładów i prezentacji, przedstawianych zgodnie z zapotrzebowaniem odwiedzanych szkół⁵⁶. Od 2007 roku Uniwersytet Zielonogórski jest także gospodarzem lubuskiej edycji organizowanego przez Fundację Edukacyjną „Perspektywy” Salonu Maturzystów. W ramach tej imprezy odbywają się spotkania maturzystów z ekspertami Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej. Salon jest także okazją do zaprezentowania uczestnikom możliwości kształcenia i rozwoju na UZ. Bierze w nim udział co roku ok. 7 tys. uczestników.

W dziesiąty, jubileuszowy rok akademicki Uniwersytet Zielonogórski wchodził z 10 wydziałami, na których studiowało 17 tys. studentów studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz ok. 100 na studiach doktoranckich. Uniwersytet kształcił na 41 kierunkach i 69 specjalnościach studiów I i II stopnia oraz 8 kierunkach studiów doktoranckich. Dwanaście kierunków nadawało stopień zawodowy inżyniera. Uniwersytet posiadał trzy uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego: elektrotechnika (2001), historia (2001), matematyka (2002), i dwanaście uprawnień do nadawania stopnia doktora: astronomia (2005), budowa i eksploatacja maszyn (1999), budownictwo (1987), elektrotechnika (1996), filozofia (2000), fizyka (2003), historia (1994), informatyka (2001), inżynieria środowiska (2004), literaturoznawstwo (2011), matematyka (1998) i pedagogika (1994). Uczelnia zatrudniała 956 nauczycieli akademickich, w tym 71 profesorów tytularnych, 167 doktorów habilitowanych i 502 doktorów.

Na Uniwersytecie Zielonogórskim w 2010 roku działały 124 koła naukowe, zrzeszające ponad 1600 studentów. Biorą one udział w krajowym i międzynarodowym studenckim ruchu naukowym. W rękach studentów znajduje się Radio Index, gazeta „UZetka” i Zielonogórski Portal Studencki, w ostatnim stadium organizacji znaj-

dowała się uniwersytecka telewizja. W uczelnianym klubie AZS UZ trenuje w 19 sekcjach 700 studentów, którzy odnoszą sukcesy zwłaszcza w grach zespołowych.

Od 2002 roku Uniwersytet Zielonogórski nadaje tytuł doktora honorowego. Do tej pory wyróżnieni zostali:

2002: prof. dr hab. inż. Tadeusz Kaczorek, pionier badań w dziedzinie dyskretnych układów dynamicznych i ich zastosowań w automatyce i teorii sterowania. Prof. T. Kaczorek przez ponad 20 lat współpracował z Wydziałem Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji, a w szczególności z Instytutem Sterowania i Systemów Informatycznych⁵⁷.

2005: prof. dr hab. inż. Ryszard Tadeusiewicz, specjalista w zakresie biocybernetyki, automatyki i robotyki oraz informatyki. Poza Uniwersytetem Zielonogórskim jest doktorem *honoris causa* czterech uczelni zagranicznych i trzech krajowych. Liczne związki łączy prof. R. Tadeusiewicza z Wydziałem Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji⁵⁸.

2007: prof. dr hab. Julian Musielak, ceniony w Polsce i na świecie matematyk, specjalista z zakresu analizy matematycznej, w tym zwłaszcza teorii sumowalności szeregów, teorii aproksymacji, dystrybucji, interpolacji, teorii szeregów Fouriera i teorii operatorów całkowitych. Prof. Julian Musielak wniósł znaczący wkład w budowę zielonogórskiego środowiska naukowego matematyków, w latach 1971-1987 był promotorem i recenzentem w kilku przewodach doktorskich i habilitacyjnych zielonogórskich matematyków z obu uczelni⁵⁹.

2007: prof. dr inż. Henryk Tunia, uczony o międzynarodowym autorytecie. Jego prace naukowe z energoelektroniki stanowią źródło inspiracji badawczej zarówno w Polsce, jak i zagranicą. Liczne związki łączy H. Tunię z Wydziałem Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji jeszcze z okresu Wyższej Szkoły Inżynierskiej i Politechniki, którego laureat był częstym gościem i wspierał rozwój elektroenergetyki w środowisku zielonogórskim⁶⁰.

2008: prof. Owen Gingerich, amerykański astrofizyk i historyk astronomii związany z Uniwersytetem Harvarda i Obserwatorium Astrofizycznym Smithsonian. Zajmował się m.in. recepcją astronomii kopernikańskiej i keplerowskiej oraz rolą filozofii przyrody w tworzeniu systemów kosmologicznych. W ciągu 30 lat badań dotarł do wszystkich zachowanych egzemplarzy *De Revolutionibus* Mikołaja Kopernika.

2009: prof. dr hab. inż. Jan Węglarz, matematyk i informatyk, jego dorobek w zakresie badań operacyjnych i nauk decyzyjnych oraz informatyki jest ceniony na całym świecie. J. Węglarz jest doktorem *honoris causa* Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Politechnik: Częstochowskiej, Gdańskiej, Poznańskiej i Szczecińskiej oraz Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach⁶¹.

2010: prof. dr Diethard Pallaschke, wybitny matematyk niemiecki, współpracujący od wielu lat z matematykami polskimi, w tym również z zielonogórskimi.

Tadeusz Kaczorek
2002 r.

Ryszard Tadeusiewicz
2005 r.

Julian Musielak
2007 r.

Doktorzy
honoris causa
Uniwersytetu
Zielonogórskiego

Henryk Tunia
2007 r.

Owen Gingerich
2008 r.

Jan Węglarz
2009 r.

Diethard Pallaschke
2010 r.

bp Adam Dyczkowski
2011 r.

Leszek Miller, 2002

Leszek Balcerowicz, 2004

Jerzy Hausner, 2005

Andrzej Zoll, 2003

Goście
Uniwersytetu
Zielonogórskiego

Władysław Bartoszewski, 2006

Lech Kaczyński
2007

Goście
Uniwersytetu
Zielonogórskiego

Lech Wałęsa, 2010

Bronisław Komorowski, 2010

Klaus Hänsch i Józef Zych, 2006

Goście
Uniwersytetu
Zielonogórskiego

Kazimierz Marcinkiewicz, 2006

Jerzy Stępień, 2010

Janusz Kochanowski, 2008

100-lecie Uniwersytetu Zielonogórskiego

46-lecie zielonogórskiego środowiska akademickiego

Otwarcie galerii rektorów w sali senatu UZ. Profesor Czesław Osekowski z dawnymi rektorami. Od lewej profesorowie: Tadeusz Biliński, Kazimierz Bącal, Hieronim Szczegółka, Michał Kisielewicz, Marian Miłek, 2011 r.

10-lecie 46-lecie Uniwersytetu Zielonogórskiego zielonogórskiego środowiska akademickiego

Uroczystość wręczenia tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Zielonogórskiego ks. bp. dr. Adamowi Dyczkowskiemu, 2011 r.

Pierwszy i jubileuszowy numer miesięcznika akademickiego „Uniwersytet Zielonogórski”, 2001 i 2011 r.

W ramach tej współpracy, oprócz prowadzonych wspólnie badań, D. Pallaschke wydatnie wspierał młodych polskich matematyków, tworząc warunki do staży naukowych na Uniwersytecie w Karlsruhe⁶².

2011: ks. bp. dr Adam Dyczkowski, filozof, w latach 1993-2008 ordynariusz diecezji zielonogórsko-gorzowskiej, potem biskup senior. Od momentu związania się z Ziemią Lubuską czynnie działał na rzecz jej rozwoju i kształtowania lubuskiej tożsamości, ze spokojem i wyczuciem działał na rzecz porozumienia w sprawie województwa lubuskiego. Biskup Adam Dyczkowski jako przyjaciel PZ i WSP doskonale rozumiał potrzebę integracji środowiska naukowego, dzięki której możliwe było utworzenie Uniwersytetu Zielonogórskiego⁶³.

W ciągu 10 lat uniwersytet gościł wiele uznanych osób polskiego życia publicznego, wśród nich: premiera RP – Leszka Millera (2002), Rzecznika Praw Obywatelskich – prof. Andrzeja Zolla (2003), prezesa Narodowego Banku Polskiego – prof. Leszka Balcerowicza, ambasadora Japonii w Polsce – Masaaki Ono, Jolantę Kwaśniewską (2004), ambasadora Stanów Zjednoczonych Ameryki – Victora Ashe, wicepremiera Jerzego Hausnera (2005), Władysława Bartoszewskiego (2006, 2010), premiera RP – Kazimierza Marcinkiewicza, eurodeputowanego i byłego przewodniczącego PE – Klausa Hänscha (2006), przy okazji XIII Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego – prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego (2007), premiera Saksonii – Stanisława Tillicha, Rzecznika Praw Obywatelskich – dr. Janusza Kochanowskiego, prof. Janusza Tazbira (2008), ambasadorów: Szwajcarii – Bénédicta de Cerjata i Francji – François B. Delongchamps, ks. Adama Bonieckiego (2009), prof. Grzegorza Kołodko, Marszałka Sejmu RP – Bronisława Komorowskiego, laureata pokojowej Nagrody Nobla i byłego prezydenta RP – Lecha Wałęsę, byłego prezesa Trybunału Konstytucyjnego – prof. Jerzego Stępnia, prezesa PAN prof. Michała Kleibera (2010). W 2006 roku, w którym uniwersytet obchodził swoje pięciolecie, zaproszenie na zorganizowanie swego posiedzenia przyjęła Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich, w 2008 roku zaś UZ gościł Konferencję Rektorów Polskich Uczelni Technicznych i w 2010 Konferencję Rektorów Uczelni Wrocławia, Opola, Częstochowy i Zielonej Góry. W 2005 roku na Uniwersytecie Zielonogórskim odbyła się polsko-niemiecka debata na temat najnowszych stosunków łączących oba kraje, w której udział wzięli przewodnicząca Związku Wypędzonych – Erika Steinbach i lider Platformy Obywatelskiej, od 2007 roku premier RP – Donald Tusk.

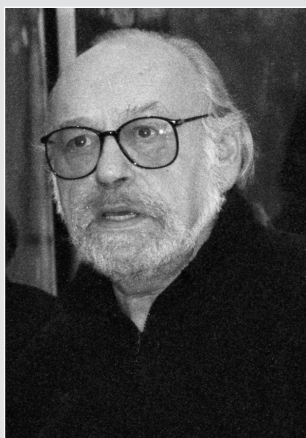
Do najważniejszych zadań uniwersytetu na lata następne należy całkowite odłożenie uczelni (planowane do 2013 roku), utrzymanie dotychczasowego statusu UZ poprzez uzyskanie do 2016 dwóch uprawnień do doktoryzowania z zakresu nauk biologicznych i ekonomicznych oraz – w kontekście niżu demograficznego, w wyniku którego oczekiwany jest spadek liczby maturzystów w województwie lubuskim w ciągu 10 lat o ok. 1/3 – utrzymanie liczby rekrutowanych studentów na dotychczasowym poziomie.

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY powstał w 1999 roku w wyniku połączenia wyłączonego z Wydziału Pedagogicznego Instytutu Wychowania Muzycznego i Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej. Organizatorem wydziału był ówczesny dyrektor IWM, prof. WSP Bogusław Stankowiak. Dziekanami wydziału byli:

- prof. Antoni Zydroń (1999-2001),
- prof. UZ dr hab. Andrzej Tuchowski (p.o. 2001-2002),
- prof. UZ dr hab. Andrzej Tuchowski (2002-2008),
- prof. UZ dr hab. Piotr Szurek (od 2008).

Antoni Zydroń urodził się 30 czerwca 1936 roku w Krakowie, studia rozpoczął na kierunku matematyczno-fizycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, które przerwał po dwóch latach podejmując studia na kierunku malarstwo w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Po studiach rozpoczął pracę w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu, pełniąc w tej uczelni m.in. funkcję rektora. Od 1991 roku związał się z Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Zielonej Górze, gdzie jako dyrektor współtworzył Instytut Sztuki i Kultury Plastycznej. W 1999 roku został wybrany dziekanem nowo powołanego Wydziału Artystycznego. Był autorem i współautorem znaczących realizacji malarstwa monumentalnego w architekturze, autorem scenografii teatralnych w Polsce, Francji i Belgii, twórcą asamblaży ze skór zwierzęcych, uczestnikiem wielu wystaw, w tym w grupie międzynarodowej PHASES. Zmarł 12 stycznia 2001 roku. Został pochowany na poznańskim cmentarzu Miłostowo.

Instytut Wychowania Muzycznego powstał w 1983 i z przekształcenia działającego od 1971 roku Zakładu Wychowania Muzycznego, kierowanego przez mgr Irenę Marciniak (1971-1974), a następnie dr Helenę Harajdę (1974-1978) i mgr. Romualda Pawłowskiego (1978-1983).

Początkowo w skład instytutu wchodziły trzy zakłady: Zakład Dydaktyki Muzyki (kier. ad. Irena Marciniak), Zakład Dydaktyki Instrumentalnej (kier. doc.

Dorota Frąckowiak-Kapała) i Zakład Teorii Muzyki i Dyrygowania (kier. mgr Juliusz Karcz), z którego w 1996 roku utworzono Zakład Dyrygowania i Zakład Teorii Muzyki. Początkowo instytut kształcił tylko nauczycieli wychowania muzycznego i muzyki, w 1995 roku rozszerzył swą ofertę o dwuletnie specjalistyczne studia organistyki kościelnej i w 1996 roku o kierunek dyrygentura (kilka roczników), a w 2004 o jazz i muzykę estradową. W 2001 roku zmianie uległa nazwa jednostki na Instytut Kultury i Sztuki Muzycznej, a w 2010 roku na Instytut Muzyki¹. Z instytutem ściśle związana jest działalność Chóru Akademickiego, Big Bandu UZ oraz zespołów jazzowych i estradowych, solistów – wokalistów i instrumentalistów. Pierwszym dyrektorem instytutu był doc. Szymon Kawalla (1983-1986), kompozytor i dyrygent, w latach 1980-1987 dyrektor Filharmonii Zielonogórskiej, a także od 1985 do 1991 dyrektor Orkiestry Symfonicznej i Chóru Polskiego Radia i Telewizji w Krakowie. Po nim funkcję dyrektora instytutu pełnili: współpracująca z kierowaną przez Agnieszkę Duczmał Orkiestrą Polskiego Radia i Telewizji, wybitna pianistka, prof. WSP Dorota Frąckowiak-Kapała (1987-1991), która jako pierwsza w Zielonej Górze uzyskała artystyczną profesurę (1992), dyrygent, prof. WSP/UZ Bogusław Stankowiak (1991-1999), kompozytor, prof. UZ Juliusz Karcz (1999-2008) i dyrygent, prof. UZ Maciej Ogarek (od 2008).

Instytut Wychowania Plastycznego powstał w roku 1991, choć koncepcja powołania jednostki kształcącej nauczycieli wychowania plastycznego pojawiła się u schyłku lat siedemdziesiątych XX wieku, podczas kadencji Hieronima Szczegóły, a rektor Kazimierz Bartkiewicz u schyłku lat osiemdziesiątych podjął nawet wstępne rozmowy z prof. Janem Berdyszakiem w sprawie utworzenia nowego kierunku. W efekcie instytut powstał w kadencji następnej, w dużej mierze dzięki osobistemu zaangażowaniu rektora Jerzego Baksalarego. Konsultantem do spraw utworzenia jednostki ze strony zielonogórskiego środowiska artystycznego był Zenon Polus – współtwórca Biennale Sztuki Nowej, jednej z najważniejszych polskich imprez plastycznych lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych. Instytut na początku kształcił na kierunku wychowanie plastyczne w trybie pięcio- i trzypółletnim. W 1995 roku w związku z planami rozszerzenia oferty kształcenia o kierunki artystyczne doszło do jego przekształcenia w Instytut Sztuki i Kultury Plastycznej. Trzy lata później uruchomiono kierunek malarstwo. W 1997 roku instytut zakończył adaptację i rozbudowę specjalnie przygotowanego dla swoich potrzeb obiektu przy ul. Wiśniowej. Pierwszym dyrektorem instytutu został prof. Antoni Zydróż. W roku 2003 jednostka została przekształcona w Katedrę Sztuki i Kultury Plastycznej², a w 2009 roku ponownie stała się instytutem³. Jednostką kierowali: prof. Antoni Zydróż (1991-1999), prof. Jan Gawron (1999-2001), prof. UZ Witold Michorzewski (2001-2003), ad. II stopnia Ryszard Woźniak (2003-2005), dr hab. Paulina Komorowska-Birger (2005-2008) i dr hab. Alicja Lewicka-Szczegóła (2008-2010).

Koncert jubileuszowy z okazji 40-lecia akademickiego środowiska muzycznego w Zielonej Górze, dyryguje prof. UZ Maciej Ogarek, 2011 r.

Ważnym elementem pracy instytutu są działające przy nim galerie, będące niekomercyjnymi miejscami prezentacji sztuki współczesnej. W 1993 roku powstała funkcjonująca do 1999 roku Galeria Intermedialna GI, a w latach późniejszych: założona przez stowarzyszenie KRAAA Galeria Mieczysława 7 (1995-1998), Galeria PWW (od 2000), utworzona w Ramach Towarzystwa Przyjaciół Sztuki Współczesnej Galeria Stara Winiarnia (2003-2007) i mieszcząca się w budynku rektoratu przy ul. Licealnej – Galeria Uniwersytecka UZ (od 2009).

W ramach Wydziału Artystycznego 16 października 2002 roku senat Uniwersytetu Zielonogórskiego powołał Instytut Sztuk Pięknych⁴. Złożyły się nań cztery zakłady: Zakład Malarstwa i Rysunku; Zakład Grafiki, Zakład Architektury Wnętrz oraz Zakład Nauk o Sztuce. Dyrektorem instytutu został prof. Jan Gawron (2002-2008), a następnie prof. UZ dr hab. Andrzej Bobrowski (2008-2010).

W końcu 2010 roku doszło do likwidacji obu instytutów i utworzenia Instytutu Sztuk Wizualnych⁵, którego dyrektorem z początkiem 2011 roku została dr hab. Alicja Lewicka-Szczegóła.

W końcu 2010 roku na wydział składały się:

- Instytut Muzyki,
- Instytut Sztuk Wizualnych.

Wydział kształci na kierunkach: architektura wnętrz (studia I stopnia, od 2003), edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej (studia I i II stopnia),

Otwarcie wystawy pt. „Przybysze i tubylcy” w Biurze Wystaw Artystycznych w Zielonej Górze z okazji 20-lecia akademickiego środowiska sztuk wizualnych, 2011 r.

edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych (studia I i II stopnia), grafika (studia I stopnia), jazz i muzyka estradowa (studia I stopnia, od 2004 r.), malarstwo (studia I i II stopnia). Powołanie w połowie lat dziewięćdziesiątych XX wieku pierwszych nienauczycielskich kierunków artystycznych, obok zwiększenia oferty dydaktycznej zielonogórskich uczelni, znacząco wpłynęło także na wizerunek i rangę Zielonej Góry jako ośrodka akademickiego.

W roku akademickim 2010/2011 wydział liczył około 430 studentów (w tym 30% na studiach niestacjonarnych) i zatrudniał 57 nauczycieli akademickich, w tym 5 profesorów tytularnych, 19 doktorów habilitowanych i 22 doktorów.

Tematyka prac badawczych prowadzonych na Wydziale Artystycznym koncentruje się wokół następujących tematów:

- Polska współczesna muzyka jazzowa.
- Wpływ kultury popularnej na malarską narrację współczesnej sztuki.
- Formy ekspresji w malarstwie współczesnym.
- Muzyka we współczesnej kulturze i edukacji.
- Przenikanie się form ekspresji pomiędzy dziedzinami artystycznymi sztuk wizualnych w sztuce współczesnej.
- Tożsamość a kultura nowych mediów.
- Sakralna muzyka chóralna.
- Muzyka Polska XIX i XX wieku.

- Techniki medialne w edukacji artystycznej.
- Polska twórczość kompozytorska na przestrzeni wieków.
- Formy dialogu malarstwa i grafiki.
- Intermedialny charakter sztuki a działania w formie warsztatów artystycznych.

Specyfiką wydziału jest dominacja aktywności artystycznej nad ujęciami teoretycznymi. Tylko w latach 2008-2010 artyści plastycy prezentowali swoją twórczość (łącznie 329 dzieł) w ramach 178 wystaw (w tym 45 indywidualnych i 133 zbiorowych). Kunszt twórczy, wykonawczy oraz interpretacyjny artystów muzyków (kompozytorów, dyrygentów, instrumentalistów i wokalistów) został zaprezentowany na 340 koncertach, w tym 35 koncertach zagranicznych, ośmiu nagraniach CD, ośmiu rejestracjach radiowych i jednej telewizyjnej.

Pracownicy Wydziału Artystycznego prowadzą bardzo szeroką współpracę zagraniczną. Swoje dzieła prezentują w galeriach i salach koncertowych całej Europy, a także w Chinach, Kanadzie i USA. Jednocześnie wydział prowadzi instytucjonalną współpracę z:

- Falmouth University College (Wielka Brytania),
- Université Rennes 2 – Haute Bretagne (Francja),
- Latvijas Kulturas Akadēmija (Łotwa),
- Centenary Christ Church University Kent (Wielka Brytania),
- Hochschule Lausitz Cottbus (Niemcy).

Ponadto na podkreślenie zasługuje wieloletnia współpraca prof. dr hab. Janiny Fyk z The University of Texas at San Antonio i udział prof. UZ dr. hab. Andrzeja Tuchowskiego w Komitecie redakcyjno-doradczym kwartalnika „20th Century Music” wydawanego przez Cambridge University Press. Znaczące osiągnięcia mają zatrudnieni na wydziale artyści plastycy. Między innymi prof. Jan Berdyszak został wyróżniony tytułem doktora *honoris causa* Akademii Sztuk Pięknych w Bratysławie. Kierowana przez wykładowcę na Wydziale Artystycznym Wojciecha Kozłowskiego zielonogórska galeria BWA znalazła się wśród dziecięciu najlepszych galerii sztuki współczesnej w rankingu tygodnika „Polityka” w 2010 roku. Liczne sukcesy odnoszą także absolwenci wydziału w zakresie sztuk wizualnych. Sławomir Czajkowski (absolwent 2006) uzyskał w 2009 roku Grand Prix Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w konkursie im. Gepperta, a Aleksandra Kubiak i Karolina Wiktor (absolwentki 2004), tworzące Grupę Sędzia Główny, w 2010 roku zostały nominowane do Paszportów „Polityki”.

-
- Berdyszak J., *10 lat Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej w Zielonej Górze 1991-2001*, Zielona Góra 2002.
- Gawron J., *X lat Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2002, nr 7.
- Jakowicka M., *Działalność Wydziału Pedagogicznego*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze, 1971-1975*, red. H. Szczegółła i in., Zielona Góra 1975.
- Kataryńczuk-Mania L., *Działalność naukowo-artystyczna Instytutu Wychowania Muzycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze*, „Rocznik Lubuski” 1988, t. 24, cz. 2: *Zielona Góra – instytucje kultury i ich społeczne kręgi*, red. E. Hajduk, E. Narkiewicz-Niedbalec.
- Krodkiewska W., *Profesor Irena Marciniak – postać i działalność*, [w:] *Muzyka wokalna: dzieła – wykonawstwo – konteksty. Księga pamiątkowa dedykowana Profesor Irenie Marciniak*, red. B. Tarasiewicz, Poznań 2008.
- Lewicka-Szczegółła A., *Instytut Sztuk Wizualnych. O Instytucie w przeddzień jubileuszu*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2011, nr 6.
- Literska B., *Instytut Muzyki. „Czterdzieści nut na czterdziestolecie”*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2011, nr 6.
- Literska B., *Instytut Sztuki i Kultury Muzycznej – prezentacji ciąg dalszy*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2001, nr 3.
- Literska B., *Najmłodszy wydział*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2001, nr 2.
- Literska B., *Prof. Stanisław Malawko. 5 kwietnia 1929 – 8 maja 2005. Wspomnienie*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2005, nr 6.
- Przybysze i tubylcy*, [katalog prac Instytutu Sztuk Wizualnych], Zielona Góra 2011.
- Stankiewicz R., *Wydział Pedagogiczny*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1981*, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1983.
- Wystawa pracowników Instytutu Wychowania Plastycznego. Zielona Góra, maj 1993*, wstęp A. Zydrón, tekst M. Szczegółła, Zielona Góra 1993.
- Zydrón A., *Instytut Sztuki i Kultury Plastycznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze*, „Rocznik Lubuski” 1988, t. 24, cz. 2: *Zielona Góra – instytucje kultury i ich społeczne kręgi*, red. E. Hajduk, E. Narkiewicz-Niedbalec.

WYDZIAŁ EKONOMII I ZARZĄDZANIA

WYDZIAŁ EKONOMII I ZARZĄDZANIA rozpoczął działalność 1 września 2001 roku, jako Wydział Zarządzania, wraz z utworzeniem Uniwersytetu Zielonogórskiego i łączy tradycje instytutów funkcjonujących wcześniej w strukturach Politechniki Zielonogórskiej i Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. T. Kotarbińskiego.

W momencie powstania Wyższej Szkoły Inżynierskiej został powołany Zespół Nauk Społecznych, który wkrótce został przekształcony w Studium Nauk Społecznych. Organizatorem oraz pierwszym kierownikiem zespołu i studium był dr Hieronim Szczegółła. Po jego przejściu do Wyższej Szkoły Nauczycielskiej kierownikiem studium w 1970 roku został dr Marian Eckert. Studium prowadziło zajęcia z podstaw nauk politycznych, filozofii i ekonomii na różnych kierunkach studiów. W 1974 roku zostało ono przekształcone w Instytut Nauk Społecznych i Ekonomicznych o trzech zakładach: Nauk Ekonomicznych, Nauk Politycznych i Nauk o Pracy. W tym samym roku instytut, nie zaprzestając dotychczasowej działalności, rozpoczął kształcenie inżynierów na studiach zaocznych na kierunku organizacja i zarządzanie przemysłem, a w jego strukturze wyodrębniono Zakład Organizacji i Zarządzania. W 1979 roku powstały dwa następne zakłady: Zakład Organizacji Produkcji i Zarządzania i Zakład Ekonomiki. W roku 1981 jednostka zmieniła nazwę na Instytut Nauk Społecznych Organizacji i Zarządzania, a w 1991 roku na Instytut Organizacji i Zarządzania. Dyrektorami instytutu byli: doc. dr Marian Eckert (1974-1975), doc. dr Henryk Samujłło (1975-1978), prof. dr hab. Marian Eckert (1978-1995), prof. PZ/UZ dr hab. inż. Janina Stankiewicz (1995-2003).

W 1987 roku na WSI powstał Wydział Podstawowych Problemów Techniki, w skład którego weszły dwa instytuty międzywydziałowe (Instytut Nauk Społecznych Organizacji i Zarządzania oraz Instytut Matematyki Fizyki i Chemii) oraz Katedra Matematyki Stosowanej i Informatyki. Wydział prowadził kształcenie na dwóch kierunkach studiów: organizacja i zarządzanie przemysłem, na który w 1990 roku rozpoczęto także rekrutację w trybie dziennym oraz od 1987 roku na kierunku podstawowe problemy techniki.

W 1999 roku na WPPT powstał Instytut Informatyki i Zarządzania. Jednocześnie oferta wydziału została rozszerzona o kierunek zarządzanie i inżynieria

Daniel Fic urodził się 8 stycznia 1952 roku w Wałbrzychu. Studia w zakresie organizacji i zarządzania ukończył w Politechnice Wrocławskiej i Moskiewskim Instytucie Zarządzania w 1976 roku, stopień doktora uzyskał na Uniwersytecie Łomonosowa w Moskwie w 1982 roku, na którym także habilitował się w 1989 roku. Z Zieloną Górą związany jest od 1976 roku, gdy podjął pracę na Wydziale Podstawowych Problemów Techniki Wyższej Szkoły Inżynierskiej. Tu w latach 1990-1993 pełnił funkcję prodziekana i jednocześnie dyrektora Instytutu Informatyki i Systemów Zarządzania (1992-1993). W 1993 roku przeniósł się do Wyższej Szkoły Pedagogicznej, gdzie był organizatorem kierunku zarządzanie i marketing. Był dziekanem Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki (1993-1996) i dyrektorem Instytutu Zarządzania (1996-2001), nad którym jako dziekan sprawował opiekę od 1995 roku. Po powstaniu Uniwersytetu Zielonogórskiego był organizatorem i pierwszym dziekanem Wydziału Zarządzania (2001-2008). Od 2008 roku jest prodziekanem ds. nauki. Wypromował pięciu doktorów. Jest autorem lub współautorem dziewięciu książek, monografii i skryptów oraz ponad 100 artykułów w zakresie m.in. zarządzania strategicznego i strategii rozwoju regionalnego. Kierował projektami Unii Europejskiej w ramach programów Tempus i PHARE.

produkcji. Dyrektorami instytutu byli: prof. dr hab. inż. Zbigniew Banaszak (1999-2001) i dr hab. inż. Maciej Walkowiak (2001-2002).

Dziekanami Wydziału Podstawowych Problemów Techniki byli:

- prof. dr hab. Michał Kisielewicz (1987-1993),
- prof. dr hab. Mieczysław Borowiecki (1993-1999),
- dr hab. prof. PZ Longin Rybiński (1999-2001).

W Wyższej Szkole Pedagogicznej kierunek zarządzanie i marketing został uruchomiony w 1994 roku na Wydziale Matematyki, Fizyki i Techniki. W roku następnym powstał Instytut Zarządzania, nad którym opiekę sprawował ówczesny dziekan prof. WSP dr hab. inż. Daniel Fic, który po zakończeniu kadencji został jego pierwszym dyrektorem w latach 1996-2001, jego następcą w okresie 2001-2003 był prof. UZ dr hab. Lesław Koćwin.

Na Wydział Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego złożyły się trzy instytuty:

- Instytut Informatyki i Zarządzania,
- Instytut Organizacji i Zarządzania,
- Instytut Zarządzania.

Dziekanami wydziału byli:

- prof. UZ dr hab. inż. Daniel Fic (2001-2008),
- prof. dr hab. inż. Magdalena Graczyk (od 2008).

W roku akademickim 2001/2002 wydział przeżył pierwszą reorganizację polegającą na rozwiązaniu Instytutu Informatyki i Zarządzania. Z dniem 1 września 2003 roku została zniesiona struktura instytutowa, w miejsce której powstały katedry i zakłady: Katedra Podstaw Informatyki i Zarządzania Produkcją, Katedra Projektowania Systemów Produkcyjnych, Zakład Controllingu i Informatyki Ekonomicznej, Zakład Makroekonomii i Finansów, Zakład Marketingu, Zakład Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i Politycznych, Zakład Mikroekonomii i Polityki Społecznej, Zakład Psychologii Zarządzania, Zakład Systemów i Technik Zarządzania, Zakład Zarządzania Potencjałem Społecznym Organizacji oraz Zakład Zarządzania Środowiskiem i Gospodarką Publiczną.

Wydział, kontynuując tradycje obu uczelni, kształcił na studiach pierwszego stopnia na kierunku zarządzanie i marketing w ramach dwóch niezależnych programów studiów prowadzących do stopnia licencjata lub inżyniera. W związku z krytyczną oceną Państwowej Komisji Akredytacyjnej dla studiów inżynierskich w 2004 roku Senat Uniwersytetu Zielonogórskiego, na wniosek dziekana, podjął uchwałę o ich likwidacji¹. To spowodowało, że część kadry przeniosła się na Wydział Mechaniczny, wzmacniając kierunek kształcenia zarządzanie i inżynieria produkcji. Tym samym w strukturze wydziału likwidacji uległy dwie katedry: Katedra Podstaw Informatyki i Zarządzania Produkcją oraz Katedra Projektowania Systemów Produkcyjnych. W 2006 roku, wraz z rozszerzeniem oferty kształcenia, jednostka zmieniła nazwę na Wydział Ekonomii i Zarządzania.

W roku 2010 na Wydział Ekonomii i Zarządzania składały się następujące jednostki:

- Katedra Zarządzania Potencjałem Społecznym Organizacji,
- Katedra Zarządzania Środowiskiem i Gospodarką Publiczną,
- Zakład Controllingu i Informatyki Ekonomicznej,
- Zakład Innowacji i Przedsiębiorczości,
- Zakład Marketingu i Komunikacji Wizualnej,
- Zakład Makroekonomii i Finansów,
- Zakład Mikroekonomii i Polityki Społecznej,
- Zakład Psychologii Zarządzania,
- Zakład Zarządzania Administracją Publiczną,
- Zakład Zarządzania Bezpieczeństwem,
- Zakład Zarządzania Strategicznego.

W roku akademickim 2010/2011 wydział kształcił ok. 2700 studentów (40% na studiach niestacjonarnych) na kierunkach: zarządzanie (studia I i II stopnia), ekonomia (od 2006, studia I stopnia) i bezpieczeństwo narodowe (od 2008 – studia I stopnia, od 2011 r. – II stopnia). Ponadto wydział prowadził studia podyplomowe w zakresie komunikacja i kreowanie wizerunku przedsiębiorstwa oraz mechanizmy funkcjonowania strefy euro.

Wydziałowa inauguracja roku akademickiego 2011/2012. Od lewej prodziekani: dr inż. Krzysztof Witkowski, prof. UZ, dr hab. Ilona Politowicz, dziekan prof. dr hab. inż. Magdalena Graczyk, prorektor prof. UZ, dr hab. inż. Wielisława Osmańska-Furmanek i prodziekan prof. UZ, dr hab. inż. Daniel Fic

Wydział zatrudniał 73 nauczycieli akademickich, w tym 4 profesorów tytularnych, 12 doktorów habilitowanych i 38 doktorów.

Tematyka prac badawczych prowadzonych na Wydziale Ekonomii i Zarządzania koncentruje się wokół następujących tematów:

- Innowacje i zarządzanie zmianami w różnych obszarach gospodarczych.
- Wspomaganie interpretacji wyników analiz nowoczesnych narzędzi wspomagania decyzyjnego w powiązaniu z zastosowaniami systemów ERP w MSP.
- Unia Europejska w perspektywie globalnej.
- Strategie marketingowe przedsiębiorstw po akceptacji Polski do Unii Europejskiej.
- Podejmowanie decyzji w sytuacjach kryzysowych.
- Przedsiębiorstwo w gospodarce opartej na wiedzy.
- Strategie rozwoju regionalnego.
- Psychologiczne wymiary efektywności pracy człowieka.
- Zarządzanie strategiczne.
- Promocja regionu lubuskiego.
- Polityka regionalna Unii Europejskiej.
- Bezpieczeństwo narodowe.

Wydział współpracuje z:

- Московский государственный технический университет имени Н.Э. Баумана / Państwowym Moskiewskim Uniwersytetem Technologicznym (Rosja),

- Київський національний університет технологій та дизайну / Kijowskim Narodowym Uniwersytetem Technologii i Projektowania (Ukraina),
- Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт / Białoruskim Państwowym Uniwersytetem Technicznym w Mińsku (Białoruś),
- Technische Universität Kaiserslautern (Niemcy),
- Technische Universität Ilmenau (Niemcy),
- Brandenburgische Technische Universität Cottbus (Niemcy),
- Hochschule Wismar (Niemcy),
- Slovenská technická univerzita w Bratysławie (Słowacja),
- Yaşar Üniversitesi Izmir (Turcja),
- Petre Andrei University w Iași (Rumunia),
- Università di Pisa (Włochy),
- Павлодарский государственный университет им. Торайгырова / Uniwersytetem Państwowym w Pawłodarze (Kazachstan).

W ramach prac na rzecz gospodarki narodowej wydział realizował kierowane przez prof. UZ dr. hab. Daniela Fica projekty: projekt celowy dla Regionalnych Strategii Innowacji (2003) oraz *Strategia rozwoju transportu województwa lubuskiego do 2015 roku* (2004). Prof. UZ dr. hab. Maria Fic kierowała projektem *JoiTramJoint Transport Management Berlin – Brandenburg – Lubuskie* finansowanym ze środków Interreg IIIA (2005). Wydział realizuje także koordynowany przez prof. UZ dr. hab. Bogdana Ślusarza program UE finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego: *Nowy zawód – nowe możliwości – kompleksowe wsparcie dla pracowników przedsiębiorstw restrukturyzowanych w województwie lubuskim*. Na wydziale wydawane jest, kierowane przez prof. dr. hab. inż. Janinę Stankiewicz, anglojęzyczne czasopismo naukowe o międzynarodowym kolegium redakcyjnym „Menagement” (publikowane od 1997 roku).

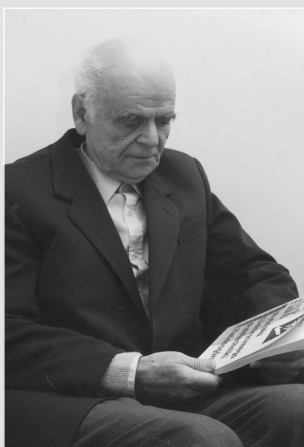
-
- Barska A., *Wydział Ekonomii i Zarządzania. Z historii Wydziału Ekonomii i Zarządzania*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2011, nr 6.
- Borowiecki M., *Mały jubileusz*, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 1998, nr 6.
- Eckert M., *Instytut Nauk Społecznych i Ekonomicznych*, [w:] *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1975*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1975.
- Eckert M., Hładkiewicz W., *Politechnika Zielonogórska 1965-2000*, Zielona Góra 2000.
- Markowski W., *Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki*, „Głos Uczelni” 1997, nr 6.
- Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1980*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1980.
- Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze 1965-1990*, oprac. H. Samujłło, A. Politowicz, Zielona Góra 1990.

WYDZIAŁ ELEKTROTECHNIKI, INFORMATYKI I TELEKOMUNIKACJI

TRADYCJE WYDZIAŁU ELEKTROTECHNIKI, INFORMATYKI I TELEKOMUNIKACJI sięgają początków Wyższej Szkoły Inżynierskiej, gdy w ramach Wydziału Ogólnotechnicznego powstał w roku akademickim 1966/1967 Zespół Podstaw Elektrotechniki i Miernictwa Elektrycznego, a jednym z dwóch kierunków studiów, na które przebiegała pierwsza rekrutacja, była elektrotechnika, którą zaczęło studiować 45 studentów dziennych i 30 zaocznych.

Wraz z rozwojem uczelni, w 1967 roku powstał Wydział Elektryczny, w którego strukturze powołano Zespół Fizyki (kier. dr Piotr Chocianowski), Zespół Podstaw Elektrotechniki (kier. doc. dr inż. Antoni Wysocki), Zespół Miernictwa Elektrycznego i Aparatów Pomiarowych (kier. doc. dr inż. Henryk Maćkowiak), Zespół Elektrotechniki Przemysłowej (kier. mgr inż. Tadeusz Chamerski), Zespół Elektrotechniki, Automatyki i Telemechaniki (kier. doc. dr inż. Janusz Olejniczak) i Zespół Maszyn i Napędów Elektrycznych (kier. doc. dr inż. Henryk Mońka). Dziekanem wydziału został doc. dr inż. Antoni Wysocki, pełniący tę funkcję do 1974 roku.

Antoni Wysocki ur. się 15 stycznia 1929 roku w Mięsiekowszczyźnie w województwie nowogrodzkim. W 1954 roku ukończył Wydział Matematyczno-Fizyczny WSP we Wrocławiu i w 1961 roku Wydział Łączności Politechniki Wrocławskiej, w której pracował do 1967 roku. Tam też w 1965 roku uzyskał stopień doktora. W 1967 roku zatrudnił się jako docent etatowy w zielonogórskiej WSI. Był organizatorem Wydziału Elektrycznego i kilkakrotnie pełnił funkcję jego dziekana (1967-1974, 1984-1987 i 1990-1996), był dyrektorem Instytutu Elektrotechniki (1974-1975, 1977-1984) i dyrektorem Instytutu Automatyki i Metrologii (1987-1991), pełnił także funkcję prorektora ds. nauczania i wychowania (1975-1977). Po przejściu na emeryturę w 1995 roku A. Wysocki dokończył swoją kadencję dziekańską i do 2002 roku prowadził zajęcia dydaktyczne w PZ i UZ. A. Wysocki był autorem lub współautorem 4 monografii i ponad 70 artykułów naukowych dotyczących aparatury pomiarowej. Zmarł 24 lutego 2011 roku i został pochowany na cmentarzu przy ul. Legnickiej w Głogowie.

Laboratorium Wydziału Elektrycznego, lata 80. XX w.

Z początkiem roku akademickiego 1968/1969 wydział zatrudniał trzy osoby ze stopniem doktora na stanowisku docenta. Aby przyspieszyć rozwój kadry naukowej, w 1970 roku utworzono studium doktoranckie prowadzone przez prof. dr. inż. Andrzeja Jellonka z Politechniki Wrocławskiej i w 1974 roku drugie, prowadzone przez prof. dr. inż. Zdzisława Karkowskiego z tej samej uczelni.

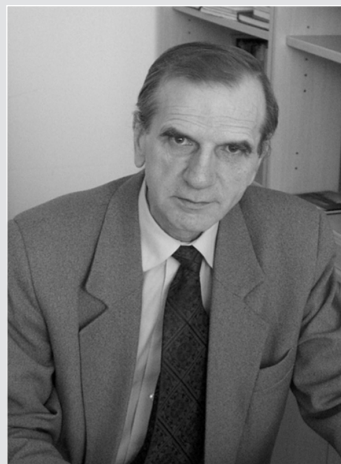
W 1974 roku Wyższa Szkoła Inżynierska przeszła restrukturyzację i miejsce wydziałów zajęły instytuty. Powstał wówczas Instytut Elektrotechniki na prawach wydziału, kierowany przez doc. dr. inż. Antoniego Wysockiego (1974-1975), a następnie doc. dr. inż. Zbigniewa Lange (1975-1977) i ponownie przez doc. dr. inż. Antoniego Wysockiego (1977-1984). W ramach instytutu powstały: Zakład Automatyki i Metrologii Elektrycznej, Zakład Elektrotechniki i Elektroniki Przemysłowej oraz Zakład Maszyn i Urządzeń Elektrycznych. W połowie lat siedemdziesiątych nastąpił znaczny wzrost zatrudnienia. W 1975 roku w instytucie pracowało 50 nauczycieli akademickich, w tym dwóch profesorów (Artur Metal i Ferdynand Wagner) oraz 15 docentów i docentów kontraktowych.

W 1984 roku reaktywowano Wydział Elektryczny. W jego skład weszły Instytut Automatyki i Metrologii Elektrycznej i Instytut Elektrotechniki Przemysłowej.

Na Instytut Automatyki i Metrologii Elektrycznej złożyły się trzy zespoły: Zespół Teorii Obwodów i Układów Elektronicznych, Zespół Programowania

Jerzy Bolikowski urodził się 5 października 1940 roku w Warszawie, studia ukończył na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej, gdzie obronił w 1976 roku pracę doktorską. Od 1966 roku pracował w Katedrze Miernictwa Elektrycznego Politechniki Warszawskiej, a w 1976 roku przeniósł się do zielonogórskiej WSI. Jednym z motywów tej decyzji była możliwość ścisłej współpracy z OBR Metrologii Elektrycznej MERA-LUMEL. W 1989 roku uzyskał habilitację na swym macierzystym wydziale Politechniki Warszawskiej. W Zielonej Górze pełnił m.in. funkcję prorektora WSI (1993-1999), dyrektora Instytutu Metrologii Elektrycznej (1991-1996, 1998-1999) i dziekana Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji (1999-2004). J. Bolikowski był autorem lub współautorem około 100 publikacji naukowych, w tym 8 książek. Specjalizował się w dziedzinie inteligentnej aparatury i systemów pomiarowych. Był członkiem Komitetu Metrologii i Aparatury Naukowej PAN i Komitetu Cybernetyki Technicznej PAN w Poznaniu. Został kilkakrotnie wyróżniony nagrodami ministra oraz odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Jerzy Bolikowski zmarł 31 marca 2004 roku i został pochowany na cmentarzu w Zielonej Górze.

Techniki Mikroprocesowej i Zespół Zastosowań Systemów Mikroprocesowych w Aparaturze Pomiarowej i Układach Sterowania. W 1993 roku jednostka zmieniła nazwę na Instytut Metrologii Elektrycznej¹. Dyrektorami instytutu byli: prof. dr hab. inż. Ferdynand Wagner (1984-1986), doc. dr hab. inż. Maciej Siwczyński (1986-1987), doc. dr inż. Antoni Wysocki (1987-1991), prof. WSI dr hab. inż. Jerzy Bolikowski (1991-1996), prof. dr hab. Marian Miłek (1996-1997), prof. PZ dr hab. inż. Jerzy Bolikowski (1998-1999), dr inż. Wiesław Miczulski (1999-2002), prof. UZ dr hab. inż. Jadwiga Lal-Jadziak (2002-2005), prof. UZ dr hab. inż. Wiesław Miczulski (2005-2008) oraz dr hab. inż. Ryszard Rybski (od 2008).

Na Instytut Elektrotechniki Przemysłowej złożyły się dwa zespoły: Zespół Elektroenergetyki Przemysłowej oraz Zespół Maszyn i Napędu Elektrycznego. W 2000 roku jednostka zmieniła nazwę na Instytut Inżynierii Elektrycznej. Dyrektorami instytutu byli: doc. dr inż. Ryszard Branicki (1984-1996), prof. PZ dr hab. inż. Ryszard Strzelecki (1996-2003), dr hab. inż. Zbigniew Fedyszak (2003-2008) oraz prof. UZ dr hab. inż. Grzegorz Benysek (od 2008).

W 1991 roku, bazując na kadrowo dobrze rozbudowanym Zespole Programowania Techniki Mikroprocesorowej w Instytucie Automatyki i Metrologii Elektrycznej, w ramach wydziału utworzono Instytut Informatyki i Elektroniki, na który początkowo złożyły się Zakład Informatyki, Zakład Elektroniki oraz

Pracownia w Instytucie Metrologii Elektrycznej (na zdjęciu dr inż. Włodzimierz Kujanek), 2003 r.

Pracownia Informatyki i Elektrotechniki. W 1993 roku jego strukturę uzupełniono o Zakład Techniki Cyfrowej. W 1997 roku dokonano reorganizacji instytutu, wydzielając cztery nowe zakłady. Dyrektorami instytutu byli dr inż. Janusz Szajna (1991-1997) i prof. dr hab. Marian Adamski (od 1997).

W 1992 roku powstała następna jednostka – Instytut Robotyki i Inżynierii Oprogramowania. Początkowo instytut ten miał uproszczoną strukturę organizacyjną z wydzieloną Pracownią Inżynierii Oprogramowania. Dopiero w 1994 roku powołano dwa pierwsze zakłady. Wraz z instytutem na wydziale powstała także redakcja międzynarodowego kwartalnika naukowego „Applied Mathematics and Computer Science”. W 1999 roku jednostka otrzymała nową nazwę: Instytut Sterowania i Systemów Informatycznych. Dyrektorami instytutu byli: prof. dr hab. inż. Józef Korbicz (1992-1996), prof. dr hab. inż. Zbigniew Banaszak (1996-1999) i ponownie prof. dr hab. inż. Józef Korbicz (od 1999).

W 1996 roku wydział uzyskał uprawnienia do nadawania stopnia doktora nauk technicznych w dyscyplinie elektrotechnika. Rada Wydziału po raz pierwszy nadała stopień naukowy magistrowi inż. Januszowi Kaczmarkowi jeszcze w tym samym roku. W 2001 roku wydział uzyskał uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk technicznych w dyscyplinie elektrotech-

Józef Korbicz urodził się 19 marca 1951 roku w Wysokiej, w pobliskiej Szprotawie ukończył Liceum Ogólnokształcące. W 1969 roku podjął studia w zielonogórskiej WSI, które kontynuował na Politechnice Kijowskiej, gdzie studiował automatykę i telemekanikę, uzyskując dyplom w 1975 roku, tam też uzyskał stopień doktora (1980) i doktora habilitowanego (1986). Tytuł profesora otrzymał w 1993 roku. W Zielonej Górze pracuje od 1975 roku. W Politechnice Zielonogórskiej pełnił funkcję dziekana Wydziału Elektrycznego (1996-1999) i prorektora ds. nauki (1999-2001), w latach 2001-2008 był prorektorem ds. nauki i współpracy z zagranicą Uniwersytetu Zielonogórskiego. Był organizatorem i dyrektorem Instytutu Informatyki i Systemów Zarządzania na Wydziale Podstawowych Problemów Techniki (1991-1992), Instytutu Sterowania i Systemów Informatycznych (1992-1996) i ponownie od 1999 r. na Wydziale Elektrycznym. Od 1993

roku jest członkiem Komisji Cybernetyki Technicznej przy poznańskim oddziale PAN, którą kierował w latach 2003-2010 oraz członkiem Komitetu Automatyki i Robotyki PAN (KAiR), w ramach którego przewodniczył Komisji Sieci Neutralnych i Logik Rozmytych (1996-2006) i Komisji Systemów Inteligentnych (2006-2010). Pełnił też funkcję zastępcy przewodniczącego KAiR. Od 2007 roku jako jedyny profesor UZ jest członkiem Korespondentem Polskiej Akademii Nauk. J. Korbicz od 1993 roku jest redaktorem naczelnym międzynarodowego kwartalnika „International Journal of Applied Mathematics and Computer Science”. Od 1991 roku kieruje pracami Lubuskiego Towarzystwa Naukowego.

J. Korbicz prowadzi badania zarówno w obszarze metod sztucznej inteligencji, jak i modelowania oraz sterowania procesami fizycznymi. Był kierownikiem wielu krajowych i międzynarodowych tematów badawczych finansowanych w ramach programu COPERNICUS oraz Programów Ramowych Unii Europejskiej.

nika, w roku następnym odbyło się pierwsze kolokwium habilitacyjne, w wyniku którego awans naukowy otrzymał dr inż. Wiesław Miczulski. Także w tym roku wydział otrzymał uprawnienia do nadawania stopnia doktora na kierunku informatyka. Pierwszym wypromowanym na nim doktorem był mgr inż. Robert Szulim (2004). W 2011 roku wydział uzyskał kolejne uprawnienia do doktoryzowania, tym razem w zakresie automatyki i robotyki.

Wydział odnotowuje znaczące sukcesy na arenie międzynarodowej, zwłaszcza w zakresie automatyki i robotyki. Monografie autorstwa profesorów Józefa Korbicza, Krzysztofa Gałkowskiego, Dariusza Ucińskiego, Andrzeja Janczaka i Krzysztofa Patana zostały opublikowane przez prestiżowe wydawnictwa w Wielkiej

Brytanii i Niemczech. Wydawany przez wydział pod redakcją prof. dr. hab. inż. Józefa Korbicza kwartalnik „International Journal of Applied Mathematics and Computer Science” jako jedno z sześciu polskich czasopism technicznych znajduje się od 2008 roku na tzw. liście filadelfijskiej. Do sukcesów wydziału należy zaliczyć także nagrodę Prezesa Rady Ministrów dla Marcina Witczaka za najlepszą pracę habilitacyjną w 2008 roku. O randze wydziału świadczy także powierzenie mu organizacji Krajowego Zjazdu Stowarzyszenia Elektryków Polskich w 2002 roku.

Wraz z powstaniem Uniwersytetu Zielonogórskiego w 2001 roku wydział zmienił nazwę na Wydział Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji.

Dziekanami wydziału byli:

- doc. dr inż. Antoni Wysocki (1984-1987),
- doc. dr hab. inż. Henryk Lemisiewicz (1987-1989),
- doc. dr hab. inż. Maciej Siwczyński (1989-1990),
- doc. dr inż. Antoni Wysocki (1990-1996),
- prof. dr hab. inż. Józef Korbicz (1996-1999),
- prof. PZ/UZ dr hab. inż. Jerzy Bolikowski (1999-2004),
- prof. UZ dr hab. inż. Wiesław Miczulski (2004-2005),
- prof. UZ dr hab. inż. Andrzej Pieczyński (od 2005).

W roku 2010 na Wydział Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji składały się następujące jednostki:

- Instytut Inżynierii Elektrycznej,
- Instytut Informatyki i Elektroniki,
- Instytut Metrologii Elektrycznej,
- Instytut Sterowania i Systemów Informatycznych.

W roku akademickim 2010/2011 wydział kształcił ok. 1300 studentów (35% na studiach niestacjonarnych) na kierunkach: automatyka i robotyka (I stopień), elektrotechnika (I i II stopień), elektrotechnika i telekomunikacja (I stopień), informatyka (I i II stopień). Ponadto wydział prowadzi studia doktoranckie w zakresie informatyki i elektrotechniki.

Wydział realizuje także od 1997 roku wspólnie z Fachhochschule Giessen-Friedberg partnerski program zintegrowanych studiów zagranicznych, które kończą się uzyskaniem dyplomów inżynierskich obu uczelni.

W 2011 roku wydział zatrudniał 96 nauczycieli akademickich, w tym 9 profesorów tytularnych, 17 doktorów habilitowanych i 50 doktorów. Do 2010 roku wydział nadał 49 osobom stopień doktora i 9 osobom stopień doktora habilitowanego.

Tematyka prac badawczych prowadzonych na Wydziale Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji koncentruje się wokół następujących tematów:

- Analiza i synteza systemów pomiarowo-sterujących.
- Topologie, metody analizy, modelowanie, sterowania oraz badania właściwości nowych układów energoelektronicznych i systemów elektroenergetycznych.

Zintegrowane Studia Zagraniczne i CUCEE

Pierwsze kontakty między WSI a FH Giessen-Friedeberg sięgają pierwszej połowy 1996 roku. Umowa o współpracy między obiema uczelniami została podpisana w 1997 roku. Jednym z jej elementów są Zintegrowane Studia Zagraniczne, które uruchomiono w roku akademickim 1998/1999. W programie wzięło udział ponad 40 studentów kierunków elektrotechnika i informatyka. Od 2004 roku także studenci niemieckiego partnera podejmują studia na Uniwersytecie Zielonogórskim.

W ramach umowy odbywają się ponadto wspólnie prowadzone staże naukowe i prace dyplomowe, praktyki studenckie w ramach programu Sokrates/Erasmus, staże pracowników naukowych oraz wspólne badania. W 2000 roku nastąpiło rozszerzenie tej współpracy o Uniwersytet Techniczny w Tallinie i Politechnikę Lwowską. Powstała w ten sposób sieć uczelni partnerskich Cooperation of Universities in Central and East Europe (CUCEE).

Wręczenie dyplomów CUCEE, 2007 r. (na zdjęciu prorektor Wielisława Osmańska-Furmanek, dziekan Andrzej Pieczyński)

- Komputerowo wspomagane projektowanie systemów informacyjnych.
- Systemy informatyczne i ich zastosowania w technice i medycynie.
- Analiza systemów pomiarowo-sterujących.
- Rekonstrukcja, korekcja i filtracja sygnałów jedno- i dwuwymiarowych.
- Kompatybilność elektromagnetyczna w układach elektroenergetycznych.
- Układy sterowania jakością energii elektrycznej.
- Metody obliczeniowe dużej skali w optymalizacji złożonych procesów dynamicznych.
- Sprzętowo-programowe podejście w projektowaniu systemów informacyjnych.
- Automatyczne testowanie urządzeń do pomiaru parametrów sieci energetycznej.
- Metody analityczne i obliczeń inteligentnych w diagnostyce i modelowaniu procesów.
- Automatyczne testowanie urządzeń do pomiaru parametrów sieci energetycznej.
- Kompatybilność elektromagnetyczna i jakość energii w rozproszonych systemach generacji i przetwarzania energii elektrycznej.
- Efektywne metody syntezy systemów sterowania i diagnostyki złożonych procesów dynamicznych.

Dariusz Uciński urodził się 22 kwietnia 1960 roku w Gliwicach. W 1989 roku ukończył Wydział Elektryczny Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze, przygotowując pracę dyplomową pod kierunkiem prof. Józefa Korbicza, pod którego opieką pracował również nad dysertacją doktorską *Optymalizacja procesu pomiarowego w identyfikacji parametrycznej z czasoprzestrzenną dynamiką* obronioną w 1992 roku na Wydziale Elektroniki Politechniki Wrocławskiej. W 2000 roku uzyskał tam także stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy *Measurement Optimization for Parameter Estimation in Distributed Systems* (1999). W 2007 roku jako pierwszy absolwent WSI Dariusz Uciński uzyskał tytuł profesora. Cały rozwój naukowy D. Ucińskiego zwią-

zany był z zielonogóorską uczelnią. Jeszcze przed zakończeniem studiów rozpoczął w niej pracę jako asystent, przechodząc przez wszystkie etapy kariery naukowej, od 1996 roku pełni funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Robotyki i Inżynierii Oprogramowania, od 1999 roku Instytutu Sterowania i Systemów Informatycznych.

Jest autorem blisko 120 prac naukowych publikowanych w licznych ośrodkach krajowych i zagranicznych, sprawuje opiekę nad 3 doktorantami. Uczestniczył w 14 polskich i międzynarodowych grantach badawczych. Współpracuje z zespołami badawczymi w Wielkiej Brytanii, USA, Rosji, Niemczech, Francji i Austrii. Jest członkiem Komitetu Automatyki i Robotyki PAN i dwukrotnym laureatem Nagrody Ministra Edukacji Narodowej.

- Badania właściwości nowych energoelektronicznych układów elastycznego sterowania jakością energii elektrycznej w systemach zasilających prądu przemienne.
- Systemy informatyczne i ich zastosowania w technice i medycynie.
Wydział współpracuje z:
- Fachhochschule Giessen-Friedberg (Niemcy),
- Universidade Estadual Paulista „Júlio de Mesquita Filho” São Paulo (Brazylia),
- Technische Universität Ilmenau (Niemcy),
- Universidade do Minho (Portugalia),
- FernUniversität in Hagen (Niemcy),
- Institut für Automation und Kommunikation e.V. Magdeburg (Niemcy),
- Brandenburgische Technische Universität Cottbus (Niemcy),
- Інстытута тэхнічнай кібернетыкі, Нацыянальная акадэмія навук Беларусі / Instytutem Cybernetyki Technicznej Narodowej Akademii Nauk Białorusi (Białoruś),
- Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі й радыёэлектронікі /

Białoruskim Państwowym Uniwersytetem Informatyki i Radioelektroniki w Mińsku (Białoruś),

- Національний університет «Львівська політехніка» / Politechniką Lwowską (Ukraina),
- Tallinna Tehnikaülikool / Politechniką w Tallinie (Estonia),
- Univerza v Mariboru (Słowenia),
- Universidade Nova de Lisboa (Portugalia),
- Universitat Politècnica de Catalunya (Portugalia),
- Національна академія наук України / Akademią Nauk Ukrainy (Ukraina),
- Донецький національний технічний університет / Narodową Politechniką Doniecką (Ukraina),
- Національний технічний університет України – Київський політехнічний інститут / Narodowym Uniwersytetem Technicznym w Kijowie (Ukraina),
- Cranfield University (Wielka Brytania),
- University of Hull (Wielka Brytania),
- IHP – Leibniz-Institut für innovative Mikroelektronik Frankfurt Oder (Niemcy),
- Universidad de Vigo (Hiszpania),
- Universidad de Valencia (Hiszpania),
- Utah State University Logan (Stany Zjednoczone Ameryki),
- Universität Wuppertal (Niemcy),
- University of Hong Kong / 香港大學 (Chiny),
- Université de Poitiers (Francja).

W latach 1997-1999 wydział realizował projekt UE – COPERNICUS – finansowany ze środków 4 Programu Ramowego i w latach 2000-2003 projekt DAMADICS finansowany ze środków 5. Programu Ramowego, oba koordynowane przez prof. dr. hab. inż. Józefa Korbicza, oraz – w ramach umowy bilateralnej między Polską i Francją projekt POLONIUM kierowany przez prof. UZ dr. hab. inż. Dariusza Ucińskiego. W latach 2007-2008 wydział brał udział w projekcie *Optima scheduling of mobile sensor networks for detection and estimation of moving contamination sources* prowadzonym przez European Office of Aerospace Research & Development w Londynie. W latach 2009-2010 dr inż. Bartłomiej Sulikowski kierował projektem *Zróbmy coś razem – podnoszenie kwalifikacji pracowników*, współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

---

15 lat Instytutu Informatyki i Elektrotechniki 1991-2006, „Uniwersytet Zielonogórski” 2006, nr 2; 2006, nr 3; 2006, nr 4/5; 2006, nr 6.

30 lat Wydziału Elektrycznego 1967-1997, red. J. Korbicz, Zielona Góra 1997.

- 40-lecie Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji, „Uniwersytet Zielonogórski” 2007, nr 4/5.
- 40 lat Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji Uniwersytetu Zielonogórskiego, red. A. Pieczyński, Zielona Góra 2007.
- XL-lecie Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji, „Uniwersytet Zielonogórski” 2007, nr 8.
- Adamski M., *Instytut Informatyki i Elektroniki w roku czterdziestolecia Wydziału*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2007, nr 8.
- Biennial report 2007-2008. Institute of Control and Computation Engineering*, Zielona Góra 2009.
- Do Bolonii przez CUCEE – Nach Bologna über CUCEE*, red. M. Klytta, R. Rybski, Zielona Góra 2007.
- Dziekan trzydziestolecia. Rozmowa z doc. Antonim Wysockim. Rozmawiał A. Politowicz*, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 1997, nr 8.
- Eckert M., Hładkiewicz W., *Politechnika Zielonogórska 1965-2000*, Zielona Góra 2000.
- Furmankiewicz L., *Instytut Metrologii Elektrycznej*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2011, nr 6.
- Institute of Control and Computation Engineering*, Zielona Góra 2011.
- Jestem spełnionym naukowcem...* Rozmowa z prof. Józefem Korbiczem, *Prorektorem ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą*, rozmawiała E. Sapeńko, „Uniwersytet Zielonogórski” 2008, nr 2.
- Józef Korbicz, *Prorektor ds. Nauki*, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 1999, nr 6.
- Korbicz J., *Dziesięciolecie Instytutu Sterowania i Systemów Informatycznych*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2002, nr 9.
- Korbicz J., *Międzynarodowy Kwartalnik Naukowy AMCS*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2011, nr 6.
- Measurements, Models, Systems and Design*, Ed. J. Korbicz, Warszawa 2007.
- Mróz P., *Instytut Informatyki i Elektroniki*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2011, nr 6.
- Mrugański M., *15 lat Instytutu Sterowania i Systemów Informatycznych*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2007, nr 8.
- Nie ma nic praktyczniejszego niż dobra teoria. Rozmowa z prof. Jerzym Bolikowskim, dziekanem Wydziału Elektrycznego, specjalistą z zakresu metrologii elektrycznej*, rozmawiał A. Politowicz, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 2001, nr 3.
- Nowe władze Uniwersytetu Zielonogórskiego*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2005, nr 8.
- Obuchowicz A., *40-lecie Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2007, nr 4/5.
- Pieczyński A., *Jerzy Bolikowski*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 4/5.
- Rybski R., *Pierwsze podwójne polsko-niemieckie dyplomy dla absolwentów Wydziału*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2002, nr 6.
- Uciński D., *Instytut Sterowania i Systemów Informatycznych*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2011, nr 6.
- Wybrałem optymalne rozwiązanie...* Rozmowa z Józefem Korbiczem, *najmłodszym profesorem belwederskim w PZ*, rozmawiał A. Politowicz, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 1996, nr 6.
- Wysocki A., *Instytut Elektrotechniki*, [w:] *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1975*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1975.
- Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1980*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1980.

WYDZIAŁ FIZYKI I ASTRONOMII

WYDZIAŁ FIZYKI I ASTRONOMII powstał na Uniwersytecie Zielonogórskim w 2004 roku. Jego trzon kadrowy stanowili nauczyciele akademicki wywodzący się z Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki Wyższej Szkoły Pedagogicznej oraz Zakładu Fizyki Politechniki Zielonogórskiej.

W momencie utworzenia Wyższej Szkoły Inżynierskiej został utworzony w jej strukturze Zespół Matematyki, Fizyki i Chemii, którego kierownikiem został mgr Ludwik Cendrowski, w 1966 roku powołano trzy odrębne zespoły: Zespół Matematyki, którym do 1968 roku nadal kierował L. Cendrowski, Zespół Fizyki, kierowany przez mgr. Piotra Chocianowskiego i Zespół Chemii i Materiałoznawstwa, powierzony dr. Krzysztofowi Grodzickiemu. Początkowo wszystkie zespoły znalazły się w strukturze Wydziału Ogólnotechnicznego, a od 1968 roku każdy zespół włączony był organizacyjnie do innego wydziału. Zespół Fizyki znalazł się w strukturze Wydziału Elektrycznego. W 1973 roku zostały one połączone w Międzywydziałowe Studium Matematyki, Fizyki i Chemii, które rok później przekształcono w Instytut Matematyki, Fizyki i Chemii. W roku akademickim 1974/1975 liczył on ponad 33 pracowników, w tym 11 ze stopniem doktora. Instytut składał się z trzech zakładów: Zakładu Matematyki (kier. doc. dr Mieczysław Borowiecki), Zakładu Fizyki (kier. doc. dr Napoleon Maron) i Zakładu Chemii (kier. dr Jan Kąkolewski). Dyrektorem instytutu został doc. dr hab. Michał Kisielewicz (1973-1981), a następnie doc. dr hab. Mieczysław Borowiecki (1993-1999). Instytut pełnił funkcję jednostki międzywydziałowej, prowadzącej zajęcia na różnych kierunkach studiów. W 1987 roku na WSI powstał Wydział Podstawowych Problemów Techniki, w skład którego weszły dwa instytuty międzywydziałowe: Instytut Nauk Społecznych Organizacji i Zarządzania oraz Instytut Matematyki Fizyki i Chemii, w ramach którego działał – kierowany przez doc. dr. Napoleona Marona – Zakład Fizyki. Ponadto utworzono Katedrę Matematyki Stosowanej.

W 1991 roku doszło do zmiany organizacji WSI, w wyniku której m.in. zlikwidowano Instytut Matematyki Fizyki i Chemii i powołano Instytut Matematyki i Instytut Fizyki – dyrektorem ostatniego został doc. dr Napoleon Maron. Jednak w związku ze stanem kadrowym jednostkę przekształcono w 1996 roku w zakład. Jego kierownikiem został prof. dr hab. Roman Gielera, który w krótkim czasie

stworzył zespół, liczący w 2000 roku 3 profesorów tytularnych i 6 doktorów habilitowanych. Nie uruchomiono jednak kształcenia na kierunku fizyka.

Tymczasem już w momencie powstania Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w 1971 roku utworzono Wydział Matematyczno-Przyrodniczy, na którym otwarto studia na kierunku matematyka z fizyką. W strukturze wydziału funkcjonował Zakład Fizyki. Od 1973 roku otwarto samodzielne studia na kierunku fizyka, a wydział wraz z przekształceniem uczelni w Wyższą Szkołę Pedagogiczną zmienił nazwę na Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki.

Wydział kształcił na trzech kierunkach: matematyka, wychowanie techniczne i fizyka. Nad studiami na kierunku fizyka opiekę merytoryczną sprawował Zakład Fizyki, którym kierowali: doc. dr Piotr Chocianowski (1971-1975) i doc. dr Bolesław Klimaszewski (1975-1978). W 1978 roku, w miejsce dotychczasowego zakładu zostały powołane dwa odrębne: Zakład Fizyki Doświadczalnej kierowany przez doc. dr. Bolesława Klimaszewskiego (1978-1981), a następnie przez doc. dr hab. Helenę Harajdę (1981-1984) oraz Zakład Fizyki Teoretycznej kierowany przez doc. dr. Witolda Rdzanka (1978-1981), a następnie przez dr. Krzysztofa Urbanowskiego (1981-1984). W tym czasie zielonogórska fizyka przeżywała jednak kryzys kadrowy – w latach 1982-1984 zawieszono nawet rekrutację na studia, a w 1984 roku doszło do połączenia obu zakładów w Zakład Fizyki, w którym funkcję kierownika objął doc. dr hab. Henryk Szydłowski (1985-1989). Był to okres intensywny-

Wieża Braniborska –
Obserwatorium Astrono-
miczne UZ, 2011 r.

nych wysiłków ze strony ówczesnego dziekana doc. dr hab. Witolda Rybarczyka w kierunku poprawienia sytuacji kadrowej na fizyce. Ich efektem było utworzenie w 1989 roku Instytutu Fizyki.

Na początku w Instytucie Fizyki pracowało na pierwszym etacie 18 nauczycieli akademickich, w tym 2 profesorów, 4 doktorów habilitowanych i 8 doktorów. Instytut składał się z następujących zakładów: Zakład Teorii Pola, Zakład Metod Matematycznych w Fizyce, Zakład Fizyki Statystycznej, Zakład Astronomii i Astrofizyki, Zakład Akustyki, Zakład Dydaktyki Fizyki i Zakład Fizyki Fazy Skondensowanej. Struktura ta w następnych latach ulegała różnym zmianom związanym z wprowadzaniem nowych specjalności kształcenia i kierunków badań. W 2001 roku, wraz z utworzeniem Uniwersytetu Zielonogórskiego, instytut został wzmocniony kadrowo przez pracowników Katedry Fizyki PZ i przeszedł kolejną restrukturyzację. W 2003 roku instytut uzyskał prawa do nadawania stopnia naukowego doktora nauk fizycznych w zakresie fizyki. Pierwszym wypromowanym doktorem była w 2006 roku mgr Lidia Najder-Kozdrowska.

Dyrektorami Instytutu Fizyki byli: prof. dr hab. Henryk Konwent (1989-1991), prof. WSP dr hab. Stanisław Kasperczuk (1991-1993), prof. dr hab. Andrzej Więckowski (1993-1996), prof. dr hab. Krzysztof Walasek (1996-1998), prof. WSP dr hab. Krzysztof Urbanowski (1998-1999), prof. WSP/UZ dr hab. Anatol Nowicki (1999-2002), prof. dr hab. Piotr Garbaczewski (2002-2005), prof. dr hab. Piotr Rozmej (2005-2008), prof. UZ dr hab. Mirosław Dudek (od 2008).

W lipcu 1989 roku z inicjatywy doc. dr. Janusza Gila, ówczesnego kierownika Zakładu Astrofizyki Instytutu Fizyki WSP, powołano jako jednostkę bezpośrednio podlegającą rektorowi – Zielonogórskie Centrum Astronomii. Na przyszłą siedzibę wybrano zrujnowaną i opuszczoną Wieżę Braniborską, przekazaną na ten cel przez władze Zielonej Góry. Uroczyste otwarcie siedziby ZCA odbyło się w czerwcu 1990 roku przy okazji międzynarodowej konferencji: *The magnetospheric structure and emission mechanisms of radio pulsars* zorganizowanej w Łagowie Lubuskim pod auspicjami Międzynarodowej Unii Astronomicznej. Wstęgę przeciął laureat Nagrody Nobla prof. Antony Hewish z Uniwersytetu Cambridge. W 1999 roku ZCA otrzymało imię Jana Keplera. Rok później Centrum zostało rozwiązane. Jego dyrektorem przez cały okres istnienia był prof. dr hab. Janusz Gil.

Janusz Gil urodził się 24 listopada 1951 roku w Bielsku-Białej. W 1975 roku ukończył WSP w Rzeszowie, stopień doktora (1983) i doktora habilitowanego (1988) uzyskał na Uniwersytecie Warszawskim. W 1996 roku otrzymał tytuł profesora. Od 2003 roku jest członkiem Komitetu Astronomii PAN. W 1988 roku J. Gil związał się z zielonogórką WSP, gdzie w 1990 roku objął kierownictwo Zakładu Astronomii w Instytucie Fizyki. W 1996 roku z jego inicjatywy powstało Zielonogórskie Centrum Astronomii, którym kierował. Jest twórcą zielonogórskiego środowiska astronomicznego, którego rozwój pozwolił na utworzenie w 2001 roku Instytutu Astronomii, znajdującego się w ścisłej czołówce placówek

astronomicznych w Polsce i grupie cenionych ośrodków badań pulsarów na świecie. Odbył liczne staże naukowe w Niemczech, USA i Indiach, był stypendystą Fundacji Humboldta opublikował kilkadziesiąt artykułów w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej, wyjeżdżał z wykładami do USA, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Rosji, Grecji, Holandii, Chin i Turcji.

Oprócz działalności organizacyjnej i naukowej znaczącym polem jego aktywności jest popularyzacja wiedzy. Inicjator i organizator odbywającej się od 1999 roku cyklicznej imprezy – Kepleriada. W ramach Kepleriad odbywają się otwarte wykłady, wygłaszane przez pracowników Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz gości z polskich i zagranicznych ośrodków badań astronomicznych, podczas których w przystępny sposób przybliżane są problemy współczesnych badań kosmosu, a mieszkańcy Zielonej Góry mają możliwość odwiedzenia obserwatorium astronomicznego.

Likwidacja ZCA była związana z powołaniem w ramach Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki Instytutu Astronomii, którego dyrektorem został prof. Janusz Gil (od 2000 roku).

W momencie powstania Uniwersytetu Zielonogórskiego Instytut Fizyki i Instytut Astronomii znalazły się w strukturze Wydziału Nauk Ścisłych. W 2004 roku stworzyły one Wydział Fizyki i Astronomii.

Dziekanami wydziału byli:

- prof. UZ dr hab. Krzysztof Urbanowski (2004-2005),
- prof. UZ dr hab. Anatol Nowicki (2005-2008),
- prof. dr hab. Piotr Rozmej (od 2008).

W 2005 roku wydział otrzymał uprawnienia do nadawania stopnia doktora nauk fizycznych w zakresie astronomii, nadając po raz pierwszy ten stopień w 2009 roku mgr. Krzysztofowi Maciesiakowi i mgr. Krzysztofowi Krzeszowskiemu.

W roku 2010 na wydział składały się następujące jednostki:

- Instytut Astronomii,
- Instytut Fizyki.

W roku akademickim 2010/2011 na wydziale kształcono ok. 60 studentów na kierunkach astronomia (I i II stopień) i fizyka (I i II stopień) oraz prowadzono studia doktoranckie z fizyki i astronomii.

Wydział zatrudniał 33 nauczycieli akademickich, w tym 6 profesorów tytularnych, 10 doktorów habilitowanych i 16 doktorów. Do 2010 roku wydział nadał trzy stopnie doktora w zakresie fizyki i dwa w zakresie astronomii. W 2010 roku dwoje młodych pracowników wydziału odniosło znaczące sukcesy. Dr Agnieszka Słowikowska została laureatką akcji stypendialnej tygodnika „Polityka” „Zostańcie z nami”, a dr Jarosław Piskorski został jednym z 19 na świecie członkiem stowarzyszonego International Society for Holter and Noninvasive Electrocadiology.

Tematyka prac badawczych prowadzonych na Wydziale Fizyki i Astronomii koncentruje się wokół następujących tematów:

- Układy nietrwale i łamanie symetrii dyskretnych.
- Analiza układów złożonych.
- Badania materiałów scyntylacyjnych.
- Badania defektów powierzchniowych metodą anihilacji pozytonów.
- Badania ferroelektryków.
- Modelowanie dynamiki polimerów.
- Magnetyki molekularne.
- Auksetyki magnetyczne.
- Modelowanie rezonansu ferromagnetycznego FMR.
- Deformacje ciężkich jąder.
- Analizy spektralne Hamiltonianów z osobliwymi warunkami brzegowymi.
- Soplektometria EPR.

- Własności transportowe nanorurek węglowych.
- Obserwacje, teoria i modelowanie promieniowania radiowego i rentgenowskiego pulsarów.
- Gwiazdy neutronowe, gwiazdy dziwne i czarne dziury.
- Fizyka i astrofizyka plazmowa.
- Modelowanie astrofizycznych sygnałów fal grawitacyjnych.
- Mechanika nieba i poszukiwania planet.
- Astronomia pozagalaktyczna i kosmologia.
- Modelowanie ekstynkcji międzygwiazdowej.
- Supergęste obiekty w astrofizyce.

Wydział współpracuje z:

- University of Nevada, Las Vegas (Stany Zjednoczone Ameryki),
- Center for Plasma Astrophysics Tbilisi (Gruzja),
- National Centre for radio Astrophysics Pune University (Indie),
- Institut d'Astrophysique de Paris (Francja),
- Université Pierre et Marie Curie Paris (Francja),
- Institut National des Sciences Appliquées de Rouen (Francja),
- Centre d'Etude Spatiale des Rayonnements Toulouse (Francja),
- Observatoire de Bordeaux (Francja),
- Observatoire de Paris (Francja),
- University of California, Berkeley (Stany Zjednoczone Ameryki),
- Lorentz Instituut Leiden (Holandia),
- Imperial College Londyn (Wielka Brytania),
- Max-Planck-Institut Stuttgart (Niemcy),
- Institute de la Catalyse, Lyon (Francja),
- Iowa State University (Stany Zjednoczone Ameryki),
- Universität Köln (Niemcy),
- École Polytechnique Paris (Francja),
- Laboratoire de Physique Subatomique et de Cosmologie, Grenoble (Francja),
- Istituto Nazionale di Fisica Nucleare Laboratori Nazionali del Sud, Catania (Włochy).

Na Wydziale Fizyki i Astronomii realizowany jest w latach 2009-2012 grant reintegracyjnych finansowany z 7 Programu Ramowego pt. *Probing models of pulsars through multi wavelength observations – ProMoPs* koordynowany przez dr Agnieszkę Słowikowską.

-
- Chocianowski P., *Działalność Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1975*, red. P. Szydłowski, Zielona Góra 1975.
- Eckert M., Hładkiewicz W., *Politechnika Zielonogórska 1965-2000*, Zielona Góra 2000.
- Garbaczewski P., *Szansa, perspektywy i realia*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003, nr 4/5.
- Gil J., *Jubileusz XX-lecia zielonogórskiej astronomii*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2009, nr 7.
- Kisielewicz M., *Instytut Matematyki, Fizyki i Chemii*, [w:] *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1975*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1975.
- Kłorek F., *Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1981*, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1983.
- Kozłowski S., Gil J.A., *Obserwatorium Astronomiczne w Zielonej Górze*, „Urania” 2006, nr 3.
- Markowski W., *Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki*, „Głos Uczelni” 1997, nr 6.
- Sapeńko E., *Fizycy z uprawnieniami doktorskimi*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003, nr 4/5.
- Rozmej P., *Wydział Fizyki i Astronomii*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2011, nr 6.
- Wrona S., *Astronomowie w Zielonej Górze. XXVIII Zjazd Polskiego Towarzystwa Astronomicznego*, „Głos Uczelni” 1995, nr 5.
- Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1980*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1980.
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1981-1984*, oprac. A. Gajda, Zielona Góra 1984.
- Z Keplerem w nazwie. 10 lat Zielonogórskiego Centrum Astronomii*, „Głos Uczelni” 1999, nr 2/3.
- Zagadka promieniowania pulsarów. Rozmowa z prof. Januszem Gilem, astrofizykiem*, rozmawiał A. Politowicz, „Uniwersytet Zielonogórski” 2001, nr 1.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY powstał w 1971 roku w ramach struktury Wyższej Szkoły Nauczycielskiej i pod tą samą nazwą funkcjonował w Wyższej Szkole Pedagogicznej, a także później, po przekształceniu WSP w 2001 roku w Uniwersytet Zielonogórski. Wydział posiada od 1994 roku uprawnienia do nadawania stopnia doktora i od 2001 roku do nadawania stopnia doktora habilitowanego w zakresie historii. Pierwszym wypromowanym doktorem na wydziale był mgr Stefan Dudra w 1996 roku, a pierwszą habilitację otrzymał dr Dariusz Dolański w 2003 roku. Ponadto uprawnienia do nadawania stopnia doktora posiada od 2000 roku Instytut Filozofii, w którym jako pierwszy wypromował się mgr Adam Sobota w 2000 roku. W 2011 roku wydział otrzymał uprawnienia do nadawania stopnia doktora w zakresie literaturoznawstwa.

Wydział odnotowywał liczne sukcesy, których wyrazem było powierzenie mu organizacji lub współorganizacji Walnego Zebrania Polskiego Towarzystwa Historycznego w 1980 roku i Zjazdu Polskiego Towarzystwa Językoznawczego w 1997 roku. Pracownicy wydziału, zwłaszcza ze środowiska historycznego, z którego wywodzi się największa w Zielonej Górze liczba profesorów tytularnych, byli laureatami licznych nagród: prof. dr hab. Czesław Osękowski – Nagrody „Polityki” (2001), prof. dr hab. Wojciech Strzyżewski – Nagrody im. Adama Hejnowskiego przyznawanej przez Polskie Towarzystwo Heraldyczne za najlepszą książkę roku (2000 i 2010), dr Ireneusz Wojewódzki – Nagrody Narodowego Centrum Kultury za najlepszą pracę doktorską (2009). Monografia prof. UZ dr hab. Bernadetty Nitschke poświęcona problemowi wysiedleń i wypędzeń została wydana w Niemczech (2003). W 2007 roku mgr Elżbieta Jastrzębska z Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych została wyróżniona francuskim Orderem Palm Akademickich. Wśród czołowych ośrodków naukowych w swojej dyscyplinie znalazł się Instytut Filozofii. Prowadzone przez IF studia dwukrotnie, w 2002 i 2004 roku (na dwa i pięć lat), uzyskały certyfikat Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej, a doktorant i pracownik Instytutu Filozofii dr Maciej Witek został w 2008 roku stypendystą Fundacji Fulbrighta.

Dziekanami Wydziału Humanistycznego byli:

- doc. dr Bronisław Ratuś (1971-1973),
- doc. dr Władysław Kot (1973-1974),

- doc. dr Mieczysław Łojek (1974-1975),
- doc. dr Kazimierz Bartkiewicz (1975-1981),
- doc. dr hab. Jerzy Brzeziński (1981-1984),
- doc. dr hab. Joachim Benyskiewicz (1984-1990),
- prof. dr hab. Włodzimierz Wilczyński (1990-1996),
- prof. WSP/UZ dr hab. Wojciech Peltz (1996-2002),
- prof. dr hab. Czesław Osękowski (2002-2005),
- prof. dr hab. Wojciech Strzyżewski (od 2005).

Wojciech Strzyżewski urodził się 6 lutego 1960 roku w Zielonej Górze. Jest absolwentem historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze, w której został zatrudniony krótko po ukończeniu studiów. Pracę magisterską pisał pod opieką prof. Kazimierza Bartkiewicza, będącego także jego promotorem w przewodzie doktorskim. Stopień doktora uzyskał na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu na podstawie rozprawy *Geneza i symbolika herbów miejskich Środkowego Nadodrza (XIV-XIX)*. Tam też w 1999 habilitował się przedstawiając monografię *Treści symboliczne herbów miejskich na Śląsku, Ziemi Lubuskiej i Pomorzu Zachodnim do końca XVIII wieku* (1999). W 2010 roku jako pierwszy absolwent WSP otrzymał tytuł profesora.

W. Strzyżewski wszystkie szczeble kariery naukowej przeszedł w zielonogórskiej uczelni. Pełnił także liczne funkcje. Jest twórcą Pracowni Heraldycznej, którą kieruje od czasu jej powstania, był zastępcą dyrektora (2000-2002) i dyrektorem Instytutu Historii (2002-2005), a od 2005 jest dziekanem Wydziału Humanistycznego. Wypromował czterech doktorów, współpracuje z wieloma ośrodkami w Polsce oraz Niemczech i Czechach. Opublikował około 100 prac naukowych, w tym 5 monografii i 12 redakcji prac zbiorowych. Jest twórcą ponad 20 herbów samorządów, w tym herbu i flagi województwa lubuskiego. Dwukrotnie był laureatem nagrody im. Hejmowskiego za najlepszą pracę heraldyczną przyznawanej przez Polskie Towarzystwo Heraldyczne. W 2010 otrzymał Lubuski Wawrzyn Naukowy.

W skład wydziału u jego początków weszły trzy zakłady:

- Zakład Filologii Polskiej kierowany przez doc. dr. Lecha Ludorowskiego z sześcioma pracownikami (w tym jeden docent i 3 adiunktów);
- Zakład Filologii Rosyjskiej z czterema pracownikami (w tym jeden docent) kierowany przez mgr. Juliana Skorka (1971-1980), a następnie doc. dr. Tadeusza Biernacka (1980-1982) i doc. dr. hab. Włodzimierza Wilczyńskiego (1982-1983);
- Zakład Nauk Społeczno-Politycznych z czterema pracownikami (w tym 1 docent i 1 adiunkt) prowadzony przez doc. dr. hab. Hieronima Szczegółę.

W pierwszym roku wydział prowadził studia na kierunkach filologia polska i filologia rosyjska. W roku następnym w systemie zaocznym uruchomiono kierunek historia, na którym od roku 1973/1974 prowadzono też rekrutację na studia dzienne.

Wraz z przekształceniem WSN w WSP w 1974 roku zaszły zmiany w strukturze wydziału. Zakład Filologii Polskiej został przekształcony w Instytut Filologii Polskiej z Zakładem Historii i Teorii Literatury (kier. doc. dr Lech Ludorowski), Zakładem Języka Polskiego (kier. doc. dr Stanisław Kania) i Zakładem Dydaktyki Literatury i Języka Polskiego (kier. doc. dr hab. Wojciech Pasterniak). Pierwszym dyrektorem Instytutu Filologii Polskiej został doc. dr hab. Wojciech Pasterniak (1974-1987), a następnie: doc. dr hab. Stefan Herman (1987-1988), prof. dr hab. Jerzy Brzeziński (1988-2004), dr hab. Sławomir Kufel (2004-2005), prof. UZ dr hab. Marian Sinica (2005-2008) i prof. UZ dr hab. Leszek Jazownik (od 2008).

Zakład Nauk Społeczno-Politycznych został przekształcony w 1974 roku Instytut Nauk Społeczno-Politycznych z Zakładem Nauk Politycznych (kier. doc. dr hab. Hieronim Szczegół), Zakładem Historii (kier. dr Joachim Benyskiewicz), Zakładem Filozofii i Socjologii (kier. doc. dr Władysław Kot) oraz Zakładem Ekonomii Politycznej (kier. dr Józef Iwan). W okresie istnienia instytutu struktura ta ulegała kilkakrotnym zmianom, a w 1990 roku zmodyfikowano jego nazwę na Instytut Nauk Społecznych. Dyrektorami Instytutu byli: Hieronim Szczegół (1974-1982) i doc. dr Krzysztof Kaszyński (1982-1991). Instytut został rozwiązany w 1991 roku. Jego pracownicy przeszli do Instytutu Historii, tworząc Zakład Nauki o Państwie, na Wydział Pedagogiczny, tworząc Zakład Filozofii w Instytucie Pedagogiki Społecznej i do innych jednostek uczelni, stając się załącznikiem nowych kierunków i instytutów.

W związku z otwarciem w roku akademickim 1975/1976 kierunku bibliotekoznawstwo i informacja naukowa powstał Zakład Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, którym kierował dr Franciszek Pilarczyk. W 1983 roku zakład został włączony do Instytutu Historii.

W roku 1976/1977 rozpoczęto rekrutację na kierunek filologia germańska, do prowadzenia którego powołano Zakład Filologii Germańskiej – zakładem kierowała dr Regina Orzelek. W 1983 roku Zakład Filologii Germańskiej przemianowano na Katedrę Filologii Germańskiej, której kierownikiem został prof. dr hab. Eugeniusz Klin. W roku 1989 powstał Instytut Filologii Germańskiej, którego pierwszym dyrektorem został prof. dr hab. Eugeniusz Klin (1989-2001), a następnie prof. UZ dr hab. Regina Orzelek-Bujak (2001-2002), prof. UZ dr hab. Augustyn Mańczyk (2002-2004), prof. UZ dr hab. Regina Orzelek-Bujak (2004-2006) i prof. UZ dr hab. Paweł Zimniak (od 2006).

W 1982 roku z Instytutu Nauk Społeczno-Politycznych został wyłączony Zakład Historii, który w roku następnym został przekształcony w Instytut Historii. W jego

skład włączono Zakład Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej oraz powołano Zakład Historii Polski i Powszechnej do końca XVIII wieku (kier. doc. dr hab. Kazimierz Bartkiewicz) i Zakład Historii Polski XIX i XX wieku (kier. doc. dr hab. Joachim Benyskiewicz) oraz dwie pracownie: Pracownia Dydaktyki Historii (kier. dr Kazimierz Stachura) i Pracownia Badań Regionalnych. Dyrektorem Instytutu Historii został prof. dr hab. Hieronim Szczegółła (1983-1996), a następnie prof. dr hab. Kazimierz Bartkiewicz (1996-1999), prof. dr hab. Czesław Osękowski (1999-2002), prof. UZ dr hab. Wojciech Strzyżewski (2002-2005) i prof. UZ dr hab. Dariusz Dolański (od 2005).

W 1983 roku Zakład Filologii Rosyjskiej przekształcono w Katedrę Filologii Rosyjskiej, której kierownikiem został doc. dr hab. Włodzimierz Wilczyński. W 1989 roku na bazie dotychczasowej katedry powstał Instytut Filologii Rosyjskiej przemianowany w 1991 roku na Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej. Pierwszym dyrektorem instytutu został doc. dr hab. Włodzimierz Wilczyński (1989-1990), a następnie – po kilkumiesięcznym wakacie – prof. dr hab. Bazyli Tichoniuk (1991-2005). W 2005 roku Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej został przekształcony w Katedrę Filologii Wschodniosłowiańskiej¹, która weszła w skład Instytutu Neofilologii.

W 1995 roku na Wydziale Humanistycznym powstał Instytut Filozofii. Trzon jego kadry stanowili dawniejsi pracownicy Instytutu Nauk Społeczno-Politycznych, którzy powrócili na wydział z Zakładu Filozofii w Instytucie Pedagogiki Społecznej oraz grupa nowo zatrudnionych profesorów m.in. Ryszard Palacz, Jan Kurowicki i Andrzej Wiśniewski. Tradycje instytutu sięgają 1974 roku, gdy w Instytucie Nauk Społeczno-Politycznych powstał Zakład Filozofii i Socjologii. Studia na kierunku filozofia zostały otwarte w roku akademickim 1996/1997, a w 2000 roku instytut uzyskał prawa do nadawania stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie filozofii. Dyrektorem instytutu został prof. WSP dr hab. Krzysztof Kaszyński (1995-1996), a następnie prof. dr hab. Andrzej Wiśniewski (1996-1999), prof. dr hab. Kazimierz Jodkowski (1999-2002), prof. UZ dr hab. Krzysztof Kaszyński (2002-2005) i prof. UZ. dr hab. Lilianna Kiejzik (od 2005).

W 1997 roku powstał Instytut Politologii. Trzon jego kadry stanowili pracownicy Zakładu Nauki o Państwie w Instytucie Historii oraz grupa nowo przyjętych profesorów, w tym m.in. Bronisław Pasierb i Mariusz Gulczyński. Pierwszym dyrektorem Instytutu Politologii został prof. dr hab. Bronisław Pasierb (1997-1999), a następnie prof. WSP dr hab. Olgierd Cetwiński (1999-2002) i prof. UZ dr hab. Bernadetta Nitschke (od 2002). Tradycje instytutu sięgają jednak roku 1974, gdy w Instytucie Nauk Społeczno-Politycznych powstał Zakład Nauk Politycznych. W 1991 roku, po rozwiązaniu INSP, zajmujący się politologią pracownicy zostali przeniesieni do Instytutu Historii.

Bronisław Pasierb urodził się 22 kwietnia 1934 roku w Nowym Siole koło Zbaraża. W 1940 roku jego rodzina została wywieziona na Syberię, gdzie spędziła sześć lat. W 1946 roku zamieszkał w Uciechowie koło Dzierżoniowa. Tam ukończył szkołę podstawową. Następnie podjął naukę w Liceum Ojców Werbistów w Nysie, po likwidacji którego przeniósł się do LO w Dzierżoniowie. Maturę zdał w 1953 roku, lecz władze szkolne nie wydały mu świadectwa dojrzałości, więc musiał ją ponowić w roku następnym. W 1954 roku W. Pasierb podjął studia historyczne na Uniwersytecie Wrocławskim, po ukończeniu których pracował jako nauczyciel we wrocławskich szkołach. W 1966 roku, na podstawie pracy o wysiedleniach ludności niemieckiej z Dolnego Śląska w latach 1945-1947, uzyskał stopień doktora. Wówczas podjął pracę na Politechnice Wrocławskiej, a w 1970 roku przeniósł się do organizowanego na Uniwersytecie Wrocławskim Instytutu Nauk Politycznych, którym kierował w latach 1972-1988. Był organizatorem Wydziału Nauk Społecznych UW, pełniąc w latach 1988-1993 funkcję dziekana. W 1972 roku B. Pasierb uzyskał habilitację, w 1978 tytuł profesora nadzwyczajnego i w 1988 – zwyczajnego.

W 1995 roku B. Pasierb przeniósł się do Instytutu Historii zielonogórskiej WSP, podejmując pracę w Zakładzie Historii Współczesnej. Wkrótce podjął się zadania naukowej i instytucjonalnej organizacji Instytutu Politologii, który powstał w 1997 roku. W latach 1997-1999 był jego dyrektorem.

Dorobek naukowy B. Pasierba liczy ponad 400 publikacji dotyczących problemów mniejszościowych w Polsce, stosunków polsko-niemieckich, zagadnień dotyczących Rosji i ZSRR oraz Dolnego Śląska. Jest promotorem w ponad 20 przewodach doktorskich.

W pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych XX wieku, w związku z potrzebami szkolnictwa powszechnego, powstały trzy nauczycielskie kolegia języków obcych: w 1990 roku Nauczycielskie Kolegium Języka Angielskiego (kier. mgr Zbigniew Adaszyński – 1990-1996, mgr Ryszard Wilk – 1996-2002); w 1991 roku Nauczycielskie Kolegium Języka Francuskiego (kier. dr Zofia Magnuszewska – 1991-1999 i mgr Mieczysława Taraszcuk – 1999-2002) i w 1993 roku Nauczycielskie Kolegium Języka Niemieckiego (kier. dr Danuta Springer – 1993-2002).

W 1999 roku z Instytutu Filologii Polskiej została wydzielona Katedra Komunikacji Językowej prowadząca studia na kierunku filologia polska w specjalności dziennikarstwo. Katedra działała do roku 2004², gdy ponownie została połączona z IFP. Jej kierownikiem był prof. dr hab. Marian Bugajski.

W roku 2002 oddzielne kolegia połączono w Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych, którym kierowała dr Danuta Springer (2002-2006)³. Początkowo podporządkowano je prorektorowi ds. jednostek międzywydziałowych, by z początkiem 2003 roku ponownie umieścić je w strukturze Wydziału Humanistycznego⁴.

Dni Frankofonii to światowe święto kultury francuskiej obchodzone w marcu każdego roku, w które z inicjatywy dr Zofii Magnuszewskiej włączyli się od 1998 roku studenci Nauczycielskiego Kolegium Języka Francuskiego. Ma ono na celu przybliżenie kultury krajów frankojęzycznych, zarówno europejskich, jak i z innych kontynentów. Organizowane przez NKJF, a następnie przez Sekcję Języka Francuskiego NKJO i Zakład Języka Francuskiego w Instytucie Neofilologii Dni Frankofonii zapisały się wyraźnie na kulturalnej mapie Zielonej Góry. Towarzyszą im wystawy, przedstawienia teatralne, koncerty wykłady, warsztaty, projekcje filmów, konkursy fotograficzne, malarskie i wokalne oraz możliwość poznania kuchni francuskiej.

W 2006 roku z połączenia Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej i części Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych powstał Instytut Neofilologii, w skład którego weszła Katedra Filologii Wschodniosłowiańskiej z Zakładem Językoznawstwa Wschodniosłowiańskiego, Zakładem Lingwistyki Stosowanej i Zakładem Literatur Wschodniosłowiańskich, oraz Zakład Filologii Angielskiej i Zakład Filologii Romańskiej. Germaniści z NKJO przeszli do Instytutu Filologii Germańskiej. Dyrektorem instytutu został prof. UZ dr hab. Andrzej Ksenicz.

W roku 2010 na Wydział Humanistyczny składały się następujące jednostki:

- Instytut Filologii Germańskiej,
- Instytut Filologii Polskiej,
- Instytut Filozofii,
- Instytut Historii,
- Instytut Neofilologii,
- Instytut Politologii.

W roku akademickim 2010/2011 wydział kształcił ok. 3000 studentów (30% na studiach niestacjonarnych) na kierunkach: filologia germańska (I i II stopień), filologia polska (I i II stopień), bibliotekoznawstwo i informacja naukowa (I stopień), filozofia (I i II stopień) historia (I i II stopień, studia doktoranckie), filologia rosyjska (I i II stopień), filologia angielska (I stopień), filologia francuska (I stopień), politologia (I i II stopień). Ponadto Wydział Humanistyczny prowadził studia podyplomowe na kierunkach historia, wiedza o społeczeństwie z edukacją europejską, zarządzanie ochroną informacji niejawnych, zarządzanie środkami strukturalnymi UE z elementami prawa Europy, logopedia z emisją głosu, etyka w biznesie, filozofia i wiedza o kulturze, etyka oraz język rosyjski w biznesie.

Uroczystość nadania imienia prof. Kazimierza Bartkiewicza auli C w budynku przy al. Wojska Polskiego 69, 2008 r.

Wydział zatrudniał 209 nauczycieli akademickich, w tym 15 profesorów tytularnych, 45 doktorów habilitowanych i 109 doktorów. Do 2010 roku Rada Wydziału Humanistycznego nadała 61 stopni doktora i 14 stopni doktora habilitowanego w zakresie historii, a Rada Instytutu Filozofii – 18 stopni doktora.

Tematyka prac badawczych prowadzonych na Wydziale Humanistycznym koncentruje się wokół następujących tematów:

- Dynamika zmian w języku i literaturze.
- Historia i teoria literatury języka polskiego.
- Normatywne aspekty komunikacji językowej.
- Języki i literatury w ujęciu konfrontatywnym.
- Tekst w aspekcie mediatyzacji i narratologii.
- Wybrane problemy filozofii w ujęciu historycznym i współczesnym: moralność, antropologia, aksjologia, racjonalność naukowa i wyjaśniania w nauce.
- Patologie polskiego życia politycznego.
- Stosunki polsko-niemieckie.
- Historia społeczeństw pogranicza.
- Historia społeczeństw w regionach Europy.
- Historyczne i kulturowe aspekty społeczeństw pogranicza.
- Polityka historyczna w Europie Środkowej.

Wydział współpracuje z:

- Justus Liebig Universität Gießen (Niemcy),
- Universität Würzburg (Niemcy),
- Technische Universität Dresden (Niemcy),
- Universität / Gesamthochschule Vechta (Niemcy),
- Universität Bayreuth (Niemcy),
- Université de Caen Basse-Normandie (Francja),
- Université de Savoie (Francja),
- Российский государственный педагогический университет имени А.И. Герцена / Państwowym Instytutem Pedagogicznym im. A. Hercena w Sankt Petersburgu (Rosja),
- Государственный институт русского языка имени А.С. Пушкина / Państwowym Instytutem Języka Rosyjskiego im. A. Puszkina w Moskwie (Rosja),
- Sorbische Institut Bautzen / Serbskim Instytutem Budyšin (Niemcy),
- Universität Potsdam (Niemcy),
- Universidade de Coimbra (Portugalia),
- Université de Versailles Saint-Quentin-en-Yvelines (Francja),
- Technische Universität Berlin (Niemcy),
- National University of Ireland Galway (Irlandia),
- Middle East Technical University Ankara (Turcja),
- Consejo Superior de Investigaciones Científicas Madrid (Hiszpania),
- Queens University Belfast (Wielka Brytania),
- Université Paris X Nanterre (Francja),
- Die Friedrich-Schiller-Universität Jena (Niemcy),
- Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg (Niemcy),
- Univerzita Karlova v Praze (Czechy),
- Univerzita v Hradec Králové (Czechy),
- Europa-Universität Viadrina Frankfurt Oder (Niemcy),
- Brandenburgische Technische Universität Cottbus (Niemcy),
- Universidade Federal Fluminense Rio de Janeiro (Brazylia),
- Baptist University Hongkong (Chiny),
- Université Cheikh Anta Diop, Dakar (Senegal),
- Universidad Nacional de Buenos Aires (Argentyna).

Na wydziale realizowane są międzynarodowe projekty finansowane z funduszy Unii Europejskiej. Z funduszy 7 Programu Ramowego finansowany jest w okresie 2009-2013 projekt: *ENGLOBE: oświecenie i historia globalna* (prof. UZ dr hab. Dariusz Dolański). W ramach programu „Erasmus – uczenie się przez całe życie” w latach 2008-2010 prowadzony był projekt *COMPARAISONS – europejskie oświe-*

cenie: *Francja – Niemcy – Polska* (prof. UZ dr hab. Dariusz Dolański), a na lata 2010-2011 zaplanowany jest projekt *IDIAL: podręczniki regionalne i dialog interkulturowy* (dr Tadeusz Zuchewicz). Ponadto z Europejskiego Funduszu Społecznego finansowany jest projekt *Profesjonalny pracownik*, dotyczący kształcenia osób pracujących w zakresie języków obcych (prof. UZ dr hab. Paweł Zimniak) i *Odwaga cywilna w warunkach dyktatury. Saksonia i Dolny Śląsk 1945-1989*, którego celem jest przygotowanie materiałów edukacyjnych do nauczania historii (prof. UZ dr hab. Bogumiła Burda). Podobny charakter miał realizowany w latach 2007-2009 projekt *Zrozumieć historię – kształtować przeszłość* finansowany z funduszy Interreg IIIA (prof. UZ dr hab. Dariusz Dolański).

Wydział posiada także umowę o współpracy naukowej podpisaną z Université de Caen Basse-Normandie (prof. UZ dr hab. Sławomir Kufel) oraz realizuje wspólne badania historyczne z Brandenburgische Technische Universität Cottbus (prof. UZ dr hab. Leszek Belzyt).

-
- Bartkiewicz K., *Wydział Humanistyczny*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1981*, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1983.
- Bibliografia Publikacji Pracowników Instytutu Historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze za lata 1991-1996*, oprac. G. Wyder, Zielona Góra 1997.
- Dolański D., Osękowski Cz., *Dorobek i główne kierunki badań historycznych w Zielonej Górze (1945-2005)*, [w:] *50 lat Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze*, red. D. Dolański, Zielona Góra 2005.
- Frejman J., *30-lecie Zakładu Języka Polskiego*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 6.
- Kaczmarek A., *Dni Frankonii*, „Głos Uczelni” 1999, nr 2/3.
- Kontynuować to, co dobre. Rozmowa z Dziekanem Wydziału Humanistycznego prof. dr. hab. Wojciechem Peltzem*, rozmawiał D. Dolański, „Głos Uczelni” 1997, nr 2.
- Łojek M., *Działalność Wydziału Humanistycznego*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1975*, red. P. Szydłowski, Zielona Góra 1975.
- Nitschke B., *10 lat działalności Instytutu Politologii*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2007/2008, nr 9/1.
- Nitschke B., *Wstęp*, „Rocznik Lubuski” 2007, t. 33, cz. 2: *Przegląd życia społeczno-politycznego w województwie lubuskim. Z dorobku zielonogórskiego środowiska politologicznego*, red. B. Nitschke.
- Profesor Bronisław Pasierb*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2006, nr 2.
- Taraszcuk M., *Spod znaku Marianny. Dni Frankonii*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2002, nr 4/5.
- Tatarynowicz M., *Dni Frankonii*, „Głos Uczelni” 1998, nr 2.
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze. 1981-1984*, oprac. A. Gajda, Zielona Góra 1984.

WYDZIAŁ INŻYNIERII LĄDOWEJ I ŚRODOWISKA

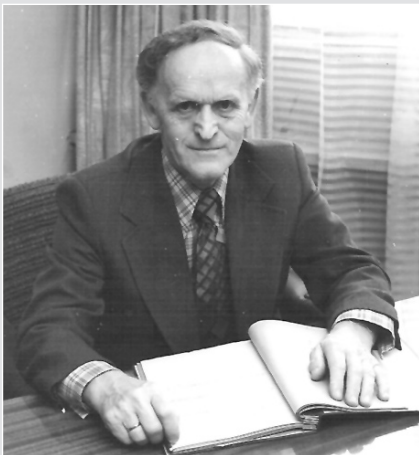
WYDZIAŁ INŻYNIERII LĄDOWEJ I ŚRODOWISKA kontynuuje tradycję Wydziału Budownictwa i Inżynierii Sanitarnej Politechniki Zielonogórskiej, wzbogaconą o wkład Instytutu Biotechnologii i Ochrony Środowiska Wyższej Szkoły Pedagogicznej.

Początki wydziału sięgają 1968 roku, gdy w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Zielonej Górze powstał Wydział Budownictwa Lądowego. W jego skład wchodziły cztery zespoły: Zespół Budownictwa Ogólnego i Przemysłowego (kier. dr inż. arch. Tadeusz Maszkiewicz), Zespół Chemii (kier. dr Jan Kąkolewski), Zespół Geometrii Wykreślnej i Rysunku (kier. mgr inż. arch. Romuald Wołk-Lewonowicz) oraz Zespół Mechaniki Budowli (kier. mgr inż. Romuald Mazurkiewicz). W roku następnym struktura została uzupełniona o Zespół Konstrukcji Budowlanych (kier. dr inż. Andrzej Sokolski). W pierwszym roku rekrutacji wydział przyjął 62 studentów na studia dzienne, 32 na studia wieczorowe oraz 41 na studia zaoczne, a wszystkich kształciło 11 nauczycieli akademickich. Dwóch z nich posiadało stopień naukowy doktora.

Dziekanami wydziału byli:

- doc. dr inż. arch. Tadeusz Maszkiewicz (1968-1973),
- doc. dr inż. Mikołaj Kłapoć (1973-1974).

W 1974 roku na mocy zarządzenia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki została zmieniona organizacja WSI z wydziałowej na instytutową. Powstał wówczas Instytut Budownictwa na prawach wydziału. W miejsce dotychczasowych zespołów powstały trzy zakłady: Zakład Budownictwa Ogólnego i Przemysłowego, Zakład Konstrukcji Budowlanych i Mechaniki Budowli oraz Zakład Technologii i Organizacji Budownictwa. Instytut zatrudniał 73 nauczycieli akademickich i laborantów, w tym dwóch profesorów (Zygmunt Szafran, Stanisław Kołaczkowski), czterech doktorów habilitowanych i 13 doktorów, wśród których 6 mianowanych było na stanowisko docenta. W 1977 roku instytut otworzył nowy kierunek studiów – inżynierię środowiska. Wówczas zmieniono nazwę jednostki na Instytut Budownictwa i Inżynierii Środowiska. Instytutem kierował doc. dr inż. Mikołaj Kłapoć (1974-1977), prof. dr hab. inż. Zygmunt Szafran (1977-1978),

Stanisław Kołaczkowski urodził się 18 kwietnia 1911 roku w Trzemesznie, maturę uzyskał w Gimnazjum im. Marii Magdaleny w Poznaniu. W 1929 roku rozpoczął studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Poznańskiego, gdzie w 1934 roku otrzymał dyplom magistra chemii. Pracę naukową rozpoczął w Zakładzie Technologii Rolnej Uniwersytetu Poznańskiego, przeżyła ją jednak wojna. W czasie kampanii wrześniowej S. Kołaczkowski był internowany, a przez cały okres okupacji przebywał w Częstochowie. W 1945 roku wrócił do Poznania i podjął pracę w Państwowym Zakładzie Higieny. W 1950 roku uzyskał stopień doktora i został zatrudniony w Politechnice Wrocławskiej, w 1957 roku

Centralna Komisja Kwalifikacyjna mianowała go na stanowisko docenta, przeniósł się wówczas do Politechniki Poznańskiej. W 1966 roku uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego. Dorobek naukowy S. Kołaczkowskiego obejmował około 150 pozycji. Był on uznanym autorytetem w zakresie ochrony wód. W wyniku między państwowych uzgodnień został kierownikiem Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej, badającej wody Nysy Łużyckiej i Odry. Biuro Europejskie Światowej Organizacji Zdrowia w Kopenhadze zaprosiło go do zespołu opracowującego europejskie normy jakości wody pitnej.

W 1975 roku, na prośbę rektora WSI prof. Zygmunta Szafrana, przeszedł do pracy do Zielonej Góry, zorganizował od podstaw nowy kierunek studiów – inżynierię środowiska. Wraz z przyjazdem S. Kołaczkowskiego w Zielonej Górze narodził się ruch społeczny i działalność naukowa na rzecz szeroko pojętej ochrony środowiska. Trwałym śladem, który pozostawił po sobie w WSI, był Instytut Inżynierii Środowiska, którego był inicjatorem. W latach 1978-1980 był dyrektorem Instytutu Budownictwa i Inżynierii Środowiska.

S. Kołaczkowski był m.in. członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Hydrologicznego, członkiem prezydium Komitetu Ekologii PAN i przewodniczącym Komisji Hydrologii PAN. Był odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Gdy S. Kołaczkowski przeszedł na emeryturę w 1981 roku, uczelnię opuszczali pierwsi absolwenci inżynierii środowiska. Zmarł w Poznaniu 25 kwietnia 1988 roku i został pochowany na cmentarzu Junikowo.

prof. dr hab. Tadeusz Biliński (1978), prof. dr hab. inż. Stanisław Kołaczkowski (1978-1980), prof. dr hab. inż. Jędrzej Kuczyński (1980-1981).

W 1981 roku doszło do podziału instytutu na dwie jednostki, które znalazły się w strukturze powołanego w 1984 roku Wydziału Budownictwa i Inżynierii Sanitarnej:

- Instytut Budownictwa, a od 1984 roku Instytut Technologii i Organizacji Budownictwa, kierowany przez doc. dr. hab. Mikołaja Kłapocia (1981-1984), a następnie prof. dr. hab. inż. Tadeusza Bilińskiego (1984-1987), doc. dr. hab. inż. Józefa Czachorowskiego (1987-1991).

- Instytut Inżynierii Sanitarnej, kierowany przez prof. dr. hab. inż. Jędrzeja Kuczyńskiego (1981-1984), a następnie przez prof. dr. hab. inż. Adama Solskiego (1984-1991).

oraz

- Instytut Konstrukcji Budowlanych, kierowany przez doc. dr. inż. Józefa Czachorowskiego (1984), a następnie przez prof. dr. hab. inż. Antoniego Matysiaka (1984-1991).

W 1987 roku Wydział jako pierwszy w Zielonej Górze uzyskał prawo nadawania stopnia naukowego doktora nauk technicznych w zakresie budownictwa. Pierwsza obrona pracy doktorskiej odbyła się dwa lata później, w jej wyniku stopień naukowy otrzymał mgr inż. Jerzy Łakomski.

W 1991 roku Wydział Budownictwa i Inżynierii Sanitarnej zmienił strukturę organizacyjną na katedralno-zakładową. W skład wydziału weszły: Katedra Konstrukcji Budowlanych, Zakład Mechaniki Budowli, Zakład Architektury, Zakład Geodezji i Geotechniki, Zakład Budownictwa Ogólnego, Zakład Technologii i Organizacji Budownictwa, Katedra Wody, Ścieków i Odpadów, Katedra Ochrony Środowiska oraz Katedra Sieci i Instalacji Sanitarnych.

Stanisław Misztal urodził się 15 października 1936 roku w Ostrowie Wlkp. Szkołę podstawową i ogólnokształcącą ukończył w Legnicy. Studia podjął w Politechnice Wrocławskiej na Wydziale Budownictwa Lądowego. Ukończył je w 1960 roku. Pierwsze dziesięć lat pracy związał z praktyką. Pracował w Jeleniej Górze, Dzierżoniowie i w końcu w Zielonogórskim Przedsiębiorstwie Budowlanym. Od 1970 roku związał się z Wyższą Szkołą Inżynierską w Zielonej Górze, podejmując pracę w Instytucie Budownictwa. Po uzyskaniu stopnia doktora w 1979 roku został zastępcą dyrektora instytutu i funkcję tę pełnił do 1987 roku. W 1987 roku w Politechnice Wrocławskiej uzyskał stopień doktora habilitowanego, cztery lata później został powołany na stanowisko profesora WSI. W latach 1990-1996 pełnił funkcję prorektora ds. nauki, a od 1996 roku – dziekana Wydziału Budownictwa i Inżynierii Sanitarnej. Był m.in. odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Zmarł 28 marca 1998 roku i został pochowany na cmentarzu w Zielonej Górze.

Ponownie do struktury instytutowej wydział powrócił w 1996 roku wraz z przekształceniem WSI w Politechnikę Zielonogórską. Wówczas w skład wydziału weszły dwie jednostki: Instytut Budownictwa kierowany przez prof. dr. hab. inż.

Instytut Inżynierii Środowiska, 2004 r.

Tadeusza Bilińskiego (1996-2002), a następnie prof. dr. hab. inż. Romualda Świtka (2002-2004), prof. UZ dr. hab. inż. Mieczysława Kuczmę (2004-2007), prof. UZ dr. hab. inż. Jakuba Marcinkowskiego (2007-2008), dr. inż. Marka Świdierskiego (2008-2010) i prof. UZ dr. hab. inż. Wojciecha Eckerta (od 2010) i Instytut Inżynierii Środowiska kierowany przez prof. PZ/UZ dr. hab. Andrzeja Jędrzaka (od 1996).

W 2001 roku, w wyniku utworzenia Uniwersytetu Zielonogórskiego, jednostka zmieniła nazwę na Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska, a jej struktura została uzupełniona o Instytut Biotechnologii i Ochrony Środowiska z Wyższej Szkoły Pedagogicznej, który w 2007 roku wszedł w skład Wydziału Nauk Biologicznych.

W 2004 wydział uzyskał uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk technicznych w dyscyplinie inżynieria środowiska. Pierwszym wypromowanym doktorem był w 2005 roku mgr inż. Sebastian Węclewski.

Dziekanami wydziału byli:

- doc. dr inż. Mikołaj Kłapoć (1984-1987),
- doc. dr hab. Henryk Greinert (1987-1991),
- dr inż. Stanisław Pryputniewicz (1991-1996),
- prof. PZ dr hab. inż. Stanisław Misztal (1996-1998),
- prof. dr hab. inż. Henryk Greinert (1999-2002),
- prof. UZ dr hab. inż. Tadeusz Kuczyński (2002-2008),

Laboratorium Instytutu Inżynierii Środowiska, 2005 r.

– prof. UZ dr hab. inż. Jakub Marcinkowski (od 2008).

W roku 2010 na Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska składały się następujące jednostki:

- Instytut Budownictwa,
- Instytut Inżynierii Środowiska.

Wydział posiada prawa do doktoryzowania w dyscyplinach budownictwo i inżynieria środowiska.

W roku akademickim 2010/2011 wydział kształcił ok. 1900 studentów (w tym 30% na studiach niestacjonarnych) na kierunkach: architektura i urbanistyka (studia I stopnia), budownictwo (studia I i II stopnia i studia doktoranckie), inżynieria środowiska (studia I i II stopnia i studia doktoranckie). Ponadto Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska prowadzi studia podyplomowe na kierunkach budownictwo energooszczędne i pasywne oraz ocena energetyczna budynków i nowoczesne budownictwo drogowe. Jednostka zatrudniała 83 nauczycieli akademickich, w tym 5 profesorów tytularnych, 15 doktorów habilitowanych i 45 doktorów. Do 2010 roku Rada Wydziału nadała 28 stopni doktora w zakresie budownictwa i 5 w zakresie inżynierii środowiska.

W 2007 roku w Instytucie Budownictwa zostało otwarte centralne laboratorium wyposażone w wysokospecjalistyczne urządzenia i aparaturę badawczą sfinansowane dzięki środkom Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Tematyka prac badawczych prowadzonych na WILiŚ koncentruje się wokół następujących tematów:

- Problemy konstrukcyjne, materiałowe oraz technologiczne i organizacyjne budownictwa.
- Kryteria, metody i instrumenty w procesach renowacji budynków i modernizacji obszarów zabudowanych.
- Naukowe aspekty budowy przejść dla zwierząt w drogownictwie.
- Numeryczne, analityczne i eksperymentalne szacowanie nośności elementów konstrukcyjnych.
- Ośrodki niejednorodne i problemy nieliniowe mechaniki.
- Konsekwencje przyrodnicze i funkcjonalne antropopresji wobec gleb miejskich i przemysłowych.
- Badania walorów i zagrożeń wybranych biotycznych elementów środowiska przyrodniczego.
- Zastosowanie metod bioindykacyjnych i biotoksykologicznych w inżynierii ochrony środowiska.
- Wartość strukturotwórcza i plonotwórcza obornika z dodatkiem włókien celulozowych.
- Modelowanie, ochrona i odnowa środowiska.

Wydział współpracuje z

- Brandenburgische Technische Universität Cottbus (Niemcy),
- Naturschutzstation Rhinluch (Niemcy),
- Georg-August-Universität Göttingen (Niemcy),
- Universität Stuttgart (Niemcy),
- Technische Universität Graz (Austria),
- Institut für Tierzucht und Tierverhalten Bundesforschungsanstalt für Landwirtschaft Celle (Niemcy),
- Technische Universität Berlin (Niemcy),
- Technische Universität Dresden (Niemcy),
- Technische Universität Dresden (Niemcy),
- Hochschule Cottbus (Niemcy),
- University of Texas at Austin (USA),
- Centre Scientifique et Technique du Batiment Paryż, Sophia-Antipolis (Francja),
- Leibniz Universität Hannover (Niemcy),
- Brunel University Uxbridge (Wielka Brytania),
- Technická univerzita v Košiciach (Słowacja),
- Białoruską Państwową Akademią Politechniczną w Mińsku / Белорусская государственная политехническая академия (Białoruś),
- École Polytechnique Fédérale de Lausanne (Szwajcaria).

Ponadto wydział realizował międzynarodowe projekty badawcze w ramach 5 Programu Ramowego UE: *Narzędzia wspomagania decyzji dla długoterminowych strategii inwestycyjnych w zakresie utrzymania i renowacji budynków mieszkalnych* koordynowany przez prof. dr. hab. inż. Tadeusza Bilińskiego, a także *Ocena możliwości poprawy jakości zasobów wodnych w zbiornikach pokopalnianych i wodach podziemnych w Euroregionie Sprewa-Nysa-Bóbr* w wspólnie z BTU Cottbus koordynowany przez dr inż. Barbarę Jachimko oraz *Innowacyjność podejmowanych działań w obszarze indywidualnych źródeł energii* kierowany przez prof. dr. hab. inż. Tadeusza Kuczyńskiego, oba finansowane z INTERREG IIIA i *Protection of Emys orbicularis and amphibians in the north European lowlands* finansowanego w ramach funduszu UE – Life koordynowany przez dr. Bartłomieja Najbara.

Biliński T., *Organizacyjny, dydaktyczny i naukowy rozwój kierunku „budownictwo” na Wydziale Inżynierii Lądowej i Środowiska Uniwersytetu Zielonogórskiego*, Zielona Góra 2011.

Biografia dr. hab. inż. Stanisława Misztala, profesora Politechniki Zielonogórskiej, Zielona Góra 1998.

Dankowski M., *Instytut Budownictwa*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2011, nr 6.

Dankowski M., *Jubileusz 65-lecia doc. Mikołaja Kłapocia*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003, nr 8.

Eckert M., Hładkiewicz W., *Politechnika Zielonogórska 1965-2000*, Zielona Góra 2000.

Jędrzak A., *Instytut Inżynierii Środowiska*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2011, nr 6.

Kłapoć M., Swatowski J.M., *Zarys działalności Instytutu Budownictwa w latach 1968-1978*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Inżynierskiej im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze” 1979, z. 59, *Budownictwo* 12, cz. 1: *Zeszyt Jubileuszowy z okazji X-lecia Instytutu Budownictwa*.

Kłapoć M., Szeloch L., *Instytut Budownictwa*, [w:] *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1975*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1975.

Nowe laboratorium Instytutu Budownictwa Uniwersytetu Zielonogórskiego, red. E. Sapeńko, Zielona Góra 2007.

Profesor Józef Czachorowski. 50 lat pracy zawodowej, 20 lat pracy naukowej, Zielona Góra 1992.

Samujłło H., *Stanisław Kołaczkowski (1911-1988). Ekolog i uczony*, [w:] *Znani zielonogórzanie XIX i XX wieku*, cz. 2, red. H. Szczegóła, Zielona Góra 1999.

Wydział Budownictwa i Inżynierii Sanitarnej w 20-lecie działalności 1968-1988, Zielona Góra 1988.

Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1980, red. M. Eckert, Zielona Góra 1980.

Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze 1965-1990, oprac. H. Samujłło, A. Politowicz, Zielona Góra 1990.

WYDZIAŁ MATEMATYKI, INFORMATYKI I EKONOMETRII

NA WYDZIALE MATEMATYKI, INFORMATYKI I EKONOMETRII splatają się tradycje Instytutów Matematyki z Wydziału Podstawowych Problemów Techniki Politechniki Zielonogórskiej i Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego.

W momencie utworzenia Wyższej Szkoły Inżynierskiej został powołany w jej strukturze Zespół Matematyki, Fizyki i Chemii, którego kierownikiem został mgr Ludwik Cendrowski. W 1966 roku powołano trzy odrębne zespoły: Zespół Matematyki (do 1968 roku pod kierownictwem L. Cendrowskiego, który po uzyskaniu doktoratu przeniósł się na WSI do Koszalina, a następnie dr. Michała Kisielewicz), Zespół Fizyki, kierowany przez mgr. Piotra Chocianowskiego i Zespół Chemii i Materiałoznawstwa, powierzony dr. Krzysztofowi Grodzickiemu. Początkowo wszystkie zespoły znajdowały się w strukturze Wydziału Ogólnotechnicznego, a od 1968 roku każdy zespół włączony był organizacyjnie do innego wydziału, np. Zespół Matematyki znalazł się w strukturze Wydziału Mechanicznego. W 1973 roku zostały one połączone w Międzywydziałowe Studium Matematyki, Fizyki i Chemii, które rok później przekształcono w Instytut Matematyki, Fizyki i Chemii. W roku akademickim 1974/1975 liczył on ponad 33 pracowników, w tym 11 ze stopniem doktora. Instytut składał się z trzech zakładów: Zakładu Matematyki (kier. doc. dr Mieczysław Borowiecki), Zakładu Fizyki (kier. doc. dr Napoleon Maron) i Zakładu Chemii (kier. dr Jan Kąkolewski). Dyrektorem Instytutu został doc. dr hab. Michał Kisielewicz (1973-1981), a następnie prof. dr hab. Mieczysław Borowiecki (1981-1991). Instytut pełnił funkcję jednostki międzywydziałowej, prowadzącej zajęcia na różnych kierunkach studiów. W 1987 roku na WSI powstał Wydział Podstawowych Problemów Techniki, w skład którego weszły dwa instytuty międzywydziałowe: Instytut Nauk Społecznych Organizacji i Zarządzania oraz Instytut Matematyki Fizyki i Chemii, a także nowo powstała Katedra Matematyki Stosowanej kierowana przez prof. dr. hab. Michała Kisielewicz. Między innymi ta zmiana pozwoliła na uruchomienie w 1987 roku kierunku podstawowe problemy techniki ze specjalnością matematyka stosowana.

W 1991 roku doszło do zmiany organizacji WSI, w wyniku której powołano Instytut Matematyki. Dyrektorem instytutu został prof. dr hab. Mieczysław Borowiecki (1991-1993), a następnie prof. dr hab. Michał Kisielewicz (1993-1999) i ponownie prof. dr hab. Mieczysław Borowiecki (1999-2001). Instytut kształcił na kierunku matematyka. W 1998 roku jednostka uzyskała uprawnienia do nadawania stopnia doktora. Pierwszym wypromowanym doktorem była w 1999 roku mgr Elżbieta Sidorowicz.

Dziekanami Wydziału Podstawowych Problemów Techniki byli:

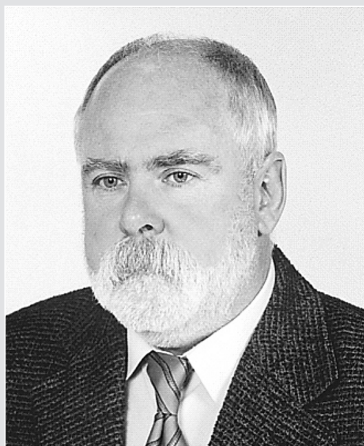
- prof. dr hab. Michał Kisielewicz (1987-1993),
- prof. dr hab. Mieczysław Borowiecki (1993-1999),
- dr hab. prof. PZ Longin Rybarczyk (1999-2001).

Znacznie mniej skomplikowana była historia Instytutu Matematyki w WSP, ponieważ matematyka z fizyką była kierunkiem studiów uruchomionym w pierwszym roku istnienia Wyższej Szkoły Nauczycielskiej. Wówczas też powołano Wydział Matematyczno-Przyrodniczy, w skład którego weszły Zakład Matematyki i Zakład Fizyki, a od 1972 roku Zakład Zajęć Praktyczno-Technicznych przeniesiony z Wydziału Pedagogicznego. Po powołaniu Wyższej Szkoły Pedagogicznej jednostka zmieniła nazwę na Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki (powracając w latach 1974-1977 do dawnej nazwy) i kształciła na kierunkach matematyka, fizyka i wychowanie techniczne. W 1971 roku wydział zatrudniał 7 osób, w tym 3 osoby ze stopniem doktora, do 1975 roku zwiększył zaś stan zatrudnienia do 31 osób, w tym 5 docentów na pełnym etacie, 3 na pół etatu i czterech doktorów. Z WSI na wydział przeszli: doc. dr Piotr Chocianowski, dr Robert Leszko i doc. dr Aleksander Grytczuk.

Dziekanami Wydziału byli:

- doc. dr Piotr Chocianowski (1971-1978),
- doc. dr Franciszek Klorek (1978-1981),
- doc. dr hab. Witold Rdzanek (1981-1984),
- doc. dr hab. Kazimierz Uździcki (1984-1987),
- doc. dr hab. Witold Rybarczyk (1987-1990),
- prof. WSP dr hab. Robert Leszko (1990-1993),
- prof. WSP dr hab. Daniel Fic (1993-1996),
- prof. dr hab. Jerzy K. Baksalary (1996-1999),
- prof. WSP dr hab. Krzysztof Magnucki (1991-2001).

Zakład Matematyki działał w ramach Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki do 1983 roku i kierowali nim doc. dr Aleksander Grytczuk (1971-1982) i doc. dr hab. Mieczysław Borowiecki (1982-1983). W 1983 roku został powołany Instytut Matematyki, na który składały się trzy zakłady: Zakład Podstaw Matematyki i Informatyki (kier. dr Eugeniusz Kowalski), Zakład Analizy (kier. dr Jan Szajkowski) i Zakład Dydaktyki Matematyki (kier. dr Włodzimierz Trochanowski).

Witold Rybarczyk urodził się 24 lipca 1946 roku w Poznaniu, studiował na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii UAM oraz na Wydziale Technologii Drewna Akademii Rolniczej w Poznaniu. Stopień doktora uzyskał w roku 1972 na Wydziale Technologii Drewna Akademii Rolniczej w Poznaniu, a habilitację obronił w 1980. Swoją karierę naukową związał z Poznaniem i Zieloną Górą. Od 1983 roku zatrudniony był w Wyższej Szkole Pedagogicznej, pracując w Instytucie Techniki i Instytucie Zarządzania. Sprawował funkcję dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki WSP. Na Uniwersytecie Zielonogórskim pracował w latach 2001-2002, po czym przeniósł się do Akademii Rolniczej w Poznaniu. W 2005 roku otrzymał tytuł profesora. Po przejściu na emeryturę w 2006 roku

podjął pracę na Wydziale Mechanicznym Uniwersytetu Zielonogórskiego. Był współtwórcą polskiej ergonomii i wieloletnim członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego, członkiem Komitetu Ergonomii przy Prezydium PAN, członkiem Komisji Ergonomii Poznańskiego Oddziału PAN oraz dyrektorem Centrum Zastosowań Ergonomii w Zielonej Górze. Był odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 1 lutego 2007 roku w Zielonej Górze i został pochowany na poznańskim cmentarzu Junikowo. Był jednym ze współtwórców polskiej ergonomii i twórcą zielonogórskiego ośrodka badań nad ochroną pracy. 12 listopada 2008 roku w al. Niepodległości przy budynku Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze odsłonięto tablicę pamiątkową ku jego czci.

Dyrektorem instytutu został doc. dr hab. Mieczysław Borowiecki (1983-1984), po którym funkcję tę pełnili: doc. dr hab. Mirosław Krzyśko (1984-1987), prof. dr hab. Michał Kisielewicz (1987-1990), prof. dr hab. Jerzy K. Baksalary (1990-1993), prof. WSP dr hab. Marian Nowak (1993-1997), prof. dr hab. Janusz Matkowski (1997-1999) oraz prof. WSP dr hab. Aleksander Grytczuk (1999-2001).

Wraz z utworzeniem Uniwersytetu Zielonogórskiego doszło do połączenia obu Instytutów Matematyki w ramach nowo powstałego Wydziału Nauk Ścisłych, którego dziekanem został prof. dr hab. Mieczysław Borowiecki, a dyrektorem instytutu – prof. dr hab. Michał Kisielewicz (2001-2002), a następnie prof. dr hab. Roman Zmysłony (2002-2004). W 2002 roku Instytut Matematyki otrzymał prawa do habilitowania, a już trzy lata później jako pierwszy stopień doktora habilitowanego otrzymał dr Mariusz Michta.

W roku akademickim 2004 doszło do następnych przekształceń, w wyniku których powstał Wydział Matematyki, Informatyki i Ekonometrii¹, składający się z 11 zakładów.

Dziekanami wydziału byli:

- prof. dr hab. Mieczysław Borowiecki (2004-2005),
- prof. UZ dr hab. Andrzej Cegielski (od 2005).

W roku akademickim 2010/2011 wydział kształcił ok. 260 studentów (50% studia niestacjonarne) na kierunkach: informatyka i ekonometria (studia I i II stopnia) i matematyka (studia I i II stopnia oraz studia doktoranckie).

W 2010 roku struktura wydziału przedstawiała się następująco:

- Zakład Analizy Matematycznej,
- Zakład Dydaktyki Matematyki i Teorii Liczb,
- Zakład Geometrii,
- Zakład Matematyki Dyskretnej i Informatyki Teoretycznej,
- Zakład Matematyki Przemysłowej,
- Zakład Równań Funkcyjnych,
- Zakład Statystyki Matematycznej i Ekonometrii,
- Zakład Teorii i Metod Optymalizacji,
- Zakład Teorii Prawdopodobieństwa i Procesów Stochastycznych,
- Zakład Teorii Sterowania i Procesów Stochastycznych,
- Zakład Zastosowań Informatyki.

Wydział zatrudniał w 2011 roku 61 nauczycieli akademickich, w tym 8 profesorów tytularnych, 9 doktorów habilitowanych i 40 doktorów. Do 2010 roku

Mieczysław Borowiecki urodził się 30 października 1941 roku w Zaprosiu na Polesiu, studia matematyczne ukończył w 1965 roku w opolskiej WSP. Od 1967 roku pracuje w Zielonej Górze, pełniąc liczne funkcje w WSI i WSP. Stopień doktora uzyskał w 1973 roku na Politechnice Wrocławskiej, doktora habilitowanego w 1981 roku na UAM w Poznaniu, a tytuł profesora w 1989 roku. W WSI i PZ pełnił funkcje dyrektora Instytutu Matematyki (1981-1993, 1999-2001) i dziekana Wydziału Podstawowych Problemów Techniki (1993-1999), był pierwszym dyrektorem Instytutu Matematyki WSP (1983-1984). Po utworzeniu Uniwersytetu Zielonogórskiego M. Borowiecki został dziekanem Wydziału Nauk Ścisłych (2001-2004), a następnie Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii (2004-2005). Kieruje Zakładem Matematyki Dyskretnej i Informatyki Teoretycznej. M. Borowiecki jest autorem lub współautorem około 100 artykułów naukowych publikowanych w kraju i za granicą. Kieruje redakcją „*Discussiones Mathematicae Graph Theory*”. Wśród wypromowanych przez niego doktorów kilku pełni stanowiska profesorów. M. Borowiecki odbył staże naukowe w Amsterdamie, Nowym Jorku i Sztokholmie. Jest jednym ze współtwórców zielonogórskiego środowiska matematycznego. Jego zainteresowania naukowe dotyczą głównie teorii grafów i hipergrafów oraz niektórych zagadnień z teorii matroidów. Przez jedną kadencję był prezesem zielonogórskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Matematycznego.

Rada Wydziału nadała 35 osobom stopień doktora i 6 – doktora habilitowanego w zakresie matematyki.

Zielonogórskie środowisko matematyczne dwukrotnie było gospodarzem Zjazdu Polskiego Towarzystwa Matematycznego w 1976 i 1997 roku, a monografia prof. dr. hab. Michała Kisielewicza *Differential inclusions and optimal control* (1991) spotkała się z międzynarodowym uznaniem. Stworzona przez niego szkoła matematyczna odnosi liczne sukcesy w kraju i za granicą.

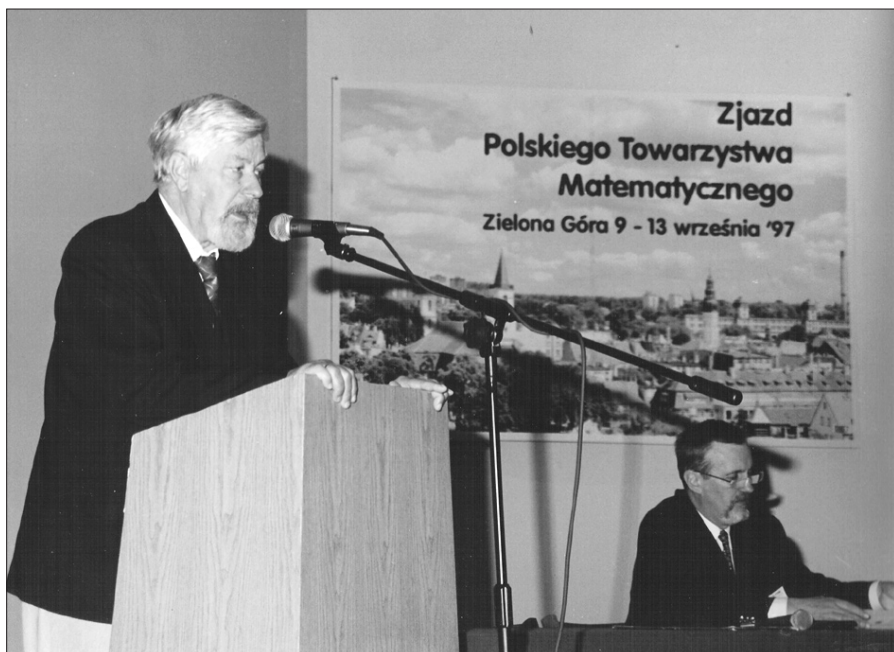
Tematyka prac badawczych prowadzonych na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii koncentruje się wokół następujących tematów:

- Metody matematyczne w ekonomii, naukach przyrodniczych, technice i naukach podstawowych.
- Własności struktur dyskretnych i ich zastosowania w informatyce i optymalizacji.
- Modele kojarzenia i ich zastosowania.
- Analiza i interpretacja warunków zgodności mechanizmów cenowych z wielowartościową nadwyżką popytu w kontekście stabilności równowagi konkurencyjnej.
- Fenomeny w wysokich wymiarach w geometrii kombinatorycznej.
- Operatory regularnie nieoddające i ich zastosowania.
- Inkluzje stochastyczne i ich zastosowania.
- Sterowalność stochastycznych układów dynamicznych.
- Nieliniowe zagadnienia różniczkowo-całkowe.
- Sploty i stabilności uogólnione oraz badania statystyczne.
- Równania funkcyjne, średnie i teoria iteracji wraz z zastosowaniami.
- Operatory na przestrzeniach funkcyjnych.
- Struktury kombinatoryczne i podstawowe hipotezy teorii liczb.
- Modelowanie niezawodności i jakości usług w e-biznesie.
- Statystyczne aspekty modelu wzrostu komórek.
- Struktury kombinatoryczne i podstawowe hipotezy teorii liczb.

Wydział współpracuje z wieloma europejskimi i pozaeuropejskimi ośrodkami badawczymi:

- University of Johannesburg (RPA),
- University of South Africa (RPA),
- Technische Universität Ilmenau (Niemcy),
- Technische Universität Freiberg (Niemcy),
- Univerzita Pavla Jozefa Šafárika w Koszycach (Słowacja),
- Slovenská Akadémia Vied (Słowacja),
- Technická Univerzita w Koszycach (Słowacja),
- University of Haifa / הפ"ח תטיסרבינוא (Izrael),
- Universität Karlsruhe (Niemcy),

Wojewoda zielonogórski prof. dr hab. Marian Eckert podczas otwarcia Zjazdu Polskiego Towarzystwa Matematycznego w auli Politechniki Zielonogórskiej, 1997 r.

- Karl-Franzes-Universität (Austria),
- Sichuan University w Chengdu / 四川大学 (Chiny),
- Zhanjiang Normal University / 湛江师范学院 (Chiny),
- Debreceni Egyetem Matematikai Intézet (Węgry),
- Eötvös Lorand Tudományegyetem w Budapeszcie (Węgry),
- Technion – Israel Institute of Technology in Haifa / יגולונכט תוכמ – ויניכטא (Izrael),
- Universidad Central de Venezuela w Caracas (Wenezuela),
- Universidad Jaume I w Castellón (Hiszpania),
- Universidad de Santiago de Chile (Peru),
- University of the Aegean / Πανεπιστήμιο Αιγαίου (Grecja),
- Technische Universiteit Delft (Holandia),
- Akademie věd České Republiky (Czechy),
- University of Ballarat (Australia),
- Universidade Nova de Lisboa (Portugalia),
- Université de Tunis El Manar (Tunezja),
- Universidad de Santiago de Chile (Chile),
- Universidad Complutense de Madrid (Hiszpania),

- Dalian University of Technology / 大连理工大学 (Chiny).

Na wydziale wydawane są cztery czasopisma naukowe o zasięgu międzynarodowym:

- „Discussiones Mathematicae Differential Inclusions, Control and Optimization”,
- „Discussiones Mathematicae General Algebra and Applications”,
- „Discussiones Mathematicae Graph Theory”,
- „Discussiones Mathematicae Probability and Statistics”.

-
- Borowiecki M., *Mały jubileusz*, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 1998, nr 6.
- Charytonowicz J., *Prof. dr hab. Witold Rybarczyk – współtwórca polskiej ergonomii*, „Bezpieczeństwo Pracy. Nauka i Praktyka” 2007, nr 3.
- Chocianowski P., *Działalność Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1975*, red. P. Szydłowski, Zielona Góra 1975.
- Eckert M., Hładkiewicz W., *Politechnika Zielonogórska 1965-2000*, Zielona Góra 2000.
- Kisielewicz M., *Instytut Matematyki, Fizyki i Chemii*, [w:] *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1975*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1975.
- Klorek F., *Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1981*, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1983.
- Kto jest kim w ochronie pracy*. Witold Rybarczyk, „Atest. Ochrona Pracy” 1998, nr 7.
- Markowski M., *Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki*, „Głos Uczelni” 1997, nr 6.
- Sapeńko E., *Prawa do habilitowania dla matematyków*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2002, nr 9.
- Sukces nie przyszedł nam ani łatwo, ani sam*. Rozmowa z prof. Mieczysławem Borowieckim, dyrektorem Instytutu Matematyki, rozmawiał A. Politowicz, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 1999, nr 8.
- Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1980*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1980.
- Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze 1965-1990*, oprac. H. Samujłło, A. Politowicz, Zielona Góra 1990.
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze. 1981-1984*, oprac. A. Gajda, Zielona Góra 1984.

TRADYCJE WYDZIAŁU MECHANICZNEGO sięgają początków Wyższej Szkoły Inżynierskiej, gdy jednym z dwóch kierunków studiów w ramach Wydziału Ogólnotechnicznego, na które przebiegała pierwsza rekrutacja, była mechanika. Zaczęło ją wówczas studiować 75 studentów dziennych i 60 zaocznych.

Wraz z rozwojem uczelni w 1967 roku powstał Wydział Mechaniczny, w którego strukturze powołano Zespół Podstaw Konstrukcji (kier. mgr inż. Konrad Wolny), Zespół Termodynamiki Technicznej (kier. mgr inż. Jerzy Kulik), Zespół Materiałoznawstwa (kier. doc. dr inż. Krzysztof Grodzicki), Zespół Technologii Budowy Maszyn (kier. dr inż. Kazimierz Bącal), Zespół Obróbki Skrawaniem i Obrabiarek (kier. dr inż. Kazimierz Bącal) i Zespół Urządzeń i Technologii Przeróbki Plastycznej (kier. mgr inż. Jerzy Kulik).

Z początkiem roku akademickiego 1968/1969 wydział zatrudniał cztery osoby ze stopniem doktora, w tym jedną na stanowisku docenta. Ponadto na stanowisku docenta zatrudniony był jeden magister inżynier.

Dziekanami wydziału w latach 1968-1974 byli:

- doc. mgr inż. Jerzy Kulik (1968-1969),
- dr inż. Kazimierz Kostyra (1969-1971),
- doc. dr hab. Michał Kisielewicz (1971-1973),
- doc. dr inż. Jan Aulich (1973-1974).

W 1974 roku Wyższa Szkoła Inżynierska przeszła restrukturyzację i miejsce wydziałów zajęły instytuty. Powstały dwa instytuty mechaniczne na prawach wydziału: Instytut Materiałoznawstwa i Technologii Maszyn, kierowany przez doc. dr inż. Andrzeja Bydałka (1974-1977) i Instytut Mechaniki i Konstrukcji Maszyn kierowany przez doc. dr inż. Jana Aulicha (1974-1977). W 1977 roku nastąpiło połączenie obu instytutów w Instytut Budowy Maszyn, którego dyrektorem został doc. dr inż. Andrzej Bydałek (1977-1981), a następnie doc. dr hab. inż. Kazimierz Bącal. Przez wiele lat trzon kadry instytutu, a wcześniej wydziału stanowili wybitni praktycy, którzy przeszli do WSI z przemysłu. Wielu z nich zdobyło stopnie naukowe. W 1980 roku instytut zatrudniał 98 nauczycieli akademickich, w tym 2 profesorów (jeden na pół etatu), 26 doktorów (w tym 10 docentów). Ponadto pracowało 22 pracowników inżynieryjno-technicznych i 5 osób administracji.

Ferdynand Romankiewicz urodził się 7 sierpnia 1944 roku w Cottbus. Jest absolwentem Wydziału Odlewnictwa Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (1969), gdzie studiował metalurgię. Stopień doktora uzyskał w 1973 roku na Politechnice Wrocławskiej, a doktora habilitowanego na Politechnice Częstochowskiej w 1984 roku, tytuł profesora natomiast otrzymał w 1996 roku. Pracował we wrocławskim PAFAWAGU (1969-1971) i na Politechnice Wrocławskiej (1971-1979).

W Zielonej Górze pracuje od 1974 roku. Pełnił funkcję dyrektora Instytutu technologii Maszyn (1985-1987), dziekana Wydziału Mechanicznego (1990-1993 i od 2008) oraz prorektora WSI i PZ (1993-1996, 1999-2001) oraz UZ (2001-2005). Jest stypendystą Fundacji Humboldta, DAAD, EWG i DFG. Członkiem Deutsche Gesellschaft für Materialkunde. Był członkiem Komisji Akre-

dytacyjnej Uczelni Technicznych oraz ekspertem Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Wielokrotnie był powoływany w skład Sekcji T08B przy Zespole Inżynierii Materiałowej i Technologii Materiałowych Komitetu Badań Naukowych. Był członkiem sekcji ds. Projektów Celowych oraz Projektu Zamawianego *Materiały gradientowe*. Jest członkiem kilku Komisji Polskiej Akademii Nauk, w tym pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Komisji Nauki o Materiałach PAN Oddziału w Poznaniu, oraz jest wiceprzewodniczącym Komisji Budowy Maszyn PAN Oddziału w Poznaniu (od 2007 r.). Jest członkiem rady programowej „Archiwum Technologii Maszyn i Automatykacji” oraz członkiem Komitetu Naukowego „Archives of Foundry Engineering”. Dorobek F. Romankiewicza obejmuje ponad 175 artykułów i referatów (ponad 70 zagranicznych), rozprawę, 2 książki, podręcznik akademicki i 4 skrypty dydaktyczne. Wypromował 2 doktorów. Opatentował 29 wynalazków (w tym 7 za granicą: USA, Kanada, Japonia, Wielka Brytania, Szwajcaria, Niemcy).

W 1983 roku WSI powróciła do struktur wydziałowych i został reaktywowany Wydział Mechaniczny, w którym początkowo obowiązki dziekana pełnił doc. dr hab. inż. Kazimierz Bącal. W strukturze wydziału znalazły się dwa instytuty:

- Instytut Technologii Maszyn, w skład którego weszły trzy zespoły dydaktyczne: Zespół Odlewnictwa i Materiałoznawstwa, Zespół Obróbki Plastycznej oraz Zespół Technologii i Techniki Biomedycznej, kierowany przez prof. dr. hab. inż. Andrzeja Bydałkę (1983-1985), doc. dr. hab. Ferdynanda Romankiewicza (1985-1987) i ponownie doc. dr. hab. inż. Kazimierza Bącala (1987-1991).
- Instytut Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn, w skład którego weszły Zespół Mechaniki i Podstaw Konstrukcji Maszyn oraz Zespół Eksploatacji Pojazdów i Maszyn. Dyrektorem instytutu został doc. dr inż. Kazimierz Kostyra (1983-1984), a następnie doc. dr hab. inż. Karol Bielefeld (1984-1989) i prof. dr hab. inż. Franciszek Romanów (1989-1991).

W 1991 roku wydział przeszedł restrukturyzację. W miejsce instytutów powołano katedry i zakłady: Katedrę Pojazdów, Katedrę Projektowania Maszyn, Zakład Mechaniki, Zakład Automatyzacji Procesów Produkcyjnych, Zakład Obróbki Skrawaniem i Techniki Biomedycznej i Zakład Odlewnictwa i Materiałoznawstwa.

W 1996 roku, wraz z utworzeniem Politechniki Zielonogórskiej, wrócono do struktur instytutowych. Powstały dwa instytuty i – nieco później – Katedra Fizyki.

Pierwszy to istniejący do 2002 roku Instytut Inżynierii Produkcji i Materiałoznawstwa, w skład którego weszły Zakład Materiałoznawstwa i Technologii Bezubytkowych, Zakład Organizacji i Automatyzacji Procesów Produkcyjnych i Zakład Podstaw Konstrukcji Maszyn i Projektowania Współbieżnego. Dyrektorem instytutu był prof. dr hab. Ferdynand Romankiewicz (1996-2002).

Drugim był Instytut Budowy Maszyn i Pojazdów z Zakładem Mechaniki, Zakładem Pojazdów i Zakładem Techniki Biomedycznej i Obróbki Skrawaniem. W 2002 roku jednostka została przekształcona w Instytut Budowy i Eksploatacji Maszyn. Dyrektorami instytutu byli: prof. PZ dr hab. inż. Edward Walicki (1996-1999), a następnie prof. dr hab. inż. Franciszek Romanów (1999-2001), prof. PZ/ UZ dr hab. inż. Stanisław Laber (2001-2005), dr inż. Robert Barski (2005-2009) i prof. dr hab. inż. Eugene Feldshtein (od 2009).

W okresie istnienia WSI i PZ w dorobku wydziału szczególny rozgłos zyskały opracowywane przez zespół pod kierunkiem Kazimierza Bącala wspólnie z dr. Lechem Wieruszem (1917-1987) z Sanatorium Rehabilitacyjno-Ortopedycznego dla Dzieci (dziś Lubuski Ośrodek Rehabilitacyjno-Ortopedyczny) w Świebodzinie implanty i inne urządzenia chirurgiczne do leczenia schorzeń kręgosłupa. Dzięki nim WSI była przodującą w kraju jednostką zajmującą się zastosowaniami rozwiązań z zakresu mechaniki w medycynie, współpracującą z kilkoma szpitalami w Polsce i NRD. Także w Zielonej Górze, dzięki zespołowi prof. dr. hab. inż. Adama Bydalka powstał trzeci pod względem rangi naukowej w Polsce ośrodek badań dotyczących odlewnictwa.

Od 1999 roku wydział posiada prawa do doktoryzowania w zakresie budowy i eksploatacji maszyn. Pierwszym wypromowanym tu doktorem była w 2000 roku mgr inż. Izabela Głazowska.

Wraz z utworzeniem Uniwersytetu Zielonogórskiego z WSP na Wydział Mechaniczny został przeniesiony Instytut Techniki, który przemianowano na Instytut Podstaw Techniki. W 2002 roku dokonano ponownej zmiany nazwy na Instytut Edukacji Techniczno-Informatycznej. Tradycje tego instytutu sięgają Wyższej Szkoły Nauczycielskiej. Wraz z jej utworzeniem w strukturze Wydziału Pedagogicznego został wyodrębniony Zakład Zajęć Praktyczno-Technicznych kierowany przez doc. dr. Henryka Pochanke (1971-1977). W 1972 roku zakład zo-

Laboratorium Wydziału Mechanicznego, 2003 r.

stał przeniesiony na Wydział Matematyczno-Przyrodniczy, którego nazwa została zmieniona po powołaniu Wyższej Szkoły Pedagogicznej na Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki. W 1977 roku doszło do wydzielienia Zakładu Techniki (kier. dr Kazimierz Uździcki 1977-1979, doc. dr hab. Witold Rdzanek 1979-1980, dr Czesław Wierchołowski 1980-1982, doc. dr hab. inż. Kazimierz Uździcki 1982-1983) i Zakładu Dydaktyki Techniki (kier. doc. dr hab. Henryk Pochanke 1975-1979, dr Mirosław Frejman 1979-1982). W 1982 roku Zakład Dydaktyki Techniki został zlikwidowany, jego pracownicy przeszli do Zakładu Techniki. W roku następnym powstał Instytut Techniki z Zakładem Elektrotechniki i Elektroniki, Zakładem Technologii i Maszynoznawstwa i Zakładem Dydaktyki Techniki. Jego dyrektorem został doc. dr hab. inż. Kazimierz Uździcki (1983-1988), a następnie doc. dr Krystyna Rawa (1988-1991), prof. WSP dr hab. inż. Roman Stryjski (1991-1993), prof. WSP dr hab. inż. Janusz Mielniczuk (1993-1996), a także prof. WSP/UZ dr hab. Bogusław Pietrulewicz (od 1996).

W 2002 roku wydział przeszedł restrukturyzację, w wyniku której dokonano wspomnianych zmian w Instytucie Podstaw Techniki oraz Instytucie Budowy Maszyn i Pojazdów, a w miejsce Instytutu Inżynierii Produkcji i Materiałoznawstwa utworzono Instytut Informatyki i Zarządzania Produkcją, którego dyrektorem

Hala Wydziału Mechanicznego, 2003 r.

został prof. dr hab. inż. Zbigniew Banaszak (2002-2003), a następnie prof. UZ dr hab. inż. Roman Stryjski (od 2003).

W latach 2001-2002 znacznemu unowocześnieniu uległa baza laboratoryjna Wydziału Mechanicznego. Zakupione zostały maszyna wytrzymałościowa INSTRON 8800 i elektronowy mikroskop skaningowy z mikroanalizatorem rentgenowskim EDF. Wartość obu inwestycji wyniosła ok. 1,5 mln zł.

Dziekanami Wydziału Mechanicznego po jego ponownym utworzeniu w 1983 roku byli:

- doc. dr hab. inż. Kazimierz Bącal (1983-1987),
- doc. dr inż. Ireneusz Dzwonnik (1987-1990),
- doc. dr inż. Ferdynand Romankiewicz (1990-1993),
- dr inż. Rajmund Papiór (1993-1996),
- prof. dr hab. inż. Ryszard Rohatyński (1996-1999),
- prof. dr hab. inż. Ryszard Rohatyński (1999-2002),
- prof. UZ dr hab. inż. Edward Kowal (2002-2008),
- prof. dr hab. inż. Ferdynand Romankiewicz (od 2008).

Skanujący mikroskop elektronowy, 2009 r.

W roku 2010 na Wydział Mechaniczny składały się następujące jednostki:

- Instytut Budowy i Eksploatacji Maszyn,
- Instytut Edukacji Techniczno-Informatycznej,
- Instytut Informatyki i Zarządzania Produkcją.

W roku akademickim 2010/2011 wydział kształcił około 1900 studentów (45% na studiach niestacjonarnych) na kierunkach: edukacja techniczno-informatyczna (I i II stopień), inżynieria biomedyczna (I stopień), mechanika i budowa maszyn (I i II stopień), zarządzanie i inżynieria produkcji (I i II stopień) i technologia drewna (I stopień). Ponadto wydział prowadził studia podyplomowe na kierunkach doradztwo zawodowe i przedsiębiorczość, bezpieczeństwo i higiena pracy, informatyka dla nauczycieli.

Wydział w tym czasie zatrudniał 94 nauczycieli akademickich, w tym 6 profesorów tytularnych, 15 doktorów habilitowanych i 56 doktorów. Do 2010 roku wydział nadał stopień doktora 27 osobom.

Tematyka prac badawczych prowadzonych na Wydziale Mechanicznym koncentruje się wokół następujących tematów:

- Technologie informatyczne w inżynierii produkcji.
- Wykorzystanie preparatów eksploatacyjnych w procesie kształtowania technologicznej i eksploatacyjnej warstwy wierzchniej.
- Biopaliwa do silników spalinowych.

- Geodynamika przepływów w układach mechanicznych maszyn.
- Analiza możliwości zautomatyzowania wybranych procesów technologicznych i produkcyjnych.
- Doskonalenie materiałów i procesów technologii odlewniczej, obróbki cieplnej i antykorozyjnej.
- Metody rozwiązywania zagadnień liniowych i nieliniowych mechaniki elementów porowatych i przepływu płynów nieniutonowskich.
- Kształtowanie własności eksploatacyjnych elementów maszyn.
- Informatyczne technologie i metody zapewnienia jakości w procesach produkcyjnych.
- Metody oceny efektywności zintegrowanych systemów informatycznych w przedsiębiorstwach produkcyjnych.
- Modelowanie i symulacja procesów w inżynierii produkcji i zarządzaniu.
- Modelowanie procesów technologicznych pracy i edukacji.
- Problemy kształcenia i doskonalenia zawodowego pracowników.
- Ryzyko zawodowe i jego wpływ na zmęczenie i zachorowalność.
- Problemy technologiczne, ekologiczne, ekonomiczne bezpieczeństwa pracy.
- Komputerowe systemy sterowania obiektami technicznymi.

Wydział współpracuje z:

- University of Cambridge (Wielka Brytania),
- Sheffield Hallam University (Wielka Brytania),
- Нацыянальная акадэмія навук Беларусі / Narodową Akademią Nauk Białorusi (Białoruś),
- Московский государственный технологический университет «Станкин» / Moskiewskim Państwowym Uniwersytetem Technologicznym „Stankin” (Rosja),
- Тернопільський національний педагогічний університет / Tarnopolskim Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym (Ukraina),
- Національна академія наук України / Ukraińską Akademią Nauk (Ukraina),
- Российская академия образования / Rosyjską Akademią Kształcenia (Rosja),
- Universität Potsdam (Niemcy),
- Technische Universität Berlin (Niemcy),
- Brandenburgische Technische Universität Cottbus (Niemcy),
- Fachhochschule Mittweida (Niemcy),
- Slovenská Technická Univerzita v Bratislave (Słowacja),
- Žilinská Univerzita (Słowacja),
- Západočeská Univerzita v Plzni (Czechy).

W ramach europejskiego finansowania nauki wydział bierze udział w projekcie Leonardo da Vinci – *The EQF as a framework linking the different qualifications systems of production managers together* (dr hab. inż. Sławomir Kłos) i w finansowanym z 6 Programu Ramowego *Biogas as vehicle fuel – Biogasmax* (dr inż. Władysław Papacz).

Od 1995 roku wydział wydaje w języku angielskim kierowany przez prof. dr. hab. inż. Edwarda Walickiego międzynarodowy kwartalnik pt. „International Journal of Applied Mechanics and Engineering”.

-
- 25-lecie Wydziału Mechanicznego Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze, [oprac. J. Godziszewski], Zielona Góra 2011.
- 30 lat Wydziału Mechanicznego 1967-1997, red. K. Bącal i in., Zielona Góra 1997.
- Aulich J., *Instytut Mechaniki i Konstrukcji Maszyn, Instytut Materiałoznawstwa i Technologii Maszyn*, [w:] *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1975*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1975.
- Chocianowski P., *Działalność Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1975*, red. P. Szydłowski, Zielona Góra 1975.
- Dziekan Wydziału Mechanicznego. Prof. zw. dr hab. inż. Ferdynand Romankiewicz, „Uniwersytet Zielonogórski” 2008, nr 7.
- Eckert M., Hładkiewicz W., *Politechnika Zielonogórska 1965-2000*, Zielona Góra 2000.
- Klorek F., *Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1981*, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1983.
- Nie mam poczucia traconego czasu. Rozmowa z prof. Ferdynandem Romankiewiczem, specjalistą z zakresu metalurgii i metaloznawstwa*, rozmawiał A. Politowicz, „Biuletyn Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2000, nr 5/6.
- Prof. Ferdynand Romankiewicz, *Prorektor ds. Nauczania*, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 1999, nr 6.
- Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1980*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1980.
- Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze 1965-1990*, oprac. H. Samujłło, A. Politowicz, Zielona Góra 1990.

WYDZIAŁ NAUK BIOLOGICZNYCH został utworzony w 2007 roku. Jego powstanie związane było z koniecznością rozwoju badań naukowych i kształcenia w zakresie nauk biologicznych na Uniwersytecie Zielonogórskim, co przyniosło efekt w 2011 roku uzyskaniem uprawnień do nadawania stopnia doktora w zakresie biologii.

Tradycje wydziału sięgają jednak 1994 roku, gdy w Wyższej Szkole Pedagogicznej na Wydziale Matematyki, Fizyki i Techniki został powołany Instytut Biotechnologii i Ochrony Środowiska, który otrzymał siedzibę przy ul. Monte Casino 22a. Nieliczny początkowo zespół pracowników naukowo-dydaktycz-

Zielonogórski Ogród Botaniczny

Historia ogrodu botanicznego w Zielonej Górze sięga lat 20. XX wieku. Wówczas z inicjatywy Miejskiego Towarzystwa Kultury Rolnej podjęto prace nad planami kompleksowego zagospodarowania miasta, którego jednym z elementów było utworzenie w rejonie ul. Botanicznej terenów zieleni wraz z ogrodem botanicznym. Głównymi projektantami tych założeń byli Leberecht Migge z Künstlerkolonie w Worpswerde i Herman Jansen z Technische Hochschule w Berlinie. Zielonogórski ogród botaniczny zajmował powierzchnię blisko 2 ha i posiadał cieplarnie z opuncjami, palmami, figowcami i drzewami cytrusowymi. Po 1945 roku założenie uległo zaniedbaniu,

a wybudowanie w tym miejscu Zespołu Szkół Budowlanych dokonało zniszczenia. Ocalały jedynie nieliczne drzewa, które znalazły się poza terenem szkoły. W 1998 roku, z inicjatywy Leszka Jerzaka, Zarząd Okręgu Ligi Ochrony Przyrody w Zielonej Górze przygotował wstępną koncepcję jego rewitalizacji. Projekt został wcielony w życie w 2005 roku. Ponieważ większa część historycznego ogrodu została zabudowana, przygotowano więc koncepcję ogrodu zamiennego. Na powierzchni blisko 2,5 ha znajduje się tu ponad 500 gatunków i odmian roślin, głównie drzew i krzewów, ale także pnączy i bylin z Europy, Azji i Ameryki Północnej.

Prezydent Zielonej Góry Janusz Kubicki i rektor prof. Czesław Osękowski w trakcie otwarcia Zielonogórskiego Ogródu Botanicznego, 2007 r.

Leszek Jerzak urodził się 1 września 1959 roku w Lubinie. Ukończył kierunek biologii na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym WSP w Słupsku. W 1982 roku został zatrudniony na Wydziale Pedagogicznym WSP w Zielonej Górze. Stopień doktora uzyskał w Instytucie Ekologii PAN w 1990 roku, a doktora habilitowanego w 2003 roku na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UMK w Toruniu. W 2011 roku otrzymał tytuł profesora nauk biologicznych.

W latach 1991-1992 L. Jerzak pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Pedagogiki i Psychologii. W 2001 roku przeniósł się do Instytutu Biotechnologii i Ochrony Środowiska, którego był dyrektorem (2005-2007). Przyczynił się do powstania w 2007 roku Wydziału Nauk Biologicznych UZ i został jego pierwszym dziekanem.

Jego praca naukowa skupia się na problematyce ekologii ptaków, ochrony przyrody oraz zarządzania

jej zasobami. Zbadał i opisał zjawisko synurbizacji sroki. Obecnie we współpracy z naukowcami z Hiszpanii, Holandii, Niemiec i Izraela zajmuje się ekologią i ochroną bociana białego. Jest autorem 4 monografii, rozdziałów w 36 innych monografiach naukowych i skryptach akademickich. Opublikował ponad 100 artykułów w czasopismach krajowych i zagranicznych. Wypromował 2 doktorów, jest redaktorem międzynarodowego czasopisma „International Studies on Sparrows”. L. Jerzak brał udział w wielu zagranicznych konferencjach naukowych m.in. w Jokohamie, Manchesterze, Bradford, Pekinie, Chemnitz, Vilm, Rydze. Od wielu lat pełni funkcję prezesa Zarządu Okręgu LOP w Zielonej Górze. Wspólnie z miejscowymi przyrodnikami doprowadził do powstania Muzeum Bociana Białego w Kłopotcie. Jego zasługą jest też powstanie Krześcińskiego Parku Krajobrazowego i PK „Łuk Mużakowa” oraz Zielonogórskiego Ogrodu Botanicznego. Koordynował wiele projektów związanych z aktywną ochroną przyrody na Środkowym Nadodrzu. W 2006 roku za zasługi w ochronie przyrody otrzymał prestiżowy medal im. W. Godlewskiego. Pełni funkcję przewodniczącego Sekcji Ornitologicznej Polskiego Towarzystwa Zoologicznego. Jest członkiem European Ornithological Society oraz International Association for Ecology.

nych podjął się trudu kształcenia studentów na kierunku ochrona środowiska. W 1996 roku instytut liczył 21 nauczycieli akademickich, w tym 1 profesora tytułarnego, 5 doktorów habilitowanych i 3 doktorów. Po utworzeniu Uniwersytetu Zielonogórskiego instytut znalazł się w strukturze Wydziału Inżynierii Lądowej i Środowiska. Przeprowadzka znacznej części instytutu do nowego budynku przy ul. prof. Z. Szafrana 1 w 2006 roku umożliwiła uruchomienie nowego kierunku kształcenia – biologii. Pierwszym dyrektorem instytutu został dr hab. prof. WSP Edward Kowal (1994-1996), a następnie prof. dr hab. Tadeusz Lachowicz (1997-1999), prof. WSP/UZ dr hab. Michał Stosik (1999-2005) i prof. UZ dr hab. Leszek Jerzak (2005-2007).

Hol Wydziału Nauk
Biologicznych, 2010 r.

W 2007 roku, wraz z powołaniem Wydziału Nauk Biologicznych, którego organizatorem i pierwszym dziekanem został prof. UZ dr hab. Leszek Jerzak, instytut uległ rozwiązaniu, a wydział otrzymał strukturę katedralną. Powstały wówczas: Katedra Biologii, Katedra Biologii Molekularnej, Katedra Biotechnologii i Katedra Ochrony Przyrody.

W roku 2010 na Wydział Nauk Biologicznych składały się następujące jednostki:

- Katedra Biologii Molekularnej,
- Katedra Biotechnologii,
- Katedra Botaniki i Ekologii,
- Katedra Ochrony Przyrody,
- Katedra Zoologii.

Na każdą z katedr składają się trzy specjalistyczne pracownie. Wydział prowadzi od 2007 roku Zielonogórski Ogród Botaniczny¹ oraz od 2009 roku Muzeum Przyrodnicze – Centrum Bioróżnorodności².

W roku akademickim 2010/2011 wydział kształcił blisko 760 studentów (20% na studiach niestacjonarnych) na kierunkach: ochrona środowiska (I i II stopień), biologia (I i II stopień) i biotechnologia (I stopień).

Wydział zatrudniał 48 nauczycieli akademickich, w tym 7 profesorów tytularnych, 12 doktorów habilitowanych i 23 doktorów.

Tematyka prac badawczych prowadzonych na Wydziale Nauk Biologicznych koncentruje się wokół następujących tematów:

- Biologiczne podstawy ochrony środowiska.
- Biologia, ekologia i filogeneza wybranych grup roślin i zwierząt.
- Molekularne podstawy zmienności organizmów.
- Teoretyczne i doświadczalne badania membran i procesów membranowych w aspekcie ich otrzymywania i możliwości praktycznych zastosowań.
- Strategia ochrony bioróżnorodności w różnych środowiskach.

Wydział współpracuje z:

- University of South Africa, Pretoria (Republika Południowej Afryki),
- Vietnam National University Hanoi / Đại học Quốc gia Hà Nội (Wietnam),
- Hanoi University of Agriculture / Trường Đại học Nông nghiệp Hà Nội (Wietnam),
- Vietnamese Academy of Science and Technology / Viện Khoa học và Công nghệ Việt Nam (Wietnam),
- Arbeitsgemeinschaft für Osteosynthesefragen – Association for the Study of Internal Fixation (AO/ASIF), Davos (Szwajcaria),
- Universität Potsdam (Niemcy).

Istotnym elementem działalności Wydziału Nauk Biologicznych w latach 2007-2010 jest udział w dużym projekcie pod nazwą Centrum Innowacji „Technologie dla Zdrowia Człowieka” (CI TdZC), które jako jedno z czterech, stanowi jednostkę organizacyjną Parku Naukowo-Technologicznego Uniwersytetu Zielonogórskiego (PNT UZ).

Dolański D., *Prof. dr hab. Leszek Jerzak*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2011, nr 7.

Gabrys B., *Instytut Biotechnologii i Ochrony Środowiska*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2002, nr 6.

Gabrys B., *Wydział Nauk Biologicznych*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2007, nr 7.

Jerzak L., *Powstaje Wydział Nauk Biologicznych*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2007, nr 3.

Reda P., *Otwarcie Zielonogórskiego Ogrodu Botanicznego*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2007, nr 8.

Urbańska A., *Profesor Leszek Jerzak*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2007, nr 7.

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, SOCJOLOGII I NAUKI O ZDROWIU

TRADYCJE WYDZIAŁU PEDAGOGIKI, SOCJOLOGII I NAUKI O ZDROWIU sięgają 1971 roku, gdy jako Wydział Pedagogiczny powstał w strukturze Wyższej Szkoły Nauczycielskiej. Wydział od 1994 roku posiada uprawnienia nadawania stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki. Pierwszym wypromowanym doktorem był w 1996 roku mgr Ireneusz Nijaki.

Dziekanami wydziału byli:

- doc. dr Henryk Pochanke (1971-1973),
- doc. dr Maria Jakowicka (1973-1978),
- doc. dr Józef Jerzak (1978-1982),
- doc. dr Alojzy Matuszczyk (1982-1984),
- prof. dr hab. Maria Jakowicka (1984-1990),
- prof. WSP dr hab. Mieczysław Walczak (1990-1993),
- prof. dr hab. Edward Hajduk (1993-1999),
- prof. WSP dr hab. Ryszard Stankiewicz (1999-2001),
- prof. UZ dr hab. inż. Wielisława Osmańska-Furmanek (2001-2005),
- prof. UZ dr hab. Zbigniew Izdebski (od 2005).

Początkowo w skład wydziału weszły trzy zakłady:

- Zakład Pedagogiki i Psychologii kierowany przez doc. dr. Bronisława Ratusia,
- Zakład Nauczania Początkowego kierowany przez doc. dr Marię Jakowicką,
- Zakład Zajęć Praktyczno-Technicznych kierowany przez doc. dr. Henryka Pochanke,

oraz dwie pracownie:

- Pracownia Praktyk Pedagogicznych kierowana przez mgr. Zdzisława Jakowickiego,
- Pracownia Nowych Technik Nauczania mgr. Zbigniewa Żubera.

Od drugiego semestru w roku akademickim 1971/1972 został powołany Zakład Wychowania Muzycznego, którym początkowo kierowała mgr Irena Marciniak. W roku akademickim 1972/1973 Zakład Pedagogiki i Psychologii został podzielony na Zakład Historii i Teorii Wychowania (kier. doc. dr hab. Bronisław Ratuś, na-

stępnie dr Tadeusz Wiśniewski i doc. dr Alojzy Matuszczyk) i Zakład Psychologii (kier. doc. dr Józef Jerzak). Zakład Nauczania Początkowego został przekształcony w Zakład Dydaktyki (kier. doc. dr Maria Jakowicka), a Zakład Zajęć Praktyczno-Technicznych został przeniesiony na Wydział Matematyczno-Przyrodniczy. W roku 1974 został powołany Instytut Nauk Pedagogicznych, w skład którego weszły wszystkie działające na wydziale zakłady i pracownie oprócz Zakładu Wychowania Muzycznego. Dyrektorem instytutu została doc. dr Maria Jakowicka (1974-1975), a następnie doc. dr hab. Bronisław Ratuś (1975-1976), doc. dr Józef Jerzak, będąc formalnie zastępcą dyrektora (1976-1978), i ponownie doc. dr Maria Jakowicka (1978-1983).

Maria Jakowicka urodziła się 25 sierpnia 1929 roku w Rąbczynie. Szkołę podstawową kończyła w czasie II wojny światowej w Zwierzyńcu w Generalnej Guberni. Po zakończeniu wojny rozpoczęła naukę w Liceum Pedagogicznym w Wągrowcu. Jej pierwszym miejscem pracy był Pszczew, z którego przeniosła się do Liceum Pedagogicznego w Gorzowie Wielkopolskim. W 1952 roku podjęła studia pedagogiczne na Uniwersytecie Warszawskim, które ukończyła w 1958 roku. Pracę doktorską na temat *Wpływ praktyk pedagogicznych na kształtowanie się osobowości nauczycieli* obroniła w 1968 roku na UAM w Poznaniu. W 1970 roku podjęła pracę na WSN w Słupsku, skąd rok później przeniosła się do nowo powstałej uczelni w Zielonej Górze. Stopień doktora habilitowanego z zakresu pedagogiki uży-

skaała na UAM w 1978 roku, a tytuł profesora w 1985. M. Jakowicka pełniła funkcje prorektora (1979-1981), dziekana Wydziału Pedagogicznego (1973-1978, 1984-1987), dyrektora Instytutu Nauk Pedagogicznych (1974-1975, 1978-1983) i Instytutu Pedagogiki i Psychologii (1990-1991). M. Jakowicka była m.in. członkiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego (1982-1985), Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej ds. Kadr Naukowych (1987-1990), Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN (1984-1999). W swoim dorobku posiada ponad 250 publikacji z zakresu pedeutologii, pedagogiki społecznej i pedagogiki wczesnoszkolnej.

Następne zmiany strukturalne zaszły w roku 1976/1977, gdy w związku z wykonywanymi zadaniami na rzecz różnych jednostek uczelni Pracownia Praktyk Pedagogicznych i Pracownia Nowych Technik Nauczania uzyskały status jednostek pozawydziałowych. Jednocześnie w ramach Instytutu Nauk Pedagogicznych został powołany Zakład Pedagogiki Kulturalno-Oświatowej (kier. dr Edward Hajduk), a w 1981 roku Zakład Pedagogiki Opiekuńczej (kier. dr Czesław Nowaczyk).

W pierwszym roku kształcenia Wydział Pedagogiczny prowadził następujące kierunki studiów dziennych: nauczanie początkowe z matematyką, nauczanie

początkowe z zajęciami praktyczno-technicznymi, nauczanie początkowe z wychowaniem muzycznym. W roku następnym uruchomiono wychowanie muzyczne, w 1973 – pedagogikę szkolną, a w 1974 – pedagogikę kulturalno-oświatową. Na studiach zaocznych w 1972 roku uruchomiono nauczanie początkowe dla absolwentów studium nauczycielskiego, wychowanie przedszkolne, nauczania początkowe z językiem polskim; rok później ofertę poszerzono o pedagogikę szkolną, pedagogikę przedszkolną i wychowanie muzyczne. W roku 1974/1975 oprócz wymienionych już kierunków uruchomiono rekrutację na pedagogikę wczesnoszkolną, pedagogikę kulturalno-oświatową i pedagogikę opiekuńczą. Charakterystyczną cechą wydziału była duża zmienność specjalności pedagogicznych, które z czasem ustabilizowały się tak, że wydział kształcił nauczycieli wychowania przedszkolnego, nauczycieli nauczania początkowego, pedagogów w zakresie kulturalno-oświatowym i pedagogów w zakresie opiekuńczym oraz nauczycieli wychowania muzycznego.

Edward Hajduk urodził się 27 listopada 1932 roku w Gnieździe na Kielecczyźnie, studiował filozofię na Uniwersytecie Warszawskim, stopień doktora w zakresie pedagogiki otrzymał na UAM w Poznaniu, a w 1982 roku obronił habilitację w zakresie socjologii. Tytuł profesora uzyskał w 1997 roku. Działalność zawodowa E. Hajduka związana jest ze Studium Nauczycielskim w Gorzowie Wielkopolskim, a później z zielonogorską WSN, WSP i Uniwersytetem Zielonogórskim. Był współzałożycielem Instytutu Pedagogiki Społecznej i kierownikiem Zakładu Metodologii Badań Społecznych, Zakładu Pedagogiki Kulturalno-Oświatowej i Katedry Pedagogiki Społecznej. Współtworzył teoretyczne i merytoryczne podstawy kształcenia socjologów i pedagogów w zakresie animacji społeczno-kulturalnej i pracy socjalnej. Był promotorem działań uczelni zmierzających do integracji ze środowiskiem lokalnym. W latach 1983-1989 pełnił obowiązki prorektora WSP, 1993-1999 dziekana Wydziału Pedagogicznego, 1991-1993 i 1999-2002 dyrektora Instytutu Pedagogiki Społecznej. Jego zainteresowania badawcze dotyczą społecznych uwarunkowań procesu socjalizacji, zagadnień ciągłości społecznej oraz kulturowych wyznaczników biegu życia. Jest redaktorem naukowym ponad 20 prac monograficznych i autorem dziewięciu książek. Za swoją działalność naukową i organizacyjną był wyróżniony m.in. Medalem Komisji Edukacji Narodowej i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

W roku akademickim 1982/1983 Wydział Pedagogiczny przeszedł poważne zmiany strukturalne. Utworzono Instytut Wychowania Muzycznego, który

w 1999 roku wszedł w skład Wydziału Artystycznego. Jednocześnie zlikwidowano Instytut Nauk Pedagogicznych, powołując Katedrę Teorii Nauczania i Wychowania (kier. doc. dr hab. Maria Jakowicka) z Zakładem Dydaktyki i Zakładem Teorii Wychowania; Katedrę Pedagogiki Społecznej (kier. doc. dr hab. Edward Hajduk) z Zakładem Pedagogiki Kulturalno-Oświatowej i Zakładem Pedagogiki Opiekuńczo-Wychowawczej oraz samodzielny Zakład Psychologii (kier. dr Maria Czarkowska). Między rokiem 1986 a 1988 zaszły następne zmiany strukturalne: zmieniono nazwę Katedry Teorii Nauczania i Wychowania na Katedrę Teorii Wychowania, likwidując jej zakładową strukturę i przekształcając Zakład Dydaktyki w Katedrę Dydaktyki (kier. doc. dr hab. inż. Kazimierz Uzdziński), a w Katedrze Pedagogiki Społecznej powołany został Zakład Socjologii Wychowania.

W roku akademickim 1988/1989 został powołany w ramach Wydziału Pedagogicznego Zakład Kształcenia Pedagogicznego realizujący zadania dydaktyczne na Wydziale Humanistycznym i Wydziale Matematyki, Fizyki i Techniki.

W 1991 roku ponownie wrócono do struktury instytutowej. Powstał wtedy Instytut Pedagogiki Społecznej kierowany przez prof. dr hab. Edwarda Hajduka (1991-1993), a następnie prof. WSP dr hab. Zdzisława Wołka (1993-1999), prof. dr hab. Edwarda Hajduka (1999-2002) i prof. UZ dr hab. Pawła Karpińczyka (2002-2007). Drugą jednostką powołaną w tym samym roku był Instytut Pedagogiki i Psychologii kierowany przez prof. dr hab. Marię Jakowicką (1991-1999), a później przez prof. dr hab. Krystynę Ferenz (1999-2007) i prof. UZ dr hab. Grażynę Miłkowską-Olejniczak (2007).

W 1991 roku, wieńcząc dziesięcioletnie starania o utworzenie jednostki kształcącej nauczycieli tego przedmiotu, powstał Instytut Wychowania Plastycznego. W 1994 roku, w związku z rozszerzeniem oferty kształcenia o kierunki artystyczne, doszło do jego przekształcenia w Instytut Sztuki i Kultury Plastycznej. Instytut pozostawał w strukturze Wydziału Pedagogicznego do czasu utworzenia Wydziału Artystycznego.

W 1994 roku w ramach Wydziału Pedagogicznego został powołany Instytut Socjologii. Jego pierwszym dyrektorem został prof. dr hab. Ryszard Dyoniziak (1994-1996), a następnie prof. WSP dr hab. Leszek Gołdyka (1996-2004) i prof. UZ dr hab. Maria Zielińska (od 2004). Tradycje instytutu sięgają jednak 1974 roku, gdy w Instytucie Nauk Społeczno-Politycznych na Wydziale Humanistycznym powstał Zakład Filozofii i Socjologii, po którego rozwiązaniu w 1991 roku socjolodzy zostali przeniesieni na Wydział Pedagogiczny. W 1999 roku pracownik instytutu dr Lech Szczegóła otrzymał nagrodę im. Stanisława Ossowskiego za najlepszą książkę przyznawaną przez Polskie Towarzystwo Socjologiczne. Instytut Socjologii był organizatorem Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego w 2007 roku, którego gościem był prezydent RP Lech Kaczyński.

W 1998 roku został powołany na wydziale Zakład Wychowania Fizycznego, przekształcony w roku następnym w Katedrę Wychowania Fizycznego. Jednostka powstała na bazie tradycji kształcenia studentów WSP w zakresie wychowania fizycznego jako drugiego kierunku studiów. Jednostką kierował prof. dr hab. Leonard Szymański (1998-2002), a następnie prof. UZ dr hab. Józef Tatarczuk (od 2002).

Letnia Szkoła Młodych Andragogów

to odbywające się od 1999 roku cykliczne spotkania młodych adeptów nauki, stawiających swoje pierwsze kroki na gruncie badań andragogicznych, oraz wybitnych naukowców posiadających znaczący dorobek naukowo-badawczy w dziedzinie nauk społecznych. Zainicjowane przez prof. dr. hab. Józefa Kargula tygodniowe spotkania polegają na publicznej prezentacji wyników badań adeptów nauki, dyskusjach, warsztatach, grach symulacyjnych, wyjazdach studyjnych i wykładach zaproszonych profesorów z różnych ośrodków w kraju i za granicą. Wyniki prac podejmowanych podczas szkoły publikowane są w „Dyskursach młodych andragogów”.

Prof. dr hab. Józef Kargul podczas seminarium X Letniej Szkoły Młodych Andragogów, 2008 r.

W 1999 roku Wydział Pedagogiczny został przekształcony w Wydział Nauk Pedagogicznych i Społecznych, w skład którego weszły Instytut Pedagogiki i Psychologii, Instytut Pedagogiki Społecznej, Instytut Zarządzania (przeniesiony z Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki, pozostający w strukturze wydziału do czasu utworzenia Uniwersytetu Zielonogórskiego) oraz Katedra Wychowania Fizycznego. W 2000 roku powstała działająca do 2004 roku Katedra Pedagogiki Pracy kierowana przez prof. dr. hab. Kazimierza Uźdźickiego¹ (2000-2004). W 2001 roku została powołana kierowana przez prof. UZ dr. hab. inż. Marka Furmanka Katedra Mediów i Technologii Informacyjnych. W 2006 roku w strukturze wydziału pojawił się Lubuski Ośrodek Badań Społecznych², opracowujący m.in. Lubuski Sondaż Społeczny, w którym badana jest struktura społeczno-zawodowa, ruchliwość przestrzenna i pokoleniowa, praca i bezrobocie, styl życia, konflikty społeczne, powodzenie w życiu, religijność, sytuacja materialna, postawy wobec Niemców i Unii Europejskiej itp. mieszkańców województwa lubuskiego.

Transgraniczność w perspek-

tywie socjologicznej to odbywający się co dwa lata od 1996 roku cykl konferencji organizowanych przez Instytut Socjologii pod patronatem Lubuskiego Towarzystwa Naukowego oraz Polskiego Towarzystwa Socjologicznego oddział w Zielonej Górze. Efektem konferencji, z których część miała zasięg międzynarodowy, jest seria wydawnicza poświęcona problemom pograniczy z punktu widzenia socjologicznego. Ich przedmiotem są takie kwestie, jak uwarunkowania społeczno-kulturowe pogranicza, instytucjonalno-organizacyjny obszar transgraniczności, procesy edukacyjne, problemy organizacji i dezorganizacji życia społecznego, odmienne perspektywy poznawcze w pograniczu, w końcu problemy teoretyczne i metodologiczne.

Uczestnicy V konferencji *Transgraniczność w perspektywie socjologicznej*, 2004 r.

W 2007 roku zostały rozwiązane Instytut Pedagogiki i Psychologii oraz Instytut Pedagogiki Społecznej, a w ich miejsce powstały zakłady i katedry³. Od 1 lutego 2008 roku zmianie uległa nazwa wydziału na Wydział Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu⁴. W 2010 roku struktura wydziału przedstawiała się następująco:

- Instytut Socjologii,
- Katedra Mediów i Technologii Informacyjnych,
- Katedra Wychowania Fizycznego,
- Katedra Zdrowia Publicznego (o rozbudowanej strukturze),
- Zakład Pedagogiki Społecznej,
- Zakład Animacji Kultury i Andragogiki,
- Zakład Opieki, Terapii i Profilaktyki Społecznej (o rozbudowanej strukturze),
- Zakład Teorii Wychowania i Pedeutologii (o rozbudowanej strukturze),
- Zakład Edukacji Wczesnoszkolnej i Historii Wychowania (o rozbudowanej strukturze).

W roku akademickim 2010/2011 wydział kształcił ok. 4100 studentów (40% na studiach niestacjonarnych) na kierunkach socjologia (studia I i II stopnia), pielęgniarstwo (studia I stopnia), wychowanie fizyczne (studia I stopnia) i pedagogika w zakresie specjalności: animacja kultury (studia I stopnia), edukacja medialna i informatyczna (studia I stopnia), edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna (studia I i II stopnia), opieka i profilaktyka niedostosowania społecznego (studia I i II stopnia), pomoc społeczna (studia I i II stopnia), pomoc społeczna i socjoterapia

(studia I i II stopnia), resocjalizacja z poradnictwem specjalistycznym (studia I i II stopnia). Ponadto wydział prowadził studia podyplomowe w zakresie: edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, logopedii z terapią pedagogiczną, terapii pedagogicznej, organizacji i zarządzania instytucjami pomocy społecznej, oligofrenopedagogiki, poradnictwa i pomocy psychologicznej, pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji, socjoterapii, wychowania fizycznego i gimnastyki korekcyjnej.

Wydział zatrudniał 140 nauczycieli akademickich, w tym 6 profesorów tytularnych, 19 doktorów habilitowanych i 94 doktorów. Do 2010 roku wydział nadał 55 osobom stopień doktora.

Zbigniew Izdebski urodził się 6 czerwca 1956 roku w Żarach. Ukończył Wydział Pedagogiczny WSP w Zielonej Górze (1980), stopień doktora (1993) i doktora habilitowanego uzyskał na Uniwersytecie Warszawskim (2001). W 1984 roku podjął pracę na WSP w Zielonej Górze, gdzie stworzył Zakład Poradnictwa Młodzieżowego i Edukacji Seksualnej (obecnie Zakład Poradnictwa i Seksuologii) oraz Poradnię Młodzieżową, którymi kieruje. Od 2005 roku jest dziekanem Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauki o Zdrowiu Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Z. Izdebski jest autorem badań stanowiących część międzynarodowego projektu badawczego Światowej Organizacji Zdrowia „Evaluation of National Programme of AIDS”. Projekt jest realizowany w Polsce cyklicznie co cztery lata, począwszy od 1997 roku. Badania dotyczą zachowań seksualnych Polaków, ich wiedzy i przekonań o HIV/AIDS, zachowań zdrowotnych. Ponadto był kierownikiem polskich i międzynarodowych tematów badawczych finansowanych m.in. przez UNDP, UNAIDS i Open Society Institute. Uczestniczył w stażach naukowych w Niemczech, Austrii, USA, Australii i Szwecji. Należy do wielu stowarzyszeń i organizacji polskich i międzynarodowych, jest zaliczany do międzynarodowych autorytetów w zakresie pedagogiki seksualnej. W latach 1999-2003 był przewodniczącym Zarządu Głównego Towarzystwa Rozwoju Rodziny, jest współzałożycielem Stowarzyszenia do Walki z Dziecięcą Prostytycją i Pornografią „Pro-Ecpat” z siedzibą w Zielonej Górze (2002). Jest członkiem Polskiej Akademii Medycyny. Stałym współpracownikiem WHO i International Planned Parenthood Federation w zakresie edukacji seksualnej i profilaktyki HIV/AIDS, pracownikiem Uniwersytetu Warszawskiego. Od 2010 roku jest jedynym Polakiem, członkiem amerykańskiego Kinsey Institute for Research in Sex, Gender and Reproduction.

Tematyka prac badawczych prowadzonych na Wydziale Pedagogiki, Socjologii i Nauki o Zdrowiu koncentruje się wokół następujących tematów:

- Społeczne, edukacyjne i zdrowotne konteksty seksualności.
- Społeczne konteksty rozwoju dzieci i młodzieży w dobie przemian.
- Zaburzone wzory zachowań ludzkich, ich korekta i profilaktyka poprzez system oddziaływań edukacyjnych.
- Oczekiwania gimnazjalistów i ich rodziców wobec nauczycieli.
- Sytuacja edukacyjna dzieci sześciolletnich.
- Animacja i edukacja kulturalna.
- Profilaktyka i wspomaganie społeczne środowisk lokalnych w perspektywie wyzwań związanych z życiem w społeczeństwie ryzyka.
- Oddziaływanie pedagogiczne technologii informacyjnej w edukacji i komunikacji społecznej.
- Sprawność motoryczna młodzieży.
- Problemy kształcenia i wychowania w reformującej się szkole.
- Socjalizacja młodzieży i psychoseksualne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych.
- Media i technologie informacyjne w globalnej przestrzeni edukacyjno-komunikacyjnej.
- Zachowania prozdrowotne i styl życia młodzieży.
- Lubuski sondaż społeczny.

Wydział współpracuje z:

- Europa-Universität Viadrina Frankfurt Oder (Niemcy),
- Centro del Profesorado Ce Cordoba (Hiszpania),
- Brandenburgische Technische Universität Cottbus (Niemcy),
- Universität Potsdam (Niemcy),
- Universität Leipzig (Niemcy),
- Российский государственный педагогический университет имени А.И. Герцена / Państwowym Instytutem Pedagogicznym im. A. Hercena w Sankt Petersburgu (Rosja),
- Брестский государственный университет имени А.С. Пушкина / Uniwersytetem im. A. Puszkina w Brześciu (Białoruś),
- Université Paris X Nanterre (Francja),
- Institut de Medicine Tropicale Antwerp (Belgia),
- Universiteit Utrecht (Holandia),
- Kinsey Institute for Research in Sex, Gender, and Reproduction Bloomington (USA),
- Univerzita Hradec Králové (Czechy),
- Katolícka univerzita v Ružomberku (Słowacja),
- Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici (Słowacja),
- Høgskolen i Oslo (Norwegia),
- Universidad de Cádiz (Hiszpania),

Jubileusz 40-lecia zielonogórskiej pedagogiki, 2011 r.

- Høgskolen i Nesna (Norwegia),
- Universidade do Algarve (Hiszpania),
- Gazi Üniversitesi (Turcja),
- Latvijas Universitāte (Łotwa),
- Univerzita Komenského v Bratislave (Słowacja),
- University of Patras / Πανεπιστήμιο Πατρών (Grecja).

Wydział włącza się w prace sieci naukowych finansowanych w ramach funduszy Unii Europejskiej. W latach 2005-2008 Zakład Poradnictwa i Seksuologii uczestniczył w międzynarodowym projekcie w ramach grantu Unii Europejskiej *BORDNET 2 – profilaktyka, diagnostyka i leczenie HIV/AIDS oraz chorób przenoszonych drogą płciową w regionach przygranicznych w nowych krajach UE* (prof. UZ dr hab. Zbigniew Izdebski). W projekcie brały udział Niemcy, Austria, Słowenia, Włochy, Słowacja i Polska. Projekt ten kontynuowany jest od 2009 roku jako „BORDNET 3”. Zakład Poradnictwa i Seksuologii współuczestniczył także w latach 2005-2009 w piątym etapie międzynarodowego programu badawczego Eurosupport dotyczącym seksualności mężczyzn mających seks z mężczyznami oraz jego kontynuacji Eurosupport VI, obejmującej 14 państw UE. Zakład Opieki, Terapii i Profilaktyki Społecznej przystąpił do europejskiego projektu naukowo-badawczego: *Klienci służb społecznych, wolontariusze, pracownicy socjalni i studenci nauk społecznych w poszukiwaniu dialogu 2009-2011. Innowacje społeczno-wychowawcze, wspieranie rodzicielstwa i walki z wykluczeniem: perspektywy w Polsce, Belgii, Francji i Niemczech* (dr Grażyna Gajewska). Wydział włączył się do finansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego projektu LANGAR, służącego podniesieniu kwalifikacji językowych nauczycieli przedszkoli (dr Agnieszka Olczak) oraz w ramach programu Erasmus – uczenie się przez całe życie realizuje projekt *Jakość życia, jakość szkoły* (dr hab. Inetta Nowosad).

-
- Jakowicka M., *Działalność Wydziału Pedagogicznego*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1975*, red. P. Szydłowski, Zielona Góra 1975.
- Kształtowanie się tożsamości zielonogórskiej pedagogiki (1971-2011)*, red. G. Miłkowska, M. Furmanek, Zielona Góra 2011.
- Kuleczka P., *80 lat życia i 60 lat pracy zawodowej* [prof. Marii Jakowickiej], „Uniwersytet Zielonogórski” 2010, nr 2.
- Mianowska E., Paprzycka E., *70-lecie urodzin Profesora Edwarda Hajduka*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2002, nr 9.
- Narkiewicz-Niedbalec E., *Wydział Pedagogiczny*, „Głos Uczelni” 1997, nr 3/4.
- Nowe władze Uniwersytetu Zielonogórskiego*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2005, nr 8.
- Olejarz M., *Jubileuszowa Letnia Szkoła Młodych Andragogów*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2008, nr 6.
- Olejarz M., *Letnie szkoły i dyskursy młodych andragogów (1999-2009). Fakty – doświadczenia – refleksje*, [w:] *Dyskursy młodych andragogów*, t. 10, red. M. Olejarz, Zielona Góra 2009.
- Osmańska-Furmanek W., *Pedagogika musi być nowoczesna*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2002, nr 9.
- Skorupka E., *10 lat Katedry Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2010, nr 2.
- Stankiewicz R., *Wydział Pedagogiczny*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1981*, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1983.
- Szaban D., *Otwarcie Lubuskiego Ośrodka Badań Społecznych*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2006, nr 8.
- Uździcki K., *Profesor zw. dr hab. Maria Jakowicka*, [w:] *Pedagogika wobec przemian i reform oświatowych*, red. G. Miłkowska-Olejniczak, K. Uździcki, Zielona Góra 2000.
- Wybrałem Zieloną Górę. Z dr. Zbigniewem Izdebskim, kierownikiem Zakładu Poradnictwa Młodzieżowego i Edukacji Seksualnej, rozmawia Dariusz Dolański*, „Głos Uczelni” 1998, nr 1.
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1981-1984*, oprac. A. Gajda, Zielona Góra 1984.
- Zielińska M., Pokrzyńska M., *Dziesięciolecie Instytutu Socjologii – osiągnięcia i perspektywy*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 7.

BIBLIOTEKA UNIwersYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO powstała w wyniku połączenia bibliotek Politechniki Zielonogórskiej i Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. T. Kotarbińskiego. Profil jej zbiorów i organizacja odzwierciedlają rozwój i przemiany zielonogórskiego środowiska naukowego.

W 1965 roku wraz z WSI powstała biblioteka uczelniana. Jej kierownikiem została mgr Irma Krzyżaniak (1965-1966), a następnie mgr Andrzej Kaźmierczak (1966-1968) i mgr Zofia Nowak (1968-1974). Od 1974 roku funkcje dyrektora pełnili: mgr Zofia Nowak (1974-1984), mgr Maria Wasik (1984-1997), mgr Grażyna Lipińska-Nowak (1997-2001).

Na początku biblioteka zatrudniała cztery osoby, mieściła się na pierwszym piętrze budynku przy ul. Podgórnej 50 i do jej zadań należało gromadzenie i udostępnianie księgozbioru, a także organizacja bibliotek podręcznych dla wszystkich zespołów dydaktycznych WSI. W roku akademickim 1965/1966 księgozbiór biblioteki liczył ponad 2 tys. woluminów i obejmował literaturę techniczną oraz z zakresu nauk pomocniczych. Biblioteka objęła swoją prenumeratą wszystkie polskie czasopisma techniczne, niektóre matematyczno-przyrodnicze oraz polskie normy techniczne. Na ten początkowy księgozbiór, oprócz zakupów własnych, złożyły się także książki przekazane nieodpłatnie przez biblioteki politechnik w Warszawie, Poznaniu i Szczecinie, a także przez osoby prywatne.

W 1974 roku biblioteka otrzymała nowe, bardziej funkcjonalne pomieszczenia o pow. 300 m², a jej księgozbiór osiągnął już 70 tys. jednostek zbiorów. Nowe pomieszczenia nie odpowiadały jednak potrzebom i jeszcze w tym samym roku uruchomiono dodatkową czytelnię w Domu Studenta, pracującą między godziną 20.00 a 23.00. W 1969 roku powstały wyspecjalizowane biblioteki w zakresie nauk społecznych i ekonomicznych oraz matematyki i fizyki, a w latach 1977-1978 następne. Każdy z instytutów WSI posiadał własny księgozbiór specjalistyczny. Pięć bibliotek instytutowych wraz z Biblioteką Główną stanowiły jednolitą sieć biblioteczno-informacyjną uczelni. W 1977 roku poprawiły się warunki lokalowe, biblioteka bowiem otrzymała do dyspozycji jeden pawilon namysłowski, zwiększając swą powierzchnię do blisko 500 m². W 1980 roku księgozbiór biblioteczny liczył prawie 125 tys. jednostek. Z inicjatywy Biblioteki Główniej została też uruchomiona na terenie uczelni księgarnia.

W latach osiemdziesiątych w związku z wdrażanym przez prorektora, a później rektora WSI, prof. dr. hab. Mariana Eckerta programem humanizacji studiów technicznych, biblioteka podejmowała wiele inicjatyw wpisujących się w te działania, m.in. organizowała w holu uczelni wystawy exlibrisu, plakatu filmowego, książek, fotogramów oraz wystawy tematyczne związane ze wzornictwem przemysłowym, architekturą i architekturą wnętrz. W wypożyczalni uruchomiono punkt biblioteczny Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej udostępniający literaturę piękną i popularno-naukową. Biblioteka WSI posiadała także umowę o współpracy ze swoją odpowiedniczką z Politechniki w Ilmenau. W jej ramach organizowano wyjazdy służbowe bibliotekarzy i dokonywano wymiany publikacji naukowych oraz wykazów nabytków i czasopism.

Pawilon namysłowski, w którym znajdowała się Biblioteka Główna, leżał na uboczu kampusu WSI, za Hotelem Asystenta i stołówką. Na początku lat dziewięćdziesiątych biblioteka liczyła ok. 300 tys. jednostek i posiadane pomieszczenia były już niewystarczające. Jednocześnie pojawiła się idea lokalizacji biblioteki w centrum uczelni. Pierwszym krokiem w tym kierunku była integracja rozproszonych po wydziałach czytelni specjalistycznych, które w 1991 przeniesiono do budynku głównego. W tym samym ciągu pomieszczeń znalazła się także czytelnia ogólna. Pozostałe agendy biblioteki znajdowały się jednak w oddalonych od siebie miejscach, same tylko magazyny znajdowały się wówczas w pięciu różnych punktach. W 1993 roku podjęto budowę zaniechanego niegdyś tzw. łącznika bibliotecznego. Rok później został on oddany do użytku. Znalazły w nim pomieszczenia na wszystkie oddziały i czytelnie biblioteki wraz z wypożyczalnią.

W latach 1992-1993 podjęto także pierwsze kroki w kierunku komputeryzacji biblioteki. Położona została sieć komputerowa i przystąpiono do przygotowania założeń merytorycznych dotyczących opracowania systemu komputerowego obsługującego bibliotekę. W ich wyniku powstał we współpracy z firmą Max Elektronik Zintegrowany System Komputeryzacji Bibliotek PROLIB, który w następnych latach był sukcesywnie wdrażany i stał się podstawą komputeryzacji Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej i WSP.

W momencie utworzenia Politechniki Zielonogórskiej biblioteka posiadała ok. 120 tys. woluminów, 410 prenumerowanych tytułów czasopism, komplet norm polskich, duży zbiór mikrofilmów, bank informacji na CD-ROM i była jedyną biblioteką techniczną o takich zasobach obsługującą obszar zachodnio-południowej Polski (woj. zielonogórskie, gorzowskie, legnickie i jeleniogórskie). W 1999 roku biblioteka posiadała prawie 380 tys. jednostek, z czego 123 tys. stanowiły druki zwarte, ponad 23 tys. czasopisma i niespełna 243 tys. zbiory specjalne, w których zdecydowaną większość stanowiły normy i patenty.

W 1971 roku powstała Biblioteka Wyższej Szkoły Nauczycielskiej, od 1973 roku funkcjonująca jako Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Jej orga-

nizatorem, kierownikiem i pierwszym dyrektorem był dr Franciszek Pilarczyk (1971-1991), następnie, jako zastępca dyrektora, mgr Maria Romanów (1991-1996), po czym ponownie jako dyrektor dr Franciszek Pilarczyk (1996-1999) i mgr Ewa Adaszyńska (1999-2001).

Podstawą stworzenia nowej placówki były zbiory Biblioteki Studium Nauczycielskiego, które liczyły wprawdzie 31 tys. woluminów, ale stanowiły księgozbiór dość przypadkowy, przy niewielkiej liczbie egzemplarzy jednego tytułu, zwłaszcza podręczników i lektur. Ponadto w dużej części składał się on z darów pochodzących ze szkół średnich Zielonej Góry.

Ten początkowy księgozbiór nie miał charakteru naukowego, przed biblioteką stało więc zadanie stworzenia warsztatu pracy naukowo-badawczej, dostosowanego zarówno do potrzeb studentów, jak i do potrzeb nauczycieli akademickich. Zadanie to było tym trudniejsze, że wykonać je miał zespół składający się z trzech osób. W następnym roku akademickim zwiększono stan kadrowy biblioteki do 6,5 etatu, wzrosły także środki przeznaczone na zakup zbiorów, co spowodowało, że księgozbiór powiększył się o prawie 10 tys. woluminów. Gromadzenie zbiorów prowadzone było pod kątem zakupu jak największej liczby podręczników i lektur zgodnych z programem studiów. Fundusze uzyskiwane w latach 1972-1975 wystarczały na zakup nowości ukazujących się na rynku oraz umożliwiały uzupełnianie zbiorów drogą zakupów antykwarycznych. Rozpoczęto także gromadzenie zbiorów specjalnych. Oprócz zakupów własnych biblioteka otrzymywała dary, m.in. od Rozgłośni Polskiego Radia w Zielonej Górze i byłego Studium Nauczycielskiego w Gorzowie, Wojewódzkiej Biblioteki Pedagogicznej w Zielonej Górze, Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Kórniku, Biblioteki Narodowej, Biblioteki Instytutu Zachodniego w Poznaniu, bibliotek uniwersyteckich w Poznaniu, Warszawie, Łodzi i Toruniu. W celu uzupełniania zbiorów podjęto także akcję mikrofilmowania i reprodukcji kserograficznego słowników, encyklopedii, informatorów i archiwalnych numerów czasopism.

Z chwilą powstania Biblioteki Głównej w uczelni zaczęła rozwijać się także sieć bibliotek zakładowych. W 1974 roku działało już ich dziesięć. Mieściły się one w sekretariatach zakładowych lub w pracowniach merytorycznie odpowiedzialnych za nie pracowników naukowo-dydaktycznych. Sytuacja zmieniła się z chwilą oddania do użytku budynku przy ul. Krośnieńskiej. Wówczas zostały zlikwidowane zakładowe biblioteki związane z przeniesionymi tu kierunkami, a ich księgozbiory ulokowano w Bibliotece Głównej. Specjalistycznymi pozostały tylko biblioteki wyodrębnione ze względu na specyfikę zbiorów lub lokalizację zakładów naukowych w odległych punktach miasta. Swoje biblioteki posiadały: Zakład Filologii Rosyjskiej, Zakład Filologii Germańskiej, Zakład Matematyki, Zakład Fizyki oraz Zakład Wychowania Muzycznego. Nowa Biblioteka Główna jak na owe czasy spełniała pod względem powierzchni i wyposażenia oczekiwania środo-

Czytelnia Neofilologiczna, 2002 r.

wiska WSP. Powstały dwie czytelnie o łącznej liczbie 70 miejsc: Czytelnia Ogólna i Czytelnia Informacji Naukowej. Większa powierzchnia magazynowa pozwalała na rozwijanie księgozbioru. W 1979 roku w bibliotece pracowało 22 pracowników na pełnych etatach i trzech na etatach częściowych, a księgozbiór uczelnianej sieci bibliotecznej (Biblioteka Główna z bibliotekami specjalistycznymi) liczył ponad 124 tys. jednostek, przy czym preferowano gromadzenie zbiorów z zakresu nauk humanistycznych i społecznych.

Od początku funkcjonowania biblioteki tworzono kolekcję zbiorów specjalnych, na którą składają się m.in. rękopisy i starodruki. Zbiory rękopisów dotyczą głównie regionu, natomiast wśród starodruków biblioteka posiada ponad 600 poloników i ponad 1100 druków obcych. Na szczególną uwagę zasługuje także planowo kompletowany zbiór elementarzy z całego świata. Ponadto kolekcja zbiorów specjalnych obejmuje kartografię, mikrofilmy i przeźrocza, wideokasety, kasety magnetofonowe oraz dyskietki komputerowe i bogaty zbiór grafiki dawnej i współczesnej oraz plakatu. Zbiór ten był podstawą działalności prowadzonej w latach 1975-1990 przez bibliotekę Galerii Sztuki. Zorganizowała ona ponad 90 wystaw, prezentując głównie twórców regionalnych, ale także artystów krajowych i zagranicznych. Włączała się też w organizowane od 1983 roku w Zielonej Górze Biennale Sztuki Nowej. Galeria integrowała artystyczne środowisko regionu, rozszerzyła też zakres zbiorów i usług bibliotecznych, a przede wszystkim dawała studentom możliwość obcowania ze sztuką XX wieku, odgrywając tym samym

znaczącą rolę edukacyjną. W 1997 roku podjęto próbę reaktywacji galerii w pawilonie dydaktycznym Zakładu Komunikacji Językowej. W nowym miejscu prezentowano przede wszystkim grafiki ze zbiorów biblioteki.

Po roku 1990, wraz z dynamicznym przyrostem liczby studentów i otwieraniem nowych kierunków studiów, doszło do wyodrębnienia następnych bibliotek specjalistycznych. W ciągu kilku lat liczba studentów zielonogórskiej WSP wzrosła 3-4 krotnie, za tym wzrostem musiał nadążać zasób księgozbioru oraz usługi biblioteczne. Coraz częściej zaczęto podnosić postulat budowy nowej biblioteki. Dotychczasowe pomieszczenia były już bowiem za ciasne.

Częściowo problem ten został rozwiązany w 1997 roku po oddaniu do użytku budynku Collegium Neophilologicum. Udało się w nim wyodrębnić specjalną powierzchnię biblioteczną z czytelniami i magazynami, które dzięki środkom pozyskanym z Programu Librarius Funduszu Nauki Polskiej wyposażono w nowoczesny sprzęt i regały. Z połączenia dotychczasowych specjalistycznych bibliotek językowych powstała Biblioteka Neofilologiczna oraz magazyn i czytelnia czasopism.

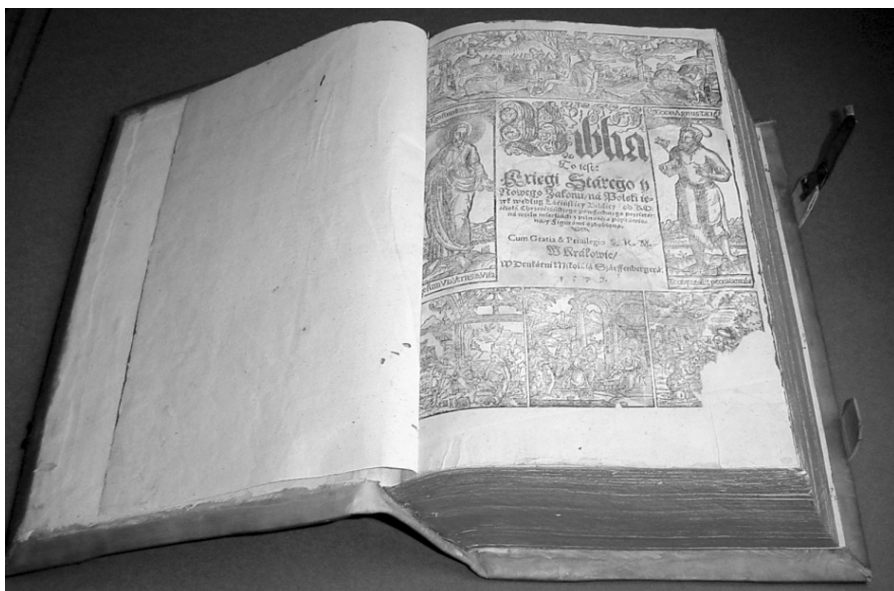
W 1994 roku biblioteka WSP przystąpiła do komputeryzacji, wprowadzając system SCHOLA. Ponieważ nie spełniał on pokładanych w nim oczekiwań, pięć lat później zdecydowano się przejść na przyjęty już w obu zielonogórskich bibliotekach oraz wielu bibliotekach uniwersyteckich i publicznych w Polsce system PROLIB.

W 2000 roku na system biblioteczny Wyższej Szkoły Pedagogicznej składały się:

- Biblioteka Główna;
- Biblioteka Neofilologiczna (zał. 1998);
- Biblioteka Instytutu Filozofii i Socjologii (zał. 1997);
- Biblioteka Instytutu Wychowania Muzycznego (zał. 1974);
- Biblioteka Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej (zał. 1997);
- Biblioteka Instytutu Zarządzania (zał. 1995);
- Biblioteka Instytutu Techniki (zał. 1991);
- Biblioteka Instytutu Matematyki (zał. 1977);
- Biblioteka Instytutu Fizyki (zał. 1977);
- Biblioteka Astronomiczna (zał. 2000).

W końcu 2000 roku w całej sieci bibliotecznej zatrudnione były 52 osoby, a księgozbiór liczył ponad 354 tys. zbiorów, w tym ok. 300 tys. woluminów książek, 35 tys. woluminów wydawnictw ciągłych oraz 24 tys. jednostek zbiorów specjalnych o dużym znaczeniu dla narodowego zasobu kulturowego.

W 2001 roku Biblioteka Główna Politechniki Zielonogórskiej i Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Pedagogicznej zostały połączone, tworząc Bibliotekę Uniwersytecką. Powstał w ten sposób największy i najbardziej wartościowy

Biblia w tłumaczeniu Jakuba Wujka z kolekcji Zbiorów Specjalnych, 1575 r.

zbiór naukowy w regionie, posiadający unikatowe kolekcje zbiorów specjalnych oraz specjalistyczne kolekcje dziedzinowe. W 2002 roku jej zbiory liczyły prawie 780 tys. jednostek, w tym 430 tys. woluminów książek, 2700 starodruków, 2100 zbiorów kartograficznych, 10 300 – ikonograficznych, 23 tys. – muzycznych, 8 tys. – audiowizualnych, 43 tys. – mikrofilmów, 115 tys. – patentów, 60 tys. – norm i 62 200 – krajowych i zagranicznych czasopism i wydawnictw ciągłych. W pierwszym roku funkcjonowania Biblioteki Uniwersyteckiej powołano dwóch wicedyrektorów, którymi zostali mgr Ewa Adaszyńska i mgr Grażyna Lipińska-Nowak. Od 2002 roku funkcję dyrektora sprawuje mgr E. Adaszyńska.

Z utworzeniem nowej biblioteki wiązały się także niezbędne przekształcenia dostosowujące sieć biblioteczną do wydziałowej struktury uniwersytetu. Przede wszystkim wydzielono Bibliotekę Nauk Humanistycznych i Społecznych w kampusie B oraz Bibliotekę Nauk Technicznych, Ścisłych i Ekonomicznych w kampusie A. W całym systemie bibliotecznym pracowało 68 osób. Odpowiednim przesunięciom uległy części księgozbiorów z dawnych bibliotek WSP i PZ oraz został uruchomiony dostępny przez Internet zintegrowany katalog umożliwiający przeszukiwanie zbiorów całego systemu bibliotecznego.

Od 2002 roku w strukturze Biblioteki Uniwersyteckiej działa Artoteka. Jej zadaniem jest uchwycenie osiągnięć sztuki najnowszej w dziedzinie grafiki, mediów i fotografii artystycznej. Artoteka jest wspólną inicjatywą bibliotecznej i artystów z Instytutu Sztuk Pięknych. Przy Bibliotece Głównej działa Artoteka Fotografii,

a przy Bibliotece Sztuki – Artoteka Grafiki. Artoteka zorganizowała blisko 70 wystaw i spotkań z artystami. W nowym budynku Biblioteki Uniwersyteckiej została zaplanowana profesjonalna galeria sztuki, która wprowadzi czytelników przez atrakcyjnie zaaranżowany trakt komunikacyjny holu do części bibliotecznej. Zbiory Artoteki Grafiki udostępniane są w działającej od 2002 roku Galerii Grafiki Biblioteki Sztuki oraz w Zielonogórskiej Bibliotece Cyfrowej.

Zielonogórska Biblioteka Cyfrowa powstała w 2005 roku i tworzą ją: Biblioteka Główna UZ z Biblioteką Sztuki oraz Instytut Historii UZ i Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Zielonej Górze. Uniwersytet Zielonogórski wnosi do projektu infrastrukturę sprzętową, oprogramowanie i szkolenia oraz jest liderem grupy. ZBC powstała jako czwarta tego typu biblioteka w Polsce po Wielkopolskiej, Dolnośląskiej i Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej. Około 60% liczącego prawie 7 tys. dokumentów zasobu ZBC pochodzi ze zbiorów Uniwersytetu Zielonogórskiego. Wszystkie prezentowane są w czterech kolekcjach: Nauka i dydaktyka, Habilitacje i doktoraty, Dziedzictwo kulturowe oraz Regionalia. Od 2007 roku ZBC należy do Federacji Bibliotek Cyfrowych, które oferują wspólnie ponad 450 tys. dokumentów. W 2008 roku ZBC przystąpiła także do konsorcjum Polskie Biblioteki Cyfrowe, którego celem jest wypracowanie standardów jakości, rozbudowa zasobów cyfrowych i stosowanie najnowszych technologii dla ich archiwizacji. Od 2009 roku zbiory ZBC dostępne są za pośrednictwem Europejskiej Biblioteki Cyfrowej – Europeana.

Największym problemem Biblioteki Uniwersyteckiej pozostają niewystarczające warunki lokalowe, zwłaszcza w zakresie księgozbioru nauk humanistycznych i społecznych. Budowa nowego gmachu znalazła się wśród priorytetowych zadań inwestycyjnych planowanego Uniwersytetu Zielonogórskiego. W drodze konkursu jeszcze przed połączeniem uczelni wyłoniono nawet projekt architektoniczny, a budowę miano zrealizować w ciągu 2002 roku. Do jej rozpoczęcia jednak nie doszło. W 2005 roku podczas przemówienia inauguracyjnego nowy rektor – prof. dr hab. Czesław Osękowski za najważniejsze zadanie inwestycyjne uznał budowę biblioteki, wskazując 2010 jako rok jej zakończenia¹. Gdy w 2007 roku nie udało się wprowadzić inwestycji do Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013, rektor przyznał się do niepowodzenia, biorąc udział w happeningu podczas bachanaliowej parady. W 2009 roku udało się jednak wprowadzić budowę Biblioteki Uniwersyteckiej do Indykatywnego Projektu Inwestycyjnego Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego finansowanego z funduszy Unii Europejskiej. Budowę biblioteki rozpoczęto w 2011 r., jej oddanie do użytku planowane jest na grudzień 2012 roku.

Na system biblioteczny Uniwersytetu Zielonogórskiego w 2010 roku składały się: Biblioteka Uniwersytecka wraz z trzema bibliotekami specjalistycznymi: Biblioteką Neofilologiczną, Biblioteką Sztuki i Biblioteką Muzyczną.

Happening prof. Czesława Osękowskiego, 2007 r.

W ramach umów z Polskim Komitetem Normalizacyjnym w Warszawie biblioteka prowadzi autoryzowany przez PKN Punkt Informacji Normalizacyjnej, którego zadaniem jest kompletowanie specjalistycznej literatury oraz pełna obsługa czytelników w zakresie informacji normalizacyjnej. Ponadto biblioteka prowadzi też Ośrodek Informacji Patentowej autoryzowany przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej. Jego zadaniem jest upowszechnianie informacji oraz zbiorów patentowych. Na potrzeby ośrodka działa rzecznik patentowy – doradca i rzeczoznawca pomocny przy tworzeniu dokumentacji autorskiej projektów i wynalazków. Punkt Informacji Normalizacyjnej oraz Ośrodek Informacji Patentowej działają jako Regionalne Ośrodki Informacji Normalizacyjnej i Patentowej.

Księgozbiór Biblioteki Uniwersyteckiej jest największym i najbardziej wartościowym zbiorem naukowym w regionie lubuskim. Biblioteka kompletuje księgozbiór z zakresu sztuki, nauk humanistycznych, społecznych, pedagogicznych, ścisłych, biologicznych, ekonomicznych i technicznych. Zbiory mają charakter uniwersalny, preferujący dyscypliny reprezentowane przez uczelnię. Liczą one ponad 900 tys. jednostek i obejmują:

- A. 489 000 wolumenów książek,
- B. 307 800 jednostek zbiorów specjalnych:
  - rękopisów i starodruków – 1800 jednostek,
  - dokumentów kartograficznych – 1800 jednostek,
  - dokumentów graficznych – 12 900 jednostek,
  - druków muzycznych – 16 600 jednostek,

Projekt Biblioteki Uniwersyteckiej

Projekt Biblioteki Uniwersyteckiej powstał w pracowni Biura Architektonicznego NOW w Łodzi. Budynek będzie miał ponad 7000 m² powierzchni użytkowej i będzie się składać z jednej kondygnacji podziemnej i pięciu nadziemnych. Pomieści milion zbiorów, ok. 400 miejsc pracy indywidualnej i zbiorowej w wydzielonych strefach cichych i głośnych. Przewiduje się też miejsca do szkoleń, seminariów i pracy dydaktycznej oraz spotkań naukowych, kulturalnych i działań artystycznych. Czytelnicy będą mieli do dyspozycji około 100 stanowisk komputerowych rozmieszczonych w całej przestrzeni

bibliotecznej. Sposób kształtowania przestrzeni, organizacja zbiorów i usług mają służyć realizacji idei biblioteki otwartej, gdzie kontakt czytelnika z książką nie jest ograniczony barierami przestrzennymi i organizacyjnymi. Koncepcja biblioteki wzoruje się na najnowszych osiągnięciach bibliotekarstwa naukowego, nowych koncepcjach budownictwa bibliotecznego w kraju i za granicą. Projekt zakłada nowoczesne rozwiązania przestrzenne i komunikacyjne, a nowy obiekt złączy przestrzeń między istniejącymi budynkami dydaktycznymi: Gmachem Głównym i Collegium Neophilologicum, tworząc charakterystyczne miejsce integrujące społeczność akademicką, jak i to środowisko z miastem i regionem.

Wmurowanie aktu erekcyjnego pod fundamenty Biblioteki Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2011 r.

- dokumentów audiowizualnych – 11 700 jednostek,
- dokumentów życia społecznego – 16 000 jednostek,
- mikrofilmów i mikrofisz – 43 100 jednostek,
- patentów – 135 600 jednostek,
- norm – 54 200 jednostek,

C. 74 850 wolumenów wydawnictw ciągłych w wersji drukowanej,

D. 50 000 wydawnictw elektronicznych.

Zatrudniając 73 osoby, system biblioteczny UZ organizuje dostęp do usług i zasobów elektronicznych dla około 1 miliona czytelników rocznie, w tym dla 400 tys. w formie tradycyjnej i 600 tys. w zdalnym dostępie sieciowym. Biblioteka jest w całości skomputeryzowana.

Adaszyńska E., *Komputeryzacja Biblioteki*, „Głos Uczelni” 1997, nr 5.

Adaszyńska E., *Potrzeba czasu – Zielonogórska Biblioteka Cyfrowa*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2005/2006, nr 10/1.

Adaszyńska E., *Projekt nowej Biblioteki Uniwersytetu Zielonogórskiego*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2009/2010, nr 9/1.

Adaszyńska E., *Sztuka w obszarach działań Biblioteki Uniwersyteckiej*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2009, nr 8.

Adaszyńska E., Kuncewicz M., *5 lat Zielonogórskiej Biblioteki Cyfrowej*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2010, nr 7.

Biblioteka, [w:] *Program wykładów oraz skład osobowy na rok akademicki 1965/1966*. Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze, red. S. Wachnowski, Zielona Góra 1966.

Eckert M., Hładkiewicz W., *Politechnika Zielonogórska 1965-2000*, Zielona Góra 2000.

Januszewicz M., *Biblioteki instytutowe*, „Głos Uczelni” 1998, nr 1.

Lipińska-Nowak G., *Biblioteka w liczbach*, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 1997, nr 8.

Milek M., *Droga do Politechniki Zielonogórskiej*, Zielona Góra 1996.

Mirkiewicz B., *Uroczyste wmurowanie aktu erekcyjnego pod fundamenty nowej biblioteki UZ*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2011, nr 8.

Nodzyńska E., *Silva rerum, czyli las rzeczy – o zbiorach specjalnych w Oddziale Starodruków i Kartografii Biblioteki Uniwersyteckiej*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2002, nr 8.

Nodzyńska E., *Spotkania ze sztuką*, „Głos Uczelni” 1997, nr 5.

Nowak Z., *Biblioteka Główna*, [w:] *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1975*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1975.

Pilarczyk F., Pułrolnik T., *Biblioteka Główna*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1975*, red. P. Szydłowski, Zielona Góra 1975.

Pilarczyk F., Pułrolnik T., *Biblioteka Główna*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1981*, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1983.

Sochacka I., *Dział Zbiorów Specjalnych. Białe kruki*, „Głos Uczelni” 1997, nr 6.

Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1980, red. M. Eckert, Zielona Góra 1980.

Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze 1965-1990, red. H. Samujłło, A. Politowicz, Zielona Góra 1990.

JEDNOSTKI MIĘDZYWYDZIAŁOWE

Studium Wychowania Fizycznego i Sportu i Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego Uniwersytetu Zielonogórskiego

STUDIUM WYCHOWANIA FIZYCZNEGO I SPORTU kontynuuje tradycje odpowiednich jednostek Politechniki Zielonogórskiej i Wyższej Szkoły Pedagogicznej.

W Wyższej Szkole Inżynierskiej Studium Wychowania Fizycznego powstało wraz z uczelnią. Jego kierownikiem został mgr Henryk Tajkiewicz, pełniąc tę funkcję do roku 1983. Jego następcami byli: dr Zbigniew Brodecki (1983-1987), mgr inż. Alfred Brzózka (1987-1999), mgr Władysław Leśniak (1999-2001). W początkowym okresie studium zatrudniało jednego, a po roku dwóch nauczycieli wychowania fizycznego i akompaniatorkę. Taki skład przetrwał do 1973 roku, gdy został przyjęty trzeci nauczyciel. W latach następnych liczba nauczycieli sukcesywnie rosła, a większość z nich posiadała kwalifikacje trenerskie. W 1975 roku Studium Wychowania Fizycznego zatrudniało pięciu nauczycieli, w tym dwóch ze stopniem doktora (Henryk Tajkiewicz i Zbigniew Brodecki).

Z funkcjonowaniem studium ściśle związana była działalność Akademickiego Związku Sportowego. Klub uczelniany AZS powstał już w 1966 roku, zrzeszając studentów WSI i Studium Nauczycielskiego.

W początkowym okresie do zajęć z wychowania fizycznego wystarczała sala gimnastyczna WSI, od 1968 roku zajęcia prowadzone były także w wynajmowanej sali gimnastycznej i na krytym basenie pływackim Lubuskiego Ośrodka Sportu, Turystyki i Wypoczynku, Wojewódzkiego Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego i Technikum Budowlanego. W 1978 roku istniejąca baza została powiększona o salkę judo, korty tenisowe i boisko do piłki ręcznej. W 1988 roku salka judo została przebudowana na siłownię, a w miejscu boiska do gry w piłkę ręczną wybudowano wielofunkcyjne boisko sportowe. W tym czasie też rozpoczęto budowę pełnowymiarowej hali sportowej, którą ukończono w 1992 roku.

W Wyższej Szkole Nauczycielskiej Międzywydziałowe Studium Wychowania Fizycznego i Sportu powstało w 1971 roku, a jego kierownikiem był dr Czesław Makutynowicz (1971-1990), którego następcą został dr Józef Tatarczuk (1990-2002). W 1974 roku została zmieniona nazwa jednostki na Studium Wychowania

Mecz siatkówki, 2004 r.

Fizycznego i Sportu. W 1973 roku studium zatrudniało 3 nauczycieli, w tym 1 doktora, w 1975 liczba nauczycieli wzrosła do 5, w 1985 do 8 (w tym następna osoba ze stopniem doktora – J. Tatarczuk), a w 1995 roku do 9 osób. Część kadry studium, po przejściu do utworzonego w 1998 roku na Wydziale Pedagogicznym Zakładu Wychowania Fizycznego, od 1999 roku Katedry Wychowania Fizycznego, kierowanej przez prof. dr. hab. Leonarda Szymańskiego, stanowiła trzon wykładowców kierunku wychowanie fizyczne.

W momencie utworzenia studium powołano także do życia Uczelniany Klub AZS. Zespoły sportowe AZS WSP Zielona Góra odnosiły sukcesy w siatkówce kobiet w rozgrywkach klasy A, siatkówce mężczyzn klasy B oraz w różnych dyscyplinach sportu na forum Mistrzostw Wyższych Szkół Pedagogicznych i Filii Uniwersytetów.

Bazę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego stanowiły obiekty miejskie: sala, stadion i pływalnia LOSTiW oraz sala Miejskiego Ośrodka Sportu „Zryw”. W 1975 roku z własnych obiektów sportowych uczelnia posiadała tylko asfaltową płytę, na której mieściły się boiska do siatkówki, tenisa i piłki ręcznej. Halę sportową studium otrzymało dopiero w 1978 roku.

Po utworzeniu Uniwersytetu Zielonogórskiego obie jednostki zostały połączone. Kierownikiem studium został mgr Władysław Leśniak (2001-2008), a na-

Drużyna siatkówki, 2005 r.

stępnie mgr Tomasz Grzybowski (od 2008) Po połączeniu studium zatrudniało 16 nauczycieli, do 2010 roku ich liczba spadła do 14.

W zależności od planu studiów na poszczególnych wydziałach studium prowadzi zajęcia dla studentów I lub II roku studiów. Studenci mają do wyboru 8 dyscyplin: pływanie, jeździectwo, koszykówka, piłka siatkowa, piłka nożna, kulturystyka, zajęcia ogólnorozwojowe, zajęcia muzyczno-ruchowe. Studentom z przeciwwskazaniami do intensywniejszych wysiłków proponowane są zajęcia rehabilitacji ruchowej.

Klub uczelniany AZS UZ zrzesza około 800 członków, prowadząc następujące sekcje:

- aerobik i zajęcia muzyczno-ruchowe,
- capoeira,
- jeździectwo,
- judo i jujitsu,
- fitness,
- koszykówka,
- kulturystyka i zajęcia na siłowni,
- nordic walking,
- piłka nożna i futsal,

- piłka siatkowa,
- pływanie,
- ratownictwo wodne,
- rugby,
- tenis stołowy,
- tenis ziemny,
- unihokej,
- żeglarstwo.

Sportem kwalifikowanym w zielonogórskim Akademickim Związku Sportowym zajmuje się Klub Środowiskowy. Sportową wizytówką uniwersytetu są gry zespołowe: piłka siatkowa, piłka ręczna i tenis stołowy. Zespoły tych gier występują na szczeblu centralnym w rozgrywkach drugiej ligi.

Sezon	Piłka Ręczna		Siatkówka	Tenis stołowy
	I liga	II liga	II liga	II liga
2000/2001		V	awans do II ligi	
2001/2002		II	VI	awans do II ligi
2002/2003		V	II	V
2003/2004		III (awans)	III	IV
2004/2005	VI		II	II
2005/2006	V		III	IV
2006/2007	III		VI	V
2007/2008	X spadek		I	II
2008/2009		I (awans)	VI	VI (spadek)
2009/2010	VII		II	awans do II ligi

W okresie działalności AZS na Uniwersytecie Zielonogórskim największe sukcesy odniesiono w następujących dyscyplinach:

Tenis stołowy

- III miejsce w Akademickich Mistrzostwach Europy (2008);
- 1 złoty i 1 brązowy medal w Mistrzostwach Polski Klubów AZS;
- 1 złoty medal w Akademickich Mistrzostwach Polski;
- 2 złote medale w MPSZW w kategorii uniwersytetów.

Piłka ręczna

- 1 złoty i 3 brązowe medale w Mistrzostwach Polski Klubów AZS;
- 2 złote i 1 srebrny medal w Akademickich Mistrzostwach Polski;
- 4 złote i 2 srebrne medale w MPSZW w kategorii uniwersytetów.

Siatkówka

- 1 złoty i 2 brązowe medale w MP Klubów AZS;
- 1 brązowy medal w AMP;
- 3 srebrne medale w MPSZW w kategorii Uniwersytetów.

Drużyna mistrzów Polski Szkół Wyższych w tenisie stołowym, 2008 r.

Koszykówka

- udział w ogólnopolskich rozgrywkach Akademickiej Ligi Koszykówki (LAK);
- 3 srebrne i 1 brązowy medal w MPSZW w kategorii Uniwersytetów.

Pływanie

- 4 złote, 2 srebrne i 1 brązowy medal w AMP;
- 18 złotych, 6 srebrnych i 4 brązowe medale w MPSZW w kategorii Uniwersytetów.

Lekkoatletyka

- 4 złote, 1 srebrny i 4 brązowe medale w AMP;
- 6 złotych, 5 srebrnych i 6 brązowych medali w MPSZW w kategorii Uniwersytetów.

Unihokej

- dwukrotnie I miejsce w Pucharze Polski ZG AZS.

Studium Nauki Języków Obcych

ISTNIEJĄCE DO 2009 ROKU STUDIUM NAUKI JĘZYKÓW OBCYCH kontynuowało tradycje odpowiednich jednostek obu zielonogórskich uczelni.

W Wyższej Szkole Inżynierskiej Studium Języków Obcych, później Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych, powstało wraz z uczelnią. W początkowym okresie zatrudniało dwóch nauczycieli. Jego kierownikiem została germanistka mgr Regina Orzełek (1965-1971), po której funkcję tę pełnili: mgr Józef Kłyszewicz (1971-1992) i mgr Jolanta Pacewicz-Johansson (1992-2001).

W 1967 roku w WSI zainstalowano pierwsze laboratorium językowe, a nagrania taśmowe materiału dydaktycznego dokonano w Polskim Radio w Zielonej Górze. W roku akademickim 1973/1974 stworzono Studio Nagrań Językowych i wyposażono w odpowiedni sprzęt. W 1990 roku studium dysponowało 11 salami wykładowymi, w tym dwoma laboratoriami językowymi. Studium do czasu przejęcia budynku przez WSP miało siedzibę w gmachu przy al. Niepodległości, później mieściło się w prowizorycznych pomieszczeniach w DS nr 2. Jednocześnie w końcu lat osiemdziesiątych zaczęto wznosić budynek dla studium wojskowego, którego nie dokończono. Dzięki Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej pod hasłem „Centrum Języka Niemieckiego” dokończono budowę, przystosowując ją do nowych potrzeb. W 1994 roku budynek został oddany do użytku. Znalazło w nim miejsce SJO, w którego strukturze działało Centrum Języka i Kultury Niemieckiej kierowane przez mgr Barbarę Krzeszewską-Zmyślony. W 2003 roku CJKN zostało przekształcone w jednostkę ogólnouczelnianą¹. W 1975 roku SJO zatrudniało 11 pracowników dydaktycznych, w 1979 – 15 i w 1990 – 12 w sekcjach języka angielskiego, niemieckiego, rosyjskiego i francuskiego.

W Wyższej Szkole Nauczycielskiej organizatorem Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych był mgr Julian Skorek, kierownik Zakładu Filologii Rosyjskiej. W 1974 roku funkcję kierownika studium powierzono mgr Zofii Magnuszewskiej (1974-1991), po której studium przejął mgr Ryszard Wilk (1991-1993), a następnie mgr Katarzyna Trychoń-Cieślak (1993-2001). W roku akademickim 1974/1975 studium zatrudniało 10 nauczycieli: 4 rusycystów, 2 germanistów, 1 romanistę i 2 nauczycieli języków klasycznych. W 1974 roku studium otrzymało własne pomieszczenia w gmachu przy al. Wojska Polskiego, w tym dwie sale dydaktyczne. Warunki lokalowe studium poprawiły się w momencie oddania segmentu administracyjnego gmachu Głównego WSP, którego ostatnie piętro zostało przeznaczone na potrzeby kształcenia językowego. W roku 1985 studium zatrudniało 17 nauczycieli: rusycystów, anglistów, romanistów, germanistów, filologów klasycznych i iberystę. Jedna osoba posiadała stopień doktora (Z. Magnuszewska). W 1996 roku liczba nauczycieli wzrosła do 29.

Po utworzeniu Uniwersytetu Zielonogórskiego obie jednostki zostały połączone w Studium Nauki Języków Obcych, przy czym początkowo nie został powołany kierownik. Funkcje zastępców kierownika pełniły mgr Jolanta Pacewicz-Johansson i mgr Katarzyna Trychoń-Cieślak. W 2002 roku funkcja kierownika została powierzona mgr J. Pacewicz-Johansson (2002-2005), a następnie mgr K. Trychoń-Cieślak (2005-2009). Studium zatrudniało w 2002 roku 64, a w 2009 – 52 nauczycieli, prowadzących zajęcia z języków angielskiego, niemieckiego, francuskiego, rosyjskiego, włoskiego, hiszpańskiego i łacińskiego.

Studium Nauki Języków Obcych zostało rozwiązane w 2009 roku, a zadania związane z nauką języków obcych przejęły poszczególne wydziały Uniwersytetu Zielonogórskiego².

-
- Kłyszewicz J., *Rozwój Studium Języków Obcych*, [w:] *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1975*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1975.
- Magnuszewska Z., *Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1975*, red. P. Szydłowski, Zielona Góra 1975.
- Magnuszewska Z., *Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1981*, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1981.
- Makutynowicz Cz., *Studium Wychowania Fizycznego i Sportu*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1975*, red. P. Szydłowski, Zielona Góra 1975.
- Makutynowicz Cz., *Studium Wychowania Fizycznego i Sportu*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1981*, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1981.
- Milek M., *Droga do Politechniki Zielonogórskiej*, Zielona Góra 1996.
- Sajnóg J., *O akademickim sporcie prawie wszystko*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 8.
- Tajkiewicz H., *Studium Wychowania Fizycznego i Sportu*, [w:] *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1975*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1975.
- Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze. Program wykładów oraz skład osobowy na rok akademicki 1965/1966*, Zielona Góra 1966.
- Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze. Program wykładów oraz skład osobowy na rok akademicki 1966/1967*, Zielona Góra 1967.
- Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze 1965-1990*, oprac. H. Samujłło, A. Politowicz, Zielona Góra 1990.

CZĘŚĆ TRZECIA

REKTORZY ZIELONOGÓRSKICH UCZELNI BIOGRAMY

REKTORZY
WYŻSZEJ SZKOŁY INŻYNIERSKIEJ
W ZIELONEJ GÓRZE
(1965-1996)
I POLITECHNIKI ZIELONOGÓRSKIEJ
(1996-2001)

1965-1968

Rektor

Doc. dr inż. Jerzy Kołakowski

Zastępcy rektora

Dr Hieronim Szczegóło – Pełnomocnik Rektora ds. Nauczania (1965-1968)

Dr Ludwik Cendrowski – Pełnomocnik Rektora ds. Audiowizualnych (1966-1967)

Dr inż. Kazimierz Bącał – Pełnomocnik Rektora ds. Nauki (1967-1968), prorektor (1968-1969)

1969-1972

Rektor

Doc. dr inż. Kazimierz Bącał

Prorektor

Doc. dr inż. Janusz Olejniczak

1972-1976

Rektor

Prof. dr hab. inż. Zygmunt Szafran

Prorektorzy

Doc. dr inż. Henryk Maćkowiak – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Przemysłem

Doc. dr hab. Marian Eckert – Prorektor ds. Nauczania i Wychowania (1972-1975)

Doc. dr hab. Antoni Wysocki – Prorektor ds. Nauczania i Wychowania (1975-1976)

1976-1978

Rektor

Prof. dr hab. inż. Tadeusz Biliński

Prorektorzy

Doc. dr inż. Antoni Wysocki – Prorektor ds. Nauczania i Wychowania (1976-1977)

Doc. dr inż. Henryk Maćkowiak – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Przemysłem (1976-1977)

Doc. dr hab. Michał Kisielewicz – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Przemysłem (1977-1978)

1978-1981

Rektor

Prof. dr hab. inż. Tadeusz Biliński

Prorektorzy

Prof. dr hab. Michał Kisielewicz – Prorektor ds. Nauczania

Prof. dr hab. Marian Eckert – Prorektor ds. Wychowania

Doc. dr inż. Leszek Faryniak – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Gospodarką (1978-1980)

Doc. dr hab. inż. Ferdynand Wagner – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Gospodarką (1980-1981)

1981-1984

Rektor

Prof. dr hab. Michał Kisielewicz

Prorektorzy

Prof. dr hab. inż. Ferdynand Wagner – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Gospodarką

Doc. dr inż. arch. Tadeusz Maszkiewicz – Prorektor ds. Nauczania i Wychowania

1984-1987

Rektor

Prof. dr hab. Michał Kisielewicz

Prorektorzy

Prof. dr hab. inż. Ferdynand Wagner – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Gospodarką (1984-1986)

Prof. dr hab. inż. Andrzej Bydałek – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Gospodarką (1986-1987)

Prof. dr hab. inż. Tadeusz Biliński – Prorektor ds. Nauczania i Wychowania

1987-1990

Rektor

Prof. dr hab. Marian Eckert

Prorektorzy

Doc. dr hab. inż. Marian Miłek – Prorektor ds. Nauki

Doc. dr inż. Mikołaj Kłapoć – Prorektor ds. Nauczania i Wychowania

1990-1993

Rektor

Prof. dr hab. Marian Miłek

Prorektorzy

Doc. dr inż. Mikołaj Kłapoć – Prorektor ds. Nauczania i Wychowania

Prof. WSI dr hab. inż. Stanisław Misztal – Prorektor ds. Nauki

1993-1996

Rektor

Prof. dr hab. Marian Miłek

Prorektorzy

Prof. WSI dr hab. inż. Jerzy Bolikowski – Prorektor ds. Nauczania

Prof. WSI dr hab. inż. Stanisław Misztal – Prorektor ds. Nauki

1996-1999

Rektor

Prof. dr hab. Michał Kisielewicz

Prorektorzy

Prof. PZ dr hab. inż. Jerzy Bolikowski – Prorektor ds. Nauczania

Prof. dr hab. inż. Ferdynand Romankiewicz – Prorektor ds. Nauki

1999-2001

Rektor

Prof. dr hab. Michał Kisielewicz

Prorektorzy

Prof. dr hab. inż. Józef Korbicz – Prorektor ds. Nauki

Prof. dr hab. inż. Ferdynand Romankiewicz – Prorektor ds. Nauczania

REKTORZY
WYŻSZEJ SZKOŁY NAUCZYCIELSKIEJ
(1971-1973)
I WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ
(1973-2001)

1971-1973

Rektor

Doc. dr hab. Hieronim Szczegół

Prorektorzy (od lutego 1973 r.)

Doc. dr hab. Bronisław Ratuś – Prorektor ds. Wychowania

Doc. dr Henryk Pochanke – Prorektor ds. Nauczania

1973-1975

Rektor

Prof. dr hab. Hieronim Szczegół

Prorektorzy

Doc. dr hab. Bronisław Ratuś – Prorektor ds. Wychowania

Doc. dr Henryk Pochanke – Prorektor ds. Nauczania

1975-1979

Rektor

Prof. dr hab. Jan Wąsicki

Prorektorzy

Doc. dr Krzysztof Kaszyński – Prorektor ds. Wychowania

Doc. dr Aleksander Grytczuk – Prorektor ds. Nauczania

1979-1981

Rektor

Prof. dr hab. Jan Wąsicki

Prorektorzy

Doc. dr hab. Maria Jakowicka – Prorektor ds. Nauczania

Doc. dr Krzysztof Kaszyński – Prorektor ds. Wychowania

1981-1984

Rektor

Prof. dr hab. Hieronim Szczegółła

Prorektorzy

Prof. dr hab. Eugeniusz Klin – Prorektor ds. Nauki i Rozwoju Naukowego

Doc. dr hab. Kazimierz Bartkiewicz – Prorektor ds. Nauczania i Wychowania

1984-1987

Rektor

Prof. dr hab. Kazimierz Bartkiewicz

Prorektorzy

Doc. dr hab. Edward Hajduk – Prorektor ds. Nauczania i Wychowania

Doc. dr hab. Robert Leszko – Prorektor ds. Nauki i Studiów Zaocznych

1987-1990

Rektor

Prof. dr hab. Kazimierz Bartkiewicz

Prorektorzy

Doc. dr hab. Edward Hajduk – Prorektor ds. Nauczania i Wychowania

Doc. dr hab. Robert Leszko – Prorektor ds. Nauki i Studiów Zaocznych

1990-1993

Rektor

Prof. dr hab. Jerzy K. Baksalary

Prorektorzy

Prof. WSP dr hab. Aleksandra Maciarz – Prorektor ds. Kształcenia (1990-1991)

Dr Bogdan Idzikowski – Prorektor ds. Kształcenia (1991-1993)

Prof. WSP dr hab. Augustyn Mańczyk – Prorektor ds. Współpracy z Zagranicą

Prof. WSP dr hab. inż. Roman Stryjski – Prorektor ds. Organizacji i Rozwoju
Uczelni

1993-1996

Rektor

Prof. dr hab. Jerzy K. Baksalary

Prorektorzy

Dr Bogdan Idzikowski – Prorektor ds. Kształcenia

Prof. dr hab. inż. Stefan Kowalski – Prorektor ds. Współpracy z Zagranicą

Prof. WSP dr hab. inż. Roman Stryjski – Prorektor ds. Organizacji i Rozwoju
Uczelni

1996-1999

Rektor

Prof. dr hab. Hieronim Szczegóła

Prorektorzy

Prof. WSP dr hab. Maria Fic – Prorektor ds. Nauczania

Prof. WSP dr hab. Mirosław Frejman – Prorektor ds. Studiów Zaocznych

Prof. dr hab. Stanisław Gnot – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą

1999-2001

Rektor

Prof. dr hab. Andrzej Wiśniewski

Prorektorzy

Prof. WSP dr hab. Krzysztof Urbanowski – Prorektor ds. Studiów Dziennych

Prof. WSP dr hab. Zdzisław Wołk – Prorektor ds. Studiów Zaocznych

Prof. WSP dr hab. Marian Nowak – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą

REKTORZY
UNIwersYTETU
ZIELONOGÓRSKIEGO
(2001-2012)

2001-2002

Rektor

Prof. dr hab. Michał Kisielewicz

Prorektorzy

Prof. UZ dr hab. Krzysztof Urbanowski – Prorektor ds. Studenckich

Prof. dr hab. inż. Józef Korbicz – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą

Prof. UZ dr hab. Zdzisław Wołk – Prorektor ds. Szkoły Nauk Humanistycznych i Społecznych

Prof. dr hab. Marian Nowak – Prorektor Szkoły Nauk Ścisłych

Prof. dr hab. inż. Ferdynand Romankiewicz – Prorektor ds. Szkoły Nauk Technicznych

2002-2005

Rektor

Prof. dr hab. Michał Kisielewicz

Prorektorzy

Prof. dr hab. inż. Józef Korbicz – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą

Prof. dr hab. Marian Nowak – Prorektor ds. Rozwoju (Szkoła Nauk Ścisłych i Ekonomicznych)

Prof. dr hab. inż. Ferdynand Romankiewicz – Prorektor ds. Jednostek Międzywydziałowych (Szkoła Nauk Technicznych)

Prof. UZ dr hab. Zdzisław Wołk – Prorektor ds. Studenckich (Szkoła Nauk Humanistycznych)

2005-2008

Rektor

Prof. dr hab. Czesław Osękowski

Prorektorzy

Prof. dr hab. inż. Józef Korbicz – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą

Prof. UZ dr hab. inż. Wielisława Osmańska-Furmanek – Prorektor ds. Jakości
Kształcenia

Prof. UZ dr hab. Krzysztof Urbanowski – Prorektor ds. Rozwoju

Prof. UZ dr hab. Longin Rybiński – Prorektor ds. Studenckich

2008-2012

Rektor

Prof. dr hab. Czesław Osękowski

Prorektorzy

Prof. dr hab. inż. Tadeusz Kuczyński – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Za-
granicą

Prof. UZ dr hab. inż. Wielisława Osmańska-Furmanek – Prorektor ds. Jakości
Kształcenia

Prof. UZ dr hab. Krzysztof Urbanowski – Prorektor ds. Rozwoju

Prof. UZ dr hab. Longin Rybiński – Prorektor ds. Studenckich

BIOGRAMY

**JERZY KAZIMIERZ
BAKSALARY
(1944-2005)**

Rektor
Wyższej Szkoły Pedagogicznej
w kadencjach
1990-1993
1993-1996

JERZY K. BAKSALARY urodził się 25 czerwca 1944 roku w Poznaniu. Studia matematyczne ukończył w 1969 roku na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Adama Mickiewicza. Bezpośrednio po ich ukończeniu podjął pracę w Katedrze Matematyki Akademii Rolniczej w Poznaniu. W 1975 roku uzyskał stopień doktora, a w 1984 roku doktora habilitowanego w zakresie statystyki matematycznej. Tytuł naukowy profesora został mu nadany w roku 1990.

Z Zieloną Górą J.K. Baksalary związał się w 1988 roku, podejmując pracę w Instytucie Matematyki Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Od 1990 roku przez dwie kadencje pełnił tu funkcję rektora. Swoje urzędowanie zaczynał na podstawie nowej ustawy o szkolnictwie wyższym, dającej uczelniom autonomię. Ustawa ta wprowadzała też tzw. minima kadrowe. Nowy rektor jako pierwszy w Polsce wprowadził oficjalnie płatne studia zaoczne, wyprzedzając o kilka lat urzędowe regulacje prawne w tym zakresie. Umożliwienie podjęcia studiów w systemie zaocznym bez egzaminów i limitów przyjęć spowodowało lawinowy wzrost liczby studentów. W 1990 roku na WSP studiowało 3335 osób, w tym 2060 na studiach dziennych i 1231 na studiach zaocznych, w końcu kadencji J. Baksalarego 14 533 studentów, w tym w trybie zaocznym 11 496 i w dziennym – 3037.

Dochody płynące ze studiów zaocznych pozwoliły na kształtowanie nowej polityki kadrowej uczelni i tworzenie nowych kierunków studiów. Do stycznia 1993 roku WSP spełniła wymogi ustawy w zakresie minimów kadrowych, głównie poprzez zatrudnianie samodzielnych pracowników

nauki spoza Zielonej Góry, przede wszystkim z Poznania i Wrocławia, ale także z Warszawy, Lublina i Krakowa oraz innych ośrodków akademickich. W 1990 roku WSP zatrudniała 375 nauczycieli akademickich, w tym na podstawowym etacie 48 profesorów i doktorów habilitowanych oraz 118 doktorów, a po sześciu latach w WSP pracowało 448 nauczycieli akademickich, w tym 32 profesorów z tytułem i 52 doktorów habilitowanych oraz 129 doktorów. Zachętą do wiązania się z Zieloną Górą był korzystny system płac i atrakcyjne budownictwo mieszkaniowe. Rozwój kadrowy pozwolił na uruchamianie nowych, nienauczyielskich kierunków studiów. W owym czasie powstały: Instytut Wychowania Plastycznego, Instytut Zarządzania, Instytut Biotechnologii i Ochrony Środowiska, Instytut Socjologii, Instytut Filozofii oraz nauczycielskie kolegia języków niemieckiego i francuskiego.

Jednocześnie środki uzyskane w wyniku odpłatnych studiów zaocznych pozwoliły na remont otrzymanych od miasta lub zakupionych obiektów oraz budowę nowych. W tym czasie pozyskano i rozpoczęto adaptację do potrzeb akademickich budynków przy ul. Energetyków, Monte Cassino, Ogrodowej i Wiśniowej. Rozpoczęto rozbudowę kampusu akademickiego o nowe sale wykładowe przy gmachu głównym, Collegium Neofilologicum i adaptację dawnego pawilonu socjalnego, będącego tymczasową siedzibą jednej ze szkół podstawowych.

Jerzy K. Baksalary miał wykrystalizowaną wizję rozwoju uczelni w kierunku przekształcenia jej w uniwersytet. Osobiście angażował się w sprowadzanie poszczególnych profesorów, tworzenie nowych instytutów i wiele innych codziennych prac uczelni. Oprócz niezaprzecznego rozwoju uczelni zaowocowało to także wytworzeniem się scentralizowanego systemu zarządzania, który pod koniec kadencji zaczął wykazywać niewydolność organizacyjną, tworząc zatory finansowe. Jednocześnie ryzykowne przedsięwzięcia w zakresie gospodarki finansami spowodowały zainteresowanie organów państwa.

J.K. Baksalary, ..., [w:] *10 lat Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej*, oprac. J. Berdyszak, Zielona Góra 2002.

Nieodparcie nasuwa się bowiem pytanie: jakie te lata były dla Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego? Mimo pewnych wątpliwości, moja odpowiedź brzmi: były to lata dobre! Potrafiliśmy zbudować solidne podstawy organizacyjne i finansowe funkcjonowania uczelni, utrzymaliśmy uprawnienia do prowadzenia studiów na wszystkich kierunkach i specjalnościach, na których kształciliśmy studentów przed rokiem 1990, wreszcie utworzyliśmy nowe kierunki i specjalności, których powstanie w znacznym stopniu wpłynęło na zmianę oblicza uczelni. To wówczas gruntowaliśmy fundamenty, na których rektorzy Michał Kisielewicz i Andrzej Wiśniewski zbudowali Uniwersytet Zielonogórski.

Po skończeniu drugiej kadencji rektorskiej J.K. Baksalary został wybrany na dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki i pełnił tę funkcję w okresie 1996-1999. Już wtedy przyszło mu się zmagać z ciężką chorobą. J.K. Baksalary przez wiele lat pełnił także funkcję kierownika Zakładu Algebry Liniowej i Statystyki Matematycznej. W tym zakresie był uznanym specjalistą posiadającym imponujący dorobek naukowy w postaci ponad 160 artykułów opublikowanych w czołowych czasopismach matematycznych. Wykładał gościnnie matematykę m.in. na uniwersytetach w Tampere (Finlandia), University of California at Berkeley (USA) oraz brał udział w wielu międzynarodowych konferencjach naukowych m.in. w Indiach, Kanadzie, Holandii, RFN i na Węgrzech.

Za swoje osiągnięcia naukowe i organizacyjne był uhonorowany nagrodami Ministra Edukacji Narodowej oraz nagrodą Polskiego Towarzystwa Matematycznego im. Stefana Banacha.

Zmarł 8 marca 2005 roku. Został pochowany na poznańskim cmentarzu Junikowo.

Wraz z odejściem J.K. Baksalarego środowisko matematyków poniosło dotkliwą stratę. Jego pamięci poświęcono m.in. *14th International Workshop on Matrices and Statistics* w Auckland w Nowej Zelandii (2005) i *The First Southern Ontario Matrices and Statistics Days* w Windsor w Kanadzie (2005), dedykowano mu też tom *Linear Algebra and its Applications*.

Baksalary J.K.,..., [w:] *10 lat Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej*, oprac. J. Berdyszak, Zielona Góra 2002.

Baksalary O.M., Styan G.P.H., *Some comments on the life and publications of Jerzy K. Baksalary (1944–2005)*, „Linear Algebra and its Applications” 2005, Vol. 410.

Berdyszak J., Jerzy K. Baksalary, „Uniwersytet Zielonogórski” 2005, nr 9.

Grytczuk A., *Moje wspomnienie*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2005, nr 4.

Narkiewicz-Niedbalec E., *Rektor Baks*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2005, nr 9.

Szulc T., *Jerzy K. Baksalary (1944–2005)*, „Wiadomości Matematyczne” 2005, nr 41.

Uniwersytet żegna Profesora. Pożegnanie Zmarłego wygłoszone przez prorektora Mariana Nowaka w dniu 15 marca 2005 roku w czasie pogrzebu, „Uniwersytet Zielonogórski” 2005, nr 4.

KAZIMIERZ BARTKIEWICZ urodził się w rodzinie chłopskiej 11 listopada 1930 roku we wsi Dąbrowa Skarbowa w Kieleckiem. Szkołę podstawową, a następnie Liceum Pedagogiczne ukończył w pobliskim Bodzentynie. Po roku pracy nauczycielskiej we wsi Górno odbył zasadniczą służbę wojskową. W latach 1953-1957 studiował historię w krakowskiej WSP. Po skończeniu studiów osiadł w województwie zielonogórskim.

Początkowo pracował jako nauczyciel historii w szkole podstawowej w Nowej Soli, a następnie w Liceum Ekonomicznym w Zielonej Górze. Jednocześnie pełnił różne funkcje w systemie doskonalenia zawodowego nauczycieli. Od 1964 roku był kierownikiem sekcji historii w Okręgowym Ośrodku Metodycznym w Zielonej Górze, a od 1969 roku dyrektorem tegoż ośrodka, przemianowanego w 1972 roku na Instytut Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych.

Drogę naukową Kazimierza Bartkiewicza zapoczątkowała praca magisterska na temat *Rywalizacja Habsburgów i Jagiellonów o korony Czech i Węgier na przełomie XV/XVI wieku* napisana pod kierunkiem prof. Józefa Garbacika, który był także promotorem w przewodzie doktorskim zakończonym w 1970 roku w krakowskiej WSP obroną pracy pt. *Dzieje Ziemi Kłodzkiej w wiekach średnich*, opublikowanej przez Ossolineum w 1977 roku.

W sumie na dorobek pisarski K. Bartkiewicza złożyło się ponad 200 różnie zakrojonych publikacji, w tym 22 prace zwarte, autorskie i redagowane. Jego zainteresowania badawcze koncentrowały się wokół problematyki nadodrzańskiej i świadomości historycznej, zwłaszcza

**KAZIMIERZ
BARTKIEWICZ**
(1930-2002)

Rektor
Wyższej Szkoły Pedagogicznej
w kadencjach
1984-1987
1987-1990

okresu oświecenia. Często udawało mu się łączyć oba te kierunki badań. Będąc badaczem i organizatorem życia naukowego, pozostawał zawsze nauczycielem. Żywo interesował się problemami nauczania historii, czemu poświęcił też wiele swoich publikacji. Do końca istnienia komisji do spraw nadawania stopni kwalifikacji nauczycieli przewodniczył jej składowi w dziedzinie historii, brał aktywny udział w pracach Komitetu Okręgowego Olimpiady Historycznej.

Od 1975 roku Kazimierz Bartkiewicz został etatowym nauczycielem akademickim, wykładając historię w zielonogórskiej WSP. W uczelni tej pełnił kolejno funkcje dziekana Wydziału Humanistycznego (1975-1981), prorektora (1981-1984), rektora (1984-1990) i dyrektora Instytutu Historii (1996-1999). Ponadto kierował zakładem Historii Polski i Powszechniej XVI-XVIII wieku. Jednocześnie K. Bartkiewicz prowadził intensywne badania naukowe, czego wyrazem – oprócz licznych publikacji – było uzyskanie w 1979 roku na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu habilitacji i w 1987 roku tytułu profesora.

Jako rektor Kazimierz Bartkiewicz kontynuował działania poprzedniej kadencji zmierzające do uspokojenia sytuacji w uczelni po okresie stanu wojennego. Dużą wagę przywiązywał w tym zakresie do stworzenia możliwości aktywizowania studentów. Na ten czas przypada m.in. powstanie Kabaretu „Potem”, który dał początek Zielonogórskiemu Zagłębiu Kabaretowemu. K. Bartkiewicz podjął także starania w kierunku otwarcia wychowania plastycznego i doprowadził do utworzenia, pod koniec kadencji, Nauczycielskiego Kolegium Języka Angielskiego, a uczelnia zaczęła skłaniać się także ku rozwijaniu nienauczyielskich specjalności naukowych – powstało choćby Zielonogórskie Centrum Astronomii. Podjęto również przygotowania do zmian zapowiadanych w nowej ustawie o szkolnictwie wyższym, wprowadzonej w 1990 roku. Działania te dotyczyły przede wszystkim uzupełnienia kadry samodzielnych pracowników naukowych. Podczas kadencji profesora Bartkiewicza w 1989 roku Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze otrzymała imię Tadeusza Kotarbińskiego.

B. Burda, Profesor Kazimierz Bartkiewicz. Moje wspomnienie, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003, nr 9, s. 47.

Był zawsze otwarty dla studentów, swych magistrantów i doktorantów. Było nas wielu. Jako pierwszy tytuł doktora pod kierunkiem Profesora uzyskał Lech Konopnicki, dalej Tomasz Jaworski, Wojciech Strzyżewski, ja (autorka wspomnień), Tadeusz Dzwonkowski, Małgorzata Konopnicka-Szatarska. Z tej szóstki dwie osoby pod kierunkiem Profesora obroniły prace habilitacyjne, czyli Tomasz Jaworski i Wojciech Strzyżewski, a także Dariusz Dolański. [...] Jego gabinet był otwarty na każdą formę kontaktu. Co miesiąc spotykaliśmy się na zebraniach, ten zwyczaj Profesor wprowadził, gdy zakończył karierę rektorską. Obok bardzo poważnych tematów naukowych był czas i na rozmowy, dowcipy i opowieści.

Od momentu zamieszkania w Zielonej Górze K. Bartkiewicz czynnie uczestniczył w polskim i międzynarodowym życiu społeczno-naukowym. Był członkiem Komitetu Nauk Historycznych PAN, Instytutu Zachodniego, prezesem zielonogórskiego Oddziału PTH, wiceprezesem Lubuskiego Towarzystwa Naukowego, członkiem Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym oraz Société Internationale d'Étude du Dix-huitième Siècle. To dzięki niemu bliskie kontakty łączyły zielonogórskie środowisko historyczne z prof. Jerzym Topolskim. Nawiązał także liczne kontakty z ośrodkami zagranicznymi, m.in. w Tilburgu, Vechcie, Poczdamie, Dreźnie, Hradcu Kralove, Preszowie, Egerze i Witebsku.

Kazimierz Bartkiewicz położył też duże zasługi w zakresie kształcenia kadr naukowych. Recenzował kilkadziesiąt prac doktorskich i habilitacyjnych, wypromował sześciu doktorów; służył radą i pomocą podczas przygotowywania dwóch prac habilitacyjnych. Organizował zespołowe badania historyczne w ośrodku zielonogórskim.

Po przejściu na emeryturę Kazimierz Bartkiewicz przeprowadził się do Krakowa, gdzie przyszło mu się zmagać z ciężką chorobą. Duchem jednak pozostał w Zielonej Górze, interesując się życiem naukowym na nowo powstałym uniwersytecie, do utworzenia którego przyczynił się całym swym naukowym i organizacyjnym dorobkiem. Był wielokrotnie nagradzany i odznaczany, m.in. otrzymał Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski i Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Profesor Kazimierz Bartkiewicz zmarł 27 października 2002 roku i został pochowany na krakowskim cmentarzu na Salwatorze.

W 2008 roku Uniwersytet Zielonogórski uczcił pamięć byłego rektora, nadając auli C w Gmachu Głównym dawnej WSP przy al. Wojska Polskiego 69 imię Profesora Kazimierza Bartkiewicza.

Burda B., *Profesor Kazimierz Bartkiewicz. Moje wspomnienie*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003, nr 9.

Dolański D., *Kazimierz Bartkiewicz (1930-2002)*, [w:] *50 lat Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze*, Zielona Góra 2005.

Dolański D., *Wspomnienie o Mistrzu i Przyjacielu – prof. Kazimierz Bartkiewicz (1930-2002)*, „Studia Zielonogórskie” 2002, t. 8.

Jaworski T., *W 70. rocznicę urodzin Profesora Kazimierza Bartkiewicza*, [w:] K. Bartkiewicz, *Myśl historyczna w Polsce a dzieje ziem nadodrzańskich. Zbiór studiów*, wybór i przygotowanie T. Jaworski, Zielona Góra 2001.

Współcześni uczeni polscy. Słownik biograficzny, red. J. Kapuściński, t. 1, Warszawa 1998.

KAZIMIERZ BĄCAL

Rektor
Wyższej Szkoły Inżynierskiej
w kadencji
1969-1972

KAZIMIERZ BĄCAL urodził się w Gaci Przeworskiej w powiecie Przeworski 22 stycznia 1928 roku. Tam ukończył szkołę podstawową. Następnie uczęszczał do Szkoły Samochodowej w Jarosławiu. Wojnę spędził w swojej rodzinnej miejscowości. Jako żołnierz AK zmuszony był w 1946 roku zmienić miejsce zamieszkania, więc przeniósł się do Wrocławia. Tu podjął pracę jako kierowca. W 1947 roku zatrudnił się na Uniwersytecie i Politechnice Wrocławskiej (była to wówczas jedna instytucja) jako mechanik. Równolegle kończył zapoczątkowaną na tajnych kompletach naukę w gimnazjum i liceum.

W 1951 roku Politechnika Wrocławska dostrzegłszy wyjątkowe zdolności swego mechanika skierowała K. Bącala na studia na Wydziale Mechanicznym w specjalności technologia budowy maszyn. Po trzecim roku studiów został zatrudniony jako asystent, najpierw techniczny, potem młodszy, a po ich ukończeniu w 1956 roku jako asystent, któremu powierzono opiekę nad Pracownią Metrologii Warsztatowej. W 1962 roku K. Bącal uzyskał stopień doktora i awansował na stanowisko adiunkta. Powierzono mu wówczas kierownictwo Zakładu Miernictwa i Sprzętu Pomiarowego w Instytucie Technologii Budowy Maszyn Politechniki Wrocławskiej.

W 1967 roku K. Bącal przeniósł się do Zielonej Góry, gdzie zaangażował się w organizację – ocenianego jako najlepsze w Polsce – laboratorium pomiarowego. Zaraz po przyjeździe na WSI powierzono mu też funkcję pełnomocnika rektora ds. nauki, a od 1968 roku – prorektora. Po odwołaniu Jerzego Kołakowskiego jemu powierzono, do czasu mianowania nowego

rektora, kierowanie uczelnią. W roku 1969 został mianowany na stanowisko rektora i pełnił tę funkcję do roku 1972. Na okres ten przypadał proces krystalizowania się studiów i specjalności dydaktycznej zielonogórskiej WSI. W tym czasie też w wyniku nowelizacji ustawy o szkolnictwie wyższym został zniesiony podział uczelni technicznych na akademickie i zawodowe. W WSI w Zielonej Górze w miejsce dotychczasowej rady Uczelni powstał Senat. Uczelnia otrzymała też w 1969 roku imię Jurija Gagarina. W tym okresie baza materialna szkoły powiększyła się o halę laboratoryjną Wydziału Mechanicznego, budynek mieszkalny, aulę i Dom Studenta nr 2. Wyraźny był też wzrost zatrudnienia wśród nauczycieli akademickich i naukowe ożywienie.

Kazimierz Bącal o okresie sprawowania funkcji rektora w WSI

W uczelni kadra była wówczas nieliczna, nie mająca doświadczenia w pracy w szkole wyższej. Główny wysiłek rektora i kilku osób należących do ścisłego kierownictwa skierowany był na pozyskiwanie nowych pracowników z innych ośrodków akademickich, ze szkół na terenie naszego regionu oraz specjalistów z przemysłu. W tamtym okresie działalności uczelni zatrudniono ponad stu pracowników, głównie dla potrzeb dydaktyki oraz administracji. Ale wielu też odeszło.

Wiele pracy poświęcano rozbudowie uczelni. Największe potrzeby były w zapewnieniu dużej ilości miejsc w domach akademickich, bowiem z każdym rokiem liczba studentów wzrastała. Budowa obiektów dydaktycznych bardzo się opóźniała, ponieważ nasze inwestycje prowadzone były przez Zarząd Inwestycji Szkół Wyższych, który znajdował się w Poznaniu. Stąd wiadomo, że „koszula” jest bliższa Poznaniowi. Dopiero w ostatnich latach mojej kadencji z trudem udało się utworzyć jednostkę zajmującą się inwestycjami.

Od 1973 roku K. Bącal zapoczątkował prace z zakresu techniki medycznej, tworząc 22-osobowy zespół badawczo-konstrukcyjny. Był autorem oryginalnych konstrukcji implantów chirurgicznych do operacyjnego leczenia skrzywień kręgosłupa dzieci i młodzieży. Dzięki niemu zielonogórska WSI stała się ważnym w kraju ośrodkiem biomechaniki, a urządzenia do leczenia schorzeń kręgosłupa nazywano „bącalikami”. Poza Sanatorium Rehabilitacyjno-Ortopedycznym dla Dzieci w Świebodzinie zespół K. Bącala konstruował także implanty do złamań kręgosłupa dla szpitali górniczych Górnośląskiego Centrum Rehabilitacji „Repty” w Tarnowskich Górach oraz Piekarach Śląskich i dla szpitala w Bad Berka w Turynii. Z tego zakresu powstało ok. 60 projektów badawczych finansowanych przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Centralny Ośrodek Techniki Medycznej w Warszawie.

W 1981 roku, na podstawie badań dotyczących implantów, K. Bącal habilitował się na Politechnice w Ilmenau. W latach 1983-1987, początkowo jako pełniący obowiązki, a od 1984 roku jako dziekan, kierował Wydziałem Mechanicznym,

w latach 1981-1983 był dyrektorem Instytutu Budowy Maszyn, a w latach 1987-1991 dyrektorem Instytutu Technologii Maszyn. Wiele lat kierował Zakładem Obróbki Skrawaniem i Obrabiarek, Zakładem Technologii Maszyn i Zakładem Technologii Biomedycznej. W 1991 roku został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego. W 1998 roku przeszedł na emeryturę, utrzymując jednak kontakt z uczelnią. K. Bącal jest autorem 81 prac naukowych publikowanych w Polsce i za granicą, uzyskał 20 polskich i 36 zagranicznych patentów za implanty i inne urządzenia chirurgiczne. Brał czynny udział w pracach towarzystw naukowych. W latach 1971-1972 był członkiem Komitetu Organizacyjnego II Kongresu Nauki Polskiej. W latach 1980-1988 był wiceprezesem Lubuskiego Towarzystwa Naukowego. Przez dwie kadencje był członkiem Prezydium Polskiego Towarzystwa Biomechaniki, członkiem Komisji Nauk Mechanicznych i Budowlanych poznańskiego oddziału PAN.

Za swoją działalność naukową i organizacyjną był wielokrotnie nagradzany i wyróżniany. Jest m.in. kawalerem Krzyża Oficerskiego Orderu Odrodzenia Polski i został uhonorowany Medalem Zasłużony dla Zdrowia Narodu oraz Medalem im. Paula Harrisa za współpracę międzynarodową na rzecz społeczności lokalnych.

Eckert M., *Dzieje Wyższej Szkoły Inżynierskiej im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze w latach 1965-1975*, [w:] *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1975*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1975.

Politowicz A., *Prof. dr hab. inż. Kazimierz Bącal*, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 1998, nr 7.

Skład osobowy w roku akademickim 1970/1971. Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze, oprac. H. Szczegóła, B. Ratuś, Zielona Góra 1971.

Wdrożyliśmy 80 proc. naszych projektów. Rozmowa z prof. Kazimierzem Bącalem, specjalistą z zakresu biomechaniki, b. rektorem uczelni, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 2000, nr 9.

TADEUSZ BILIŃSKI urodził się 4 grudnia 1932 roku w rodzinie mieszczańskiej w Trzemesznie w województwie bydgoskim. W grudniu 1939 roku jego rodzina została przesiedlona do Generalnej Guberni, rozpoczynając okupacyjną tułaczkę od Garwolina pod Warszawą, przez Lublin, Częstochowę i Garbatkę w Puszczy Kozienickiej. T. Biliński do szkoły chodził z przerwami i okresowo uczył się w domu. Po wojnie wrócił do Trzemeszna, gdzie rozpoczął naukę w Gimnazjum i Liceum im. Jana Kilińskiego, a od 1947 roku kontynuował ją w Gimnazjum i Liceum św. Magdaleny w Poznaniu, gdzie w 1950 roku zdał maturę.

Miał zamiar podjąć studia na Wydziale Budownictwa Lądowego Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Poznaniu. Jako syn drobnego przedsiębiorcy nie został jednak dopuszczony do egzaminów ze względu na pochodzenie społeczne. Wówczas podjął pracę jako robotnik w Oddziale Drogowym PKP w Poznaniu, gdzie szybko powierzono mu funkcję technika z zadaniem planowania i nadzorowania robót drogowych. W roku następnym bez przeszkód zdał egzamin na wybraną wcześniej uczelnię, w której w 1954 roku ukończył studia inżynierskie, a dwa lata później uzyskał dyplom magistra budownictwa lądowego.

Z dyplomem i zaliczoną aspiranturą T. Biliński rozpoczął pracę badawczą na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Poznańskiej. Jednocześnie podjął studia zaoczne na Wydziale Matematycznym Uniwersytetu Wrocławskiego, przerwane pracą nad rozprawą doktorską. Obronił ją na Politechnice Poznańskiej w 1965 roku i, pracując w tej uczelni, ha-

TADEUSZ BILIŃSKI

Rektor
Wyższej Szkoły Inżynierskiej
w kadencjach
1976-1978
1978-1981

bilitował się w 1972 roku na Politechnice Wrocławskiej. W roku 1978 uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w roku 1987 – profesora zwyczajnego.

W roku 1976 T. Biliński przeszedł na stanowisko docenta w Instytucie Budownictwa Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze, z jednoczesnym powierzeniem mu funkcji rektora tej uczelni, początkowo w latach 1976-1978 i potem do 1981 roku.

Druga połowa lat siedemdziesiątych XX wieku to okres załamania się koncepcji gospodarczych ekipy Edwarda Gierka i pojawiania się pierwszych symptomów kryzysu, który wybuchł latem 1980 roku. Mimo tych trudności uczelnia w tym czasie przeszła przez okres spokojnego rozwoju. W 1980 roku Instytut Budownictwa otrzymał nowy pawilon, dla potrzeb inżynierii środowiska zaadaptowany został budynek przy ul. Wyspiańskiego, a w systemie patronackim rozpoczęto budowę domu mieszkalnego dla pracowników uczelni. Zakończono także pierwszy etap budowy Studenckiego Ośrodka Jeździeckiego w Raculce. Jednocześnie okrzepły badania naukowe i zwiększyła się liczba publikacji. W tym czasie został uruchomiony także nowy kierunek – inżynieria środowiska. Był to także okres żywego rozwoju studenckiego ruchu naukowego.

J. Kmita, *Laudacja wygłoszona podczas jubileuszu prof. Tadeusza Bilińskiego, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003, nr 7, s. 7.*

Okres zielonogórski to apogeum aktywności prof. Tadeusza Bilińskiego, w której eksponują się takie wyróżniki jak rektorowanie, kontynuowanie prac badawczych, organizowanie dydaktyki w swej specjalności, działalność społeczna w różnych jednostkach naukowo-technicznych i naukowych, działalność polityczna, w zasadzie sejmowa. [...] w każdej z nich legitymuje się Jubilat nieprzeciętnymi osiągnięciami.

T. Biliński pełnił ponadto funkcje: prorektora ds. nauczania i wychowania (1984-1987), dyrektora Instytutu Budownictwa i Inżynierii Środowiska (1978), prodziekana Wydziału Budownictwa i Inżynierii Sanitarnej (1987-1990), dyrektora Instytutu Technologii i Organizacji Budownictwa (1984-1987) i dyrektora Instytutu Budownictwa (1996-2002).

Od 1985 roku przez kolejnych pięć kadencji aż do 2001 roku T. Biliński, będąc członkiem Parlamentarnego Klubu Sojuszy Lewicy Demokratycznej, był posłem na sejm RP. Jako parlamentarzysta pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Polityki Przestrzennej, Budowlanej i Mieszkaniowej, był członkiem Delegacji Parlamentu RP do Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy. Swoją działalnością na forum sejmowym przyczynił się także do powstania Politechniki Zielonogórskiej i Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Tadeusz Biliński jest autorem ponad 200 prac naukowych, w tym 24 pozycji książkowych (monografii, podręczników i skryptów). Problematyka tego dorobku dotyczy szeroko rozumianego budownictwa, a przede wszystkim konstrukcji zespolonych głównie betonowych sprężonych, budownictwa systemowego, organizacji procesów inwestycyjnych i budowlanych oraz zagadnień prawa budowlanego. Dzięki umiejętnej pracy zespołowej T. Biliński stworzył wyrazistą szkołę naukową, cechującą się rozwiązywaniem problemów niesionych przez postęp w dyscyplinie związanej z dziedziną techniki budowlanej. W latach 1981-1982 wykładał na uniwersytecie w Oranie w Algierii. W 2000 roku T. Biliński został członkiem Komitetu Inżynierii Łądowej i Wodnej Polskiej Akademii Nauk.

Za swoje osiągnięcia był wielokrotnie nagradzany i odznaczany. Jest kawalerem Krzyża Komandorskiego Orderu Odrodzenia Polski z Gwiazdą.

W 2003 roku Tadeusz Biliński przeszedł na emeryturę, pozostając jednak na etacie profesora Uniwersytetu Zielonogórskiego w Instytucie Budownictwa.

Bez nauki nie będziemy partnerem Unii Europejskiej, rozmowa z prof. Tadeuszem Bilińskim, rozmawiał A. Politowicz, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 2000/2001, nr 10/1.

Eckert M., Hładkiewicz W., Politechnika Zielonogórska 1965-2000, Zielona Góra 2000.

Jubileusz 40-lecia pracy naukowej i dydaktycznej prof. zw. dr. hab. inż. Tadeusza Bilińskiego, „Biuletyn Informacyjny WSI” 1996, nr 4, s. 3-4.

Kmita J., Laudacja wygłoszona podczas jubileuszu prof. Tadeusza Bilińskiego, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003, nr 7.

Milek M., Droga do Politechniki Zielonogórskiej, Zielona Góra 1996.

Profesor Tadeusz Biliński. 40 lat pracy naukowej i dydaktycznej, Zielona Góra 1996.

Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze 1965-1990, oprac. H. Samujłło, A. Politowicz, Zielona Góra 1990.

MARIAN ECKERT

Rektor
Wyższej Szkoły Inżynierskiej
w kadencji
1987-1990

MARIAN ECKERT urodził się 11 marca 1932 roku w Bydgoszczy w rodzinie urzędnika sądowego. Krótko przed wojną rodzina Eckertów przeniosła się do Poznania, a po jej wybuchu została przesiedlona do Generalnej Guberni. W tym czasie M. Eckert stracił ojca, a ciężar utrzymania rodziny spadł na matkę. Większość okupacji M. Eckert spędził w Krakowie, gdzie uczęszczał na tajne komplety. Po zakończeniu wojny rodzina wróciła do Wielkopolski, osiedlając się w Gostyniu. Tam M. Eckert uczęszczał do gimnazjum i zdał maturę. W 1950 roku podjął studia na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Poznańskiego. W 1953 roku, posądzony o „krytyczny stosunek do rzeczywistości i ZSRR”, został skreślony z listy słuchaczy studiów drugiego stopnia.

Wówczas otrzymał skierowanie do pracy w Rzepinie, w którym spędził sześć lat. Był tam nauczycielem w szkole podstawowej i liceum ogólnokształcącym, uczył historii, propedeutyki filozofii, logiki, języka francuskiego i wychowania fizycznego. Był także instruktorem harcerskim, prowadził klub sportowy, orkiestrę i teatr szkolny. Dodatkowo pracował w Powiatowym Ośrodku Doskonalenia Kadr Oświatowych, a następnie w Wojewódzkim Ośrodku Metodycznym w Zielonej Górze. Po wydarzeniach października 1956 roku mógł ponownie podjąć studia i w trybie eksternistycznym uzyskał stopień magistra na Uniwersytecie Adama Mickiewicza.

W tej samej uczelni M. Eckert uzyskał w 1965 roku stopień doktora na podstawie napisanej pod kierunkiem prof. Czesława Łuczaka rozprawy pt. *Przemysł drzewny Polski Zachodniej w latach 1918-1939*.

W 1967 roku M. Eckert podjął pracę w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Zielonej Górze, w której w 1970 roku został kierownikiem Studium Nauk Społecznych, przekształconego wkrótce w Instytut Organizacji i Zarządzania, którego został dyrektorem (1974-1975). W 1973 roku ponownie na UAM na podstawie rozprawy *Przemysł rolno-spożywczy w Polsce w latach 1918-1939* (Poznań 1974) uzyskał stopień doktora habilitowanego. Po utworzeniu WSP M. Eckert podjął współpracę z zielonogórską uczelnią humanistyczną, prowadząc zajęcia na kierunku historia. W postaci różnych form zatrudnienia trwała ona do czasu utworzenia Uniwersytetu Zielonogórskiego, w tym w latach 1975-1978 na tzw. pierwszym etapie. W 1978 roku M. Eckert został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w 1988 – profesorem zwyczajnym. W 1978 roku M. Eckert ponownie został dyrektorem Instytutu Nauk Społecznych i Ekonomicznych WSI. Funkcję tę pełnił do 1995 roku.

W latach 1972-1975 i 1978-1981 M. Eckert sprawował funkcję prorektora WSI ds. wychowania, po czym w kadencji 1987-1990 został rektorem tej uczelni. Jednym z najważniejszych zadań, które wówczas przed nim stanęły, było zahamowanie spadku liczby studentów oraz przeciwdziałanie procesowi starzenia się kadry akademickiej. By zwiększyć liczbę chętnych do podejmowania studiów w zielonogórskiej WSI, podjęto prace zmierzające do nasycenia programów kształcenia treściami związanymi z informatyką oraz tworzenia atrakcyjnych specjalności. Rozwinięto także system studiów podyplomowych. Tak więc pojawiły się studia z zakresu automatyki i robotyki; organizacji i zarządzania jednostkami gospodarki; zaopatrzenia w wodę, unieszkodliwiania ścieków i odpadów; eksploatacji maszyn i urządzeń; zastosowania techniki mikroprocesorowej w aparaturze pomiarowej. Został utworzony nowy wydział: Podstawowych Problemów Techniki. W celu przeciwdziałania procesowi starzenia się kadry nauczycieli akademickich władze uczelni przeprowadziły monitoring wśród asystentów i adiunktów, by rozpoznać potrzeby i możliwości wsparcia w pracach nad doktoratami i habilitacjami. Wielu osobom przyznano stypendia lub urlopy naukowe, umożliwiono odbycie staży w ośrodkach polskich i zagranicznych. Mimo trudnych warunków finansowych uczelnia rozpoczyna także budowę hali sportowej oraz budynku poligrafii i administracji.

M. Eckert był autorem koncepcji humanizacji studiów technicznych, wychowania przez kulturę oraz partnerskiego udziału młodzieży w życiu uczelni. Walczył o miejsce filozofii, socjologii, psychologii i historii gospodarczej na studiach inżynierskich. Wspierał organizowane przez studentów różne przedsięwzięcia kulturalne, z jego inicjatywy studenci przyjęli opiekę nad Domem Dziecka w Świebodzinie.

M. Miłek, Droga do Politechniki Zielonogórskiej, Zielona Góra 1996, s. 7.

W czasie kadencji prof. M. Eckerta pełniłem funkcję Prorektora ds. Nauki i Współpracy z Gospodarką Narodową. Trzy lata wspólnej działalności, w czasie której wiele nauczyłem się od Profesora, doprowadziły do serdecznej znajomości, znacznie przekraczającej działania formalne. W okresie pełnienia funkcji Wojewody Zielonogórskiego Profesor ściśle współpracował w tworzeniu właściwej atmosfery wokół sprawy politechniki, doprowadzając do wizyt w uczelni oficjalnych gości województwa i umożliwiając tym samym zapoznanie ich z problemami lub też sam w różnych gremiach, szczególnie warszawskich, propagował sprawę politechniki przy każdej nadarzającej się okazji.

W latach 1993-1997 Marian Eckert pełnił funkcję wojewody zielonogórskiego, przyczyniając się do pozyskania dla regionu licznych środków pomocowych Unii Europejskiej i unowocześniania infrastruktury województwa. Był to jednocześnie czas żywej współpracy z władzami Brandenburgii i Saksonii. M. Eckert był współzałożycielem Polsko-Niemieckiego Towarzystwa Wspierania Gospodarki. W latach 1998-2006 był radnym sejmiku lubuskiego.

Po utworzeniu Uniwersytetu Zielonogórskiego Marian Eckert przeszedł na Wydział Humanistyczny do Instytutu Historii, z którym związany był już od lat i jako wykładowca mówił studentom o cywilizacyjnym znaczeniu nauk inżynierskich i mechanizmach ekonomicznych. Jako jeden z byłych rektorów, będąc jednocześnie profesorem łączącym tradycje inżynierskie i humanistyczne, wygłosił pierwszy wykład inauguracyjny w nowej uczelni.

Dorobek naukowy M. Eckerta obejmuje ponad 200 pozycji, w tym 15 książek. Główne zainteresowania naukowe M. Eckerta koncentrowały się wokół historii gospodarczej, roli czynnika ludzkiego w postępie naukowo-technicznym, historii politycznej Polski i stosunków polsko-niemieckich na pograniczu. W 1983 roku ukazała się jego *Historia polityczna Polski Odrodzonej*, która do 1990 roku ukazała się w pięciu wydaniach, osiągając nakład 500 tys. egzemplarzy.

W 2002 roku M. Eckert przeszedł na emeryturę, nie przerwał jednak pracy w Instytucie Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego, w którym prowadził wykłady i seminaria do 2008 roku. Ze względów zdrowotnych musiał zaniechać aktywnej działalności dydaktycznej, pozostając jednak w kontakcie z uczelnią. M. Eckert jest honorowym obywatelem Zielonej Góry.

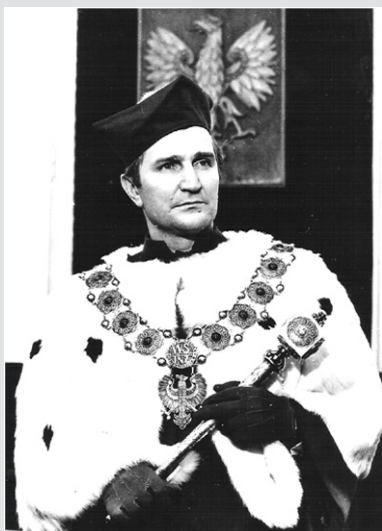
ap [A. Politowicz], *Żywy urodzajny. Jubileusz prof. Mariana Eckerta*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2002, nr 4/5.

Eckert M., Hładkiewicz W., *Politechnika Zielonogórska 1965-2000*, Zielona Góra 2000.

Halczak B., *Profesor Marian Eckert*, [w:] *Studia historyczne nad polityką, gospodarką i kulturą. Księga pamiątkowa z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin profesora Mariana Eckerta*, Zielona Góra 2002.

Milek M., *Droga do Politechniki Zielonogórskiej*, Zielona Góra 1996.

Współcześni uczeni polscy. Słownik biograficzny, red. J. Kapuściński, t. 1, Warszawa 1998.

MICHAŁ KISIELEWICZ

Rektor
Wyższej Szkoły Inżynierskiej
w Zielonej Górze
1981-1984
1984-1987

Rektor
Politechniki Zielonogórskiej
1996-1999
1999-2001

Rektor
Uniwersytetu
Zielonogórskiego
2001-2002
2002-2005

MICHAŁ KISIELEWICZ urodził się 22 czerwca 1939 roku w Rzęsinie Polskiej w powiecie lwowskim. W 1946 roku jego rodzina osiedliła się w Drzeńsku koło Rzepina, gdzie w 1947 roku rozpoczął naukę w szkole podstawowej. W 1953 roku podjął naukę w Liceum Ogólnokształcącym w Rzepinie, skąd po dwóch latach przeniósł się do Liceum Pedagogicznego w Ośnie Lubuskim, które ukończył w 1957 roku. W tymże roku rozpoczął naukę w Studium Nauczycielskim i w Państwowej Szkole Muzycznej w Zielonej Górze.

W 1959 roku Michał Kisielewicz został zatrudniony w Technikum Mechanicznym, a rok później w Technikum Budowlanym w Zielonej Górze. W 1961 roku rozpoczął eksternistyczne studia matematyczne na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, które ukończył w 1965 roku. Podczas studiów w 1963 roku przeniósł się do Sulechowa, gdzie podjął pracę w Zasadniczej Szkole Zawodowej, a po roku w Liceum Pedagogicznym.

W 1966 roku został zatrudniony na stanowisku asystenta w Wyższej Szkole Inżynierskiej. Jako pierwszy z etatowych pracowników WSI uzyskał stopień doktora. W 1971 roku M. Kisielewicz uzyskał na UAM habilitację, w 1978 roku otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1984 roku – profesora zwyczajnego.

Od 1968 roku M. Kisielewicz kierował Zespołem Matematyki WSI, a w latach 1973-1981 był dyrektorem Instytutu Matematyki, Fizyki i Chemii. W latach 1971-1973 pełnił funkcję dziekana Wydziału Mechanicznego, a w okresie 1977-1981 prorektora. Jednocześnie w latach 1972-1992

M. Kisielewicz w różnych formach współpracował z zielonogórską uczelnią pedagogiczną, w okresie 1987-1990 był dyrektorem Instytutu Matematyki WSP. W latach 2001-2002 kierował także Instytutem Matematyki UZ.

W 1981 roku M. Kisielewicz został pierwszym z wyboru rektorem WSI i funkcję tę pełnił przez dwie kadencje do 1987 roku. Był to trudny okres dla całego szkolnictwa wyższego w Polsce. Ograniczono nakłady finansowe na rozwój uczelni. Od grudnia 1981 do lipca 1983 trwał stan wojenny, z którym wiązały się liczne problemy, a życie społeczne w szkole zamarło. W październiku 1981 roku na uczelni rozpoczął pracę komisarz wojskowy. W listopadzie 1981 roku studenci WSI przystąpili do ogólnopolskiego strajku, okupując budynki uczelni, do których można było tylko wejść na podstawie przepustek. Na początku stanu wojennego M. Kisielewicz podjął decyzję, by przyjąć na WSI 40 studentów z likwidowanej przez władze z powodu strajku Wyższej Oficerskiej Szkoły Pożarniczej w Warszawie.

Po zniesieniu stanu wojennego przed władzami uczelni stanęło zadanie przywrócenia spokojnej atmosfery pracy i studiowania. Udało się odblokować i zakończyć budowę obiektu dydaktycznego, wybudować nową stołówkę i halę inżynierii środowiska. W latach 1980-1987 39 osób zakończyło pozytywnie przewody doktorskie, a pięć uzyskało habilitacje. Wreszcie także po 12 latach oddano do użytku budynki dydaktyczne.

M. Borowiecki, Prof. Michał Kisielewicz. 45-lecie pracy dydaktycznej (z laudacji wygłoszonej na posiedzeniu senatu UZ 23 czerwca 2004 roku), „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 7, s. 7.

Można byłoby spytać, kiedy tak naprawdę zaczęto zauważać Zieloną Górę na mapie matematycznej w kraju. Moim zdaniem 30 lat temu w środowisku matematycznym Zielonej Góry miały miejsce bardzo ważne wydarzenia, które przesądziły o rozwoju matematyki w tej części kraju. W latach siedemdziesiątych bardzo aktywnie działała Komisja Matematyki w ramach Lubuskiego Towarzystwa Naukowego, której przewodniczył wówczas **jeszcze**, a może jak na tamte czasy **już**, docent Michał Kisielewicz. Przyjeżdżało do Zielonej Góry wielu wybitnych matematyków z zagranicznych i krajowych ośrodków naukowych. Wymienię tu jedynie kilku nieżyjących już profesorów, a wśród nich takie znakomitości, jak Władysław Orlicz, Jacek Szarski, Andrzej Alexiewicz. Środowisko matematyczne Zielonej Góry, którego niewątpliwym liderem był profesor Michał Kisielewicz, zostało zauważone w kraju i zaczęło odnosić coraz większe sukcesy naukowe, a jego działalność naukowa przekroczyła nie tylko granice Zielonej Góry, ale wypłynęła również na forum międzynarodowe.

W 1987 roku M. Kisielewicz został dziekanem nowo utworzonego Wydziału Podstawowych Problemów Techniki, pełniąc tę funkcję do 1993 roku. Potem był dyrektorem Instytutu Matematyki (1993-1999), a w 1996 roku ponownie został wybrany rektorem, tym razem już Politechniki Zielonogórskiej.

Nowy rektor zapowiedział położenie nacisku na mechanizmy zapewniające jakość kształcenia i zachęcał do indywidualizacji programów studiów, wystąpił z planem modernizacji oraz budowy bazy dydaktycznej i dostosowania jej do potrzeb studentów niepełnosprawnych. W 1999 roku plany modernizacji uczelni zostały zaakceptowane przez Ministra Edukacji Narodowej, co zaowocowało budową budynku mieszkalnego dla pracowników oraz domu studenta SBM, rozbudową hali laboratoryjnej Wydziału Mechanicznego oraz modernizacją hali laboratoryjnej Instytutu Inżynierii Środowiska. W tym czasie rektor pozyskał też nieodpłatnie od Agencji Rynku Rolnego około 400 ha gruntów w okolicach Zielonej Góry, w tym 200 ha w Nowym Kisielinie, na terenie których w okresie późniejszym został umieszczony m.in. Lubuski Park Naukowo-Technologiczny.

W 2000 roku M. Kisielewicz był inicjatorem porozumienia między PZ a WSP w sprawie powołania uniwersytetu w drodze połączenia uczelni. W 2001 roku ministerstwo powierzyło mu funkcję rektora na pierwszy rok akademicki, a w następnym roku został rektorem Uniwersytetu Zielonogórskiego tym razem już z wyboru. Pełnił tę funkcję przez jedną kadencję. Główne zadania, jakie przyszło realizować w tym okresie, to organizacja nowej uczelni i scalanie dwóch odrębnych dotąd organizmów. Jednocześnie zaczęto wdrażać szeroki plan inwestycyjny, rozpoczynając budowę lub modernizację budynków przede wszystkim na terenie kampusu A, m.in. Wydziału Nauk Ścisłych, Wydziału Inżynierii Lądowej i Środowiska i hali laboratoryjnej Wydziału Mechanicznego. Pozyskano także ośmiohektarowy park przy ul. Wyspiańskiego wraz ze stadionem oraz budynek przy ul. Licealnej na siedzibę rektoratu UZ.

Wystąpienie inauguracyjne JM Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. dr. hab. Czesława Osękowskiego, 3.10.2005 r.

Pan Profesor Michał Kisielewicz był *spiritus movens* powstania Uniwersytetu Zielonogórskiego, następnie przez cztery lata pierwszym jego Rektorem. Uważam, że w znacznym stopniu nadał naszej uczelni dzisiejsze oblicze, sposób funkcjonowania i perspektywy na przyszłość.

Po zakończeniu kadencji rektorskiej M. Kisielewicz kierował Zakładem Teorii Sterowania i Procesów Stochastycznych (2005-2008), a następnie Zakładem Matematyki Przemysłowej (od 2008) na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii.

Michał Kisielewicz był organizatorem zielonogórskiego środowiska matematycznego. Niezależnie od funkcji sprawowanych w WSI w latach siedemdziesiątych XX wieku przewodniczył Komisji Matematyki Lubuskiego Towarzystwa Naukowego. W 1974 roku organizował Zielonogórskie Koło Polskiego Towarzystwa

Matematycznego, a rok później Oddziału PTM, którego został prezesem. W 1974 roku uruchomił cotygodniowe seminaria naukowe z równań różniczkowych. Środowisko matematyczne Zielonej Góry, którego był niewątpliwym liderem, zaczęło odnosić coraz większe sukcesy naukowe w kraju i za granicą. Powstała zielonogórska szkoła matematyczna. M. Kisielewicz jest autorem ponad 100 publikacji naukowych, w tym 2 monografii, które trafiły do światowego obiegu. Wypromował 14 doktorów, z których czterech uzyskało stopień doktora habilitowanego. Jego zainteresowania naukowe dotyczą teorii równań oraz inkluzji różniczkowych i stochastycznych. Jest twórcą teorii stochastycznych inkluzji różniczkowo-funkcjonalnych typu neutralnego.

Michał Kisielewicz posiada międzynarodową pozycję naukową. Przebywał na stażach i gościnnych wykładach w wielu uczelniach zagranicznych, m.in. w Rzymie, Karlsruhe, Nowym Jorku, Londynie i Pekinie. Był członkiem komitetów redakcyjnych krajowych i zagranicznych czasopism naukowych oraz wielu towarzystw naukowych. W latach 1970-1979 był prezesem Zielonogórskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Matematycznego, w okresie 1980-1988 prezesem Lubuskiego Towarzystwa Naukowego, od 1991 roku jest członkiem Rady Naukowej Centrum Analizy Nieliniowej im. Juliusza Schaudera, a w latach 1988-1989 oraz 1997-2005 był członkiem Komitetu Matematyki Polskiej Akademii Nauk. W latach 1993-1996 był członkiem kolegium redakcyjnego „Set Valued Analysis”, od 2000 roku jest członkiem komitetu redakcyjnego „Commentationes Mathematicae”.

Był wielokrotnie nagradzany i wyróżniany. Jest kawalerem Krzyża Komandorskiego Orderu Odrodzenia Polski.

Borowiecki M., *Prof. Michał Kisielewicz. 45-lecie pracy dydaktycznej (z laudacji wygłoszonej na posiedzeniu senatu UZ 23 czerwca 2004 roku)*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 7.

Eckert M., Hładkiewicz W., *Politechnika Zielonogórska 1965-2000*, Zielona Góra 2000. *Jubileusz 50-lecia pracy naukowo-dydaktycznej i organizacyjnej oraz 70-lecia urodzin Profesora Michała Kisielewicza. Wystąpienie Dziekana WMiE prof. Andrzeja Cegielskiego*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2009, nr 6.

Szczegóła H., *Szkolnictwo wyższe w Zielonej Górze w okresie kryzysu społecznego i politycznego 1979-1982*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 9.

Współcześni uczeni polscy. Słownik biograficzny, red. J. Kapuściński, t. 2, Warszawa 1999.

JERZY KOŁAKOWSKI **(1907-1980)**

Rektor
Wyższej Szkoły Inżynierskiej
w kadencji
1965-1968

JERZY KOŁAKOWSKI urodził się 30 sierpnia 1907 roku w Częstochowie, jako syn inżyniera chemika, nauczyciela i organizatora gimnazjów w Bełchatowie i Piotrkowie Trybunalskim, w których był dyrektorem. W 1924 roku J. Kołakowski ukończył gimnazjum ogólnokształcące w Bełchatowie i podjął studia na Wydziale Mechanicznym Politechniki Warszawskiej, skąd przeniósł się do Politechniki Lwowskiej. W czasie studiów pracował zawodowo. Od 1936 roku był członkiem Stowarzyszenia Inżynierów Mechaników Polskich. W latach 1933-1934 odbył służbę wojskową w Szkole Podchorążych Rezerwy Saperów w Modlinie. W grudniu 1936 roku uzyskał dyplom inżyniera mechanika i rozpoczął pracę w Fabryce Locomotywu w Chrzanowie, a w maju 1939 roku przeniósł się do Wytwórni Silników Państwowych Zakładów Lotniczych w Warszawie. W czerwcu 1939 roku został zmobilizowany, podczas kampanii wrześniowej brał udział w obronie Modlina. Po kapitulacji, 23 września 1939 roku, został wywieziony do Działdowa i po około dwóch miesiącach zwolniony. Do sierpnia 1941 roku ukrywał się w Radomsku, Piotrkowie i Częstochowie. W sierpniu 1941 roku został zameldowany i otrzymał pracę jako starszy brukarz w Zarządzie Miasta Stołecznego Warszawy. We wrześniu 1944 roku został schwytany przez Niemców i wywieziony do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, skąd przeniesiono go do Buchenwaldu. W kwietniu 1945 roku obóz został wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Po zakończeniu wojny J. Kołakowski brał udział w zorganizowaniu powrotu

około 35 tysięcy Polaków do kraju. Jednocześnie pisał doktorat na temat obróbki stali szybko tnącej, który obronił 18 sierpnia 1946 roku na Uniwersytecie w Getyndze. We wrześniu 1946 roku jako starszy oficer łącznikowy Polskiej Misji Repatriacyjnej wrócił do kraju i osiedlił się w Częstochowie, gdzie rozpoczął pracę w Gimnazjum Mechanicznym. Poza tym pracował w przemyśle. Pełnił funkcję dyrektora Zakładów Drzewnych w Częstochowie, a następnie dyrektora Zakładów Przemysłu Metalowego „Elektrodyn” w Częstochowie. W lipcu 1949 roku został powołany przez ministra oświaty na stanowisko organizatora i rektora Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Częstochowie, w której był jednocześnie kierownikiem Katedry Mechaniki i Wytrzymałości Materiałów. W roku 1955, po przemianowaniu WSI na Politechnikę Częstochowską, został jej rektorem oraz kierownikiem Katedry Maszyn i Technologii Przeróbki Plastycznej. W 1953 roku został profesorem kontraktowym, a w 1967 roku profesorem nadzwyczajnym. Stanowisko rektora zajmował do 1959 roku. W latach 1960-1963 był profesorem Uniwersytetu w Bagdadzie (Irak), gdzie rozbudował Wydział Techniczny, wyposażając go w pierwsze wówczas na Półwyspie Arabskim maszyny polskiej konstrukcji. Po powrocie do kraju objął ponownie kierownictwo Katedry Maszyn i Technologii Obróbki Plastycznej. W maju 1963 roku został wybranym dziekanem Wydziału Budowy Maszyn.

W dniu 1 czerwca 1965 roku Jerzy Kołakowski otrzymał nominację na stanowisko organizatora i rektora Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze. Funkcję tę pełnił do 1968 roku. Do Zielonej Góry J. Kołakowski przyjeżdżał ze znaczącym doświadczeniem organizacyjnym. Po raz drugi władze powierzyły mu organizację wyższej uczelni technicznej oraz kierowanie nią. W tym czasie wykrystalizował się profil Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze, jej wydziałowa struktura oraz powstały podstawy do jej rozwoju kadrowego. Czując się mocno związany z Częstochową jako rektor J. Kołakowski nie przeniósł się jednak na Ziemię Lubuską, w związku z czym wiele zadań spadło na barki jego współpracowników. W czerwcu 1968 roku, w związku z wynikami kontroli finansowej, został odwołany ze stanowiska.

Po powrocie do Częstochowy ponownie objął kierownictwo Katedry Maszyn i Technologii Obróbki Plastycznej. Był autorem licznych podręczników i skryptów, opublikował kilkadziesiąt artykułów naukowych.

Jerzy Kołakowski wielokrotnie był odznaczany wysokimi odznaczeniami państwowymi, między innymi Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Jerzy Kołakowski zmarł 19 listopada 1980 roku. Został pochowany na cmentarzu na Kule w Częstochowie.

Gąsiorowski A., Jerzy Władysław Kołakowski, [w:] A. Gąsiorowski, *Politechnika Częstochowska 1949-1999. Od Szkoły Inżynierskiej w Częstochowie do Politechniki Częstochowskiej*, Częstochowa 1999.

Politechnika Częstochowska 1949-1989, oprac. Z. Mrowiński, Częstochowa 1989.

Szczegóła H., *Pierwsze lata Wyższej Szkoły Inżynierskiej (1965-1969)*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 3.

Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze, red. M. Eckert, Zielona Góra 1975.

MARIAN MIŁEK urodził się 20 maja 1945 roku w Katowicach. W 1970 roku uzyskał dyplom na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach i został zatrudniony w Instytucie Metrologii Elektrycznej tej uczelni na stanowisku asystenta. W 1976 roku uzyskał stopień naukowy doktora, w 1981 – doktora habilitowanego. W 1980 roku zakładał Komisję Zakładową „Solidarności” na Politechnice Śląskiej.

W 1986 roku przeniósł się do Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze, w której w latach 1987-1990 był prorektorem ds. nauki, a w 1990 roku został wybrany rektorem i funkcję tę sprawował przez dwie kadencje, do 1996 roku, doprowadzając do przekształcenia uczelni w Politechnikę Zielonogórską. Swoje urzędowanie zaczynał na podstawie nowej ustawy o szkolnictwie wyższym, dającej uczelniom autonomię, ale nakładającą na nie m.in. obowiązek spełnienia tzw. minimumów kadrowych. W owym czasie żaden z prowadzonych przez WSI kierunków na poziomie magisterskim nie odpowiadał nowym kryteriom. Uczelnia przeszła wówczas restrukturyzację, zwłaszcza w pionie administracyjnym. Jednocześnie podczas obu kadencji trzykrotnie wzrosła liczba studentów WSI. Zostały zreformowane programy kształcenia. Wzrosła też aktywność studentów. Do użytku zostały oddane: hala sportowa, łącznik biblioteczny, Studium Języków Obcych, budynek poligrafii i administracji, dokończono remont budynku głównego WSI, dokonano generalnego remontu auli i domów studenckich. W celu pozyskania pracowników ze stopniem doktora habilitowanego lub tytułem profesora

MARIAN MIŁEK

Rektor
Wyższej Szkoły Inżynierskiej
w Zielonej Górze
w kadencjach
1990-1993
1993-1996

podjęto budowę budynków mieszkalnych. W okresie sprawowania funkcji rektora M. Miłek uzyskał w 1993 roku tytuł profesora nauk technicznych.

M. Miłek, *Droga do Politechniki Zielonogórskiej*, Zielona Góra 1996, s. 11.

W początkowym okresie mojej pierwszej kadencji WSI była uczelnią o niewykorzystanych możliwościach dydaktycznych. Istniały duże rezerwy dotyczące sal wykładowych i sal laboratoryjnych. Istniały pomieszczenia, w których tylko w jednym semestrze roku akademickiego odbywały się np. 2-godzinne zajęcia. Efektywniejsze wykorzystywanie pomieszczeń było zależne od przyjęć większej liczby studentów. Również baza socjalna WSI nie była wykorzystana. Jeszcze w 1992 roku w akademikach było około 300 wolnych miejsc, które udostępniano uczniom szkół średnich oraz studentom WSP. Stołówka, zaprojektowana na wydawania 1500 obiadów, wydawała ich tylko 400.

W 1998 roku M. Miłek podjął się uruchomienia w Sulechowie Wyższej Szkoły Zawodowej Administracji Publicznej, która następnie została przekształcona w Państwową Wyższą Szkołę Zawodową. W latach 1998-2007 był jej rektorem.

W latach 1997-1998, z rekomendacji Akcji Wyborczej Solidarność, M. Miłek był wojewodą zielonogórskim, a do 2002 roku zasiadał w sejmiku lubuskim. W 2001 roku pełnił funkcję podsekretarza stanu w Ministerstwie Skarbu Państwa i zajmował się m.in. energetyką (przeciwstawiając się planom sprzedaży sektora i opracowując realizowane do dziś założenia konsolidacji polskiej energetyki). W wyborach parlamentarnych w 2005 roku jako kandydat niezależny uzyskał mandat senatorski w okręgu lubuskim. W trakcie kadencji należał do Koła Senatorów Niezależnych i Ludowych. W Senacie był członkiem Komisji Gospodarki Narodowej i Komisji Nauki i Edukacji. W 2007 roku nie ubiegał się już o reelekcję.

Marian Miłek jest autorem około 100 monografii, artykułów i podręczników z nauk technicznych i administracji publicznej. Był m.in. przewodniczącym Rady Naukowej Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Metrologii Elektrycznej „Metrol” w Zielonej Górze, jest członkiem Komitetu Metrologii i Aparatury Naukowej Polskiej Akademii Nauk i przewodniczącym Rady Konsultacyjnej Głównego Urzędu Miar. Obecnie na Uniwersytecie Zielonogórskim jest kierownikiem Zakładu Teorii Obwodów w Instytucie Metrologii Elektrycznej na Wydziale Elektrotechniki, Matematyki i Telekomunikacji.

Miłek M., *Droga do Politechniki Zielonogórskiej*, Zielona Góra 1996.

Rektor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sulechowie – prof. dr hab. inż. Marian Miłek senatorem Rzeczypospolitej Polskiej z Ziemi Lubuskiej, „Studia Lubuskie” 2006, t. 2.

CZESŁAW OSĘKOWSKI urodził się 30 grudnia 1951 roku w Gubinie. Ukończył studia politologiczne na Uniwersytecie Wrocławskim. Tam też w 1983 roku uzyskał stopień doktora politologii. Habilitował się w roku 1995 w zakresie nauk humanistycznych na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu. Pięć lat później uzyskał tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych. W 2001 roku został profesorem zwyczajnym.

Od 1983 roku związany z Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Zielonej Górze. W latach 1994-1999 był zastępcą dyrektora Instytutu Historii ds. naukowych, w latach 1999-2002 dyrektorem Instytutu Historii, w latach 2002-2005 był dziekanem Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego. Od 2005 roku jest rektorem Uniwersytetu Zielonogórskiego.

W pracy naukowej zajmuje się pograniczem polsko-niemieckim w XX i XXI wieku, historią polityczną Polski i powszechną XX wieku, integracją europejską, zarządzaniem zespołami ludzkimi. Jest autorem 8 książek, ponad 100 artykułów naukowych oraz redaktorem 9 prac zbiorowych.

Wypromował 13 doktorów nauk humanistycznych w zakresie historii i politologii. Napisał 80 recenzji rozpraw doktorskich i habilitacyjnych, opinii w postępowaniu o tytuł naukowy profesora oraz superrecenzji na zlecenie Centralnej Komisji ds. Tytułu i Stopni Naukowych, a także 2 recenzje w postępowaniu o nadanie tytułu doktora *honoris causa*.

W latach dziewięćdziesiątych miniego stulecia był konsultantem naukowym programu badawczego pt. *Odra jako krajo-*

CZESŁAW OSĘKOWSKI

Rektor
Uniwersytetu
Zielonogórskiego
w kadencjach
2005-2008
2008-2012

**Czesław Osękowski o sprawowaniu funkcji rektora
(fragment wywiadu, „Uniwersytet Zielonogórski” 2008, nr 7)**

Praca rektora jest nieprawdopodobnie skomplikowana i stresująca. Z jednej strony stosunkowo wysoki prestiż, z drugiej zaś borykanie się z tysiącami problemów z często odległych i oderwanych od siebie obszarów życia. Dziś już wiem, co to jest samotność rektora. Przed trzema laty, kiedy mówili mi o takim stanie ducha doświadczeni i byli rektorzy, nie rozumiałem, o co im chodzi. Samotność w moim przypadku dotyczy nie braku współpracowników, kolegów i przyjaciół, lecz dużych kompetencji kreacyjnych, decyzyjnych i administracyjnych, a co za tym idzie jednoosobowej odpowiedzialności za wszystko, co jest związane z funkcjonowaniem uniwersytetu. Rektor najczęściej sam musi decydować i wybierać, borykając się przy tym z podpowiadanymi mu racjami, interesami i argumentami.

braz kulturowy realizowanego przez rządy Polski i RFN. Uczestniczył w czterech polsko-niemieckich i pięciu polskich grantach naukowych.

W latach 2001-2004 pracował w polsko-niemieckim zespole opracowującym koncepcję przestrzennego zagospodarowania pogranicza polsko-niemieckiego do 2020 roku. Był tam jednym z czterech polskich ekspertów. Należy do kilku towarzystw naukowych. Drugą kadencję jest członkiem Komitetu Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk. Także drugą kadencję jest członkiem zarządu Organizacji Pracodawców Ziemi Lubuskiej. Dziewięciokrotnie otrzymywał nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W 2001 roku otrzymał nagrodę historyczną tygodnika „Polityka”. Jest honorowym obywatelem gminy Gubin i miasta Lubsko. Został odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, odznaką honorową Zasłużony dla Kultury Polskiej oraz Zasłużony dla Województwa Lubuskiego.

Najważniejszym zadaniem stojącym przed profesorem Czesławem Osękowskim po wyborze na Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego w 2005 roku stało się uporządkowanie spraw finansowych uczelni. Senat przyjął wieloletni program, którego kilka elementów realizowanych jest jeszcze do dzisiaj. Program objął m.in. spłatę zobowiązań finansowych zaciągniętych w bankach na budowę budynku Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii oraz modernizację Budynku Wydziału Mechanicznego. Wypracowana została ugoda z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych na spłatę zobowiązań uczelni wobec tej instytucji, uregulowane zostały sprawy mienia uniwersytetu, stanowiącego zabezpieczenie zobowiązań finansowych wobec banków, powstrzymane zostało narastanie zadłużenia wewnętrznego.

Dokonał się znaczny postęp w integracji społeczności Uniwersytetu Zielonogórskiego, opracowany został nowy Statut uczelni oraz tymczasowa strategia rozwoju, oddzielono koszty kształcenia studentów na studiach stacjonarnych od

kosztów kształcenia na studiach niestacjonarnych oraz fundusze na działalność dydaktyczną od środków finansowych na cele inwestycyjno-remontowe.

Uniwersytet otworzył się szerzej na otoczenie, podjęta została współpraca z władzami Zielonej Góry, samorządem województwa, firmami i przedsiębiorstwami regionu. Zintensyfikowano kontakty z uczelniami Wrocławia, Opola i Częstochowy w ramach wspólnej konferencji. Kontynuowana była współpraca z polskimi uczelniami w ramach Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich oraz Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych. Poszerzone zostały kontakty międzynarodowe m.in. z nowymi uczelniami z Niemiec, Ukrainy, Estonii, Chin, Wietnamu, Portugalii i Francji.

Wspólnie z władzami Zielonej Góry utworzony został jeden z najlepszych w kraju Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości, pozyskano zewnętrzne środki finansowe na dokończenie budowy budynku wspólnego dla Wydziału Inżynierii Lądowej i Środowiska i Wydziału Nauk Biologicznych oraz modernizację reprezentacyjnego budynku Rektoratu i Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji (dawny budynek dydaktyczny PZ).

W czasie pierwszej i – trwającej jeszcze – drugiej kadencji pełnienia przez prof. Czesława Osękowskiego funkcji Rektora UZ utworzonych zostało 15 nowych kierunków kształcenia m.in. automatyka i robotyka, inżynieria biomedyczna, technologia drewna, architektura i urbanistyka, ekonomia, bibliotekoznawstwo i pielęgniarstwo, utworzono także 8 stacjonarnych studiów doktoranckich. Od podstaw wdrożono nowe zasady kształcenia studentów wynikające z Procesu Bolońskiego. Utworzony został Wydział Nauk Biologicznych oraz zreorganizowano Wydział Ekonomii i Zarządzania.

Znacznie poprawiło się wyposażenie pracowni i laboratoriów, rozbudowano Centrum Komputerowe, na kilku wydziałach przygotowane zostały warunki do ubiegania się o uprawnienia do habilitowania i doktoryzowania. Wyraźnie poprawiła się promocja uczelni, dzięki czemu pomimo niżu demograficznego nie spadła drastycznie liczba studentów na studiach stacjonarnych. Poprawiły się warunki socjalne dla studentów, którzy otrzymują dziś jedno z najwyższych stypendiów w kraju. W uczelni zostały prawie całkowicie zlikwidowane bariery dla osób niepełnosprawnych.

Uczelnia dobrze została przygotowana do wykorzystania środków finansowych Unii Europejskiej na lata 2007-2013. Wypracowana została koncepcja budowy Parku Naukowo-Technologicznego w Nowym Kisielinie oraz wspólnie z władzami Zielonej Góry, gminy Zielona Góra, Urzędem Marszałkowskim i Kostrzyńsko-Słubicką Specjalną Strefą Ekonomiczną szersza koncepcja: Lubuski Park Przemysłowo-Technologiczny w Nowym Kisielinie. Oba zadania będą realizowane ze środków Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Uniwersytet

otrzymał z tego programu 14,4 mln euro na poprawę własnej infrastruktury. Ze środków tych już wyremontowano akademik „Wcześniak”, rozpoczęta została budowa Biblioteki Uniwersyteckiej oraz planowany jest remont akademika „Piaś”. Na rozpoczętą już budowę Parku Naukowo-Technologicznego w Nowym Kisielinie Uniwersytet otrzymał z LRPO ponad 50 mln zł. W ramach projektu zakończona została modernizacja zabytkowej willi na Centrum Logistyczne Parku, powstaną jeszcze trzy centra: Zrównoważonego Budownictwa i Energii, Innowacyjne Technologie dla Zdrowia Człowieka oraz Centrum Technologii Informatycznych. Uniwersytet jest także liderem projektu *Lubuska Sieć Teleradiologii e-zdrowie w diagnostyce obrazowej*, realizowanego w ramach LRPO wspólnie z 10 szpitalami z województwa, mającego służyć do przesyłania i archiwizowania danych z zakresu radiologii (wartość projektu ponad 19 mln zł). Udało się także wprowadzić na listę zadań do realizacji ze środków Programu Operacyjnego *Infrastruktura i Środowisko* modernizację budynku Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji (wartość inwestycji to 48 mln zł). Uniwersytet Zielonogórski pozyskał również wielomilionowe kwoty pieniędzy z programu Kapitał Ludzki i z Europejskiego Funduszu Społecznego.

---

ap. [A. Politowicz] Prof. Czesław Osękowski. *Rektor – elekt*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2005, nr 4/5.

Musimy postawić na jakość. Rozmowa z prof. dr. hab. Czesławem Osękowskim Rektorem Uniwersytetu Zielonogórskiego, rozmawiała E. Sapeńko, „Uniwersytet Zielonogórski” 2005, nr 8.

Sami musimy sobie pomóc. Rozmowa z JM Rektorem Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. Czesławem Osękowskim, rozmawiała E. Sapeńko, „Uniwersytet Zielonogórski” 2008, nr 7.

ZYGMUNT JAN SZAFRAN urodził się 22 czerwca 1923 roku w Krakowie. W okresie okupacji pracował i uczył się na tajnych kompletach. Po wojnie zdał maturę w V Gimnazjum w Krakowie i wyjechał do Szklarskiej Poręby. W czasie okupacji zatrudnił się m.in. jako ślusarz w fabryce rowerów, a od 1940 roku pracował w zakładach Brown & Boveri jako technik mierniczy i budowlany. Równolegle uczęszczał w Krakowie do dwóch średnich szkół technicznych: Państwowej Szkoły Technicznej Górniczo-Hutniczo-Mierniczej, uzyskując uprawnienia mierniczego, i do Państwowej Szkoły Budowlanej, uzyskując dyplom technika w zakresie budowy dróg i mostów.

W latach 1946-1950 studiował na Wydziale Inżynierii Politechniki Wrocławskiej, który ukończył jako inżynier budownictwa lądowego. W 1949 roku rozpoczął też studia na Wydziale Historyczno-Filozoficznym, uzyskując w 1952 roku dyplom historyka sztuki.

Pracę naukową Z. Szafran rozpoczął w 1950 roku w Katedrze Budownictwa Przemysłowego Politechniki Wrocławskiej, przechodząc w tej uczelni przez wszystkie etapy rozwoju naukowego. W 1960 roku na podstawie pracy *Wpływ wibracji na osiadanie i kąt tarcia wewnętrznego frakcji kwarcowych* otrzymał stopień doktora, a pięć lat później, przedstawiając dysertację pt. *Zmiany cech brył gruntów spoistych w czasie transportu taśmowego*, uzyskał habilitację. Tytuł profesora nadzwyczajnego został mu nadany w 1972 roku.

Wówczas też otrzymał od ministra propozycję objęcia funkcji rektora w zielonogórskiej WSI. Podczas jego kadencji szkoła została przekształcona z wyższej uczelni

ZYGMUNT SZAFRAN (1923-1991)

Rektor
Wyższej Szkoły Inżynierskiej
w kadencji
1972-1976

zawodowej na akademicką i uzyskała uprawnienia do prowadzenia studiów magisterskich na wszystkich kierunkach, wzrosła liczba samodzielnej kadry naukowej z 12 profesorów i docentów w 1972 roku do 45 w 1974.

Ambicją prof. Z. Szafrana była rozbudowa uczelni. W tym celu została opracowana śmiała koncepcja kompleksu budynków i infrastruktury zawierająca dwa zespoły obiektów połączonych napowietrzną kolejką. Plan ten, choć nieco futurystyczny w realiach ówczesnego boomu budowlanego, zdawał się mieć nawet pewne cechy realizmu. Podjęto więc próbę jego wdrażania, choć pomysłu kolejki nigdy nie udało się zrealizować. Rozpoczęła się budowa międzywydziałowego budynku dydaktycznego, powstał drugi budynek zakładowy i rozpoczęto budowę Hotelu Asystenta.

Inicjatywy prof. Z. Szafrana służyły także ożywieniu zielonogórskiego środowiska naukowo-technicznego. W uczelni organizowano konferencje i sympozja, a w Lubuskim Towarzystwie Naukowym powstał Wydział Nauk Technicznych. Szczególne znacznie rektor przywiązywał do kontaktów zagranicznych. Została wówczas nawiązana współpraca z ośrodkami w Weimarze, Budapeszcie, Brnie, Ilmenau, Erewaniu i Witebsku.

W 1976 roku Z. Szafran, w związku z zastrzeżeniami natury gospodarczej, został odwołany z funkcji rektora. W latach 1977-1978 był dyrektorem Instytutu Budownictwa na prawach wydziału. W 1979 roku Z. Szafran wyjechał do Algierii, gdzie do 1984 roku pracował w Wyższej Szkole Budownictwa w Algierze. Po powrocie do kraju kontynuował pracę naukowo-dydaktyczną w zielonogórskiej WSI. Poważna choroba ograniczała niestety jego pozanaukową aktywność.

Zainteresowania badawcze Z. Szafrana koncentrowały się wokół zagadnień geotechniki budowlanej i górniczej, teoretycznych i praktycznych problemów fundamentowania, wykorzystania materiałów odpadowych w budownictwie oraz metod zabezpieczania zabytków. Był autorem licznych publikacji odkrywających nowe aspekty teoretyczne i wnoszących konkretne rozwiązania do praktyki budownictwa.

Z. Szafran był bardzo ceniony właśnie w środowisku praktyków. W latach 1963-1964 pełnił funkcję zastępcy dyrektora ds. naukowych we wrocławskim oddziale Głównego Instytutu Górniczego, w latach 1964-1972 był przewodniczącym Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Budownictwa we Wrocławiu. W Zielonej Górze pełnił funkcję przewodniczącego oddziału Naczelnej Organizacji Technicznej, prezesa Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi oraz wiceprezesa Zarządu Głównego Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa. Był działaczem Związku Nauczycielstwa Polskiego, Związku Harcerstwa Polskiego, radnym Wojewódzkiej Rady Narodowej i prezesem Koła Towarzystwa Walki z Kalectwem.

Za swą działalność naukową i społeczną został odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Zmarł 23 października 1991 roku, został pochowany na cmentarzu parafialnym Wrocław-Sępolno.

Senat Wyższej Szkoły Inżynierskiej uhonorował byłego rektora, przyjmując w 1992 roku uchwałę o nadaniu sali 115 w budynku dydaktycznym imienia Profesora Zygmunta Szafrana. Odpowiednia uroczystość odbyła się w roku następnym. Rada Miasta Zielona Góra zaś nadała jego imię ulicy biegnącej wzdłuż budynków WSI (kampus A Uniwersytetu Zielonogórskiego).

Dankowski M., *Profesor Zygmunt Szafran (1923-1991), rektor Wyższej Szkoły Inżynierskiej w latach 1972-1976*, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 2001, nr 7.

Kotowski J., Myszkowska H., Pryputniewicz S., *Odsłonięcie tablicy pamiątkowej im. prof. Zygmunta Szafrana*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Inżynierskiej im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze” 1994, z. 104, *Budownictwo 25: Zagadnienia geotechniki Środkowego Nadodrza*.

Kto jest kim w Polsce. Informator biograficzny, red. L. Becela, Warszawa 1984.

Rejman S., *Wspomnienie o Profesorze Zymuncie Szafranie*, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 1997, nr 7.

Samujłło H., *Zygmunt Szafran (1923-1991). Inżynier i uczony*, [w:] *Znani zielonogórzanie XIX i XX wieku*, cz. 2, red. H. Szczegółła, Zielona Góra 1999.

Zygmunt Szafran, [w:] *Służyli polskiej szkole: sylwetki nauczycieli i działaczy oświatowych oraz Związku Nauczycielstwa Polskiego Środkowego Nadodrza z lat 1945-1993*, cz. 2, z. 2, red. W. Korcz, Zielona Góra 1994.

HIERONIM SZCZEGÓŁA

Rektor
Wyższej Szkoły
Nauczycielskiej
w kadencji
1971-1973

Rektor
Wyższej Szkoły Pedagogicznej
w kadencjach
1973-1975
1981-1984
1996-1999

HIERONIM SZCZEGÓŁA urodził się 24 września 1931 roku w Rostarzewie (pow. Wolsztyn), w rodzinie powstańca wielkopolskiego. Po zakończeniu II wojny światowej podjął naukę w Grodzisku Wielkopolskim, skąd przeniósł się do utworzonego w 1946 roku w Sulechowie Liceum Pedagogicznego. Maturę uzyskał w 1951 roku i podjął pracę jako nauczyciel w sulechowskim liceum. Uzyskawszy płatny urlop, podjął studia historyczne w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie. Tam trafił pod opiekę prof. dr. Józefa Garbacika, pod którego kierunkiem napisał w 1957 roku pracę magisterską poświęconą krakowskiej szkole historycznej.

Po ukończeniu studiów H. Szczegółka powrócił na Ziemię Lubuską i podjął pracę jako nauczyciel i wicedyrektor w Technikum Rolniczym w Szprotawie. W tym czasie zaczęły się pojawiać w prasie zielonogórskiej jego artykuły na temat polskich tradycji Ziemi Odzyskanych. Wraz z Wojciechem Pasternikiem opublikował w 1963 roku *Słownik nazw geograficznych Ziemi Lubuskiej*. W następnym roku w krakowskiej WSP obronił przygotowaną pod kierunkiem prof. Garbacika pracę doktorską poświęconą głogowskiej wojnie sukcesyjnej. Praca ta została opublikowana w 1968 roku przez Wydawnictwo Poznańskie pt. *Koniec panowania piastowskiego nad Środkową Odrą*. H. Szczegółka był pierwszą osobą w środowisku zielonogórskim, która uzyskała stopień naukowy doktora.

Hieronim Szczegółka żywo angażował się w rozwój życia naukowego w regionie. W 1964 roku współtworzył Lubuskie

Towarzystwo Naukowe. W 1965 roku był jednym z organizatorów Wyższej Szkoły Inżynierskiej i w momencie jej utworzenia jedynym pracownikiem (poza rektorem) posiadającym stopień naukowy. Podczas pierwszej kadencji (1965-1968) pełnił funkcję pełnomocnika rektora ds. nauczania. Ponieważ ówczesny rektor dojeżdżał do Zielonej Góry z Częstochowy, pełnomocnik musiał często podejmować decyzje wybiegające poza zakres określony w nazwie funkcji. W WSI H. Szczegółą był kierownikiem Zespołu Nauk Społecznych, przekształconego w Studium Nauk Społeczno-Politycznych (1965-1970). W tym czasie jego zainteresowania naukowe zaczęły się przesuwac w kierunku najnowszej historii Polski. W 1970 roku na UAM w Poznaniu uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych. Podstawą postępowania była praca pt. *Przemiany ustrojowo-społeczne na Ziemi Lubuskiej w latach 1945-1947* (Poznań 1971).

W 1971 roku władze wojewódzkie powierzyły H. Szczegółę organizację Wyższej Szkoły Nauczycielskiej. Został on jej pierwszym rektorem, wnosząc istotny wkład w opracowanie modelu uczelni humanistycznej w warunkach miasta wojewódzkiego średniej wielkości. Stworzona koncepcja uczelni oraz umiejętnie dobrana kadra pozwoliły w 1973 roku przekształcić młodą uczelnię, jako jedną z pierwszych WSN w kraju, w Wyższą Szkołę Pedagogiczną, której H. Szczegółą w kadencji 1973-1976 ponownie pełnił funkcję rektora.

Henryka Doboszowa, *Nasze Uniwersytety*, „Nadodrze” 1971, nr 13, s. 7.

Więc będzie pan kształcił siłaczki? To pytanie serwuję Jego Magnificencji, który na razie nie ma na sobie ani togi, ani gronostajów i jest młody, w związku z czym nie bardzo sobie wyobrażam go w tym odzieniu, ponieważ na mojej uczelni zdobiło ono starców. Bezceremonialnie macha ręką, wykonując jakby ruch obronny. – Niech pani przestanie oboje wiemy, że na takie rzeczy trudno dziś wziąć kogokolwiek i osobiście wcale się nie dziwię, czas najwyższy aby ludzie mieli jednakowe szanse i warunki.

Jednocześnie Hieronim Szczegółą kierował Zakładem Nauk Społeczno-Politycznych przekształconym w 1974 roku w Instytut Nauk Społeczno-Politycznych (1974-1983). Po utworzeniu Instytutu Historii został jego pierwszym dyrektorem (1983-1996). W tym czasie uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego (1975) i profesora zwyczajnego (1987).

W wyniku pierwszych w powojennym szkolnictwie wyższym wyborów H. Szczegółą został ponownie wybrany rektorem w kadencji 1981-1984. Wówczas przyszło mu przeprowadzić uczelnię przez okres głębokiego kryzysu społeczno-gospodarczego. Już w październiku 1981 roku pracę rozpoczął komisarz wojskowy,

a miesiąc później do strajku przystąpili studenci. W trakcie trwającego od grudnia 1981 do lipca 1983 roku stanu wojennego w szkole zamarło życie społeczne.

Rektor musiał wówczas podejmować trudne i kontrowersyjne decyzje, znajdując jednak rozwiązania, które pozwalały dalej studiować lub publikować osobom narażającym się ówczesnym władzom.

Konsekwentnie prowadzona przez H. Szczegółę jako dyrektora Instytutu Historii polityka kadrowa, polegająca na przestrzeganiu czasu uzyskiwania awansu naukowego oraz uzupełnianiu kadry o samodzielnych pracowników naukowych spoza Zielonej Góry, zaowocowała uzyskaniem przez Wydział Humanistyczny uprawnień do nadawania stopnia doktora w zakresie historii.

W 1996 roku, gdy uczelnia znajdowała się w okresie kryzysu organizacyjnego i finansowego, H. Szczegółę uległ namowom przyjaciół i zdecydował się kandydować na stanowisko rektora. Został wybrany i pełnił tę funkcję w kadencji 1996-1999. Głównym celem tego okresu była naprawa systemu zarządzania, usunięcie zatorów finansowych, dokończenie inwestycji oraz kontynuacja rozwoju uczelni w obszarach kształcenia nienauczycielskiego.

W tym czasie oddano do użytku wszystkie inwestycje rozpoczęte w poprzedniej kadencji: zespół trzech sal wykładowych przy al. Wojska Polskiego 69, nowe skrzydło Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej (1997), pawilon dydaktyczny przy al. Wojska Polskiego 71, budynek Collegium Neophilologicum (1998) oraz Hotel Asystenta przy ul. Prostej 6. Dokonano adaptacji do celów dydaktycznych i modernizacji budynków przy pl. Słowiańskim 25 i ul. Monte Cassino 21B, oraz niskiej części DS „U Lecha”. Utworzono Instytut Politologii, uruchamiając studia na kierunku politologia oraz ochrona środowiska, malarstwo, informatyka i wychowanie fizyczne.

W roku 2001 Hieronim Szczegółę przeszedł na emeryturę, pozostał jednak na etacie profesora Uniwersytetu Zielonogórskiego, prowadząc seminaria i wykłady. Jego zainteresowania badawcze koncentrują się wokół historii najnowszej, a zwłaszcza problemów polonizacji Ziemi Zachodnich i stosunków polsko-niemieckich po II wojnie światowej.

Podczas 50 lat swojej pracy naukowej nawiązał kontakty i współpracę z licznym gronem pracowników nauki z kraju i zagranicy. Wielokrotnie wygłaszał wykłady w Niemczech, Francji, Holandii, ZSRR, Czechosłowacji i na Węgrzech. Opublikował 32 książki, ponad 400 artykułów i ponad 200 prac popularno-naukowych. Wypromował 16 doktorów, a pod jego opieką napisano 6 rozpraw habilitacyjnych. Przez wiele lat był członkiem Rady Naukowej Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich, przez trzy kadencje członkiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i Nauki. Był członkiem komitetów PAN: Nauk Politycznych, Historii, Badań nad Polonią oraz członkiem Komitetu ds. Reformy Oświaty przy premierze Jerzym Buzku. Zasiadał we władzach licznych towarzystw naukowych, w tym

w latach 1989-1991 był prezesem Lubuskiego Towarzystwa Naukowego. Jest honorowym członkiem Polskiego Towarzystwa Historycznego i Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego oraz honorowym obywatelem Zielonej Góry, a także Kawalerem Krzyża Komandorskiego Orderu Odrodzenia Polski z Gwiazdą.

Benyskiewicz J., *Profesor Hieronim Szczegóło – historyk Ziem Zachodnich*, „Studia Zachodnie” 1992, t. 1.

Błaszczak K., *Niezależne Zrzeszenie Studentów w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze po wprowadzeniu stanu wojennego*, [w:] *Z dziejów Ziemi Lubuskiej po drugiej wojnie światowej*, t. 2: *Stan wojenny na Ziemi Lubuskiej*, red. Cz. Osękowski, R. Skobelski, Zielona Góra 2009.

Olechnik Cz., *Wolsztyński słownik biograficzny*, Wolsztyn 2007.

Osękowski Cz., *Profesor Hieronim Szczegóło – historyk dziejów najnowszych Polski, badacz pogranicza i stosunków polsko-niemieckich*, [w:] *Ziemie Zachodnie. Polska – Niemcy. Integracja Europejska. Księga pamiątkowa z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin Prof. dra hab. Hieronima Szczegóło*, red. Cz. Osękowski, Zielona Góra 2001.

Profesor Hieronim Szczegóło. W 80. rocznicę urodzin, red. D. Dolański, Zielona Góra 2011.

Skobelski R., *Jubileusz 80. urodzin profesora Hieronima Szczegóło*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2011, nr 8.

Skobelski R., *Jubileusz profesora Hieronima Szczegóło*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2001, nr 2.

Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze. Sprawozdanie rektora za lata 1996-1999, oprac. D. Dolański, Zielona Góra 1999.

Współcześni uczeni polscy. Słownik biograficzny, red. J. Kapuściński, t. 4, Warszawa 2002.

JAN WĄSICKI (1921-1995)

Rektor
Wyższej Szkoły Pedagogicznej
w kadencjach
1975-1979
1979-1981

JAN ANTONI WĄSICKI urodził się 17 czerwca 1921 roku w Pruszkowie pod Warszawą. Szkołę podstawową i średnią ukończył w Państwowym Liceum im. Ziemi Kujawskiej we Włocławku. We wrześniu 1939 roku, jako ochotnik, J. Wąsicki wziął udział w kampanii wrześniowej w 97 Pułku Piechoty z Pińska na odcinku Michalin – Brześć Kujawski. W 1940 roku został aresztowany i umieszczony na Pawiaku, następnie trzy miesiące przebywał w więzieniu w Grudziądzu, skąd został odesłany do obozu koncentracyjnego w Stutthofie. Ostatecznie w roku 1942 trafił jako robotnik przymusowy do Zagłębia Ruhry. W styczniu 1945 roku uciekł z robót do Włocławka, w którym doczekał końca wojny.

Natychmiast po reaktywowaniu Uniwersytetu Poznańskiego zapisał się na studia na Wydziale Prawa, które ukończył w ciągu trzech lat. Stopień doktora uzyskał na Wydziale Prawa w roku 1950 na podstawie pracy *Konfederacja targowicka i ostatni sejm Rzeczypospolitej z roku 1793*, napisanej pod kierunkiem prof. dr. Zdzisława Kaczmarczyka i dwa lata później opublikowanej.

Jan Wąsicki przeszedł wszystkie szczeble kariery naukowo-organizacyjnej na poznańskim uniwersytecie. Od 1947 roku zajmował stanowisko asystenta-wolontariusza, a od 1949 roku starszego asystenta w katedrze Ustroju i Dawnego Prawa Polskiego. Po nadaniu mu przez Centralną Komisję Kwalifikacyjną tytułu docenta pełnił funkcję prodziekana Wydziału Prawa do 1956 roku, a następnie, w latach 1960-1961, dziekana tegoż wydziału. W latach

1961-1963 zajmował stanowisko prorektora Uniwersytetu Adama Mickiewicza. Tytuł naukowy otrzymał w 1967 roku.

Podczas prac nad monografią z serii „Ziem Staropolski” zatytułowanej *Ziemia Lubuska* Jan Wąsicki po raz pierwszy zetknął się z problematyką ziem nadodrzańskich. Później, w latach 1958-1961, gdy pełnił funkcję sekretarza naukowego Instytutu Zachodniego, zainteresowania te znacznie się pogłębiły. Wspecjalizował się w dziejach Prus i Rzeszy, interesował się również dziejami Wielkopolski, prowincji Grenzmark Posen-Westpreussen i Ziemi Lubuskiej.

Jan Wąsicki stał się jednym z uczonych poznańskich, którzy merytorycznie i organizacyjnie zaczęli wspierać rodzący się w Zielonej Górze ruch naukowy. W 1964 roku został pierwszym prezesem Lubuskiego Towarzystwa Naukowego i funkcję tę piastował przez cztery kadencje, do roku 1980. Kiedy został pozyskany dla spraw rozwoju nauki w województwie zielonogórskim, był już postacią mocno osadzoną w polityce czasów Gomułki: był posłem na sejm, miał wielu przyjaciół i znajomych wśród najwyższych władz partyjnych i administracyjnych w kraju. Tacy ludzie byli właśnie potrzebni w ówczesnej Zielonej Górze.

J. Muszyński, Profesor dr Jan Wąsicki (1921-1995), „Studia Zielonogórskie” 1996, t. 2, s. 210.

Profesor Jan Wąsicki miał nadzwyczajne kontakty towarzyskie i rozbudowane znajomości naukowe. Przynajmniej z perspektywy prowincjonalnej Zielonej Góry miało to taki wymiar. Trzeba także pamiętać, że wtedy przez LTN mogła być spełniona funkcja kontaktu z uczelniami wyższymi naszego kraju. Profesor zapewniał nam te kontakty w Poznaniu, Wrocławiu, a także w Warszawie. Jego wstawiennictwo otwierało drzwi do gabinetów wielu naukowców.

W tym czasie LTN odgrywało istotną rolę jako instytucja koordynująca i piaszczyna współpracy naukowej między obiema zielonogórskimi uczelniami. Miało ono znaczący wkład w ich powstanie i rozwój. Do 1974 roku w ramach prowadzonych przez LTN seminariów 56 osób uzyskało stopnie doktora, a 4 osoby się wyhabilitowały. Większość z nich zasiliła kadry Wyższej Szkoły Pedagogicznej, ale także Wyższej Szkoły Inżynierskiej i placówek muzealnych w regionie.

W 1975 roku prof. Jan Wąsicki został rektorem Wyższej Szkoły Pedagogicznej i sprawował tę funkcję przez okres dwóch kadencji, do 1981 roku. Był to czas, w którym uczelnia przeszła już etap organizacji i w zasadzie obie kadencje Jana Wąsickiego były kontynuacją wytyczonych wcześniej kierunków rozwoju uczelni. W tym czasie dokończono budowę Domu Studenta „Wcześniak” i hali sportowej.

Ponieważ nowy rektor nie zrezygnował z etatu w UAM w Poznaniu i nie przeprowadził się do Zielonej Góry, nie mógł w pełni skoncentrować się na prowadzeniu uczelni. W ostatnich miesiącach sprawowania funkcji, w obliczu narastającego w Polsce kryzysu społeczno-politycznego, rektor rzadko przyjeżdżał na WSP. Nie wziął także udziału w kończącej kadencję inauguracji roku akademickiego. Od kwietnia nie odbywały się zebrania senatów, a kierowanie uczelnią spadło w zasadzie na barki prorektorów oraz dyrektora administracyjnego.

Jan Wąsicki od czasu studiów aż do przejścia w stan spoczynku związany był z Uniwersytetem Adama Mickiewicza, wspierając jednocześnie w latach 1964-1981 zielonogórskie środowisko naukowe. Wykładał także jako profesor w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Bydgoszczy i Akademii Spraw Wewnętrznych w Warszawie. Opublikował ponad 200 artykułów oraz monografii i trzy zbiory źródeł.

Za swoją działalność naukową był często nagradzany. Otrzymał m.in. Lubuską Nagrodę Naukową (1960), Nagrodę „Nadodrza” (1967). W roku 1969 Uniwersytet Marcina Lutra w Halle nadał J. Wąsickiemu godność profesora *honoris causa*. Uhonorowany był wieloma odznaczeniami państwowymi, m.in. Krzyżami Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Orderem Sztandaru Pracy I klasy. W latach 1963-1971 był posłem Sejmu IV i V Kadencji. Brał udział w pracach Komisji Programowej Rady Głównej Ministerstwa Oświaty oraz Sejmowej Komisji Oświaty i Wychowania.

Zmarł 10 kwietnia 1995 roku. Został pochowany na poznańskim cmentarzu na Junikowie.

Benyskiewicz J., *Jan Wąsicki (1921-1995)*, [w:] *50 lat Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze*, red. D. Dolański, Zielona Góra 2005.

Benyskiewicz J., Muszyński J., *Profesor dr Jan Wąsicki*, „*Studia Zielonogórskie*” 1996, t. 2. *Kto jest kim w Polsce: sylwetki nauczycieli i działaczy oświatowych oraz Związku Nauczycielstwa Polskiego Środkowego Nadodrza z lat 1945-1993*, Warszawa 1993.

Sikorowska-Dzięgielewska K., *Jan Wąsicki*, „*Czasopismo Prawno-Historyczne*” 1995, t. 47, z. 1/2.

Sikorowska-Dzięgielewska K., *Jan Wąsicki*, „*Przegląd Zachodni*” 1995, nr 3.

ANDRZEJ WIŚNIEWSKI urodził się 4 lutego 1958 roku w Poznaniu. Studia ukończył na Uniwersytecie Adama Mickiewicza, uzyskując dyplom magistra filozofii. Tam też w roku 1986 uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie filozofii na podstawie rozprawy napisanej pod kierunkiem prof. Tadeusza Kubińskiego pt. *Generowanie pytań przez zbiory zdań*. W roku 1991 na Wydziale Nauk Społecznych UAM na podstawie pracy *Stawianie pytań: logika i racjonalność* uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie filozofii i socjologii. W latach 1981-1995 pracował w Instytucie Filozofii UAM.

W 1995 roku A. Wiśniewski przeniósł się do Instytutu Filozofii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze, aktywnie biorąc udział w jego tworzeniu i organizacji. W latach 1995-1996 był zastępcą dyrektora instytutu i w latach 1996-1999 dyrektorem. W 1999 roku otrzymał tytuł profesora.

W tym samym roku został wybrany rektorem. Funkcję sprawował do 2001 roku, uczestnicząc w porozumieniu z Politechniką Zielonogorską, w wyniku którego powstał Uniwersytet Zielonogórski. Po utworzeniu nowej uczelni A. Wiśniewski wycofał się z aktywnej działalności organizacyjnej. Do roku 2002 roku pełnił funkcję kierownika Zakładu Logiki i Kognitywistyki w Instytucie Filozofii, którą sprawował od 1995 roku. W 2005 roku Andrzej Wiśniewski przeniósł się ponownie na UAM, w którym już od 2002 roku pełnił funkcję kierownika Zakładu Logiki i Kognitywistyki w Instytucie Psychologii.

ANDRZEJ WIŚNIEWSKI

Rektor
Wyższej Szkoły Pedagogicznej
w kadencji
1999-2001

A. Wiśniewski jest cenionym specjalistą w zakresie logiki filozoficznej, w szczególności logiki pytań. Ponadto w obszarze jego zainteresowań znajdują się zagadnienia z zakresu logiki epistemicznej, logik parakonsystentnych, teorii dowodu, formalnej analizy procesów poznawczych i wykorzystania metod formalnych w kognitywistyce. Był m.in. stypendystą fundacji Fulbrighta (w University of California, Riverside, USA, 1993-1994) i Mellona (Netherlands Institute for Advanced Study in the Humanities and Social Sciences, Wasenaar, Holandia, 1997) oraz Królewskiej Flamandzkiej Akademii Belgijskiej (Bruksela, 2002-2003). W 2002 roku prof. Wiśniewski został laureatem Subsydium Profesorskiego Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej (edycja 2002-2005).

Andrzej Wiśniewski ma w swoim dorobku kilkadziesiąt wystąpień na międzynarodowych kongresach i konferencjach oraz liczne nagrody za działalność naukową i organizacyjną. W latach 1999-2002 był członkiem Komitetu Nauk Filozoficznych PAN.

Kalinowski L., *Nowy rektor WSP*, „Gazeta Lubuska” 1999, nr 115.

Strony www:

Instytutu Filozofii UZ (www.if.uz.zgora.pl).

Zakładu Logiki i Kognitywistyki Instytutu Psychologii UAM (www.kognitywistyka.amu.edu.pl).

PRZYPISY

WSTĘP

1 Por.: *Muzea zielonogórskie*, red. A. Toczewski, Zielona Góra 1996; „Rocznik Lubuski” 1998, t. 24, cz. 1: *Archeologia zielonogórska u schyłku XX wieku*, red. T. Malinowski; A. Kołodziejcki, Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza, „Archeologia Środkowego Nadodrza” 1998, t. 1; W. Kwaśniewicz, *Lubuskie Muzeum Wojskowe w Drzonowie*, „Rocznik Lubuski” 2005, t. 31, cz. 1: *Muzea i ochrona dziedzictwa kulturowego na Środkowym Nadodrzu*, red. A. Toczewski; W. Rebelski, Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Świdnicy, *ibidem*; B. Kołodziejska, *Badania etnograficzne na Ziemi Lubuskiej*, *ibidem*; W. Darasz, *25 lat Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Zielonej Górze*, „Przegląd Lubuski” 1979, nr 2; A. Borkowska, *Dzieje Archiwum Państwowego w Zielonej Górze*, „Studia Zielonogórskie” 2006, t. 12; R. Fedak, *Urząd Statystyczny w Zielonej Górze*, „Studia Zielonogórskie” 2008, t. 14; A. Borkowska, *Gromadzenie i przechowywanie zasobu w Archiwum Państwowym w Zielonej Górze w latach 1953-2003*, [w:] *Polsko-niemieckie dziedzictwo archiwalne źródłem do badań nad regionem lubuskim*, red. T. Dzwonkowski, Zielona Góra 2009; Z. Bujkiewicz, *Wartość informacyjna i wykorzystania materiałów archiwalnych Archiwum Państwowego w Zielonej Górze*, *ibidem*; M. Szatarski, *Z dziejów Stowarzyszenia Archiwistów Polskich Oddział w Zielonej Górze w latach 1964-1980*, *ibidem*; A. Marcinkian, *Archeologia lubuska. 50 lat Zielonogórskiego Ośrodka Archeologicznego*, „Studia Zielonogórskie” 2010, t. 16.

2 H. Szczegółą, *Zielonogórska droga do uniwersytetu*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003/2004, nr 10/1; *Jak powstała Wyższa Szkoła Inżynierska*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 2; *Pierwsze lata Wyższej Szkoły Inżynierskiej (1965-1969)*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 3; *Powstanie uczelni pedagogicznej*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 4/5; *Zielona Góra kształci magistrów*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 6; *Uczelnie zielonogórskie u progu kryzysu społeczno-gospodarczego (1975-1980)*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 7.

3 H. Szczegółą, *Zielonogórska droga do uniwersytetu*, cz. 1 i 2, „Studia Zielonogórskie” 2007, t. 13 i 2008, t. 14.

4 *50 lat Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze*, red. D. Dolański, Zielona Góra 2005; *Lubuskie Towarzystwo Kultury 1957-1972*, Zielona Góra 1972, *Lubuskie Towarzystwo Naukowe (1964-1978)*, red. A. Czarkowski, B. Maron, Zielona Góra 1980; *Lubuskie Towarzystwo Naukowe 1964-1994. Informacje, refleksje, zamierzenia*, red. K. Bartkiewicz, „Rocznik Lubuski” 1994, t. 20.

5 Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1975, red. M. Eckert, Zielona Góra 1975; Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1980, red. M. Eckert, Zielona Góra 1980; Wyższa Szkoła Inżynierska 1965-1990, oprac. H. Samujłło, A. Politowicz, Zielona Góra 1990; Politechnika Zielonogórska 1965-2000, oprac. M. Eckert, W. Hładkiewicz, Zielona Góra 2000.

6 Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1975, red. P. Szydłowski, Zielona Góra 1975; Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1981, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1983.

CZĘŚĆ PIERWSZA. Uczelnie zielonogórskie do 2001 roku

Początki zielonogórskiego środowiska naukowego

1 D. Dolański, *Michał Szczaniecki (1910-1977)*, [w:] *50 lat Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze*, Zielona Góra 2005; W. Korcz, *Wspomnienie o profesorze Michale Szczanieckim*, „Studia Zielonogórskie” 1995, t. 1; H. Olszewski, *Michał Szczaniecki (1910-1977)*, [w:] *Wielkopolski słownik biograficzny*, red. A. Gąsiorowski, J. Topolski, Warszawa-Poznań 1981; J. Walachowicz, *Michał Szczaniecki*, [w:] *Wybitni historycy wielkopolscy*, red. J. Strzelczyk, Poznań 1989; M. Wierzbička, *Michał Szczaniecki*, [w:] *Słownik historyków polskich*, koncepcja i oprac. red. M. Prosińska-Jackl, Warszawa 1994.

2 *Ziemia Lubuska*, red. M. Szczaniecki, S. Zajchowska, Poznań 1950.

3 B. Ratuś, *Kształcenie i rozwój kadr oświatowo-kulturalnych na Ziemi Lubuskiej w latach 1945-1965*, Poznań 1971, s. 31.

4 J. Ciosk, *Historia Muzeum w Zielonej Górze*, cz. 6-8, „Museion” 2003, nr 13, 2003, nr 14, 2005, nr 16, *passim*; A. Ciosk, *Sytuacja Muzeum w Zielonej Górze po II wojnie światowej (1945-1948)*, „Studia Zielonogórskie” 2002, t. 8, s. 55-66.

5 L. Dzieżyc, *Rozwój muzealnictwa na Środkowym Nadodrzu w latach 1945-2000*, [w:] *Kultura i społeczeństwo na Środkowym Nadodrzu w XIX i XX wieku*, red. P. Bartkowiak, D. Kotlarek, Zielona Góra 2008, s. 100.

6 B. Kostrzewski, *Czas uruchomić Muzeum w Zielonej Górze*, „Z Otchłani Wieków” 1952, nr 21, s. 69-70.

7 T. Malinowski, *Polskie Towarzystwo Prehistoryczne (Polskie Towarzystwo Archeologiczne) – oddział zielonogórski*, „Rocznik Lubuski 1998, t. 24, cz. 1: Archeologia zielonogórska u schyłku XX wieku, red. T. Malinowski, s. 179-181.

8 M. Szyłko, *Tadeusz Mencel (1912-1987)*, [w:] *50 lat Polskiego Towarzystwa Historycznego...*; F. Cieślak, *Tadeusz Mencel (6 VIII 1912 – 10 VIII 1987)*, „Archeion” 1990, nr 97; A. Koprukowiak, *Tadeusz Mencel*, „Kwartalnik Historyczny” 1989, nr 3/4.

9 T. Mencel, *O pracy archiwistów na ziemiach zachodnich i północnych w pierwszych latach po wyzwoleniu*, „Archeion” 1987, nr 83, s. 124.

10 O Polskim Towarzystwie Historycznym, Oddział w Zielonej Górze por.: J. Iwan, *Polskie Towarzystwo Historyczne w Zielonej Górze (1954-1979)*, „Przegląd Lubuski” 1980, nr 1/2; W. Korcz, *30 lat działalności Oddziału PTH w Zielonej Górze*, [w:] *Polskie Towarzystwo Historyczne 1886-1986. Zbiór studiów i materiałów*, red. S.K. Kuczyński, Wrocław-Warszawa-Kraków 1990; A. Toczewski, *Czterdzieści lat Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze (1954-1994)*, „Studia Zielonogórskie” 1995, t. 1; *50 lat Polskiego Towarzystwa Historycznego...*

11 J. Iwan, *op. cit.*, s. 157.

12 O Władysławie Korczu por.: J. Benyskiewicz, *Władysław Korcz (1913-1997). Historyk, pionier badań nad dziejami Ziemi Lubuskiej, nauczyciel akademicki*, [w:] *Ludzie Środkowego Nadodrza. Wybrane szkice biograficzne (XII-XX wiek)*, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1998, s. 115-117; A. Toczewski, *Władysław Korcz (1913-1997). Historyk regionalista*, [w:] *Znani zielonogórzanie XIX i XX wieku*, cz. 2, red. H. Szczegółła, Zielona Góra 1999, s. 53-57; A. Toczewski, *Władysław Korcz (1913-1997)*, [w:] *50 lat polskiego Towarzystwa Historycznego...*, s. 91-98; J. Korcz-Dziadosz, *Życie z sensem*, Zielona Góra 2002; A. Toczewski, *Bibliografia publikacji Władysława Korcza*, Zielona Góra 1993.

13 H. Szczegółła, *Wiesław Sauter (1905-1996)*, [w:] *Znani zielonogórzanie...*, cz. 2, s. 138-142; *Wiesław Sauter. W 90. rocznicę urodzin*, red. E. Ćwilińska, Zielona Góra 1995.

14 *Lubuskie Towarzystwo Kultury w latach 1957-1962 (sprawozdanie z działalności)*, Zielona

Góra 1962, s. 5; por.: I. Korniluk, *I Sejmik Kultury w Zielonej Górze 5-6 lipca 1957 roku*, „Studia Zielonogórskie” 2010, t. 16, s. 171-192.

15 W. Sauter, *Z problematyki regionalnego ruchu kulturalnego na ziemi lubuskiej*, [w:] *Lubuskie Towarzystwo Kultury 1957-1972*, Zielona Góra 1972, s. 9-10; I. Korniluk, *Lubuskie Towarzystwo Kultury – w służbie społeczeństwu pod nadzorem władzy*, [w:] *W służbie władzy czy społeczeństwa? Wybrane problemy kultury i nauki na Środkowym Nadodrzu w latach 1945-1989*, red. P. Bartkowiak, D. Kotlarek, Zielona Góra 2010, s. 37-43; R. Zaradny, *Władza i społeczność Zielonej Góry w latach 1945-1975*, Zielona Góra 2009, s. 595-600.

16 W. Sauter, *op. cit.*, s. 15.

17 *Kronika regionalnego ruchu kulturalnego na Ziemi Lubuskiej*, [w:] *Lubuskie Towarzystwo Kultury 1957-1972...*, s. 94.

18 W. Sauter, *op. cit.*, s. 21.

19 *Kronika regionalnego ruchu kulturalnego...*, s. 94-95.

20 W. Sauter, *op. cit.*, s. 17-18.

21 A. Toczewski, *Czterdzieści lat działalności...*, s. 11-15.

22 Por.: *Dziesięć lat Studium Nauczycielskiego w Zielonej Górze 1957-1967*, red. M. Bobran i in., Zielona Góra 1968.

23 „Nadodrże” 1961, nr 10; 1962, nr 1; 1962, nr 3; 1962, nr 7; 1962, nr 10; 1963, nr 3; 1963, nr 6.

24 *Kronika regionalnego ruchu kulturalnego...*, s. 99, 101.

25 W. Sauter, *op. cit.*, s. 23.

26 J. Muszyński, *Informacja o programie działania i przedstawienie projektu statutu*, [w:] *Lubuskie Towarzystwo Naukowe (1964-1978)*, red. A. Czarkowski, B. Maron, Zielona Góra 1980, s. 46-51; I. Korniluk, *Powstanie i działalność Ośrodka Badawczo-Naukowego przy Lubuskim Towarzystwie Kultury (8.04.1962 – 22.02.1964)*, „Studia Zielonogórskie” 2009, t. 15, s. 94-95.

27 *Towarzystwa naukowe, stowarzyszenia naukowo-techniczne i kulturalne Ziemi Lubuskiej. Informator*, oprac. C. Burdziński, Warszawa 1976, s. 34-36.

28 H. Szczegółą, *Zielonogórska droga do uniwersytetu*, cz. 1, „Studia Zielonogórskie” 2007, t. 13, s. 131.

29 Jan Muszyński, *W 40-lecie pracy zawodowej*, red. E. Ćwilińska, Zielona Góra 2000.

30 T. Jasiński, *Czas samookreślenia*, „Nadodrże” 1963, nr 11, s. 11; I. Polewicz, *Ja też jestem przeciwny*, „Nadodrże” 1963, nr 11, s. 11.

31 J. Koniusz, *Nie od dymu z komina*, „Nadodrże” 1964, nr 3, s. 6.

32 Cyt. za: W. Sauter, *op. cit.*, s. 25.

33 J. Muszyński, *Powstanie Lubuskiego Towarzystwa Naukowego i pierwsze lata jego działalności*, „Rocznik Lubuski” 1994, t. 20: *Lubuskie Towarzystwo Naukowe 1964-1994. Informacje, refleksje, zamierzenia*, red. K. Bartkiewicz, s. 14; R. Zaradny, *op. cit.*, s. 600-606.

34 A. Czarkowski, *Lubuskie Towarzystwo Naukowe (1964-1978)*, [w:] *Lubuskie Towarzystwo Naukowe (1964-1978)...*, s. 19-20.

35 H. Szczegółą, *Zielonogórska droga do uniwersytetu...*, cz. 1, s. 133.

36 J. Wąsicki, *Przemówienie na Nadzwyczajnym Walnym Zjeździe LTN*, [w:] *Lubuskie Towarzystwo Naukowe (1964-1978)...*, s. 79-80.

37 *Towarzystwa naukowe...*, s. 19-20; *Kronika 40-lecia działalności Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego na Ziemi Lubuskiej. Fakty, ważniejsze wydarzenia, władze*, [w:] *40 lat Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego na Ziemi Lubuskiej*, red. A. Dębowski i in., Zielona Góra 1999, s. 113-145.

38 *Towarzystwa naukowe...*, s. 25-26.

39 *Ibidem*, s. 24-25.

40 *Ibidem*, s. 26-27.

41 *Ibidem*, s. 28-29.

42 Archiwum Państwowe w Zielonej Górze Oddział w Wilkowie: Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Zielonej Górze. Kancelaria I Sekretarza: Szkolnictwo wyższe: Perspektywiczny program rozwoju szkolnictwa wyższego w woj. zielonogórskim w latach 1958-1965, sygn. 551.

43 H. Szczegółą, *Zielonogórska droga do uniwersytetu...*, cz. 1, s. 134.

44 *O studium administracyjnym rozmawiamy z doc. Zbigniewem Radwańskim* [rozmawiała I. Solińska], „Gazeta Zielonogórska” 1961, nr 223, s. 3.

45 H. Szczegółła, *Zielonogórska droga do uniwersytetu...*, cz. 1, s. 136-137; K. Żygulski, *Lubuska droga do uniwersytetu*, „Rocznik Lubuski” 1969, t. 6, s. 133-177; S. Dzieran, *Powstanie i rozwój punktów konsultacyjnych UAM w Zielonej Górze*, „Rocznik Lubuski” 1973, t. 8, s. 277-279; J. Juszczyszyn, *Punkty konsultacyjne wyższych uczelni*, [w:] *Leksykon oświaty zielonogórskiej w 40-lecie PRL*, red. D. Bielawa, M. Jakowicka, J. Żrałko, Zielona Góra 1986, s. 149-151.

46 *Jak budowano norwiderską bibliotekę. Ze wspomnień dra Grzegorza Chmielewskiego, dyrektora zielonogórskiej WiMBP im. C. Norwida w latach 1960-1991*, „Pionierzy” 2003, nr 3, s. 15.

47 G. Chmielewski, *Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida jako księżnica regionalna*, „Rocznik Lubuski” 1998, t. 24, cz. 2: *Zielona Góra – instytucje kultury i ich społeczne kręgi*, red. E. Hajduk, E. Narkiewicz-Niedbałec, s. 56; G. Chmielewski, *Miejska Biblioteka Publiczna w Zielonej Górze w latach 1947-1954*, „Studia Zielonogórskie” 1997, t. 3, s. 115-129; Z. Chmielewska, *Biblioteka Publiczna w Zielonej Górze 1947-1972*, „Przegląd Lubuski” 1972, nr 2, s. 31-32.

Wyższa Szkoła Inżynierska i Politechnika Zielonogórska

1 M. Eckert, *Dzieje Wyższej Szkoły Inżynierskiej im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze w latach 1965-1975*, [w:] *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1975*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1975, s. 18-20; H. Szczegółła, *Jak powstała Wyższa Szkoła Inżynierska*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 2, s. 56-57.

2 H. Szczegółła, *Zielonogórska droga do uniwersytetu*, cz. 1, „Studia Zielonogórskie” 2007, t. 13, s. 138.

3 M. Pannert, *Kadry kwalifikowane a szkolnictwo zawodowe w województwie zielonogórskim w latach 1945-1965*, „Rocznik Lubuski” 1977, t. 7, s. 131-142; W. Zaremba, *Kwalifikacje zawodowe zatrudnionych w województwie zielonogórskim w latach 1958-1968 w świetle spisów kadrowych*, „Rocznik Lubuski” 1973, t. 8, s. 99.

4 H. Szczegółła, *Zielonogórska droga do uniwersytetu...*, cz. 1, s. 138-140; por.: R. Zaradny, *Władza i społeczność Zielonej Góry w latach 1945-1975*, Zielona Góra 2009, s. 649-661.

5 Archiwum Państwowe w Zielonej Górze Oddział w Wilkowie: Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Zielonej Górze. Wydział Oświaty: Dokumentacja starań władz woj. o utworzenie wyższych uczelni w regionie (1957-1975), sygn. 1698.

6 H. Szczegółła, *Jak powstała Wyższa Szkoła Inżynierska...*, s. 57.

7 APZG: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza Komitet Wojewódzki w Zielonej Górze: Protokoły posiedzeń egzekutywy, kwiecień – czerwiec 1965: Protokół nr 14 posiedzenia egzekutywy KW PZPR w Zielonej Górze z dnia 28 czerwca 1965 r., sygn. 289.

8 *Ibidem*.

9 M. Eckert, *op. cit.*, s. 26, 163.

10 H. Szczegółła, *Zielonogórska droga do uniwersytetu...*, cz. 1, s. 142-143.

11 M. Eckert, *op. cit.*, s. 26.

12 M. Eckert, W. Hładkiewicz, *Politechnika Zielonogórska 1965-2000*, Zielona Góra 2000, s. 13; *Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze. Program wykładów oraz skład osobowy na rok akademicki 1966/67*, red. T. Gałęcki, S. Laber, Zielona Góra 1967, s. 156-158.

13 M. Eckert, W. Hładkiewicz, *op. cit.*, s. 13.

14 H. Szczegółła, *Zielonogórska droga do uniwersytetu*, cz. 2, „Studia Zielonogórskie” 2008, t. 14, s. 118-119.

15 M. Eckert, W. Hładkiewicz, *op. cit.*, s. 15.

16 H. Szczegółła, *Zielonogórska droga do uniwersytetu...*, cz. 2, s. 120.

17 M. Eckert, W. Hładkiewicz, *op. cit.*, s. 14-15.

18 *Ibidem*, s. 15.

19 H. Szczegółła, *Pierwsze lata Wyższej Szkoły Inżynierskiej (1965-1969)*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 3, s. 36.

20 *Ibidem*, s. 37.

21 M. Eckert, *op. cit.*, s. 35.

22 *Ibidem*, s. 36.

- 23 H. Szczegółła, *Zielona Góra kształci magistrów*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 6, s. 58.
- 24 M. Eckert, *op. cit.*, s. 28-36.
- 25 *Ibidem*, s. 28-37.
- 26 M. Eckert, W. Hładkiewicz, *op. cit.*, s. 18.
- 27 M. Eckert, *op. cit.*, s. 39-40.
- 28 *Ibidem*, s. 41-42.
- 29 *Ibidem*, s. 44; „Biuletyn Informacyjny Wyższej Szkoły Inżynierskiej im. J. Gagarina w Zielonej Górze” 1978, nr 1, s. 2.
- 30 M. Miłek, *Lubuska droga do politechniki*, „Studia Zielonogórskie” 1997, t. 3, s. 167.
- 31 M. Eckert, P. Gawłowicz, *Międzynarodowe Sympozjum Naukowe Studentów i Młodych Pracowników Nauki. Rys historyczny*, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 1998, nr 4, s. IX-X (wkładka).
- 32 *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1980*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1980, s. 29.
- 33 M. Eckert, W. Hładkiewicz, *op. cit.*, s. 21.
- 34 *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1980...*, s. 32.
- 35 M. Eckert, W. Hładkiewicz, *op. cit.*, s. 23.
- 36 *Ibidem*, s. 23-24.
- 37 *Odszedł Profesor Jerzy Wróbel...*, „Biuletyn Informacyjny WSI” 1995, nr 6, s. 10; M. Eckert, *Prof. dr hab. inż. Jerzy Wróbel (1952-1995)*, „Studia Zielonogórskie” 1996, nr 2, s. 217-223; J. Nowak, *Jerzy Wróbel (1952-1995). Wspomnienie*, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 2000, nr 5/6, s. 27; P.D. Kluge, S. Kaługa, *Profesor Jerzy Wróbel. Integracja europejska w regionie – wspomnienie z długiej drogi*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003, nr 9, s. 47-48.
- 38 M. Eckert, *op. cit.*, s. 31.
- 39 *Ibidem*, s. 35.
- 40 *Ibidem*, s. 40.
- 41 *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1980...*, s. 34.
- 42 H. Szczegółła, *Pierwsze lata Wyższej Szkoły Inżynierskiej (1965-1969)...*, s. 35.
- 43 M. Eckert, *op. cit.*, s. 27.
- 44 *Ibidem*, s. 28-29.
- 45 *Ibidem*, s. 27.
- 46 M. Eckert, W. Hładkiewicz, *op. cit.*, s. 58.
- 47 H. Szczegółła, *Pierwsze lata Wyższej Szkoły Inżynierskiej (1965-1969)...*, s. 36.
- 48 Por.: Cz. Osękowski, *Marzec 1968 na Ziemi Lubuskiej*, „Studia Zachodnie” 1999, t. 4, s. 233-234; Archiwum Państwowe w Zielonej Górze Oddział w Wilkowie: Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Zielonej Górze. Wydział Ogólny. Informacje o sytuacji w wyższych uczelniach i punktach konsultacyjnych 1962-1975: Ocena sytuacji politycznej w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Zielonej Górze, 10 kwietnia 1968, sygn. 1705.
- 49 M. Eckert, *op. cit.*, s. 31.
- 50 *Dni Gagarinowskie* '79, „Biuletyn Informacyjny WSI” 1979, nr 4, s. 1.
- 51 M. Eckert, *op. cit.*, s. 31.
- 52 A. Buck, *Zielonogórskie czasopisma studenckie (1975-1978)*, „Studia Zielonogórskie” 2000, t. 6, s. 87-88.
- 53 M. Eckert, *op. cit.*, s. 41; M. Eckert, W. Hładkiewicz, *op. cit.*, s. 62; W. Hładkiewicz, *ZSP i SZSP w województwie zielonogórskim w latach 1957-1978*, [w:] *Z dziejów ruchu młodzieżowego na Ziemi Lubuskiej w latach 1945-1975*, red. H. Szczegółła, Zielona Góra 1980, s. 180-186.
- 54 M. Eckert, *Główne kierunki działalności dydaktycznej i wychowawczej*, [w:] *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1975*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1975, s. 48-49.
- 55 *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1980...*, s. 139.
- 56 *Ibidem*, s. 141; por.: R. Zaradny, *op. cit.*, s. 526-529.
- 57 *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1980...*, s. 142.
- 58 *Ibidem*, s. 142-143.
- 59 *Ibidem*, s. 145; „Biuletyn Informacyjny Wyższej Szkoły Inżynierskiej im. J. Gagarina w Zielonej Górze” 1978, nr 1, s. 22-24.
- 60 *Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1980...*, s. 156-158; *Wyższa Szkoła*

Inżynierska w Zielonej Górze 1965-1990, oprac. H. Samujłło, A. Politowicz, Zielona Góra 1990, s. 85-86.

61 H. Szczegóła, *Uczelnie zielonogórskie u progu kryzysu społeczno-gospodarczego (1975-1980)*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 7, s. 52.

62 K. Błaszczyk, *Powstanie i działalność Niezależnego Zrzeszenia Studentów w Wyższej Szkole Pedagogicznej w latach 1980-1982*, [w:] *Z dziejów Ziemi Lubuskiej po drugiej wojnie światowej*, t. 1, red. Cz. Osękowski, Zielona Góra 2005, s. 215-216. Informacje Jana Markowskiego, zastępcy Przewodniczącego Prezydium Zgromadzenia Uczelnianego NZS WSI.

63 *Encyklopedia Solidarności*, red. M. Łatkowska i in. (www.encyklopedia-solidarnosci.pl); *Absolwenci*, [w:] M. Eckert, W. Hładkiewicz, *op. cit.*, s. 86.

64 H. Szczegóła, *Szkolnictwo wyższe w Zielonej Górze w okresie kryzysu społecznego i politycznego 1979-1982*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 9, s. 52.

65 K. Błaszczyk, *Niezależne Zrzeszenie Studentów w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze po wprowadzeniu stanu wojennego*, [w:] *Z dziejów Ziemi Lubuskiej po II wojnie światowej*, t. 2: *Stan wojenny na Ziemi Lubuskiej*, red. Cz. Osękowski, R. Skobelski, Zielona Góra 2009, s. 141-142.

66 M. Eckert, W. Hładkiewicz, *op. cit.*, s. 25.

67 *Ibidem*, s. 24.

68 *Ibidem*, s. 26.

69 *Ibidem*, s. 27-28, 32.

70 *Ibidem*, s. 27.

71 M. Milek, *Droga do Politechniki Zielonogórskiej*, Zielona Góra 1996, s. 12.

72 M. Eckert, W. Hładkiewicz, *op. cit.*, s. 32-33.

73 *Ibidem*, s. 39.

74 M. Milek, *Droga do Politechniki Zielonogórskiej...*, s. 12.

75 M. Eckert, W. Hładkiewicz, *op. cit.*, s. 38-39.

76 *Wystąpienie inauguracyjne JM Rektora Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze* [prof. Mariana Miłka], „Biuletyn Informacyjny WSI” 1993, nr 8, wkładka, s. 3.

77 M. Eckert, W. Hładkiewicz, *op. cit.*, s. 34, 37.

78 <http://festiwal-piosenki.pl/> (stan z dnia 27.04.2011).

79 M. Milek, *Droga do Politechniki Zielonogórskiej...*, s. 23-42.

80 *Ibidem*, s. 46-106.

81 *Ustawa z dnia 4 lipca 1996 roku o zmianie nazw niektórych wyższych szkół inżynierskich*, Dz.U. 1996 nr 100, poz. 463.

82 *Wystąpienie inauguracyjne JM Rektora Politechniki Zielonogórskiej prof. Michała Kisielewicz (1997)*, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 1997, nr 7, wkładka.

83 M. Kisielewicz, *Wprowadzenie*, [w:] *Politechnika Zielonogóraska. Działalność uczelni w roku akademickim 1997/1998*, Zielona Góra 1998, s. 7.

84 S. Sałwacka, *Nasza misja na dziesięć lat*, „Gazeta Zachodnia” 1999, nr 103, s. 3; L. K[alinowski], *ppk, Politechnika chce urosnąć*, „Gazeta Lubuska” 1999, nr 124, s. 29.

85 *Politechnika Zielonogóraska. Działalność uczelni w roku akademickim 1997/1998*, Zielona Góra 1998, s. 94.

86 *Politechnika Zielonogóraska. Działalność uczelni w roku akademickim 1999/2000*, Zielona Góra 2000, s. 108-109.

Wyższa Szkoła Nauczycielska i Wyższa Szkoła Pedagogiczna

1 J. Wąsicki, *Zarys rozwoju nauki i kształcenia nauczycieli na Ziemi Lubuskiej*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1981*, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1983, s. 14-15.

2 *Ibidem*, s. 14.

3 AP ZG Odział w Wilkowie: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza Komitet Wojewódzki w Zielonej Górze: Protokoły posiedzeń egzekutywy, lipiec 1970: Program rozwoju szkolnictwa wyższego w województwie zielonogórskim w latach 1971-1975 (projekt), załącznik do Protokołu nr 24 posiedzenia Egzekutywy KW PZPR w Zielonej Górze z dnia 29 lipca 1970 r., sygn. 321.

- 4 AP ZG: Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze. Wydział Organizacyjno-Prawny, Protokół Posiedzenia Prezydium WRN z dnia 14 maja 1970 roku, sygn. 937.
- 5 APZG: Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze. Wydział Organizacyjno-Prawny, Protokół Posiedzenia Prezydium WRN z dnia 4 marca 1971 roku, sygn. 937.
- 6 H. Szczegółła, *Zielonogórska droga do uniwersytetu*, cz. 2, „Studia Zielonogórskie” 2008, t. 14, s. 127; H. Szczegółła, *Powstanie uczelni pedagogicznej*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 4/5, s. 32; R. Zaradny, *Władza i społeczność Zielonej Góry w latach 1945-1975*, Zielona Góra 2009, s. 663-665.
- 7 *Zarządzenie Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z dnia 24 sierpnia 1971 r. w sprawie organizacji Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Zielonej Górze*, „Dziennik Urzędowy Ministerstwa Oświaty i Szkolnictwa Wyższego” 1971, nr A-11, poz. 91; H. Szczegółła, *Zielonogórska droga do uniwersytetu...*, cz. 2, s. 130.
- 8 H. Szczegółła, *Bronisław Ratuś (1935-1997)*, [w:] *Znani zielonogórzanie XIX i XX wieku*, cz. 2, red. H. Szczegółła, Zielona Góra 1999, s. 124-127; H. Szczegółła, *Bronisław Ratuś (1935-1997)*, „Studia Zielonogórskie” 2000, t. 6, s. 189-192.
- 9 H. Szczegółła, *Zielonogórska droga do uniwersytetu...*, cz. 2, s. 128.
- 10 *Ibidem*, s. 130; H. Szczegółła, *Działalność Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze w latach 1971-1975*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1975*, red. P. Szydlowski, Zielona Góra 1975, s. 11.
- 11 J. Wąsicki, *op. cit.*, s. 18-19.
- 12 H. Szczegółła, *Powstanie uczelni pedagogicznej...*, s. 33-34.
- 13 H. Szczegółła, *Zielonogórska droga do uniwersytetu...*, cz. 2, s. 132-133.
- 14 *Ibidem*, s. 133.
- 15 H. Szczegółła, *Stefan Boliński 1934-2003*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003, nr 4/5, s. 58-59.
- 16 H. Szczegółła, *Zielonogórska droga do uniwersytetu...*, cz. 2, s. 134.
- 17 H. Szczegółła, *Henryk Pochanke (1915-1986)*, [w:] *Znani zielonogórzanie XIX i XX wieku*, cz. 1, red. H. Szczegółła, Zielona Góra 1996, s. 162-165; Henryk Pochanke, [w:] *Służyli polskiej szkole. Sylwetki nauczycieli i działaczy oświatowych Środkowego Nadodrza z lat 1945-1989*, red. W. Korcz, Zielona Góra 1990, s. 104-107.
- 18 H. Szczegółła, *Zielonogórska droga do uniwersytetu...*, cz. 2, s. 135; J. Wąsicki, *op. cit.*, s. 18-19.
- 19 H. Szczegółła, *Zielonogórska droga do uniwersytetu...*, cz. 2, s. 135, H. Szczegółła, *Działalność Wyższej Szkoły Pedagogicznej...*, s. 10.
- 20 *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 września 1973 roku w sprawie przekształcenia Wyższych Szkół Nauczycielskich w Kielcach i w Zielonej Górze w Wyższe Szkoły Pedagogiczne*, Dz.U. 1973, nr 39, poz. 232.
- 21 H. Szczegółła, *Przemówienie inauguracyjne*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze. Skład osobowy w roku akademickim 1973/1974*, Zielona Góra 1973, s. 17; H. Szczegółła, *Przemówienie inauguracyjne*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna. Skład osobowy w roku akademickim 1974/75*, Zielona Góra 1974, s. 6.
- 22 H. Szczegółła, *Działalność Wyższej Szkoły Pedagogicznej...*, s. 10-13.
- 23 H. Szczegółła, *Uczelnie zielonogórskie u progu kryzysu społeczno-gospodarczego (1975-1980)*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 7, s. 36.
- 24 H. Szczegółła, *Działalność Wyższej Szkoły Pedagogicznej...*, s. 26-27.
- 25 *Ibidem*, s. 26; J. Wąsicki, *op. cit.*, s. 31-32.
- 26 H. Szczegółła, *Działalność Wyższej Szkoły Pedagogicznej...*, s. 25-26.
- 27 J. Rečko, *Władysław Magnuszewski (1925-1996). Historyk literatury i nauczyciel*, [w:] *Znani zielonogórzanie...*, cz. 2, s. 75-79; J. Rečko, *Magnuszewski Władysław, historyk literatury, profesor*, [w:] *Słownik badaczy literatury polskiej*, red. J. Starnawski, t. 4, Łódź 2001, s. 246-249; J. Rečko, *Prof. dr hab. Władysław Magnuszewski (1925-1996)*, [w:] *Literatura, kultura, język. Z warsztatów badawczych*, red. J. Rečko, Zielona Góra 2000, s. 9-10.
- 28 J. Wąsicki, *op. cit.*, s. 28-30.
- 29 K. Bartkiewicz, *Wydział Humanistyczny*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1981*, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1983, s. 64-65.

- 30 R. Stankiewicz, *Wydział Pedagogiczny*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1981...*, s. 103-104.
- 31 Por.: *Bibliografia publikacji pracowników Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze 1971-1981*, oprac. A. Ciałowicz, Zielona Góra 1983.
- 32 H. Szczegółła, *Działalność Wyższej Szkoły Pedagogicznej...*, s. 28.
- 33 W. Hładkiewicz, *ZSP i SZSP na WSP w latach 1971-1980. Przeobrażenia strukturalne*, [w:] *Z dziejów ruchu studenckiego 1971-1981*, red. A. Buck, Zielona Góra 1982, s. 5-6; R. Zaradny, *op. cit.*, s. 528-529.
- 34 A. Buck, W. Hładkiewicz, *Socjalistyczny Związek Studentów Polskich*, [w:] *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1981...*, s. 192-193; por.: W. Hładkiewicz, *Przejawy i efekty pracy ideowo-wychowawczej oraz politycznej SZSP na WSP w latach 1973-1980. Kultura polityczna studentów*, [w:] *Z dziejów ruchu studenckiego...*, s. 15-27; W. Hładkiewicz, *ZSP i SZSP w województwie zielonogórskim w latach 1957-1978*, [w:] *Z dziejów ruchu młodzieżowego na Ziemi Lubuskiej w latach 1945-1975*, red. H. Szczegółła, Zielona Góra 1980, s. 186-188.
- 35 R. Zaradny, *Kultura studencka w latach 70. XX wieku w Zielonej Górze*, [w:] *W służbie władzy czy społeczeństwa? Wybrane problemy kultury i nauki na Środkowym Nadodrzu w latach 1945-1989*, red. P. Bartkowiak, D. Kotlarek, Zielona Góra 2010, s. 123-130.
- 36 W. Hładkiewicz, *Rozwój studenckiego ruchu naukowego na WSP (1971-1980)*, [w:] *Z dziejów ruchu studenckiego...*, s. 38-42.
- 37 E. Kurzawa, *Studencki ruch muzyczny, plastyka studencka, działalność klubów*, [w:] *Z dziejów ruchu studenckiego...*, s. 46-48; H. Szczegółła, *Działalność Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze...*, s. 26; A. Buck, W. Hładkiewicz, *op. cit.*, s. 98-199; *Wzięliśmy się z żartu. Rozmowa z Adamem Ruszczyńskim, liderem Grupy Rogala z Zielonej Góry, która obchodzi 30 rocznicę...*, rozmawiała D. Kuleszyńska, „Gazeta Lubuska” 2008, nr 191, s. 13.
- 38 A. Buck, *Literacki ruch młodych*, [w:] *Z dziejów ruchu studenckiego...*, s. 65-74; A. Buck, *Literacki ruch młodych w Zielonej Górze (1975-1979)*, „Studia Zielonogórskie” 1998, t. 4, s. 113-124; C. Markiewicz, *Młoda poezja zielonogórska – wczoraj i dziś*, „Studia Zielonogórskie” 1998, t. 4, s. 130; R. Rusiak, *Życie literackie w Zielonej Górze w drugiej połowie lat 70. XX wieku*, „Studia Zielonogórskie” 2006, t. 12, s. 148-154.
- 39 A. Buck, *Teatry studenckie (1975-1980)*, [w:] *Z dziejów ruchu studenckiego...*, s. 53-64.
- 40 A. Buck, *Działalność wydawnicza studentów WSP*, [w:] *Z dziejów ruchu studenckiego...*, s. 109-139; A. Buck, *Zielonogórskie czasopisma studenckie (1975-1978)*, „Studia Zielonogórskie” 2000, t. 6, s. 87-114; A. Sobecka, *Zielonogórskie czasopisma studenckie 1959-1975*, [w:] *Czasopisma studenckie w Polsce 1971-1976*, red. A.K. Waśkiewicz, Warszawa 1977, s. 184-195.
- 41 A. Buck, W. Hładkiewicz, *op. cit.*, s. 198.
- 42 H. Szczegółła, *Działalność Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze w latach 1971-1981...*, s. 28.
- 43 *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze. Informator*, oprac. B. Sarnecka, A. Tokarska, A. Toczewski, Zielona Góra 1980, s. 40-41.
- 44 H. Szczegółła, „Historyczny” zjazd historyków w Zielonej Górze, [w:] *50 lat Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze*, red. D. Dolański, Zielona Góra 2005, s. 53-62.
- 45 K. Błaszczyk, *Powstanie i działalność Niezależnego Zrzeszenia Studentów w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze w latach 1980-1982*, [w:] *Z dziejów Ziemi Lubuskiej po drugiej wojnie światowej*, t. 1, red. Cz. Osękowski, Zielona Góra 2005, s. 216-217.
- 46 H. Szczegółła, *Szkolnictwo wyższe w Zielonej Górze w okresie kryzysu społecznego i politycznego (1979-1982)*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 9, s. 52.
- 47 *Zbiory Hieronima Szczegółły: Przemówienie inauguracyjne – rok akademicki 1981/1982*, kopia maszynopisu.
- 48 H. Szczegółła, *Szkolnictwo wyższe w Zielonej Górze...*, s. 53.
- 49 *Ibidem*, s. 53.
- 50 K. Błaszczyk, *op. cit.*, s. 221.
- 51 *Zbiory Hieronima Szczegółły: Uchwała Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze, z 30 listopada 1981 roku*, kopia maszynopisu.
- 52 H. Szczegółła, *Szkolnictwo wyższe w Zielonej Górze...*, s. 53.
- 53 *Zbiory Hieronima Szczegółły: Oświadczenie pracowników Zielonogórskiego Kombinatoru*

Budowlanego w związku z uchwałą senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze, 7 grudnia 1981, kopia maszynopisu.

- 54 H. Szczegół, *Szkolnictwo wyższe w Zielonej Górze...*, s. 53.
- 55 *Ibidem*, s. 5.
- 56 J. Wallis, *Oświata i kultura w okresie stanu wojennego w województwie zielonogórskim*, [w:] *Z dziejów Ziemi Lubuskiej...*, t. 2: *Stan wojenny na Ziemi Lubuskiej*, red. Cz. Osekowski, R. Skobelski, Zielona Góra 2009, s. 106-114.
- 57 K. Błaszczyk, *Niezależne Zrzeszenie Studentów w Wyższej szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze po wprowadzeniu stanu wojennego*, [w:] *Z dziejów Ziemi Lubuskiej...*, t. 2, s. 141-142.
- 58 *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze. Informator*, oprac. B. Sarnecka, K. Terlecki, R. Zaradny, Zielona Góra 1983, s. 47-52.
- 59 *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1981-1984*, oprac. A. Gajda, Zielona Góra 1984, s. 7.
- 60 *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze. Informator*, 1983, s. 59-61.
- 61 *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1981-1984...*, s. 5.
- 62 Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Materiały sprawozdawczo-programowe na posiedzenie Senatu WSP 29-30 maja 1989, Zielona Góra, 22 maja 1989, sygn. II 188343/II; Materiały sprawozdawczo-programowe na posiedzenie Senatu WSP w dniach 31 maja – 1 czerwca 1990 r., Zielona Góra 28 maja 1990, sygn. II 188341/II; Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1981-1984...*, s. 5, 95.
- 63 *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1981-1984...*, s. 7, 92.
- 64 Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Sprawozdania Dziekanów Wydziałów WSP*, [w:] *Materiały sprawozdawczo-programowe na posiedzenie Senatu WSP w dniach 31 maja – 1 czerwca 1990 r.; Skład osobowy Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze w roku akademickim 1988/1989. Stan na 31 grudnia 1988*, Zielona Góra 1989.
- 65 Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Sprawozdanie ze współpracy naukowej i dydaktycznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze z zagranicą w roku kalendarzowym 1989 i latach kalendarzowych 1987 i 1988*, [w:] *Materiały sprawozdawczo-programowe na posiedzenie Senatu WSP w dniach 31 maja – 1 czerwca 1990 r.*, s. 61-67.
- 66 Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Sprawozdanie dziekana Wydziału Humanistycznego z działalności wydziału w roku akademickim 1989/90 i w kadencji 1987-1990 z dn. 21 maja 1990 r.*, [w:] *Materiały sprawozdawczo-programowe na posiedzenie Senatu WSP w dniach 31 maja – 1 czerwca 1990 r.*, s. 10, 95.
- 67 M. Matysik, *Parę słów dla historii*, [w:] W. Sikora, *Nie tylko... kabaret Potem*, Wrocław 1998, s. 244; *Pożegnanie „Potemu”*, „Głos Uczelni” 1999, nr 2/3, s. 22-23; M. Olejarz, *W kręgu kabaretu „Potem”*, „Rocznik Lubuski” 1988, t. 24, cz. 2: *Zielona Góra – instytucje kultury i ich społeczne kręgi*, red. E. Hajduk, E. Narkiewicz-Niedbalec, s. 187-188.
- 68 M. Matysik, *op. cit.*, s. 244-245; M. Olejarz, *op. cit.*, s. 188-192; Z. Haczek, *Po prostu zrób kabaret!*, „Gazeta Lubuska” 1989, nr 104, s. 3; hak. [Z. Haczek], *Na początku był „Potem”...*, „Gazeta Lubuska” 1990, nr 267, s. 4.
- 69 E. Kusz, *Pięknie śpiewanie*, „Nadodrże” 1989, nr 4, s. 3; W. Krodkiewska, *Profesor Irena Marciniak – postać i działalność*, [w:] *Muzyka wokalna: dzieła – wykonawstwo – konteksty. Księga pamiątkowa dedykowana Profesor Irenie Marciniak*, red. B. Tarasiewicz, Poznań 2008, s. 13; Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Sprawozdanie dziekana Wydziału Humanistycznego z działalności wydziału w roku akademickim 1989/90 i w kadencji 1987-1990 z dn. 21 maja 1990 r.*, [w:] *Materiały sprawozdawczo-programowe na posiedzenie Senatu WSP w dniach 31 maja – 1 czerwca 1990 r.*, s. 10.
- 70 Por.: *Informator Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze. Działalność dydaktyczno-wychowawcza, październik 1986*, oprac. B. Sarnecka, Zielona Góra 1987, s. 90-91.
- 71 *Trzydziestolecie ruchu pitagorejskiego*, rozmowa z dr Mieczysławem Trądem, matematykiem, opiekunem młodzieży uzdolnionej matematycznie. Rozmawiał A. Politowicz, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 9, s. 16-17; L. Kalinowski, *Matematyczne łamanie głowy*, „Gazeta Lubuska” 1999, nr 141, s. 13.
- 72 *Informator Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze. Działalność dydaktyczno-wychowawcza, październik 1986*, s. 86-88; *Informator Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej*

Górze. *Działalność dydaktyczno-wychowawcza, październik 1987*, oprac. B. Sarnecka, Zielona Góra 1988, s. 64-65; W. Borowik, *Atrakcyjna oferta DK „Mrowisko”*, „Gazeta Lubuska” 1989, nr 208, s. 7; Z. Haczek, *Będzie jak... w mrowisku*, „Gazeta Lubuska” 1990, nr 241, s. 7; R. Kowalik, *Studencki desant na osiedlu*, „Gazeta Nowa” 1992, nr 134, s. 17.

73 Por.: J.K. Baksalary, ..., [w:] *10 lat Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej w Zielonej Górze 1991-2001*, oprac. J. Berdyszak, Zielona Góra 2002, s. 7.

74 M. Matysik, *op. cit.*, s. 245; M. Olejarz, *op. cit.*, s. 193-196.

75 M. Jankowski, *Zespół „Raz, Dwa, Trzy”* (Kronika wydarzeń artystycznych), „Rocznik Lubuski” 1988, nr 24, cz. 2, s. 155-183.

76 Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze. *Sprawozdanie Rektora za lata 1969-1999*, oprac. D. Dolański, Zielona Góra 1999, s. 25, 44.

77 *Ibidem*, *passim*.

78 *Ibidem*, s. 14-15.

79 *Krakowski sukces*, „Głos Uczelni” 1997, nr 3/4, s. 23.

80 Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze. *Sprawozdanie Rektora za lata 1969-1999...*, s. 34, 37-41; *Pisma studenckie*, „Głos Uczelni” 1998, nr 2, s. 15; *Nowe gazety studenckie*, „Głos Uczelni” 1999, nr 1, s. 12.

81 Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze. *Sprawozdanie Rektora za lata 1969-1999...*, s. 32-34.

82 *Ibidem*, s. 42-43.

83 *Ibidem*, s. 25, 45.

84 B. Pasierb, *Forum. Akademia, ale co dalej?*, „Głos Uczelni” 1998, nr 1, s. 8-10.

85 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Sprawozdanie Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze za okres od 1 września 1999 r. do 31 sierpnia 2001 r.*, maszynopis, s. 3, 14, 19.

CZĘŚĆ DRUGA. Uniwersytet Zielonogórski

Powstanie Uniwersytetu Zielonogórskiego

1 *Sprawozdanie z posiedzenia senatu WSI z dn. 20 stycznia 1993*, „Biuletyn Informacyjny Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze” 1993, nr 2, s. 2.

2 *Sprawozdanie z posiedzenia senatu WSI z dn. 3 listopada 1993*, „Biuletyn Informacyjny Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze” 1993, nr 9, s. 2.

3 *Sprawozdanie z posiedzenia senatu WSI z dn. 3 listopada 1994*, „Biuletyn Informacyjny Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze” 1994, nr 6, s. 1.

4 *Sprawozdanie z posiedzenia senatu WSI z dn. 20 stycznia 1993*, s. 2.

5 *Sprawozdanie z posiedzenia senatu WSI z dn. 24 lutego 1993*, „Biuletyn Informacyjny Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze” 1993, nr 3, s. 1.

6 *Karłowaty uniwersytet? Rozmowa z prof. dr. hab. Jerzym Baksalarem, rektorem WSP*, rozmawiała M. Kordoń, „Gazeta Lubuska” 1993, nr 37, s. 10.

7 Zbiory prywatne H. Szczegóły: *Stanowisko Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego z dnia 3 lutego 1993 w sprawie propozycji połączenia uczelni z Wyższą Szkołą Inżynierską im. Jurija Gagarina*, kopia maszynopisu.

8 „Biuletyn Informacyjny Wyższej Szkoły Inżynierskiej” 1993, nr 4, s. 3.

9 *Sprawozdanie z posiedzenia senatu WSI z dnia 2 czerwca 1993*, „Biuletyn Informacyjny Wyższej Szkoły Inżynierskiej” 1993, nr 6.

10 *Stanowisko senatu w sprawie przygotowań do utworzenia Uniwersytetu Zielonogórskiego*, „Biuletyn Informacyjny Wyższej Szkoły Inżynierskiej” 1993, nr 6, s. 4.

11 *Razem czy osobno do Uniwersytetu Zielonogórskiego*, oprac. L. Kalinowski, „Gazeta Lubuska” 1994, nr 54, s. 9.

12 M. Fic, *Spotkanie rektorów*, „Głos Uczelni” 1997, nr 3/4, s. 9; *W obronie rangi WSP. Z przewodniczącym Konferencji Rektorów Wyższych Szkół Pedagogicznych, rektorem WSP w Krakowie, prof. dr. hab. Feliksem Kiriukiem rozmawia Dariusz Dolański*, „Głos Uczelni” 1997, nr 3/4, s. 10.

13 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Uchwała Senatu Wyższej Szkoły Pedago-*

gicznej im. T. Kotarbińskiego z dnia 28 stycznia 1998 roku nr 12/97/98 w sprawie nadania Nazwy Akademii Pedagogiczna.

14 W drodze do uniwersytetu. Rozmowa z prof. dr. hab. Hieronimem Szczegółą, rektorem Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze, rozmawiał L. Kalinowski, „Gazeta Lubuska” 1997, nr 131, s. 16; Nie powinniśmy mieć kompleksów... Z okazji inauguracji roku akademickiego z Rektorem prof. dr. hab. Hieronimem Szczegółą rozmawia Dariusz Dolański, „Głos Uczelni” 1997, nr 5, s. 12.

15 B. Pasierb, *Akademia, i co dalej!?*, „Głos Uczelni” 1998, nr 1; *Forum. Ranking, pieniądze, nauka* [J. Gil, W. Suleja, A.K. Wróblewski, D. Dolański, A. Wiśniewski, S. Gnot, A. Grobler] wkładka do „Głosu Uczelni” 1998, nr 6.

16 D. Dolański, *Spotkanie lubuskich rektorów*, „Głos Uczelni” 1998, nr 6, s. 6; L. Kalinowski, *Okrągły stół rektorów*, „Gazeta Lubuska” 1998, nr 295, s. 3.

17 *Uniwersytet Kazimierzowski*, „Gazeta Zachodnia” 1998, nr 296, s. 9; sprostowanie: „Głos Uczelni” 1998, nr 6, s. 22.

18 L. Kalinowski, *Którędy do Uniwersytetu Lubuskiego*, „Gazeta Lubuska” 1999, nr 1, s. 5.

19 *Lubuska droga do uniwersytetu. Ciąg dalszy*, „Głos Uczelni” 1999, nr 2/3, s. 11.

20 *Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze. Sprawozdanie Rektora za lata 1969-1999*, oprac. D. Dolański, Zielona Góra 1999, s. 12, 44.

21 A. S[iatecki], *Uniwersytet ambicji*, „Gazeta Lubuska” 1999, nr 114, s. 1, 3; A. Łukaszewicz, S. Sałwacka, *Ucieczka w uniwersytet*, „Gazeta Zachodnia” 1999, nr 114, s. 1.

22 L. Kalinowski, *Najkrótszą drogą do uniwersytetu*, „Gazeta Lubuska” 1999, nr 233, s. 3.

23 *Rektorem się bywa, rozmowa z rektorem Uniwersytetu Zielonogórskiego, prof. dr. hab. Michałem Kisielewiczem*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2001, nr 2, s. 25 (przedruk za: „Lubuskie Nadodrże” 2001, nr 11).

24 [S. Sałwacka], *Zróbmy fuzję*, „Gazeta Zachodnia” 1999, nr 305, s. 3.

25 M. Kordoń, *Uniwersytecki przymus*, „Gazeta Lubuska” 2000, nr 17, s. 3; *Uniwersytet może być udaną formułą. Rozmowa z prof. Michałem Kisielewiczem, Rektorem Politechniki*, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 2000, nr 4, s. 8-9.

26 L. Kalinowski, *Uniwersytet Zielonogórski?*, „Gazeta Lubuska” 2000, nr 70, s. 1.

27 S. Sałwacka, *Zaręczyny rektorów*, „Gazeta Zachodnia” 2000, nr 70, s. 1.

28 Wypowiedź Kazimierza Marcinkiewicza, „Gazeta Zachodnia” 2000, nr 70, s. 1; *List Andrzeja Brachmańskiego do redakcji*, „Gazeta Lubuska” 2000, nr 71, s. 8; S. Sałwacka, *Uniwersytet z emocjami*, „Gazeta Zachodnia” 2000, nr 72, s. 1, 5; L. Kalinowski, *Konieczność, a nie wola*, „Gazeta Lubuska” 2000, nr 73, s. 3; *List senatora Zbyszko Piwońskiego w sprawie utworzenia Uniwersytetu Zielonogórskiego*, „Gazeta Lubuska” 2000, nr 75, s. 5.

29 *Uniwersytet nie dostaje się w prezencie. Rozmowa z wiceministrem Jerzym Zdradą, przewodniczącym zespołu do spraw utworzenia Uniwersytetu Zielonogórskiego*, rozmawiała M. Kordoń, „Gazeta Lubuska” 2000, nr 88, s. 5.

30 S. Sałwacka, *Ślubny Prezent*, „Gazeta Zachodnia” 2000, nr 133, s. 3; S. Sałwacka, *Byleby nie kurnik. Gdzie będzie rektorat Uniwersytetu Zielonogórskiego*, „Gazeta Zachodnia” 2000, nr 169, s. 1.

31 L. Kalinowski, *Prezent od ministra*, „Gazeta Lubuska” 2000, nr 141, s. 7.

32 *Dział ministerialny „zespół uniwersytecki”*, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 2000, nr 4, s. 6-7.

33 P. Kieraciński, *Uniwersytet z połączenia*, „Forum Akademickie” 2001, nr 1, s. 28-30.

34 A. Politowicz, *Wspólny senat*, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 2001, nr 6, s. 4.

35 *Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o utworzeniu Uniwersytetu Zielonogórskiego w Zielonej Górze*, Dz.U. 2001 nr 74, poz. 782.

36 *Wystąpienie inauguracyjne JM Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. Michała Kisielewicza*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2001, nr 1, s. II.

37 P. Karpińczyk, *Wokół wyborów*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2002, nr 4/5, s. 6.

38 *Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: Uchwała senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 93 z dn. 4 czerwca 2003 roku w sprawie przyjęcia programu stabilizacji finansowej Uniwersytetu Zielonogórskiego*.

39 *Pytania o rozwój. Rozmowa z prof. Michałem Kisielewiczem, rektorem Uniwersytetu*, rozmawiał A. Politowicz, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003, nr 6, s. I-IV.

- 40 Wystąpienie inauguracyjne JM Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. dr. hab. Michała Kisielewicza, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 8, s. 1; Sprawozdanie z działalności uczelni za rok akademicki 2004/2005 JM. Rektora prof. dra hab. Michała Kisielewicza, „Uniwersytet Zielonogórski” 2005, nr 8, s. VI.
- 41 Wybory władz rektorskich na następną kadencję, „Uniwersytet Zielonogórski” 2005, nr 4/5, s. 5.
- 42 E. Sapeńko, Wybory na kadencję 2008/2012, „Uniwersytet Zielonogórski” 2008, nr 3, s. 4-5.
- 43 Wystąpienie inauguracyjne JM Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. dr. hab. Czesława Osękowskiego, „Uniwersytet Zielonogórski” 2005, nr 8, s. IV.
- 44 M. Stuce, *Uniwersyteckie inwestycje*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003, nr 8, s. 18-21; M. Stuce, *Uniwersyteckie inwestycje*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 8, s. 20-23.
- 45 *Sprawozdanie z działalności w roku akademickim 2002/2003. Uniwersytet Zielonogórski*, Zielona Góra 2003, s. 134; *Sprawozdanie z działalności w roku akademickim 2003/2004. Uniwersytet Zielonogórski*, Zielona Góra 2004, s. 178-179; *Sprawozdanie z działalności w roku akademickim 2009/2010. Uniwersytet Zielonogórski*, Zielona Góra 2010, s. 204-208.
- 46 *Proces boloński? Wdrażamy. Rozmowa z prof. Wielisławą Osmańską-Furmanek, Prorektorem ds. Jakości Kształcenia*, rozmawiała E. Sapeńko, „Uniwersytet Zielonogórski” 2005/2006, nr 10/1, s. 10.
- 47 K. Sozański, *Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości na Uniwersytecie Zielonogórskim*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2006, nr 4/5, s. 15.
- 48 G. Chwalibóg, *Małe, ale głośne*, „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej” 1999, nr 2, s. 27; G. Chwalibóg, *Magia i moc radia*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2001, nr 1, s. 38; G. Chwalibóg, *„Index” z Tobą, o Tobie, dla Ciebie*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003, nr 4/5, s. 49; J. Kapica-Curzytek, *Radio inne niż wszystkie*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2005, nr 3, s. 18-19.
- 49 E. Sapeńko, *Przepis na gazetę – 2*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2002, nr 9, s. 53; E. Sapeńko, *Przepis na gazetę – 2*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2007/2008, nr 9/1, s. 47-50.
- 50 A. Urbańska, *Big Band Uniwersytetu Zielonogórskiego. Orkiestra najlepsza w Polsce*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2002, nr 8, s. 46-47; A. Politowicz, *Po raz drugi Złota Tarka dla Big Bandu Uniwersytetu Zielonogórskiego*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003, nr 8, s. 56-58; A. Winiszewski, *Big Band Uniwersytetu Zielonogórskiego. Koncert gwiazd*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003/2004, nr 10/1, s. 50-51.
- 51 B. Tarasiewicz, *Uniwersyteckie Koncerty Kameralne „Ars Longa”*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2001, nr 2, s. 28; R. Ciesielski, *Uniwersyteckie Koncerty Kameralne „Ars Longa”*, Uniwersytet Zielonogórski 2004, nr 8, s. 29.
- 52 E. Makoś, *Uniwersytet Dzieciom*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003, nr 3, s. 24-27; A. Urbańska, *Final akcji „Uniwersytet Dzieciom” 2003/2004*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 2, s. 14-15; E. Sapeńko, *Akcja Uniwersytet Dzieciom*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2009, nr 2, s. 40.
- 53 B. Krzeszewska-Zmyślony, *I Dni Niemieckie w Zielonej Górze. 2-9 października 2003*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003/2004, nr 10/1, s. 13.
- 54 J. Korbicz, *Dni Nauki, Zielona Góra 2004*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2004, nr 8, s. 8.
- 55 A. Weber, K. Włoch, M. Sasiadek, *To już 10 lat... Centrum Przedsiębiorczości i Transferu Technologii*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2010, nr 4/5, s. 42.
- 56 A. Urbańska, *Młodzieżowy Uniwersytet Zielonogórski zastąpił „bUza”*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2010, nr 3, s. 19.
- 57 *Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego Tadeuszowi Kaczorkowi, 19 grudnia 2002 roku*, oprac. J. Korbicz, Zielona Góra 2002.
- 58 *Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego Ryszardowi Tadeusiewiczowi, 7 czerwca 2005 roku*, Zielona Góra 2005.
- 59 *Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego Julianowi Musielakowi, 4 czerwca 2007 roku*, Zielona Góra 2007.
- 60 *Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego Henrykowi Tuni, 22 czerwca 2007 roku*, Zielona Góra 2007.
- 61 *Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego Janowi Węglarzowi, 5 czerwca 2009 roku*, Zielona Góra 2009.

62 Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego Die-thardowi Pallaschke, 14 czerwca 2010, Zielona Góra 2011.

63 Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego Adamowi Dyczkowskiemu, 7 czerwca 2011 roku, Zielona Góra 2011.

Wydział Artystyczny

1 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: Uchwała Senatu UZ nr 354 z dn. 24 listopada 2010 roku w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej zmiany struktury organizacyjnej Wydziału Artystycznego; Zarządzenie Rektora nr 67 z dn. 24 listopada 2010 w sprawie struktury organizacyjnej Wydziału Artystycznego.

2 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: Uchwała Senatu UZ nr 131 z dnia 29 listopada 2003 roku w sprawie opinii dotyczącej zniesienia Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej w strukturze organizacyjnej Wydziału Artystycznego; Uchwała Senatu UZ nr 132 z dnia 19 listopada 2003 roku w sprawie opinii dotyczącej powołania Katedry Sztuki i Kultury Plastycznej w strukturze organizacyjnej Wydziału Artystycznego; Zarządzenie Rektora UZ nr 58 z dnia 19 listopada 2003 roku w sprawie zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Artystycznego.

3 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: Uchwała Senatu UZ nr 214 z dn. 25 listopada 2009 roku w sprawie opinii dotyczącej struktury organizacyjnej Wydziału Artystycznego; Zarządzenie Rektora UZ nr 51 z dnia 25 listopada 2009 roku w sprawie struktury organizacyjnej Wydziału Artystycznego.

4 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: Uchwała Senatu UZ nr 24 z dnia 16 października 2002 roku w sprawie zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Artystycznego; Zarządzenie Rektora UZ nr 7 z dnia 16 października 2002 roku w sprawie zmian wewnętrznej struktury organizacyjnej Wydziału Artystycznego.

5 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: Uchwała Senatu UZ nr 354 z dn. 24 listopada 2010 roku w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej zmiany struktury organizacyjnej Wydziału Artystycznego; Zarządzenie Rektora nr 67 z dn. 24 listopada 2010 w sprawie struktury organizacyjnej Wydziału Artystycznego.

Wydział Ekonomii i Zarządzania

1 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: Uchwała Senatu nr 229, z dnia 16 września 2004 roku sprawie likwidacji studiów zawodowych na poziomie inżynierskim na kierunku zarządzanie i marketing.

Wydział Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji

1 Niektóre publikacje o wydziale wskazują na rok 1991 (m.in. 40 lat Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji 1967-2007, red. A. Pieczyński, Zielona Góra 2007, s. 133), tymczasem zgodnie z dokumentacją WSI jednostka pod nową nazwą funkcjonuje od początku roku akademickiego 1993/1994. Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: Wykazy zatrudnionych nauczycieli akademickich za lata 1993-1996, sygn. 1/11/113 (zawierają one zmiany w strukturze uczelni).

Wydział Humanistyczny

1 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: Uchwała Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 341 z dn. 6 lipca 2005 r. w sprawie opinii dotyczącej zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Humanistycznego; Zarządzenie rektora UZ nr 38 z dn. 6 lipca 2005 r. w sprawie zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Humanistycznego.

2 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: Uchwała Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 174 z dn. 24 marca 2004 r. w sprawie opinii dotyczącej zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Humanistycznego; Zarządzenie rektora UZ nr 11 z dn. 24 marca 2004 r. w sprawie zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Humanistycznego.

3 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Uchwała Senatu nr 97 z dn. 30 stycznia 2002 roku w sprawie zniesienia nauczycielskich Kolegiów Językowych w strukturze Wydziału Humanistycznego oraz powołania Kolegium Języków Obcych jako jednostki pozawydziałowej; Zarządzenie rektora UZ nr 8 z dn. 31 stycznia 2002 r. w sprawie zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Humanistycznego.*

4 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Uchwała senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 57 z dnia 26 lutego 2003 roku w sprawie zmian organizacyjnych na Wydziale Humanistycznym oraz zmiany zasad działalności nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych.*

Wydział Matematyki, Informatyki i Ekonometrii

1 *Zarządzenie Nr 7 Minister Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 16 lutego 2004 r. w sprawie zmian organizacyjnych w Uniwersytecie Zielonogórskim, „Dziennik Urzędowy Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu” 2004, nr 2, poz. 8.*

Wydział Nauk Biologicznych

1 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Uchwała Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 361 z dn. 31 października 2007 roku w sprawie struktury organizacyjnej Wydziału Nauk Biologicznych; Zarządzenie Rektora UZ nr 60 z dn. 31 października w sprawie struktury organizacyjnej Wydziału Nauk Biologicznych.*

2 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Uchwała Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 44 z dn. 29 września 2009 roku w sprawie struktury organizacyjnej Wydziału Nauk Biologicznych.*

Wydział Pedagogiki, Socjologii i Nauki o Zdrowiu

1 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Uchwała Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 192 z dnia 12 maja 2004 roku w sprawie opinii dotyczącej zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Nauk Pedagogicznych i Społecznych.*

2 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Uchwała Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 158 z dnia 25 października 2006 roku w sprawie opinii dotyczącej struktury organizacyjnej Wydziału Nauk Pedagogicznych i Społecznych.*

3 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Uchwała Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 311 z dnia 27 czerwca 2007 roku w sprawie opinii dotyczącej struktury organizacyjnej Wydziału Nauk Pedagogicznych i Społecznych; Zarządzenie Rektora UZ nr 42 z dnia 27 czerwca 2007 roku w sprawie struktury organizacyjnej Wydziału Nauk Pedagogicznych i Społecznych.*

4 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Uchwała Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 357 z dnia 31 października 2008 roku w sprawie zmiany nazwy Wydziału Nauk Pedagogicznych i Społecznych na Wydział Pedagogiki, Socjologii i Nauki o Zdrowiu.*

Biblioteka Uniwersytecka

1 *Wystąpienie inauguracyjne JM Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. dra hab. Czesława Osękowski, „Uniwersytet Zielonogórski” 2005, nr 8, s. V.*

Jednostki międzywydziałowe

1 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Uchwała Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 142 z dnia 17 grudnia 2003 roku w sprawie powołania Centrum Kultury i Języka Niemieckiego.*

2 Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego: *Uchwała Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 93 z dnia 25 marca 2009 w sprawie likwidacji Studium Nauki Języków Obcych.*

BIBLIOGRAFIA

Nie zawiera materiałów opublikowanych w prasie regionalnej oraz w biuletynach wydawanych przez zielonogórskie uczelnie.

ŹRÓDŁA

Źródła archiwalne

Archiwum Państwowe w Zielonej Górze

- Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, Komitet Wojewódzki w Zielonej Górze.
- Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze.
- Zarząd Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze.

Archiwum Uniwersytetu Zielonogórskiego i jego jednostek

- Akta osobowe.
- Akta poszczególnych jednostek UZ.
- Sprawozdanie Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze za okres od 1 września 1999 r. do 31 sierpnia 2001, maszynopis.

Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego

- Materiały sprawozdawczo-programowe na posiedzenie Senatu WSP 29-30 maja 1989, Zielona Góra, 22 maja 1989, sygn. II 188343/II.
- Materiały sprawozdawczo-programowe na posiedzenie Senatu WSP w dniach 31 maja-1 czerwca 1990 r., Zielona Góra 28 maja 1990, sygn. II 188341/II.
- 5-letni plan rozwoju uczelni na lata 1976-1980. Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze, kwiecień 1977, oprawiony maszynopis.

Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze

- I Zjazd Lubuskiego Towarzystwa Naukowego, Zielona Góra, 22 lutego 1964 roku, opracowana dokumentacja.
- II Walny Zjazd Lubuskiego Towarzystwa Naukowego, Zielona Góra, 25 grudnia 1968, opracowana dokumentacja.
- III Walny Zjazd Lubuskiego Towarzystwa Naukowego, Zielona Góra 8 grudnia 1972, opracowana dokumentacja.
- IV Walny Zjazd Lubuskiego Towarzystwa Naukowego, Zielona Góra, 31 marca 1977, opracowana dokumentacja.
- Protokoły z posiedzeń Prezydium Lubuskiego Towarzystwa Naukowego, Zielona Góra 1964-1970, opracowany maszynopis.

Zbiory prywatne Hieronima Szczegóły

- Program rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego w województwie zielonogórskim w latach 1975-1990, Zielona Góra, luty 1975, kopia maszynopisu.
- Stanowisko Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego z dn. 3 lutego 1993 roku w sprawie propozycji połączenia uczelni z Wyższą Szkołą Inżynierską im. Jurija Gagarina, wydruk komputerowy.
- Przemówienie inauguracyjne – rok akademicki 1981/1982, kopia maszynopisu.
- Uchwała Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze, z 30 listopada 1981 roku, kopia maszynopisu.
- Oświadczenie pracowników Zielonogórskiego Kombinatoru Budowlanego w związku z uchwałą senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze, 7 grudnia 1981, kopia maszynopisu.

Czasopisma

- „Biuletyn Informacyjny Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze”, 1978-1996.
- „Biuletyn Politechniki Zielonogórskiej”, 1996-2001.
- „Gazeta Lubuska” (dawniej „Gazeta Zielonogórska”), 1950-2011.
- „Gazeta Nowa”, 1990-1993.
- „Gazeta Zachodnia” (regionalne wydanie „Gazety Wyborczej”), 1996-2011.
- „Głos Uczelni. Biuletyn Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze”, 1996-1999.
- „Nadodrze”, 1957-1990.
- „Uniwersytet Zielonogórski. Miesięcznik Społeczności Akademickiej”, 2001-2011.

Źródła publikowane

- Bibliografia publikacji pracowników Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze. Lata 1975-1988*, oprac. zbior., Zielona Góra 1993.
- Bibliografia publikacji pracowników Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze. Lata 1981-1985*, oprac. zbior., Zielona Góra 1993.
- Bibliografia publikacji pracowników Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze. Lata 1986-1990*, oprac. zbior., Zielona Góra 1994.
- Bibliografia publikacji pracowników Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze. Lata 1991-1993*, oprac. A. Dachtera, Zielona Góra 1995.

- Bibliografia publikacji pracowników Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze za lata 1991-1995*, oprac. E. Kwaśniewicz, Zielona Góra 1999.
- Bibliografia publikacji pracowników Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze 1971-1981*, oprac. A. Ciałowicz, Zielona Góra 1983.
- Bibliografia publikacji pracowników Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze za lata 1981-1985*, oprac. E. Kwaśniewicz, Zielona Góra 1987.
- Bibliografia publikacji pracowników Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze za lata 1986-1990*, oprac. E. Kwaśniewicz, Zielona Góra 1996.
- Biennial report 2007-2008. Institute of Control and Computation Engineering*, Zielona Góra 2009.
- Biliński T., *Organizacyjny, dydaktyczny i naukowy rozwój kierunku „budownictwo” na Wydziale Inżynierii Lądowej i Środowiska Uniwersytetu Zielonogórskiego*, Zielona Góra 2011.
- Informator dla kandydatów na studia dzienne, wieczorowe i zaoczne. Rok akademicki 1999/2000. Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Tadeusza Kotarbińskiego*, Zielona Góra 1999.
- Informator dla kandydatów na studia I stopnia (licencjackie i inżynierskie) w roku akademickim 2008/2009. Uniwersytet Zielonogórski*, Zielona Góra 2008.
- Informator dla kandydatów na studia I stopnia (licencjackie i inżynierskie) w roku akademickim 2009/2010. Uniwersytet Zielonogórski*, Zielona Góra 2009.
- Informator dla kandydatów na studia w roku akademickim 1998/1999. Politechnika Zielonogórska*, Zielona Góra 1998.
- Informator dla kandydatów na studia w roku akademickim 2000/2001. Politechnika Zielonogórska*, Zielona Góra 2000.
- Informator dla kandydatów na studia w roku akademickim 2001/2002. Politechnika Zielonogórska*, Zielona Góra 2001.
- Informator dla kandydatów na studia w roku akademickim 2002/2003. Uniwersytet Zielonogórski*, oprac. A. Urbańska, E. Sapeńko, Zielona Góra 2002.
- Informator dla kandydatów na studia w roku akademickim 2003/2004. Uniwersytet Zielonogórski*, Zielona Góra 2003.
- Informator dla kandydatów na studia w roku akademickim 2004/2005. Uniwersytet Zielonogórski*, Zielona Góra 2004.
- Informator dla kandydatów na studia w roku akademickim 2005/2006. Uniwersytet Zielonogórski*, Zielona Góra 2005.
- Informator i skład osobowy w roku akademickim 1977/1978. Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze*, oprac. E. Galant i in., Zielona Góra 1978.
- Informator i skład osobowy w roku akademickim 1978/79. Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze*, Zielona Góra 1979.
- Informator i skład osobowy w roku akademickim 1979/80. Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze*, Zielona Góra 1980.
- Informator o studiach w Instytucie Filologii Germańskiej. ECTS. Uniwersytet Zielonogórski, Wydział Humanistyczny, 2004/2005*, oprac. R. Buczek, współ. P. Zimniak, Zielona Góra 2004.
- Informator o studiach w Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej. ECTS. Uniwersytet Zielonogórski, Wydział Humanistyczny, 2004/2005*, oprac. H. Jóźwiak, współ. A. Łazarz-Kinal, A. Urban-Podolan, Zielona Góra 2004.
- Informator o studiach w Instytucie Filozofii. ECTS. Uniwersytet Zielonogórski, Wydział Humanistyczny, 2006/2007*, oprac. S. Hanuszewicz, M. Witek, Zielona Góra 2006.

- Informator o studiach w Instytucie Historii. ECTS. Uniwersytet Zielonogórski, Wydział Humanistyczny, 2004/2005, oprac. R. Skobelski, G. Wyder, Zielona Góra 2004.*
- Informator o studiach w Instytucie Politologii. ECTS. Uniwersytet Zielonogórski, Wydział Humanistyczny, 2004/2005, oprac. B. Nitschke, R. Michalak, Zielona Góra 2004.*
- Informator o studiach w Instytucie Politologii. ECTS. Uniwersytet Zielonogórski, Wydział Humanistyczny, 2004/2005, oprac. B. Nitschke, R. Michalak, Zielona Góra 2004.*
- Informator o studiach w Instytucie Politologii. ECTS. Uniwersytet Zielonogórski, Wydział Humanistyczny, 2003/2004, oprac. M. Bil, R. Michalak, Zielona Góra 2003.*
- Informator o studiach na Wydziale Humanistycznym na kierunku historia. Instytut Historii. ECTS. Uniwersytet Zielonogórski, Wydział Humanistyczny, 2005/2006, oprac. R. Skobelski, Zielona Góra 2005.*
- Informator o studiach na Wydziale Humanistycznym na kierunku politologia. Instytut Politologii. ECTS. Uniwersytet Zielonogórski, Wydział Humanistyczny, 2005/2006, oprac. B. Nitschke, R. Michalak, Zielona Góra 2005.*
- Informator o studiach. Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze, oprac. H. Nowakowska, Zielona Góra 1998.*
- Informator o studiach. Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze, oprac. H. Nowakowska, Zielona Góra 1999.*
- Informator Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze. Działalność dydaktyczno-wychowawcza, październik 1989, oprac. B. Sarnecka, Zielona Góra 1990.*
- Informator Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze. Działalność dydaktyczno-wychowawcza, październik 1990, oprac. B. Sarnecka, Zielona Góra 1990.*
- Informator Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze, październik 1983, oprac. A. Gajda, B. Sarnecka, R. Zaradny, Zielona Góra 1983.*
- Informator Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze, październik 1984, oprac. A. Gajda, B. Sarnecka, Zielona Góra 1984.*
- Informator Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze. Działalność dydaktyczno-wychowawcza, październik 1985, oprac. B. Sarnecka, Zielona Góra 1986.*
- Informator Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze. Działalność dydaktyczno-wychowawcza, październik 1986, oprac. B. Sarnecka, Zielona Góra 1987.*
- Informator Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze. Działalność dydaktyczno-wychowawcza, październik 1987, oprac. B. Sarnecka, Zielona Góra 1988.*
- Informator Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze. Działalność naukowo-badawcza, luty 1987, oprac. B. Sarnecka, Zielona Góra 1987.*
- Informator Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze. Działalność naukowo-badawcza, luty 1988, Zielona Góra 1988.*
- Informator Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze. Działalność naukowo-badawcza, luty 1989, oprac. B. Sarnecka, Zielona Góra 1989.*
- Informator. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze, oprac. B. Sarnecka, K. Terlecki, R. Zaradny, Zielona Góra 1983.*
- Informator. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze, oprac. B. Sarnecka, A. Tokarska, A. Toczewski, Zielona Góra 1980.*
- Kostrzewski B., *Czas uruchomić Muzeum w Zielonej Górze, „Z Otchłani Wieków”* 1952, nr 21.
- Lubuskie Towarzystwo Kultury w latach 1957-1962 (*sprawozdanie z działalności*), Zielona Góra 1962.

- Politechnika Zielonogórska. Działalność uczelni w roku akademickim 1997/1998*, Zielona Góra 1998.
- Politechnika Zielonogórska. Działalność uczelni w roku akademickim 1999/2000*, Zielona Góra 2000.
- Prace naukowo-badawcze realizowane w ramach badań własnych i działalności statutowej w 1992 roku*. Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze, oprac. B. Bieżańska, Zielona Góra 1994.
- Prace naukowo-badawcze realizowane w ramach badań własnych i działalności statutowej w 1993 roku*. Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze, oprac. B. Bieżańska, Zielona Góra 1994.
- Program działalności WSIInż w latach 1978/79-1980/81*, Zielona Góra 1981.
- Program działalności Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze w roku akademickim 1977/78*, Zielona Góra 1977.
- Program rozwoju i działalności Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze w latach 1985-1990*, Zielona Góra 1984.
- Program rozwoju uczelni do roku 2000*. Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze, Zielona Góra 1988.
- Program rozwoju Wyższej Szkoły Pedagogicznej do roku 1980*, red. A. Toczewski, Zielona Góra 1974.
- Program wykładów oraz skład osobowy na rok akademicki 1965/1966*. Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze, red. S. Wachnowski, Zielona Góra 1966.
- Program wykładów oraz skład osobowy na rok akademicki 1966/1967*. Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze, red. T. Gałęcki, S. Laber, Zielona Góra 1967.
- Propozycje problematyki badań naukowych na lata 1991-2000*. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze, Zielona Góra 1988.
- Przewodnik dla kandydatów na studia w Wyższej szkole Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze, rok akademicki 1992/1993*, Zielona Góra [1992].
- Ramowy plan działalności podstawowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze na rok akademicki 1984/1985*, Zielona Góra 1984.
- Ramowy plan działalności podstawowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze na rok akademicki 1985/1986*, Zielona Góra 1985.
- Ramowy plan działalności podstawowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze na rok akademicki 1986/1987*, Zielona Góra 1986.
- Ramowy plan działalności podstawowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze na rok akademicki 1987/1988*, Zielona Góra 1987.
- Ramowy plan działalności podstawowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze na rok akademicki 1988/1989*, Zielona Góra 1988.
- Ramowy plan działalności podstawowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze na rok akademicki 1990/1991*, Zielona Góra 1990.
- Skład osobowy w roku akademickim 1969/70*. Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze, oprac. H. Szczegóła, Zielona Góra 1970.
- Skład osobowy w roku akademickim 1970/71*. Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze, oprac. H. Szczegóła, B. Ratuś, Zielona Góra 1971.
- Skład osobowy w roku akademickim 1973/1974*. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze, Zielona Góra 1973.
- Skład osobowy w roku akademickim 1974/1975*. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze, red. A. Toczewski, Zielona Góra 1974.
- Skład osobowy w roku akademickim 1976/1977*. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze, Zielona Góra 1977.

- Skład osobowy Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze z dnia 31 stycznia 1997*, oprac. D. Dolański, Zielona Góra 1997.
- Skład osobowy Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze z dnia 31 grudnia 1997*, oprac. D. Dolański, Zielona Góra 1998.
- Skład osobowy Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze w roku akademickim 1985/1986*, oprac. R. Zaradny, Zielona Góra 1986.
- Skład osobowy Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze w roku akademickim 1982/1983*, oprac. R. Zaradny, Zielona Góra 1986.
- Skład osobowy Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze w roku akademickim 1984/1985. Stan prawny na dzień 5 listopada 1984*, oprac. R. Zaradny, Zielona Góra 1985.
- Skład osobowy Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze w roku akademickim 1988/1989. Stan prawny na dzień 31 grudnia 1988*, Zielona Góra 1985.
- Sprawozdanie na inaugurację roku akademickiego 1997/1998*. Politechnika Zielonogórska, Zielona Góra 1997.
- Sprawozdanie rektora za lata 1996-1999. Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze*, oprac. D. Dolański, Zielona Góra 1999.
- Sprawozdanie z działalności w roku akademickim 2002/2003*. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra 2003.
- Sprawozdanie z działalności w roku akademickim 2003/2004*. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra 2004.
- Sprawozdanie z działalności w roku akademickim 2004/2005*. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra 2005.
- Sprawozdanie z działalności w roku akademickim 2005/2006*. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra 2006.
- Sprawozdanie z działalności w roku akademickim 2006/2007*. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra 2007.
- Sprawozdanie z działalności w roku akademickim 2007/2008*. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra 2008.
- Sprawozdanie z działalności w roku akademickim 2008/2009*. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra 2009.
- Sprawozdanie z działalności w roku akademickim 2009/2010*. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra 2010.
- Sprawozdanie z działalności w roku akademickim 2010/2011*. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra 2011.
- Technical University of Zielona Góra. ECTS 2000*, oprac. J. Korbicz, Zielona Góra 2000.
- Współpraca z zagranicą w roku 1994. Sprawozdania z wyjazdów oraz przyjęć gości zagranicznych [WSI]*, oprac. M. Kupisz, Zielona Góra 1995.
- Współpraca z zagranicą w roku 1995. Sprawozdania z wyjazdów oraz przyjęć gości zagranicznych [WSI]*, oprac. M. Kupisz, Zielona Góra 1996.
- Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina. Program rozwoju uczelni do roku 2000*, Zielona Góra 1988.
- Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze. Struktury organizacyjne uczelni*, Zielona Góra 1994.
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1981-1984*, oprac. A. Gajda, Zielona Góra 1984.

Foldery, materiały reklamowe i druki pamiątkowe

- 10 lat przyjaźni i współpracy / 10 Jahre Freundschaft und Zusammenarbeit 1974-1984. Wyższa Szkoła Inżynierska im. J. Gagarina w Zielonej Górze – Technische Hochschule Ilmenau, oprac. B. Friedrich, J. Wróbel, Zielona Góra – Ilmenau 1984.
- 1974-1979. 5 rocznica podpisania umowy o współpracy pomiędzy Politechniką w Ilmenau/ NRD a Wyższą Szkołą Inżynierską im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze/PRL, oprac. B. Friedrich, J. Wróbel, Zielona Góra 1979.
- Friedrich B., Wróbel J., 15 Jahre Freundschaft und Zusammenarbeit zwischen Ingenieurhochschule „Jurij Gagarin“ Zielona Góra und der Technischen Hochschule Ilmenau / 15 lat przyjaźni i współpracy pomiędzy Wyższą Szkołą Inżynierską im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze i Politechniką w Ilmenau, Zielona Góra 1989.
- Institute of Control and Computation Engineering, Zielona Góra 2011.
- Lubuskie szkoły wyższe. Informator, oprac. D. Dolański, Zielona Góra 1999.
- Nowe laboratorium Instytutu Budownictwa Uniwersytetu Zielonogórskiego, red. E. Sapeńko, Zielona Góra 2007.
- Politechnika Zielonogórska, red. J. Korbicz, Zielona Góra 2000.
- Przybysze i tubylcy, [katalog prac Instytutu Sztuk Wizualnych], Zielona Góra 2011.
- Uniwersytet Zielonogórski, red. A. Politowicz, Zielona Góra 2001.
- Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego Adamowi Dyczkowskiemu, 7 czerwca 2011 roku, Zielona Góra 2011.
- Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego Diethardowi Pallaschke, 14 czerwca 2010, Zielona Góra 2011.
- Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego Tadeuszowi Kaczorkowi 19 grudnia 2002 roku, oprac. J. Korbicz, Zielona Góra 2002.
- Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego Ryszardowi Tadeusiewiczowi 7 czerwca 2005 roku, Zielona Góra 2005.
- Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego Julianowi Musielakowi 4 czerwca 2007 roku, Zielona Góra 2007.
- Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego Henrykowi Tuni 22 czerwca 2007 roku, Zielona Góra 2007.
- Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego Janowi Węglarzowi 5 czerwca 2009 roku, Zielona Góra 2009.
- Uniwersytet Zielonogórski. Nauka i współpraca z zagranicą, oprac. J. Korbicz, Zielona Góra 2002.
- Uniwersytet Zielonogórski / University of Zielona Góra, Zielona Góra [2006].
- Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze, oprac. M. Eckert, Zielona Góra 1979.
- Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina. Informator dla przemysłu, Zielona Góra 1978.
- Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze – Higher College of Engineering in Zielona Góra – Technische Hochschule in Zielona Góra, oprac. A. Politowicz, T. Zakrzewski, Zielona Góra br.
- Wyższa Szkoła Inżynierska. Informator nie tylko dla przemysłu, Zielona Góra 1994.
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze. Powstanie i rozwój, red. K. Terlecki, Zielona Góra 1985.
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze. Powstanie i rozwój 1971-1988, red. K. Terlecki, Zielona Góra 1988.

Zielonogórskie Targi Pracy ETAT 2003. 27 marca 2003, Budynek Wydziału Nauk Ścisłych Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2002.

Akty prawne

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 3 czerwca 1965 roku w sprawie utworzenia Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze, Dz.U. 1965, nr 23, poz. 144.*
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 września 1973 roku w sprawie przekształcenia Wyższych Szkół Nauczycielskich w Kielcach i w Zielonej Górze w Wyższe Szkoły Pedagogiczne, Dz.U. 1973, nr 39, poz. 232.*
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 lipca 1971 roku w sprawie utworzenia Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Zielonej Górze, Dz.U. 1971, nr 21, poz. 195.*
- Ustawa z dnia 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym, Dz.U. 1990, nr 65, poz. 385.*
- Ustawa z dnia 15 lutego 1989 roku o nadaniu Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze imienia Tadeusza Kotarbińskiego, Dz.U. 1989, nr 6, poz. 36.*
- Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, Dz.U. 2005, nr 164, poz. 1365.*
- Ustawa z dnia 4 lipca 1996 roku o zmianie nazw niektórych wyższych szkół inżynierskich, Dz.U. 1996, nr 100, poz. 463.*
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o utworzeniu Uniwersytetu Zielonogórskiego w Zielonej Górze, Dz.U. 2001, nr 74, poz. 782.*
- Statut Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2001.*
- Zarządzenie Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z dn. 24 sierpnia 1971 roku w sprawie organizacji Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Zielonej Górze, Dziennik Urzędowy MOiSW, 1971, nr A-11, poz. 91.*
- Zarządzenie Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z dnia 24 sierpnia 1971 r. w sprawie organizacji Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Zielonej Górze, Dziennik Urzędowy Ministerstwa Oświaty i Szkolnictwa Wyższego, 1971, nr A-11, poz. 91.*
- Zarządzenie Nr 7 Minister Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 16 lutego 2004 r. w sprawie zmian organizacyjnych w Uniwersytecie Zielonogórskim, Dziennik Urzędowy Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu, 2004, nr 2, poz. 8.*

Pamiętniki i wspomnienia

- Benyskiewicz J., Muszyński J., *Profesor dr Jan Wąsicki*, „Studia Zielonogórskie” 1996, t. 2.
- Burda B., *Profesor Kazimierz Bartkiewicz. Moje wspomnienie*, „Uniwersytet Zielonogórski” 2003, nr 9.
- Jak budowano norwidowską bibliotekę. Ze wspomnień dra Grzegorza Chmielewskiego, dyrektora zielonogórskiej WiMBP im. C. Norwida w latach 1960-1991*, „Pionierzy” 2003, nr 3.
- Korcz W., *Dzień pierwszy i następne*, cz. 1, „Studia Zielonogórskie” 1998, t. 4; cz. 2, 1999, t. 5; cz. 3, 2000, t. 5; cz. 4, 2001, t. 7; cz. 5, 2003, t. 9; cz. 6, 2004, t. 10; cz. 7, 2006, t. 12; cz. 8, 2007, t. 13; cz. 9, 2008, t. 14; cz. 10, 2009, t. 15; cz. 11, 2010, t. 16.
- Korcz-Dziadosz J., *Życie z sensem*, Zielona Góra 2002.
- Mencel T., *O pracy archiwistów na ziemiach zachodnich i północnych w pierwszych latach po wyzwoleniu*, „Archeion” 1987, nr 83, s. 124.
- Milek M., *Droga do Politechniki Zielonogórskiej*, Zielona Góra 1996.

Wąsicki J., *Wspomnienia z działalności PTH w Poznaniu i Zielonej Górze*, [w:] *Polskie Towarzystwo Historyczne 1886-1986*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1990.

OPRACOWANIA

- 10 lat Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej w Zielonej Górze 1991-2001, oprac. J. Berdyszak, Zielona Góra 2002.
- 25-lecie Wydziału Mechanicznego Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze, [oprac. J. Godziszewski], Zielona Góra br.
- 30 lat Wydziału Elektrycznego 1967-1997, red. J. Korbicz, Zielona Góra 1997.
- 30 lat Wydziału Mechanicznego 1967-1997, red. K. Bącal i in., Zielona Góra 1997.
- 40 lat Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego na Ziemi Lubuskiej, red. A. Dębowski i in., Zielona Góra 1999.
- 40 lat Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji Uniwersytetu Zielonogórskiego, red. A. Pieczyński, Zielona Góra 2007.
- 50 lat Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze, red. D. Dolański, Zielona Góra 2005.
- Benyskiewicz J., *Jan Wąsicki (1921-1995)*, [w:] *50 lat Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze*, red. D. Dolański, Zielona Góra 2005.
- Benyskiewicz J., *Profesor Hieronim Szczegółła – historyk Ziem Zachodnich*, „*Studia Zachodnie*” 1992, t. 1.
- Benyskiewicz J., *Władysław Korcz (1913-1997). Historyk, pionier badań nad dziejami Ziemi Lubuskiej, nauczyciel akademicki*, [w:] *Ludzie Środkowego Nadodrza. Wybrane szkice biograficzne (XII-XX wiek)*, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1998.
- Benyskiewicz J., *Szczegółła H., Zielona Góra. Zarys dziejów*, Poznań 1991.
- Biografia dr. hab. inż. Stanisława Misztala, profesora Politechniki Zielonogórskiej*, Zielona Góra 1998.
- Błaszczuk K., *Powstanie i działalność Niezależnego Zrzeszenia Studentów w Wyższej Szkole Pedagogicznej w latach 1980-1982*, [w:] *Z dziejów Ziemi Lubuskiej po drugiej wojnie światowej*, t. 1, red. Cz. Osękowski, Zielona Góra 2005.
- Buck A., *Literacki ruch młodych w Zielonej Górze (1975-1979)*, „*Studia Zielonogórskie*” 1998, t. 4.
- Buck A., *Zielonogórskie czasopisma studenckie (1975-1978)*, „*Studia Zielonogórskie*” 2000, t. 6.
- Charytonowicz J., *Prof. dr hab. Witold Rybarczyk – współtwórca polskiej ergonomii*, „*Bezpieczeństwo Pracy. Nauka i Praktyka*” 2007, nr 3.
- Chmielewska Z., *Biblioteka Publiczna w Zielonej Górze 1947-1972*, „*Przegląd Lubuski*” 1972, nr 2.
- Chmielewski G., *Miejska Biblioteka Publiczna w Zielonej Górze w latach 1947-1954*, „*Studia Zielonogórskie*” 1997, t. 3.
- Chmielewski G., *Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida jako księgownia regionalna*, „*Rocznik Lubuski*” 1998, t. 24, cz. 2: *Zielona Góra – instytucje kultury i ich społeczne kręgi*, red. E. Hajduk, E. Narkiewicz-Niedbalec.
- Cieślak F., *Tadeusz Mencil (6 VIII 1912 – 10 VIII 1987)*, „*Archeion*” 1990, nr 97.
- Ciosk A., *Historia Muzeum w Zielonej Górze*, cz. 1-8 „*Museion*” 2000, nr 6; 2000, nr 7; 2001, nr 8; 2001, nr 9; 2002, nr 12; 2003, nr 13; 2003, nr 14; 2005, nr 16.
- Ciosk A., *Sytuacja Muzeum w Zielonej Górze po II wojnie światowej (1945-1948)*, „*Studia Zielonogórskie*” 2002, t. 8.

- Darasz W., *25 lat Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Zielonej Górze*, „Przegląd Lubuski” 1979, nr 2.
- Do Bolonii przez CUCEE – Nach Bologna über CUCEE*, red. M. Klytta, R. Rybski, Zielona Góra 2007.
- Dolański D., *Michał Szczaniecki (1910-1977)*, [w:] *50 lat Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze*, Zielona Góra 2005.
- Dolański D., *Kazimierz Bartkiewicz (1930-2002)*, [w:] *50 lat Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze*, Zielona Góra 2005.
- Dutka Cz. P., *Filolog jako rozmówca i pisarz, czyli wspomnienie o Profesorze Władysławie Magnuszewskim (1925-1996)*, „Studia Zielonogórskie” 1997, t. 3.
- Dutka J., Zakrzewski M., *Niezależne Zrzeszenie Studentów 1980-1989. Obrazy*, Kraków 2010.
- Dzieran S., *Powstanie i rozwój punktów konsultacyjnych UAM w Zielonej Górze*, „Rocznik Lubuski” 1973, t. 8.
- Dziesięć lat Studium Nauczycielskiego w Zielonej Górze 1957-1967*, red. M. Bobran i in. Zielona Góra 1968.
- Dzieżyc L., *Rozwój muzealnictwa na Środkowym Nadodrzu w latach 1945-2000*, [w:] *Kultura i społeczeństwo na Środkowym Nadodrzu w XIX i XX wieku*, red. P. Bartkowiak, D. Kotlarek, Zielona Góra 2008.
- Eckert M., *Prof. dr hab. inż. Jerzy Wróbel (1952-1995)*, „Studia Zielonogórskie” 1996, t. 2.
- Eckert M., *Wyższa Szkoła Inżynierska im. J. Gagarina w Roku Nauki Polskiej*, „Przegląd Lubuski” 1974, nr 1.
- Gąsiorowski A., *Politechnika Częstochowska 1949-1999. Od Szkoły Inżynierskiej w Częstochowie do Politechniki Częstochowskiej*, Częstochowa 1999.
- Hajduk B., *Studenci Politechniki Zielonogórskiej. Raport z badań*, Zielona Góra 1998.
- Halczak B., *Profesor Marian Eckert*, [w:] *Studia historyczne nad polityką, gospodarką i kulturą. Księga pamiątkowa z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin profesora Mariana Eckerta*, Zielona Góra 2002.
- Iwan J., *Polskie Towarzystwo Historyczne w Zielonej Górze (1954-1979)*, „Przegląd Lubuski” 1980, nr 1/2.
- Jan Muszyński. W 40-lecie pracy zawodowej*, red. E. Ćwilińska, Zielona Góra 2000.
- Jankowski M., *Zespół „Raz, Dwa, Trzy” (Kronika wydarzeń artystycznych)*, „Rocznik Lubuski” 1988, t. 24, cz. 2: *Zielona Góra – instytucje kultury i ich społeczne kręgi*, red. E. Hajduk, E. Narkiewicz-Niedbalec.
- Jaworski T., *W 70. rocznicę urodzin Profesora Kazimierza Bartkiewicza*, [w:] K. Bartkiewicz, *Mysł historyczna w Polsce a dzieje ziem nadodrzańskich. Zbiór studiów, wybór i przygotowanie T. Jaworski*, Zielona Góra 2001.
- Kataryńczuk-Mania L., *Działalność naukowo-artystyczna Instytutu Wychowania Muzycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze*, „Rocznik Lubuski” 1988, t. 24, cz. 2: *Zielona Góra – instytucje kultury i ich społeczne kręgi*, red. E. Hajduk, E. Narkiewicz-Niedbalec.
- Kłapoc M., Swatowski J.M., *Zarys działalności Instytutu Budownictwa w latach 1968-1978*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Inżynierskiej im. Jurija Gagarina w Zielonej Górze” 1979, nr 59, *Budownictwo* 12, cz. 1: *Zeszyt Jubileuszowy z okazji X-lecia Instytutu Budownictwa*.
- Koniusz J., *Wiesław Sauter (1905-1996)*, „Studia Zielonogórskie” 1998, t. 4.
- Koprukowiak A., *Tadeusz Mencel*, „Kwartalnik Historyczny” 1989, nr 3/4.
- Korcz W., *30 lat działalności Oddziału PTH w Zielonej Górze*, [w:] *Polskie Towarzystwo*

- Historyczne 1886-1986. Zbiór studiów i materiałów*, red. S.K. Kuczyński, Wrocław–Warszawa–Kraków 1990.
- Korcz W., *Wspomnienie o profesorze Michale Szczanieckim*. „Studia Zielonogórskie” 1995, t. 1.
- Korniluk I., *I Sejmik Kultury w Zielonej Górze 5-6 lipca 1957 roku*, „Studia Zielonogórskie” 2010, t. 16.
- Korniluk I., *Powstanie i działalność Ośrodka Badawczo-Naukowego przy Lubuskim Towarzystwie Kultury (8.04.1962-22.02.1964)*, „Studia Zielonogórskie” 2009, t. 15.
- Kossak J., *Kultura, pisarz, społeczeństwo*, Warszawa 1964.
- Kozłowski Sz., Gil J.A., *Obserwatorium Astronomiczne w Zielonej Górze*, „Urania” 2006, nr 3.
- Krodkiewska W., *Profesor Irena Marciniak – postać i działalność*, [w:] *Muzyka wokalna: dzieła – wykonawstwo – konteksty. Księga pamiątkowa dedykowana Profesor Irenie Marciniak*, red. B. Tarasiewicz, Poznań 2008.
- Kształtowanie się tożsamości zielonogórskiej pedagogiki*, red. G. Miłkowska, M. Furmanek, Zielona Góra 2011.
- Kto jest kim w Polsce: informator biograficzny*, red. L. Becela i in., Warszawa 1984.
- Kto jest kim w Polsce*, Warszawa 1993.
- Leksykon oświaty zielonogórskiej w 40-leciu PRL*, red. D. Bielawa, M. Jakowicka, J. Żrałko, Zielona Góra 1986.
- Lubuskie Towarzystwo Kultury 1957-1972*, Zielona Góra 1972.
- Lubuskie Towarzystwo Naukowe (1964-1978)*, red. A. Czarkowski, B. Maron, Zielona Góra 1980.
- Lubuskie Towarzystwo Naukowe 1964-1994. Informacje, refleksje, zamierzenia*, red. K. Bartkiewicz, „Rocznik Lubuski” 1994, t. 20.
- Malinowski T., *Polskie Towarzystwo Prehistoryczne (Polskie Towarzystwo Archeologiczne) – oddział zielonogórski*, „Rocznik Lubuski” 1998, t. 24, cz. 1: *Archeologia zielonogórska u schyłku XX wieku*, red. T. Malinowski.
- Markiewicz C., *Młoda poezja zielonogórska – wczoraj i dziś*, „Studia Zielonogórskie” 1998, t. 4.
- Measurements, Models, Systems and Design*, Ed. J. Korbicz, Warszawa 2007.
- Milek M., *Lubuska droga do politechniki*, „Studia Zielonogórskie” 1997, t. 3.
- Muszyński J., *Działalność Lubuskiego Towarzystwa Naukowego*, „Przegląd Lubuski” 1971, nr 3.
- Muszyński J., *Władysław Korcz (1913-1997)*, „Studia Zielonogórskie” 1998, t. 4.
- Olejarz M., *Letnie szkoły i dyskursy młodych andragogów (1999-2009). Fakty – doświadczenia – refleksje*, [w:] *Dyskursy młodych andragogów*, t. 10, red. M. Olejarz, Zielona Góra 2009.
- Olejarz M., *W kręgu kabaretu „Potem”*, „Rocznik Lubuski” 1988, t. 24, cz. 2: *Zielona Góra – instytucje kultury i ich społeczne kręgi*, red. E. Hajduk, E. Narkiewicz-Niedbalec.
- Olszewski H., *Michał Szczaniecki (1910-1977)*, [w:] *Wielkopolski słownik biograficzny*, red. A. Gąsiorowski, J. Topolski, Warszawa–Poznań 1981.
- Ośękowski Cz., *Marzec 1968 na Ziemi Lubuskiej*, „Studia Zachodnie” 1999, t. 4.
- Ośękowski Cz., *Profesor Hieronim Szczegóła – historyk dziejów najnowszych Polski, badacz pogranicza i stosunków polsko-niemieckich*, [w:] *Ziemie Zachodnie. Polska – Niemcy. Integracja Europejska. Księga pamiątkowa z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin Prof. dra hab. Hieronima Szczegóły*, red. Cz. Ośękowski, Zielona Góra 2001.

- Pannert M., *Kadry kwalifikowane a szkolnictwo zawodowe w województwie zielonogórskim w latach 1945-1965*, „Rocznik Lubuski” 1977, t. 7.
- Politechnika Częstochowska 1949-1989, oprac. i red. Z. Mrowiński, Częstochowa 1989.
- Politechnika Zielonogórska 1965-2000, oprac. M. Eckert, W. Hładkiewicz, Zielona Góra 2000.
- Profesor Hieronim Szczegółła. W 80. rocznicę urodzin, red. D. Dolański, Zielona Góra 2011.
- Profesor Józef Czachorowski. 50 lat pracy zawodowej, 20 lat pracy naukowej, Zielona Góra 1992.
- Profesor Tadeusz Biliński. 40 lat pracy naukowej i dydaktycznej, Zielona Góra 1996.
- Ratuś B., *Kształcenie i rozwój kadr oświatowo-kulturalnych na Ziemi Lubuskiej w latach 1945-1965*, Poznań 1971.
- Rećko J., *Magnuszewski Władysław, historyk literatury, profesor*, [w:] *Słownik badaczy literatury polskiej*, red. J. Starnawski, t. 4, Łódź 2001.
- Rećko J., *Prof. dr hab. Władysław Magnuszewski (1925-1996)*, [w:] *Literatura, kultura, język. Z warsztatów badawczych*, red. J. Rećko, Zielona Góra 2000.
- Rudiak R., *Życie literackie w Zielonej Górze w drugiej połowie lat 70. XX wieku*, „Studia Zielonogórskie” 2006, t. 12.
- Rybarczyk W., *Kto jest kim w ochronie pracy*, „Atest. Ochrona Pracy” 1998, nr 7.
- Samujłło H., *Szkoły wyższe w Zielonej Górze*, „Przegląd Lubuski” 1972, nr 2.
- Sikora W., *Nie tylko... kabaret Potem*, Wrocław 1998.
- Sikorowska-Dzięgielewska K., *Jan Wąsicki*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 1995, z. 1/2.
- Sikorowska-Dzięgielewska K., *Jan Wąsicki*, „Przegląd Zachodni” 1995, nr 3.
- Śluzili polskiej szkole. Sylwetki nauczycieli i działaczy oświatowych Środkowego Nadodrza z lat 1945-1989*, cz. 1-2, red. W. Korcz, Zielona Góra 1990-1994.
- Sobecka A., *Zielonogórskie czasopisma studenckie 1959-1975*, [w:] *Czasopisma studenckie w Polsce 1971-1976*, red. A.K. Waśkiewicz, Warszawa 1977.
- Sobecka A., *Zielonogórskie czasopisma studenckie*, [w:] *Rola prasy w życiu społeczno-politycznym Ziemi Lubuskiej*, red. H. Szczegółła, Zielona Góra 1977.
- Stankiewicz R., *Uniwersytet Zielonogórski w latach 2001-2007*, „Rocznik Lubuski” 2008, t. 34, cz. 1: *Marginalizacja i elitarność w edukacji*, red. E. Narkiewicz-Niedbalec.
- Szczegółła H., *Bronisław Ratuś (1935-1997)*, „Studia Zielonogórskie” 2000, t. 6.
- Szczegółła H., *Rozwój szkolnictwa wyższego i nauki w Zielonej Górze*, „Przegląd Lubuski” 1980, nr 1/2.
- Szczegółła H., *Środowisko naukowe Ziemi Lubuskiej w okresie XX-lecia PRL*, „Rocznik Lubuski” 1968, t. 5.
- Szczegółła H., *Wiesław Sauter (1905-1996)*, [w:] *Ludzie Środkowego Nadodrza. Wybrane szkice biograficzne (XII-XX wiek)*, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1995.
- Szczegółła H., *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w latach 1971-1975*, „Przegląd Lubuski” 1975, nr 4.
- Szczegółła H., *Zielona Góra. Rozwój miasta w Polsce Ludowej*, Poznań 1984.
- Szczegółła H., *Zielonogórska droga do uniwersytetu* (cz. 1), „Studia Zielonogórskie” 2007, t. 13.
- Szczegółła H., *Zielonogórska droga do uniwersytetu* (cz. 2), „Studia Zielonogórskie” 2008, t. 14.
- Toczewski A., *Bibliografia publikacji Władysława Korcza*, Zielona Góra 1993.
- Toczewski A., *Czterdzieści lat Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze (1954-1994)*, „Studia Zielonogórskie” 1995, t. 1.

- Toczewski A., *Pożegnanie Profesora Władysława Korcza (1913-1997)*, „Studia Zielonogórskie” 1999, t. 5.
- Toczewski A., *Władysław Korcz (1913-1997)*, [w:] *50 lat Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze*, red. D. Dolański, Zielona Góra 2005.
- Towarzystwa naukowe, stowarzyszenia naukowo-techniczne i kulturalne Ziemi Lubuskiej. Informator*, oprac. Cz. Burdziński, Warszawa 1976.
- Uździcki K., *Profesor zw. dr hab. Maria Jakowicka*, [w:] *Pedagogika wobec przemian i reform oświatowych*, red. G. Miłkowska-Olejniczak, K. Uździcki, Zielona Góra 2000.
- W służbie władzy czy społeczeństwa? Wybrane problemy kultury i nauki na Środkowym Nadodrzu w latach 1945-1989*, red. P. Bartkowiak, D. Kotlarek, Zielona Góra 2010.
- Walachowicz J., *Michał Szczaniecki*, [w:] *Wybitni historycy wielkopolscy*, red. J. Strzelczyk, Poznań 1989.
- Wallis J., *Oświata i kultura w okresie stanu wojennego w województwie zielonogórskim*, [w:] *Z dziejów Ziemi Lubuskiej po II wojnie światowej*, t. 2: *Stan wojenny na Ziemi Lubuskiej*, red. Cz. Osękowski, R. Skobelski, Zielona Góra 2009.
- Wierzbicka M., *Michał Szczaniecki*, [w:] *Słownik historyków polskich*, koncepcja i oprac. red. M. Prosińska-Jackl, Warszawa 1994.
- Wiesław Sauter. *W 90. rocznicę urodzin*, red. E. Ćwilińska, Zielona Góra 1995.
- Współcześni uczeni polscy. Słownik biograficzny*, t. 1-5, red. J. Kapuściak, Warszawa 1998-2006.
- Wydział Budownictwa i Inżynierii Sanitarnej w 20-lecie działalności 1968-1988*, Zielona Góra 1988.
- Wystawa pracowników Instytutu Wychowania Plastycznego. Zielona Góra, maj 1993*, wstęp A. Zydrón, tekst M. Szczegół, Zielona Góra 1993.
- Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1975*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1975.
- Wyższa Szkoła Inżynierska im. Jurija Gagarina 1965-1980*, red. M. Eckert, Zielona Góra 1980.
- Wyższa Szkoła Inżynierska w Zielonej Górze 1965-1990*, oprac. H. Samujłło, A. Politowicz, Zielona Góra 1990.
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1975*, red. P. Szydłowski, Zielona Góra 1975.
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze 1971-1981*, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1983.
- Z dziejów ruchu młodzieżowego na Ziemi Lubuskiej w latach 1945-1975*, red. H. Szczegół, Zielona Góra 1980.
- Z dziejów ruchu studenckiego 1971-1981*, red. A. Buck, Zielona Góra 1982.
- Zaradny R., *Władza i społeczność Zielonej Góry w latach 1945-1975*, Zielona Góra 2009.
- Zaremba W., *Kwalifikacje zawodowe zatrudnionych w województwie zielonogórskim w latach 1958-1968 w świetle spisów kadrowych*, „Rocznik Lubuski” 1973, t. 8.
- Znani Zielonogórzanie XIX i XX wieku*, cz. 1-2, red. H. Szczegół, Zielona Góra 1996-1999.
- Zydrón A., *Instytut Sztuki i Kultury Plastycznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze*, „Rocznik Lubuski” 1988, t. 24, cz. 2: *Zielona Góra – instytucje kultury i ich społeczne kręgi*, red. E. Hajduk, E. Narkiewicz-Niedbalec.
- Żygulski K., *Lubuska droga do uniwersytetu*, „Rocznik Lubuski” 1969, t. 6.

INDEKS NAZWISK

A

Adamski Marian 52, 192
Adaszyńska Ewa 11, 253, 256
Adaszyński Zbigniew 210
Alexiewicz Andrzej (1917-1995) 295
Andrykiewicz Jan 135
Andrzejewska Lucyna 11
Apelt Harry 111
Ashe Victor 177
Aulich Jan 229
Awierkij Aristow (1903-1973) 46

B

Baksalary Jerzy (1944-2005) 123-125, 134-136, 179, 223, 224, 273, 278-280
Balcerowicz Leszek 172, 177
Banaszak Zbigniew 185, 192, 233
Barańczak Jarosław 74
Bardecki Marek 45
Baron Piotr 158
Barski Robert 231
Bartkiewicz Kazimierz (1930-2002) 26, 86, 98, 101, 107, 108, 110, 111, 114, 124, 179, 207, 209, 212, 273, 281-283

Bartoszewski Władysław 172, 177
Bącal Kazimierz 11, 41, 42, 45, 46, 52, 88, 175, 229-231, 233, 269, 284-286
Benysek Grzegorz 191
Benyskiewicz Joachim (1936-2011) 20, 24, 26, 27, 101, 107, 207-209
Belzyt Leszek 214
Berdyszak Jan 179, 182
Bielefeld Karol 11, 52, 230
Biernacek Tadeusz 207
Biliński Tadeusz 49, 51, 52, 63, 65, 74, 76, 78, 175, 216, 218, 221, 270, 271, 287-289
Błaszczyk Krzysztof 108, 112
Bobrowski Andrzej 180
Bolikowski Jerzy (1940-2004) 52, 191, 194, 271
Boliński Stefan (1934-2003) 36, 93, 108
Boniecki Adam 177
Borowiecki Mieczysław 47, 53, 68, 185, 199, 222-225, 295
Branicki Ryszard 191
Brodecki Zbigniew 62, 261

Brzeziński Jerzy 89, 91, 101, 111, 121, 207,
208
Buck Andrzej 103, 105, 106
Bugajski Marian 210
Burda Bogumiła 214, 282
Buzek Jerzy 312
Bydałek Andrzej 47, 49, 52, 229-231, 271

C

Cegielski Andrzej 224
Cendrowski Ludwik 41, 42, 199, 222, 269
Cerjat Bénédict de 177
Cetwiński Olgierd 209
Chamerski Tadeusz 189
Chmielewski Grzegorz 34, 90
Chocianowski Piotr 41, 42, 88, 189, 199,
200, 222, 223
Ciupik Lechosław 52
Czachorowski Józef (1922-2001) 67, 216,
217
Czajkowski Sławomir 182
Czapliński Władysław (1905-1981) 19
Czarkowska Maria 98, 244
Czarkowski Andrzej 24
Czeszkowa Luba 89

D

Danielak Michał 63
Dąbrowski Edward (1921-2007) 18
Delongchamps François 177
Demartin Adam (1930-1996) 91
Dębski Włodzimierz (1921-1989) 47
Dęga Małgorzata 11
Doganowski Roman 136
Dolański Dariusz 6, 206, 209, 213, 214,
282
Dolczewski Zygmunt (1937-2009) 19
Domański Andrzej 22
Dominiczak Henryk 26
Drażkowski Władysław 18
Dudek Mirosław 202
Dudra Stefan 206
Dutka Czesław P. 122
Dudziak Urszula 158, 160
Dyczkowski Adam 171, 176, 177
Dyoniziak Ryszard (1930-2009) 244
Dzieran Stanisław 36
Dzwonkowski Tadeusz 11, 282
Dzwonnik Ireneusz 233

E

Eckert Marian 21, 24, 26, 41, 47, 52, 53, 58,
67, 69, 70, 74, 76-79, 107, 135, 136, 184,
227, 252, 269, 270, 271, 290-293
Eckert Wojciech 218

F

Faryniak Leszek 270
Fedorowicz Jacek 119
Fedyszak Zbigniew 191
Feldshtein Eugene 231
Ferenz Krystyna 244
Fic Daniel 185, 187, 188, 223
Fic Maria 188, 274
Ficner Stefan 122
Flisowski Zdobysław 134
Florczyk Mieczysław (1931-1994) 70
Frąckowiak-Kapała Dorota 179
Frejman Mirosław 11, 89, 232, 274
Furdal Antoni 121
Furmanek Marek 245
Fyk Janina 89, 182

G

Gagarin Jurij (1934-1968) 35, 37, 44-46,
285
Gagarinowa Walentyna 46
Gajda Andrzej 103
Gajewska Grażyna 249
Galant Piotr 73, 127
Gałkowski Krzysztof 193
Gancarz Mirosław 116, 117
Garbacik Józef (1907-1976) 281, 310
Garbaczewski Piotr 202
Gawron Jan 179, 180
Gielerak Roman 199
Gierek Edward (1913-2001) 107, 288
Gil Janusz 202, 203
Gil Józef 47, 52,
Gingerich Owen 170, 171
Głazowska Izabela 231
Gnot Stanisław (1946-2002) 274
Godziszewski Jerzy 11
Golański Henryk (1908-1995) 40
Gołdyka Leszek 244
Graczyk Magdalena 185, 187
Greinert Henryk (1934-2009) 218
Grelak Aleksander 108, 113
Grodzicki Krzysztof 41, 42, 199, 222, 229

Grot Zdzisław (1903-1984) 22
Gruchman Monika (1922-2001) 19
Grytczuk Aleksander 88, 89, 113, 223, 224,
272
Gulczyński Mariusz 209

H

Hajduk Edward 89, 92, 101, 113, 114, 123,
241-244, 273
Harajda Helena (1921-2011) 101, 178, 200
Hausner Jerzy 172, 177
Handke Mirosław 141
Hänsch Klaus 174, 177
Hebda Michał 109
Hebda Mieczysław (1921-2005) 44, 83,
88
Hensel Witold (1917-2008) 19
Herbst Stanisław (1907-1973) 15, 21
Herman Stefan (1927-1988) 208
Hermaszewski Mirosław 44, 51, 60
Hewish Antony 202
Hładkiewicz Wiesław 101, 103, 105
Hołowiński Jan 61
Homa Edward (1932-2000) 121
Hornowski Bolesław (1914-1983) 22

I

Idzikowski Bogdan 11, 273
Ingłot Stefan (1902-1994) 19
Iwan Józef 208
Iwan Stanisław 74
Izdebski Zbigniew 241, 247, 249

J

Jabłoński Henryk (1909-2003) 88
Jachimko Barbara 221
Jakowicka Maria 11, 89, 90, 92, 93, 97, 101,
108, 111, 135, 241, 242, 244, 272
Jakowicki Zdzisław (1933-1989) 241
Janas Tadeusz 53
Janczak Andrzej 193
Jankowski Zygmunt 57, 60
Jansen Herman (1869-1945) 237
Januszewicz Maria 89, 91, 101
Jaroszewicz Piotr (1909-1992) 37, 44, 46
Jastrzębska Elżbieta 206
Jaworski Tomasz 282
Jazownik Leszek 208
Jellonek Andrzej (1907-1998) 47, 190

Jenek Leszek 116
Jerzak Józef 11, 98, 101, 102, 111, 241, 242
Jerzak Leszek 237-239
Jędrzczak Andrzej 218
Jędrzejczak Tadeusz 105
Jodkowski Kazimierz 209
Jóźwiak Tadeusz 47

K

Kaczmarczyk Zdzisław (1911-1980) 19, 21,
22, 314
Kaczmarek Janusz 192
Kaczmarek Krzysztof 128
Kaczorek Tadeusz 170, 171
Kaczyński Lech (1949-2010) 173, 177, 244
Kamiński Marek 108
Kamys Dariusz 116, 117
Kania Stanisław 26, 89-91, 208
Karcz Juliusz 179
Kargul Józef 245
Karkowski Zdzisław (1925-1990) 47, 190
Karpińczyk Paweł 244
Kaspercuk Stanisław 202
Kaszyński Krzysztof 101, 108, 111, 208,
209, 272
Kawalla Szymon 179
Kaźmierczak Andrzej 251
Kąkolewski Jan (1928-1998) 47, 199, 215,
222
Kemmnitz Werner 69
Kempa Edward (1927-2006) 67
Kiejzik Lilianna 209
Kiljański Krzysztof 158
Kisielewicz Michał 6, 11, 26, 29, 42, 47, 52,
53, 63-65, 67, 75-77, 79, 88, 135, 137, 187,
139-141, 143, 145, 146, 148, 149, 158, 175,
185, 199, 222-224, 226, 229, 270, 271,
275, 279, 294-297
Kitkowski Adam 108
Kłafkowski Alfons (1912-1992) 31
Kleiber Michał 177
Kłęsk Krystyna (1887-1977) 14
Klimaszewski Bolesław 200
Klin Eugeniusz 101, 108, 111, 113, 208, 273
Klinger Antonii (1930-1989) 101
Kłorek Franciszek (1924-2009) 223
Kłapoć Mikołaj 52, 215, 216, 218, 271
Kłos Andrzej 117
Kłos Sławomir 236

Kochanowski Janusz (1940-2010) 174,
 177
 Kochański Stanisław 87
 Koć Zenon 95
 Koćwin Lesław 185
 Kołaczkowska Joanna 11, 116, 117
 Kołaczkowski Stanisław (1919-1988) 52,
 215, 216
 Kołakowski Jerzy (1907-1980) 36, 39-43,
 45, 269, 284, 298-300
 Kołodko Grzegorz 177
 Komorowska-Birger Paulina 179
 Komorowski Bronisław 173, 177
 Koniusz Janusz 21, 24
 Konopnicka (Konopnicka-Szatarska)
 Małgorzata 282
 Konopnicki Lesław 282
 Konwent Henryk 202
 Kopecki Tadeusz 63
 Korbicz Józef 53, 67, 139, 192-194, 196, 197,
 271, 275
 Korcz Władysław (1913-1997) 15-18, 20, 21,
 24, 89, 90, 101, 107, 111, 113
 Kossak Jerzy (1927-1998) 19
 Kostrzewski Bogdan (1915-1971) 14, 22
 Kostyra Kazimierz (1930-2002) 229, 230
 Kot Władysław 93, 206, 208
 Kotarbińska Janina (1901-1997) 114, 115
 Kotarbiński Tadeusz (1886-1981) 114, 115,
 182
 Kotowski Jerzy (1936-2001) 47, 53
 Kotwicki Bolesław (1920-1985) 36, 43
 Kowal Edward 233, 238
 Kowalski Eugeniusz (1936-2011) 223
 Kowalski Stefan 273
 Kozłowski Edward 64
 Kozłowski Wojciech 182
 Kres Bogdan (1932-2003) 21, 24
 Krzemień Sław 22
 Krzeszewska-Zmyślony Barbara 266
 Krzeszowski Krzysztof 203
 Krzyśko Mirosław 224
 Krzyżaniak Irma (1914-1996) 251
 Krzyżanowski Jerzy 108
 Ksenicz Andrzej 211
 Kubiak Aleksandra 182
 Kubicki Janusz 237
 Kubiński Tadeusz (1923-1991) 317
 Kuczma Mieczysław 218

Kuczyński Jędrzej (1924-1989) 63, 216,
 217
 Kuczyński Tadeusz 218, 221, 276
 Kufel Sławomir 208, 214
 Kulik Jerzy 41-43, 229
 Kurnatowski Stanisław 19
 Kurowicki Jan 209
 Kurzawa Eugeniusz 103, 105
 Kwaśniewska Jolanta 177
 Kwaśniewski Aleksander 141
 Kwilecki Andrzej 22

L

Laber Stanisław 47, 52, 231
 Labuda Gerard (1916-2010) 19
 Lachowicz Tadeusz 238
 Lal-Jadziak Jadwiga 191
 Lange Zbigniew (1938-1982) 190
 Langer Krzysztof 116, 117
 Lebioda Barbara 103
 Lembas Jan (1914-2000) 30, 84, 88, 95
 Lemisiewicz Henryk (1921-1997) 52, 194
 Lenart Bolesław (1914-2002) 52
 Leszko Robert 89, 114, 223, 273
 Leśniak Władysław 73, 261, 262
 Lewicka-Szczegół Alicja 11, 179, 180
 Lewowicki Stanisław 47, 52
 Lipińska-Nowak Grażyna 251, 256
 Lisowski Krzysztof 11
 Lorenc Stanisław 137
 Ludorowski Lech 89, 90, 207, 208

Ł

Łakomski Jerzy 217
 Łączkowski Paweł 134
 Łojek Mieczysław 89, 97, 101, 207
 Łuczak Aleksander 78
 Łuczak Czesław (1922-2002) 22, 32, 83,
 290

M

Maciarz Aleksandra (1937-2011) 98, 273
 Maciesiak Krzysztof 203
 Maćkowiak Henryk (1932-1977) 41, 42, 47,
 70, 189, 269, 270
 Magnucki Krzysztof 223
 Magnuszewska Zofia 29, 90, 107, 210, 211,
 266

Magnuszewski Władysław (1925-1996) 26,
 89, 91, 97, 100, 101
 Majchrzak Jerzy Piotr (1940-2011) 29,
 101
 Makutynowicz Czesław (1928-1997) 62,
 261
 Maleczyński Karol (1897-1968) 19
 Malentowicz Ryszard (1936-2008) 36, 41
 Mały Bronisław 73
 Mańczyk Augustyn (1946-2004) 208,
 273
 Marciniak Irena 11, 89, 102, 119, 127, 178,
 241
 Marcinkiewicz Kazimierz 138, 174, 177
 Marcinkowski Jakub 218, 219
 Markiewicz Czesław 105
 Markiewicz Jerzy 104, 119
 Markowski Jan 63
 Maron Napoleon 199, 222
 Maszkiewicz Tadeusz 42, 52, 63, 215, 270
 Matkowski Janusz 224
 Matusiewicz Czesław 21, 26
 Matuszczyk Alojzy 241, 242
 Matysiak Antoni 52, 67, 68, 217
 Mazur Karol (1931-2002) 47
 Mazurkiewicz Romuald 215
 Mencil Tadeusz (1912-1987) 14, 15
 Metal Artur (1907-1997) 47, 190
 Michalak Henryk 73
 Michorzewski Witold 179
 Michta Mariusz 224
 Miczulski Wiesław 191, 193, 194
 Mieczysławski Mieczysław 41
 Mielniczuk Janusz 232
 Migge Leberecht (1881-1935) 237
 Miller Leszek 172, 177
 Miłek Marian 67, 71, 74-79, 134, 136, 137,
 175, 191, 271, 292, 301-302
 Miłkowska (Miłkowska-Olejniczak) Gra-
 żyna 244
 Mirecki Leonard 91
 Misztal Stanisław (1936-1998) 52, 217, 218,
 271
 Młotkowski Mieczysław 62
 Mońka Henryk 41, 189
 Musielak Julian 170, 171
 Muszyński Jan 23, 24, 315
 Mutwil Jerzy 11

N

Najbar Bartłomiej 221
 Najder-Kozdrowska Lidia 201
 Namysłowski Zbigniew 158
 Nawrocki Jerzy (1926-1990) 110
 Nieruchalski Jan 86
 Nijaki Ireneusz 241
 Nitschke Bernadetta 206, 209
 Nowaczyk Czesław 97, 242
 Nowak Adam 116, 118, 125
 Nowak Lucja 127
 Nowak Marian 135, 139, 143, 224, 274, 275
 Nowak Zofia 251
 Nowakowska Hanka 11
 Nowicka Katarzyna 103
 Nowicka Ludwina (1929-2005) 105
 Nowicki Anatol 202, 203
 Nowosad Inetta 249

O

Odinokow Wiktor 44
 Ogarek Maciej 179, 180
 Olczak Agnieszka 249
 Olejarz Jacek 11, 118
 Olejarz Małgorzata, 11
 Olejniczak Janusz 41, 42, 45189, 269
 Ono Masaaki 177
 Opęchowski Jerzy 135
 Orlicz Władysław (1903-1990)
 Orzełek (Orzełek-Bujak) Regina 29, 41,
 88, 101, 208, 266
 Osękowski Czesław 11, 139, 143, 146, 148,
 149, 167, 175, 206, 207, 209, 237, 257,
 258, 275, 276, 296, 303-306
 Osmańska-Furmanek Wielisława 187, 195,
 241, 276
 Owczarz Tadeusz 63

P

Pacewicz-Johansson Jolanta 266, 267
 Palacz Ryszard 209
 Pallaschke Diethard 170, 171
 Palczewski Jan (1901-1990) 41
 Pannert Marian (1922-2008) 47,
 Papacz Władysław 236
 Papiór Jan 26
 Papiór Rajmund 233
 Pasierb Bronisław 209, 210
 Pasterniak Lilla 91

Pasterniak Wojciech 26, 99, 100, 101, 208, 310
 Pastwa Franciszek 24, 29, 101
 Patan Krzysztof 193
 Pawłowski Albert (1932-2002) 24, 26, 29, 89
 Pawłowski Maciej 62
 Pawłowski Romuald 178
 Peltz Wojciech (1945-2002) 207
 Perczak Wojciech 74
 Piasecki Witold (1927-2010) 35
 Pieczyński Andrzej 194, 195
 Piekarski Marian 41, 42
 Pietrulewicz Bogusław 232
 Pietrzak Ryszard 108
 Pilarczyk Franciszek 89, 90, 101, 208, 253
 Piskorski Jarosław 203
 Piwoński Zbyszko 77, 78, 84, 120, 135, 140
 Pochanke Henryk (1915-1986) 26, 84, 89, 90, 93, 94, 97, 101, 231, 232, 241, 272
 Politowicz Ilona 187
 Polus Zenon 122, 179
 Popiołek Kazimierz (1903-1986) 19
 Popłonkowski Tadeusz 140
 Posadzy Wiesław (1925-1969) 22
 Probużański Leon (1936-2004) 127
 Pryputniewicz Stanisław 135, 218
 Przybylski Jacek 53

R

Radwański Zbigniew 31
 Ratuś Bronisław (1935-1997) 26, 36, 87-90, 93, 100-102, 206, 241, 242, 272
 Rawa Krystyna 232
 Rdzanek Witold 200, 223, 232
 Recko Janusz 91
 Rohatyński Ryszard 139, 143, 233
 Romanik Stefan 102
 Romankiewicz Ferdynand 11, 52, 63, 230, 231, 233, 271, 275
 Romanów Franciszek 67, 230, 231
 Romanów Maria 253
 Ronowicz Bożena 167
 Rozmej Piotr 202, 203
 Ruszczyński Adam 105
 Rutkowski Krzysztof 103
 Rybarczyk Witold (1946-2008) 201, 223, 224

Rybiński Longin 185, 276
 Rybski Ryszard 191
 Rządcki Jerzy 103, 105

S

Sajnog Jacek 73
 Samsonowicz Henryk 107
 Samujłło Henryk 29, 47, 184
 Sapeńko Ewa 11
 Sauter Wiesław (1905-1996) 17, 18, 24, 34
 Szczaniecki Michał (1910-1977) 13, 15, 19, 21, 22, 27
 Sidorowicz Elżbieta 223
 Sidorowicz Małgorzata 103
 Sikora Władysław 116, 117, 125
 Sinica Marian 101, 208
 Siwczyński Maciej 67, 191, 194
 Skorek Julian 29, 89, 90, 101, 207, 266
 Skuczyński Janusz 89
 Słowikowska Agnieszka 203, 204
 Sobota Adam 206
 Sokolski Andrzej 215
 Solińska Irena (1926-1994) 30, 31, 133
 Solski Adam (1920-1999) 67, 217
 Soplewska Ewa 117
 Sosulski Władysław 47, 53
 Springer Danuta 210
 Stachura Kazimierz 101, 209
 Stankiewicz Janina 53, 184, 188
 Stankiewicz Ryszard 241
 Stankowiak Bogusław 11, 127, 178, 179
 Stańczyk Mieczysław (1903-1989) 36
 Stawiarski Jan Konrad (1931-2009) 52
 Stefański Andrzej 68
 Steinbach Erika 177
 Stelmachowski Andrzej (1925-2009) 123
 Stępień Jerzy 174, 177
 Stosik Michał 238
 Straburzyński Jan (1936-2007) 53
 Stryjski Roman 11, 232, 233, 273
 Strzelecki Ryszard 191
 Strzyżewska Anna 11
 Strzyżewski Wojciech 10, 206, 207, 209, 282
 Stuczyński Edmund (1914-1973) 24
 Suder Paweł (1952-2005) 91
 Szafran Zygmunt (1923-1991) 47, 48, 69, 70, 215, 216, 269, 307-309
 Szajkowski Jan 223

Szarski Jacek (1921-1980) 295
 Szczegółła Hieronim 6, 10, 11, 17, 21, 24,
 26, 27, 29, 34, 40, 41, 43, 44, 47, 88-90,
 96, 98, 99-101, 107, 108, 111, 113, 114,
 120, 126, 128, 135, 137, 138, 175, 179, 184,
 207-209, 269, 272-274, 310-313
 Szczegółła Lech 244
 Szczepaniak Roman 20
 Szerban Janusz 108
 Szulim Robert 193
 Szurek Piotr 178
 Szwałek Grzegorz 118
 Szydłowski Henryk 200
 Szymaniuk Jerzy 105, 158
 Szymański Henryk 41, 42
 Szymański Leonard 245, 262

Ś

Ślusarz Bogdan 188
 Świdorski Marek 218
 Świrek Anna 91
 Świtka Romuald 218

T

Tadeusiewicz Ryszard 170, 171
 Tajkiewicz Henryk 41, 47, 261
 Tarasiewicz Bogumiła 160
 Taraszcuk Mieczysława 210
 Tatarczuk Józef 11, 73, 120, 127, 245, 261,
 262
 Tazbir Janusz 177
 Tchorzewski Zbigniew 118
 Tichoniuk Bazyli 209
 Tillich Stanisław 177
 Toczewski Andrzej 11
 Tomczak Ryszard 137
 Topolski Jerzy (1928-1998) 283
 Trąd Mieczysław 120
 Trochanowski Włodzimierz (1936-2011)
 223
 Trychoń-Cieślak Katarzyna 266, 267
 Tuchowski Andrzej 178, 182
 Tunia Henryk 170, 171
 Tusk Donald 177

U

Uciński Dariusz 10, 193, 196, 197
 Urbanowski Krzysztof 200, 202, 203, 274-
 276,

Urbański Paweł 73
 Uryga Ewa 158
 Uździcki Kazimierz 89, 101, 113, 223, 232,
 244, 245

W

Wagner Ferdynand 52, 190, 191, 270
 Walasek Krzysztof (1943-1998) 202
 Walczak Bogdan 121
 Walczak Marian 88
 Walczak Mieczysław 241
 Walicki Edward 231, 236
 Walkowiak Maciej 185
 Wałęsa Lech 173, 177
 Wasik Maria 251
 Wąsicki Jan (1921-1995) 19-22, 24, 32, 88,
 96, 97, 101, 108, 272, 314-216
 Węclewski Sebastian 218
 Węglarz Jan 170, 171
 Wieczorek Tadeusz (1922-1988) 30, 83
 Wielebski Ryszard 63
 Wierusz Lech (1917-1987) 231
 Wierchołowski Czesław 232
 Więckowski Andrzej 202
 Wiktor Karolina 182
 Wilczyński Włodzimierz 101, 207, 209
 Wiśniewski Andrzej 128, 139, 140, 142, 143,
 209, 274, 279, 317-318
 Wiśniewski Tadeusz 242
 Witczak Marcin 194
 Witkowski Krzysztof 187
 Witek Maciej 206
 Wojewódzki Ireneusz 206
 Wojtowicz Maria 137
 Wolny Konrad (1921-1984) 229
 Woltman Bernard 137
 Wołk Zdzisław 11, 244, 274, 275
 Wołk-Lewonowicz Romuald 215
 Woźniak Ryszard 179
 Wójtowicz Marek 108
 Wróbel Jerzy (1952-1995) 53
 Wróblewski Jan Ptaszyn 158
 Wysłouch Seweryn (1900-1968) 19
 Wysocki Antoni (1929-2011) 41, 42, 52,
 189-191, 194, 269, 270

Z

Zajchowska Stanisława (1908-1995) 13,
 19, 22

Zdrada Jerzy 140, 143
Zdżitowiecki Jan (1898-1975) 22
Zeman Jan (1908-1971) 33, 90
Zielińska Maria 244
Zimniak Paweł 208, 214
Zinnemann Gerhard (1930-2001) 69
Zmyślony Roman 224
Zoll Andrzej 172, 177
Zuchewicz Tadeusz 214
Zydroń Antoni (1936-2001) 122, 178, 179

Ż

Żabiński Andrzej (1938-1989) 44
Żarnowski Wiesław (1941-1979) 47
Żółciak Krzysztof 103
Żuber Zbigniew 98, 241
Żygulski Kazimierz 22
Żyżyk Zenon 63

SPIS TREŚCI

JM Rektor prof. dr hab. Czesław Osękowski, Słowo wstępne	5
Wstęp do wydania drugiego	9
CZĘŚĆ PIERWSZA. Uczelnie zielonogórskie do 2001 roku	
Początki zielonogórskiego środowiska naukowego	13
Wyższa Szkoła Inżynierska i Politechnika Zielonogórska	35
Wyższa Szkoła Nauczycielska i Wyższa Szkoła Pedagogiczna	83
CZĘŚĆ DRUGA. Uniwersytet Zielonogórski	
Powstanie Uniwersytetu Zielonogórskiego	133
Wydział Artystyczny	178
Wydział Ekonomii i Zarządzania	184
Wydział Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji	189
Wydział Fizyki i Astronomii	199
Wydział Humanistyczny	206
Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska	215
Wydział Matematyki, Informatyki i Ekonometrii	222
Wydział Mechaniczny	229
Wydział Nauk Biologicznych	237
Wydział Pedagogiki, Socjologii i Nauki o Zdrowiu	241
Biblioteka Uniwersytecka	251
Jednostki międzywydziałowe	261

CZĘŚĆ TRZECIA. Rektorzy zielonogórskich uczelni. Biogramy

Rektorzy Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze (1965-1996) i Politechniki Zielonogórskiej (1996-2001)	269
Rektorzy Wyższej Szkoły Nauczycielskiej (1971-1973) i Wyższej Szkoły Pedagogicznej (1973-2001)	272
Rektorzy Uniwersytetu Zielonogórskiego (2001-2012)	275
Biogramy.	277
Jerzy Kazimierz Baksalary	278
Kazimierz Bartkiewicz	281
Kazimierz Bącal	284
Tadeusz Biliński	287
Marian Eckert.	290
Michał Kisielewicz	294
Jerzy Kołakowski	298
Marian Miłek	301
Czesław Osękowski	303
Zygmunt Szafran	307
Hieronim Szczegółka	310
Jan Wąsicki	314
Andrzej Wiśniewski.	317
Przypisy.	319
Bibliografia	333
Indeks nazwisk.	346

A collection of silver jewelry is displayed on a deep red, draped fabric background. The jewelry includes a necklace with a complex, interlocking chain design and several circular green stones set into it. A large, ornate pendant featuring a bird, possibly a phoenix or eagle, is attached to the necklace. A matching ring with a circular stone is also visible. To the right, a portion of a silver rod or staff with decorative rings is shown.